

OSMANLI
Arşiv Belgelerinde
İSTANBUL'DA AFETLER

Prof. Dr.
Fatma Ürekli

Yrd. Doç. Dr.
Raşit Gündoğdu

Ebul Faruk
Önal

AFAD®

Osmanlı Arşiv Belgelerinde
İSTANBUL'DA AFETLER

Osmanlı Arşiv Belgelerinde İstanbul'da Afetler

T.C. İçişleri Bakanlığı
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

ISBN 978-605-149966-6

Yayın Koordinatörü

Tezcan BUÇAN

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Fatma ÜREKLİ

Yrd. Doç. Dr. Raşit GÜNDOĞDU

Ebul Faruk ÖNAL

Grafik Tasarım

Hasan ACAR

Baskı & Cilt

BASKI: **TDV**
YAYIN MATBAACILIK TİC. İŞLETMESİ

Serhat Mah. 1256 Sokak No:11

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0312 354 91 31 (pbx)

Faks: 0312 354 91 32

e-posta: bilgi@tdv.com.tr

www.afad.gov.tr

afet@istanbulafad.gov.tr

Tel: 0212 600 0 600

Osmanlı Arşiv Belgelerinde
İSTANBUL'DA AFETLER

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Fatma ÜREKLİ

Yrd. Doç. Dr. Raşit GÜNDOĞDU

Ebul Faruk ÖNAL

AFAD

İstanbul 2018

Önsöz

Coğrafi ve stratejik öneminin yanı sıra asırlarca farklı medeniyetlere ev sahipliği yapan İstanbul, tarihi ve tabii güzellikleri ile aynı zamanda bir dünya mirasıdır. Tarih boyunca uğruna mücadeleler verilen bu büyük şehir; Roma, Bizans ve Osmanlı olmak üzere üç büyük imparatorluğa da başkentlik etmiştir. Günümüzde bile uluslararası güçlerin dünya hâkimiyeti için hayallerini süsleyen bu şehir, Karadeniz, Marmara Denizi ve İstanbul Boğazı ile Asya ve Avrupa gibi iki kıta arasındaki önemli kritik ve jeopolitik konumunu geçmişten günümüze muhafaza etmektedir.

İstanbul'u diğer kentlerden farklı kılan pek çok özellik olmakla birlikte kuşkusuz en belirgin olanı tarihî geçmişi ve bu geçmişinden elde edilen tecrübelerdir. Bunlar, şehrin gelişmesinde, kimliğinin ve ruhunun oluşmasında önemli unsurlardır. Tarih boyunca İstanbul'un maruz kaldığı hadiselerin –kemiye ve keyfiyet itibarıyla- en önemlisi afetler olup bu süreçte çekilen sıkıntılar, paylaşılan insanî değerler, şehrin fizikî, iktisadî, sosyolojik ve kültürel anlamda olgunlaşmasında etkili olmuştur. Bu yönüyle İstanbul'u, "tecrübeler şehri" olarak ifade etmek yanlış olmasa gerektir. Afetin büyüklüğü genel olarak sebep olduğu ölümler ve yaralanmalar, yapılarındaki hasarlar, ekonomik ve sosyal kayıplarla ölçülmektedir. Bunların içerisinde en önemlisi insan kayıplarıdır. İstanbul'u etkileyen doğa kaynaklı afetlerden özellikle depremler ve yangınlar bir taraftan çok sayıda can kaybına ve toplum hafızasında travmalara yol açarken, diğer taraftan da şehrin imar ve yapılaşmasında insan eliyle yapılan hataların acı faturasını gözler önüne sermektedir. Dolayısıyla, insanın doğa kaynaklı afetlere karşı çaresizliğini ve aczini ortaya koyan bu felaketler, kader olmanın ötesinde, olaylara bilinçli yaklaşılması ve daima hazırlıklı olunması konularında da toplumu uyarmaktadır.

Afet zararlarını azaltabilmek için hazırlıklı ve tedbirli olmaya yönelik bir kültürün yaygınlaştırılması, eğitim ve koordinasyon çalışmalarının sürdürülebilir nitelikte olması İstanbul için çok önemlidir. Günümüzde ve gelecekte afetler karşısında alınabilecek en etkili önlemler, bu afetlerin etkilerinden kurtulmak veya bunların toplum üzerindeki etkilerini en aza indirmek için araştırmalar yapmak, çeşitli plânlar geliştirmek ve bunları uygulamaya koymaktır. Toplumları derinden etkileyen doğa kaynaklı afetlerin etkilerinin, uygulanacak iyi bir afet yönetim sistemi ile azaltılabileceği düşünülmektedir. Ayrıca sel, deprem, yangın, kuraklık, yanardağ patlamaları, kıtlık, salgın hastalıklar gibi diğer afetleri meydana getiren sebepler ve bunların neticeleri çok iyi hesaplanmalıdır.

Bunun için de tarihî veriler ve dokümanlar önemli kaynaklardır. Ancak kitabî ve resmî yazışmaların ötesinde şifahî olarak nesilden nesile aktararak değişikliğe uğrayıp efsaneye varan gerçek dışı bilgilerin çok iyi ayıklanması gerekir. İşte bu noktada müracaat edilecek kaynakların başında, milletlerin ve şehirlerin bürokratik hafızaları sayılan arşivler gelmektedir. Arşivlerdeki belgeler ve kayıtlar bize İstanbul şehrinin geçmişte yaşadığı afetlere ilişkin en detaylı ve objektif bilgiyi vermektedir. Mesela tarihin belirli dönemlerinde yaşanmış olan kıtlık olaylarının tespiti, uzun ve yorucu laboratuvar çalışmaları ile belirlenebilmekte iken tarihi layihaların incelenmesiyle bu olaylarla ilgili detaylı veriler daha kısa zamanda alınabilmektedir.

Osmanlı Arşiv Belgelerinde İstanbul'da Afetler adıyla hazırlanan bu eserde, İstanbul'un Osmanlı döneminde maruz kaldığı afetler, yaşanan sıkıntılar, edinilen tecrübeler, şehir ve insan ilişkisine yansıyan yeni uygulamalarla ilgili yaklaşık 4.000 arşiv belgesi arasından titizlikle seçilen 170 belgenin görüntüsü, özeti ve transkripsiyonu yer almaktadır. Çalışma, İstanbul'un afetlerine dair geniş bir değerlendirmenin yapıldığı

Osmanlı Arşiv Belgelerinde İstanbul'da Afetler

bir giriş yazısını müteakip, deprem, salgın hastalıklar, yangın, meteorolojik afetler, kıtlık ve İstanbul'a göçler başlıkları altında altı bölümden oluşmaktadır. Tespit edilen tarihi fotoğraf, gravür ve plânlar ile zenginleştirilen bu eserle, şehrin afetleri üzerinde inceleme yapacaklara bazı ipuçları verilmekte ve bir projeksiyon sunulmaktadır.

Titiz bir çalışma sonucu hazırlanan bu eserin ortaya çıkmasına destek sağlayan İstanbul Valiliği İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'ne ve İstanbul Proje ve Koordinasyon Birimine müteşekkirimiz. Eserin basılmasını sağlayan Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanı Dr. Mehmet Güllüoğlu'na ayrıca teşekkür ederiz. Eserin hazırlanmasında yardımlarını gördüğümüz başta Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanı Prof. Dr. Uğur Ünal olmak üzere; Arşiv Uzmanı İlyas Özdemir'e, emektar Arşivci İlhan Ovalıoğlu'na, İstanbul Müftülüğü Şer'îye Siciller Arşivi Uzmanı Esra Yıldız'a, Karabük Üniversitesi'nden Dr. Öğr. Üyesi Ayhan Işık'a, Atatürk Kitaplığı Uzmanı İrfan Dağdelen'e, Çamlıca İlim, Kültür ve Tarih Araştırmaları Merkezi Uzmanları Harun Tuncer ve Osman Doğan ile emeği geçen herkese şükranlarımızı sunarız.

Hazırlayanlar

İçindekiler

ÖNSÖZ	IV
İÇİNDEKİLER	VI
KISALTMALAR	XIV
GİRİŞ	XVIII
OSMANLI DÖNEMİNDE İSTANBUL'DA ÂFETLER	XIX
Depremler	XIX
Salgın Hastalıklar	XXIX
Yangınlar	XXX
Sel Âfetleri, Kıtlıklar	XXXIV
Göçler	XXXVI
KAYNAKLAR	XLII

BELGELER

DEPREM	1
Atik Ali Paşa Camii Vakfı'nın Dikilitaş, Karagümrük ve Edirnekapı'daki camileri ile Silivrikapı'daki İbrahim Paşa Camii ve Davudpaşa Camii'nin deprem hasar görüp tamire muhtaç olan yerlerini gösteren defter.	2
Topkapı yakınlarında depremde yıkılan kale duvarının tamir masrafı.	4
Depremden etkilenen kargir binaların tamir ve yenilenmesi için gereken kireçlerin hazırlanması.	6
Depremde hasar gören binaların tamir ve yenilenmesi için ihtiyaç duyulan ustaların gönderilmesi.	8
Depremden etkilenen kargir binalar için kireç getirilip satılabileceği.	10
İstanbul'da depremde harap olan kargir binalar için usta gönderilmesi.	12
İstanbul'da meydana gelen depremde yıkılan bazı kargir binaların tamir ve inşası için iki yüz ameleyle birlikte bir duvarcı ustası gönderilmesi.	14
Depremde yıkılan İstanbul Kalesi'nin tamiri için duvarcı ve sair amele gönderilmesi.	16
Depremde hasar gören Eski Saray ve Yeni Saray'ın tamiri için kesme taşlar gönderilmesi.	18
Depremde Küçükçekmece büyük zarar gördüğünden İstanbul'a gelen Leh Elçisi için yapmaları gereken ödemelerin Hazine tarafından gerçekleştirilmesi.	20
Depremde yıkılan bazı cami, medrese ve binaların tamir ve inşası için Enderun Hazinesi'nden yapılan ödemeler.	22
Kapalıçarşı'nın depremde zarar gören mahallerinin tamiri için gereken meblağın ödenmesi.	26
Depremde hasar gören Örücüler çarşısının inşa ve tamir masraflarına ait müfredat defteri.	28
Depremde yıkılan Fatih Camii'nin yeniden inşasında kullanılacak olan taşların çaplarına göre kestirilerek gönderilmesi.	30
Davudpaşa Camii, medresesi, mektebi ve imaretinin depremde zarar gören mahallerinin yenilenmesi.	32
Davudpaşa Camii, medresesi, mektebi ve imaretinin depremde zarar gören mahallerinin yenilenmesi.	42
Depremde zarar gören Eski Saray'ın tamiri için satın alınan inşaat malzemeleri ve amele ücretlerini gösteren defter.	44
Ayvansaray yakınında bulunan bir evin depremde yıkılan kale duvarından dolayı zarar görmesi sebebiyle tamir ettirilmesi.	48

Boğaziçinde depremde zarar gören Sahil Sarayı'nın duvarları için gereken kereste ve sair malzemelerin defteri.	50
Yeniden inşasına başlanan Fatih Camii'nin temeli için gereken ot taşının gemilere yüklenerek İstanbul'a gönderilmesi.	52
Hatice Sultan'ın yaptırdığı mektebin altındaki tabyanın depremde yıkılan yerlerinin tamir edilmesi.	54
Yedikule'de Hacıpiri Mescidi'nin depremde zarar gören mahallerinin tamiri.	56
Depremde yıkılan Fatih Camii'nin yeniden inşasında kullanılacak olan taşların Karamürsel taraflarından kestirilerek İstanbul'a gönderilmesi.	60
Büyükçekmece'de Fatih Sultan Mehmed Han'ın yaptırdığı cami ve müştemilatının tamiri.	62
Depremde yıkılan Fatih Camii'nin yeniden inşası için yapılan masrafların defteri.	68
İstanbul'da meydana gelen depremden sonra yeniden yapılan Fatih Camii'ne kandilci tayin edilen İsmail Halife'nin beratının verilmesi.	70
Depremde tamamen yıkılan Tütün Hanı ve tütün deposunun yeniden inşası.	72
Silivrikapı'da bulunan İbrahim Paşa Camii'nin depremde zarar gören ve tamire muhtaç olan yerlerini gösteren defter.	74
İstanbul'da Haseki Sultan Camii ve imaretinin depremde zarar gören mahallerinin tamir ve yenilenmeye muhtaç yerlerini gösteren defter.	76
Depremde zarar gören Gazi Davud Paşa Cami-i Şerifi'nin tamiri için aldığı borçları ödeyen müteveli Bâbüssaâde Ağası Mustafa'ya borç senedinin iade edilmesi.	78
Depremde zarar gördüğü için temeline kadar yıkılıp yeniden yapılan Yağcı Hanı'ndaki dükkânların ortakların her biri adına gedik olarak kayd edilmesi.	80
Depremde zarar gören Fatih Camii civarındaki darüşşifanın kullanılamaz halde bulunması sebebiyle yıkılarak yerine ahşap evler yapıp kiralanması.	82
Fatih Sultan Mehmed Han tarafından yaptırılmış olup depremde harap olan Darüşşifa binasının kubbесinin kaldırılması ve altındaki duvarların yenilenerek vakıf yararına düzenlenmesi.	84
Darüşşifa'nın planı.	90
Seraskerlik'te bulunan kışla ve koğuşların tamir edilmesi.	94
1453 ile 1874 yılları arasında İstanbul'da meydana gelen depremlerin yılları, şiddeti ve hasar durumuna dair	96
Zaman zaman meydana gelen deprem, kıtlık, yangın, sel kolera ve sair musibetlerde kullanılmak üzere yardım sandıklarının kurulması	98
İstanbul'da 376 yılından 1894 yılına kadar meydana gelen depremleri gösteren cetvel.	102
Depremde zarar gören muhtaç kişilere yardım yapılması ve yaralıların belediye hastahanelerinde tedavi edilmeleri.	104
Depremden sonra yapılan keşif sonucu herhangi bir tehlike bulunmadığı anlaşılan devlet dairelerinde bütün memurların vazifelerinin başında bulunması.	106
Devlet dairelerindeki memur ve kâtiplerin depremden önceki gibi görevlerinin başında bulunmaları.	108
Depremde Ortaköy Camii minarelerinin şerefelerinden yukarısını yıkıldığı Dolmabahçe Camii'nde de bazı hasarlar bulunduğu.	110
Deprem sonrasında Selimiye Kışlası'nda yapılan keşifte tehlikeli bir durum olmadığından askerlerin koğuşlarına yerleştirildiği.	112
Halkın korku ve dehşete kapılmaması için deprem haberlerinde gazetelerin dilinin yumuşatılması.	114
Depremden dolayı Terkos suyunun mecralarında oluşan arızalar tamir edilinceye kadar sokakların sulanmaması.	116

Deprem sebebiyle bazı kısımları yıkılan Kapalıçarşı'nın mimari gelişmelere uygun şekilde inşasına başlanması.	118
Deprem sebebiyle sokaklarda ve halkın yoğun olarak bulunduğu yerlerde temizliğe riayet edilmesi.	120
Depremden etkilenen muhtaçlar için tertip edilen yardım biletleri bedelinden elde edilen meblağın miktarını gösteren cetvel.	122
Depremden etkilenen muhtaçlara yardım etmek üzere İâne-i Musâbin Komisyonu tarafından düzenlenen iane biletleri hasılatını gösteren liste.	124
Depremden dolayı muhtaç duruma düşenlere yardım etmek üzere İâne-i Musâbîn Komisyonu adıyla kurulan komisyonun nizamnamesinin takdimi.	126
Mösyö Novak'ın İstanbul depremini tahmin edip edemediğinin araştırılması.	130
Depremden dolayı yağmur ve selden zarar gören çadır ve barakalarda barınmakta olan halkın buralarda kalmalarının mümkün olmadığı.	132
İstanbul'da meydana gelen deprem hakkında hazırlanan rapor.	134
Çatalca ve Silivri kasabalarında depremde zarar gören Ferhad Paşa ve Gâzi Ali Paşa camilerinin tamir edilmesi, Pîr Mehmed Paşa Camii'nin ise yıkılarak yeniden yapılması.	142
Depremde hasar gören askeri binaların tamiri için yapılan keşfin sonuçlarını gösteren cetvel.	144
Marmara sahillerinde araştırmalar yapan vapurun İstanbul'daki deprem haberinden sonra ortadan kaybolduğu haberinin araştırılması.	148
Depremde öğrencileri bahçeye çıkarırken ayakları kırılan Darüşşafaka Ser-mubassırı Hacı Hüseyin Efendi'nin ödüllendirilmesi.	150
Depremden dolayı muhtaçlar için kurulan İane-i Musâbîn Komisyonu tarafından elde edilen toplam hasılatı gösteren cetvelin takdimi.	152
İstanbul'da 376 ile 1894 yılları arasından meydana gelen depremlere dair düzenlenen cetvel.	154
Depremden etkilenenler için Trablusgarb'da toplanan yardımlara dair poliçenin takdimi.	160
İstanbul'da uygun bir yerde rasathane inşası ve İtalya'dan getirilen cihazların geçici olarak Tophane-i Amire'ye teslimi.	162
Depremde enkaz altında kalarak vefat eden ve yaralananların isimleri ile hasar gören binaları gösteren defter.	166
Depremzedeler için Şehzade Camii avlusunda yaptırılan barakalar için memnuniyet duygularını içeren dilekçe.	168
Kapalıçarşı'da deprem sonrasında tehlikeli olmayan dükkânların açılmasına izin verilmesi talebi.	170
Tahir Paşa'nın depremde etkilenenlere yardım için gönderdiği paralar sebebiyle aldığı gümüş madalyanın altın madalyaya dönüştürülmesi.	172
Yıldız Sarayı'ndaki bayramlaşma sırasında şiddetli bir deprem meydana geldiği.	174
Royter Ajansı'nın deprem sırasında Padişahın metanetini takdirle dile getirdiği.	176
Depremde hasar gören hayır eserlerinin tamir için sarfedilen miktarları gösteren defter.	178
Novak adlı muallimin İstanbul'da bir deprem olacağına dair mektubuna bu tür haberleri geciktirmeden Viyana veya Londra sefaretlere aracılığıyla bildirmesi.	188
Yedi sene önce meydana gelen depremde harap olan Kapalıçarşı'nın çatı ve kiremitlerinin bir an önce tamir edilmesi.	190
Tabii afetlerde evinin yanması ya da yıkılması sebebiyle başka bir yere taşınan kimselerin belediye seçimlerinde ikamet kaydından müstesna tutulması.	192
Edirne'de meydana gelen depremde etkilenenlere yardım için kurulan İane Komisyonu'nun Başkan Vekilliği görevinin kime verildiği.	194

Deprem sebebiyle başka hapishanelere nakillerine lüzum görülen mahkûmlar hakkındaki kanun layihasının kabul edildiği.	196
Yangınların önlenilmesi için hazırlanan layihada depremlerin verdiği zararlara karşı düşünülen tedbirlerin bildirilmesi.	198
SALGIN HASTALIKLAR	201
Bir beldede ortaya çıkan vebanın uzaklaştırılması için ezan okumanın meşru olduğuna dair Ebussuud Efendi fetvası.	202
Veba Allah'ın(c.c.) umumi bir cezası olduğundan herkesin tövbe istiğfar etmesi, çöplerin kaldırılması.	204
İstanbul ve çevresini istila eden hastalık sebebiyle bazı imamların cenazeleri techiz ve tekfinden kaçındıkları haber alındığından bütün mahalle imamlarının bu konuda uyarılmaları.	206
İlaç ve bitkileri araştırmak üzere Anadolu'nun muhtelif mahallerini dolaşacak olan Peçoni ve Valli adlı hekimlere gereken kolaylığın gösterilmesi.	208
İçinde hasta bulunmayan gemilere karantina uygulamasının kaldırılması.	210
Dersaâdet, Boğaziçi, Beşiktaş, Üsküdar ve Eyüp civarlarında kolera hastalığı bulunmadığı; diğer hastalıklardan meydana gelen ölümlerin sayısı.	212
George Naylor tarafından veba salgınının önlenmesine dair bir tedavi önerisi	214
Kadıköyü'ne tayin edilen tabibe Eczahane-i Amire'den verilmiş olan ilaç bedelinin Hazine'den ödenmesi.	216
Doktor Mösyö Peşek'in hazırladığı ilaçtan dolayı ödüllendirilmesi.	218
Kolera ve mevsim icabı bazı hastalıkların ortaya çıkmasının önlenmesi için tedbir alınması.	220
Kolera ve benzeri hastalıkların yayılmaması için alınacak tedbirler	222
Kolera hastalığına karşı Paris'ten bir dezenfektör getirilmesi.	224
Kolera hastalığının yayılmaması için karantina usulüne dikkat edilmesi bekar odalarının temiz tutulması.	226
Koleraya yol açtığı anlaşılan, midye, istiridye, tarak ve salyangoz satışının yasaklanması, lokantalarda bulunan bu tür yiyeceklerin döktürülmesi.	232
Londra'da Atkens Şirketi tarafından icat edilen su arıtma cihazının faydaları, kullanımı.	234
Sokaklarda ve halkın yoğun olarak bulunduğu yerlerde temizliğe riayet edilmesi, satılan meyve ve sair yiyecek maddelerinin de çürük ve bozuk olmaması hususlarında gereken tedbirlerin alınması.	238
Prof. Dr. Rudolf Emmerih'in İstanbul'da kolera önlenmesine dair teklifleri	240
Tifo ve sair salgın hastalıklardan ölümlerin önlenmesi için sokaklardaki süprüntü ve çöplerin kaldırılması ve lağımların sürekli akar vaziyette olması gerektiği.	242
İstanbul'da şüpheli hastalıkların ortaya çıkması sebebiyle kordon oluşturulan yerlerin jandarma ile muhafaza edilmesi.	244
İstanbul'da vebadan hiçbir eser görülmemesi sebebiyle çıkacak vapurlara temiz patenti verilmesi ve karantina mahallerinde tıbbi muayene ve temizlik uygulamalarına bir müddet daha devam edilmesi.	246
Galata semtinin Topçular caddesi ile Dersaâdet'de Taşçılar'daki fırında görülen veba hastalığının iskelelerde bulunan gemilerdeki farelerden yayıldığı.	248
Kağıthane kaynak sularının Beyoğlu, Beşiktaş ve Galata bölgelerine verilmesinden itibaren bulaşıcı hastalıkların seyir grafiği.	250
İstanbul'da ortaya çıkan şüpheli hastalığın teşhisi için Hindistan'dan getirilen Doktor Bice'ye verilen maaş ve harcırahın mahsup işleminin yapılması.	254
Abdüllatif Hüsni Efendi'nin vebadan korunmak üzere yazdığı dua kitabının takdimi.	256
Lüzum görülecek yerlerdeki şahısların tifoya karşı aşılınması.	258

Humma-yı tifoidi hastalığına yakalananlarının halk ile temas etmemeleri ve hastalığın yayılmaması için hastanelere yatırılmakta oldukları.	260
Kolera hastalığının yayılmasının önlenmesi için lüzum görülen yerlerde bulunan şahısların aşılması.	262
İstanbul'da bir hafta zarfında kolera, tifüs ve hummâ-yı tifoidi hastalıklarına yakalanan ve ölenlerin sayısı.	264
İstanbul'da tifüs ve humma-yı râcia hastalıklarıyla mücadele için beden temizliğine dikkat edilmesi.	266
İstanbul'da sağlık şartlarına dikkat edilmemesi sebebiyle tifüs hastalığının zuhur etmiş olduğu ve hastalığın önlenmesi için gereken tedbirlerin alınması.	268
Beyoğlu'nda ortaya çıkan dört veba vakasının bakteriyolojik muayene neticesi tespit edilmiş olduğu.	270
Bakteriyolojihane-i Osmani'de tifo aşuları peyderpey hazırlanarak halkın aşılmasına başlanıldığı.	272
YANGIN	277
Yangınlara karşı herkesin evinde bir merdiven ile büyük bir fıçı içinde su bulundurması ve yangın sırasında kaçmayıp müdahalede bulunmaları.	278
Yangın hususunda dikkatli olunması ve gereken hazırlıkların yapılarak herkesin görevine hazır durumda bulunması.	280
İstanbul yangınından sonra yeniden inşa edilecek binalar için gereken inşaat malzemelerinin temininde karaborsacılığa karşı önlem alınması.	282
Kârhânedede mevcut mühimmat ve aletlerin yangından muhafazası için uygun bir yer bulunması.	284
Yangınların önlenmesi için ev ve dükkân bacalarının onbeş yirmi günde bir temizlenmesi.	286
Yangınların zararlarının en aza indirilmesi için yeni yapılacak binaların dışları ve saçaklarının kargır siva yapılması.	288
İstanbul ve çevresindeki yangınların çoğu ocak fırınlarından kaynaklandığından, ahalinin evlerindeki ocak bacaları ile esnafın fırınlarını temiz tutmaları.	290
İstanbul'da yanan ev ve dükkânlar ile yeni yapılacak binaların inşaatı sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar	292
İstanbul'da yangında zarar gören Kapalıçarşı kemerlerinin sağlam şekilde inşası.	296
Yangınların yayılmasının önlenmesi için binaların arasına duvarlar inşası, havuzlar yapılması gibi tedbirler alınması.	298
İstanbul'da çıkan yangın mahalleri ve başka yerlerde yapılacak binaların kârgir olarak inşa edilmesi için numune bir ev inşa edilmesi.	300
İstanbul civarındaki koru ve ormanlarda meydana gelen yangınların önlenmesi için ilgililerin uyarılması.	304
Yangının önlenmesi için yapılması gerekenler hakkında nizamnâme.	306
İstanbul'da meydana gelen yangınların önlenmesi için evlerin kârgir olarak inşası için gereken tedbirlerle sokak ve caddelerin düzenli hale getirilmesi.	310
İstanbul'da meydana gelen yangınların önlenmesi için evlerin kârgir olarak inşası.	322
Yangında can kurtarma hususunda hizmeti geçenlere Tahlisiye Madalyası verilmesi.	324
Yangın söndürme konusunda hizmetleri görülen kişilere madalya verilmesi.	326
Bâbîâli yangınında Sadaret Müsteşarlığı dairesinde meydana gelen tahribat ve zayıat ile alanın tedbirler.	328
Bâbîâli yangınında mühim evrakların kurtarılması konusunda gayret gösteren askerlerin iftihar madalyası ile ödüllendirilmesi.	330
İstanbul idari taksimatını ve yangın mahallerini gösterir haritalar.	332

Su israfına sebebiyet veren polis ve askerlerin uyarılması.	340
METEOROLOJİK AFETLER	343
İstanbul ve çevresinde kar yağışı sebebiyle ekmek fiyatları yükseltilmeye çalışıldığından, İzmit civarındaki değirmenlerde bulunan hazır unların gemilerle getirilmesi.	344
Edhem Reis'in şiddetli fırtınadan dolayı batan kömür kayığının çıkarılması.	346
Kağıthane ve Göksu taraflarında aşırı yağış sebebiyle zarar gören köprülerin keşiflerinin yapılması.	348
İstanbul'un birçok mahallesinde selden dolayı ortaya çıkan hasar raporu.	350
İstanbul'da biriken karların temizlendiği ve bütün esnafın dükkanlarını açmasıyla herhangi bir pahalılık meydana gelmediği.	356
Deprem ve yağmur sebebiyle İstanbul'da bazı bina duvarları hakkında inceleme yapılması	358
Fırtına ve selden dolayı Babıali'nin bazı taraflarında yapılması gereken tamiratların keşfi için bir mühendis gönderilmesi.	360
Şiddetli fırtınada zarar gören binaların tamir masraflarını padişahın karşılaması ve ilanı	362
İstanbul'da meydana gelen fırtına sebebiyle ev tamiri için keşif yapılması talebi.	364
İstanbul'da 401 ile 1905 yılları arasında meydana gelen meteorolojik afetlere dair cetvel	366
İstanbul'da yağın şiddetli yağmur sırasında oluşan yıldırım sebebiyle ortaya çıkan arıza ve yaralanmalar.	372
Yıkılan Göksu bendlerinin yeniden inşası ve alınması gerekli tedbirler.	374
Selde yıkılan Rumelikavağı Camii'nin bir duvarının tehlike oluşturmaması için kaldırılması.	376
Rami köyünden Kunduracı İsmail Efendi'nin oğlu Hüseyin'in dağdan odun getirirken soğuktan etkilenerek vefat ettiği.	378
Şiddetli kış sebebiyle yardıma muhtaç durumda bulunan fakirlere kömür dağıtılması.	380
KITLIK	383
Arpa kıtlığı yaşayan İstanbul'a, her kimin elinde arpa varsa gönderilmesi.	384
İstanbulun zahire ihtiyacının giderilmesinde görevli olan gemilere yardımcı olmayanların cezalandırılacağına dair.	386
İstanbul ve havalisinde et ve zahire kıtlığı olmaması için yeni han ve bekar odası yapılmaması.	388
İstanbul'da halkın ihtiyacının giderilmesi için fırıncılara dağıtılmak üzere Tuna sahilleri kazalarından zahire satın alınması.	392
İstanbul halkının ihtiyacı için satın alınan zahireye dair defter.	396
İstanbul'da oluşan odun kıtlığının önüne geçilebilmesi için tedbir alınması.	400
İstanbul'da zeytinyağı sıkıntısı olmaması için adalarda üretilen zeytin yağının yabancı tüccarlara satılmaması ve karaborsacılığın önlenmesi.	402
Tuna ve Karadeniz sahillerinde meydana gelen kuraklık sebebiyle, İstanbul halkının ihtiyacı için Tire taraflarından satın alınacak zahirenin gönderilmesi.	404
İstanbul'da zeytinyağı sıkıntısı olmaması için Boğdan'dan yağ gönderilmesi.	406
İstanbul halkı ekmek kıtlığı çekmekte olduğundan, Tekirdağ, Bursa gibi şehirlerde yakınları olanların buralardan erzak getirmesi.	408
Kıtlık sebebiyle dışarıdan getirilen zahire mevcut fiyatları artırmış olduğundan, ileride tekrar indirilmek üzere ekmek fiyatına zam yapılması.	410
İstanbul'da zahirede bolluk meydana gelmeye başlaması sebebiyle kıtlık sırasında nüfus başına bir adet olarak verilen ekmeğin iki adede çıkarılması	412

İstanbul'da odun ihtiyacı olmadığından Vize, Pınarhisarı, Midye ve Ahyolu kazaları halkının dağlardan ve korulardan kesip satacakları odunlarla geçimlerini sağlamaları.	414
İstanbul'da bendlerdeki suyun azalması ve yağmur yağmaması sebebiyle oluşan su sıkıntısının giderilmesi için tamire muhtaç olan katmaların tamiri.	416
İstanbul ve Bilâd-ı Selâse'deki su sıkıntısının giderilmesi için alıcak tedbirler konusunda oluşturulan komisyona görevlilerin tayini.	418
Konya'dan İstanbul'a gidecek zahireye engel olunmamasının valiliklerine tebliği.	420
İSTANBUL'A GÖÇLER	423
İstanbul'a göçün önüne geçilmesi için çıkarılan Padişah emrinin herkese ilanı	424
Filibe ve Edirne'den İstanbul'a gönderilen kimsesiz çocukların listesi.	426
Muhâcirlerin öncelikle Edirne dahilinde yerleştirilmesi ve Anadolu'ya geçmekte ısrar edenler olursa, geliş tarihleri ve sebepleri hakkında ellerine birer belge verilmesi.	428
Ruscuk ve Silistre muhacirlerinden elli kişinin Varna'dan İstanbul'a geldikleri.	430
İstanbul'a gelen ve taşraya sevk edilen muhacirlerin nereden, ne şekilde geldikleri, nereye gönderildiklerini gösteren cetveller.	432
Kırım muhacirlerinin İstanbul'da Tatar muhacirleri için teşkil olunan köye yerleştirilmek üzere getirilmesi.	436
Askerlik yaşına gelmiş olan muhacirlerin ilk muayenelerinin yapılması.	438
Koleralı olma ihtimali olan Musevi muhacirlerin belirlenen iskân mahallerine sevk işlemlerinin yapılması.	440
Varna'dan gelen posta vapurunda bulunan İslam muhacirlerinin İstanbul'a sevk edildikleri.	442
Rumeli'den gelen ve bundan gelmesi muhtemel bulunan muhacirlerin iskan ve iaşeleri için alınacak tedbirlere dair.	444
Rumeli vilayetlerinden hicret eden muhacirlerin iskan ve istihdamları hakkında.Osmanlı Devleti'nin terk ettiği memleketlerden hicret eden şahısların vermesi gereken beyannaneler konusundaki talimatın uygulanması.	456
İstanbul'a muhtelif yerlerden gelen muhacir ve mültecilerle Rum ve Ermeni ailelerin memleketlerine sevkleri için vapur tahsis edilmesi.	458
İstanbul'daki muhacir ve mültecilerin sağlıksız şartlarda ve bilhassa veba olan yerlerde iskan edilmemeleri.	460
Karadeniz'de kolera bulaşmış olan limanlardan İstanbul ve Boğazlar'ın dışına mülteci ve muhacir nakledilmemesi.	462
Yunanlıların işgali altında bulunan yerlerden İstanbul'a gelmek mecburiyetinde kalan memurların izinli sayılarak, kendilerine maaş ve tahsisat verilmesi.	464
DİZİN	468

Kısaltmalar

A.DVNS.MHM.d	Bab-1 Asafi Divan-1 Hümeyun Sicilleri Mühimme Defterleri
a.g.e.	Adı geçen eser
a.g.m.	Adı geçen makale
A.MKT	Sadaret Mektubi Kalemî Evrakı
A.MKT.MHM	Sadaret Mektubi Mühimme Kalemî Evrakı
AE.SABH.I	Ali Emiri Abdülhamid I
AE.SMHD. I	Ali Emiri Mahmud I
B	Receb
BEO	Bâbîâlî Evrak Odası Evrakı
Bkz	Bakınız
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C	Cemâziye'l-âhir
c	Cilt
Ca	Cemâziye'l-evvel
C.BLD	Cevdet Belediye
C.DH	Cevdet Dahiliye
C.EV	Cevdet Evkaf
C.HR	Cevdet Hariciye
C.MF	Cevdet Maarif
C.ML	Cevdet Maliye
C.SH	Cevdet Sıhhiye
C.SM	Cevdet Saray
DH.EUM.AYŞ	Dahiliye Nezareti Emniyet-i Umumiye Asayiş Kalemî Evrakı
DH.EUM.MH	Dahiliye Nezareti Emniyet-i Umumiye Muhasebe Kalemî Evrakı
DH.EUM.THR	Dahiliye Nezareti Emniyet-i Umumiye Tahrirat Kalemî Evrakı
DH.HMŞ	Dahiliye Nezareti Hukuk Müşavirliği Evrakı
DH.İD	Dahiliye Nezareti İdare Evrakı
DH.İ.UM	Dahiliye Nezareti İdare-i Umumiye Evrakı
DH.İ.UM.EK	Dahiliye Nezareti İdare-i Umumiye Evrakı Ek
DH.MB.HPS	Dahiliye Nezareti Mebani-i Emiriye-Hapishaneler Müdüriyeti Evrakı

DH.MKT	Dahiliye Nezareti Mektubi Kalemî
DH.UMVM	Dahiliye Nezareti Umur-ı Mahalliye ve Vilayat M¼d¼riyeti Evrakı
D.BŒM.BNE.d	Bab-1 Defteri Bina Eminliği Defterleri
D.MKF.d	Bab-1 Defteri Mevkufat Kalemî Defterleri
EV.d	Evkaf Defterleri
HAT	Hatt-ı H¼mayun
haz	Hazırlayan
hk	H¼k¼m
HR.SFR.3	Hariciye Nezareti Londra Sefareti
hrt	Harita
İ.DH	İrade Dahiliye
İ.DUİT	İrade dosya Usul¼
İ.EV	İrade Evkaf
İ.HUS	İrade Hususi
İ.MLU	İrade Meclis-i Umumi
İ.MMS	İrade Meclis-i Mahsus
İE.DH	İbn¼lemin Dahiliye
İE.NF	İbn¼lemin Umur-ı Nafia
İKTAM	Çamlıca İlim, K¼lt¼r ve Tarih AraŒtırmaları Merkezi
KK.d	Kamil Kepeci Defterleri
krt	Kartpostal
L	Œevvâl
M	Muharrem
ML.MSF.d	Maliye Masarifat Defterleri
MV	Meclis-i V¼kela Mazbataları
N	Ramazan
R	Reb¼'ı'l-âhir
Ra	Reb¼'ı'l-evvel
S	Safer
sh	Sahife

Ş	Şa'bân
ŞSA. İKS	İstanbul Müftülüğü Şer'ıye Sicilleri Arşivi İstanbul Kadılığı Sicilleri
ŞD	Şura-yı Devlet Evrakı
TS.MA	Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi
TTK	Türk Tarih Kurumu
vd	ve devamı
vr	Varak
Y.EE	Yıldız Esas Evrakı
Y.EE.d	Yıldız Esas Defterler
Y.MTV	Yıldız Mütenevvi Maruzat Evrakı
Y.PRK.ASK	Yıldız Perakende Askeri Maruzat
Y.PRK.AZJ	Yıldız Perakende Evrakı Arzuhal Jurnal
Y.PRK.BŞK	Yıldız Perakende Evrakı Başkitabet Dairesi Maruzatı
Y.PRK.HR	Yıldız Perakende Evrakı Hariciye Nezareti Maruzatı
Y.PRK.KOM	Yıldız Perakende Evrakı Komisyonlar Maruzatı
Y.PRK.MK	Yıldız Perakende Evrakı Müfettişlikler ve Komiserlikler Tahriratı
Y.PRK.ŞD	Yıldız Perakende Evrakı Şura-yı Devlet Maruzatı
Y.PRK.ŞH	Yıldız Perakende Evrakı Şehremaneti Maruzatı
Y.PRK.ZB	Yıldız Perakende Evrakı Zabtiye Nezareti Evrakı
Z	Zilhicce
Za	Zilka'de

Nev'-i insân haşra dek ta'zîm ederler adına
Kim fedâ-yı nefis ederse cinsinin imdâdına
ZİYA PAŞA

*(Kim insanların yardımına koşarak onların uğrunda nefsini fedâ ederse,
Bütün insanlık, kıyamete kadar o kimsenin adını saygı ile yâd eder.)*

Giriş

OSMANLI DÖNEMİNDE İSTANBUL'DA ÂFETLER

Coğrafi konum açısından son derece önemli bir noktada bulunmasının yanı sıra iktisadî, ticarî, sınaî, tarihî ve kültürel bakımdan Türkiye'nin en önemli merkezi sayılan İstanbul, tarihi süreçte âfetlerden oldukça etkilenmiştir. Tabii âfetlerin şüphesiz ki en tahripkârı depremlerdir, öyle ki kentin dokusu yanında toplum açısından da çok yönlü (ekonomik, demografik, sosyal vb.) sonuçları vardır. Yıkıcı etkisi neticesinde yangınlara ve salgın hastalıklara da yol açmıştır. Deprem yol açtığı bazı yangınlar da, çok sayıda can ve mal kaybı olmuştur. Ayrıca, içme suyunun kirlenmesi ve çevre sağlığı problemlerinin artmasıyla, özellikle sağlıksız şartlarda barınan evsiz barksız insanlar arasında yayılan salgın hastalıklar çok sayıda ölümlerle sonuçlanmaktadır.

Depremler

İzmit Körfezi'nden Marmara Denizi'ne bağlanan Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın yakınında ve etki alanında yer alan İstanbul, tarih boyunca bu bölgede meydana gelen hareketlilikten az veya çok mutlaka etkilenmiştir. İstanbul'un öteden beri bir imparatorluklar başkenti olması dolayısıyla bu depremlerin bir kısmı çok eski zamanlardan itibaren kaydedildi¹. Deprem kuşağında yer alan ülkeler için gelecekte olması muhtemel depremlere karşı tedbir alınabilmesi için, geçmişte meydana gelen depremlerin etkilediği bölgeler, büyüklükleri ve derinlikleri ile hasar gören yerlerin dağılımının doğru olarak tespit edilmesi için de tarihî dokümanların incelenmesi disiplinler arası bir değerlendirmeye tâbi tutulması zarureti vardır. Tarihi kaynaklarda, Osmanlı döneminde meydana gelen küçüklü büyüklü hemen her deprem hakkında bilgi ve kayıt bulunmakla birlikte fiziksel zararlara ilişkin ayrıntılar çoğu kez sınırlıdır². Toplum üzerinde sosyoekonomik tesirleri konusunda ise pek yer verilmediği dikkati çekmektedir.

İstanbul'u etkileyen depremlerin merkezlerinin Marmara Denizi ve havzası olduğunu, son yapılan çalışmalar daha net bir biçimde ortaya koymaktadır. Dolayısıyla burada meydana gelen ve İstanbul'u etkilemiş olan depremler, kaynaklarda çoğunlukla İstanbul depremi olarak zikredilmektedir.

İstanbul'un fethinden sonra Osmanlı döneminde ilk şiddetli deprem 16 Ocak 1489 tarihinde meydana gelmiştir. Tevârih-i Âl-i Osman (Anonim)³'de, depremden; "Hicretin sekiz yüz doksan dördünde Şafer ayının on üçüncü gününde kuşluk vaktinde şehir-i İstanbul içinde azîm bir zelzele vâki oldu, nice minareler yıkılıb harab oldu" şeklinde birçok binanın hasar gördüğü belirtilmekte ancak ayrıntı verilmemektedir.

İstanbul'un tarihî süreçte geçirdiği en büyük depremlerinden biri 10 Eylül 1509'da akşam saatlerinde meydana geldi. Doğu Akdeniz'de son beş yüzyılda meydana gelen en yıkıcı deprem âfetlerinden biri olarak bilinir. Şehir üzerinde bıraktığı tahribat sebebiyle Osmanlı tarihçileri âfeti, kıyamet-i suğra (küçük kıyamet) olarak kaydetmişlerdir⁴. Bilimsel çalışma ve değerlendirmelerde, deprem merkezinin Adalar açıkları mı, yoksa Gebze yakınları mı olduğu noktasında ihtilaflar bulunan bu deprem, sadece İstanbul'da değil; Bolu'dan Edirne'ye kadar uzanan bölgede hasara neden oldu. Marmara bölgesini geniş ölçüde etkileyen deprem, asıl yıkıcı etkisini İstanbul'da yaptı; yaklaşık 109 cami ve 1000 konut yıkıldı. Dini ve sivil yapılar dışında çarşı ve surların eksen kısımları harap oldu.

1509 İstanbul depremini tasvir eden bir gravür. (Anonim)

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f/a/Earthquake_of_1509_in_the_Sea_of_Marmara.gif

Deprem esnasında denizin dev dalgalar halinde kıyıya doğru hareketi sonucu büyük hasarlar meydana geldi. Şehri çevreleyen surlardan kara surları Eğrikapı'dan Yedikule'ye kadar olan kısımda bulunan burçlar ve kale duvarları ile şehrin ana kapılarından Edirnekapı, Silivrikapı ve Yedikule Kapısı ile Marmara surlarının Yedikule'den Ahırkapı'ya kadar olan burçlar büyük ölçüde zarar gördü. Deprem sırasında denizin yükselip İstanbul ve Galata surlarını aştığı ve şehrin birçok mahallesi-nin sular altında kaldığına dair verilen bilgiler mübalağalı olsa da, depremin büyüklüğünü bize yansıtması bakımından önemlidir.

Depremde Ayasofya Camii'nin minaresi yıkıldı ve bir kısım sıvaları döküldü. Fatih Külliyesi'nden Bimarhane, imaret ve sahn-ı seman medreselerinin kubbeleri çöktü. Valens Su Kemeri (Bozdoğan Su Kemeri) hasar gördü ve bu çevredeki dükkânların çoğu yıkıldı. Diğer taraftan Bayezid Camii'nin kubbeleri çöktü, medresesi yıkıldı, Karamanlı Pazarı'nda bulu-

1509 İstanbul depremini tasvir eden bir gravür. (Anonim)

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/91/1509_Great_Istanbul_Earthquake.jpg

nan dükkânların hemen tamamı harap oldu. Ölü ve yaralı sayısının beş binden fazla olduğu kaynaklarda belirtilmektedir⁵. Galata Surları ve Galata Kulesi, Kız Kulesi de hasar gördü. Boğaziçi ve Adalar'da da etkili oldu; Burgazada ve Heybeliada'da bazı kiliseler yıkıldı.

Artçı şoklar olarak ifade edilen yer sarsıntılarının İstanbul'da, Edirne ve civar şehirlerde bir aydan fazla devam etmesi üzerine, büyük korku ve paniğe kapılan halk kapalı mekânlara girmeyerek bağ, bahçe ve sokak gibi açık yerlerde konakladı. Depremde Topkapı Sarayı da zarar gördüğünden Sultan II. Bayezid sarayın bahçesinde yapılan çatma odalarda bir süre kaldıktan sonra Edirne'ye geçti. Edirne'de divanı toplayan padişah, bazı müşaverelede bulunarak İstanbul'un tamiri için halkın yardımına başvurulması kararlaştırıldı. Bu suretle, Anadolu ve Rumeli sancaklarından altmışaltı bin amele on bir bin kalfa toplanmış, bunların başlarına da üç bin yapı ustası yeniden yapılanma için seferber edildi. Masrafları karşılamak için yeni vergiler ihdas edildi. Böylece büyük gayretler neticesinde şehrin ihyası iki ay gibi kısa bir zaman içinde tamamlandı⁶. İstanbul surları, Topkapı Sarayı, Galata Kulesi, Anadolu ve Rumeli Hisarları onarıldı. Osmanlı Padişahı, cami, medrese, kütüphane, tekke, hamam gibi yapıların kârgir, bunların dışındaki yapıların ahşap olarak inşasını emretti⁷. Bu depremden sonra İstanbul'da saray, konak ve evlerin depreme dayanıklı olması açısından ahşaptan yapılması usulünün yaygınlaştığını belirtmek gerekir.

30 Nisan 1557 tarihinde vuku bulan depremde, kent yapılarında hasar yaptı, en fazla Fatih Camii zarar gördü. 6 Şubat 1659 depreminde birçok ev tamamen, hisarlar ve surlar kısmen yıkıldı. 11 Temmuz 1690 tarihinde gece vakti meydana gelen depremin sarsıntıları birkaç gün devam etti ve bu esnada Fatih Camii'nin kubbelerinin bazı kısımları hasara uğradı, Topkapı'da Sur Kapısı yıkıldı⁸. Fakat 25 Mayıs 1719 tarihinde meydana gelen deprem de tahribatın boyutu daha fazladır. İstanbul ve civarındaki nahiye ve köylerde çok sayıda bina hasar gördü ve insanlar günlerce panik içinde kaldı⁹.

1557 İstanbul depremini tasvir eden bir gravür. (Anonim)

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Istanbul_comet_and_earthquake_1556.jpg

Daha ziyade, Marmara Denizi'nin doğusunda bulunan şehir ve kasabaları etkileyen deprem İzmit Körfezi etrafında asıl yıkıcı etkiyi yaptı; Yalova, Pazarköy, Karamürsel ve Düzce'ye kadar birçok yerde ağır hasara neden oldu. İstanbul'da çoğu binalarda çatlamlar oldu. İstanbul surlarının bazı kısımları ve burçları da yıkıldı. Ayasofya, Fatih, Bayezid, Edirnekapı, Mihrimah ve Bali Paşa Camileri ile Eski Saray ile Topkapı Sarayı'nın sahildeki kayıkhanesi hasar gördü. Yağlıkçılar çarşısında bir kervan yıkıldı. Bu deprem kadar büyük olmasa da 2 Eylül 1754 tarihli depremde, pek çok binanın yıkıldığı bu depremde artçı sarsıntıların bir aydan fazla devam ettiği anlaşılmaktadır. Bayezid ve Fatih camilerinin kubbelerinde çatlaklar oluştu¹⁰. Ticaret yerleri de zarar gördü; Fatih'teki Şekerci Hanı, Çemberlitaş'taki Vezir Hanı başta olmak üzere Çarşı çevresindeki bazı hanlar ve dükkânlar yıkıldı. Galata Kulesi depremin hasara uğrattığı yerlerdir. Ayrıca, Atik Ali Paşa'nın Karagümrük'te yaptırdığı

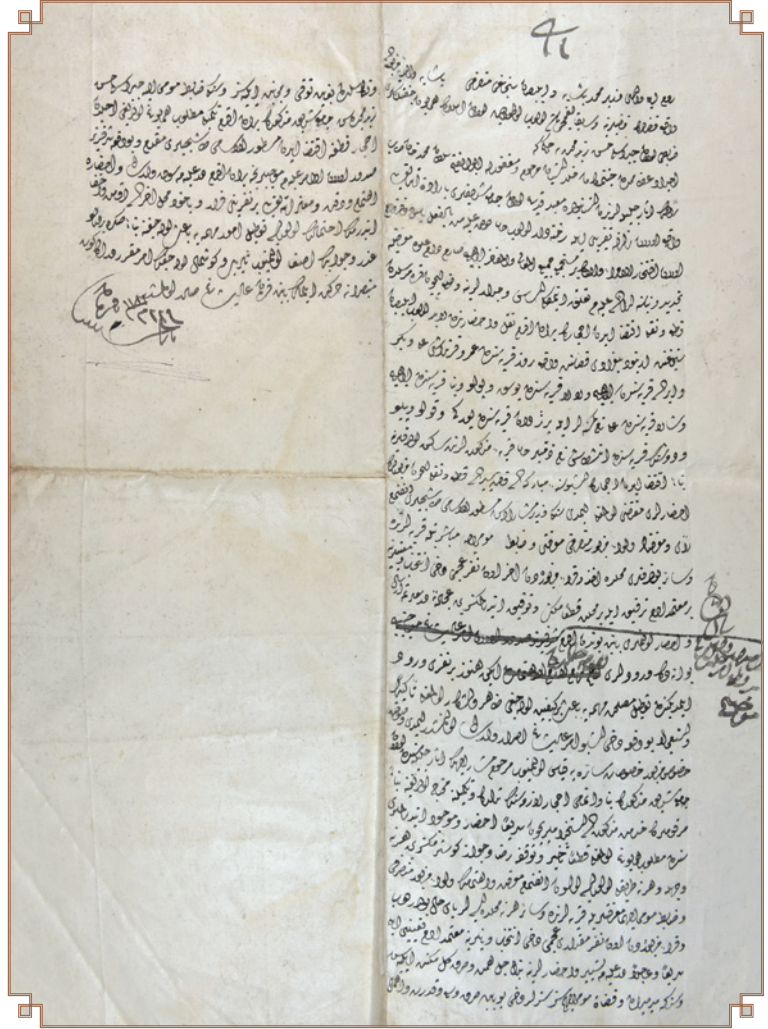
camii ve Kariye Camii ile Çorlulu Ali Paşa, Firuz Ağa, Silivrikapı'daki İbrahim Paşa, Ak-saray'daki Murat Paşa ve Koca Mustafa Paşa Camileri hasar gördü¹¹. Ayrıca Topkapı Sarayı'nın mutfak kısmı ağır hasara uğradı, Saray burçlarının bir kısmı yıkıldı. İstanbul surlarının hasara uğraması ve yer yer yıkılması nedeniyle yakınındaki evler büyük zarar gördü. Depremde suyuollarının tahrip olması nedeniyle su sıkıntısı çekildi. Değirmenlerin, fırınların, dükkânların, depoların hasar görmesi ise gıda kıtlığı çekilmesine yol açtı. Zira köprüler ve surların yıkılması sonucu kapanan yollar yüzünden ulaşım aksadığından iaşenin sağlanmasını güçleşmişti.

1509 depremi İstanbul'u etkileyen ve tahribat yapan ikinci büyük deprem 267 yıl sonra, 22 Mayıs 1766 Kurban Bayramı'nın üçüncü günü sabah saatlerinde meydana geldi¹². Marmara'nın doğusunu ziyadesiyle etkileyen depremde yaklaşık dört bin kişinin hayatını kaybetti.

Yer sarsıntılarının yaklaşık üç ay boyunca aralıklarla devam ettiği bu depremin merkezi, Marmara Denizi'nin doğusu olduğu tespit edilmektedir. Deprem, İzmit'ten Tekirdağ'a kadar geniş bir bölgede hasara yol açtı; İstanbul'un sur içi bölgesi başta olmak üzere, Küçükçekmece, Büyükçekmece, Çorlu, Edirne, Gelibolu ve Bursa'daki yapılar hasar görmüş, kârgir yapılar yanında ahşap olan pek çok bina yıkıldı. Vezneciler'de kârgir binaların çoğu tahrip oldu¹³, Saraçhane'de Haffaflar Çarşısı'nın bazı kısımları yıkıldı. Diğer taraftan Kapalı Çarşı¹⁴, Örüçüler Çarşısı¹⁵ ve Esir Pazarı zarar görerek mahzenleri çökmüş, Baltacılar, Çuhacılar, Hırkacılar, Şekerciler, Kalpakçılar ve Vezir Hanları¹⁶ ile Bitpazarı'nda Yolgeçen Hanı'nın bazı odaları yıkılmıştır. Eminönü Balıkpazarı'nda bulunan dükkânlar da hayli etkilendi¹⁷. Ayrıca Yedikule ve Edirnekapı civarında da bazı binalarda ağır hasarlar ve yıkılmalar oldu.

Kentin büyük camilerinden sayılan, Süleymaniye, Nuruosmaniye, Laleli, Valide ve Ayasofya camilerinin dışında hemen tüm camiler depremden az ya da çok etkilendi, bazılarının minareleri, bazılarının da kubbeleri yıkıldı¹⁸. Fatih Camii'in ana kubbesi çöktüğü gibi, külliyyeye bağlı olan medrese ve imarethanesi yıkıldı, darüşşifası harap oldu. Tamamen harap olan Fatih Camii, Sultan III. Mustafa zamanında Mimar Tahir Ağa tarafından yeniden inşa edilerek 1771'de ibadete açılmıştır¹⁹. Yine, Vefa külliyesi tahrip oldu ve bazı kısımları yıkıldı. Edirne Kapısı'nda Mihrimah Sultan Camii yıkılacak kadar etkilenmiş, Yedikule'de Hacıpiri Mescidi²⁰, İbrahim Paşa Camii, Çorlulu Ali Paşa Camii, Davud Paşa Camii, medrese, mektep ve imareti²¹, Firuz Ağa Camii, Hafız Ahmed Camii, Hüseyin Ağa Camii, İskender Paşa Camii, Koca Mustafa Paşa Camii ve Niasancı Ahmed Paşa Camii, çok hasar gördü²². Sultanahmet, Edirnekapı Mihrimah Sultan, Eyüp Sultan, Bayezid ve Atik Ali Paşa camilerinin minareleri yıkıldı. Eski Sarayın bazı kısımları yıkıldı²³. Yeni Saray ve Yeniçeri kışlaları da hasar gördü.

Ayrıca İstanbul surları da depremden hayli zarar gördü; bazı kısımlar yıkılmış ve bu yıkıntılar, yakınında bulunan yapılara hasar vermiştir²⁴. Ayrıca Yerebatan Sarnıcı ile bazı suyuolları da tahrip olduğundan şehirde bir süre su sıkıntısı çekildi²⁵. Diğer taraftan Küçükçekmece'de han, dükkân, menzil ve evlerin çoğu yıkıldı²⁶. Boğaziçi'nde Sahil Sarayı'nın duvarları yıkıldığından yeniden inşa edildi²⁷. Depremden etkilenen kârgir binaların tamiri ve yenilenmesi için kirece fazlaca ihtiyaç duyulduğundan, Silivri, Tekirdağ ve Gelibolu taraflarından İstanbul'a kireç getirtilerek satılması istendi. Ayrıca Darıca'da kurulan fırınlarda kireç hazırlamak üzere Selanik'ten kireç amelesi getirildi²⁸. Binaların tamir ve yeniden inşasında İstanbul'da bulunan dülger, duvarcı ustası, amele ve hamamcı ustaları yeterli gelmeyince Kayseri, Görice, Arnavud Belgradı, Gelibolu ve Midilli, Tekirdağ, Terkos kadı ve naiblerine hüküm gönderilerek buralardan getirildi²⁹. İstanbul kalesinin tamiri için duvarcı ve sair amele Şile, Yalova, Pazarköy, Gemlik ve İznik kazalarından istendi³⁰. Eski Saray ve Yeni Saray'ın tamiri için kesme taşlar Karamürsel'den getirildi³¹.

Fatih Sultan Mehmed Camii'nin depremde yıkılan yerlerinin tamirine dair hüküm
BOA, C.DH, 228/11381

The image shows two pages of a handwritten Ottoman account book (defter) on aged, slightly damaged paper. The text is written in Ottoman Turkish script. The pages are organized into columns, with the left side containing descriptions of items and services, and the right side containing numerical entries, likely representing costs or revenues. The entries are densely packed and cover various categories of expenses, including materials, labor, and other administrative costs. The overall appearance is that of a historical financial record.

1894 depreminde İstanbul'da tamire muhtaç hale gelen cami ve sair vakıf hayratının keşif muhasebelerine ait defter

BOA, EV.d, 28261

Depremden sonra başlatılan tamirat ve inşaat çalışmaları sırasında halkın, ahşap malzemeyi tercih etmesine rağmen, Osmanlı hükümeti –muhtemel yangınlara meydan vermemek için- ahşaba müsaade etmeyip, kârgir olarak yapılmasına resmi ruhsat verdi, ancak yine de özel izinle binaların bazı kısımlarında ahşap kullanılmasına müsaade etti. Bu müsaade ile Saraçhane’de Haffaflar Çarşısı ile Sarıkcılar ve Çadırçılar Çarşısı’ndaki dükkânlarının bazı kısımları ahşaptan yapıldı. Bunların dışında, Örücüler Çarşısı’ndaki yıkılan sokak kemerlerinin tamamını ahşap olarak yapılmasına müsamaha gösterildi. Keza, Rüstem Paşa Camii civarında zarar gören nalbur dükkânlarının yalnız ahşap malzeme ile yapılmasına resmi izin verildi, tamirat sırasında dükkânların birbirine bitişik duvarlarının bilhassa kârgir olmasına dikkat edilmiştir³². Deprem sonucu yıkılma tehlikesi içinde bulunan binaların kâtipler ve mimar kalfaları tarafından tespiti yapıldı, çevredeki insanlara zarar vermesini önlemek üzere yıktırıldı. Hasarlı evlerin genellikle sahipleri tarafından, cami gibi vakıf eserlerin de mütevellileri tarafından yıktırılması sağlandı. Bu tamir ve yıkımlar aşamasında kiracı-mülk sahibi arasında, tamir koşulları bakımında bir takım tartışmalar ve sıkıntılar yaşandığı hatta bu gibi meselelerin yıllarca sürdüğü dikkat çekmektedir. Deprem sonrasında yaşanan kargaşa ortamında yıkılan vakıf eserlerinin enkazını yağmalayanlar da olmuştu³³.

4 Temmuz 1790 gece vakti bir başka deprem vuku buldu; iki gün boyunca artçı sarsıntılar gece ve gündüz aralıklarla devam etti, yalnız bir önceki deprem gibi İstanbul’da fazla hasar yapmadı³⁴. 9 Şubat 1806’da İstanbul’da çıkan şiddetli bir fırtına sonucu denizdeki gemilerin birbirine çarpması ile tüm gemiler Bahçekapı ile Yalı Köşkü arasına toplanmıştı. Bu olayın ertesinde 10 Şubat Cumartesi günü bir deprem meydana gelmişse de İstanbul’da pek mühim bir hasar yapmadı. Fakat 23 Eylül 1841 tarihinde üç sarsıntı oldu, birçok kârgir konut, han, hamam gibi yapıların duvarları yıkılarak, harabeye döndü. Bu esnada birçok insan hayatını kaybetti³⁵.

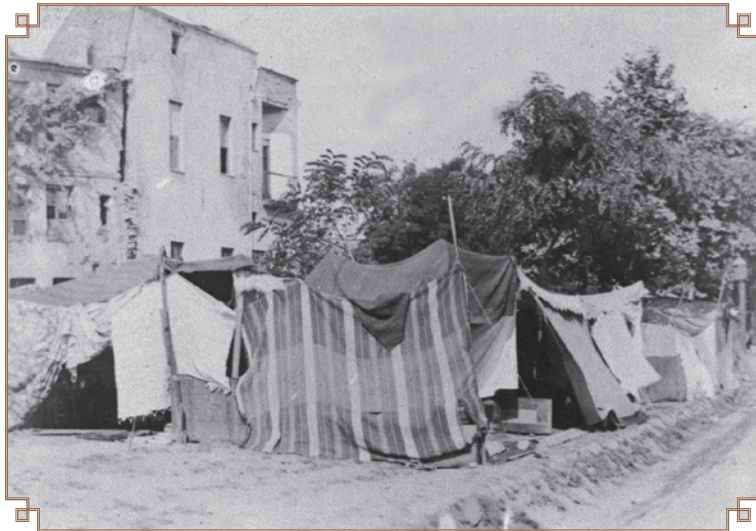
1766 depreminden sonra İstanbul’da yıkıcı etki yapan deprem 128 sene sonra, 10 Temmuz 1894’te meydana geldi. Salı günü öğle vakti alafrağa saat 12.24’te (alaturka saat 04.37’de meydana gelen deprem, büyük gürültü -sanki kaldırım üzerinden aynı anda birden çok araba geçiyormuş gibi- ve şiddetli sarsıntı ile başladı, yaklaşık bir dakika sürdü. İstanbul ve çevresi beşik gibi sallandığı ve mevcut tahribatın hemen hepsini bu sırada yaptığı tespit edilmektedir. Tarihi kaynaklarda, Büyük Hareket-i Arz, Zelzele-i Azîme ya da Zelzele-i Müdhîşe olarak kaydedilen ve çok geniş sahada hissedilen bu deprem, özellikle İstanbul ve çevresinde ağır hasara yol açtı³⁶. İlk şiddetli sarsıntıdan sonra İstanbul ve civar yerlerde, aynı gün ve ertesi günlerde az şiddetli artçı olarak tabir edilen sarsıntılar meydana geldi ve bunlar aralıklarla Ağustos’un 8’ine kadar hafiflediği tespit edilmiştir. Devam eden artçı sarsıntılar en şiddetlisi 12 Temmuz’da olup iki saniye sürdü. 18 Temmuz’da

öğleden önce diğer artçı sarsıntılara göre daha şiddetli bir sarsıntı meydana geldi ve bu sırada da ilk sarsıntıda olduğu gibi yeraltından uğultular işitildi.

İstanbul'un depremden en fazla zarar gören bölgesinin Sultanahmet'ten Edirnekapı'ya kadar uzanan plato olduğunu belirtmek gerekir. Bu plato üzerinde yer alan Bayezid, Eminönü, Vefa³⁷, Balat, Fatih, Topkapı ve çevresindeki kârgir binaların çoğu yıkıldı, ya da ağır hasara uğradı. Deprem sebebiyle çoğu yerin telgraf hatları bozulmuş olduğundan, ilk gün çevre kaza ve vilayetlerden gerekli bilgiler tam olarak alınamamıştır. Telgraf ve Posta Nezareti'nin sevk ve haberleşme merkez odaları harap olduğundan irtibatın sağlanması için makineleri bahçelere çıkarılarak hizmete sağlam hatlarla devam edildi.

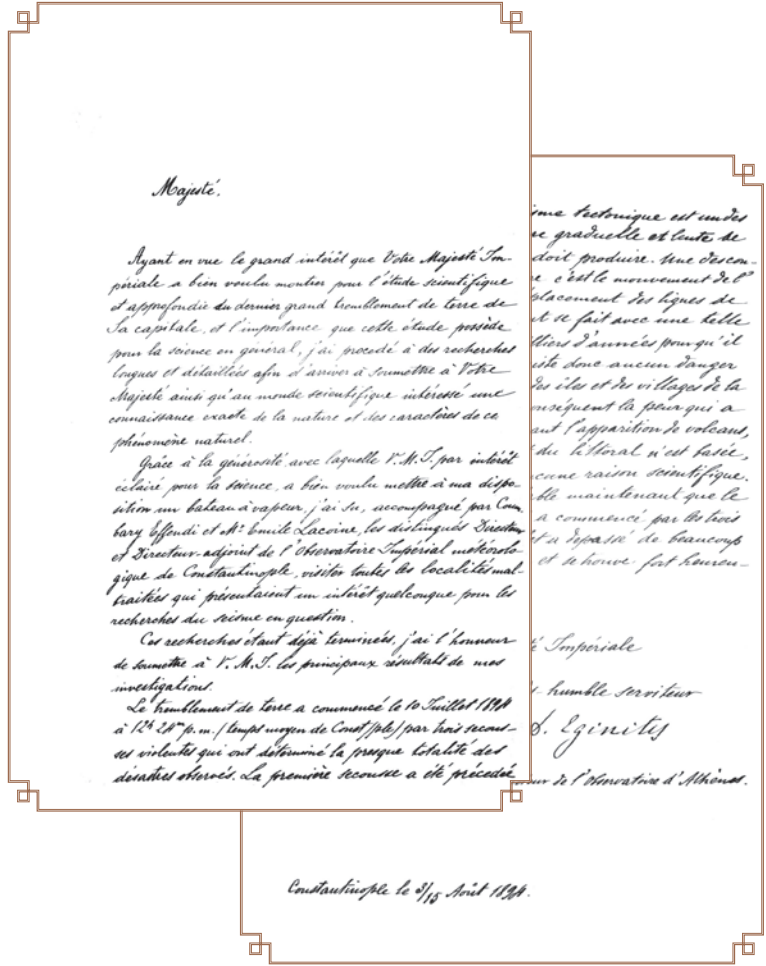
Sultan II. Abdülhamid (1876-1909) meydana gelen depremin bilimsel açıdan tetkiki ve araştırılması üzere Yunanistan'dan deprem araştırmaları ve çalışmaları konusunda uzman Atina Rasathanesi müdürü D. Eginitis'i İstanbul'a davet etti. Yapacağı araştırma ve incelemeler konusunda kendisine her türlü imkân sağlandı, emrine hususi bir vapur tahsis edildi. Ayrıca İstanbul Rasathanesi müdürü Aristide Coumbary Efendi, müdür yardımcısı Emile Lacoine Efendi ve Bahriye subayı Vasıf Bey de yardımcı olarak görevlendirildiler. Eginitis, depremin etkilediği alanların önemli bir kısmını gezerek gözlemlerde bulundu; jeolojik yapı, depremin merkezi, yönü ile ilgili önemli tespitler yaptı. Depremi yaşayanların gözlemlerini de dikkate alarak deprem öncesi yaşanan sıra dışı olayları ve deprem habercisi sayılabilecek bazı belirtileri yorumladı ve kaydetti. Eginitis, böylece tetkik ve çalışmalarını tamamladıktan sonra Fransızca olarak hazırladığı 10 Temmuz 1894 Depremi adlı resmi deprem raporunu padişaha sundu. Bu hizmeti dolayısıyla kendisi nişan ve madalyalarla taltif edildi. Hazırlanan bu rapor, depremin büyüklüğü, tesir sahası ve etkilerini yansıtmaya bakımından önemlidir³⁸.

İstanbul'a davet edilen Atina Rasathanesi müdürü D. Eginitis'in çalışmaları sonucunda hazırlanan bilimsel rapor ile harita üzerindeki tespite göre, depremin merkezini teşkil eden birinci bölge olarak belirtilen yerleşim yerleri en çok zarar gören yerlerdir. Bu merkez bölge, uzun bir hat şeklinde olup, büyük eksen Çatalca'dan Adapazarı'na kadar ve İzmit Körfezi boyunca 175 kilometre uzunluğunda devam eder; küçük eksen ise İzmit Körfezi yakınındaki Esenköy ve Maltepe arasındaki araziye içine alır ve 39 kilometre uzunluğundadır. Buradaki yerleşim yerleri, Adapazarı, İzmit, Gebze, Kartal, Adalar, Üsküdar, İstanbul, Büyük ve Küçük Çekmece, Çatalca, Marmara Denizi'nin bir kısmı, Bozburun, Yalova, Karamürsel ve Sapanca'dır. Bu bölge dâhilindeki hemen bütün binalar yıkıldı. İkinci bölge ise Çorlu, Tekirdağ, Mudanya, Akhisar, Üsküdar, Ortaköy ve Terkos'a kadar uzanan yerler olup buralarda iyi inşa edilmemiş bazı binalar yıkılmış, diğer binaların duvarlarında çatlaklar meydana geldi.

Yenikapı'da çadırdaki depremezdeleler

Atatürk Kitaplığı Alb. 184-2/32

Atina Rasathanesi Direktörü Eginitis'nin 1894 depremi ile ilgili sunduğu Fransızca rapor.

BOA, Y.EE, 11/24

etkileyen bu deprem gibi dini yapılar yanında, resmi binalar, ticaret merkezleri, han, hamam, okul, medrese konut yıkıldı. Bilhassa İstanbul ve çevresinde ağır hasara yol açtı. Şehirdeki birçok cami, mescit, kilise

1894 depreminde harap olan Kapalı Çarşı'nın Kuyumcular tarafı

Atatürk Kitaplığı, Alb. 184-3/41

Büyük Çarşı (Çarşı-yı Kebir) hiç beklenmedik bir şekilde ağır bir tahribata uğradı. Deprem esnasında, depremin merkez üssüne yakın mahallerde, sahil boyunca denizin önce yükselip sonra çekildiği tespiti yapılmaktadır; bazı yerlerde deniz 200 metre geriye çekilip, sonra şiddetle karaya hareketle ne kadar sandal, kayık varsa hepsini karaya atıp parçaladı, Yalnız sahilde daimî suretle bir değişme olmadı. İlk günlerdeki bilgilere göre, İstanbul'da 280 ölü ve 298 yaralı vardır.

Depremin artçı sarsıntılarının devam etmesi ve bu arada bilimsel dayanağı olmayan bir takım söylentilerin yayılması halkı çok tedirgin etmekteydi. Hatta depremin nedeninin, önceden Marmara Denizi'nde bazı sondaj çalışmaları yapan Rus ve Amerikalı mühendislerin çalışmaları olduğuna bağlayan yayımlar da olmuştu. Bunun üzerine halkı korku ve endişeye sevk edici bazı asılsız haberler yayımlandı.

Depremin artçı sarsıntılarının devam etmesi ve bu arada bilimsel dayanağı olmayan bir takım söylentilerin yayılması halkı çok tedirgin etmekteydi. Hatta depremin nedeninin, önceden Marmara Denizi'nde bazı sondaj çalışmaları yapan Rus ve Amerikalı mühendislerin çalışmaları olduğuna bağlayan yayımlar da olmuştu. Bunun üzerine halkı korku ve endişeye sevk edici bazı asılsız haberler yayımlandı.

Bu gibi söylentilerden birisine de şöyle şöyle izahat getirilmişti; "bir yerden delik açılırsa gazlar çıkarak yer hareketi sükûnet bulacakmış. İstanbul kuyularının dahi vaktiyle böyle gazların çıkmasına mahsus, yani zelzeleye engel vasita olmak üzere kazılmış olduğu söylentisi dahi çıkmıştır. Hâlbuki evlerde, su tedariki için bir kuyuya ihtiyaç duyulduğu meydanda iken, kuyuların kazılmasını başka sebebe isnad etmek abes bir şey değil midir? Bu halde İstanbul depremi volkanî depremlerden değildir. Dolayısıyla, ya yeraltı boşlukların inhidamından veyahut tabakat-ı arziyyenin çöküp yerinden kaymasından ve kırılmasından velhasıl bünyevî bir sebepten ibaret olacaktır ki, ileride icrâ edilecek ilmî keşfin, bu hakikati ispat etmesi ümit olunur..."³⁹.

Bu dönemde İstanbul ve çevresinin jeolojik yapı ve zemin koşulları üzerine bilimsel yayınların artması ve teknik izahatlar getirilmesi toplum için önemlidir. 1894 depremi sırasında Mekteb-i Mülkiye muallimliği görevinde bulunan jeoloji mühendislerinden Halil Edhem Bey, depremle ilgili Sabah gazetesinde yayımlanan makalelerini genişleterek neşrettiği risalesinde⁴⁰, İstanbul ve çevresinin tektonik yapısı hakkında önemli bilgiler vermekte ve 1894 depreminin özelliklerini ilmî bir şekilde izah etmektedir. Verilen bu bilgiler o dönemde halk arasında korku ve dehşete yol açan bazı asılsız söylentilere de bir bakıma cevap niteliğindedir.

Ayrıca deprem haberlerinin abartılarak verilmesi üzerine basına sansür getirilmiş, gerek nüfus kaybı gerek binalardaki hasarını çok yüksek boyutta olduğu yönünde haberler verilmemesi ve yumuşak bir üslup kullanmaları istenmiştir. Bunun üzerinedir ki gazetelerde halkı rahatlatmak, endişelerini yok etmek amacıyla yönelik hafif bir dil kullanılarak yazılan haberler artarak yayımlanmıştır. Diğer taraftan taşrada depremin son derece mübalağalı olarak anlatılması üzerine hükümet tarafından vilayetlere, bu konuda ihtar mahiyetinde birer tebligat gönderilmiştir⁴¹.

Bir facia yerine dönen Büyük Çarşı'da, depremin şiddetinden çarşı yer yer çökmeye başlamış, bazı kapılar kapanmış, çarşıdaki halk korku ve panik içerisinde sağa sola kaçışmaya başlayarak çıkış yolu aramıştır. Çarşının en hareketli olduğu öğle vaktinde meydana gelen depremde, enkaz altından çıkartılan ölü ve yaralı sayısı da bir hayli fazladır; ikinci günü enkaz altından çıkartılan ölü sayısı 150'ye ulaşmıştı.

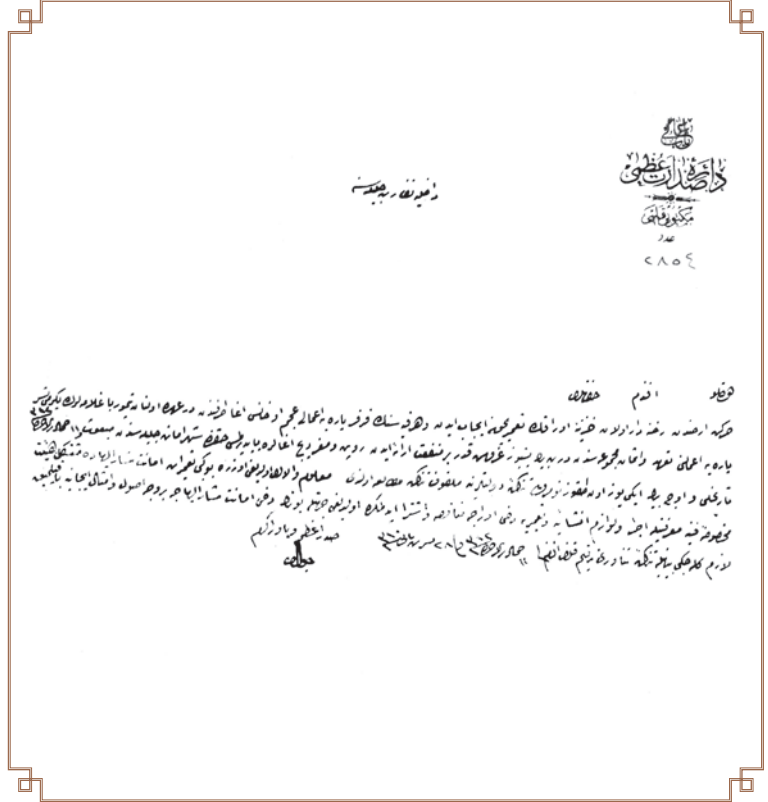
Kapalı Çarşının bilhassa Fesciler, Kuyumcular, Yağlıkçılar, Çadırcılar ve Bitpazarı tarafı tamamen yıkılmıştır. Çarşı civarında Yolgeçen Hanı, Baltacı Hanı, Bodrum Hanı, Takkeci Hanı ve Sepetçi Hanı, Irgat Pazarı'nda Kahveciler içinde Çadırcı Hanı, kürkçüler karşısındaki Aşçı dükkânı ve Avrupa Hanı faaliyet gösterilemeyecek şekilde zarar görmüştür. Çarşının çoğu yerlerindeki kirişler, kemerler ve kubbelerin tamamen aşağıya inmiş, Nuru Osmaniye Camii taraflarında bazı dükkanlar birbiri ardına çökmüştür. Çarşıya açılan 18 hanın da muhtelif katları tehlikeli surette depremden etkilenmiştir. Bitpazarı, Yağlıkçılar, Çadırcılar sokakları ve bunlara açılan tonozlu dükkânlar enkaz yığını haline gelmiş, yıkıntılar uzun süre kaldırılamamıştır. Yıkılan ve harap olan kısımlarının daha katlı bir dolgu toprak ve moloz üzerinde kurulduğu ve 1894 depreminde hasarın boyutunun büyük olmasının zemin yapısı ile bağlantılı olduğu düşünülmektedir⁴².

Oscar Bey Rendelmann, ziyadesiyle tahrip olan binaların, çağdaş yapı teknolojisi sistemi öncesinde yapılanlar olduğunu ve Kapalı Çarşı'nın da bu tip yapılardan oluştuğunu belirtmektedir. Çarşının inşaat sistemini hatalı bulmakta ve yüksek katlarda haddinden fazla ağırlık birikmiş olduğunu, çoğunun yeterince sağlam olmadığını iddia etmektedir. Depremde en büyük garantiyi kemer sisteminin sağladığı görüşü ağırlık kazansa da bunun doğru olmadığını Kapalı Çarşı'nın gösterdiğini ve çarşığı örten çok sayıda kubbenin çöktüğünü ve bu sebeple en fazla can kaybının da burada yaşandığını vurgulamaktadır⁴³.

İstanbul'un en büyük ve önemli ticaret ve finans merkezi sayılan Büyük Çarşı'nın ticari hareketliliğine kavuşturulması için, hükümet adeta seferber olmuştur, bilhassa Nafia Nazırı Mahmud Celaleddin Paşa'nın bu konudaki gayretleri inkâr edilemez. Depremın ardından enkaz kaldırma ve tamirat işlerini yürütmek üzere Erkan-ı Harbiye binbaşısı ve Meclis-i Nafia azası Fahri Bey ile Kalfa Petraki Efendi nezaretinde memurlar ve ameleler, Nuruosmaniye Kapısı tarafında, Kürkcüler Kapısı'na sapan sokağın ağzında geçici bir idare merkezine tamirata dair bütün işleri yürütmüşlerdir. Dönemin padişahı Sultan Abdülhamid çarşının eskisinden çok daha sağlam olarak yapılabilmesi için ne gerekiyorsa yapılmasını emretmiştir. Mühendislerden heyetler oluşturulmuş; onların verdiği raporlar doğrultusunda, kemerlerin demir çubuklardan inşa edilmesine ve çubukların aralarında tam anlamıyla bir sağlamlık elde edilmesine karar verilmiştir.

Kısım kısım başlatılan tamirat çalışmaları ile çarşı esaslı ve mükemmel bir şekilde tamir edilmiş, bazı kapıları yenilenmiş, çarşının sınırları daraltılmış; Çadırcılar, Kürkcüler kapıları kaldırılmış, zaten tonozu yıkılmış olan Çadırcılar caddesinin üstü açılarak çarşı dışında bırakılmıştır. Daha önceleri iç kapı durumunda olan Dua Pazarı, Bat Pazarı (Bit Pazarı), Yorgancılar ve Koltukçular kapıları, dışa açılan kapılar durumuna sokulmuştur. Yolgeçen Hanı da kısmen çarşı dışında bırakılmıştır. Lütfullah Sokağı yıktırılmış kapısı örülmüştür. Çarşı içinde kalan Sarnıçlı Han, Paçavracı Hanı da kısmen çarşının dışında bırakılmıştır. Sahafların kapalı mekânlardaki dükkânları harap olduğundan, Bayezid Cami'nin alt tarafında Fesciler Kapısı'nın karşısında Hakkaklar çarşısına taşınmış, böylece çarşının içerisinde sahaf kalmamıştır.

Çarşının hasar gören ve tehlikeli bir durum alan bazı kemerleri yıktırılmıştır. Bayezid ile Nuruosmaniye arasında uzanan ana caddenin (Kalpakçılar caddesi) üstü betondan beşik tonozlu bir çatı ile kapatılmış, caddeyi örten tonoz kemerlerinde, şerit halinde, tonozun tepe bölümlerinde madalyonlar halinde süslemeler yapılmış, kalem işi nakışlarla süslenmiş, âdeta tiyatro dekorunu andırır bir görünüm verilmiştir. Bu cadde'nin dışarı açılan iki ucuna birer yeni kapı yaptırılmıştır. Nuruosmaniye Kapısı Türk neoklasik stiline, sivri kemerli taş bir cepheye sahiptir. Alınlığına da devletin son döneminde her resmî binaya konulan bir Osmanlı arması yerleştirilmiştir. Altında ise Hattat Sami Efendi tarafından yazılmış tamiri belirten iki satırlık bir kitabe vardır. Gösterişli olmasına özen gösterilen bu kapının iki yanına da ayrıca birer çeşme nişi de yapılarak girişe abidevî bir görünüm kazandırılmıştır. Bayezid Kapısı üstüne ise Sultan II. Abdülhamid'in tuğrası konulmuştur. Altında da Hattat Sami Efendi'nin "el-kâsibu habîbullah" (Allah ticaret yapanı sever) yazısı işlenen bir kitabe kazınmıştır. Her iki kapıda da alınlıktaki kemer devrin modasına uyularak fazlaca sivriltilmiştir.

1894 yılındaki deprem nedeni ile hasar gören Hazine-i Evrak'ın tamirine dair Sadaret'in tezkiresi
BOA; DH.MKT, 316/69

Hareket-i arz (Deprem) Madalyası
Osmanlı Madalyaları ve Nişanları, s. 269

Çarşıda yeni duvarların yapımı sırasında içlerine demir pudreller konulması usulü de bu restorasyonda uygulanmıştır. Duvarlara ve tonozlara kalem işi süslemeler yaptırılmıştır. Tamir edilen dükkânların dam ve menfezleri fen ve usule uygun tarzda yapılmıştır. Bu damların arasına yağmur suları için mükemmel oluklar açılmış; böylece yağmur suları olukların bağlantılı olduğu demir borular caddeye zemine inmekte, orada dükkânlar önünde meydana getirilmiş geniş kapalı hücrelere nihayet bulmaktadır. Dükkânların tamirden önceki haline bakıldığında, lüzumsuz metrelerle moloz doldurulduğu, menfez olarak muntazam olamayan pencerelerin açıldığı dikkati çeker. Yağmur suları ise, bozuk çatı oluklarından hep duvarlar arasına akıp gitmekte olup, buna yukarıdaki toprak yığını da katılırsa her halde yıkılmanın sebeplerinden birini, belki de en önemlisini tahmin etmek zor olmasa gerekir. Bilindiği gibi, yağmur akıntıları, yapı için hep olumsuz bir rol oynayarak, tonozları, duvarları içten içe çürüten, rutubeti artıran, koca yapıyı hızla harap etmeye götüren bir unsur halindedir.

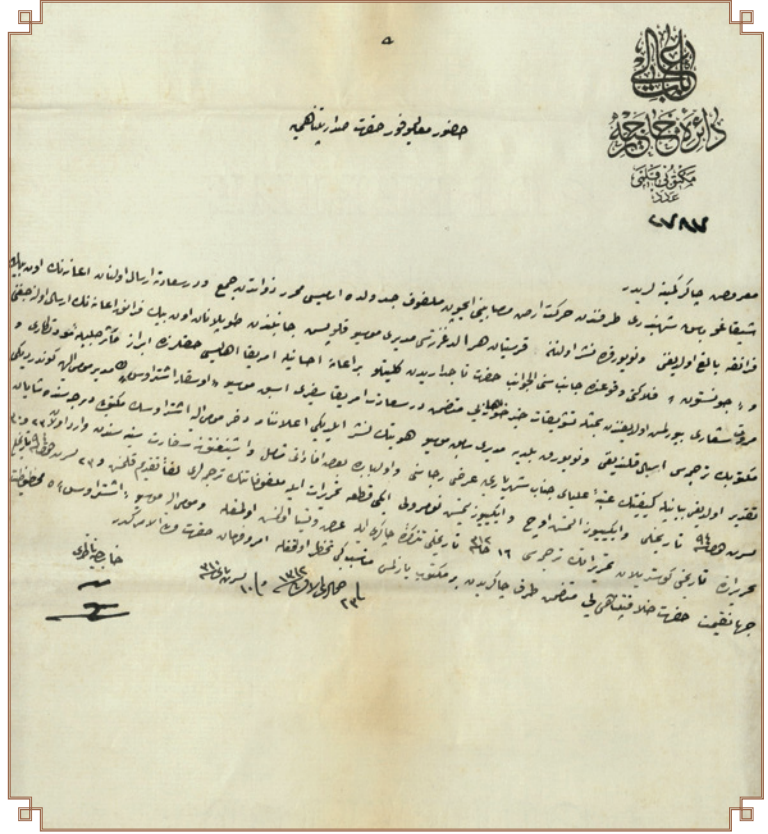
Osmanlı ticaret hayatında önemli bir yeri olan İstanbul'un bu Büyük Çarşı (Kapalı Çarşı)'sındaki aktivitenin kesintiye uğramaması için tamir ve inşaat faaliyetleri hükümet tarafından hemen başlatılmasına rağmen çalışmalar, ancak iki sene tamamlanabilmiştir. Döneminin modern yapı teknolojisi sistemi ile eskisinden daha sağlam olarak tamirata gerçekleştirilen, bazı kısımlarında değişiklikler yapılan çarşı kurtarılmakla beraber, büyük ölçüde dükkân düzenini değiştirdiği, batı etkisinin izlerinin görüldüğü, klâsik hüviyetini kaybettiği söylenebilir. 1651 tarihli yangından başlayarak 1954 tarihindeki yangına kadar yirmiyi aşkın yangın ve deprem gibi âfetler sonucu tamirat geçirmiş olan Büyük Çarşı'daki en geniş tadilat ve tamirat ise 1894 depreminden sonra yapılanıdır.

Şekil 1 - Civali zelzele-nüvis (sismograf) aleti
Şehbâl, 15 Mart 1325, Sayı 2, sh. 32

da-eskiden olduğu gibi olağanüstü giderler için-memleket dâhilinde halkın gönüllü yardımına müracaat edildi.

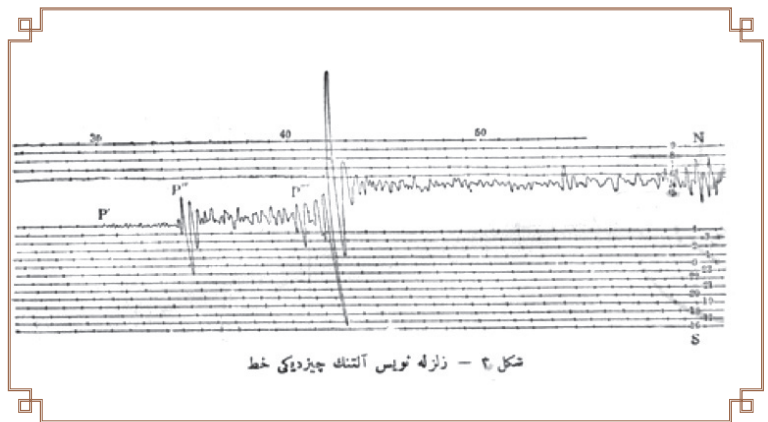
Depremden hemen sonra Sultan Abdülhamid'in riyaseti altında Şehremaneti bünyesinde bir Yardım Komisyonu (İâne-i Musâbîn Komisyonu) adıyla bir âfet yönetimi komisyonu oluşturuldu. İâne akçesinin toplanma şeklini bir sisteme oturtmak, toplanacak meblağın toplanma amacına uygun bir şekilde harcanmasını sağlamak için gerekli düzenlemeleri yapmak üzere İâne-i Musâbîn Komisyonu'nun muamelelerine dair bir nizamname hazırlanmış olup yardım faaliyetleri bu nizamname hükümlerine göre yürütüldü. Yardımların

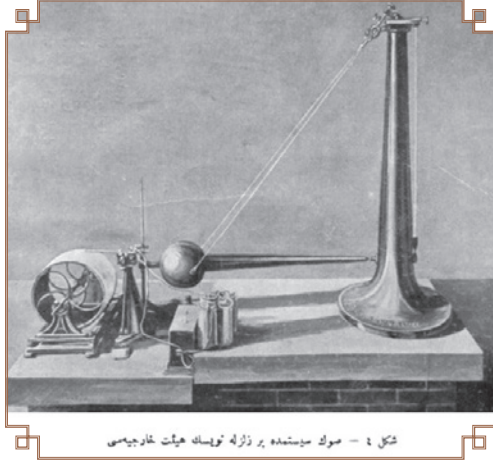
Şikago'dan 1894 İstanbul depremzedeleri için toplanan ianeye dair Hariciye Nazırı'nın arzı
BOA, Y.A.HUS, 313/98

Deprem insanlar ve binalar üzerinde bıraktığı olumsuz etkilerin hafifletilmesinde devlet imkânları seferber edilirken diğer taraftan da halkın gönüllü yardımına müracaat edilmesine karar verildi. Ancak, Osmanlı hükümeti bütün imkânları seferber etmesine rağmen hazinenin mali sıkıntı içine düştüğü bir döneme tesadüf etmesi dolayısıyla, masrafların karşılanmasında zorlanılıyordu. Bu sebeple, yeni ekonomik kaynak temini hususun-

Zelzele-nüvis aletinin çizdiği deprem şiddetini gösterir hat
Şehbâl, 15 Mart 1325, Sayı 2, sh. 32

Şekil 2 - Zelzele-nüvis aletinin çizdiği deprem şiddetini gösterir hat
Şehbâl, 15 Mart 1325, Sayı 2, sh. 32

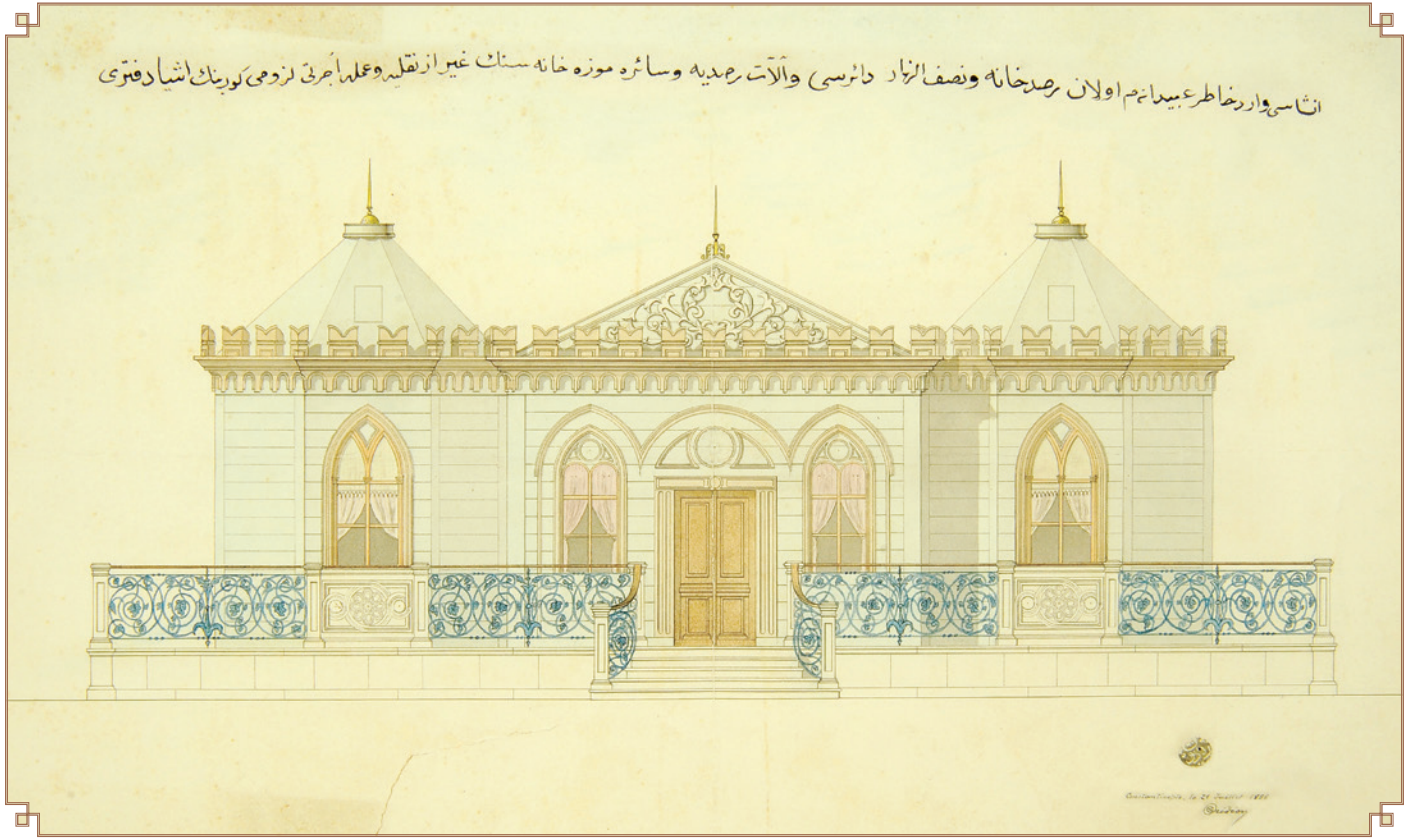

Bir zelzele-nüvis aleti

Şehbâl, 15 Mart 1325, Sayı 2, sh. 32

şanmadığı dikkati çekmektedir⁴⁵.

Depremzedelere yardımda bulunan hayır sahiplerinin insanî yönünün takdiri ve yardımların teşviki amacıyla deprem madalyası ihdas edildi. Bağış miktarlarına göre değişen altı, gümüş madalyanın bir tarafında padişahın tuğrası ile ismi ve tesis tarihi, diğer yüzünde ise yardım sahibinin ismi ile verilmiş tarihi hak edilmişti⁴⁶. Memleket dâhilinden gelen bağışların yeterli olamayacağını anlaşılmaya üzerine, dış ülkelerden de yardım kabul edilmesine karar verildi. Bunun üzerine, Avrupa ve Amerika'da bulunan Osmanlı Devleti'nin elçi ve konsolosları, önce görev yaptıkları bölgelerde, depremin doğurduğu zararlar ve olumsuz

Temmuz 1888 tarihli İstanbul Rasathane ve Müze Dairesi'nin çizimi

BOA, Y.PRK.MF, 1/61

sonuçlar hakkında bilgilendirme ve kamuoyu oluşturmaya çalıştılar. Fakat yardım defterlerinin elçilikler ve konsolosluklar bünyesinde açılmasına padişah asla müsaade etmedi.

Bu şekilde yürütülen çalışmalar sonunda dış yardımlar artarak devam etti; en fazla yardım Amerika ve Fransa'dan geldi⁴⁷. Diğer taraftan 1894 Depremi, âfetler dolayısıyla devletlerarası yardımlaşma ve dayanışmanın, toplumlararası yakınlaşmanın da bir göstergesi olmuştur. Öyle ki, Amerika'ya göç eden Ermenilerin ve Rumların Osmanlı Devleti aleyhinde propagandalarını sürdürmesine rağmen İstanbul depremzedeleri yararına toplanan yardımlarda azalma değil, artış görülmüştür.

Bu depremden üç ay öncesinde, 14 Nisan 1894'te vilayet merkezlerinde iâne sandığı adıyla birer daimi yardım sandıklarının kurulması ve idarelerinin Ziraat Şubesi Sandığı memurlarına verilmesi ancak bu yardımların diğer hesaplara karıştırılmadan ayrıca tutulması için Dahiliye Nezareti bir teşebbüste bulunmuştu⁴⁸. Vilayetlerde toplanan meblağın, zaman zaman meydana gelen deprem, kıtlık, yangın, sel, kolera ve sair âfetlerde muhtacın için kullanılması amaçlanmakta idi. Bu teşebbüse, "padişah tarafından, Maliye hazinesinden çadır, zahire ve nakdî yardımlar âfetzedegânlara yapılmakta, bazen vilayetlerden ve merkezden dahi bilet basılmasıyla sair surette para toplanmakta ise de, bu gibi sıkıntılı durumlar nadir olmayıp birden fazla olabileceği ve ihtiyacın artabileceği düşünülürdüğünde, her taraf için yardım yapılmasının müşkül olacağı, dolayısıyla gerektiği kadar ve vaktiyle iane toplanması mümkün olamayacağı" gerekçe gösterilmekteydi. Fakat bu girişim icraata sokulamamış ve 1894 depreminde geçici yardım komisyonları vasıtasıyla toplanan yardımlar halka dağıtılmıştır.

Burgazada'da depremde harap olmuş bir ev
Atatürk Kitaplığı Alb. 184-2/41

1894 depremi, bundan sonraki muhtemel deprem zararlarının hafifletilmesine yönelik bazı uygulamalar açısından bir dönüm noktasıdır. İstanbul Rasathanesi'nde sismolojik modern alet ve edevatın eksikliği bu depremle daha net anlaşılmış, vakit kaybetmeden Avrupa'dan temin edilecek teknik aletlerle rasathanenin ihyasına çalışıldı. Yapılan geniş çaplı araştırmalar neticesinde en modern sismograf aletlerinin Roma'da bulunduğu anlaşılmış ve buraya sipariş edilmiştir. Ayrıca, Roma Rasathanesi Deprem Şubesi Müdürü Agamennone davet edilerek bir süre İstanbul Rasathanesi'nde istihdam edilmiştir⁴⁹. Böylece Deprem Şubesinin teknolojik donanımı sayesinde, bundan sonraki depremlerin şiddeti, devam müddeti, yönü ve merkezi tayin edilmesi ve bu kayıtların yayınlanması sağlandı.

Halkın enkaz altından yaralı kurtarma ve müdahale etme konularında bilgisiz ve yetersiz kaldığının bu deprem esnasında görülmesi üzerine, meydana gelebilecek bu tür tabii âfetler karşısında alınacak tedbirler ve yardım konularıyla ilgili bilgilerin, temel dersler arasında öğretilmesi gerektiği hususu basın tarafından gündeme getirildi.

1894 depremi sonrası İstanbul'dan bir görünüm
Atatürk Kitaplığı, Krt 12814

Yaklaşık bin kişinin ölümüne ve binlerce yapının hasarına yol açan bu depremde, Padişahın himayesinde yürütülen daha önceleri bir benzeri olmayan titiz ve disiplinli âfet yönetimi ile kısa bir zaman içinde depremin zararları ortadan kaldırılmıştır. Bilhassa yıkılan ticaret merkezi ve işyerlerine yağma ve talana karşı sıkı kontrol ve güvenlik sistemi kurulmuştu. Günlerce harabe halde kalan Kapalı Çarşı'da bütün kapılar kontrol altında tutularak girişler yasaklanmış ve yağmalanmasının önüne geçilmişti. Bu afet yönetim organizasyonu bundan sonraki afetler için de bir model olmuştu.

Sultan II. Abdülhamid'in Kızı Ayşe Osmanoğlu hatıralarında⁵⁰, depremin dehşet günlerini şöyle anlatır: "Bu felaketli yer sarsıntısı olduğu zaman ben altı-yedi yaşındaydım, öğle zamanıydı... Sarsıntı başlayınca bütün kalfalar hep birden "Allah, Allah!" diye bağırmaya başladılar. Ben de oturduğum iskemleden kayıp düşmüştüm... Babam derhal bahçeye çıkıp

her tarafa yaverlerini göndermişti. Zayıat var mı diye tahkikat yaptırıyor. Büyük Çarşı'nın yıkıldığını, epeyce zayıat olduğunu öğrenince yaralıların tedavisi, kimsesizlerin aç kalmaması için fırınlardan ekmeğin dağıtılması, muhtaçlara yardım edilmesi ve çadırların kurulması için emirler verdi. Saray fırınlarının da ahaliye ekmeğin dağıtımına emretti...".

Osmanlı hükümeti, bu büyük depremden sonra, yeni inşa edilecek yapıların denetimini arttırmıştır. Yapı temellerini sağlam zeminlere oturtma, binaları depreme dayanıklı olarak inşa etme ve özellikle demirlerle sağlamlaştırma gibi uygulamalara gitmiştir. Yıkılan evlerin ahşap olarak yapımına, yangın tehlikesi sebebiyle ruhsat verilmemiş, özellikle yangın mahalline giren bölgelerde bu kural titizlikle uygulanmıştır. Ancak yangın mahalline dâhil olmayan yerlerde yeniden yapılması istenen dükkân ve hanelerin iç kısımlarıyla çatıları resmi izin alındıktan sonra ahşaptan yapılabilmektedir. Yine, depremden etkilenen kârgir binaların üst katlarının resmi izin ile ahşap olarak yapılması, iki yapı arasında mutlaka yangın duvarının bulunmasına dikkat edilmesini hükümet takip etmiştir.

Bu depremden sonra, Marmara Depremi olarak bilinen 1912'de Şarköy-Müreft'e meydana gelen büyük deprem, oldukça geniş bir sahada etkili olmuştur. Günlerce devam eden sarsıntılar İstanbul'da hissedilmiş, deprem esnasında Marmara Denizi'nde büyük dalgalar oluşmuştu. İstanbul'da can kaybına yol açmayan bu depremde, şehirdeki bazı binalarda hasarlar meydana gelmişti; duvarlar da çatlama, bazı evlerin bacalarının yıkılması, kuleler ve telgraf direklerinde hasarlar oldu⁵¹.

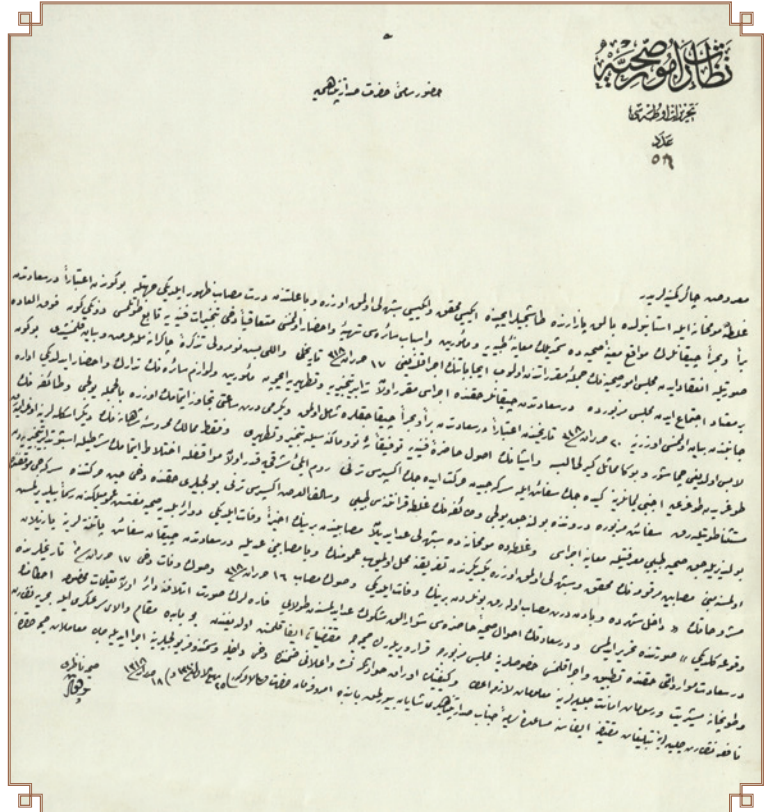
1894 depreminden 105 sene sonra meydana gelen 17 Ağustos 1999 Körfez depremi, İzmit-Adapazarı'nda, 12 Kasım 1999 gününki depremde Düzce'de yıkıma ve tahribata sebep olmuştur. İstanbul'un bazı semtlerinde de yıkıntılara, can ve mal kaybına sebep olan bu deprem, İstanbul halkını korku, panik ve dehşete sevk etti. Bu depremden sonradır ki, Türkiye'nin bir deprem kuşağında bulunduğu, İstanbul'un ise ikinci derecede deprem bölgesinde yer aldığı hususuna uzmanları tarafından önemle dikkat çekilmeye başlanmış, araştırma, inceleme ve yayın faaliyetleri artmıştır. Hatta bazı üniversitelerde ders programlarına âfetlerle ilgili derslerin konulması dikkati çekmektedir.

Salgın Hastalıklar

Salgın hastalıklar da kitlesel ölümlere sebebiyet vermesi bakımından insanlığın tarih boyunca maruz kaldığı en dehşet verici âfetlerindendir. Her çağın korku salan farklı bir bulaşıcı hastalığı ortaya çıkmış, sadece Osmanlı toplumunu değil, tüm dünya toplumlarını etkilemiştir. Karşılaşılan salgın hastalıklardan en tehlikelisi ve en fazla ölümcül olanı kara ölüm olarak nitelendirilen veba ve kolera olmuştur. XVII. yüzyıldan XIX. Yüzyılın ikinci yarısına kadar veba salgınları tüm dünya insanlarına musallat olan ve en sık rastlanan âfet olmuştur⁵².

XIX. yüzyılın ikinci yarısında görülen, vebadan daha hızlı yayılan, tehlikeli ve öldürücü bir başka bulaşıcı hastalık olan kolera salgınları şiddetlenmiştir. Bu yüzyılın karakteristik hastalığı olarak bilinen kolera, Asya, Afrika, Avrupa ve Amerika olmak üzere hemen bütün dünyayı kasıp kavurmuş, kitlesel ölümlere sebebiyet vermiştir. 1831'de İstanbul'a bulaşan kolera, büyük çapta ölümlere yol açmış, insanları korku ve dehşete düşürmüştür. Şehirde günlük ölümlerin iki yüze ulaşmış; hastalık 1832'lerde memleketin hemen tamamına yayılmıştır. Osmanlı'da ilk karantina uygulaması bu dönemde gerçekleştirilerek sağlık tedbirleri ve kontrolleri arttırılmıştır⁵³.

1847-1848'deki kolera salgınında, beşbin ikiyüz yetmişbeş kişi hayatını kaybetmiştir. Ardından Kırım Savaşı döneminde (1853-1856), kolera yine İstanbul halkına bulaşmış ve salgın aylarca kentte devam etmiştir. Bu salgında, üç binden fazla insan ölmüştür; içinde İngiliz, Fransız askerleri de vardı. 1865'te, sıkı karantina tedbirlerine rağmen kolera Mısır üzerinden tekrar İstanbul'a sirayet etmiştir. 1865'te İstanbul'da sıkı karantina tedbirlerin uygulanmasına rağmen, Mısır üzerinden İstanbul'a yayılan büyük kolera olarak ifade edilen ve yaz mevsimine denk gelen salgında, otuz bin kişi ölmüştür⁵⁴.

Dersaadet'de görülen veba hastalığı ile ilgili alınan tedbirlere dair Sihhiye

Nezaret'i'nin tahrirati

BOA, A.MKT.MHM, 599/21

Hamidiye Etfal Hastanesi'nin görünüşü
İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 779-42/10

Haseki Nisa Hastanesi Eczane ve Laboratuvarı
Son Devir Osmanlı Hastahaneleri, s. 11

Bu dönemde belediye dairelerinde geçici statüde doktorlar istihdam edildi⁵⁵ ve sıkı karantina tedbirleri uygulandı. Hastalığın görüldüğü yerler ve hastalar derhal karantinaya alınıp diğer insanlara teması önlenmeye çalışıldı. Ayrıca daha modern ve gelişmiş dezenfekte yöntemleri üzerinde duruldu. Tam bir dezenfeksiyonun yapılabilmesinin çareleri aranmaya başlandı; Paris'ten dezenfektan getirilmesine karar verildi⁵⁶.

Diğer taraftan hastalığa yol açan yiyeceklerin kontrolüne çalışıldı. Bu arada Hıristiyanlar tarafından fazlaca yenilen midyenin koleraya yol açtığı anlaşıldığı üzerine, midye, istiridye, tarak ve salyangoz satışı ve lokantalarda bulundurulması yasaklandı⁵⁷.

1892'de kolera hastalığı Rusya'da yayıldığında, Musevi Muhacirlerin İstanbul'a gelmelerine müsaade edilmeyerek doğrudan iskân bölgelerine sevk edilmişlerdir⁵⁸. Fakat alınan bütün tedbirlere ve çevre sağlığı konusunda titizliklere rağmen koleranın 1893 yazında İstanbul'a bulaşması önlenemedi; salgın binden fazla kişinin ölümüne sebep oldu⁵⁹.

Bu kolera salgını üzerine İstanbul Şehremaneti, şehrin çevre temizliği hizmetlerini ve faaliyetlerini arttırmaya, eksikliği görülen araç-gereçleri temin etmeye gayret etti. Bu tarihten sonra ara sıra Osmanlı topraklarında küçük çapta kolera varlığını sürdürmüşse de öncekiler kadar tahripkâr ve öldürücü olmamıştır.

Kolera Madalyası
Osmanlı Madalyaları ve Nişanları, s. 229

Yangınlar

Münif Paşa'ya göre, İstanbul, iki ayıptan kurtulamamıştır; bunlar "veba" salgını ve "yangın"lardır. Yangınların, daha ziyade ihmal ve düzensiz yerleşim ve yapılaşmadan kaynaklı olduğunu vurgulamaktadır⁶⁰.

Osmanlı dönemi İstanbul'unda çıkan yangınlar çoğu zaman, geniş bir sahaya yayılarak büyük bir âfete dönüşmüştür. Bu yangınların İstanbul toplumu üzerinde farklı bir etkisi de olmuştu; bir taraftan bir anda zenginler yoksul düşerken, buna karşılık yangını ve kargaşa ortamını fırsat bilip yükte hafif pahada ağır ne bulursa yağma ve talan eden kimseler de yangın zengini oluyordu. Yangın mallarını el altından ucuza kapatıp sonra peyderpey satan bir esnaf zümresi dahi oluşuyor; bir başka ifadeyle "nice fakirler ganî, nice ganîler fakirülhal" oluyordu.

Esasında yangınların İstanbul binalarını mütemadiyen yok etmesinin sebepleri arasında en başta geleni ahşap inşaatın esas alınması ve bundan da uzun süre vazgeçilmemesidir. Cami, medrese, hamam gibi binalar hariç, evler, konaklar, saraylar, bazı mescitler, hatta bir kısım hanlar bile ahşap yapılmıştı. Ahşap

Ahşap binalardan oluşmuş bir İstanbul sokağı
İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90763/60

yapıların hem depreme daha dayanıklı ve kullanışlı olması hem de ucuza mal edilmesi dolayısıyla, uzun süre sık çıkan yangınlara rağmen ahşaptan vazgeçilmemiştir⁶¹.

İstanbul'da ilk zamanlarda yangınların çıkış sebeplerinden birisi de kundaklamalardır. Görevleri arasında yangın söndürme işi de bulunan ve bunun karşılığında semt halkından ücret alan yeniçerilerin, hem bu sebeple hem de göz koydukları zengin evlerini söndürme bahanesiyle soyup yağmalamak için çoğu defa kundakladıkları tespit edilmiştir. Diğer taraftan kent güvenliğinden sorumlu devlet görevlisini azalttırmak için, kentin farklı noktalarında yangınlar çıkartıldığı da vakidir.

Bir diğer sebebinin de, depremler olduğunu ve deprem esnasında yangınların çıktığını daha önce belirtmiştik. Herhangi bir yerleşim noktasında çıkan yangının kısa sürede geniş bir alana yayılarak âfete dönüşmesine yol açan belli başlı faktörleri sıralamak gerekirse; bir defa sokakların dar ve dolambaçlı oluşu, saçak, cumba ve çardak çıkıntıları, özellikle konutların ahşap olarak ve çoğu yerde bitişik nizamda yapılması ve aralarında yangın duvarı bulunmaması; kentin bir yarımada üzerinde bulunması dolayısıyla rüzgârın ve fırtınaların eksik olmaması; itfaiye örgütünün teknik olarak geliştirilememesidir. Bu sebeptendir ki, XVI-XVIII. yüzyıllarda İstanbul'un bazı mahallelerinde çıkan ve dönemin kayıtlarına "harîk-i kebir", "harîk-i azim" ya da "ihrâk-ı azîm" şeklinde geçen büyük yangınlar, ağır ekonomik, sosyal ve psikolojik boyutlarıyla bir felakete dönüşmüştür.

Osmanlı dönemi İstanbul'un ilk büyük yangını 2 Temmuz 1539 tarihinde çıkmıştır. Zindan Kapısı'nda başlayan yangında, Baba Cafer Zindanı içerisindeki mahkûmlar yanarken, bazı camiler, işyerleri ve dükkânlar da kül olur. İstanbul hayatını olumsuz etkileyen yangınların, XVII. yüzyıldan itibaren artan nüfusa ve sıklaşan mesken dokusuna bağlı olarak daha yaygın tahribat yaptığını belirtmek gerekir. Bu yüzyılda İstanbul'da çıkan en büyük yangınlardan birisi 1633 tarihli Cibali yangınıdır. Üç gün süren bu yangında, şehrin hemen beşte biri harap oldu. Yangın sırasında şiddetli bir poyraz rüzgârı estiğinden dolayı kolaylıkla çevreye sirayet etti ve bundan sonra âfete dönüştü. Bunu müteakiben 1660 tarihinde çıkan büyük bir yangında, bilanço ağır oldu. Halkın evlerini, malını, mülkünü bırakıp can derdine düştüğü, pek çoklarının da evleri ile yandıkları anlaşılmaktadır⁶². Bu yangında üçbeş bin arasında can kaybı olmuş, on binlerce ev yanmıştır.

1688'de Balıkpazarı'nda çıkan, Haliç kıyılarına kadar yayılan yangında, bin beş yüz ev, beş bin dükkân ve işyeri kül olmuştur. 17 Temmuz 1718'de Cibali'de Tüfenkhane'de çıkan yangın, poyrazın da etkisiyle Unkapanı'na kadar yayılmıştır. Oradan kollar halinde kısa bir süre zarfında şehre sirayet eden yangın iki gün iki gece devam etmiş, çok sayıda vezir sa-

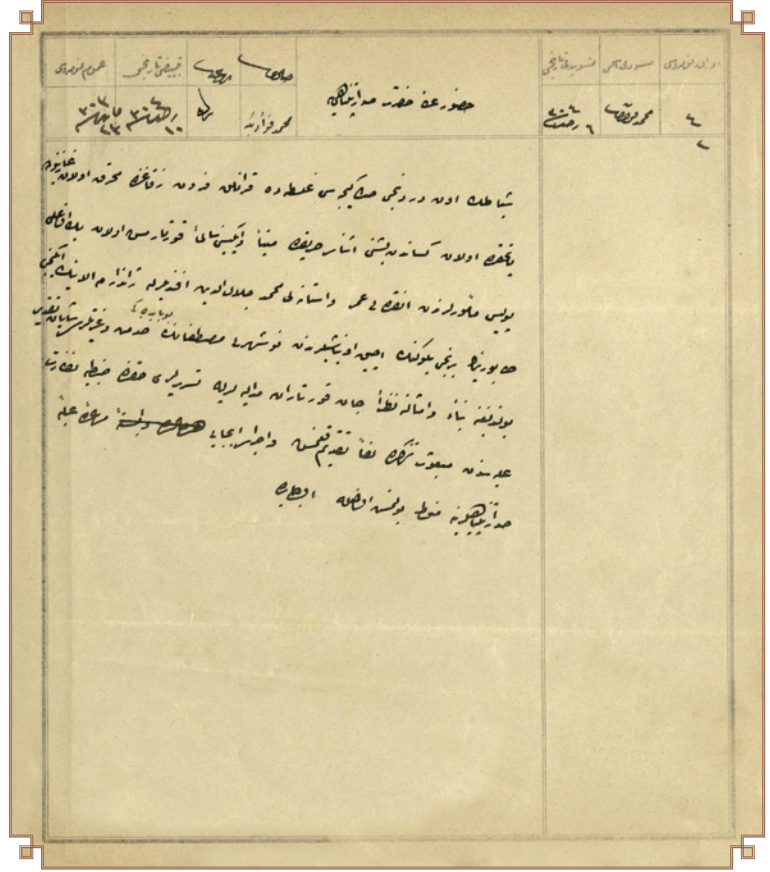
Bayezid Yangın Kulesi

İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90401/4

rayları, ulema konakları, işyeri, ev ve mescit kül olmuştur. Bazı semtlerde camilere sığınan insanlar dumandan ve aşırı harareten boğulmuşlardır.

Bu dönemde yangınların sık sık çıkması üzerine İstanbul halkı uyarılarak muhtemel yangınlara karşı tedarikli olması ve olay esnasında hemen müdahalede bulunması istenmiştir. Mesela, yangınlara karşı herkesin, daima hazırlıklı olması, evinde bir merdiven ile büyük fiçı içinde su bulundurması ve yangın sırasında kaçmayıp müdahalede bulunmaları hususunda hem tembih hem de gerekli kontrollerin sıklıkla yapılması konusunda İstanbul kadısına hüküm yazılmıştır (1752)⁶³.

6 Temmuz 1756'da Cibali'de çıkan yangın, Saraçhane üzerinden Aksaray'a kadar uzandı. Kırk sekiz saat devam eden bu yangında çok sayıda insan hayatını kaybetti. Temmuz 1782'de çıkan üç büyük yangının yayıldığı alanın genişliği, maddi ve toplumsal düzeyde meydana getirdiği zararlar açısından, İstanbul'un karşılaştığı en büyük âfetlerinden birisidir. Yangında ahşap yapıların yanında, kârgir pek çok yapı kül olmuş ve tarihî eserlerin çoğu zarar görmüştür. Yangın ilk başladığında Samatya'da bin ev yanmış; giderek yayılan ve yirmi dört saat süren Balat yangınında yedi bin yapı harap oldu. Yine Cibali'de çıkan yangın iki gün iki gece sürdü ve yirmi bin kadar bina kül olmuştur. Bu âfet sırasında susuzluk yaşanmış, şehirde kıtlık baş göstermiş ve halk sıkıntıya düşmüştür⁶⁴.

Galata semtinde çıkan yangında can kurtarma ve ceset çıkarmada yararlıları görülen şahısların madalya ile taltifi

BOA, DH.MKT, 1409/54

Tahlisiye (Tahlis-i Can) Madalyası

İftihar ve İmtiyaz Osmanlı Nişan ve Madalyaları Tarihi, s. 246

bütün esnaf ve ev sahiplerine tembih edilecek, kontrollerinin ise İhtisap Ağası ve Mimar Ağa vasıtasıyla yapılacaktı⁶⁶. Bu yangında zarar gören Çarşı-yı Kebîr kemerlerinin sağlam şekilde inşası için keşfi yapılarak dükkânlarının büyüklüklerine göre esnaftan tahsil edilmiştir⁶⁷.

XIX. yüzyılın ortalarında İstanbul'da yangınlara daha sık rastlanmaktadır. 1854-1876 arasını kapsayan devrede şehrin muhtelif semtlerinde çıkan doksan dokuz yangında, on dört bin sekiz yüz elli altı yapı tamamen yanmıştır. 5 Nisan 1863'te Odunkapısı'nda başlayan yangın Süleymaniye'ye kadar uzanmış ve binden fazla ev yanarak zarar görmüştür.

XIX. yüzyılın ilk çeyreğinde büyük yangınlar meydana gelmediğinden, küçük yangınlar hakkında da kaynaklarda fazla bir bilgi yoktur. Ahmed Cevdet Paşa⁶⁵, bu dönemde meydana gelen yangınları "vaka-i âdiye" olarak değerlendirmektedir. Verilen bilgilere göre, 1818'de İstanbul'da büyük küçük 73 yangın çıktı. Halk bu kadar sık ve âni çıkan yangınlar yüzünden geceleri uyuyamaz olmuş, mahalleliler kendi aralarında gece nöbetleri düzenlemek zorunda kalmıştı.

18 Ağustos 1826 tarihinde Hocapaşa semtinde çıkan çıkan yangın, bu semti ve çevresini yaktıktan sonra Ayasofya, Sultanahmet, Beyazıt, Kumkapı, Yanikapı, Langa'ya sirayet etti. Bu esnada çok sayıda ev ve iş yerleri yandı ve ticari hayatı olumsuz etkiledi. Bu yangından sonra, İstanbul'da yanan ev ve dükkânlar ile yeni yapılacak binaların inşaatı sırasında dikkat edilmesi ve uyulması şart olan kuralları ayrıntılı olarak tespit edildi. Bu husus emrin

XIX. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak yangınların daha sık çıkmasının nedenlerinde, ısınma ve ocak yakma tekniklerinin değişmesi, soba, havagazı, elektrik kullanımına geçilmesi, nüfusun artması sebebiyle mesken dokusunun daha da yoğunlaşması gibi faktörler söz konusudur. Hükümet, binaların tutuşmasından çıkan yangınların önlenmesi ve dükkân bacalarının on beş-yirmi günde bir temizlenmesi kuralını uygulamaya önem vermekteydi⁶⁸. Yine, yangınların yayılmasının önüne geçmek için yeni yapılacak ev, dükkân ve sair binaların dış kısımları ile saçaklarının tahta kaplama değil, kârgir sıva ile yapılması ve aralarında açıklık bırakılması kuralına dikkat edilmekteydi⁶⁹. Yangınların önlenmesi için binaların arasına duvarlar inşası, havuzlar yapılması ve binaların mümkün merteye kârgir olması, tulumbaların daha işe yarar duruma getirilerek yangına karşı devamlı teyakkuzda olunması Padişahın emriydi (1848)⁷⁰.

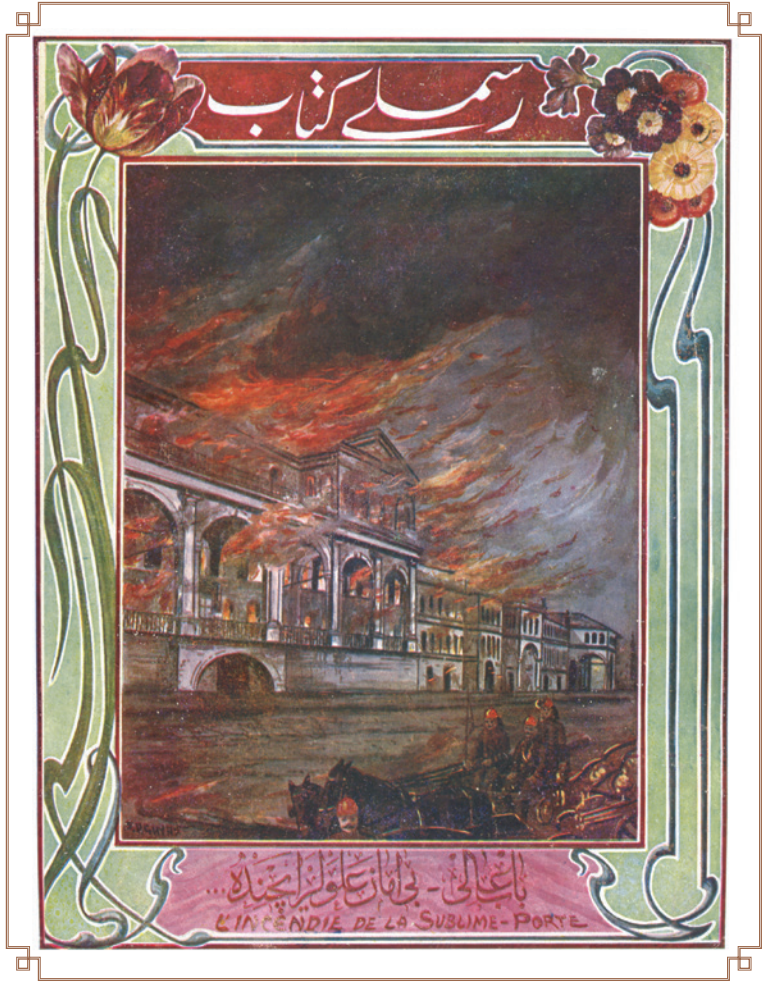
Başkentte yangınların sık sık meydana gelmesi ve bir âfete dönüşmesi üzerine dönemin basını da bu konuya eğilir; konutların ahşaptan değil, kârgir yapılmasını öneren makaleler yayınlanmaktaydı⁷¹. 1865 yangınından sonra, Osmanlı hükümeti yangın mahallesi ve başka yerlerde inşa edilecek binaların ahşap değil, kârgir olarak yapılmasını istemişti. Bu amaçla, inşaat malzemeleri fiyatı hususunda halka gerekli kolaylıkların sağlanması, Avrupa'dan tuğla getirtilmesi, numune binaların inşası hususunda Maliye Nezareti faaliyetlerini yürütmekteydi⁷².

1878'de ihmalden kaynaklı çıkan bir yangında Bâb-ı Âli binasının orta kısmında bulunan Şûra-yı Devlet Dairesi, Ahkâm-ı Adliye Dairesi ve bazı nezaretlere sirayet ederek bu yapıların büyük kısmının yanmasına neden oldu⁷³.

Öte yandan kuraklık sebebiyle İstanbul civarındaki kuru ve ormanlarda meydana gelen yangınların, emlak-i hümayunda bulunan mahallelere de sirayet ederek büyük zararlar doğurmaktaydı. Bu tür yangınları önlemek için kuru ve ormanların iyi bir şekilde muhafazası, kontrol ve tedbirleri acilen arttırması görevi Hazine-i Hassa Nezareti'nce İstanbul Şehremaneti'ne bildirilmişti (1887)⁷⁴.

1890'da büyük Pendik yangınında, demiryolu boyunca hemen tüm kasaba yanmış ve binden fazla ev, dükkân, mandıra vb. harap ve kül oldu. Bu dönemde İstanbul'da meydana gelen yangınların önlenmesi için evlerin kârgir olarak inşası için alınması gerekli tedbirler üzerinde duruldu; sokak ve caddelerin düzenlenmesi hakkında Ebniye Kanunu'nun bazı maddelerinde değişiklik yapılarak bir layiha hazırlandı⁷⁵. Yangının önlenmesine yönelik alınması zaruri görülen tedbirler ve uygulamalar hakkında 5 Şubat 1891'de tarihli bir nizamname hazırlandı⁷⁶. XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren itfaiyenin modernleştirilmesi çalışmaları başlatıldı⁷⁷. İtfaiye örgütünün kurulmasından sonra çıkan yangınlar, İstanbul'u tehdit eden birer âfet olma niteliğini yavaş yavaş yitirdiği dikkati çekmektedir.

Sultan II. Abdülhamid, yangınlarda can kurtarma konusunda hizmeti geçenlere "Tahlisiye Madalyası"⁷⁸ ile; yangın söndürme konusunda hizmetleri geçen polisleri de "İftihar Madalyası" ile taltif etmekteydi⁷⁹.

Bâb-ı Âli yangınına tasvir eden bir fotoğraf : "Bâb-ı Âli, Bî aman alevler içinde"
Resimli Kitap, Kanûn-ı sâni-Şubat 1911, C.5, sa. 27, Kapak

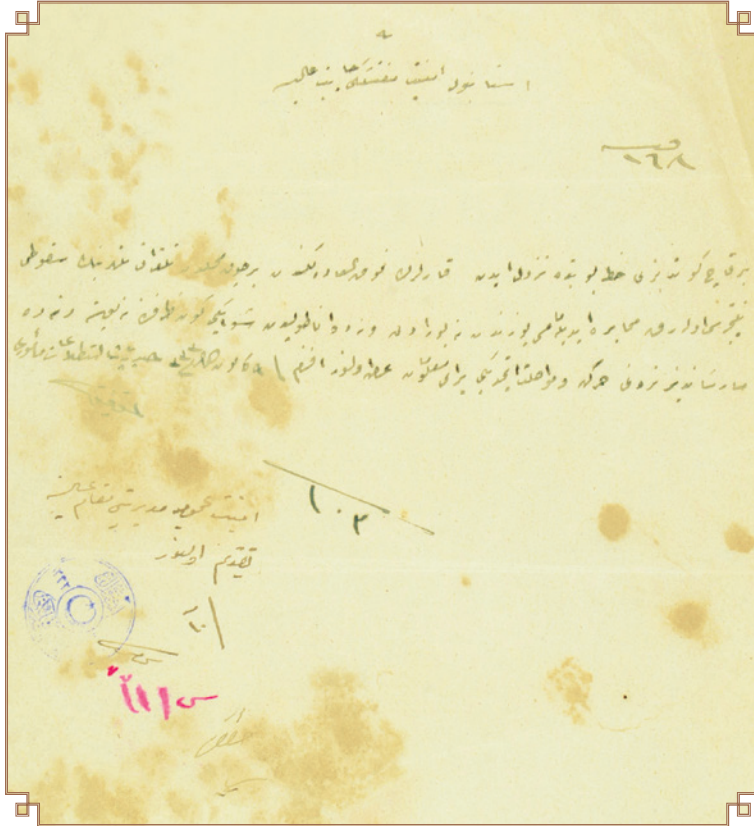
İftihar Madalyası
Osmanlı Madalyaları ve Nişanları, s. 202

İstanbul halkı her yangın çıkışında, büyük korku ve dehşete kapılmakta, neredeyse geceleri uyuyamaz bir hale gelmekteydi; bazı saatlerde nöbet dahi tutuyorlardı. Halkın, İstanbul'un ateşten batacağına inanmaları da şüphesiz korkunun ve çaresizliğin bir ifadesiydi. 1909-1922 arasında yaklaşık seksen yangında yirmi binin üzerinde yapının kül olduğu, dönemin kayıtlarından anlaşılmaktadır. Bu dönemde 23 Temmuz 1911'de çıkan Uzunçarşı yangını bir felakete dönüşmüş, iki binden fazla bina kül olmuştu. Osmanlı döneminin son büyük yangını ise, 13 Haziran 1918'de Sultan Selim'de çıkmıştır. Şiddetli rüzgâr sebebiyle muhtelif kollara ayrılarak etrafa yayıldığından, kısa zamanda büyük bir âfet halini almış, İstanbul'un pek çok yapıları zarar görmüş, yaklaşık on bin bina kül olmuştur⁸⁰.

İstanbul'daki yangın âfetleri sonuçları itibariyle; şehrin imarı ve planlanması, idarî ve hukukî bazı düzenlemelerin yapılması, beledi hizmetlerin ve itfaiyenin modernleştirilmesi açısından da birtakım yeniliklere ve değişimlere yol açmıştır. İstanbul'da sıklıkla yaşanan büyük yangınlar, bir taraftan kent halkı için büyük bir felaket olurken diğer taraftan da modernleştirmeyi gerçekleştirmek isteyen kent yöneticileri için de yeni uygulamalar ve fırsatlar yaratmıştır. Yangınların İstanbul'un kaderi olmadığı, telafisi mümkün olmayan can ve mal kayıplarıyla büyük bir felakete dönüşen bu olayların, birtakım tedbirlerle önlenebileceği düşüncesi, XIX. yüzyılın ikinci yarısında fiiliyata geçilmesini sağladı. Bu dönemdeki yangınların büyüklerinden olan 1870 Beyoğlu yangını sonrasında, toplumun yangınla ilişkisinde önemli bir değişiklik ortaya çıkmıştır: Kaderin önünü almak, muhtemel yangınlardan sonra maddi kaybı tazmin edebilmek için bilhassa gayrimüslim tebaa arasında bir örgütlenme başladı. Ayrıca, İstanbul halkı artık yangın riskini karşılayan sigortayla tanıştı ve çok sayıda yabancı sigorta şirketleri tarafından İstanbul'da şubeleri açıldı. Böylece İstanbul'da yangın sigortası, verimli bir iş alanı haline gelmişti. Ayrıca sigortalama için kentin yangın riskini gösteren haritaların hazırlanması zarureti de ortaya çıkmıştır. Önce 1904-1906 yılları arasında C. E. Goad şirketine kentin oldukça sınırlı bir alanı için sigorta haritaları yaptırılmıştır. İkincisi çok daha ayrıntılı ve kentin hemen hemen tüm alanını kapsayan, Goad haritasının geliştirilmiş bir versiyonu olarak da kabul edilen haritalar hazırlanmıştır. Türkiye Sigortacılar Daire-i Merkeziyesi adına Jacques Pervititch tarafından renkli hazırlanmış olan bu haritalar, İstanbul'un işgal yıllarında üretilmeye başlanmıştır. Pervititch 1922-1945 yılları arasında 230'u aşan harita yapmıştır. Bu haritalar gayet açık, belli bir amaçla, sigorta şirketlerinin ihtiyaçlarını karşılamak için hazırlanmıştır. Bununla birlikte, İstanbul'un sosyal tarihi ve sosyal farklılaşmasını yansıtmakta ve kentin tarihine dair önemli bilgi kaynağı oluşturmaktadır⁸¹.

Sel Âfetleri, Kıtıklıklar

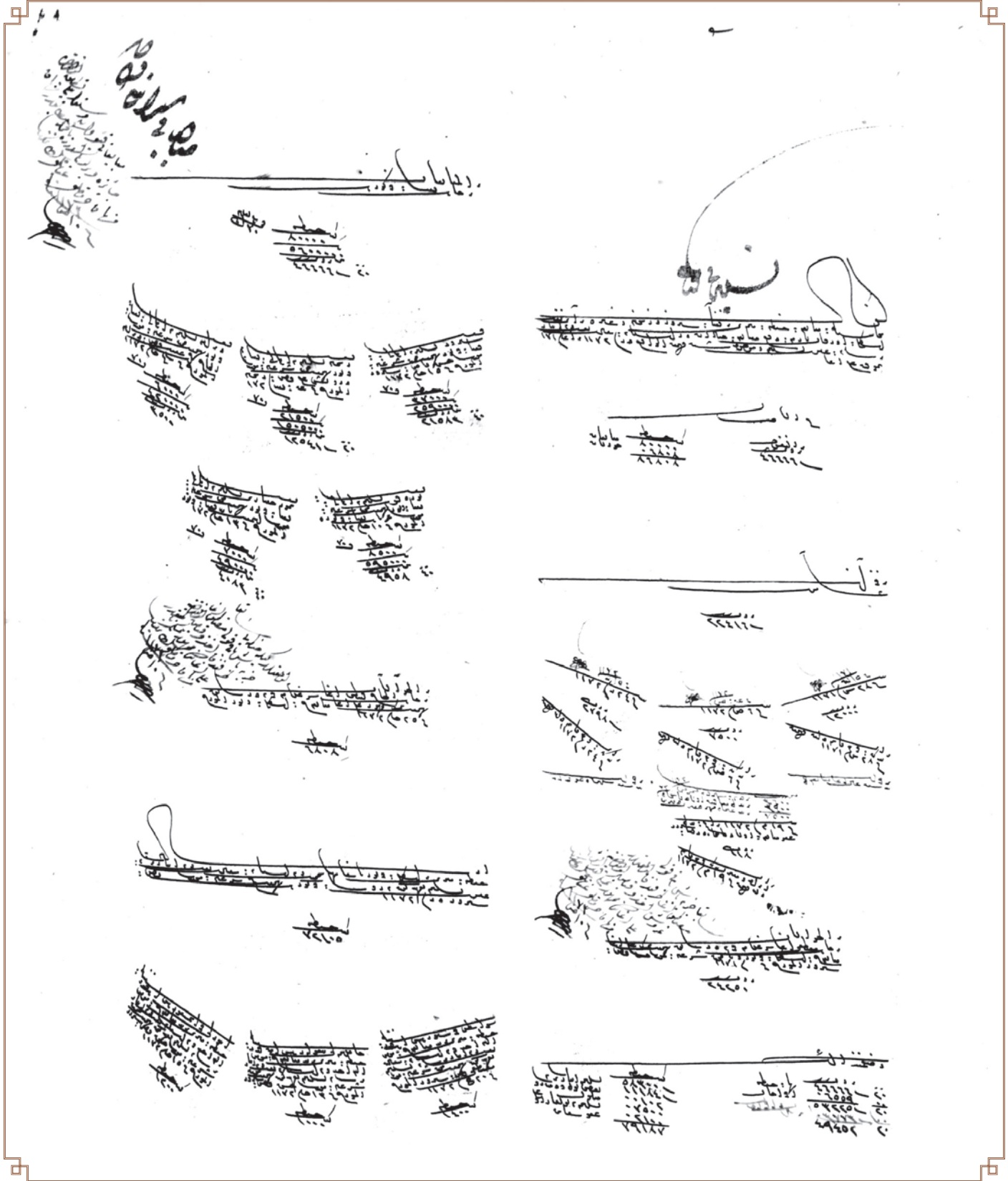

Şiddetli kar yağışı sebebi ile İstanbul'a tren seferlerinin yapılamadığına dair 9 Aralık 1917 tarihli İstanbul Emniyet Müfettişliği'ne gönderilen tahrirat

BOA, DH.EUM.SSM, 15/60

Osmanlı dönemi İstanbul'unda büyük sel âfetlerinden ilki 24 Ağustos 1553'te meydana geldi. Gece yarısı Kâğıthane'de başlayan bu selde yerleşim yerleri, bostanlar harap olmuştur. Şiddetli sel büyük ağaçları söküp Boğaz'a sürüklemiş, Galata önlerine direkler, ağaçlar, ot arabaları yığılmıştır. Daha sonra, 1563 senesinin 19-20 Eylül'ünde yağın kuvvetli yağmurlar sonucu meydana gelen selde, Haliç kıyıları, Galata sırtları, Boğaz'a yakın yerler, ayrıca Halkalı, Silivri, Küçük Çekmece, Büyük Çekmece ağır zarar gördü; adeta savaş alanı haline geldi. Kâğıthane'de ki sel, çınar ağaçlarının tepelerine kadar yükseldi, yine Haliç'in baş tarafında deniz kenarında bulunan yalılar yıkıldı, bazı köprüler, su kemerleri tahrip olmuştur. Kâğıthane ve Göksu taraflarında aşırı yağış köprülere büyük hasar vermiştir⁸².

1790 senesinde İstanbul'daki sel büyük bir felakete dönüşmüş⁸³; Fatih, Eminönü, Kasımpaşa, Galata, Boğaziçi ve Üsküdar'da yağın yağmur sonucu sokaklar ve pazarlar sel altında kaldı. Bu sele dair Cevdet Paşa⁸⁴, "İkinci tufan denmeye şayan bir müthiş yağmur yağıp İstanbul'da ve civarında nice haneleri harap ve nice hanümanları garkab etmiştir" ifadesiyle

Halkın kıtlığa düşmemesi için Dersaadet'e getirilecek buğdayın muhasebesine dair kayıt örneği

BOA, D.MKf.d, 29853

anlatmaktadır. Bu yağmurun tadının adı yağmur suyu gibi olmayıp deniz suyu gibi acı olduğu da tespit edilmektedir. 1811'de de aşırı yağışlar Beşiktaş, Kasımpaşa gibi bölgelerde evler, dükkânlar ve bazı binaların yıkılmasına sebep olmuştur. 12 Haziran 1905'te fırtına ve selden dolayı Babiâli'nin bazı kısımları zarar görmüş olup tamiri yapılmıştır⁸⁵.

Ağustos ayının sonlarında 1891'de, iki gün boyunca yağan yağmur sebebiyle oluşan su baskınlarından dolayı İstanbul'un birçok mahallelerinde hasarlar ortaya çıkmış; Yenibahçe'de, Kâğıthane karyesi ve civar bahçeleri sel basmış, ev ve dükkânlara doldu, hayvanlar telef oldu eşyalar zarar görmüştür. Edirnekapı, Cibali, Kadırga, Fatih civarı, Bayraktepe, Beylerbeyi, Kuzguncuk, Dolapdere idaresinde bulunan dere taşarak, bazı ahşap köprüleri götürmüş, ev ve dükkânlar sular altında kalmıştır⁸⁶.

XVI. yüzyılın sonlarına doğru Osmanlı'da kıtlıklara da rastlanmaktadır; 1595'te kuraklık nedeniyle başlayan kıtlık özellikle başkent İstanbul'da etkisini göstermeye başlamış ve 1596 yazında ise hat safhaya ulaşmıştır. Yağışsızlık sonucu kuraklık meydana gelmişti, sular çekilmiş, çeşmeler kurumuştu. Bu esnada İstanbul'da muhtekirlerin yiyecek maddelerini sakladıkları ve piyasada darlığa sebebiyet verdikleri, bundan dolayı fiyatların arttığı tespit edilmektedir⁸⁷.

1829 senesinde İstanbul'da zahire ve ekmek kıtlığı başlamıştı. Bu durumda, Tekirdağ, Bursa gibi İstanbul'un yakın civarlarında eş, dost ve tanıdığı olanların buralardan buğday, pirinç, un ve sair erzak bulduğunda İstanbul'a getirmesi hususu mahalle imamları, Ermeni ve Rum Patrikleri ile Hahambaşı vasıtasıyla ilan edilerek temin etme yoluna gidilmişti. Bu dönemde kıtlık sebebiyle, Mısır ve Akka taraflarından getirilen zahirenin nakliye fiyatlarının artması ekmek fiyatlarını da arttırmıştır. Kıtlık zamanı nüfus başına bir adet ekmek verilmekte iken, kıtlık geçip zahire bolluğu başladığında iki adede çıkarılmıştı (1830).

Kısaca belirtmek gerekirse; Osmanlı memleketinin muhtelif bölgelerinde meydana gelen doğal afetler; seller, kuraklık, deprem, yangın, salgın hastalıklar, hatta savaş ve göç hadiseleri de başkent İstanbul'u çoğu zaman etkilemiş, bilhassa iâşe temini güçleştiğinden kıtlıklar başlamıştır.

Göçler

Göç olgusu, siyasî, ekonomik, kültürel, demografik ve sosyal boyutlarıyla toplum yapısını ve yaşantısını önemli ölçüde etkileyen, değiştiren nüfus hareketleridir. Bilindiği üzere, bulunduğu yeri terk edip göçe mecbur kalan insanlar genellikle "muhacir" olarak anılmaktadır. Tabiat şartları, âfetler ve ekonomik sebepler genellikle iç göçlere yol açarken, politik baskı ve zorlamalar, savaşlar ve savaş sonrasındaki toprak kayıpları vb. nedenler de dış göçleri zorunlu kılmaktadır. Esasında Osmanlı için en yoğun dış göç meselesi terkedilen topraklardan olmuştu; kaybedilen her toprak parçası, oradan kopup gelen "muhacir kabileleri" demektir.

Tarihi süreçte, söz konusu nedenler sonucu kitleler halinde göç hadiseleriyle çoğu zaman hazırlıksız olarak karşı karşıya kalan Osmanlı Devleti, göçmenlerin barınma, iâşe, sağlık ve iskânları hususunda zorlanmıştır. Diğer taraftan, göç hadiseleri, sonuçları itibariyle demografik, ekonomik ve sosyal açıdan bazı sıkıntılara da yol açmıştır.

Bulgar zulmünden kaçıp gelen muhacirler İstanbul sokaklarında

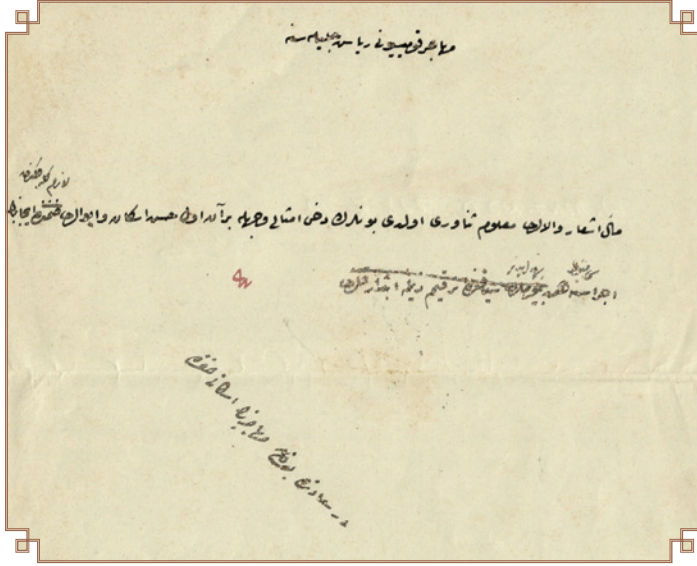
Resimli Kitap, Kasım-Aralık 1912 c.8, sa. 46, s.763

Bilhassa XIX. yüzyılda Balkanlar'dan, Kırım'dan, Kafkasya'dan ve diğer Türk bölgelerinden çeşitli nedenlerle İstanbul ve Anadolu'ya göç hareketleri oldu. Balkanlar'da 1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı sırasında Rusların Türk köy ve kasabaları işgal ve talan etmesiyle Güney Trakya Türkleri yurtlarını bırakarak İstanbul'a kaçmak zorunda kalmışlardır⁸⁸. Yine, 1787-1797 Osmanlı-Rus Savaşları sonunda kitleler halinde göçler başladı.

XIX. yüzyılda Türk göç tarihinin en önemli halkalarından birini 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'ndan sonraki göçler oluşturur. Bu savaştan sonra göç etmek zorunda kalan muhacirlerin, sayılarını

ancak iskânları sırasında tespit etmek mümkün olmaktadır. Bu tespitlere göre, 1877-1879 yılları arasında yerleştirilen muhacirlerin sayısı bir milyon iki yüz otuz binin üzerinde olduğu anlaşılmaktadır⁸⁹.

Başkent İstanbul, özellikle Balkanlar'dan Anadolu'ya göç hareketlerinde, adeta bir köprü vazifesi görmüştür; göçmenler belirli süre İstanbul'un muhtelif mahallelerinde misafir edildikten sonra daimi yerleşim yerlerine sevk edilmişlerdir. İstanbul, yoğun bir göçmen nüfusuyla karşılaşınca, özellikle barınma konusunda bazı sorunlar kolay aşılamamış, göçmen nüfusun yerleştirilmesinde Osmanlı hükümeti zaman zaman sıkıntıya düşmüştür. 1877-78 savaşı döneminde tifo, çiçek, kolera gibi hastalıklar ortaya çıkmış; koleranın İstanbul'a yayılması üzerine, gelen muhacirler ayrı hastane ve tecrithanelere alınmıştır⁹⁰. Şehirde hemen bü-

Dersaadet'te bulunan muhacirlerin iskânı hakkında tezkire

BOA, A.MKT.NZD, 425/50

hacirlerin iskân ve iâşeleri için alınacak tedbirler Meclis-i Vükelâ'da kararlaştırılarak yürürlüğe kondu (18 Şubat 1913)⁹².

Göçlerin Birinci Dünya Savaşı başlarına kadar artarak devam etmesi üzerine Rumeli vilayetlerinden göç eden muhacirlerin iskân ve istihdamları hususunda alınmasına gerek duyulan yeni tedbirler üzerinde duruldu, bazı projeler hazırlandı⁹³.

Göç sürecince İstanbul'a muhtelif yerlerden gelen muhacir ve mülteci, Rum ve Ermeni ailelerin memleketlerine sevklerine kadar İstanbul'da muhacirin misafirhanesinde, baraka ve çadırlarda barınmaları ve iâşeleri ve sağlanmaktaydı⁹⁴. Hükümet muhacirler için sadece barınma ve gıda yardımı dışında günlük nakdi yardım yapmayı da planlamışsa da mali sıkıntı nedeniyle bunu uygulayamadı, ancak günlük ekmek yardımlarını sürdürdü. İstanbul halkı da, "Muhacirine Muâvenet Bir Vazifedir" düsturuyula –günümüzde olduğu gibi-gelen göçmenlere her türlü yardımı yapmakta, bir anlamda devletin yükünü hafifletmekteydiler. Dönemin basını da, halkın yardımının sağlanmasında ve devam etmesinde vasita olmuştu⁹⁵. Ayrıca, Hilâl-i Ahmer Cemiyeti, hükümetle göçmenler arasında bir köprü olduğu gibi, halk tarafından yapılan aynı ve nakdî yardımları muhacirlere ulaştırmada da önemli bir rol üstlenmişti; bu yardımlar sadece İstanbul'a gelen göçmenlere değil, Anadolu'nun muhtelif yerlerine dağılan göçmenlere de yapılmaktaydı.

Diğer taraftan muhacirlerin kitleler halinde İstanbul'a gelmeleri ve Anadolu'ya geçmeleri, iskânları sırasında, sosyal hayatta bir takım sıkıntılar, özellikle mahalle sakinleri ile anlaşmazlıklar da yaşanmaktaydı. İskân edilecek bölgedeki halk, muhacirlere çoğu zaman tepki gösteriyordu. Bu tepki ve anlaşmazlık halinin bazı bölgelerde-Tuzla'ya yerleştirilen göçmenlerde olduğu gibi-uzun süre devam ettiği de vakidir. Yine, İstanbul'un bazı semtlerinde muhacirlere eziyet edildiği, dolandırıldığı ve aldatıldığına dair bazı vakalar da basına yansımaktaydı⁹⁶. Kurtuluş Savaşı döneminde de, İstanbul'a muhacir ve mülteci kabilelerin gelmesiyle izdiham yaşandığından bazı sorunlar ve sıkıntılar çıkmıştı. Bu sırada salgın hastalıkların yayılma tehlikesi bulunduğundan göçmenlerin, özellikle veba hastalığı olan yerlerde iskân edilmesine dikkat edilmekteydi⁹⁷.

Muhacir kabileleri

Resimli Kitap, Kasım-Aralık 1912 c.8, sa. 46, s.765

DİPNOTLAR

Deprem

- 1 Osmanlı Devleti'nin bütün bölgelerinde meydana gelen depremleri ihtiva eden deprem kataloglarının yanı sıra, sadece İstanbul bölgesi ve Marmara havzasındaki tarihî depremlere ayrılmış birçok kataloglar olup bunların bazıları orijinal bilgi kaynakları kadar öneme sahiptir. XIX. yüzyılda, katalogların sayısının arttığını ve bu döneme ait verilen bilgilerin daha güvenilir olduğunu, bilhassa dönemin bilgi kaynaklarına dayanılarak hazırlandığını, görgü tanıklarının ifadelerine de yer verildiğini belirtmek gerekir. Bunlardan bazıları; P. Verollat, "Tableau des tremblements de terré éprouvés á Constantinople Pendant quinze ans (1841-1855)", Comptes Rendues Acad, Sci, 42, 1856, Paris, s. 293-299; J. Dück, "Die Erdbeden von Konstantinopel", Die Erdbebenwarte, 3, no. 6-9, 1904, Laibach, s. 121-139; no. 10-12, s. 177-196. Bu çalışma 387-1901 dönemini kapsamakta olup genellikle ikincil kaynaklara dayanmaktadır. Müellif, İstanbul bölgesindeki sismik durum ile ilgili bazı yorum ve tahminler de yapmıştır. Yakın dönemde, Türkiye'de ve özellikle İstanbul'da meydana gelen depremlerle ilgili çalışma ve yayınlarda nisbî bir artış olduğu görülür. Bu yayınlardan bir kısmını şöyle sıralayabiliriz: Nuriye Pınar-Ervin Lahn, Türkiye Depremleri İzahlı Kataloğu, Ankara 1952. Nadir kitaplar listesinden sayılan bu eserde, depremler notlar eklenerek listelenmiş ve önceki kataloglardan da istifade edilmiştir. Türkiye'de varlıkları o zamanlarda da bilinen faylar hakkında açıklamalar yapılmakta, deprem bölgeleri hakkında ayrıntılı bilgiler verilmekte ve "Türkiye Deprem Bölgelerinin Tarifesi" başlıklı bölümde iki bin yıl öncesinden yakın zamana kadar yaşanan depremler hakkında kısa bilgiler sunulmaktadır. Yakın tarihte Türkiye'de meydana gelen depremlerle ilgili, bazı bölgelere yapılan ziyaretler neticesinde sözlü bilgilerden de yararlanılmıştır. H.-S. Sipahioğlu Soysal, - D. Kolçak - Y. Altınok, Türkiye ve Çevresinin Tarih-sel Deprem Kataloğu, M.Ö. 2100- M.S. 1900, TÜBİTAK Yayınları, İstanbul 1981. Birkaç istisna dışında daha önceki kataloglardan istifade ile derlenen bu katalogta, 1900 yılına kadar Türkiye'de meydana gelen toplam 1175 deprem tespit edilmiştir. Bu depremlerin merkezleri ve şiddetleri çizelgeler halinde sunulmaktadır. K. U. Güçlü Ergin, - Z. Uz, Türkiye ve Civarının Deprem Kataloğu (M.S. 11 Yılından 1964 Sonuna Kadar), İTÜ Maden Fakültesi Arz Fiziği Enstitüsü, İstanbul 1967. Bu katalog genel olarak önceki katalog ve bültenlerden istifade ile aletsel verilerden oluşur. XX. yüzyılda meydana gelen büyük depremlerin izosismik haritalarına da yer verilmiştir.
- 2 Osmanlı İstanbul'unda meydana gelen depremler ve diğer âfetler hakkında derli toplu kaynak ve araştırma eserler için bkz. Fatma Ürekli, "Osmanlı Döneminde İstanbul'da Meydana Gelen Âfetlere İlişkin Literatür", Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, VIII, sayı 16, İstanbul 2010, s. 11-40.
- 3 F. Giese neşri, Haz. N. Azamat, İstanbul 1992, s. 123.
- 4 Gelibolulu Mustafa Âli, Kitabü't- Târih-i Kühnü'l-Ahbâr, Haz. A. Uğur, A. Gül, M. Çukadar, İ. Hakkı Çukadar), I, Kayseri 1997, s.920-924; R. E. Koçu, "Deprem, Zelzele", İstanbul Ansiklopedisi, VIII, İstanbul 1966, s. 4466; s. 131; Solakzâde, Tarih-i Solakzâde, İstanbul 1297, s. 321-323.
- 5 Solakzade, s. 323; Tevârih-i Al-i Osman (Anonim), s. 132; İ. Hami Danişmend, İzahlı Osmanlı Kronolojisi Tarihi, IV, İstanbul 1972, s. 416.
- 6 Solakzade, a.g.e., s. 323; İ. Hami Danişmend, a.g.e. s. 417.
- 7 Halil Edhem, Hareket-i Arza Dair Birkaç Söz, Mihran Matbaası, İstanbul 1312, s. 28 vd; İ. Hami Danişmend, a.g.e., s. 416.
- 8 Topkapı yakınında yıkılan kale duvarının keşfi ve tamir masrafı için bkz. BOA, İE.NF, 1/89; M. Cezar, "Osmanlı Döneminde İstanbul Yapılarında Tahribat Yapan Yangınlar ve Tabii Âfetler", Güzel Sanatlar Akademisi Türk Sanatı Araştırma ve İncelemeleri, I, 1963, s.388; Ambraseys-C.F. Finkel,.. The Seismicity of Turkey Adjacent Areas: A Historical Review 1500-1800, Eren Yayınları, İstanbul 1995, s. 107 vd.
- 9 Raşid, Tarih, V, s. 161-162.
- 10 R.E.Koçu, "Deprem, Zelzele", s. 4467; M. Cezar, a.g.m., s.389; N. N. Ambraseys-C. F. Finkel, a.g.e., s. 128.
- 11 M.Cezar, a.g.e., s. 389; Ambraseys-C.F. Finkel, a.g.e., s. 128.
- 12 Ahmet Vasıf Efendi, Vasıf Tarihi, İstanbul 1219, I, s. 278; Şemdanizâde Fındıklılı Süleyman Efendi Tarihi (Mürî't-Tevarih), haz. M. Münir Aktepe, İstanbul 1975, II, s. 85-87; R. E. Koçu, a.g.m., s. 4467; P. Ç. İnciyan, 18. Asırda İstanbul, terc. H. D. Andreasyan, İstanbul 1976, s. 89; N.N. Ambraseys-C.F. Finkel, a.g.e., s. 137- 141.
- 13 Şer'îye Sicilleri Arşivi İstanbul Kadılığı Sicili (ŞSA.İKS), 25, s. 56.
- 14 Çarşı'nın tamiri için bkz. TS.MA.d, 6724.

- 15 Mercan Ağa yakınındaki Örücüler Çarşısı'nın tamiri ve masrafı için bkz. BOA, D.BŞM.BNE.d, 15964.
- 16 N.N. Ambraseys-C.F. Finkel, a.g.e., s. 139- 141.
- 17 Şer'iyeciler Arşivi İstanbul Kadılığı Sicili (ŞSA.İKS), 25, s. 189.
- 18 Vasıf Efendi, Tarih, I, s.189.
- 19 Fatih Camii'nin temeli için kullanılan taşlar Karamürsel'den getirilmiştir (BOA, C.EV, 35/1744); BOA, C.EV, 211/1745; 584/29472; 627/31643; BOA, D.BŞM.BNE.d, 15963 (Fatih Camii'nin inşası için otuz altı buçuk ayda yapılan masrafının defteri); Tahsin Öz, İstanbul Camileri, Ankara 1962, I, s. 57.
- 20 TS.MA.d, 10720.
- 21 Düzenlenen masraf defteri için bkz. TS.MA.d, 6322; 6776.
- 22 N.N. Ambraseys-C.F. Finkel,..a.g.e., s. 138.139.
- 23 TS.MA.d, 9624; BOA, KK.d, 7134 (Eski Saray'ın tamiri için satın alınan inşaat malzemeleri ve amele ücretlerini gösteren defter)
- 24 BOA, A.DVNS.MHM.d, 164, s. 456; ŞSA.İKS, 25, s. 88, 91, 148.
- 25 Şemdanizade,s. 86.
- 26 BOA, C.HR, 22/1077.
- 27 TS.MA.d,10719/2.
- 28 BOA, A.DVNS.MHM.d, 164, hk.1792; 164, hk. 1800.
- 29 BOA, A.DVNS.MHM.d, 164, hk. 1804, 1805; BOA, C.BLD, 13/641; 136/6786.
- 30 BOA, C.BLD, 107/5322.
- 31 BOA, C.SM, 139/6965.
- 32 ŞSA.İKS, s. 66, 74,122.
- 33 Erhan Afyoncu- Zeki Mete, "1766 İstanbul Depremi ve Toplum yaşantısına Tesirleri", Tarih Boyunca Anadolu'da Doğal Âfetler ve Deprem Semineri, Bildiriler, İstanbul 2001, s. 89-92.
- 34 Ahmed Cevdet Paşa, Tarih, V, İstanbul 1309, s. 26.
- 35 K. Pamukciyan, "Depremler, Osmanlı Dönemi", Düinden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, III, İstanbul 1994, s. 34.
- 36 1894 depreminin İstanbul'daki etkisi ve tahribatı hakkında bkz Fatma Ürekli, "1894 İstanbul Depremi", İstanbul Araştırmaları, V, İstanbul-Bahar 1998, s. 47-95; Fatma Ürekli, İstanbul'da 1894 Depremi, İletişim Yayınları, İstanbul 2000.
- 37 Vefa semtinde ikamet edilen konutların büyük bir kısmının ahşaptan olması depremin tahribatını nispeten azaltmıştır. Vefa, Şehzadebaşı, Saraçhane ve Beyazıd çevresindeki tahrip olan yapılar için bkz. Fatma Ürekli, "İstanbul Depremlerinin Vefa Semtine Etkileri", Bir Semte Vefa Bildiriler Kitabı, Haz. N. Bilge Özel-Yunus Uğur, İstanbul 2009, s. 529-530.
- 38 D. Eginitis, "Le tremblement de tere de Constantinople du 10 Juillet 1894", Annales de Géographie, Vol. 4, pp. Paris 1895, 151-165.
- 39 Halil Edhem, Hareket-i Arza Dair Birkaç Söz, Mihran Matbaası, İstanbul 1312, s. 26.
- 40 Hareket-i Arza Dair Birkaç Söz, Mihran Matbaası, İstanbul 1312.
- 41 BOA, BEO, 434/32546.
- 42 1894 depreminde, Büyük Çarşı (Çarşu-yı Kebîr)'nin uğradığı tahribat ve inşaa faaliyetleri hakkında detaylı bilgi için bkz. Fatma Ürekli, 1894 Depremi ve İstanbul'un Ticaret Merkezi Büyük Çarşı (Kapalı Çarşı)" , İTÜ Vakfı Dergisi Deprem Dosyası, İstanbul (Ocak-Mart 2015), sayı 67 s. 59-64.
- 43 Le Tremblement De Tere De Constantinople [Juillet 1894], Paris: Librairie Nilson, 1894, s. 11.
- 44 Bu depremde âfet yönetiminin oluşturulması, yardım toplanılması ve dağıtımı için bkz. Ürekli, İstanbul'da 1894 Depremi, s. 75 vd.; Depremzedeler için10 Temmuz 1894'ten 18 Ocak1895 tarihine kadar yardım komisyonuna gelen bağışların listeleri ile 15 Eylül 1894'ten itibaren depremzedelere dağıtılan paraların miktarları ve verilen kişilerin isimlerine dair listeler için bkz. 1894 Yılında İstanbul'da Meydana Gelen Büyük Depreme Ait Anonim Bir Günlük, haz. Sıddık Çalık, Üsküdar Belediye Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2003.

- 45 Ürekli, İstanbul'da 1894 Depremi, s. 84 vd.
- 46 Ürekli, a.g.e., s. 80-81.
- 47 Fransa'dan yaklaşık 34.900 dolar, Amerika'dan ise 9600 dolar yardım komisyonuna ulaştırıldı. Amerika'dan gelen yardımlar için bkz. Fatma Ürekli, Osmanlı-Amerikan Yardımlaşmaları, s.24 vd.
- 48 BOA, DH.MKT, 224/30.
- 49 Ürekli, a.g.e., s. 54-58.
- 50 Ayşe Osmanoğlu, Babam Sultan Abdülhamid (Hatıralarım), İstanbul 1984, s. 101-102.
- 51 Bu depremle ilgili olarak o dönemde Dr. M. Sadi'nin araştırma ve gözlemleri sonucu hazırlayıp yayınladığı raporu önemlidir (Marmara Havzasının 26-27 Temmuz 1328 Hareket-i Arzı, yayına haz., Kemal Gurulkan, "7.2'lik Marmara Depremi", Tarih ve Düşünce Dergisi, İstanbul, Mart 2000, sayı 5, s. 38-53; Bu konuda arşiv belgeleri temel alınarak hazırlanan ve Marmara bölgesi depremlerine ışık tutan diğer bir çalışma için bkz. Recep Karacakaya, "Şarköy-Mürefte Depremi (1912)", Tarih Boyunca Anadolu'da Doğal Âfetler ve Deprem Semineri Bildiriler, İstanbul 2001, s. 203-218.

Salgın Hastalıklar

- 52 Osmanlı döneminde veba salgınına detaylı olarak anlatan Daniel Panzac, salgınların tarihi dönemlerini sıralamıştır (Osmanlı İmparatorluğu'nda Veba, çev. Serap Yılmaz, İstanbul 1977, s. 102 vd.)
- 53 Osmanlı'da karantina teşkilatı ile ilgili bkz. Ahmed Mithat, "Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye'de Karantina Ya'ni Usûl-i Tahaffuzun Tarihçesi", Salname-i Nezaret-i Hariciyye, 1318; Gülden Sarıyıldız, "Karantina Meclisi'nin Kuruluşu ve Faaliyetleri", Belleten, LVIII, Ankara 1994, sa. 222, s. 329-376.
- 54 Gülden Sarıyıldız, "XIX. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Kolera Salgını", Tarih Boyunca Anadolu'da Doğal Âfetler ve Deprem Semineri Bildiriler, İstanbul 2001, s. 309-319.
- 55 BOA, İ.HUS, 15/12.
- 56 BOA, A.MKT.MHM, 591/11; 592/16; 593/24.
- 57 BOA, A.MKT.MHM, 594/18.
- 58 BOA, DH.MKT, 1980/31.
- 59 Nuran Yıldırım, "1893'te İstanbul'da Kolera Salgını", Tarih ve Toplum, Eylül 1994, sa. 129 s. 14-29.

Yangınlar

- 60 Münif Paşa, "Harik-i İstanbul", Mecmua-i Fünûn, III, 1281, s. 148-156.
- 61 Mustafa Cezar, "Osmanlı Devrinde İstanbul Yapılarında Tahribat Yapan Yangınlar ve Tabii Âfetler", Türk Sanatı Tarihi Araştırma ve İncelemeleri, I, 1963, s. 327-414; Mustafa Cezar, Osmanlı Başkenti İstanbul, İstanbul 2002, s. 354-355.
- 62 V. Çabuk, "XVII. Yüzyılda İstanbul Yangınları ve Kâtipzâde'nin 1070 (1660) Yangını Hakkında Manzum Bir Tarihi", Türk Kültürü, sayı 125, (Mart 1973), s. 286-290.
- 63 BOA, A.DVNS.MHM.d, 19, hk. 68; hk. 395.
- 64 Necdet Sakaoğlu, "Yangınlar", Düünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, VII, İstanbul 1994, s. 434.
- 65 Tarih-i Cevdet, VII, İstanbul 1303, s. 144.
- 66 Bu hususta İstanbul Kadısına yazılan hüküm için bkz. ŞSA.İKS, 106, vr. 40b, hk. 1
- 67 ŞSA.İKS, 106, vr. 41b, hk. 2
- 68 ŞSA.İKS, 106, vr. 73b, hk. 1
- 69 ŞSA.İKS, 106, vr. 25b, hk. 1
- 70 BOA, HAT, 1658/19.
- 71 Tasvir-i Efkâr, nr. 374, 3 Zilkade 1282 (1866).
- 72 BOA, A.MKT.MHM, 347/36.

- 73 Mustafa Cezar, a.g.m., s. 52.
- 74 BOA, DH.MKT, 1441/78.
- 75 BOA, Y.PRK.ŞD, 1/40; BOA, İ.DH, 1240/97118.
- 76 BOA, DH.MKT, 1806/18.
- 77 Kemalettin Kuzucu, "Széchenyi Paşa ve Osmanlı İtfaiyesinin Modernleştirilmesi (1874-1922)", Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi, İstanbul 2006, sayı 14, s. 31-52.
- 78 BOA, DH.MKT, 235/5.
- 79 BOA, DH.MKT, 1270/32.
- 80 Mustafa Cezar, a.g.m., s. 3; İstanbul yangınları ve toplumsal etkileri üzerine bkz. Kemalettin Kuzucu "Osmanlı Başkentinde Büyük Yangınlar ve Toplumsal Etkileri", Osmanlı, V, Ankara 1999; s. 687-699; Kemalettin Kuzucu "Osmanlı Döneminde Vefa Yangınları ve Semt Topoğrafyasına Etkileri", Bir Semte Vefa, Bildiriler, haz. N. Bilge Özel İmanov-Yunus Uğur, İstanbul 2009, s. 565-587.
- 81 Bkz. Pervititch, Jacques, Sigorta Haritalarında İstanbul, Axa Oyak, İstanbul.

Sel Âfetleri, Kıtılıklar

- 82 BOA, A.MKT.MHM, 315/100.
- 83 Taylesani-zâde Hâfız Abdullah Efendi Tarihi: İstanbul'un Uzun Dört Yılı, 1785-1789, Haz. Feridun M. Emecen, İstanbul 2003.
- 84 Tarih-i Cevdet, VII.
- 85 BOA, DH.MKT, 964/3; 969/76-2.
- 86 BOA, Y.PRK.ZB, 9/6.
- 87 Osmanlı Devleti'nde kıtılıklar hakkında bkz. Orhan Kılıç, "Mühimme Defterine Göre XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Devleti'nde Doğal Âfetler (Fırtınalar, Su Baskınları, Şiddetli Soğuklar ve Yıldırım Düşmesi Olayları)", Pax Ottomana Studies In Memoriam, ed. K. Çiçek, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2001, s. 793-820; Orhan Kılıç, "Osmanlı Devleti'nde Meydana Gelen Kıtılıklar", Türkler, X, Ankara 2002, s. 718-730.

Göçler

- 88 H. Yıldırım Ağanoğlu, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Balkanların Makûs Talihi Göç, İstanbul 2001, s.53.
- 89 N. İpek, Rumeli'den Anadolu'ya Türk Göçleri, 1877-189, TTK-Ankara 1999, s. 129.
- 90 Balkan Savaşları'nda, İstanbul'a gelen yaralılar ve muhacirler vasıtasıyla kolera hastalığının İstanbul'a sirayet etmesi üzerine sıkı tedbirlere başvuruldu. Hastaların derhal tespit edilerek hastanelere sevk sağlandı ve müşahede altına alındılar. Ayrıca, doktorlardan oluşan bir teftiş heyeti hastalığın şehre yayılmasını önlemek için önlemler almaktaydı (BOA, DH.İD, 164/2).
- 91 BOA, Y.PRK.KOM, 7/53.
- 92 BOA, MV, 175/56.
- 93 BOA, DH.EUM.MH, 77/58.
- 94 BOA, BEO, 4548/341056.
- 95 İkdam, 15 Teşrin-i evvel 1328.
- 96 Tarih, 9 Teşrin-i evvel 1328; İkdam, 6 Şubat 1328; İkdam, 28 Teşrin-i sâni 1328.
- 97 BOA, DH.İ.UM, 19-9/1-66.

Kaynaklar

ARŞİV KAYNAKLARI

Başbakanlık Osmanlı Arşivi

A.DVNS.MHM.d, 5, 19, 23, 66, 124, 141, 164

A.MKT, 109/81, 156/86, 168/52

A.MKT.MHM, 315/100, 347/17, 347/36, 591/11, 592/16, 593/24, 594/18, 594/22, 594/41, 597/13, 597/39, 599/2

AE.SABH.I, 7/683

AE.SMHD. I, 44/2617

BEO, 434/32546, 548/41066, 773/57949, 3855/289075, 3857/289257, 4548/341056

C.BLD, 13/641, 58/2892, 93/4629, 107/5322, 131/6544, 136/6786,

C.DH, 94/4652

C.EV, 35/1744, 161/8003, 517/26109, 584/29472, 627/31643,

C.HR, 22/1077

C.MF, 5/241

C.ML, 675/27666

C.SH, 10/484, 26/1295

C.SM, 139/6965

DH.EUM.AYŞ, 29/35

DH.EUM.MH, 77/58, 86/54

DH.EUM.THR, 13/50

DH.HMŞ, 22/84

DH.İD, 41/22-1, 83/35, 164/2, 165/50, 177/33

DH.İ.UM, 19-9/1-66, 19-12/1-85

DH.İ.UM.EK, 17/21, 29/45, 46/19, 63/70

DH.MB.HPS, 78/64

DH.MKT, 162/98, 224/30, 235/5, 316/69, 532/29, 964/3, 969/76, 1270/32, 1417/78, 1434/84, 1441/78, 1806/18, 1980/31

DH.UMVM, 75/17

DH.UMVM, 96/45, 167/12

D.BŞM.BNE.d, 15963, 15964

D.MKF.d, 29721

EV.d, 28261, 41233

HAT, 545/26941, 545/26941-A, 545/26941-C, 1650/43, 1653/102, 1658/19,

HR.SFR.3, 105/43

İ.DH, 152/8410, 1240/97118
İ.DUİT, 16/87
İ.EV, 7/67
İ.HUS, 15/12, 26/33, 27/51, 27/92, 27/176, 28/138, 30/46, 33/132
İ.MLU, 10/69
İ.MMS, 188/20
İE.DH, 4/373
İE.NF, 1/89
KK.d, 7134
ML.MSF.d, 3480
MV, 66/9, 95/22, 175/56, 218/47, 224/89,
ŞD, 3191/149
TS.MA.d, 4842, 6322, 6724, 6775/2, 6775/3, 6776, 9567, 9624, 10719/2, 10720
Y.A.HUS, 305/17
Y.EE, 11/24, 91/19, 91/32, 91/35, 143/41,
Y.EE.d, 316
Y.MTV, 99/65, 99/69, 100/66, 101/4, 104/90, 105/6, 106/83, 118/24
Y.PRK.ASK, 77/1, 172/11
Y.PRK.AZJ, 31/90, 31/92
Y.PRK.BŞK, 37/11
Y.PRK.HR, 30/33, 30/39
Y.PRK.KOM, 1/60, 7/53
Y.PRK.MF, 61/1
Y.PRK.MK, 22/24
Y.PRK.ŞD, 1/40
Y.PRK.ŞH, 4/96, 7/16, 7/49, 8/15,
Y.PRK.ZB, 5/105, 9/6, 13/62

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı

Alb.184-2/1, 184-2/6, 184-2/16, 184-2/19, 184-2/27, 184-2/30, 184-2/31, 184-2/32, 184-2/39, 184-2/41, 184-2/46, 184-3/8, 184-3/21, 184-3/30, 184-3/41, 184-3/44, 184-3/48, 184-3/49, 468/8

Hrt, 3838, 3838

Krt, 4233

SHB, 1235

İstanbul Müftülüğü Şer'îye Sicilleri Arşivi

ŞSA. İKS, 25, 66, 106

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi

779-30/4, 779-39/15, 779-42/10, 90450/40, 90479/4, 90533/3, 90610, 90610/30, 90763/60, 90763/76, 90813/42, 90859/2, 90859/4, 90859/15, 91544/3

Sürelî Yayınlar

İkdam, 15 Teşrin-i evvel 1328, 28 Teşrin-i sâni 1328, 6 Şubat 1328.

Resimli Kitap, Kanûn-ı sâni-Şubat 1911, C. 5, sa. 27; Ekim-Kasım 1912, C. 8, sa. 45; Kasım-Aralık 1912, C. 8, sa. 46

Servet-i Fünun, 14 Kasım 1912, sa. 1119; 9 Aralık 1915, sa. 1277.

Şehbâl, 15 Mart 1325, sa. 2.

ARAŞTIRMA ESERLERİ

1894 Yılında İstanbul'da Meydana Gelen Büyük Depreme Ait Anonim Bir Günlük, haz. Sıddık Çalık, Üsküdar Belediye Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2003.

AFYONCU, Erhan - Zeki Mete, "1766 İstanbul Depremi ve Toplum yaşantısına Tesirleri", *Tarih Boyunca Anadolu'da Doğal Âfetler ve Deprem Semineri, Bildiriler*, İstanbul 2001, s. 89-92.

Ahmed Cevdet Paşa, *Tarih*, V, İstanbul 1309.

Ahmed Mithat, "Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye'de Karantina Ya'ni Usûl-i Tahaffuzun Tarihçesi", *Salname-i Nezaret-i Hariciyye*, 1318.

Ahmet Vasıf Efendi, *Vasıf Tarihi*, C. I, İstanbul 1219.

AĞANOĞLU, H. Yıldırım, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Balkanların Makûs Talihî Göç*, İstanbul 2001.

AMBRASEYS - C.F. Finkel, *The Seismicity of Turkey Adjacent Areas: A Historical Review 1500-1800*, Eren Yayınları, İstanbul 1995.

Besim Ömer - Akil Muhtar, *Kolera Hastalığında İttihazı Lazım Gelen Tedabir ve Etibbaya Rehber*, İstanbul 1328.

CEZAR, Mustafa, "Osmanlı Devrinde İstanbul Yapılarında Tahribat Yapan Yangınlar ve Tabii Âfetler", *Türk Sanatı Tarihi Araştırma ve İncelemeleri*, I, 1963, s. 327-414

CEZAR, Mustafa, "Osmanlı Döneminde İstanbul Yapılarında Tahribat Yapan Yangınlar ve Tabii Âfetler", *Güzel Sanatlar Akademisi Türk Sanatı Araştırma ve İncelemeleri*, I, 1963, s.388.

CEZAR, Mustafa, *Osmanlı Başkenti İstanbul*, İstanbul 2002.

ÇABUK, Vahid, "XVII. Yüzyılda İstanbul Yangınları ve Kâtipzâde'nin 1070 (1660) Yangını Hakkında Manzum Bir Tarihi", *Türk Kültürü*, sayı 125, (Mart 1973), s. 286-290.

D. Eginitis, "Le tremblement de tere de Constantinople du 10 Juillet 1894", *Annales de Géographie*, Vol. 4, pp. Paris 1895, 151-165.

DANIŞMEND, İ. Hami, *İzahlı Osmanlı Kronolojisi Tarihi*, IV, İstanbul 1972.

DOĞAN, Osman, *Son Devir Osmanlı Hastahaneleri*, İstanbul 2008.

DÜCK, J., "Die Erdbeben von Konstantinopel", *Die Erdbebenwarte*, 3, no. 6-9, 1904, Laibach, s. 121-139; no. 10-12, s. 177-196.

ERGİN, K. U. Güçlü, - Z. Uz, *Türkiye ve Civarının Deprem Kataloğu (M.S. 11 Yılından 1964 Sonuna Kadar)*, İTÜ Maden Fakültesi Arz Fiziği Enstitüsü, İstanbul 1967.

Gelibolulu Mustafa Âli, *Kitabü't- Târih-i Künhü'l-Ahbâr*, haz. A. Uğur, A. Gül, M. Çukadar, İ. Hakkı Çukadar), I, Kayseri 1997, s. 920-924

GURULKAN, Kemal, "7.2'lik Marmara Depremi", *Tarih ve Düşünce Dergisi*, İstanbul, Mart 2000, sayı 5, s. 38-53;

Halil Edhem, *Hareket-i Arza Dair Birkaç Söz*, Mihran Matbaası, İstanbul 1312.

İNCİCYAN, P. Ğ., 18. Asırda İstanbul, terc. H. D. Andreasyan, İstanbul 1976.

İPEK, Nedim, Rumeli'den Anadolu'ya Türk Göçleri, 1877-189, Ankara 1999.

KARACAKAYA, Recep, "Şarköy-Müreftede Depremi (1912)", *Tarih Boyunca Anadolu'da Doğal Âfetler ve Deprem Semineri Bildiriler*, İstanbul 2001, s. 203-218.

KILIÇ, Orhan, "Mühimme Defterine Göre XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Devleti'nde Doğal Âfetler (Fırtınalar, Su Baskınları, Şiddetli Soğuklar ve Yıldırım Düşmesi Olayları)", *Pax Ottomana Studies In Memoriam*, ed. K. Çiçek, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2001, s. 793-82

KILIÇ, Orhan, "Osmanlı Devleti'nde Meydana Gelen Kıtliklar", *Türkler*, X, Ankara 2002, s. 718-730.

KOÇU, R. E., "Deprem, Zلزele", *İstanbul Ansiklopedisi*, VIII, İstanbul 1966, s. 4466.

KUZUCU, Kemalettin, "Széchenyi Paşa ve Osmanlı İtfaiyesinin Modernleştirilmesi (1874-1922)", *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, İstanbul 2006, sayı 14, s. 31-52.

KUZUCU, Kemalettin, "Osmanlı Başkentinde Büyük Yangınlar ve Toplumsal Etkileri", *Osmanlı*, V, Ankara 1999, s. 687-699.

KUZUCU, Kemalettin, "Osmanlı Döneminde Vefa Yangınları ve Semt Topoğrafyasına Etkileri", *Bir Semte Vefa, Bildiriler*, haz. N. Bilge Özel İmanov-Yunus Uğur, İstanbul 2009, s. 565-587.

Le Tremblement De Tere De Constantinople [Juillet 1894], Paris: Librairie Nilson, 1894, s. 11.

Münif Paşa, "Harik-i İstanbul", *Mecmua-i Fünûn*, III, 1281, s. 148-156.

Osmanlı'da Salgın Hastalıklarla Mücadele, (Ed. İbrahim Başağaoğlu, Ahmet Uçar, Osman Doğan), İstanbul 2005.

OSMANOĞLU, Ayşe, *Babam Sultan Abdülhamid (Hatıralarım)*, İstanbul 1984.

ÖZ, Tahsin, *İstanbul Camileri*, C. I, Ankara 1962.

PAMUKCIYAN, K., "Depremler, Osmanlı Dönemi", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, III, İstanbul 1994, s. 34.

PANZAC, Daniel, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Veba*, çev. Serap Yılmaz, İstanbul 1977.

PERVİTİTCH, Jacques, *Sigorta Haritalarında İstanbul*, Axa Oyak, İstanbul.

PINAR, Nuriye - Ervin Lahn, *Türkiye Depremleri İzahlı Kataloğu*, Ankara 1952.

Raşid, Tarih, V, s. 161-162.

SAKAOĞLU, Necdet, "Yangınlar", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, VII, İstanbul 1994, s. 434.

Salgın Hastalıklara Karşı Nasıl Mücadele Etmeli, Heyet, Dersaadet 1340.

SARIYILDIZ, Gülден, "Karantina Meclisi'nin Kuruluşu ve Faaliyetleri", *Bellekten*, LVIII, Ankara 1994, sa. 222, s. 329-376.

SARIYILDIZ, Gülден, "XIX. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Kolera Salgını", *Tarih Boyunca*

Anadolu'da Doğal Âfetler ve Deprem Semineri Bildiriler, İstanbul 2001, s. 309-319.

SEVİM, Mustafa, *Gravürlerle Türkiye - İstanbul*, C. I-III, Ankara 2002.

Solakzâde, Tarih-i Solakzâde, İstanbul 1297.

SOYSAL, S. Sipahioğlu - D. Kolçak - Y. Altınok, *Türkiye ve Çevresinin Tarihsel Deprem Katalogu*, M.Ö. 2100-M.S. 1900, TÜBİTAK Yayınları, İstanbul 1981.

Şemdanizâde Fındıklılı Süleyman Efendi Tarihi (Müri't-Tevarih), haz. M. Münir Aktepe, C. II, İstanbul 1975.

Tarih-i Cevdet, VII, İstanbul 1303.

Tarih Konuşuyor, C. VI, s. 2923

Tasvir-i Efkâr, nr. 374, 3 Zilkade 1282 (1866).

Taylesani-zâde Hâfız Abdullah Efendi Tarihi: İstanbul'un Uzun Dört Yılı, 1785-1789, haz. Feridun M. Emecen, İstanbul 2003.

Tevârih-i Âl-i Osman (Anonim) F. Giese neşri, haz. N. Azamat, İstanbul 1992.

ÜREKLİ, Fatma, "Osmanlı Döneminde İstanbul'da Meydana Gelen Âfetlere İlişkin Literatür", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, VIII, sayı 16, İstanbul 2010, s. 11-40.

ÜREKLİ, Fatma, "1894 İstanbul Depremi", *İstanbul Araştırmaları*, V, İstanbul-Bahar 1998, s. 47-95.

ÜREKLİ, Fatma, *İstanbul'da 1894 Depremi*, İletişim Yayınları, İstanbul 2000.

ÜREKLİ, Fatma, "1894 Depremi ve İstanbul'un Ticaret Merkezi Büyük Çarşı (Kapalı Çarşı)", *İTÜ Vakfı Dergisi Deprem Dosyası*, İstanbul (Ocak-Mart 2015), sayı 67 s. 59-64.

ÜREKLİ, Fatma, *Osmanlı-Amerikan Yardımlaşmaları*,

ÜREKLİ, Fatma, "İstanbul Depremlerinin Vefa Semtine Etkileri", *Bir Semte Vefa Bildiriler Kitabı*, haz. N. Bilge Özel-Yunus Uğur, İstanbul 2009, s. 529-530.

Vasıf Efendi, *Tarih*, C. I.

VEROLLAT, P., "Tableau des tremblements de terre éprouvés á Constantinople Pendant quinze ans (1841-1855)", *Comptes Rendues Acad, Sci*, 42, 1856, Paris, s. 293-299

YILDIRIM, Nuran, "1893'te İstanbul'da Kolera Salgını", *Tarih ve Toplum*, Eylül 1994, sa. 129 s. 14-29.

Deprem

جامع نيف وقت صميم غازی بائنا عیبیه دوزد دیگی طاش جامع کبر و قزم کرک قزین
واقع جامع وسط و ادرنه قویسی اخلندن واقع جامع کوکچک دد بود ضمه وقوع بولان زلزله
خراب اولان محله بی این لکوز

دیگی طاش قزین واقع جامع نيفل ادرنه کبر
قبه بی اکلده خراب و مناره سنک شنه دیکه
خراب و مکتب نيفل بص محله خراب
بص محله بی تعمیر و ترمیمه محتاجدر

واقی مناره الیهان ذخر اولان قزم کرک قزین
واقع جامع وسطی حرم سنک حویلی سنک اص حد
کار کبر کر ایجا اکلده منهدم و مناره سنک نيفل
کلیده بالکلده منهدم لکشددر

واقی مناره الیهان یه ادرنه قویسی اخلندن جامع
کوکچکده واقع مناره و جامع نيفل بص
محله بی تعمیر و ترمیمه محتاجدر

سلور بی قویسی اخلندن صمیم ابراهیم بائنا جامع نيفل وقوع بولان زلزله دن خراب و تعمیر
محتاج اولان محله بی این لکوز

جامع نيفل کبر قبه بی تعمیر و محتاج و مناره بی
جامع نيفل دوازینه دیکه منهدم کلشنه
محتاج

واقی مناره الیهان اسه قزینده واقع جامع نيفل
مناره بی حیدر محتاج و اطراف کار کبر دوار ایجا
تعمیر و ترمیمه محتاجدر

واقی مناره الیهان یه اسه قویسی جامع بی
حیدر واقع و مدد سنک محتاج
او جاقان نذک سنک دد کار کبر او جاق قوی
بالکلده منهدم کلشنه
محتاجدر

یه واقی مناره الیهان اسه قویسی قزین واقع
وقاسم افا چشمه بی قزین واقع مکتب نيفل
بص محله بی تعمیر و ترمیمه محتاج

جامع نيفل صمیم غازی داود بائنا داسلا بول جامع نيفل زورده و مددسه و عمارت
حارم زلزله دن خراب اولان محله بی این لکوز

جامع نيفل کبر قبه و اطراف دوار ایجا
قبه ایجا و صوم ایجا تعمیر و ترمیمه محتاج

طنره قبه و کبر ایجا تعمیر و مناره بی تعمیر
محتاج

او طه بی حیدر ایا کلشنه محتاج

و ادرنه دست اوله و مددسه مذکورل بائنه دوار ایجا
تعمیر و محتاج

واقی مناره الیهان مکتب بی
تعمیر و محتاجدر

و متولجا و طریقی و عمارت حارم بی و ما کلشنه بی
تعمیر و محتاجدر

Atik Ali Paşa Camii Vakfı'nın Dikilitaş, Karagümruk ve Edirnekapi'daki camileri ile Silivrikapi'daki İbrahim Paşa Camii ve Davud Paşa Camii'nin deprem hasar görüp tamire muhtaç olan yerlerini gösteren defter.

[Kanuni Dönemi]

Câmi-i Şerîf-i Vakf-ı merhûm Gâzi Ali Paşa-yı Atık der nezd-i Dikilitaş Câmi'-i Kebîr ve Karagümrük kurbunda vâki' Câmi'-i Vasat ve Edirnekapusı dâhilinde vâki' Câmi'-i Küçük'de bu def'a vukû' bulan zelzelede harâb olan mahalleri beyân olunur:

Dikilitaş kurbunda vâki' câmi'-i şerîfin orta kebîr kubbesi bi'l-küllîye harâb ve minâresinin şerîfe değin harâb ve mekteb-i şerîfin ba'zı mahalleri harâb ve ba'zı mahalleri ta'mîre muhtâcdır.

Vâkıf-ı müşârun-ileyhin zikr olunan Karagümrük kurbunda vâki' Câmi'-i Vasatı haremının havlusunda üç adet kârgîr kemerleri bi'l-küllîye münhedim ve minâresinin şerîfesine gelince bi'l-küllîye münhedim olmuştur.

Vâkıf-ı müşârun-ileyhin yine Edirnekapusı dâhilinde Câmi'-i Küçük'de vâki' minâre ve câmi'-i şerîfin ba'zı mahalleri ta'mîr ve termîme muhtâcdır.

Silivrikapusı dâhilinde merhûm İbrahim Paşa Câmi'-i Şerîfi'nin vukû' bulan zelzeleden harâb ve ta'mîre muhtâc olan mahalleri beyân olunur:

Câmi'-i şerîfin kebîr kubbesi ta'mîre muhtâc ve minâresi câmi'-i şerîfin duvarına değin hedm olunmağa muhtâc.

Ve câmi'-i şerîf kurbunda vâki' mektebin orta ayağı müceddeden ve etrâf kârgîr duvarları ve sakfları ta'mîr ve termîme muhtâcdır.

Vâkıf-ı müşârun-ileyhin Esekapusı'nda vâki' câmi'-i şerîfinin minâresi tecdîde muhtâc ve etrâf kârgîr duvarları ta'mîr ve termîme muhtâcdır.

Vâkıf-ı müşârun-ileyhin yine Esekapusı Câmi'-i Şerîfi haremında vâki' medresesinin hucerâtı ocaklarından sekiz adet kârgîr ocakları bi'l-küllîye münhedim olmağa tecdîd olunmağa muhtâcdır.

Yine vâkıf-ı müşârun-ileyhin Esekapusı kurbunda vâki' ve Kâsım Ağa Çeşmesi kurbunda vâki' mekteblerinin ba'zı mahalleri ta'mîr ve termîme muhtâc.

Câmi'-i Şerîf-i merhûm Gâzi Dâvud Paşa der-İslambol câmi'-i şerîf-i mezbûrda ve medrese ve imâret-i âmirelerinde zelzeleden harâb olan mahalleri beyân olunur.

Câmi-i şerîfinde mihrâb sofasının kubbe ve duvarı müceddeden yapımağa muhtâc.

Câmi'-i şerîf-i mezbûrun kebîr kubbe ve etrâf duvarları ve kubbeleri ve sıvaları ta'mîr ve termîme muhtâc.

Taşra kubbe ve kemerleri ta'mîre muhtâc.

Ve minâresi ta'mîre muhtâc

Ve medresesinin dersihâne mahalli ve iki odası müceddeden yapımağa muhtâc.

Ve on dört oda ta'mîre muhtâc

Ve medrese-i mezkûrun bağçe duvarı müceddeden tamîre muhtâc

Vâkıf-ı müşârun-ileyhin mektebi dahi ta'mîre muhtâcdır.

Ve mütevellî odası ve imâret-i âmiresi ve me'kel-hânesi ta'mîre muhtâcdır.

بسم الله الرحمن الرحيم
صوبت کلاں غزو علی ارض و صلح علی ارض
کنت و قریب من صومعه کوی طبله بوم کوشکی
بیوزلتی لیبی صوبت کلاں
۳ فلان

بسم الله الرحمن الرحيم
کلاں غزو علی ارض و صلح علی ارض
کنت و قریب من صومعه کوی طبله بوم کوشکی
بیوزلتی لیبی صوبت کلاں
۳ فلان

بسم الله الرحمن الرحيم
کلاں غزو علی ارض و صلح علی ارض
کنت و قریب من صومعه کوی طبله بوم کوشکی
بیوزلتی لیبی صوبت کلاں
۳ فلان

بسم الله الرحمن الرحيم
کلاں غزو علی ارض و صلح علی ارض
کنت و قریب من صومعه کوی طبله بوم کوشکی
بیوزلتی لیبی صوبت کلاں
۳ فلان

بسم الله الرحمن الرحيم
کلاں غزو علی ارض و صلح علی ارض
کنت و قریب من صومعه کوی طبله بوم کوشکی
بیوزلتی لیبی صوبت کلاں
۳ فلان

Handwritten signature or mark.

Handwritten text, possibly a date or reference number.

Topkapı yakınlarında büyük depremde yıkılan kale duvarının tamir masrafının verilmesine dair buyuruldu.

11 Ağustos 1690

Zîrde mastûr olan yirmi yedi bin yedi yüz altmış akçe taraf-ı mîrîden verilmek üzere Mi'mâr Ağa ve Şehremîni Vekîli ma'rifetiyle keşf defteri mûcebince ta'mîr olunmak buyuruldu.

Fî 22 L sene [1]101.

Defter oldur ki: Fermân-ı şerîf-i âlî-şân mûcebince Topkapusı kurbunda zelzele-i azîmede hedm olunan kal'a duvarının keşf ve tahmînidir ki zikr olunur. El-vâki' fî 19 şehri L sene 1101

Mezkûr duvar müceddeden ta'mîr olmak üzere ma'a kireç ve Horasan taşı mevcûd ve ma'a harc-ı üstâdiye ve ırgâdiye berây-ı tahliye.

Tûlen	Kadden	Arzan
Zirâ'	Zirâ'	Zirâ'
21	11	1,5

Be-hesâb-ı Terbî'î
347 – Fî 80
23360 akçe

Nafaka-i mu'temedân ve kâtib
Akçe
2000

Cem'an yekûn
29760 akçe

Vech-i meşrûh üzere yalnız yirmi dokuz bin yedi yüz altmış akçe eder. Fermân devletlü ve sa'âdetlü Sultânımındır.

Bende
Hüseyin
Ser-mî'mârân hâlâ
[mühür]

Hurrire bi-ma'rifeti men u'tümide aleyhi harrerahu'l-fakîr ileyhi Te'âlâ
Ali el-Kādî bi-medîne-i Kostantiniyye
[mühür]

Darbhâne Nâzırı izzetlü Ali Efendi ve Sâhib-i Ayâr Mustafa Ağa keşf defteri mûcebince ta'mîri için lâzım gelen yirmi dokuz bin yedi yüz altmış akçeyi Darbhâne-i Âmire'de kat' olunan metelik verilmek deyü buyuruldu.

3 Za sene [1]101.

Tezkire dâde
Fî 6 Za sene [1]101.

سید محمد قاسم پاشا و سید عبدالمجید پاشا
بلاغت لایق بودنی و قیام کبره و کائنات عدله بعضی کبریه و کائنات
کبریه عرض لطف و فروز کبریه کفایت ازین سبب عدله خیریه و زحمه کشید لایق جعفری فخر و شکر
کزیچ عدله لایق قضا و محو غدر و کزیچ عدله شکر و ثقیف کزیچ بی و نزار کا و غیره
ایچین عدله لایق قضا و محو غدر و کزیچ عدله شکر و ثقیف کزیچ بی و نزار کا و غیره
لایق عدله لایق قضا و محو غدر و کزیچ عدله شکر و ثقیف کزیچ بی و نزار کا و غیره
لایق عدله لایق قضا و محو غدر و کزیچ عدله شکر و ثقیف کزیچ بی و نزار کا و غیره

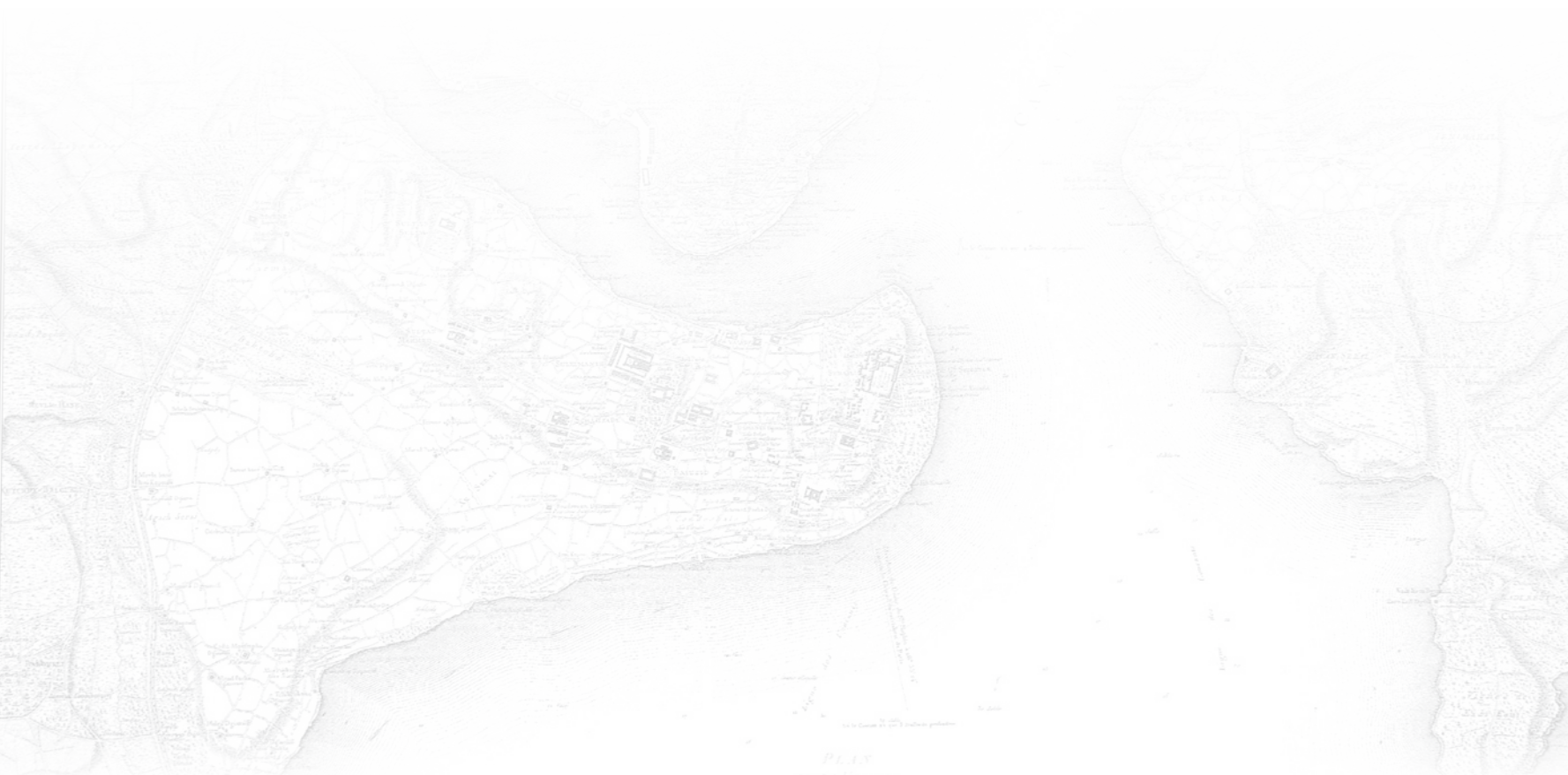
İstanbul'da meydana gelen büyük depremden etkilenen kargir binaların tamir ve yenilenmesi için gereken kireçleri hazırlamak üzere Selanik'ten kireççi ameleşi gönderilmesine dair hüküm.

21-30 Mayıs 1766

Selanik Kādīsı'na ve Selanik Mütesellimi'ne hüküm ki:

Bi-irâdeti'llâhi Te'âlâ bu def'a vukû' bulan zelzele-i kebîreden Âsitâne-i Aliyye'mde vâki' ba'zı kârgîr ebniye rehîn-i tezelzül ve inhidâm olup ta'mîr ve tecdîdleri beher hâl kireçin teksîr ve tevfirine mevkûf ve Âsitâne'de el-yevm kireç hark olunan fırınların kireçleri kifâyet etmeyüp ibâdullâh zarûret ve zahmet keşide olacakları zâhir ve âşikâr olduğuna binâ'en Darıca'da olan kireç fırınları dahi küşâd ve kireç hark ettirmek için kireçci amelesinin lüzûm olmağla taht-ı kazâ ve hükûmetinizde mevcûd kireçci tâ'ifesinden altmış nefer kireçci cem' ve tedârik ve ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle Deraliyye'me irsâl ve îsâle ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın, işbu emr-i âlî-şânım ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde bu def'a Darıca'da küşâd olunacak fırınlarda kireç hark ettirmek üzere ol mikdâr kireçci tâ'ifesinin berren ve bahren kangı tarafından irsâli enseb ve eshel ise bir gün evvel tedârik ve Deraliyye'me mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle irsâl ve tesyîrine mübâderet ve ser-i mû hilâfından gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı Z sene [1]179.

Sahh.

Buyuruldu.

Kayseriyye Sancağı Mutasarrıfı'na ve Kayseriyye Kādīsı'na hüküm ki:

Bi-irâdeti'llâhi Te'âlâ bu def'a vâki' olan zelzele-i kebîreden Âsitâne-i Aliyye'mde olan ba'zı kârgîr ve ebniye-i sâ'ire rehîn-i tezelzül ve inhidâm olup ta'mîr ve tecdîdleri beher hâl hamâmcı ve [neccâr] tâ'ifesinin teksîr ve tevfirine mevkûf olup Âsitâne-i Sa'âdet'imde bulunan hamâmcı ve neccâr tâ'ifesi kifâyet etmeyüp ibâdullâh zarûret ve zahmet keşide olacakları zâhir ve âşikâr olduğuna binâ'en Kayseriyye ve havâlisinde mevcûd bulunan hamâmcı ve neccâr tâ'ifesi icâleten Âsitâne-i Sa'âdet'ime irsâl olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuştur. İmdi İslambol'da olan ibâdullâhı neccâr ve hamâmcı husûsunda zarûret ve meşakkatden sıyânet için Kayseriyye ve havâlisinde bulunan hamâmcı ve neccâr tâ'ifesini yerlerinden ihrâc ve bir gün akdem icâleten Âsitâne-i Sa'âdet'ime irsâllerine sa'y ü ihtimâm eyleyüp iğmâz ve müsâmahadan tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı Z sene [1]179.

Buyuruldu.

Bir sûreti

Görice ve Arnavud Belgradı ve havâlisinde vâki' sâ'ir kazâlar kâdîlarına ve zâbitânına zikr olunan kazâlarda bulunan duvarcı tâ'ifesinin icâleten irsâlleri için.

Sahh.

Buyuruldu.

Bir sûreti

Gelibolu ve Midillü Nâ'iblerine ve zikr olunan kazâlar zâbitânına. Kazâ-i mezbûrlarda bulunan neccâr ve sâ'ir amele-i binânın icâleten Âsitâne-i Aliyye'me irsâlleri için.

Takrîri Safer tobrasındadır.

Silivri ve Tekfurdağı ve Gelibolu Nâ'iblerine ve zikr olunan kazâların zâbitânı zîde kadruhüme hüküm ki:

Bu esnâda bi-irâdeti'llâhi Te'âlâ vâki' olan zelzele-i azîmede Âsitâne-i Aliyye'mde münhedim olan menâzil ocakları ve sâ'ir kârgîrlerin edevât-ı binâsı ekserî kireç olup ve kesret üzre kirecin vürûdu muktazî ve elzem olmağla Silivri ve Tekfurdağı ve Gelibolu'da hark olunan kireç kayıklara vaz' ve peyderpey Âsitâne-i Aliyye'me nakl ve tesyîr olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz, bu madde ibâdullâhın kireç husûsunda def'-i muzâyakalarına ve kireç ashâbının kâr u kesb ve menfa'atlerine vesîle olmağla Âsitâne'ye nakl olunan kireci ashâbı diledikleri kimesnelere rızâlarıyla bey' u fûrûht eyleyüp kimesne tarafından müdâhale ve mûmâna'at olunmayacağı kendülere iş'âr ve tefhîm ederek ol taraflarda hark olunan kireci ashâbına kayıklara vaz' ve Âsitâne-i Aliyye'me peyderpey nakl ve tesyîr etdirmeğe her [bir]iniz mezîd-i takayyüd ve ihtimâm ederek kireç husûsunda Âsitâne-i Sa'âdet'imde olan ibâdullâhın def'-i zarûret ve muzâyakalarına sa'y ü gayret eyleyüp iğmâz ve müsâmahadan tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i Z sene [1]179.

کشفه و خرابی بنه و ضعیف نه حاله
صحتا نه سارعه از زلزله خرابی نه
بجود لایحه سارعه از زلزله خرابی نه
مدت قیامه و امداد بنا مطرفه قیامه
نقدیه ایسکه از قیامه
دیگر نقدیه بود که سارعه
مردمک طرفه نه قیامه
وسا قیامه نه قیامه

رصدی
ترکوس نبیره نه قیامه

İstanbul'da depremde harap olan kargir binalar için dülger, duvarcı ve sair inşaat amelesi gönderilmesi için Tekirdağ ve Terkos naibleri ile diğer görevlilere yazılan hüküm.

31 Mayıs-8 Haziran 1766

Tekfurdağı Nâ'ibi'ne ve Zâbitân'a hüküm ki:

Âsitâne-i Sa'âdet'imde zelzeleden harâb-güşte olan kârgîr ebniyede istihdâm için etrâf ü eknâfda bulunan neccâr ve duvarcı ve sâ'ir ecnâs-ı amelenin vefret üzre Dersaâdet'ime irsâli için eğerçi evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl olunup lâkin el-hâletü hâzihî inşâsına irâde-i aliyyem ta'alluk eden baruthânedeki duvarcı ve hamamcı amelesi kalîl ve taşradan gelecek amelenin vücûdları müddete muhtâc ve umûr-ı binâ mu'attal kalacağı bedîhî olmakdan nâşî Tekfurdağı ve civârında bulunan neccâr ve duvarcı ve hamamcı amelesi hâlen Baruthâne Binâ Emîni olan Osman zîde mecdühü tarafından ta'yîn eylediği adamısı zîde kadrühûya teslîm ve Baruthâne'ye tesyîr olunmaları için emr-i şerîfim sudûrunu emîn-i mûmâ-ileyhe inhâ ve istid'â etmeğın ücretleri Binâ Emîni tarafından verilmek üzre ber-vech-i meşrûh amel etmeniz fermânım olmağın, imdi siz mevlânâ ve sâir mumâ-ileyhimsiz, Tekfurdağı ve civârında bulunan neccâr ve duvarcı ve hamamcı amelesini ücretleri Binâ Emîni mûmâ-ileyh tarafından tamâmen kendülere verileceğini ifhâm ederek tarafından ta'yîn olunan adamısı merkûma teslîm ve Baruthâne'ye irsâl ve tesyîre sa'y ü ikdâm eyleyüp ednâ iğmâz ve müsâmahadan be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i Z sene [1]179.

Bir sûreti

Terkos Nâhiyesi Nâ'ibi'ne ve nâhiye-i mezbûrede subaşı ve voyvoda ve ulak [ve] zâbitânı zîde kadrühuma ber-vech-i meşrûh.

کوری و قشیرنه و ضعیف و زیر فرسوده
بواناره بمرالوق و لاله لودنا زلزله عظیمه کلت : عار غره و لاله بری قشیرنه
با قشیرنه لاله عظیمه تعلق لایوب کتزه لاله و بولدی و عمد
کوری کتزه و بولدی بنا بولای قوی بنا : فرسوده کتزه لاله لایوب کتزه و بولدی
و بخت لایوب عظیمه لاله و لایوب لاله کتزه لاله لایوب کتزه و بولدی
لایوب و ضعیف فرسوده محکم نقی و بولدی لایوب کتزه و بولدی
و بخت لایوب عظیمه لاله و لایوب لاله کتزه لاله لایوب کتزه و بولدی
و لاله لایوب لاله بنا بنا توفیق و قشیرنه مجهر لاله لاله و لاله و
نویسه نجات و مجرب لایوب بنا

۱۷۹
و

İstanbul'da meydana gelen büyük depremde yıkılan bazı kargir binaların tamir ve inşası için iki yüz ameleyle birlikte Panayot adlı duvarcının bulunup gönderilmesine dair Görice ve sair yerlerin kadı ve zabitlerine yazılan hüküm.

31 Mayıs-8 Haziran 1766

**Sahh.
Buyuruldu.**

Görice ve ve kâdîlarına ve zâbitân zîde kadrühuma hüküm ki:

Bu esnâda bi-emri'llâhi Te'âlâ vâki' olan zelzele-i azîmede Âsitâne-i Sa'âdet'imde vâki' münhedim olan ba'zı kârgîr binâ ve ta'mîrine irâde-i aliyyem ta'alluk edüp kesret üzre duvarcı ve amele-i sâ'ireye muhtâc olmağla Görice sâkinlerinden duvarcı Panayot nâm zimmî binâ-i mezbûrda istihdâm için iki yüz nefer duvarcı ve rençberleriyle ma'an Âsitâne-i Aliyye'me irsâl ve îsâl olunmaları fermânım olmağın, işbu emr-i şerîfim ile vusulünde mesfûr her ne mahalde ise tefahhus ve buldurdup iki yüz nefer duvarcı-i sâ'ire ve rençberleriyle ma'an bir gün akdem Âsitâne-i Aliyye'me irsâl ve îsâle her biriniz mezîd-i ikdâm ve ihtimâm eyleyüp emr-i binânın tevkîf ve te'hîrini mûcib olur ednâ ihmâl ve müsâheleden be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i Z sene [1]179.

شبه ویدی که با او بزرگترین و کینه دار بوده ولذین فاضل و حاجه رجب فضا و اولاد
 وفی نه حکامه صد

بولناره وایه لایه نازم عظیمه سید رسول فیه سکه شهر لایه بعضی مکتوبه کاتبان
 و غیره شروع اولوید کتبه و غیره لایه جملدی و محمد و س زنه نه لزومی اولو
 و فک لایه فاضل و حاجه لروه دلف و اولدی لایه جملدی قضا لری خبر دیر مرتب
 اولویده لایه جملدی و نفه موطنه و مباشر موطنه و خرقی محدود مسکنه عظیمه

الحضار ولد لایه خزانة الحقیق مشهوره شیخ
 لایه لایه لایه لایه و صفة شبه ویدی که با او بزرگترین و کینه دار بوده

ولذین فاضل و حاجه لیره و س زنه لایه جملدی رجب فضا و محمد و س زنه
 موطنه و فی لایه مباشر موطنه و مباشر نه برکوا لغز مسکنه عظیمه و الحضار ولد لایه

سعی و لایه لایه لایه و س زنه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه
 بینه زنه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه

والله اعلم

یا شانه

İstanbul'da meydana gelen büyük depremde yıkılan İstanbul Kalesi'nin tamiri için duvarcı ve sair amele gönderilmesine dair Şile, Yalova, Pazarköy, Gemlik ve İznik kazalarının kadı, naip ve zabitlerine yazılan hüküm

9-18 Haziran 1766

Şile ve Yalakabad ve Pazarköyü ve Gemlik ve Ayrova ve İznik kazaları ve nâhiyelerinin kudât ve nüvvâbına zâbitânına hüküm ki:

Bu esnâda vâki' olan zelzele-i azîme sebebiyle İslambol Kal'ası'nın münhedim olan ba'zı mahallerinin binâ ve ta'mîrine şürû' olup kesret ü vefret üzre duvarcı ve amele-i sâ'irenin lüzûmu olup ve zikr olunan kazalar ve nâhiyelerde vâfir duvarcı olduğunu duvarcı kalfaları haber vermeleriyle ol havâlîde olan duvarcı tâ'ifesi ma'rifetiniz ve mübâşir ma'rifetiyle buldukları mahallerden Âsitâne-i Aliyye'ye ihzâr ve irsâl olunmak fermânım olmağın, işbu emr-i şerîfim ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde Şile ve Yalakabad ve Pazarköyü ve Gemlik ve Ayrova ve İznik kazaları ve nâhiyelerinde ve sâ'ir ol havâlîde bulunan duvarcıları ve amele-i sâ'ireyi ma'rifetiniz ve ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh mübâşeretiyile bir gün akdem Âsitâne-i Aliyye'ye ihzâr ve irsâle sa'y ü ihtimâm eyleyüp ihmâl ve müsâmahadan gâyetü'l-gâye ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur.

Buyuruldu.

Fî evâ'il-i M sene 1180.

Yazılmışdır.

قره مرک کچیک نینده قره مرک سولاری زبر قره به حکم
 بوراناهه بمر لرینج لدوقه لاندقا زلزله عظیمه وسلا دی حیدر عمره وسلا عینی
 معوره مره قزیز لاندقا بعضی محله لرا قیز وزیمی قسقی اولوب لهجار دلا فرجه
 زومی لودوخ نانه قره عسل طرفق لارسنی فینی اولدقا موجی حبیب زبر
 معرفت اولو رحر و کحان طایف و لیس عمره ۴۰ و لانی عرو و محفو غبر لوفوه شد
 قطع و لارسن لادرینی و قنور قتلج و لارسن و طوب لاندقا عسری صحیح
 اصناخی بزلر با کز یسی لرلدوره اولدقا بز لوقا مطوب لاندقا عسری قتلج لارسن
 لیدرز جو قسیر و منغه لوزره لول فربنی موجی مزبور التجیر اخبار اعلیٰ بینی لاری
 اولدقا بز لوقا لقسقا لیرق عسکروخی تاخیره قتلج لوزره قطع اولدقا عسکرا
 لوزر کلا قسری و قولا سفینه لر لهر لینی طرفقا قبضه قور بزق اولدقا
 لسطیه سلای حیدر عمره وسلا عینی معوره لوقا قنور مطوب عسری وخی بز
 کونیننه اهتماع ووقه لاندقا لوقا مضمون منبو لوسری لاصدار و لارسن
 لوزر لبردی بروج روح سلای حیدر عمره وسلا عینی معوره لوقا مطوب
 قنور عسری وخی لوزر کون قسری وخی لفسنه شهر لینی طرفقا و بزم لسطیه
 بکون لوقه صحیح اصناخ قطع و بیر یقه عسیر لارسن و لاصک اهتماع
 ووقه لیسون کله بوبانه لدر لاری اولدقا بز عسری وخی تاخیره قسرا
 دکر موخند طرفق و لخصنی مس که ونا غنیه حذر و غنیه لیکر بز
 ۱۰۰

Istanbul'da meydana gelen büyük depremde hasar gören Eski Saray ve Yeni Saray'ın tamiri için kesme taşlar gönderilmesine Karamürsel Naibi ve Serdarı'na hüküm.

19-28 Haziran 1766

Karamürsel Nâhiyesi Nâ'ibi'ne ve Karamürsel Serdârı zîde kadrühû[ya] hüküm ki:

Bu esnâda bi-emri'llâhi Te'âlâ vâki' olan zelzele-i azîmeden Saray-ı Cedîd-i Âmire ve Saray-ı Atîk-i ma'mûremde fenâ-pezîr olan ba'zı mahallerin ta'mîr ve termîmi muktazî olup ahcâr-ı vâfirenin lüzûmu olduğuna binâ'en Karamürsel tarafından irsâline ta'yîn olunan Mumcu Hüseyin zîde kadrühû ma'rifetiyle on bir aded külhan tabanı ve beş aded pehlü ve altı aded bacaklu ta'bîr olunur taşlar kat' ve irsâl olunduğu ve kusûr kat'ı ve irsâli matlûb olan taşları taşçı esnâfi bizler yalnız binâsı irâde olunan bend için matlûb olan taşları kat' ve irsâl ederiz deyü ta'allül ve muhâlefet üzre olduklarını mumcu-i mezbûr bi't-tahrîr ihbâr etmekle binâsı irâde olunan bend için iktizâ eden taşlar dahi te'hîre kalmamak üzre ve kat' olunan taşların lâzım gelen kıymetleri ve navl-ı sefîneleri Şehremîni tarafından kabzına me'mûr yedinden ahz olunmak şartıyla Saray-ı Cedîd-i Âmire ve Saray-ı Atîk-i Ma'mûre'm için kusûr matlûb taşlar dahi ceste ceste gönderilmesine ihtimâm ve dikkat eylemeniz için mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi ber-vech-i meşrûh Saray-ı Cedîd-i Âmire ve Saray-ı Atîk-i Ma'mûre'm için matlûb kusûr taşları dahi lâzım gelen kıymetleri ve navl-ı sefînesi Şehremîni tarafından verilmek şartıyla bir gün akdem taşçı esnâfına kat' ve peyderpey kayıklar ile Âsitâne-i Aliyye'me irsâl ve îsâle ihtimâm ve dikkat eyleyüp lâkin bu bahâne ile irâde olunan bend taşlarının dahi te'hîre kalmasından ve ser-i mû hilâfından ve iğmâz ve müsâmahadan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı M sene [1]180.

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
هذا كنا لنكون من الخاسرين
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
هذا كنا لنكون من الخاسرين

حضرت پیر لریوم
بولون مقدم وقوع بولون نزل له سببی ایله چوکه صغیر فضا که سنه واقع
خان و دکاکین و منازل منهدم و خراب و ذخایر موجوده لری تلف و ضایع
اولمقون نایغ مقداد سعادت له کلون له ایچسی ایچون مرطی فران اولنان
تعیینات و نوازم سارنه دن یتمش اوچ ناریخونه اولریغی و جبره اهل فضا
عرضحال و مستدعا لرینه بناؤ کوچک ایچمه دن غلطه به کلنجه اقتضا ایرن
بار کبر و عریه و جوخار اجر تازی جانب میرین و مرک اولن مرکار اولریغی
و جبره یتمش ظفوز سنه او اعز ذی الحجج سنه امر شریف اعطا اولمقون نایغ
ایچی سفورک تعیینات بومیتم کمرن امینی اغا معرفتله و بر دیوب ایچ فضا
دن اوغلی نام محمد کلنجه نفلدی بچون صاحب عرضحال معرفتله و بر دیوب الی اسنک
واللی جفت جوخار بار کبر لرینه سکر خد سرم عریه لرینک اقتضا ایرن
اجر تازی اعطا اولمقون تقاری الحاج حسن لنبو عرضحالده مستدعا و ایچی
مومی ابراهن مهمانزادی اغا قولری دخی اعلام ایرن مو جبره سابقه فیدله
اجر تازی باس محاسبه دن حساب ایتمکون فرق ایچی بچق غرض ایتمکون
دیگر بچق غرض نایز اولنوب ما عدا بکرمی بر غرض مرک اولنوب با ایچ فضا
قید اولنوب نکره و مرک با بن فران و اولدو سعادت نوسطه امر عرض تازی

محمد علی پاشا
5 Ekim 1766

Depremde
Küçükçekmece
kasabasının
han, dükkân ve
evleri yıkılmış
ve zahireleri telef
olmuş olduğundan,
İstanbul'a gelen Leh
Elçisi için verilmesi
emredilmiş olan
tayinat, beygir ve
araba ücretlerinin
hazinece ödenmesine
dair buyuruldu.

5 Ekim 1766

Arz-ı bendeleridir ki,

Bundan mukaddem vukū' bulan zelzele sebebi ile Çekmece-i Sagır kasabasında vâkî' hân ve dekakîn ve menâzil münhedim ve harâb ve zehâ'ir-i mevcûdeleri telef ve zâyi' olmakdan nâşî mukaddemâ Dersââdet'e gelen Leh Elçisi için verilmesi fermân olunan ta'yînât ve levâzım-ı sâ'ireden yetmiş üç târihinde olduğu vechile ahâlî-i kasabanın arzuhâl ve istid'âlarına binâ'en Küçükçekmece'den Galata'ya gelince iktizâ eden bârgîr ve araba ve çıvgar ücretleri cânib-i mirîden verilmek üzere der-kenâr olunduğu vechile yetmiş dokuz senesi evâhir-i Zilhiccesinde emr-i şerîf i'tâ olunmaktan nâşî elçi-i mesfûrun ta'yînât-ı yevmiyyesi Gümrük Emîni Ağa ma'rifetiyle verilüp ancak kasaba-i mezkûreden Beyoğlu nâm mahalle gelince nakilleri için sâhib-i arzuhâl ma'rifetiyle verilen elli re's binek ve elli çift çıvgar bârgîrlerine sekiz aded sirem arabalarının iktizâ eden ücretleri i'tâ olunmasını mükârî el-Hâc Hasan işbu arzuhâliyle istid'â ve elçi-i mûmâ-ileyhin mihmândarı ağa kulları dahi i'lâm eder. Mûcebince sâbıkı feyleriyle(?) ile ücretleri Başmuhâsebe'den hesâb etdirildikde kırk iki buçuk guruş etmekle yirmi bir buçuk guruşa tenzîl olunup mâ'adâ yirmi bir guruş verilmek üzere Başmuhâsebe'ye kayd olunup tezkiresi verilmek bâbında fermân devletlü, sa'âdetlü sultânım hazretlerindir.

Tezkire dâde.

Fî gurre-i Ca sene [1]180.

Sûret.

Telhîsi mûcebince Başmuhâsebe'ye kayd ve tezkiresi verilmek buyuruldu.

Fî 27 R sene [1]180.

۱۱۷۹
 بقضاء الله تعالى وقوع بول زلزله دن منززل ومنهدم
 محکترین بنا و تعمیر لیچون با امرهایون اندرون هایون
 خزینه سندن بر موجب تحویل مهور و میرایون

برای بناء جامع ابو الفتح مرحوم سلطان محمد خان غاری

دفر دارش اوله صادره ابراهیم افندیه یا تمسک ویریلو	عاشم علی که با تمسک ویریلو
غریب	کلیچ محمد علی
۱۱۸۰ ص ۲۴۲	۱۱۸۰ ص ۲۴۲
۱۱۸۰ ص ۱۴۲	۱۱۸۰ ص ۱۴۲
۱۱۸۰ ص ۶۲	۱۱۸۰ ص ۶۲
۱۱۸۰ ص ۱۰۲	۱۱۸۰ ص ۱۰۲
۸۶۵۷۰	۸۶۵۷۰

بیلو مرقوم کبری التبرک او چووز کبری طقوز غریب و بیات لوز ک
 واون درت بیات طقت بئس غریب توبه لطیفه و بیات لوز ک
 طقوز غریب مناره لره و باقی فرق ای بیات طقوز لوز الی بدی
 غروشی جامع شریف بناسی مباحثه صرف او تنوع اوندن

برای تعمیر اندرون و سرای عتیبه و سرای هایون و قشلاق بوستانیان و بنا و تکمیل هایون
 بوستانیان در قریب قشلاق خربوردنه با نحو بیوت مهورا سینه شهر کیتجا ابراهیم افندیه ویریلو

۱۱۸۰ ص ۱۴۲	۱۵
۱۱۸۰ ص ۲۷۲	۱۵
۱۱۸۰ ص ۱۴۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۶۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۱۷۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۱۰۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۱۰۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۲۸۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۲۰۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۲۸۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۱۰۲	۱۵
۱۱۸۰ ص ۲۱۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۸۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۵۴۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۱۰۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۱۴۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۴۵۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۲۲	۲۵
۱۱۸۰ ص ۱۵۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۱۰۲	۲۰
۱۱۸۰ ص ۱۰۲	۱۶۸
۱۱۸۰ ص ۱۰۲	۱۸۵

Depremde yıkılan bazı cami, medrese ve binaların tamir ve inşası için Enderun Hazinesi'nden yapılan ödemelerin listesi.

2 Ocak 1767

سورینک و تعمیر چوچون طوخانه ناطری الحاج محمد انایم باتمک جسته جسته ویریلدی

۱۱۷۹ د ۲	غوروش
۱۱۸۰ ص ۲	۲۵۰۰۰
	۲۵۰۰۰
	۵۰۰

یکجریانه درگاه عالی قشاق قاری بنا و تعمیر چوچون حصکی مصطفی انایم باتمک ویریلدی

۱۱۷۹ د ۲	غوروش
۱۱۸۰ ص ۹۲	۱۵۰۰۰
۱۱۸۰ ل ۱۸۲	۱۵۰۰۰
	۲۰۰۰۰
	۵۰۰۰۰
	۱۰۰

مبلغ خیرینک ناطری طوخانه حاج محمد انایم

صالحه انایم ساهلر ایست
 زانایم تعمیر چوچون ویریلدی
 عوروش ۱۱۸۰ ص ۱۴۲
 عوروش ۱۱۸۰ ص ۱۴۲
 عوروش ۱۱۸۰ ص ۱۴۲

جیم خان بنا و تعمیر چوچون معمار خاصه طاهر انایم ویریلدی

۱۱۸۰ ص ۹۲	غوروش
۱۱۸۰ ص ۱۴۲	۱۰۰۰۰
	۱۰۰۰۰
	۱۰۰۰۰

حنطه انباری تعمیر چوچون ایسه ترسانه عامر صارم ابراهیم افندی باتمک ویریلدی

۱۱۸۰ ص ۱۴۲	غوروش
	۳۲۴۲
	۲۶۱۸۰
	۵۵۲

یکدوم دده وینیم خیرینک ۲ من

Fî 11 Z sene 1179.

Bi-kazâ'î'llâhi Te'âlâ vukû' bulan zelzeleden mütezazelil ve münhedim olan mahallerin binâ ve ta'mîrleri için bâ-emr-i hümâyûn Enderûn-ı Hümâyûn Hazînesi'nden ber-mûceb-i tahvîl memhûr verilen:

Berây-ı binâ-i Câmî'-i Ebu'l-feth merhûm Sultan Mehmed Hân-ı Gâzî

Hâşim Ali Bey'e bâ-temessük verilen	Defterdâr-ı Şikk-ı Evvel Sârim İbrahim
Esedî	Efendi'ye bâ-temessük verilen.
20 kîse	Guruş
Tahvîl: 3 kıt'a. Fî 28 M sene 1180	25000
Guruş	9250
2500	25320
5000	25000
2500	84570
10000	

Meblağ-ı merkûmun yirmi altı bin üç yüz yirmi dokuz guruşa Medâris-i Semâniye tetimmelere ve on dört bin doksan beş guruşu türbe-i latîfeye ve bin yüz seksen dokuz guruşu minârelere ve bâkî kırk iki bin dokuz yüz elli yedi guruşu câmî'-i şerîf binâsı mübâşeretine sarf olunmak üzere.

Berây-ı ta'mîr-i Enderun ve Saray-ı Atık ve Saray-ı Cedîd-i Hümâyûn ve Kışlak-ı Bostaniyân ve binâ-i Kütübhâne-i Hümâyûn li-bostaniyân der-kurb-ı kışlak-ı mezbûrûn bâ-tahvîlât-ı memhûr Emîn-i Şehr es-Seyyid el-Hâc İbrahim Efendi'ye verilen:

	Esedî	
	Kîse	
	15	Fî 13 M sene 1180
	15	Fî 27 M sene 1180
	20	Fî 12 S sene 1180
	20	Fî 26 S sene minhü
	20	Fî 17 Ra sene 1180
	20	Fî 10 R sene 1180
	20	Fî 10 R sene minhü
	20	Fî Ca sene 1180
	30	Fî 28 Ca sene minhü
	20	Fî 20 C sene 1180
	20	Fî 28 C sene minhü
	15	Fî 10 B sene 1180
	30	Fî 21 B sene minhü
	265	
	20	Fî 8 L sene 1180
	20	Fî gurre-i Za sene 1180
	10	Fî 10 Za sene minhü
	30	Fî 19 Ş sene 1180
	20	Fî 25 Za sene 1180
	25	Fî 3 Z sene 1180
	10	Fî 15 M sene 1181
	20	Fî S sene 1181
	2	Fî 10 C sene 1181
	422	
Küsûr Guruş 18		
167,5		
185,5		

Sur binâsı ve ta'mîri için Tophâne Nâzırı el-Hâc Mehmed Ağa'ya bâ-temessük ceste ceste verilen:

Guruş	
20000	Fî Z sene 1179
5000	Fî R sene 1180
25000	
Be-hesâb-ı kîse	
50	

Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî Kışlakları binâ ve ta'mîri için Haseki Mustafa Ağa'ya bâ-temessük verilen:

Guruş	
15000	Fî Z sene 1179
15000	Fî 9 S sene 1180
20000	Fî 18 Ra sene 1180
Kîse	
100	

Meblağ-ı mezbûru nâtik Başmuhâsebe senedi gelmiştir.

Cebehâne binâ ve ta'mîri için Ser-mi'mâr-ı Hâssa Tahir Ağa'ya verilen

Guruş	
10000	Fî 9 S sene 1180
800	Fî 14 B sene 1180
10800	

Mi'mâr Ağa'ya Sâhilsarây-ı Karağaç ta'mîri için verilen

Guruş	Fî 13 M. sene 1180
5000	
5000	
[10000]	

Silahlâr-ı şehriyârî Ağa tarafından teslim olundu.

Fî gur-re-i Ş. sene 1180.

Hinta Anbarı ta'mîri için Emîn-i Tersâne-i Âmire Sârim İbrahim Efendi'ye bâ-temessük verilen. Fî 5 S sene 1180.

Guruş	
3232	
2680	Gerüye redd ü teslim be-Hazîne şüd. Fî minhü.
552	

Handwritten header text in Ottoman Turkish script, including the date 1767.

اندر روزهای بوزخ زلزله سدر سنه ۱۱۸۰

Handwritten administrative text, possibly a signature or official stamp.

Main body of handwritten Ottoman Turkish text, detailing the earthquake and its impact on the Kapalıçarşı area.

Handwritten signature or name at the end of the text.

Kapalıçarşı'nın depremde zarar gören mahallerinin tamiri için gereken meblağın ödenmesi.

6 Mart 1767

Berây-ı tahsîl-i zimmet-i Tıflî el-Hâcc Mehmed Efendi, emîn-i binâ-i Çarşı ki der-vukû'-ı zelzele-i azîm münhedim ve muhtâc-ı binâ ve ta'mîr kerde ve be-ma'rifet-i mûmâ-ileyh binâ ve ta'mîr ve tecdîd şode masârifesh in kadar meblağ be-Hazîne-i Enderûn-ı Hümâyûn dâde el-vâki' der-sene 1180 ve ebniye-i mezkûre be-ma'rifet-i şer'-i şerîf ve Mehmed Efendi an-cânib-i hazret-i Sârim İbrahim Efendi Defterdâr-ı Şikk-ı evvel ve Seyyid Mehmed Emin Efendi ve kâtibân-ı Muhâsebe-i Evvel ve Ser-halîfe-i mi'mârân keşf ve mu'âyene ve masârifesh tahrîr ve defter der-hîn-i zimmet-i hesâb-ı ebniye-i mezkûre in kadar meblağ der-zimmet-i emîn-i mûmâ-ileyh zuhûr kerde ve meblağ-ı mezbûre zimmet kayd ve tahsîl ve be-Hazîne-i Enderûn-ı Hümâyûn teslim şode fermûde el-vâki' der sene 1180 ber-mûceb-i defter-i memhûr-ı müfredât-ı Mehmed Tahir Ağa mi'mârân-ı hâssa ve telhîs ve fermân-ı âlî fî selh-i N. sene 1180 ve bâ-fermân-ı şerîf.

Enderûn-ı hümâyûn hazînesinden makbûzu

Guruş-ı esedî

70 000

39 893 Berây-ı masârifât-ı ebniye-i mezkûre mahsûb şode

30 107

06 000 Berây-ı in'âm-ı hümâyûn an-ziyâde-ffât-ı ücârât-ı amele mahsûb şode

24 107

Bi-irâdetillâhi te'âlâ vukû' bulan zelzele takrîbi ile münhedim ve muhtâc-ı ta'mîr olup kâ'ide-i kadîme üzre cânib-i mîrîden yapıdırılması muktazî olan çarşı kemerleri ve lâzime-i sâ'ire ebniyesine taraf-ı Devlet-i Aliyye'den Binâ Emîni ta'yîn olunan Tıflî el-Hâcc Mehmed Efendi ma'rifetiyle binâ ve ta'mîr olunan mahaller ba'de't-tekmîl sâdir olan fermân-ı âlî mûcebince hâlâ Defterdâr-ı Şikk-ı Evvel sa'âdetlü Sârim İbrahim Efendi hazretleri taraflarından ta'yîn olunan Mehmed Efendi ve Başmuhâsebe kâtiblerinden me'mûr kılınan Seyyid Mehmed Emîn Efendi ve İstanbul Kadîsî fazîletlü Efendi tarafından ta'yîn olunan keşf nâyibi ve Mi'mâr Ağa tarafından ta'yîn olunan Mi'mârbaşı Halîfesi ve sâir fenninde mâhir mi'mâr hulefâları ma'rifetleriyle kemâl-i taharrî ve tedkîk ve masârifî husûsunu dahi kemâ hüve hakkuhû tedkîk ve tahkîk olunarak üç ay mikdârı ile mûmâ-ileyhin binâ ve ta'mîr eylediği mahall-i adîde yegân yegân keşf ve mu'âyene ve misâha ve tahrîr ve defter olunduktan sonra ber-muktezâ-yı kâ'ide-i mer'îyye-i mîrîye bi'l-cümle mi'mâr halîfeleri ittîfâklarıyla mahall be-mahall mevcûd buldukları ebniyenin kemmiyet ve mikdâr ve ecnâs ve envân-ının tahammüllerine göre ve kâ'ide-i kadîme-i mi'mârân üzere vaz' eyledikleri fiât ile masârif-i ta'mîrâtı ağa-yı mûmâ-ileyh ocakları hulefâ ve küttâbı muvâcehelerinde hesâb edildikde masârifî cânib-i mîrîden verilmek iktizâ eden ebniyenin mecmû'-ı masârifî yalnız otuz dokuz bin sekiz yüz doksan üç guruş yirmi dört akçaya bâliğ olduğunu mi'mâr ağanın verdiği memhûr ve mûmzâ defterini efendi-i mûmâ-ileyh hazretleri taraflarından bundan mukaddemce terkîm olunan takrîr ile defter-i mezkûr huzûr-ı âliye ba'de'l-arz binâ emîni mûmâ-ileyhin Enderûn-ı Hümâyûn Hazînesi'nden masârif-i binâ için ceste ceste ale'l-hesâb makbûzu olan yetmiş beş bin guruşdan keşf defteri nâtik olduğu üzre otuz dokuz bin sekiz yüz doksan üç guruş masârifine mahsûb ile fûrû-nihâde olduktan sonra zimmeti iktizâ eden otuz bin yüz yedi guruşun altı bin guruş dahi esnây-ı binâda hasbe'l-iktizâ bazı amelenin ücretleri haklarından ziyâde olduğuna i'tibâren ve ebniyenin teferrukuyla şeref-vukû'una nazaran afv ü in'âm-ı hüsrevâne olmak üzre mahsûb olunup kusûr yirmi dört bin yüz yedi guruş mûmâ-ileyhe zimmet kayd ve tahsîl ve Enderûn-ı Hümâyûn Hazînesi'ne teslim olunmak üzere telhîs olunmak bâbında fermân-ı âlî şeref-rîz-i sudûr olmağla sâdir olan fermân-ı âlî mûcebince mûmâ-ileyhin ber-vech-i muharrer Enderûn-ı Hümâyûn Hazînesi'nden masârif-i binâ için muktazî olan yetmiş bin guruşdan keşf defteri mantûkunca iktizâ eden otuz dokuz bin sekiz yüz doksan üç guruş masârifî mahsûb olunduktan sonra zimmeti iktizâ eden otuz bin yüz yedi guruşun altı bin guruşu dahi kemâl-i merhamet-i hüsrevâne ve nihâyet-i inâyet-i şehinşâhânedan esnây-ı binâda hasbe'l-iktizâ bazı amelenin ücretleri ziyâdeliği ve ebniyenin teferrukuyla şeref-vukû'u i'tibârıyla afv ü in'âm olunmak üzre mahsûb buyurulup kusûr zimmetinde lâzım gelen yirmi dört bin yüz yedi guruş Başmuhâsebe'de mûmâ-ileyhe zimmet kayd olunduktan sonra ber-mûceb-i emr-i âlî meblağ-ı mezkûr alâ eyyi-hâlin üç beş günün zarfında kendisinden tamâmen tahsîl ve Enderûn-ı Hümâyûn Hazînesi'ne teslim etdirilmek telhîs olunduktan telhîs mûcebince mûmâ-ileyhe zimmet kayd ve meblağ-ı mezkûr kendisinden tamâmen tahsîl ve Enderûn-ı Hümâyûn Hazînesi'ne teslim etdirilmek bâbında fermân-ı âlî sâdir olmağın meblağ-ı mezkûr ziyâdesi mastûr fermân-ı âlî mûcebince mûmâ-ileyhe zimmet kayd olunup tahsîli için sûret verile deyü fermân buyurulmağın mûcebince mûmâ-ileyhe zimmet kayd olunmağla tahsîli için işbu suret verildi.

Fî 5 L. sene 1180.

(Mühür: Her şâmı ve subhu kadr u îyd oluna Muhammedin)

*İzzetlü Defterdâr efendi görüp i'lâm eylesin deyü buyuruldu.
22 L sene [1]180.*

Mercan Ağa Câmî'i kurbunda kâ'in Örücüler Çarşusu binâsında me'mûr olan Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn'dan Atıf Efendi-zâde sa'âdetlü Ömer Efendi'nin takrîrleri bâlâsına taraf-ı hümâyûn-ı hazret-i cihândârîden masrafı inâyet ve ihsân buyurulan pûşîde ve tevâbî'i başka defter ve ashâbı tarafından masrafları verilecek dekâkîn dahi başka defter olunmak üzere sâdır olan fermân-ı âlîye imtisâlen taraf-ı şer'-i şerîfden başka nâ'ibimiz müderrisinden es-Seyyid Halil Efendi sa'âdetlü defterdâr efendi hazretleri tarafından Kâmil Ahmed Paşa dâmâdı Mehmed Efendi ve Başmuhâsebe hulefâsından es-Seyyid Mehmed Emin Efendi ve emîn-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri tarafından Mehmed Efendi bi'n-nefs Mî'mâr Ağa ve Hâfız İbrahim Halife ve sâ'ir ehl-i vukûfla mahall-i mezkûra varup keşf ve misâha ve tahmîn ve takvîm birle tahrîr olunan müfredât-ı pûşîde ve tevâbî'i defteridir ki zikr olunur.

Fî selh-i C sene [1]180.

Astarcılar Hanı köşesinden Mercan Ağa Câmî'-i Şerîfî'ne gelince Saray manası, mıkraşlı vasat mana kirişlemeli altı arşun kirişli ve Sakarya onurgası kuşaklı ve ökşine yeni çap mertekli kestâne tahtası kaplı melez kireç kalemlî mâhiyesi Horasâni ve kireçli çivid kiremid pûşîde sakf tecdîdi.

Tûlen:
87 zirâ' 16 parmak
Arzan:
11 zirâ', fî 95
Terbî'i:
964 zirâ' 8 parmak
91613 akçe

Mezkûr sakf tahtına bir buçuk arşunun bir çapına ve Üsküdar ve İznikmid onurgalarından ikişer buçuk kavisli ve Sakarya onurgası kuşaklı ve onurgalar beyninde Sakarya onurgası dökmeli biçme koğuş kaplı tahta açma Horasan ve kireç ile iki kat beyaz sıvalı cedîd Bağdadî tolos.

Tûlen:
87 zirâ' 16 parmak
Devren:
12 zirâ' 6 parmak, fî 154
Terbî'i:
1059 zirâ' 7 parmak
173 zirâ' 6 parmak
886
136444 akçe
Aded: 42 (minhâ pencere mahalleri,
Beheri
Terbîân 4 zirâ' 3 parmak

Pencereler tarafeyninde ve
üzerinde Bağdadî tolos tecdîdi.

Aded: 42
Beheri terbî'an:
7 zirâ' 17 parmak, fî 154
Terbî'i
323 zirâ' 18 parmak
49857 akçe

Mezkûr pencerelerde tuğladan
kârgîr kavısı tecdîdi ma'a sîva.

Aded: 42
Beheri terbî'an:
2, 5 zirâ'
Arzan: 0,5 zirâ'
Fî 160
Terbî'i
52,5 zirâ'
8400 akçe

Zikr olunan Bağdadî
tarafeyninde taban için on
beşer kebîrî ma'a aşî boya ve
açma kafa tahtası.

Tûlen:
187,5 zirâ'
14 aded, fî 900
12600 akçe

Vech-i meşrûh üzere ma'rifet-i şer'le ve cümle ma'rifetiyle keşf ve mu'âyene olunup Keşf Nâ'ibi Halil Efendi dâ'îlerinin hattıyla olan işbu deftere cümle hulefâ muvâchehesinde kemâl-i dikkat ve taharrî birle sıhhati üzere vaz'-ı fîât olunup hesâb olundukda be-hesâb-ı gurus yalnız altı bin yedi yüz yedi buçuk gurus yirmi üç akçeye bâliğ olduğu ma'lûm-ı inâyetleri buyuruldukda emr ü fermân devletlü, merhametlü efendim Sultânım hazretlerindir.

Bende
Mehmed Tâhir
Ser-mî'mârân-ı Hâssa
[mühür]

Başmuhâsebe'den der-kenâr.

مردم نایب
 و قاضی
 ۲۶

دجیر و حنفی جنسها خلد نسبتا مرحوم و منصوره در کتیبه عود خدایه
 بمید خدیجه که در بصره است بزرگ است بزرگ و بزرگ از زار حیدر از زار کجا که در
 وقوع بود از زار دیگر بزرگ است و محتاج تعمیر است در کتیبه است در کتیبه
 فوی که در کتیبه است تحقیق است در کتیبه است و محتاج تعمیر است در کتیبه
 مولا نام حق است که در کتیبه است و محتاج تعمیر است در کتیبه است
 در کتیبه است که در کتیبه است و محتاج تعمیر است در کتیبه است
 مرحوم که در کتیبه است و محتاج تعمیر است در کتیبه است
 و محتاج تعمیر است در کتیبه است و محتاج تعمیر است در کتیبه است
 جابر که در کتیبه است و محتاج تعمیر است در کتیبه است
 که در کتیبه است و محتاج تعمیر است در کتیبه است
 در کتیبه است و محتاج تعمیر است در کتیبه است
 در کتیبه است و محتاج تعمیر است در کتیبه است
 در کتیبه است و محتاج تعمیر است در کتیبه است
 در کتیبه است و محتاج تعمیر است در کتیبه است

مردم نایب
 و قاضی

دمد از بی غرضه است در کتیبه است
 بنام خدا
 رضا

Depremde yıkılan Fatih
Camii'nin yeniden
inşasında kullanılacak olan
taşların çaplarına göre
kestirilerek gönderilmesine
dair Marmara Naibi ve
Voyvodası'na hüküm.

14 Nisan 1767

Yazıla.

Marmara Nâ'ibi'ne Voyvodası'na ve ve a'yân-ı vilâyet iş erlerine hüküm ki:

Ecdâd-ı ızâmımdan cennet-mekân-ı huld-âşiyân merhûm ve mağfûrun-leh Ebu'l-feth Sultân Mehmed Hân subbet aleyhi sicâlû'l-gufrân hazretlerinin İstanbul'da vâki' âsâr-ı celîlelerinden olan câmi'-i şerîf bi-irâdeti'llâhi Te'âlâ vukû' bulan zelzele takrîbi ile münhedim ve muhtâc-ı tecdîd olup fi'l-asl ebniye-i sâ'ire-i rasîne gibi kaviyyü'l-esâs olmadığı tahkîk olunmakdan nâşî müceddeden kemâl-i metânet üzre binâsına irâde-i aliyye-i mülûkânem ta'alluk etmekle câmi'-i şerîf-i mezkûr ebniyesine ol cânibden kat' ve nakli iktizâ eden ahcârın tûl ve arz ve kalınlığı tasrîh olunarak Başmuhâsebe'den bir kıt'a mûmzâ sûreti ihrâc ve irsâl olunmağla, imdi siz ki nâ'ib ve voyvoda ve sâ'ir a'yân ve ahâlî-i mûmâ-ileyhimsiz, ber vech-i muharrer câmi'-i şerîf-i mezkûr cedd-i emcedim merhûm-ı müşârûn-ileyhin müberrât-ı celîlelerinden olup zamân-ı şevket-nişânımda kemâl-i rasânet ve metânet üzre müceddeden binâsı matlûb-ı hümâyûnum olduğu cihetden derûn-ı sûret-i defterde beyân olduğu üzre çaplarına muvâfık pencere için iki yüz elli altı aded mermer söve ve pencere başlıkları için iki yüz elli altı aded alt ve üst söve ve elli altı sütun ve altı yüz mermer taban ve üç yüz mermer pehlü ve yetmiş aded battâl kürsü ve sekiz aded direk başlıkları ve yüz elli aded mermer pehlü kat' ve iskelelere nakl ve hâlen câmi'-i şerîf-i mezkûrun binâsına me'mûr iftihârul-ümerâ' ve'l-ekâbir müstecmi'u cem'î'l-me'âlim ve'l-mefâhir bi'l-fi'il Baş Defterdâr'ım İbrahim Sârim dâme ulüvvuhû tarafından ta'yîn olunan zîde kadrühû tarafından kabzına me'mûra teslîm ve tekmîlen sefînelere tahmîl ve Dersâadet'ime tesyîr ve tesbîl etdirilmesi fermânım olmağın hâssaten işbu emr-i celîlül-kadrim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde ahcâr-ı mezkûre derûn-ı sûret-i defterde mastûr çaplarına göre ıcâleten kat' ve tekmîlen iskeleye nakl ve kabzına me'mûra teslîm ve sefînelere tahmîl birle mu'accelen Deraliyye'me sevk ve tesbîle ihtimâm ve dikkat eylesiniz. Şöyle ki: Zikr olunan ahcâr ebniye-i sâ'ire için matlûb olmayup câmi'-i şerîf-i mezkûr için iktizâ etmekle bir an akdem çaplarına muvâfık olmak şartıyla iskeleye nakl ve kabzına me'mûrlara teslîm ve irsâle sarf-ı vüs' ve kudret ve ma'aza'llâhü Te'âlâ bu bâbda ednâ mertebe ihmâl ve müsâmaha ve hadd-i çapından noksân gönderilmek lâzım gelür ise taşçıların her biri nefy ve kal'a-bend misillü te'dîb ile iktifâ olunmayup tertîb-i cezâ ile mücâzât olacakların kendülerine tefhîm ve ana göre bu husûsu umûr-ı sâ'irelerine takdîm etdirerek temşiyet-i maslahata bezl-i tâb ü tâkat ve hilâf-ı rızâ-yı hümâyûnum hareketden tevakkî ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdir olmuşdur.

Fî 15 Za sene 1180.

Muhâsebe'den yazılmışdır.

دو غریبه کاری
 درون جامع شریفه و مدرسه بیه
 و مکتبه وضع اولنان چار خوبه
 و طرزون و قضا
 ۱۱۷۲
 ۵۶۶۲

۶۱۹۴
 ۵۱-۱۶

ساربه وضع اولنان
 قورقون ایچون شریفه
 وضع اولنان سنک بیلو
 چیشین تریس
 ۵۸۴۰
 ۴۸۱-۴۸۱

بالاتر قورشون
 جدید
 ۱۰۵۴۹
 غنیقا اوچرت دوکله
 ۵۵۷۹۴
 ۵۴۷۸۹
 ۴۴۲۵۵۲
 ۱۸۱۰۵۴
 ۵۴۸۵۰۴
 ۰۰۹۴۸۱
 ۵۴۷۸۹
 ۴۴۸۴

۱۵۴۸۰
 ۱۴۹

۱۸
 قورشون
 فروحت اولنان سنک کوفکی کما و وزان بهاهی
 ۸۶۵۴
 ۱۱۷۲
 ۸۵۴۶-

اجارلر
 خیارلر
 ۱۸۷۲
 ۸۴۹۴۲

نکته ایشان
 ۱۱۸۱۹
 ۱۵۹۰۴۵

هالاجان
 ۱۰۰۴۰

دیوار جهان
 ۲۵۶۶۴

صوبه ایجان
 ۱۱۰۰
 ۸۴۶۵

نقاشان
 ۱۰۶۰۰

تعمیرات
 ۵۸۹۵

مالا
 ۷۲۰۴۸

ریخیرات
 ۱۵۴۴
 ۶۴۶۸۴

حرباچی و عثمندان
 ۴۴۸۰۰

۴۸۴۶۹۶
 ۴۰۴۹
 ۱۶

۳۴
 کما قورشون
 ۱۴۵۲۵-

بیزا اون ایچی بیک بشیوز تمیقیشی قورشون او توردن نجه بره قورشون

Merhûm ve mağfûrîn-leh İstanbul'da vâkî' Davud Paşa-yı Gâzî Câmî'-i şerîfi ve Medrese-i latîfi ve Mekteb-i münîfi ve İmâret-i âmiresi vukû' bulan zelzele-i azîmede hedm olunan mahalleri ve müceddeden ahşabdan yapılan mihrâb kubbesi ve taşrada vâkî' iki kubbe ve dersihâne odası kubbesi ve mü'ezzin odası ve müceddeden binâ olunan minâre ve yıldızlı alem ve ferşolunan kurşun ve iktizâsına göre elvân boya ve âvize ve masârif-i sâiresi defteridir ki ber-vech-i müfredât zikr olunur. An 18 Ra. sene 1180 ilâ gâye-i Z. sene-i minhü.

Ecnâs-ı kereste

Çifte Kilimli onurgası: 142 aded Fî 60 = 8.520 akça	Beş arşun topacı: 316 aded Fî 25= 7.900 akça	Sütûn-ı kestane: 781 aded Fî 11= 8.591 akça	Kilimli onurgası teki: 239 aded Fî 30= 7.170 akça
Meşe-i İstefan çiftesi: 44 aded Fî 80= 3.520 akça	Vasat verdinar: 6 aded Fî 330= 1.980 akça	On arşun çiftesi: 6 aded Fî 180= 1.040 akça	Çifte sekiz: 8 aded Fî 105= 840 akça
Gürgen-i sağır verdinar: 14 aded Fî 165= 2.310 akça	Ökşine onurgası: 202 aded Fî 20= 4.040 akça	Elvâh-ı ağa: 574 aded Fî 11= 6.314 akça	On beş arşun kebîrî: 2 aded Fî 540: 1.080 akça
Melen Kuranyası: 500 aded Fî 9= 4.500 akça	Akçaşar kanadlığı: 366 aded Fî 23= 8.418 akça	İznikmid eğrisi: 76 aded, zirâ' 4 aded Fî 165= 12.540 akça	Üç arşun eğrisi: 141 aded Fî 110= 15.510 akça
Beş arşın Üsküdar eğrisi: 18 aded Fî 270= 4.860 akça	Elvâh-ı meşe: 546 aded Fî 16= 8.736 akça	Saray manası: 18 aded Fî 60 = 1.080 akça	Elvâh-ı karaağaç: 5 aded Fî 100= 500 akça
On iki arşın çiftesi: 25 aded Fî 35= 4.125 akça	Minâreye vaz' olunan seren: 1 aded 1.320 akça	Yeni çap: 80 aded Fî 10= 800 akça	Elvâh-ı meşe-i sandal: 113 aded Fî 32= 4.068 akça
Sagır 10 arşun seren: 2 teki 36 aded Fî aded Fî 80 32= 64 = 286 akça akça	Filyos eğrisi: 7 aded Fî 110= 770 akça	Kara sagır: 234 aded Fî 45= 10.530 akça	İstefan teki: 36 aded Fî 60= 2.160 akça
Çifte saray manası: 1 aded Fî 210= 210 akça	On iki arşun kebîrî: 16 aded Fî 255= 4.080 akça	Dolab nerdüban sereni: 4 aded Fî 80: 320 akça	Samanlı: 60 aded Fî 6= 360 akça
Filyoz kanadlığı: 30 aded Fî 30= 900 akça	On iki arşun seren: 2 aded Fî 105= 210 akça	Elvâh-ı çam: 590 aded Fî 7= 4.130 akça	Sakarya onurgası: 30 aded Fî 60= 1.800 akça
İnebolu onurgası: 30 aded Fî 32= 960 akça	Ücret-i araba: 45 aded 5.400 872 vaz'iyye-i hammâliye-i araba +----- 6.272 akça Padavra araba aded fî 100 akça	Poydulluk: 12 aded Fî 165= 1.980 akça	Elvâh-ı ihlamur: 4 aded Fî 15 = 60 akça

Âlât-ı resen-i kebîr: 2 aded fî 36, 145,5 kıyye = 5.238 akça	Resen-i hammâl: 1 aded Fî 24, 12 kıyye = 288 akça	Resen-i Moskov: 2 aded Fî 18, 14 kıyye = 252 akça	Makara: 2 aded 201 akça
Sırık-ı hammâl: 10 aded Fî 84= 840 akça	Bucurgat tokmağı: 1 aded 360 akça	Kıyma tahtası parça: 1 aded 30 akça	Kettân çüb: 549 kıyye Fî 5 = 2.242 akça

Yekûn: 167.015 akça, be-hesâb-ı guruş: 1.391,5 guruş 35 para

Mismâr-ı mütenevvi'a

Mismâr-ı tahta ve Zağra ve Loviçe: 822 kıyye Fî 36 = 29.592 akça	Yeni kalıp: 122,5 kıyye Fî 45= 5.562 akça	Mismâr-ı sandal: 30.000 aded Beher elf fî 240= 7.200 akça	Mismâr-ı Sâyiş: 20.100 aded Beher elf fî 105= 2.110 akça
Mismâr-ı oluk: 13.750 aded Beher elf fî 69= 948 akça	Mismâr-ı kurşun: 242,5 kıyye Fî 54= 13.095 akça	Askı zencîr: 30 aded Fî 15= 450 akça	Zenbürek takım: 1,5 aded 27 akça
Pencere demiri ve direk demiri: 111,5 kıyye Fî 37= 4.125 akça	Fıçı halkası: 6 aded Fî 6= 36 akça	Kalaylı dolap halkası: 10 aded Fî 3= 30 akça	Kebîr kullâb: 9 aded Fî 8= 72 akça
Kapı halkası: 2 aded Fî 15= 30 akça	Somun-ı zıvata: 27 aded Fî 10= 270 akça	Mühr-i Süleyman: 4 aded 21 kıyye, fî 75 = 1.590 akça	Demir zencîr: 42 aded fî 15= 630 akça
Kol demiri: 5 kıyye Fî 36= 180 akça	Çeki halkası: 4 aded fî 12= 48 akça	Sagîr kiriş demiri: 4 aded Fî 27, 45 kıyye = 1.215 akça	Minâreye kandil demiri: 23 aded Fî 4= 92 akça
Şerîfeye sagîr kenâd: 15 aded Fî 3= 45 akça	Mismâr-ı zâr: 20 aded Fî 6 = 120 akça	Paşa künkü: 4 aded Fî 12= 48 akça	Küfe-i arka: 49 aded Fî 12= 588 akça
Kürek: 75 aded Fî 3= 975 akça	Ihlamur: 171 aded Fî 3= 413 akça	Koğa-i dest: 12 aded Fî 21= 252 akça	Gırbâl: 17 aded Fî 24= 408 akça
Sagîr kullâb: 9 aded Fî 6= 54 akça	Doğrama mismâr: 133 kıyye Fî 3= 339 akça	Asma kilîd: 3 aded Fî = 123 akça	Çapraz: 33 aded Fî 4 = 132 akça
Devr-i raht: 5 takım Fî 12= 60 akça	Maymuncuk: 10 aded Fî 4= 40 akça	Karşuluk: 2 aded Fî 6= 12 akça	Gebrî: 5 aded Fî 3= 15 akça
Kebîr düğme: 22 aded Fî 3= 66 akça	Kürek rezesi: 7 aded Fî 6= 42 akça	Kapu rezesi: 20 aded Fî 10= 200 akça	Dolap rezesi: 53 aded Fî 3= 159 akça
Seng-i mermer kireci: 5 keyl Fî 36= 189 akça	Kubbeye vaz' olunan teleta: 12 kıyye Fî 33= 396 akça	Tel demir: 6 aded Fî 6= 36 akça	Ham demiri: 29 kıyye Fî 50= 1.450 akça
Halka-i fıçı: 6 aded Fî 6= 36 akça	Çenber: 2 kıyye, 100 dirhem Fî 36= 381 akça	Kazma: 7 aded Fî 40= 281 akça	Kabza-i kazma: 16 aded Fî 6= 96 akça

Lağımçı küfesi: 2 aded Fî 72 = 72 akça	Demir halka: 4 aded Fî 10= 40 akça	Demir çengel: 4 aded Fî 10= 40 akça	Kubbe çatlaklarına demir çivi: 21 kıyye Fî 40 = 840 akça
Tabe-i kurşun: 1 aded Fî 240= 240 akça	Kebîr şem'leriyçün halka: 7 aded Fî 9= 63 akça	Mismâr-ı pedavra: 500 aded 18 akça	Gırbâl-i Horasan: 3 aded Fî 36= 108 akça
Çübne demiri: 6 aded Fî 15= 90 akça	Mismâr-ı dip: 500 aded 33 akça	Kettân-ı çüb: 164 kıyye Fî 4= 654 akça	

Yekûn: 76.406 akça, be-hesâb-ı guruş: 638,5 guruş 26 para

Elvân-ı Boya

Kara tutkal: 30 kıyye Fî 45= 1.350 akça	Süleğen: 40 kıyye Fî 54= 2.160 akça	İsfidâç: 24 kıyye Fî 45= 1.080 akça	Göztaşı: 5 kıyye Fî 66= 330 akça
Ezilmiş zırnuh: 6 kıyye Fî 12 = 72 akça	Aşı: 58 kıyye Fî 10 = 696 akça	Sakız-ı çam: 38 kıyye Fî 18= 684 akça	Revgan-ı neft: 61 kıyye, 100 dirhem Fî: 33= 2.021 akça
Saru ohra: 2 kıyye Fî 18= 36 akça	Dûde-i siyâh: 0,5 kıyye Fî 42= 21 akça	Lâciverd: 1,5 kıyye Fî 180= 270 akça	Gülbahar: 0,5 kıyye Fî 48= 24 akça
Lök: 100 dirhem Fî 0,5 = 50 akça	Çivid-i Lahor: 25 aded Fî 2,5 = 62 akça	Zincifre: 150 dirhem Fî 2,5= 350 akça	Kaynanmış bezîr: 7 kıyye, 230 dirhem Fî 120= 903 akça

Revgan-ı bezîr: 77 kıyye
Fî 36= 2.817 akça

Yekûn: 13.574 akça, be-hesâb-ı guruş: 113 guruş, 14 para

Tuğla-i beylik-i çarşı: 3.100 aded Beher elf 660= 2.040 akça	Beylik tuğla: 500 aded Beher elf: 600= 300 akça	Dershâneye ferş olunan şeşhâne tuğla: 164 aded Fî 15= 2.475 akça	Kiremid-i Hora: 4.700 aded 3.960 akaç, be-hesâb-ı guruş: 33 guruş
Kirec-i hâm: 905,5 kantar Beher kantar 30= 27.165 akça, be-hesâb-ı guruş: 226 guruş 45 akça		Baha-i alem 27,5 kıyye kazgan fî 150 06 ay fî 240 +----- 33,5 5.565 akça 9.600 akça yıldız için verilen altun: 18 aded 2.525 akça yıldızlama ücreti +----- 17.690 akça, be-hesâb-ı guruş: 147 guruş 40 para	

Derûn-ı câmi'-i şerîfe ve medreseye ve mektebe vaz' olunan çârçûbe ve trabzon ve kanad: 117 aded
Fî 45= 5.264 akça

Kandîl sipası: 4 aded
240 akça

Nerdübân: 1 aded
240 akça

Devr-i raht takım: 30 aded
Fî 15= 450 akça

Bahâ-i âvîze-i billûr

3.450 cedîd	23 aded	fî 150
0 180	2 aded	fî 90
2.340	26 aded	fî 90 ta'mîri
+-----		
5.970 akça,		
Be-hesâb-ı guruş:		
49,5 guruş 30 para		

Yekûn: 6.194 akça, be-hesâb-ı guruş: 51,5 guruş 14 para

Minâreye vaz' olunan çini bahâsı: 20 aded
Fî 120== 2.400 akça,
Be-hesâb-ı guruş: 20

Korkuluk için şerîfeye vaz' olunan seng-i peylû, be-hesâb-ı terbî'î: 48,5 zirâ'
Fî 120= 5.820 akça,
Be-hebâb-ı guruş: 48,5

Bahâ-i kenâd ve zıvana: 1.527 kıyye fî 21= 32.067 akça,
Be-hesâb-ı guruş: 237 guruş 27 para

Hammâliye-i kereste ve kireç 13.215 akça,
Be-hesâb-ı guruş: 110 guruş 15 para

Ücret-i dökme-i Horasan: 1.600 keyl, fî 4=
6.550 akça,
Be-hesâb-ı guruş: 54,5 guruş 10 para

Hezârfenne verilen: 48.000 akça,
Be-hesâb-ı guruş: 400 guruş

Masârif-i müteferrik 38.920 guruş,
Be-hesâb-ı guruş: 324 guruş 40 para

Bahâ-i elvâh-ı kurşun: 3.096 aded	
347.457 akça	10.529 kıyye cedîd fî 33
181.052 akça	45.263 kıyye atîk ücret-i dökme fî 4
+-----	
528.509 akça	55.792 kıyye
009.381 akça	+-----
+-----	
537.890 akça,	00000 hammâliye-i kurşun
Be-hesâb-ı guruş:	
4.482 guruş 5 para	

Câmi'-i şerîfe vaz' olunan dökme kebîr cam 7 çift 1 tek, fî 900 =
6.750 akça

Mü'ezzin odasına astar-ı cam: 3 aded
Fî 75= 225 akça

Medreseye vaz' olunan dökme astar-ı cam: 3 aded
Fî 300= 900 akça

Orta tahta cam: 339 aded
Fî 12= 4.068 akça

Türbeye dökme merâmet-i cam: 1 aded
300 akça

Mektebe dökme cam: 1 aded
240 akça

Mektebe astar-ı cam: 2 aded
Fî 300= 600 akça

Medrese ve dersihâneye dökme
cam: 4 aded
Fî 600= 2.400 akça

Alçı: 254 keyl
Fî 60= 15.240 akça, be-hesâb-ı
guruş: 127 gurus

Yekûn: 15.480 akça, be-hesâb-ı gurus: 129

Yekûn-ı gurus

8.654 gurus 18 para

0117,5 gurus fûrûht olunan seng-i küfekî kenâd ve zıvana bahâsı

+-----

8.536,5 gurus

İcârât

Neccârân
Yevm: 877
83.927 akça

Sengtrâşân
Yevm: 1.819,5
159.025 akça

Camcıyân
Yevm: 110
10.040 akça

Duvarcıyân
Yevm: 405
25.662 akça

Sıvacıyân
Yevm: 102
8.265 akça

Nakkâşân
Yevm: 125
10.600 akça

Bıçkıcıyân
Yevm: 86
6.750 akça

Lağımçıyân
Yevm: 78
5.895 akça

Hammâlân
Yevm 1.598
77.048 akça

Rencberân
Yevm: 1.533
64.683 akça

Arabacı ve mu'temedân
Yevm: 530
32.800 akça

Yekûn: 484.696 akça, be-hesâb-ı gurus: 4.039 gurus 16 para

Cem'an yekûn: 12.575,5 gurus 34 para

Yalnız on iki bin beş yüz yetmiş beş buçuk gurus otuz dört akçaya bâliğ olmağla işbu mahalle şerh verildi.

سہا نادر جا رہ سٹاک نول الغیر کوروشی

Depremde hasar gören Sahaflar caddesinin tamirat çalışmalarından bir görünüş
İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90859/2

عمید انیسیرین مالہا بیجک ماہیا قیویشوار چیمر مماندہ سہہ در دست عمیرادیک تا اندک سفقہر ما رزیو قلمبیات

Deprem sonrası Kalpakçılarbaşı, Örücüler ve Sahaflar arasındaki sokakların tamir çalışmaları
İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90859/4

کالیپاقچیلارباشی جادهسی دکانلرینین سقماق سوزنلرین

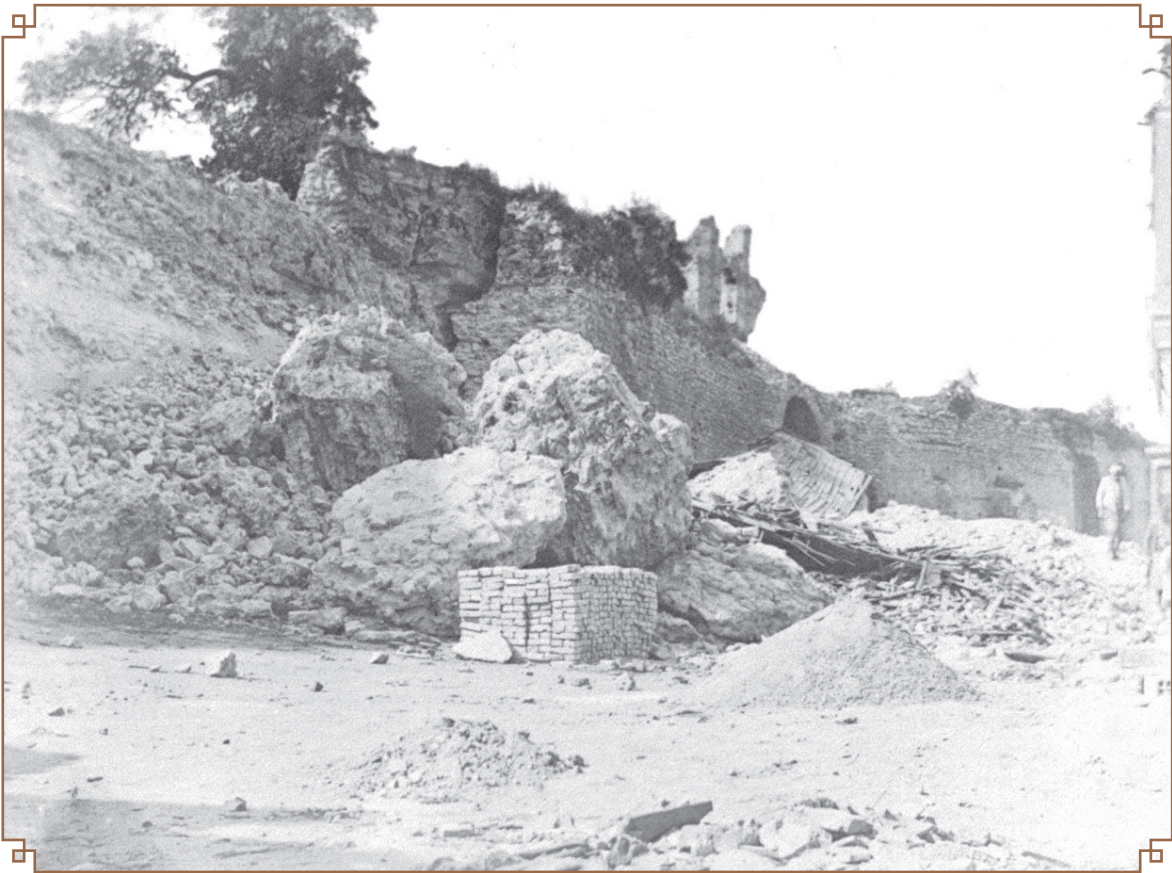
Kalpakçılarbaşı caddesi dükkanlarının çatılarının tamir çalışmaları
İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90859/15

Nuruosmaniye'de Sofçu Hanı kapısı
Atatürk Kitaplığı Alb. 184-2/26

Deprem sonrası Direklerarası
Atatürk Kitaplığı Alb. 184-2/16

Edirnekapı'da depremin yıktığı surlar
Atatürk Kitaplığı Alb. 184-2/30

مرحوم و مغفور له استانبول واقع داود پاشای غازی جامع شرقی و مدرسه لطیفی و مکتب منیفی و عمارت عامره سی وقوع بولان زلزله اعظم ده هدم اولنان تحلی و مجید ۱۲ احشادین یابیلان محراب قوبه سی و طشرده واقع ایکی قوبه و در سحانه اوله سی قوبه سی و مؤذن اوله سی و مجید ۲ بنا اولنان مناره و یالک زلی عالم و ضری اولنان قورشون واقعه مناره کوره الوان بویه و آویزه و مصادر سائرہ دفتر بدرکه ذکر احوال نور ۱۹ من ۱۱۱۱

بها و کراسته غروخت ۱۴۹۱ - ۴۵	بها و کرج غروخت ۹۶۶ ۴۵	بها و طوغله غروخت ۴۰ ۴۵	بها و کین مید غروخت ۴۴	بها و کفاد و طوبونه غروخت ۶۶۷ ۴۲
------------------------------------	------------------------------	-------------------------------	------------------------------	--

اوجرت دوکته خورسان غروخت ۵۴ - ۳۰	بها و بویه غروخت ۹۴ ۳۷	روغن بزیر غروخت ۲۹ ۵۲	مناره ایچون النان سنگ بهلو محساب بزیر نوراع غروخت ۴۸ - ۴۸	یالک زلی عالم غروخت ۱۴۶ - ۴۵
---	------------------------------	-----------------------------	--	------------------------------------

بلالوز و آویزه بها سی غروخت ۴۹ - ۳۰	بها و طوغره کادو طرازان و حار حونه قاط غروخت ۵۱ - ۴۱	بها و حمام و تعمیر غروخت ۱۴۹	مناره وضع اولنان جینی غروخت ۲۰	بها و مسار متنوعه غروخت ۶۴۸ - ۴۶
--	--	---------------------------------------	---	---

حاکم کراسته و کرج و سائرہ غروخت ۱۱۰ ۳۵	مصادر متفرقه غروخت ۴۹۴ ۳۰	هزار خند و بریلان غروخت ۴۰۰	تورشون غروخت ۴۰۹۶
---	---------------------------------	-----------------------------------	-------------------------

عمله و بریلان کوتله لک غروخت ۴۰۴۹	۱۴۵۲۵ - ۳۳
--	------------

یالک اونی ایکی ایچ بشیوز نیش بشی جینی غروختی اون بر اچا به به بالغ اولغله اشبو متعش و بری

İstanbul'da Davudpaşa camii, medresesi, mektebi ve imaretinin depremde zarar gören mahallerinin tamiri için düzenlenen masraf defteri.

29 Mayıs 1767

Merhûm ve mağfûrun-leh İstanbul'da vâkî' Davud Paşa-yı Gâzî Câmî'-i Şerîfi ve medrese-i latîfi ve mekteb-i münîfi ve imâret-i âmiresi vukû' bulan zelzele-i azîmede hedm olunan mahalleri ve müceddeden ahşabdan yapılan mihrâb kubbesi ve taşrada vâkî' iki kubbe ve dersihâne odası kubbesi ve mü'ezzin odası ve müceddeden binâ olunan minâre ve yaldızlı alem ve ferş olunan kurşun ve iktizâsına göre elvân boya ve âvize ve masârif-i sâ'ire defteridir ki zikr olunur.

An 19 Ra sene 1180 ilâ gâye-i Z sene [1]180.

Bahâ-i kereste 1391 guruş 35 akçe	Bahâ-i kireç 226 guruş 45 akçe	Bahâ-i tuğla 40 guruş 15 akçe	Bahâ-i kiremid 33 guruş	Bahâ-i kenâd ve zivana 226 guruş 27 akçe
Ücret-i dökme-i Horasan 54,5 guruş 10 akçe	Bahâ-i boya 93 guruş 7 akçe	Revgan-ı bezir 90 kıyye 29 guruş 57 akçe	Minâre için alınan seng-i pehlü Be-hesâb-ı terbi'i Zirâ' 48,5 aded 48,5 guruş	Yaldızlı alem Fî 45 146,5 guruş
Billur âvize bahâsı 49,5 guruş 30 akçe	Bahâ-i doğramakârî trabzan ve çarçûbe ve kanat 51,5 guruş 14 akçe	Bahâ-i cam ve ta'mîr 129 guruş	Minareye vaz' olunan çini 20 aded 20 guruş	Bahâ-i mismâr-ı mütenevvi'a 638,5 guruş 26 akçe
Hammâliye-i kereste ve kireç ve sâ'ire 110 guruş 15 akçe	Masârif-i müteferrik 324 guruş 40 akçe	Hezarfen'de verilen 400 guruş	Kurşun-ı Nahsiyye(?) 3096 aded	

Akçe	Kıyye
347457	10529 cedîd
181052	45263 atîk
528509	55792
9381	00000
537890	55792
Be-hesâb-ı kuruş 4482 guruş 50 akçe	

Ameleye verilen
gündelik: 4039 guruş

Yekûn: 12575,5 guruş 11 akçe

Yalnız on iki bin beş yüz yetmiş beş buçuk guruş on bir akçeye bâliğ olmağla işbu mahalle şerh verildi.

سید فخرالدین محمد بن علی
 کاتب و خطیب
 در روز ۹ حیران ۱۱۷۶

با امرهایون شوکتفرون معرفت فولد به ساری عشق عموره ذلک طرف اربعه نزم ونوع زلزله ایله منهدم
 وانهاده متقابل دنوارلری وحرم نما یوقا دائره لرین منهدم مطبخ و او جانلر و جامه نوز باغفار و غیره
 و دنوارلر و خستگان ذلک لری و جامه نری و سائر مفضی لغیر اولان محلی وحرم اغاری و غیره
 و شوانلری و جامه نری و بیرونند و افع غلمان محلی و خستگان دائره لری و حلو خان و غیره
 و ضابطلری محلی و جامه نری و اشجیر دائره لری و غیره شلری و جامه نری و محفل و درگاه اغاری محلی
 و بیخچلر اوله لری و اخوزلر و دولایحی اوله لری و سائر مفضی لغیر اولان لکجه محلی و قضای
 اوزره لغیر و غیره ایجاب سیامعه ایچ ذلک احسان کرانسه و سامیر و انباء سائره لازمه بنا و اجارانت
 عمده ذلک مفرد است و فیزید

اون کواوشق	اون اوشون	اون اوشون	اون اوشون	اون اوشون	اون اوشون
۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰
حیفه کز	سرای مازی	نای سنون مار	سنون وند	بنی اوشون	طلو اوز کورمه
۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰
زی صغیر	اغاخچه	بلن نورجه	ایبه یوقا کورمه	قوغورجه	وزنجه
۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰
فیروز ادنی	ایبه یوقا	بکی جاب	حیفه کز	اوز کورمه	بر زهای
۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰
اون کورمه	اسفاد اوز کورمه	اسفان اوز کورمه	بادیله فالغی	کنار اوقی	نک
۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰
جام اولون	اخلوروقی	نور دالیم	بصا مغلقه	جه کنارجه	مردلردنی
۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰
دورجه جامور و نواز	دورجه	اوراقجه	طوبیجه	قفسی	سماز مخلوط
۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰
سماز کونک	سماز اولون	سماز بنی	سماز صدق	سماز سنبل	سماز شکر
۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰
سماز دورجه	سماز دورجه	سماز دورجه	سماز دورجه	سماز دورجه	سماز دورجه
۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰
دورجه دورجه	دورجه دورجه	دورجه دورجه	دورجه دورجه	دورجه دورجه	دورجه دورجه
۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰
بیر نوز	بیر نوز	بیر نوز	بیر نوز	بیر نوز	بیر نوز
۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰
بیر نوز	بیر نوز	بیر نوز	بیر نوز	بیر نوز	بیر نوز
۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰
سماز دورجه	سماز دورجه	سماز دورجه	سماز دورجه	سماز دورجه	سماز دورجه
۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰
اوراقجه	اوراقجه	اوراقجه	اوراقجه	اوراقجه	اوراقجه
۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰	۲۱۴۰۰

Depremde zarar gören Eski Saray'ın tamiri için satın alınan inşaat malzemeleri ve amele ücretlerini gösteren defter.

9 Haziran 1767

سید فخرالدین محمد بن علی

قولدی معرفتیه بغیری فرمان هایون سودلان برای عینو معوره نیک مصارفی جاوی
 بالخری ضبط و تحریراخان دفتر منطق قنجه مقدم مامور او کریم بغیرانک و معین
 هدم و انشاخان دیوارلرن و دائر خنکانه فرش اغان حیدر نصاری و با امرهایون
 والی سلطان دائر سندن رسم حیدر اوزره تبدیل و مجتهد اغان ایچی عدد اوله لرن
 و کارکیر مطبخ و کیلار و عماشورخانه و سایر محلات نیک بغیری مصارفی عنوان محض اوزره
 اولیغی معلوم هایون ملوکانه لری بودورقن امر و فرمان حضرت مه لاله الامراقدن کرد

ملک
 اسلام
 امیر

اسنود فرقه تحریراولدیغی اوزن برای عینو معون نیک اینه مصارفی
 اولون اوتوز اوچ بیک بوز اوتوز بدی غوغوی اوزن افجه
 خیزده هایونن موجود حسیب هایون افجه سندن خزانه کیمی
 سعادت یوسف اقدن خیزدی بدوزن غایب و کاملو
 اخذ قبض اولوب بر افجه و وجهه الوعم اولدیغی
 اجلدن لهس بوخولکین و تحریراولدیغی

ملک
 اسلام
 امیر

İşbu defter Başmuhâsebe'ye kayd olunup Enderûn-ı Hümâyûn'da hıfz için sûret verilmeğe buyuruldu. 9 M sene [1]181.

Bâ-emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn ma'rifet-i kullarıyla Saray-ı Atîk-i Ma'mûre'nin etrâf-ı erba'asında vukû'-ı zelzele ile münhedim ve inhidâma mütemâyil duvarları ve Harem-i Hümâyûnu dâ'irelerinde münhedim matbahlar ve ocaklar ve câmeşuyuluklar ve koğuşlar ve duvarlar ve hastegân dâ'ireleri ve hammâmları ve sâir muktazî-i ta'mîr olan mahalleri ve harem ağaları koğuşları ve şirvanları ve câmi'leri ve bîrûnunda vâki' gılmânân mahalleri ve hastegân dâ'ireleri ve helvâhâne ve koğuşları zâbitleri mahalli ve câmi'leri ve aşcılar dâ'ireleri ve koğuşları ve câmi'leri ve matbahlar ve rikâb ağaları mahalli ve yedekciler odaları ve ahurlar ve dolabcı odaları ve sâir muktazî-i ta'mîr ve termîm olan bi'l-cümle mahalleri iktizâsı üzre ta'mîr ve termîm olunup mübâyâ'a olunan ecnâs-ı kereste ve mesâmîr ve eşyâ-i sâire-i lâzime-i binâ ve icârât-ı amelenin müfredât defteridir.

On iki arşun çiftesi 230 aded / Fî 180 41400 guruş	On arşun kebîri 8 aded / Fî 265 2120 guruş	On beş arşun kebîri 11 aded / Fî 750 8250 guruş	On arşun çiftesi 90 aded / Fî 120 10800 guruş	On arşun teki 132 aded / Fî 67 8844 guruş	On iki arşun teki 20 aded / Fî 120 2400 guruş
Çifte sekiz 70 aded / Fî 120 8400 guruş	Saray manası 110 aded / Fî 60 6600 guruş	Tek sütun mana 240 aded / Fî 43 10080 guruş	Sütun-ı Varna 510 aded / Fî 12 6120 guruş	Beş arşun 1274 aded / Fî 24 30576 guruş	Kilimli onurgası 1720 aded / Fî 30 51600 guruş
Kara sagîr 1832 re's / Fî 40 73280 guruş	Ağa tahtası 3408 aded / Fî 10 34080 guruş	Melen kuranyası 4510 aded / Fî 770 34707 guruş	İnebolu onurgası 50 aded / Fî 60 3000 guruş	Koğuş tahtası 55 aded / Fî 62 3410 guruş	Vakf tahtası 12350 aded / Fî 31 43225 guruş
Filyoz kanadlığı 140 aded / Fî 30 4200 guruş	İnebolu çamı 4235 aded / Fî 7 28945 guruş	Yeni çap 3022 aded / Fî 9 27198 guruş	Çifte kilimli onurgası 120 aded / Fî 63 7560 guruş	İznikmid çam tahtası 9070 aded / Fî 62 58955 guruş	Seren çamı 24 aded / Fî 33 792 guruş
Ökşüne onurgası 553 aded / Fî 24 13272 guruş	Sakarya onurgası 50 aded / Fî 67 3350 guruş	İstefan onurgası 20 aded / Fî 80 1600 guruş	Bartın kanadlığı 110 aded / Fî 27 2970 guruş	Kestane oluğu 1 aded 300 guruş	Teneke 95 aded / Fî 6 570 guruş
Çam oluk 20 aded / Fî 120 2400 guruş	Ihlamur kolları 155 aded / Fî 20 3100 guruş	Nerdibanlık çam seren 4 aded / Fî 180 720 guruş	Basamaklık karaağaç 3 aded / Fî 90 270 guruş	Bıçme kestane tahtası 800 aded / Fî 32 2800 guruş	Tulumba sırtığı 10 aded / Fî 12 120 guruş
Doğrama çârçûbe (çerçeve) kanad ve kapu ve musandıra ve sâire terbî'i 210,5 zirâ' / Fî 40 8620 guruş	Düz şişe-i tavan 2100 aded / Fî 80 fev'immâ 1680 guruş	Avadanlıklı şişe-i tavan 100 zirâ' / Fî 12 150 guruş	Toplu pencere parmaklığı 52 aded / Fî 30 1540 guruş	Kafes Terbî'î 15 zirâ' / Fî 40 600 guruş	Mismâr-ı mahlût 2795 kıyye / Fî 36 100620 guruş
Mismâr-ı yeni kalıp 734 kıyye / Fî 45 33030 guruş	Mismâr-ı oluk 254 kıyye / Fî 84 21336 guruş	Mismâr-ı sâyış 233 kıyye / Fî 80 18640 guruş	Mismâr-ı sandal 31,5 kıyye / Fî 75 2362 guruş	Mismâr-ı şişe-i sagîr 22500 kıyye / Fî 24 540 kuruş	Mismâr-ı şişe-i kebîr 30000 kıyye / Fî 48 1440 guruş

Mismâr-ı pedavra 31000 kıyye / Fî 36 1116 guruş	Kal'lı demir cam rahtı 130 takım / Fî 12 1560 guruş	Kal'lı dolap halkası 53 aded / Fî 4 212 guruş	Kal'lı kapu halkası 48 aded / Fî 8 484 guruş	Kal'lı nühâs cam rahtı 16 takım / Fî 25 400 guruş	Kapu rezesi 145 aded / Fî 4 580 guruş
Dolap rezesi 165 aded / Fî 3 495 guruş	Kapu kilidi 6 aded / Fî 60 360 guruş	Küllâb ma'a düğme 42 aded / Fî 12 504 guruş	Demir menteşe 70 aded / Fî 8 560 guruş	Küre rezesi 23 aded / Fî 10 230 guruş	Kebîr kapu rezesi 11 aded / Fî 10 110 guruş
Puštuvan 46 takım / / Fî 50 2300 guruş	Demir maymuncuk 30 aded / Fî 3 90 guruş	Kal'lı aşırma 40 aded / Fî 4 120 guruş	Demir zenberek 6 aded / Fî 30 180 guruş	Yel demiri 55 aded / Fî 8 440 guruş	Zar demiri 3 zirâ' / Fî – 24 guruş
Mismâr-ı zar 30 kıyye / Fî 2 60 guruş	Tabanca ma'a zenberek 3 aded / Fî 30 90 guruş	Ocak demiri 33 aded – 123,5 kıyye / Fî 27 3334 guruş	Oluk zenciri 35 aded / Fî 15 525 guruş	Fıçı halkası 20 aded / Fî 9 180 guruş	Yemlik halkası 30 aded / Fî 15 450 guruş
Orta tahta Çam 753 aded / Fî 6 4518	Ufak tahta Çam 670 aded / Fî 5 3350 guruş	Beş rub' tahta Çam 45 aded / Fî 50 2250 guruş	Altı rub' Çam 3 aded / Fî 105 315 guruş	Yedi rub' Çam 3 aded / Fî 150 450 guruş	Nîm zirâ' Çam 10 aded / Fî 30 300 guruş

Sûret dâde.

Fî 11 M sene [1]181.

Kulları ma'rifetiyle ta'mîri fermân-ı hümâyûn buyurulan Saray-ı Atîk-i Ma'mûre'nin masârifini hâvî bi't-taharrî zabt ve tahrîr olunan defter mantûkunca mukaddem me'mûr olduğum ta'mîrâtın ve ba'de'l-istîzân hedm ve inşâ olunan duvarların ve dâ'ire-i hastegâna ferş olunan hasır ve masârifi ve bâ-emr-i hümâyûn Vâlide Sultan dâ'iresinde resm-i cedîd üzere tebdîl ve tecdîd olunan iki aded odaların ve kârgîr matbah ve kilâr ve çamaşurhâne ve sâ'ir mahallerinin ta'mîri masârifi minvâl-i muharrer üzere olduğu ma'lûm-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyuruldukda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emr efendimizindir.

Bende
Seyyid İbrahim
Emîn-i Şehr
[mühür]

İşbu defterde tahrîr olunduğu üzere Saray-ı Atîk-i Ma'mûre'nin ebniye masârifi olan otuz üç bin yüz otuz yedi guruş on akçe Hazîne-i Hümâyûn'da mevcûd ceyb-i hümâyûn akçesinden Hazîne Kethüdâsı sa'âdetlü Yusuf Efendi hazretleri yedinden tamâmen ve kâmilan ahz u kabz olunup bir akçe ve bir habbe alacağı kalmadığı ecilden işbu mahalle ketb ü tahrîr olundu.

Bende
Seyyid İbrahim
Emîn-i Şehr
[mühür]

عنه خدیجه خاتون
مبارک الله تعالی

ابدان الله الملك المنان

میر شوکتلو عدالتلو کرامتو پادشاه عالیشان

حضرت نذیرتو ایلیتو
سلطنت هاونده طوری عیالیدر قرار و برقرار
موجود هاونده فاضل جو درین اگارد هر دو مضمون ایوب قریب
و در آن وقت اسنانی عاتمه عباده ایلیتو بر کبری او زدندن دورا تیمیه عرضکار جاریه کربنیک ایوان سر
قریند آصلون اسکله منده اویم و آنتن بر بردگانی اولور اهل قوتی ایچده تیشور جو صوقا و عزیز ایلیه
یکچیز که اون دور آیدر دزلله دن قلعه بدنی بر قلعه منهدم اولور اویم و کانی خنجره جابدیر و خراب
اولغله کراجه قاندا و چه دانه اولو دیله سیکس و ناچار و شهر صاقوب کرا و بر حد عاجر قالو بیضی در
واشد ضرورین قلعه مراحم پادشاهانه کوزدن موجود رک دزلله و هم اولو قلعه نیک یا پلمنه
مبدول سوریلور قش با صمد جو جاریه کربنیک اویمز یا پلمنه اعداد لکها سوریلور یا بندر و مرها اویمز شوکتلو
عدالتلو پادشاه عالیشان حضرت نذیرتو

صدرا اولو فرمان عالیشان در عیالیدر حین ایوان سرای چویتی
صاحبه عالی مقام خدیجه خاتون تقدرت اولور بی غیرت ایلیتو
منهزم اولو قلعه دیواری معاینه اولور فرجه بوزده افرم طایفه
دزلله دن مرقوم تلخ منزلی آنتانکن اولو قله طایفه
متهزم اولو منزل و قوتک بر مقدار مختلف هم و قضا سطلان
حلی دخی انهدام مانل اولور بی معلوم دورتری سوریلور
دوره نام دور منو عتایلو و حسنو سلطان حیرتلو سکر

مبارک الله تعالی
حیرتلو سکر
و شکر و حمد
و دعا و صلوات
علیهم اجمعین

Hatice Şerife adlı kadının Ayvansaray yakınında bulunan evinin depremde yıkılan kale duvarından dolayı zarar görmesi sebebiyle tamir ettirilmesi için keşif yapılmasına dair buyuruldu.

17 Ağustos 1767

Şevketlü, adâletlü, kerâmetlü pâdişâh-ı âlem-penâh Ebbedallühü'l-melikü'l-Mennân hazretlerinin Allâhü Sübhânehû ve Te'âlâ vücûd-ı hümayûn-ı fâ'izü'l-cûdların ekdâr-ı dehrden masûn ve mahfûz edüp ve serîr-i Saltanat-ı Hümayûn'da atvel-i ömr ile ber-karâr ve ber-devâm eyleye ve zilâl-i merhamet ihsânlarını âmme-i ibâdullâh ile bu câriyeleri üzerinden dûr etmeye. Arzuhâl-i câriyelerinin Ayvansaray kurbunda Aslan İskelesi'nde evim ve altında berber dükkânı olup ehlim kulları içinde işleyüp çocuklarımız ile geçinirdik. On dört aydır zelzeleden kal'a bedeni bir kule münhedim olup evimizi ve dükkânımızı basdırup harâb olmağla kirâ bucaklarında üç dâne evlâdımla bî-kes ve nâçâr ve şey satup kirâ vermeden âciz kalup muztarib-i hâl eşedd-i zarûretde kalmağla merâhim-i pâdişâhânelerinden mercûdur ki, zelzeleden hedm olan kulenin yapılmasına emr-i pâdişâhâneleri mebzûl buyurulup kış basmadan bu câriyelerinin evimiz yapılmasına imdâdiyyet buyurmaları bâbında emr-i hümayûn şevketlü, kerâmetlü, adâletlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerininindir.

el-Hakîr
Şerife Hadice câriyeleri

Sâdır olan fermân-ı âlî-şânları mücebince Ayvansaray Kapusu hâricinde sâhibe-i arzuhâl Şerife Hadice Hâtûn'un mutasarrife olduğı menzili ittisâlinde münhedim olan kal'a duvarı mu'âyene olundukda bundan akdem vâkî olan zelzeleden merkûmenin menzili ittisâlinde olan kal'a tabyası münhedim olup menzil-i merkûmun bir mikdâr mahallini hedm ve bir mikdâr mahalli dahi inhidâma mâ'il olduğı ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda emr ü fermân devletlü, inâyetlü, merhametlü Sultânım hazretlerininindir.

Bende
İbrahim
Ser-mi'mâr-ı Hâssa hâlâ
[mühür]

Hassa Mi'mâr Ağa cânib-i mîriyi hasâret ve sakatlıktan sıyânet ve kesret-i taharrî ve dikkat eyleyerek hâne-i mezbûreyi mu'âyene ve defter ve i'lâm eyleyesiz.

İzzetlü Defterdâr Efendi Mi'mâr Ağa ma'rifetiyle keşf ve defter ve i'lâm eyleyesin deyü buyuruldu.

21 Ra sene [1]181.

سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰
سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰
سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰
سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰
سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰
سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰
سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰
سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰
سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰	سازمانده ۱۷۷۰

۲۸۸۴۳

درجه شروع ایزنه دروه دفتر مفرد آن سطر اولده اهنای کرانته و سمار مشوتیه و اشیاء منفوتیه
افضای ایزنه قناتی وضع اولنوب حساب اولنوزقن بحساب غروفی یا آنرا بکیزه قون غروفی اولوز
افته به بالغ اولنجه ایشو جمله شروع ویرای اوز زمانه هر ذله عنایتو اذاعه سطرانم حضر تکدر

و چند روز گذشت و دروه وقت اولنوب و ایزنه لیسوز قون غروفی و صوفیه قون غروفی و
غنیه کارون قون غروفی و ایزنه لیسوز قون غروفی و صوفیه قون غروفی و ایزنه لیسوز قون غروفی
دره و وقت اولنوب و ایزنه لیسوز قون غروفی و صوفیه قون غروفی و ایزنه لیسوز قون غروفی
دره و وقت اولنوب و ایزنه لیسوز قون غروفی و صوفیه قون غروفی و ایزنه لیسوز قون غروفی

۱۰۲

Boğaziçide
bulunan ve
depremde zarar
gören Sahil
Sarayı'nın
duvarları için
gereken kereste ve
sair malzemelerin
defteri.

10 Eylül 1767

Lisânen sâdır olan emr-i şerîf-i âlişânları mücebince Boğaziçi'nde vâki' Sâhilsarây-ı âlilerinde müceddeden binâ olunan duvara ve bundan akdem tezdîd olunan duvarın sıvasına ve duvar yüzünden cereyân eden âbın kurşun borularına bi'l-cümle iktizâ eden ecnâs-ı kereste ve mismâr-ı mütenevvi'a ve eşyâ-yı müteferrikanın müfredât defteridir ki zikr olunur.

El-vâki' fî 27 L. sene [1]180.

On iki arşun teki: 25 aded Fî 120= 3.000 akça	On arşun teki: 6 aded Fî 66= 396 akça	Saray manası: 20 aded Fî 60= 1.200 akça	Sütun-ı Varna: 36 aded Fî 123= 468 akça
Kara sığır: 7 aded Fî 42= 294 akça	Elvâh-ı ağa: 15 aded Fî 11= 165 akça	Tek mana: 19 aded Fî 42= 798 akça	Melen Foratası: 15 aded Fî 8= 120 akça
Mismâr-ı Loviçe ve Zağra: 10 kıyye Fî 36= 360 akça	Mismâr-ı tahta: 4 kıyye Fî 36= 144 akça	Mismâr-ı yeni kalıp: 3 kıyye Fî 45= 135 akça	Mismâr-ı Sâyık: 100 aded 12 akça
Mismâr-ı çingâne-i Loviçe: 9 kıyye Fî 33= 297 akça	Kettân-ı çûb: 50 kıyye Fî 4= 200 akça	Suyolu kettânı: 4 kıyye Fî 30= 120 akça	Revgan-ı bezîr: 6,5 kıyye Fî 33= 214 akça
Beş üzerine kurşun boru: 12 aded Fî 195= 2.340 akça	Seng-i kirec: 145 kantar Fî 30= 4.350 akça	Kiremid-i Hora: 400 aded Fî 60 = 240 akça	Horasan: 170 keyl Fî 7= 1.190 akça
Seng-i moloz-ı siyâh katık: 4 çeki 360 aded fî 7= 2.520 akça	Küfe kürek ve ücret-i ma'ûna ve masârifât-ı sâire 1.856 akça	Duvarcıyân: 74 eyyâm Fî 15= 3.330 akça	Sıvacıyân: 16 eyyâm Fî 60= 960 akça
Suyolcuyân: 3 eyyâm Fî 60= 135 akça	Lağımcıyân 3 eyyâm Fî 45= 135 akça	Irgâdân: 127 eyyâm Fî 30= 3.810 akça	

Yekûn: 28.834 akça, be-hesâb-ı guruş: 240 guruş 34 akça

Vech-i meşrûh üzre derûn-ı defter-i müfredâtda mastûr olan ecnâs-ı kereste ve mismâr-ı mütenevvi'a ve eşyâ-i müteferrikanın iktizâsı üzre fîâtı vaz' olunup hesâb olundukda be-hesâb-ı guruş yalnız iki yüz kırk guruş otuz dört akçaya bâliğ olmağın işbu mahalle şerh verildi. Emr ü fermân devletlü inâyetlü efendim sultânım hazretlerindir.

Bende
İbrahim ser-mi'mârân-ı hâssa,
hâlâ

Vech-i meşrûh üzre derûn-ı defterde zikrolunan yalnız iki yüz kırk guruşu devletlü inâyetlü veliyyü'n-niâm efendim hazretlerinin hazîne-i âlilerinden tamâmen ahz u kabz eylediğim ecilden bu mahalle memhûren şerh verildi.

Fî 15 R. Sene 1181.

Bende
İbrahim ser-mi'mârân-ı hâssa.
(Mühür)

41

مردود وقع مرس نهرية ووقع مرس اوعانق حاشى فقته وورد اوج محمد ورسند محمد اوج موسى زير قرقه
 حاكم
 منتهى حد استبا مرس اوعانق سرى محمد حاشى بن اهدا محمد بنى وشرارة مباشره لرخا مرس اوج موسى
 نمده لاقتضى وبلغ لوده شتى تفيدونه كل يومه لظرف فقته لرخا وبقدره اعمولم ولفى لرخا مرس اوج موسى
 عشت لرخا فقته بنى مرس اوج اوج فقته معبد وخصوى للفقها ميمر وصبوة وبقدره لرخا مرس اوج موسى
 رسندوا سولد لرخا فقته لرخا مرس اوج لوده شتى فقته لاسه وبرا لرخا مرس اوج موسى
 لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى
 فقته لاقتضى لرخا شتى عماله سفينة لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى
 خرانق لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى
 محرم لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى
 وقع لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى
 ولرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى
 تفيد لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى
 لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى لرخا مرس اوج لوده شتى

Yeniden inşasına başlanan Fatih Camii'nin temeli için gereken ot taşının gemilere yüklenerek İstanbul'a gönderilmesine dair Marmara ve Karamürsel Naipleri ile diğer görevlilere yazılan hüküm.

15 Kasım 1767

BOA, C.EV, 35/1744

Yazıla.

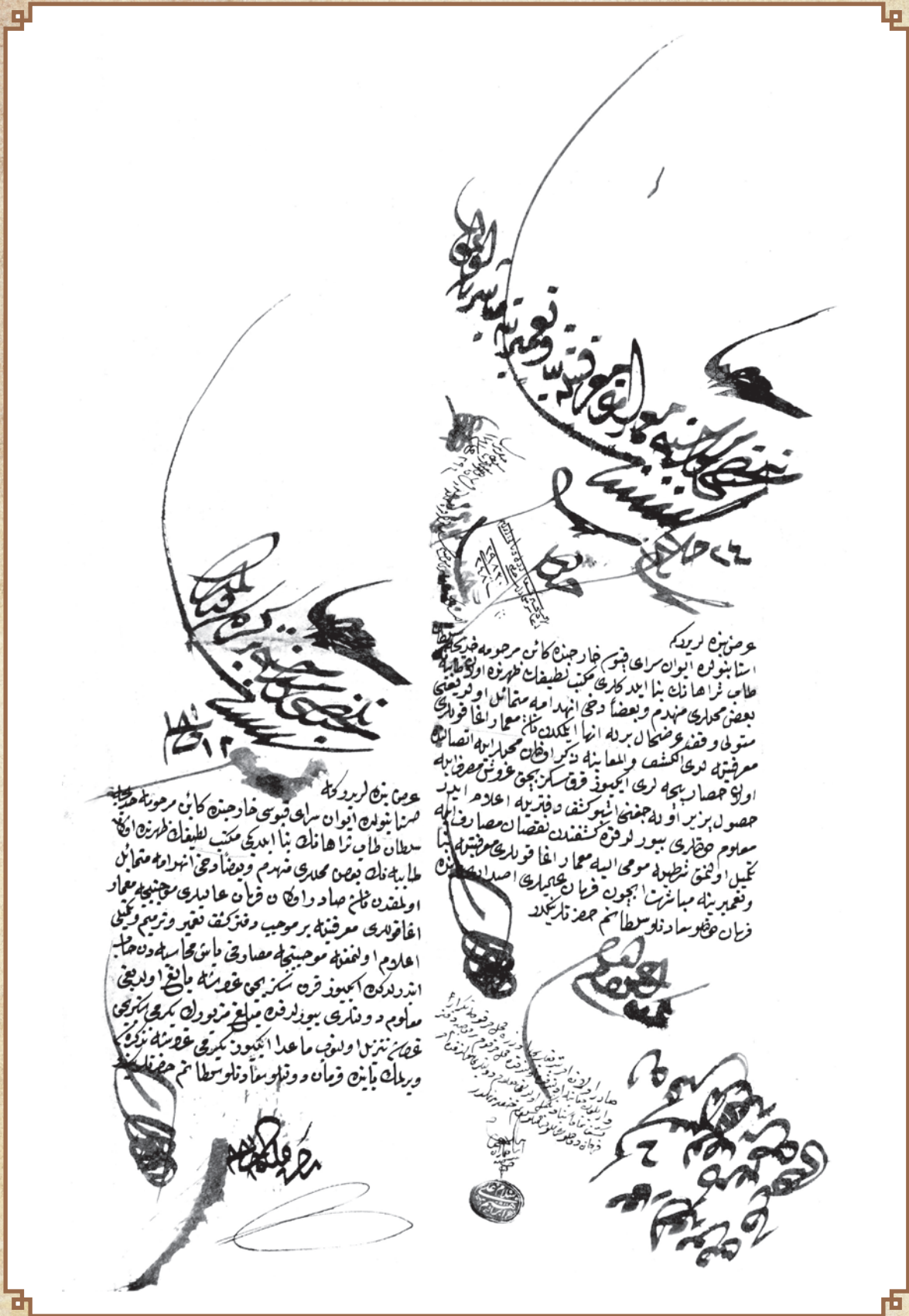
Marmara ve Karamürsel Nâ'iblerine ve Karamürsel a'yânından taş nakline me'mûr el-Hâc Mehmed ve Re'îsler Kethüdâsı el-Hâc Hasan zîde kadrühumâya hüküm ki:

Cennet-mekân-ı huld-âşiyân merhûm Ebü'l-feth Sultân Mehmed Hân tâbe serâhunun müceddeden binâ ve inşâsına mübâşeret olunan câmi'-i şerîfi temeline iktizâ eden ot taşı nakli için Gekbuze tarafından ta'yîn olunan kayıkların hamûlesi vâfi olmayup te'hîr-i maslahata bâ'is olduğuna binâ'en Marmara tarafından ahcâr nakline mu'ayyen ve mahsûs olan Yemter ve Sabona ve Ligor nâm üç nefer zimmî re'îslerin süvâr oldukları sefineleri Karamürsel'den ot taşları nakli eshel ve bir an akdem tekmîl-i umûra vesîle olmağla sen ki Re'îsler Kethüdâsı ve Marmara Nâ'ibi mûmâ-ileyhimâsız, lâzım gelen navlları tamâmen kendülere verilmek üzere Karamürsel cânibinden nakli iktizâ eden taşları icâleten sefinelerine tahmil ve Dersaâdet'e tesbîl eylemeleri için ol cânibe tesyîre ihtimâm etmeniz fermânım olmağın hassaten işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur. İmdi ber-vech-i muharrer rü'esâ-yı mesfûrûnı süvâr oldukları sefineleriyle hidmet-i mezkûre için Karamürsel cânibine sevk ve tesyîr ve mevcûd bulunan taşları bir an akdem Dersaâdet'ime nakl ve tesbîl etdirmeğe ihtimâm ve dikkat eylesiniz. Ve siz ki Karamürsel Nâ'ibi ve a'yân-ı mûmâ-ileyhimâsız, zikr olunan sefineler ol tarafa vardıkda mevcûd olan ahcârı derûnlarına tahmîl ve ber-vech-i ta'cîl navulları verilmek üzere Dersaâdet'ime nakl ve tesyîr etdirdüp avk ve te'hîr misillü hâlâtdan tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî 22 C sene 1181.

Muhâsebe'den yazılmışdır.

İstanbul'da Ayvansaray kapısı dışında Hatice Sultan'ın yaptırdığı mektebin altındaki tabyanın depremde yıkılan yerlerinin tamir edilmesine dair buyuruldu.

4 Aralık 1767

BOA, C.MF, 5/241

Arz-ı bendeleridir ki,

İstanbul'da Ayvansaray kapusu hâricinde kâ'in merhûme Hadice Sultan tâbe serâhânın binâ eylediği mekteb-i latîfin zahrında olan tabyanın ba'zı mahalleri münhedim ve ba'zan dahi inhidâma mütemâ'il olmakdan nâşî sâdır olan fermân-ı âlîleri mücebince Mi'mâr Ağa kulları ma'rifetiyle ber-müceb-i defter-i keşf ta'mîr ve termîm ve tekmîli i'lâm olunmağla mücebince masârifi Başmuhâsebe'den hesâb etdirildikde iki yüz kırk sekiz buçuk guruşa bâliğ olduğu ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda meblağ-ı mezbûrun yirmi sekiz buçuk guruşa tenzîl olunup mâ'adâ iki yüz yirmi guruşa tezkiresi verilmek bâbında fermân devletlü, sa'âdetlü Sultânım hazretlerininidir.

Tezkire dâde

15 Ca sene [1]181.

Telhîsi mücebince Mi'mâr Ağa ma'rifetiyle binâ ve ta'mîrine mübâşeret olunmak buyuruldu.
24 Ca sene [1]181.

Ber-müceb-i defter-i keşf-i evvel ve sâni İbrahim Ağa ser-mi'mârân-ı hâssa.

21830 guruş

248,5 guruş 10 para

İşbu keşf defteri mücebince hesâb olundukda bu mikdâr eder. Fermân devletlü, sa'âdetlü Sultânım hazretlerininidir.

Fî 29 C sene 1181.

Arz-ı bendeleridir ki:

İstanbul'da Ayvansaray kapusu hâricinde kâ'in merhûme Hadice Sultan tâbe serâhânın binâ eyledikleri mekteb-i latîfin zahrında olan tabyanın ba'zı mahalleri münhedim ve ba'zan dahi inhidâma mütemâ'il olduğunu mütevellî-i vakf arzuhâl birle inhâ eylemekden nâşî Mi'mâr Ağa kulları ma'rifetiyle lede'l-keşf ve'l-mu'âyene zikr olunan mahaller ile ittisâlinde olan hisâr peceleri iki yüz kırk sekiz buçuk guruş masraf ile husûl-pezîr olacağını işbu keşf defteriyle i'lâm eder. Ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda keşfinden noksan masârif ile tekmîl olunmak şartıyla mûmâ-ileyh Mi'mâr Ağa kulları ma'rifetiyle binâ ve ta'mîrine mübâşeret için fermân-ı âlîleri ısdârı bâbında fermân devletlü, sa'âdetlü Sultânım hazretlerininidir.

Tekmîle i'lâm oluna.

Sâdır olan emr-i şerîfleri üzre mahall-i merkûma tekrâren varılıp mu'âyene olundukda mahall-i merkûm ber-müceb-i defter-i keşf tamâmen binâ ve tekmîl olunduğu ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda emr ü fermân devletlü, inâyetlü, merhametlü Sultânım hazretlerininidir.

Bende
İbrahim

Ser-mi'mâr-ı Hâssa hâlâ
[Selâmün alâ İbrâhîm (mühür)]

Mi'mâr Ağa ma'rifetiyle keşf olunan masârif tekmîl olunmak şartıyla telhîs.

Sahh.

Telhîsi mücebince tezkiresi verilmek buyuruldu.

12 B sene [1]181.

Lisânen sâdir olan fermân-ı âlişânları mücebince Yedikule dâhilinde faziletli İstanbul Kādîsı Efendi nezâretinde ve Debbâğ Hâcîpîrî Mahallesi'nde vâki' ve Debbâğ Hâcîpîrî Mescid-i Şerîfi'ne bi'n-nefs bu kulları varup mu'âyene olundukda mescid-i şerîf bundan akdem vâki' olan zelzeleden derûn-ı câmi'-i şerîfin sakfı ve tavanı münhedim olup müceddeden binâ olunmak üzere ve etrâf-ı selâse duvarları bâlâsında kadden iki buçuk zirâ' mahalli inhidâma mütemâil olmağın müceddeden binâ ve duvar-ı merkûmlar birûnu derzi birûnu sıvası ve mü'ezzin mahfili mahlûtan tecdîdi ve son cemâ'at mahalli havlu tarafına sekiz parmak mütemâ'il olmağın mahalline varmak için iskandara masârifi ve sakfı meremmât ve tavan ve tuğralarında meremmât ve elvân boyaları tecdîdi ve minâresinin peteği ve külâhı münhedim ve şerefesi ve gövdesi ve minâre kürsisi üzerinde şavullama tabîr olunur mahalle gelince inhidâma mâil olmağla hedm ve müceddeden binâ olunmak üzere ve taşra havluda son cemâ'at mahallinde vâzı' atık sütunlar aralarına müceddeden kitâbe ve tel tahtası ve cam çarçûbe vaz' olunmak üzere ve havluda mevcûd kapu ve abdest muslukları üzerine sakf mahlûtan tecdîd olunmak üzere kemâl-i dikkât ve taharrî birle keşf ve mu'âyene ve tahmîn defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur. El-vâki' fî 17 L. sene [1]181.

Câmi'-i şerîf derûnu üzerinde münhedim on iki zirâ' çiftesi mikrâslı ve on iki teki kuşaklı Ökşine onurgası ve tekli müceddeden mükemmel sakf tecdîdi bir mikdâr enkâz-ı atık ile
Tûlen ma'a kadden: 15 zirâ'
Arzan: 12,5 zirâ'
Fî 60
Terbî'î: 187,5 zirâ' = 11.250 akça

Müceddeden binâ olunacak sakf-ı tahta on iki zirâ' çiftesi kirişli pınarlı şeş tavan tecdîdi
Tûlen: 10,5 zirâ'
Arzan: 10 zirâ', 18 parmak
Fî 70
Terbî'î 112,5 zirâ' = 7.835 akça

Tavan-ı merkûm derûnuna istihkâm için bırakma on iki kebîrî: 2 adet
Fî 330 = 660 akça

Sakf tahta duvarlar üzerlerine iki sıra taban için on iki çiftesi taban
Tûlâni: 51 zirâ'
Fî 20 = 1.020 akça

Etrâf-ı selâse duvarları üzerine çifte kirpi tecdîdi
Tûlâni: 34 zirâ'
Fî 40 = 1.360 akça

Mevcûd duvarlar bâlasında inhidâma mütemâil büzülme misillü taşı mahlût melez duvar tecdîdi
Tûlen: 23 zirâ'
Kadden: 2,5 zirâ'
Arzan: 1 zirâ'
Terbî'î: 57,5
Fî 50 = 2.875 akça

Duvar derûnunda camlar üzerine beylik tuğladan tonus tecdîdi: 4 adet
Beheri:
Arzan: 1,5 zirâ'
Tûlen: 1 zirâ'
Terbî'î: 6
Fî 75 = 450 akça

Mihrâb-ı şerîf tarafında köşe duvarında büzülme duvar tecdîdi
Terbî'î: 6 zirâ'
Fî 50 = 300 akça

Mevcûd duvar camlarından silme ve meremmât
Çûb: 4
Beheri:
Tûlen: 2 zirâ'
Arzan: 1 zirâ'
Fî 120 = 480 akça

Zülbahâr yüzlü astarlı noksan cam duvar
Çûb: 2
Fî 400 = 800 akça

Bi'l-cümle duvar zahrında sade derz
Devren: 34 zirâ'
Kadden: 7 zirâ'
Terbî'î: 238 zirâ'
Fî 5 = 1.190 akça

Câmi'-i mezkûr derûnuna üç kat sıva
Devren: 42 zirâ'
Kadden: 6,5 zirâ'
Terbî'î: 273 zirâ'
Fî 15 = 4.095 akça

Câmi' derûnunda mahlûtan mü'ezzin mahfili
Tûlen: 10,5 zirâ'
Arzan: 3,5 zirâ'
Terbî'î: 37 zirâ'
Fî 80 = 2.960 akça

Câmi' derûnunda tuğla ve döşeme meremmâtı
Tûlen: 10,5 zirâ'
Arzan: 10,5 zirâ'
Terbî'î: 110 zirâ'
Fî 12 = 1.320 akça

Mihrâb tarafında mevcûd duvarda pâre doldurması
Terbî'î: 6 zirâ'
Fî 30 = 180 akça

Mevcûd pencerelere noksan cedîd
cam çârçûbe: 4 aded
Terbî'î: 8 zirâ'
Fî 100= 800 akça

Câmi'-i şerîfin son cemâ'at
mahallinde büzülme duvar
Tûlen: 3,5 zirâ'
Kadden: 7 zirâ'
Terbî'î: 24,5 zirâ'
Fî 50= 1.225 akça

Sakf tahtında mevcûd tavanda
meremmât ve elvân boya ma'a tuğra
Tûlen: 16,5 zirâ'
Arzan: 10 zirâ'
Terbî'î: 165 zirâ'
Fî 18= 2.970 akça

Mevcûd sütûnlar bâlâsına iki yüz
kitâbe ve tahta iki yüz
Tûlen: 22 zirâ'
Kadden: 3 zirâ'
Terbî'î: 66 zirâ'
Fî 70= 4.620 akça

Mine çârçûbeli kol demirli doğrama-i
mükemmel son cemâ'at kapısı
tecdîdî
Kadden: 3 zirâ'
Tûlen: 2,5 zirâ'
1.320 akça

Taşra havluda tarîk-i âmm tarafında
mevcûd duvar üzerinde kiremid-i
mahlût sakf tecdîdî
Tûlen: 19 zirâ'
Arzan: 2 zirâ'
Terbî'î: 38 zirâ'
Fî 30= 1.140 akça

İnhidâma mütemâil minâre şerefe
şavullaması üzerine mevcûd bilezik
vaz'ı
Devren: 8 zirâ'
Fî 80= 640 akça

Bu mahalde beylik çarşı tuğladan
minâre şerefesi ve fûrûş tecdîdî
Devren: 12 zirâ'
Kadden: 1 zirâ'
Arzan: 1 zirâ'
Terbî'î: 12 zirâ'
Fî 400= 4.800 akça

Meremmât-ı cam çârçûbe: 2 aded
Terbî'î: 4 zirâ'
Fî 25= 100 akça

Bu mahalde iki kat sıva
Tûlen: 10,5 zirâ'
Kadden: 6 zirâ'
Terbî'î: 63 zirâ'
Fî 10= 630 akça

Tâbutluk üzerinde aktarma-i kiremid
Tûlen: 7 zirâ'
Arzan: 3 zirâ'
Terbî'î: 21 zirâ'
Fî 5= 105 akça

Bu mahalde bârân havzı için gürgen
çârçûbe ma'a cam tecdîdî
Tûlen: 19 zirâ'
Kadden: 3 zirâ'
Terbî'î: 57 zirâ'
Fî 100= 5.700 akça

Taşra havluda mahlûtan kenîf tecdîdî
Terbî'î: 4 zirâ'
Fî 180= 720 akça

Duvar-ı merkûmun derûn ve
bîrûnunda sade derz
Terbî'î: 152 zirâ'
Fî 5= 760 akça

Mevcûd şavullama üzerine minâre
tuğlasından gövde-i minâre tecdîdî
Devren: 8 zirâ'
Kadden: 3,5 zirâ'
Terbî'î: 60 zirâ'
Fî 150= 9.000 akça

Üzerine mevcûd kapak döşeme vaz'ı
Devren: 12 zirâ'
Fî 60= 720 akça

Mevcûd pencere demirlerinde ve
kanatlarında elvân boya tecdîdî
Terbî'î: 36 zirâ'
Fî 10= 360 akça

Son cemâ'at üzerinde aktarma-i
kiremid ve meremmât-ı sakf ma'a
tuğra
Tûlen: 16,5 zirâ'
Arzan: 12 zirâ'
Terbî'î: 198
Fî 12= 2.376 akça

Son cemâ'at mahalli sekiz parmak
havlularına mütemâil olmağla
mahalline varmak için harc-ı
iskandara masârifi: 3.000 akça

Tâbutluk tarafına açma şişeli çam
tahtasından tahta perde
Tûlen: 6 zirâ'
Kadden: 3 zirâ'
Terbî'î: 18 zirâ'
Fî 30= 540 akça

Mevcûd bi'r-i mâ üzerinde sütunlu
ve tabanlı mahlûtan kuyu üzeri sakfı
Tûlen: 6,5 zirâ'
Arzan: 3,5 zirâ'
Terbî'î: 22,5 zirâ'
Fî 180= 4.050 akça

Taşra kapu saçağında aktarma-i
kiremid ve meremmât-ı tavan ve
elvân boya tecdîdî
Tûlen: 5 zirâ'
Arzan: 4 zirâ'
Terbî'î: 20 zirâ'
Fî 25= 500 akça

Gövde-i minâre üzerine şerefe tabanı
tahtına mevcûd bilezik vaz'ı
Devren: 8 zirâ'
Fî 80= 640 akça

Şerefe-i merkûma mevcûd küfekî
korkuluk vaz'ı
Devren: 10,5 zirâ'
Fî 100= 1.050 akça

Noksan küfekî korkuluk tevdîdi: 1
aded, 1,5 zirâ'
Fî 360= 540 akça

Minâre derûnunda mevcûd
kademeler mahalline vaz'ı: 27 aded
Fî 80= 2.160 akça

Şerefe-i mezkûr üzerine tuğlanın
tevdîdi
Devren: 6,5 zirâ'
Kadden: 5 zirâ'
Terbî'î: 32,5 zirâ'
Fî 120= 3.900 akça

Üzerine küfekî bilezik tevdîdi
Devren: 6,5 zirâ'
Fî 240= 1.560 akça

Üzerine karaağac-ı cedîd
Devren: 6,5 zirâ'
Fî 40= 260 akça

Üzerine kurşun külâh tevdîdi
Devren: 6,5 zirâ'
Kadden: 5 zirâ'
32,5 zirâ' terbî'î:
16

16 zirâ' 6 parmak
Fî 120= 1.950 akça

Mevcûd kurşun ücret-i rahtiye: 210
kıyye
Fî 2= 420 akça

İktizâ eden cedîd kurşun: 78 kıyye
Fî 36= 2.808 akça

İktizâ eden cedîd nuhâs alem: 1 aded
4 kıyye, fî 330
1.320
210 atık bahâ ihrâc

1.110 akça

Minâre-i şerîf binâsiyçün iktizâ eden
iskele binâsı
Tûlen: 4 zirâ'
Arzan: 4 zirâ'
Kadden: 25 zirâ'
Terbî'î: 400 zirâ', fî 40
16.000
08.000 enkâ[z]-ı atık bahâsı ihrâc

8.000 akça

Tefrîğ-i lağım
Terbî'î: 15 zirâ'
Fî 40= 600 akça

Küfe, kürek, hammâliye ve masârif-i
sâire
10.781 akça

Yekûn: 118.670 akça
988,5 guruş 50 akça be-hesâb-ı guruş
045 guruş gayr ez keşf-i bî'r-i mâ ve tahta havâle tevdîdi ve bazan zuhûrât
+-----
1.034 guruş
0001 beheri tenzîl

1.033 guruş

Vech-i meşrûh üzere derûn-ı defterde zikrolunan câmi'-i şerîf ve minâresi keşf ve mu'âyene ve fîâtı vaz' ve hesâb olundukda be-hesâb-ı guruş yalnız dokuz yüz seksen sekiz buçuk guruşa bâliğ olmağla bu mahalle şerh verildi. Bâkî emr ü fermân devletlü inâyetlü merhametlü sultânım hazretlerindir.

Vech-i meşrûh üzre işbu derûn-ı defterde mastûr meblağ-ı mezbûr yalnız bin otuz üç guruş devletlü inâyetlü efendimiz hazretlerinin hâzine-i âlîlerinden hâzinedâr-ı âlî-kadrları sa'âdetlü Mehmed Ağa yediyle tamâmen ve kâmilten ahz u kabz edip taraf-ı devletlerinde bir akça ve bir habbe kalmadığı ecilden işbu mahalle memhûren şerh verildi. Fî 21 Za sene 1181.

Bende
Abdi ser-mi'mâr-ı hâssa hâlâ
Abdi (Mühür)

Yazıla.

Gekbuze Nâ'ibi'ne ve İskele Emîni ve Yeniçeri Serdârı ve sâ'ir a'yân-ı vilâyet [ve] iş erleri zîde kadruhüme hüküm ki,

Ecdâd-ı ızâmımdan cennet-mekân-ı huld-âşiyân merhûm ve mağfûrun leh Ebü'l-feth Sultân Mehmed Hân tâbe serâhın âsâr-ı celîlelerinden İstanbul'da vâki' zelzele takrîbi ile tecdîdine mübâşeret olunan câmi'-i şerîfleri ebniyyesine Karamürsel cânibinden kat' ve nakli iktizâ eden küllhan tabanı misillü iki bin aded taşların Karamürsel sefînelerine tahmîli mümkin olmayup bir an akdem Deraliyye'ne nakli mühim ve muktazî olduğuna binâ'en Gekbuze nâhiyesinde Mallım karyesi iskelesinde mevcûd At Kayığı ta'bîr olunur kayıklardan iki aded kayık Karamürsel İskelesi'ne tesyîr birle zikr olunan taşların Deraliyye'ne nakl etdirilmesi bâbında bundan mukaddem evâhir-i Muharrem'de sizlere hitâben bir kıt'a emr-i âlî-şânım ısdâr ve irsâl olunmuş idi. Lâkin şimdiye dek fermânım olduğu üzre matlûb olan at kayıklarını iskele-i mezbûra irsâl eylemediğimize binâ'en el-eyvm iskele-i mezbûrede ahcâr-ı mütenevvi'adan iki yüz ocak taşdan ziyâde müctemi' olup câmi'-i şerîf-i mezbûrun binâsına mübâşeret olunan temeli ahcâr-ı mezkûrenin nakline mütevakıf olup zikr olunan kayıklar Bostaniyân-ı Hâssa Ocağı'na müte'allik ve merbût olmakdan nâşî hâlen Serbostâniyân-ı Hâssa Halil dâme mecduhû ma'rifetiyle ocağ-ı mezbûr hasekilerinden bu def'a ta'yîn olunan zîde kadruhû mübâşeretiyle karye-i mezbûre iskelesinde mevcûd at kayıkların bilâ-tevakuf Karamürsel İskelesi'ne sevk ve tesyîr ve mevcûd olan taşlar ıcâleten Dersaâdet'ime nakl ve tesbîl ve ba'de ezîn ihrâc olunan taşların dahi peyderpey nakl ve îsâli için kadr-i kifâye kayıklar ta'yîn ve tahsîs olunmak fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve mübâşir-i merkûm ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde siz ki nâ'ib ve iskele emîni ve zâbitân ve sâ'irlerisiz, ebniyye-i mezkûre ebniyye-i sâ'ireye kıyâs olunmayup bir sâat mukaddem binâ ve inşâsına irâde-i aliyye-i mülûkânem ta'alluk etmekden nâşî ol mikdâr ahcâr iskele-i mezkûrede hâzır ve âmâde olduğuna binâ'en karye-i mezkûre iskelesinde mevcûd olan at kayıklarını haseki-i merkûm mübâşeretiyle Karamürsel İskelesi'ne sevk ve tesyîr ve ahcâr-ı mezkûreyi tekmiilen tahmîl birle bir an akdem Deraliyye'ne irsâl ve tesyîre ihtimâm ve dikkat ve ahcâr-ı mezkûre ba'de't-tekmîl fîmâ-ba'd kat' ve nakli iktizâ eden ahcâr için dahi kadr-i kifâye kayıklar ta'yîn ve tahsîs birle temşiyet-i umûr-ı mühimmeye sarf-ı vüs' ve ikdâm eylesiniz. Şöyle ki: Ma'âzallâhu Te'âlâ zikr olunan kayıkların tedârik ve irsâli husûsunda te'hîr ve terâhî misillü harekete cesâret ile ta'tîl-i umûra bâ'is olmak ihtimâlleriniz olur ise te'dîb ve gûşmâl olunacaklarınız mukarrerdir. Heman ana göre intibâh ve basîret üzre hareket ve matlûb-ı hümâyûnum olduğu vechile zikr olunan ahcârın bir sâat mukaddem Deraliyye'ne irsâl ve tesyîr ve tekmiiline sarf-ı nakdîne-i kudret eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdir olmuşdur.

Fî 9 Z sene [1]181.

Muhâsebe'den yazılmışdır.

Nezâret-i hazret-i sadr-ı a'zamîde olan evkâfdan merhûm ve mağfûr-un-leh Ebü'l-feth Sultân Mehmed Han aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrân hazretlerinin âsâr-ı hayriyyelerinden Çekmece-i Kebîr kasabasında vâkî' câmi'-i şerîf ve havlusunda kâ'in mekteb ve minâresi bundan akdem vukû' bulan zelzelede müşrif-i harâb ve ta'mîr ve termîme muhtâc olmağla mâl-ı vakf-ı mezbûrdan ta'mîr ve termîm olunması için emr-i âlîşân sâdır olmağla imtisâlen-leh vakf-ı mezbûr mütevellîsi tarafından vekîli fahru'l-akrân Hâfız Ali Efendi câmi'-i mezkûr ve mekteb ve minâre ve sâir ta'mîr ve termîmi muktazî olan mahallerin vakf-ı mezbûra bi-şartı'r-rücû' ta'mîr ve termîm etmekle bi'l-iltimâs bu def'a ve kasaba-i mezbûre mi'mârı Ahmed Halîfe ve sâir ebniye ve sükûf ahvâline vukûf-ı tâmmı olan bî-garaz müslimîn ile câmi'-i mezkûra varıp mezbûr Hâfız Ali Efendi hâzır olduğu hâlde ba'de'l-mu'âyene ve'l-misâha ne mikdâr ile husûl-pezîr olduğu keşf ve tahrîr ve takdîm olunan müfredât defteridir ki ber-vech-i âti zikr olunur. Fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-ısrîn fî şehri Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve semânîn ve mi'e ve elf.

Câmi'-i şerîf üzerinde çift sekiz mikrâslı mana göğüslemeli yeniçap mertekli on iki arşun-ı kebîrinden mahyalı ve kat-ı sagîr dirkemiden kuşaklı enkâz-ı mevcûdesiyle mahlût sakf tecdîdi
Tûlen: 21 zirâ'
Arzan ma'a hevâ: 16 zirâ'
Terbî'an: 336 zirâ'

Câmi'-i mezkûrun derûn-ı birûnunda mevcûd tavânda yeşil ve süleğen boya tecdîdi
Tûlen: 21 zirâ'
Arzan: 16 zirâ'
Terbî'an: 336 zirâ'

Câmi'-i şerîfin cânib-i yesârında vâkî' duvar münhedim olmağla enkâz-ı mevcûdesiyle mahlût melez duvar tecdîdi
Tûlen: 19 zirâ'
Kadden: 52 zirâ'
Terbî'an: 104,5 zirâ'

Câmi'-i mezbûrun sağ tarafında kezâlik enkâz-ı mevcûdesiyle melez duvar tecdîdi
Terbî'an: 52 zirâ'

Câmi'-i mezkûrun derûnunda ve taşrasında müceddeden siva tecdîdi
Terbî'an: 156,5 zirâ'

Câmi'-i mezkûrun iktizâ eden mahallerine câ be-câ siva tecdîdi
Terbî'an: 100 zirâ'

Câmi'-i mezkûrun derûnunda ve taşrasında câ be-câ tuğla döşeme ta'mîri
Terbî'an: 82 zirâ'

Câmi'-i mezkûrun pencerelerinde mevcûd cam çarçûbelerinde ta'mîrât
Beheri arzan: 1 zirâ'
Kadden: 1 zirâ', 18 parmak

Müceddeden penceresiyle çarçûbe: 1 aded

Pencerelerinde noksan cam orta tahta: 23 aded

Câmi'-i mezkûrun etrâfında şatrancî duvar camı tecdîdi
Çift: 4 aded
Beheri kadden: 1,5 zirâ'
Arzan: 1 zirâ'

Câmi'-i mezkûrun kapısı üzerine tahta döşeme tecdîdi
Terbî'an: 7 zirâ'

Câmi'-i mezkûrun minberi ve kürsüsü ve mahfel ve iki kapısında parmaklıklarında ve sâir iktizâ eden mahallerinde envâ' boya tecdîdi
Terbî'an: 90 [zirâ']

Câmi'-i mezkûrun minâresi üzerinde tuğla petek tecdîdi
Devren: 7 zirâ'
Kadden: 4,5 zirâ'
Terbî'an: 31,5 zirâ'

Minâreye meyil için çam seren: 1 aded

Kuşatma için sagîr çam seren: 12 aded

Müceddeden inhisâr-ı alem: 1 aded
Kadden: 3,5 zirâ'

Petek üzerinde cedîd kurşun külâhı
Devren: 4 zirâ'
Kadden: 4 zirâ'
28 zirâ' terbî'an
14 zirâ'

14 zirâ'

Mevcûd kurşun tecdîdi: 224 kıyye

Câmi'-i mezkûrun üzerine iktizâ eden noksan kiremit: 500 aded

Minârenin derûn-ı birûnunda câ be-câ derz tecdîdi
Terbî'an: 36 zirâ'

Musluk üzerinde meremmât-ı sakf ve kiremit tecdîdi
Tûlen: 6 zirâ'
Arzan: 4 zirâ'
Terbî'an: 24 zirâ'

Çam kanadlığından musluk önünde oturak tahtası: 1 adet

Sagîr musluk: 3 adet

Câmi'-i mezkûrun mihrâb tarafında taş mahlût duvar tecdîdi
Tûlen: 15,5 zirâ'
Kadden: 3 zirâ'
Terbî'an: 46,5 zirâ'

Câmi'-i mezkûrun taşrasında vâki' duvarları üzerine saçak ma'a kiremit tecdîdi
Terbî'an: 66 zirâ'

Kenîf etrâfında ağa tahtasından müceddeden tahta perde
Tûlen: 4 zirâ'
Kadden: 2 zirâ'
Terbî'an: 8 zirâ'

Kenîf derûnuna tahta döşeme ve sakf ta'mîrî
Mertek: 5 adet

Karaağaç tahtasından çârçûbeli mevcûd kapı tecdîdi
Kadden: 2,5 zirâ'
Arzan: 2 zirâ'

Enkâz-ı mevcûdesiyle mekteb ta'mîri
Tûlen: 7 zirâ'
Arzan: 6 zirâ'
Terbî'an: 42 zirâ'

Câmi'-i mezkûrun iktizâ eden mahallerine bi'l-cümle badana
Terbî'an: 420 zirâ'

Câmi'-i mezkûrun bi'l-cümle duvarlarına derz
Terbî'an: 350 zirâ'

Küfe, kürek, kazma ve masârifi-i lâzime-i sâir

Mâ fihi mine'l-keşf ve't-tahrîr nemekâhu'l-fakîr ileyhi azze şânuhû Küçük Hâfız-zâde Mehmed Salih el-müvellâ-hilâfe bi-nâhiye-i Çekmece-i Kebîr ufiye anhümâ.

Mehmed Salih (Mühür)

Topkapı'da harabeye dönmüş kale burcu
Atatürk Kitaplığı Alb. 184-2/31

Kınalıada'da depremzedeler
Atatürk Kitaplığı Alb. 184-2/39

Heybeliada'da bir otel harabesi
Atatürk Kitaplığı Alb. 184-2/46

Nuruosmaniye'deki Sofçu Hanı
Atatürk Kitaplığı Alb. 184-3/30

Bayezid'de Bakırcı dükkanları
Atatürk Kitaplığı Alb. 184-3/48

Aksaray tarafında Hasan Paşa Fırını
Atatürk Kitaplığı Alb. 184-3/49

عون عنایت صمدانی برین همت همايون جناب حضرت حلافتنا الهي اله با امر همايون مانورنا وانسلی اولانم خستماکان
 خلد اشیاں مرحوم و مغفور له ابوالفتح و المغازی سلطان محمد خان بخاری غلبه رحمہ الباری حضرت بزرگ جامع شریف فرزند
 ردیف ازین بزرگان سنیہ مجازی الاخره سی غرضندن عتیق دیوار لرلی قفہ کتبخانه سندن هدمنه مسکوت
 و طغوز ماه موروزن مجرداً عمل و صنعته مبارکت و اشوکان اوج سنه سی مجازی الاخره سنه اون بسجی نوم کلخانه
 برچی بری جن این دخی نیم قبه جاها ری زمینه دلیل بسندین همايون بیدلوان رسم اوزده بنده سجاام مستخدم و متاین
 و زیاده زمین اوله رق بنا و انشا و نغله مدقت مأموریم اولان اوتوزالتی تجی این کرک هدمیه و کرک ابنیه ناک
 با کجه منصار قاتی دفتر برز

عن خزانه اندوز همايون ۱۱۸۱ ص ۱۷۲ عوییه	عن خزانه اندوز همايون برای بها، بیعور ۱۱۸۱ ص ۱۷۲ عوییه	عن خزانه اندوز همايون ۱۱۸۱ ص ۱۷۲ عوییه	عن خزانه اندوز همايون ۱۱۸۱ ص ۱۷۲ عوییه
عن خزانه اندوز همايون ۱۱۸۱ ص ۱۷۲ عوییه	عن خزانه اندوز همايون ۱۱۸۱ ص ۱۷۲ عوییه	عن خزانه اندوز همايون ۱۱۸۱ ص ۱۷۲ عوییه	عن خزانه اندوز همايون ۱۱۸۱ ص ۱۷۲ عوییه
عن خزانه اندوز همايون ۱۱۸۱ ص ۱۷۲ عوییه	عن خزانه اندوز همايون ۱۱۸۱ ص ۱۷۲ عوییه	عن خزانه اندوز همايون ۱۱۸۱ ص ۱۷۲ عوییه	عن خزانه اندوز همايون ۱۱۸۱ ص ۱۷۲ عوییه

Depremde yıkılan Fatih Camii'nin yeniden inşası için yapılan masrafların defteri.

16 Ekim 1769

الميزان

عقودت ۲۵۷۱۷۴	کرومی ۷۲۰	مصارقات ۷۱۴
عقودت ۲۱۴	کرومی ۲۱۴	مصارقات ۲۱۴
عقودت ۲۱۴	کرومی ۲۱۴	مصارقات ۲۱۴

توضیحات
 اشو مبلغ باقی برهفته لکان عمله یومیه سی و بعضی اضافت و بعضی اهدا
 استوائی نسیله ایندیکموزاون اوج سمجه موروزن و بعضی کور و کور

مستخرج
 بومنه عهد و بصادق و ساره
 ۱۸۴۹۱
 ۱۸۴۹۱

Avn-i inâyet-i Samedânî ve yümn-i himmet-i hümâyûn-ı cenâb-ı hazret-i hilâfet-penâhî ile bâ-emr-i hümâyûn me'mûr-ı binâ ve inşâsı olduğum cennet-mekân-ı huld-âşiyân merhûm ve mağfûrun-leh Ebü'l-feth ve'l-megâzî Sultan Mehmed Hân-ı Gâzî aleyhi rahmetü'l-Bârî hazretlerinin câmi'-i şerîf-i feyz redîflerinin bin yüz seksen senesi Cemâziye'l-âhiresi gurresinden atîk duvarları kafa suhtesinden hem-demine mübâşeret ve dokuz mâh mürûrunda müceddeden temel vaz'ına mübâderet ve işbu seksen üç senesi Cemâziye'l-âhiresinin on beşinci gününe gelince yirmi yedi buçuk ayda dahi nîm kubbe camları zemîne değîn pesendîde-i hümâyûn buyurulan resm üzre bi-mennihî Sübhânehû müstahkem ve metîn ve ziyâde rasîn olarak binâ ve inşâ olunmağla müddet-i me'mûriyetim olan otuz altı buçuk ayda gerek hedmiye ve gerek ebniyenin bi'l-cümle masârifâtı defteridir.

El-makbûzât:

An Hazîne-i Enderûn-ı Hümâyûn. Fî 20 Ş sene 1180 25000 guruş 17075,5* 7924,5 *Türbe-i münîfe ve Türbe-i Valide ve minâreler masârifî	An Hazîne-i Enderûn-ı Hümâyûn. Fî 15 Za sene 1180 25000 guruş	An Hazîne-i Enderûn-ı Hümâyûn. Berây-ı bahâ-i timur	An Hazîne-i Enderûn-ı Hümâyûn. Fî 17 S sene 1181 50000 guruş
An Hazîne-i Enderûn-ı Hümâyûn. Fî 22 Ş sene 1181 50000 guruş	An Darbhâne-i Âmire Fî 2 Z sene 1181 40000 guruş	An Darbhâne-i Âmire Fî 2 Ca sene 1182 75000 guruş	An Darbhâne-i Âmire Fî 5 Za sene 1182 50000 guruş
An Darbhâne-i Âmire Fî 23 S sene 1183 50000 guruş	Yekûn 357174,5 guruş 714 kîse-i Rûmî 174,5 kûsûr guruş		

El-mîzân

Guruş	Kîse-i Rûmî	
388	720	Masârifât
- 174,5	-714	Makbûzât
213,5	006	İşbu meblağ-ı bâkî bir haftalık amele yevmiyesi ve ba'zı esnâfa verilmesi iktizâ eden kusûrdur.
213,5	006	İşbu altı kîse ile iki yüz on üç buçuk guruş dahi teslim ve tahvîl ahz olunmuşdur.

An 16 C sene 1183 ilâ 16 B sene 1183

Eyyâm

Hafta

31

Aded

4

Yevmiye-i amele ve masârifât-ı sâ'ire
Ber-mûceb-i defter.

Guruş	Para	
8391	35	Fî 17 B sene 1183 Darbhâne-i Âmire'den tamâmen teslim ve tahvîl ahz olunmuşdur.
8391	35	

نفع هبوط باز به
 استنجم و قوه هوم و مقهوره که بود لفظ و الحفا ز سره محمد خا ناز با
 نگره جامع تریف بونوع از قدر زلزله یکبار که منهدم و مجرد و نوسه انا و نوز
 در نماها جامع مذکور است بقتضای زبان را لیبوز عدد و قناری و وضع و بیدرون
 طوع لایحه در مضافه شریفتم را بقایه بهای الواعیه و سنوی از مکتور
 و قوه روعه زیه نسیه و ضعی لایحه و لایحه الحفیه قناری سنوی مذکور
 برته مضافه شریفتم را بقایه الواعیه موقدینه سنوی بکرمی بنی غوش
 و بیدرون مصار فایه مذکوره و قوه شرفکار حسابانه محاسب قناری
 لاجن از وقت نقتی عمدله بر لافند طرفه محمد سرعم و بیدرون
 مذکور است و موقد نصر و نسیه الواعیه لایحه الحفیه لایحه الحفیه سنوی
 سنوی بکرمی بنی غوش و ظیفه لایحه الحفیه لایحه الحفیه لایحه الحفیه
 خلیفه را به رهیم نجیب و مجرد و موقد و موقد مزید موقد
 علم شریفه شریف لایحه الحفیه بیوا و حایه و قوه مزید موقد
 لایحه الحفیه و موقد و موقد و موقد و موقد و موقد و موقد
 عمد لایحه الحفیه لایحه الحفیه لایحه الحفیه لایحه الحفیه لایحه الحفیه
 و مقید لایحه الحفیه لایحه الحفیه لایحه الحفیه لایحه الحفیه لایحه الحفیه
 فید و موقد لایحه الحفیه لایحه الحفیه لایحه الحفیه لایحه الحفیه لایحه الحفیه
 لایحه الحفیه لایحه الحفیه لایحه الحفیه لایحه الحفیه لایحه الحفیه

İstanbul'da meydana gelen büyük depremde yıkılan ve genişletilerek yeniden yapılan Fatih Camii'ne kandilci tayin edilen İbrahim oğlu İsmail Halife'nin beratının verilmesi.

Buyuruldu.

Nişân-ı Hümâyûn yazıla ki:

İstanbul'da vâki' merhûm ve mağfûrun leh Ebü'l-feth ve'l-megâzî Sultân Mehmed Hân

Gâzî tâbe serâhu câmi'-i şerîfi bundan akdem zelzele-i kebîrde münhedim ve müceddeden tevsî'an binâ ve inşâ olunan câmi'-i mezkûra sâbıkından ziyâde altı yüz aded kanâdîl vaz' ve bin yüz doksan iki senesi Ramazân-ı Şerîfi'nde îkâdına bed' olunup ve senevî altı yüz doksan vukıyye revgan-ı zeyt ta'yîn ve zammı lâzım ve lâ-büdd olmağın, kanâdîl-i mezkûreden beher sene Ramazân-ı Şerîf'de îkâd olunup mûkidine senevî yirmi beş gurus verilüp masârifât-ı mezkûrât vakf-ı şerîfin hesâbına mahsûb olmak için Evkâf Müfettişi Hamdullah Beyefendi tarafından hüccet-i şer'iyeye verilüp kanâdîl-i mezkûrlara bir mûkîd nasb ve ta'yîn olunması lâ-büdd olmağın, îkâd-ı kanâdîl ciheti senevî yirmi beş gurus vazîfe ile erbâb-ı istihkâkdan İsmail Halife ibn-i İbrahim'e tevcîh ve müceddeden Haremeyn-i Şerîfeyn Muhâsebesi'ne kayd ve yedine berât-ı şerîf-i âlî-şân ihsân buyurulmak ricâsına vakf-ı mezbûr mütevellîsi es-Seyyid Mehmed Ağa arz ve vech-i meşrûh üzere Evkâf Müfettişi mûmâ-ileyh Hamdullah Beyefendi i'lâm etmekle vakf-ı mezbûrun mahalli kaydı mastûr ve mukayyed olduğu Haremeyn Muhâsebesi'nden der-kenâr olunmağın, i'lâm mücebince Haremeyn Muhâsebesi'ne kayd ve berât i'tâ olunmak bâbında ru'ûs-ı hümâyûn sâdır olmağın vech-i meşrûh üzere berât-ı şerîf-i âlî-şân yazılmak için işbu tezkire verildi.

Fî 27 Za sene 1193.

Abdühû Mehmed Nûreddin [mühür]

(Handwritten title and introductory lines in Ottoman Turkish script, partially obscured by a large seal)

بروجه امانت اوردی کول عرف بیکانیم اولدی استانبول و قوزاقانی قان کولکیزدیر عربستان قان کولکیزلی جزو اعظمی اولدی لودقیه العربیه کائن اولدی باشا وقف لیسلی مسقطاندن وفان کولکیز ایسی و بشار وفان قودلریک ساکن اولدی عی قونون خانی و بیکله معروف برپاب کادیکر خان و محازن وفان بونرد اقم با مراد ققانی وقوع بولدی زلزله عظیمه کللاً منهدم وارینا قالمیوب کولکیز ایسی و قان بخاری قودلریک عی بر بونرد خان مذکورون غیره اسکان ایده حلیه عی مناسب اولدی قنندن برطان بنا و انشایه اسدا احتیاج ایله محتاج اولوب و وقف زبور متوکیشلی و وظای بنا و انشایه بر وجه اقتدای اولدی قی دخی قدیم خاکبای طی العیاری قنآن بر قعه حجت و اعدهم شرعیه دن معلوم عیده لری بیورد قده قان مذکور و محازن وفانلی سنه دی حاص اولدی التوز العی غرض ایجار لیک یوز الی غرضی مقاطعه زمین اولدی طرف و قطعه و دیلوب و بشوز غرضی جانب کولکیز ابراد قید اولی اوزده خان مرقوم جانب کولکیز بنا و انشای اولین اولدی که مساعدت عیده لری اوزان و حجت و اعدهم شرعیه لیک بر قعه بر قعه امربین انشان اصرد و احسان بیولوب باننده امر و فرمان و قولو عینا لیک و کتایو سلطانم حضرت کولکیز

(Vertical handwritten notes on the left side of the document, including a large title and various signatures and stamps)

(Vertical handwritten notes on the right side of the document, including a large title and various signatures and stamps)

(Vertical handwritten notes at the bottom right, including a date and various signatures)

Lazkiyetül-Arab'da bulunan Arslan Paşa Vakfı'ndan Duhan Gümrüğü Emmini ve duhan tüccarlarının ikamet ettikleri ve büyük depremde tamamen yıkılan Tütün Hanı adlı han ve tütün deposunun yeniden inşasına izin verilmesine dair buyuruldu.

Taraf-ı vakfdan mütevellîsi ma'rifetiyle verilen hüccet mücebince binâsı için izni hâvi emri ısdâr olunmak buyuruldu.

Fî 3 M. sene [1]212.

Sahh.

Tezkire dâde.

Ber-vech-i emânet idâresi muhavvel-i uhde-i bendegânem olan İstanbul ve tevâbi'âtı duhân gümrüklerinden Arabistan duhân gümrüklerinin cüz'-i a'zamı olan Lazkiyetü'l-arab'da kâin Arslan Paşa vakf-ı şerîfi musakkafâtından Duhân Gümrüğü Emîni ve tüccâr-ı duhân kullarının sâkin oldukları Tütünhanı demekle ma'rûf bir bâb kârgîr han ve mehâzin-i duhân bundan akdem bi-emrillahi te'âlâ vukû' bulan zelzele-i azîmde külliye münhedim ve eser-i binâ kalmayıp gümrük emîni ve duhân tüccârı kullarına mahall-i merkûmda hân-ı mezkûrdan gayri iskân edecek mahall-i münâsib olmadığından beher-hâl binâ ve inşâyâ eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olup ve vakf-ı mezbûr mütevellîsinin vakfın binâ ve inşâsına bir vechile iktidârı olmadığı dahi takdîm-i hâk-i pâyi veliyyi'n-nî'amîleri kılınan bir kıt'a hüccet ve i'lâm-ı şer'iyyeden ma'lûm-ı aliyyeleri buyuruldukda hân-ı mezkûr ve mehâzin-i duhânın senevî hâsıl olacak altı yüz elli guruş îcârının yüz elli guruşu mukâta'a-i zemîn olarak taraf-ı vakfa verilip ve beş yüz guruşu cânib-i gümrüğe îrâd olmak üzere hân-ı merkûm cânib-i gümrükden binâ ve inşâ olunmak emrine müsâ'ade-i aliyyeleri erzân ve hüccet ve i'lâm-ı şer'iyye mücebince bir kıt'a emr-i celîlü's-şân ısdâr ve ihsân buyurulmak bâbında emr ü fermân devletlü inâyetlü merhametlü sultânım hazretlerindir.

Vech-i meşrûh üzere defter hanesi görüle.

Nâhiye-i Lazkiye, der-liva-i Cebele

Nefs-i Lazkiye, hâss-ı hümâyûn, tâbî'-i mezbûr.

Mahallât-ı müslimânân

Mahallât-ı Nasârâ

Neferân: aded

Neferân: aded

Mahsûlât-ı mukâta'ât-ı nefsi Lazkiye

Mahsûl-i ihtisâb ve kapan-ı hâss

Mahsûl-i iskele-i Lazkiye

Mâ'a mahsûlât ve rüsûmât-ı

Fî sene: 38.000

Fî sene: 25.000

sâire: Aded

Der-kenâr olunandan mâ'adâlar takrîrde mezkûr Lazkiye kazâsında Arslan Paşa Vakfı olarak hân mahalli Defterhâne-i Amîre'de bulunmamıştır. Fermân devletlü sultânım hazretlerindir.

Der-kenar fî selh-i Z. sene 1211.

Tevliyet ve nezâret ve vakfiyesi kaydları kaleminden der-kenâr ola.

Haremeyn-i Şerîfeyn Muhâsebesi'nde kaydı bulunmamıştır. Emr ü fermân devletlü inâyetlü sultânım hazretlerindir. Fî 25 N. Sene 1211.

Lazkiyetü'l-arab'da vâki' merhûm Arslan Paşa'nın ta'mîr eylediği câmi'-i cedîd demekle şehîr vakfının hitâbeti kaydı Anadolu Muhâsebesi'nde mastûr ve mukayyed olup tevliyeti kaydı bulunmamıştır. Emr ü fermân devletlü sa'âdetlü sultânım hazretlerindir. Fî 24 Z. sene 1211.

Haremeyn-i Şerîfeyn Mukâta'ası'nda dahi kaydı bulunmamıştır. Emr ü fermân devletlü inâyetlü sultânım hazretlerindir. Fî 24 Z. sene 1211.

Maden Kalemi'nde dahi bulunmamıştır. Fermân sultânımındır. Fî 24 Z. sene 1211.

Bursa ve Avlonya kalemlerinde dahi bulunmamıştır. Fermân devletlü inâyetlü sultânım hazretlerindir. Fî 24 Z. sene 1211.

Ber-mantûk-ı takrîr Küçük Evkâf Muhâsebesi'nde dahi kaydı bulunmamıştır. Emr ü fermân devletlü inâyetlü sultânım hazretlerindir. Fî 25 Z. sene 1211.

حالا نظر دلمین اسوده اولون اوقافون مجله استانبولن سلودی قوی اخیلن فرحوم صنفورد ابراهیم
جامع شریفک بودقه وقوع بولون زلزله دن ناشی خراب و تعمیر صمه محتاج اولون محله
بیان اولود

جامع قرین مکتب شریفک اودته ایانی
مجری اولان کادیر دیواری
تعمیر فرم و تغیر فرم
مخاجدر

جامع شریفک کدرقه سوی تعمیر صمه
محتاج و نیاز شریفک
اشاعی جامع شریفک
دیواری و دیواری
تعمیر فرم
مخاجدر

واقف مشارالیه نه اسه قوی بیکه
جامع شریفک فرحوم حلیسین مدد
سازنده کادیر ایچاظر ایچاظر
اولشدر

واقف مشارالیه اسه قوی بیکه
جامع شریفک صاده خراب و
اوقافه محتاج اولان کادیر
دیواری تعمیر فرم
مخاجدر

واقف مشارالیه نه اسه قوی شریفک مکتب شریفک
وقاسم ایچاظر و فرحوم و فرحوم
بعض محله تعمیر فرم
مخاجدر

Silivrikapı'da bulunan İbrahim Paşa Camii'nin depremde zarar gören ve tamire muhtaç olan yerlerini gösteren defter.

31 Aralık 1799

Hâlen nezâretlerinde âsûde olan evkâfdan mahmiyye-i İstanbul'da Silivrikapısı dâhilinde merhûm ve mağfûrun-leh İbrahim Paşa Câmî'-i Şerîfi'nin bu def'a vukû' bulan zelzeleden nâşî harâb ve ta'mîr ve termîme muhtâc olan mahalleri beyân olunur:

Câmî'-i şerîfin kebîr kubbesi ta'mîr ve termîme muhtâc ve minâresinin şerifesinin aşağı câmî'-i şerîfinin duvarına değin münhedim olunmağa muhtâcdır.

Ve câmî' kurbunda mekteb-i şerîfinin orta ayağı müceddeden ve etrâf kârgîr duvarları ta'mîr ve termîm ve sakflarını ta'mîr ve termîme muhtâcdır.

Ve Evkâf-ı müşârun-ileyhin Esekapısı demekle ma'rûf câmî'-i şerîfinin minâresi harâb ve tecdîd olunmağa muhtâc ve etrâf kârgîr duvarları ta'mîr ve termîme muhtâcdır.

Ve Evkâf-ı müşârun-ileyhin yine Esekapısı demekle ma'rûf câmî'-i şerîfi harem havlusunda medrese hücerâtlarının sekiz aded kârgîr ocakları bi'l-küllîye münhedim olmuştur.

Ve Evkâf-ı müşârun-ileyhin yine Esekapısı'nın kurbunda mekteb-i şerîfinin ve Kasım Ağa Çeşmesi kurbunda vâkî' mekteb-i şerîfinin ba'zı mahalleri ta'mîr ve termîme muhtâcdır.

استانبولده واقع جنت مکان مرحومه و مغفور لها حسی سلطان طابت تراها نیک بوذن اقرم ظهور ایدن زلزله عظیمه ده
هدم و خراب اولو محلات نیک اوزدینه حاصه معمار لرندن عیبدالله خلیفه قولر براه وارد بویوب
هدم و خراب اولو محلات نیک دفر بدرک بیان اولنور

و مکتب شریفک اطراف دیوار لری و شق اولنان محلات
تغیره محتاج

جامع شریفک دروننک ایکی قبه بینه اولو ایلیک تختنه اهدام میل اولو
ستون مجردا اولغنه محتاج و ایکی قبه سی دخی تغیره محتاج و جامع
شریفک قبه لر بینه موجود اولو جاملر تغیره محتاج
و منهدم اولو کبیر پنجره محلینه وضع اولنوب
و منبر شریف دخی هدم اولنوب مجردا
اولغنه محتاج و مناره نیک تکی
و کوره سی و حویلی قوسی
و سائر صوملر تغیره
محتاج و کادکیر
مشارر مجردا
اولغنه محتاج

و عمارت عامره نیک ایکی قوسی اوزدینه شق اولنان محلات تغیره
محتاج و او دوناق قوسندن هدم اولنان سقف و او دون وضع
اولنان قیو مجردا اولغنه محتاج و عمارت عامره نیک ایکی قیو
بینه اینهدام میل اولو ایکی قبه مجردا اولغنه محتاج
و ایلیک خان اوزدینه هدم اولو صوم قار
و کلا دروننک اولون کار کیر یایی سوار
تغیره و ایکی قیو بینه اینهدام میل اولو کار کیر
دیوار تغیره محتاج

و داد الشفاده کلا دراون اوج عدد کار کیر او طه لر بیک باره لری
دولدر بویوب و سوار لری واقفنا ایدن جاملری تغیره
و داد الشفاه مز بودک دروننک اولو ایلیک باره لری
دولدر بویوب و سوار لری و جامکاتین توغله
دو نمد سی و بعض دیوار لری تغیره
محتاج

İstanbul'da Haseki Sultan Camii ve imaretinin depremde zarar gören mahallerinin tamir ve yenilenmeye muhtaç yerlerini gösteren defter.

31 Aralık 1799

İstanbul'da vâki' cennet-mekân merhûme ve mağfûrun lehâ Haseki Sultan tâbet serâhânın bundan akdem zuhûr eden zelzele-i azîmede hedm ve harâb olan mahallerinin üzerine Hâssa mi'mârlarından Ubeydullah Halîfe kullarıyla varılıp hedm ve harâb olan mahallerin defteridir ki beyân olunur.

Câmi'-i şerîfin derûnunda iki kubbe beyninde olan yayın tahtında i[n]hidâm-ı meyl olan sûtûn müceddeden olmağa muhtâc ve iki kubbesi dahi ta'mîre muhtâc ve câmi'-i şerîfin kubbelerinde mevcûd olan camlar ta'mîre muhtâc ve münhedim olan kebîr pencere mahalline vaz' olunup ve minber-i şerîf dahi hedm olunup müceddeden olmağa muhtâc ve minârenin peteği ve gövdesi ve havlu kapısı ve sâ'ir somları ta'mîre muhtâc ve kârgîr memşâlar müceddeden olmağa muhtâc.

Ve Dârü's-şifâ'da kilâr ve on üç aded kârgîr odaların yaraları doldurulup ve sıvaları ve iktizâ eden camları ta'mîr ve Dârü's-şifâ'-i mezbûrun derûnunda olan hamamın yaraları doldurulması ve sıvaları ve câmekânında tuğla döşemesi ve ba'zı duvarları ta'mîre muhtâc.

Ve mekteb-i şerîfin etrâf duvarları ve şakk olunan mahaller ta'mîre muhtâc.

Ve i'mârât-ı âmirenin ikinci kapısı üzerinde şakk olunan mahaller ta'mîre muhtâc ve odunluk kapusunda hedm olunan sakf ve odun vaz' olunan kapu müceddeden olmağa muhtâc ve imâret-i âmirenin iki kapu beyninde inhidâm-ı meyl olan iki kubbe müceddeden olmağa muhtâc ve ekmekhâne üzerinin hedm olan som fenâr ve kilâr derûnunda olan kârgîr yay ve sıvaları ta'mîr ve iki kapu beyninde inhidâm-ı meyl olan kârgîr duvar ta'mîre muhtâc.

Devletlü, inâyetlü, merhametlü Sultânım hazretleri sağ olsun.

Devletlü Bâbü's-sa'âdeti'l-aliyye Ağası Ağa hazretlerinin nezâretlerinde olan evkâfdan İstanbul'da vâki' merhûm ve mağfûrun-leh Gâzî Davud Paşa hazretlerinin câmi'-i şerîfi ta'mîr ve termîmine bundan akdem vakf-ı mezbûrda mütevellî bulunanlar devletlü Bâbü's-sa'âdeti'l-aliyye Ağası taraf-ı devletlerinde mevcûd dolab akçesinden cihet-i karz-ı hasen ve temessük-i mezkûr ile istikrâz eyledikleri mebâliğ-i mezbûr ber-mûceb-i temessük sekiz bin guruş deyn-i mezkûru Bâbü's-sa'âdeti'l-aliyye Ağası Ağa hazretlerinin taraflarında mevcûd dolaba yed-i kullarıyla vakf-ı mezbûrun vâki' olan vukû'âtından tamâmen edâ ve teslîm olunup temessük-i mezkûr halâs ve taraf-ı kullarına redd olundukda Başmuhâsebe'de olunan zimmet kaydı ref' ve terkîn ve cânib-i vakf tarafına bir kıt'a sûret inâyet ve ihsân buyurulmak niyâzıyla arz-ı hâle cesâret kılındı. Bâkî emr ü fermân lutf [u] ihsân devletlü, inâyetlü, merhametlü Sultânım hazretlerindedir.

Bende
Seyyid Mustafa
El-mütevellî-i Gâzî Davud Paşa, hâlâ

Zimmete.

Başmuhâsebe'den

Ber-mûceb-i hesâb-ı mâbeyn Salih Ağa ve Mustafa Ağa, Ağa-i Bâbü's-sa'âdeti'l-aliyye. Der sene 1219.

Berây-ı deyn-i vakf-ı Gâzî Davud Paşa
Bâ-temessük

Guruş

8000

7446 Tahsîlât der-zamân-ı Salih Ağa

554 Bakâyâ

Sâbıkân Bâbü's-sa'âdeti'l-aliyye Ağası Salih Ağa ile halefleri Mustafa Ağa hazretlerinin bundan akdem rü'yet olunan mâbeyn hesâblarında vakf-ı mezkûrun bâ-temessük asıl deyni tahsîlât ve bakâyâsı vech-i meşrûh üzere mukayyedir. Fermân devletlü, inâyetlü Sultânım hazretlerindedir.

Fî 3 N sene [1]221.

Bâbü's-sa'âde defterlerinden teslîmi der-kenâr ola.

Gâzî Davud Paşa Evkâfi'nın bâ-temessük nâzır ve vakf dolabına olan sekiz bin guruşdan yedi bin dört yüz kırk altı guruşu Bâbü's-sa'âde Ağası sâbık sa'âdetlü Salih Ağa zamânında ceste ceste dolaba edâ ve teslîm ve mâ'adâ beş yüz elli dört guruşu hâlen Bâbü's-sa'âde Ağası atûfetlü Hâfız Mustafa Ağa ma'rifetiyle tahsîl ve zahriyye olunup meblağ-ı mezkûr sekiz bin guruş temessükde terkîm olduğu üzere dolaba tamâmen edâ ve teslîm olduğuna binâ'en deyn temessükü mütevellî-i vakf es-Seyyid Mustafa Ağa'ya red olduğu Bâbü's-sa'âde Ağası muhâsebesi defterlerinde mastûr ve mukayyed ve fermân devletlü, inâyetlü Sultânım hazretlerindedir.

Fî 7 L sene 1221.

Mûcebince zimmet kaydı terkîn ile sûret verile.

Sûret dâde. 9 L sene [1]221.

Devletlü, inâyetlü, merhametlü Sultânım hazretleri sağ olsun.

İstanbul'da Osmaniye Câmî'-i Şerîfi kurbunda kâ'in ber-vech-i iştirâk uhdemizde olan Yağcı Hanı demekle arîf han-ı atık bundan akdem vukû'-yâfte olan zelzele-i kebîrde tezelzül ve esâsından harâb ve kâbil-i süknâ olamadığından esâsından hedm ve mebâliğ-i vâfire sarfıyla müceddeden binâ etmemizle han-ı mezbûrun dâhilinde ve hâricinde vâki' odalar ve dekâkînin fi'l-asl gedik i'tibârı ve bir mahalde dahi mukayyed olmayup i'tibâr ve kayd olunmadıkça rağbet etmemeleriyle merâhim-i aliyyelerinden mercûdur ki, han-ı mezbûrun dâhilinde ve hâricinde olan odalar ve dekâkînin gedikleri isimlerine tashîhan Başmuhâsebe'ye kayd ve yedlerine sûret i'tâ buyurulmak bâbında emr ü fermân devletlü, inâyetlü, merhametlü efendim Sultânım hazretlerindedir.

El-abdü'd-dâ'î Sırrı-zâde hafîdi Yahya el-müşerref bi-Medineti'l-Mekketi'l-mükerreme. / Bende: Ed-dâ'iyetü'l-kadîme Emine Hanım / Bende: Mir Ahmed / Bende: Ayşe Hanım / Bende: Emetullah Hanım / Bende: Zenzem Hanım / Bende: Mir Muhammed / Bende: Emine Hanım ibneti Sipahi Ahmed Efendi / Bende: Fatma Hanım ibneti Hüseyin Efendi / Bende: İbrahim Edhem ve Emine Hanım ibneti İbrahim Ağa / Bende: Kazakçı kölesi Küçük Ahmed es-Sırrî / Bende: Fatma zevce-i Esirci Küçük Ahmed / Bende: Harîrî es-Seyyid Muhammed Efendi / Bende: Abide Hanım / Bende: Ketenciler Kethüdâsi Abdullah Ağa zevcesi

Ma'rûz-ı dâ'î-i devlet-i aliyyeleridir ki,

Zikri âtî hanın bi'l-icâreteyn mutasarrıfları ashâb-ı arzuhâlde Mekke-i Mükerrerme pâye-i celîlesi olup sâbıkân Şam-ı Şerîf Kādîsı mevâlî-i fihâmdan fazîletlü Yahya Beyefendi neclî'l-merhûm Sadr-ı Rumeli esbak İbrahim Efendi asâleten ve sâ'ir şürekâları olup zeyl-i arzuhâlde muharrerü'l-esâmî kimesneler taraflarından me'zûnen meclis-i şer'-i münîrde takrîr-i kelâm edüp İstanbul'da Nûr-ı Osmânî Câmî'-i Şerîfi kurbunda vâki' Yağcı Hanı demekle ma'rûf üç katda cem'an altmış altı bâb oda ve ba'zan dükkânları müştamil bir bâb kârgîr han ve tahtında tarîk-ı âmmda vâki' üç bâb kârgîr dükkânlar mukaddemâ vâki' olan zelzelelerde harâb olmağla inhidâma mâ'il olmağın bundan akdemce esâsına değin hedm ile cümlemiz malımızdan bi'l-ittifâk külliyetlü mebâliğ sarfla müceddeden binâ edüp, lâkin han-ı mezbûr odalarının ve dükkânlarının gedikleri aklâmdan birinde mukayyed olmadığından mukayyed olmamağla gediklerini şirâyâ tâlib zuhûr etmeyüp ol vechile mu'attal kalmağın zikr olunan hanın oda ve dükkânları ve tahtında olan dükkânların gedikleri sâ'ir hanlarda vâki' odaların gedikleri misillü yedlerimizde olan temessükât mantûklarınca hisse-i ma'lûmelerimize her birimiz mutasarrıf olmak için gedikleri isimlerimize tasrîhan Başmuhâsebe'ye kayd ve yedimize başka başka sûret i'tâsı matlûbumuzdur dediklerinde husûs-ı mezbûr erbâb-ı vukûfdan dahi su'âl olundukda, husûs-ı mezbûr bundan akdem odalarına gedik i'tibârıyla Başmuhâsebe'ye kayd olunan Mahmudpaşa'da Sultan Odaları demekle arîf han ve sâ'ir o makâleler misillü olup ve ashâb-ı arzuhâl-i mûmâ-ileyhim zikr olunan hanın mülk ashâbı olmağla vech-i muharrer üzre gedikleri kalem-i mezbûra kayd ile yedlerine sûret i'tâsında kimesneye gadr veyahûd âhar vechile bir mahzûr melhûz olmadığı inhâ olunmağla ber-mantûk-ı istid'â han-ı mezbûrun oda ve dükkânları ashâbı mûmâ-ileyhimin isimlerine tasrîhan Başmuhâsebe'ye kayd ve yedlerinde olan temessükât mantûkunca hisselerine mutasarrıf olmak için yedlerine başka başka sûret i'tâsını istid'â eyledikleri İstanbul Mahkemesi'nden huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. Bâkî el-emru li-veliyi'l-emr. Fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ısrîn mine'l-Muharrem li-seneti tis'a ve ısrîn ve mi'eteyn ve elf.

Es-Seyyid Mehmed Esad [mühür]

Sahh.

Buyuyruldu.

İ'lâmları mücebince Başmuhâsebe'ye kayd ve başka başka yedlerine sûretleri i'tâ olunmak buyuyruldu.

Fî 23 M sene [12]29.

İstanbul Kādîsı fazîletlü efendi

İşbu arzuhâle nazar ve emsâline kıyâsen muktezâsını i'lâm eyleye deyü buyuyruldu.

16 M sene [1]229.

Dâde. 19 S sene [12]29.

بادشاه

نمودیم

کاتبی بنی تقریرن نظر در وقت صلح هر دویم انکسار و انشا فلک عدم از زمین حدید اخصار من در انستار کورن منی خسرده
 خانی و سوادک چنان اولده که بلا اذکار بومک ابد طول منی و شکر و طود دینی حالده، خصوصاً نه چهار کس بود فی حالده حدید اخصار
 نماز هرگز من حکم خودی فوجیه در برکه استفتا اوله و صدو مهرده ابراهیم منی سر جوایع شریف مورنیه اولون هو بود
 المنفرد اوله نیز کوره بوندرده و فی المنزله کتاس کورینور ایسه ده سمد درک نیود سکون اولوب مهله اوزره بر طغنی بکوز ایلشک
 قادری صورتی تقریرکده بیانه اولد فی اوزره نظیم اولسونه

شوکتلو کرنتلو مایانو قدرتلو لغیم اتم
 نظارت چاکر اولده اوقانده چنگانه موصوم و مغفوره ابلقح سلطان محمد شاه طاب ثراه اوقان حیدر زنه جامع شریفی جودنره دفع دارانفا مقدا
 زلزله کبیره قدری منشی و قاضی اولری بیایه مهراغا قدری طرفه بعد لعابنه تعبد و یا خود سمدیه و کبره قولایوب معطن طور دینده حال اوزره نیکه
 و کوندره کونه مشرف خراب اولدی بیایه مهراغا قدری طرفه بعد لعابنه تعبد و یا خود سمدیه و کبره قولایوب معطن طور دینده حال اوزره نیکه
 قوروندریک تجیدی و یا هدم اولری نفعاً لوقف شریف طای و تیمور برده بر طاق کار کبره کاکملریش و معاذ عصه سی اوزره ده منجی و یا هدم
 تعیینه ایشاب خانه ربنا و نظیمی شقاری و قفا شریف مشایره قاغقام تنویس قدری بر قطعه تقریریه انما اعرج اولدیغنده ینه دارانفا اولوز اوزره تغیری
 مراد اولسه جانب دفعه کتاسو مصارفی موجب رفیع محده دارانفا موجود ایدر کندنه برهده اولدیغی حسیبه و قفا شریف نفع ایچمه با تسبیح و نظیمی باضو
 کار کبره اولر ایشابه طابیرنه ایچاری مدلاظر اولوب مهراغا قدریه لرعا طوره اولدی اقسای ایدر لایله و اروج کشف و معاینه ایدر کوره و قفا ایشاب نیکه
 کبیر و صغیره و کمری زلزله منشی و بعضی دیلر لر منشی اولوب اوزره اولده قوروندره لوصه ری ده بریشنه اولو حسیبه تعبدیه کدیر کتاسو قده مهراغا
 اوزره دزه اوله بیانه قوروندره محکمای دفع و نظار میری اینه دزه و تحقیق اولری بر حمله وضع امنی و بعضی ذریه فسخ ایله کمری اوزره کبره
 بو سینه لما ایشاب سقفا اولری خاد صورتنه قوروندره اولوز بیج باجا وطنی برخانه اولوب مصارف هدیله ذلتی لرعا ایشاب جمعاً بر بویک
 ایکی بیک در توبه کبری بیخ غورونه رسید ایلغله بودجه خاد اولی اوزره انشای تقدیرنه حسب الموق تبار و ثمانی رغبت اتمه لرک رجب کورنیلده
 اولدر اسکانه حاصل اولدی ایزدی جزئی اولدیغنده و قفا شریف برهده مصارف و غیره اولدیغی اولر مرده محله و سنه سنه اجاسی و قفا شریف مذکور ایلر اولدیغی
 نیات تقدیریه طابیرنه دردی حالتی تریغا لوقف و رفیوت و مناز لاش اولری اولر مرده محله و سنه سنه اجاسی و قفا شریف مذکور ایلر اولدیغی
 اعلام لاینا و سانا ده نظیم و نایا بر رسم قیم و کبره خاد انشای کتاسی بقدره افراج و تقیم ایلی اولغله نظودها ایسه ملکانه دی بودلی ایلیت
 مرفوع عصبه عمیای جبابانلی قدری بصورتیکه ارنشای مذکور سمدیه حال اوزره برهده مترون و معطن قلوب انقاصی دهی تلف اولقدت
 و یا خود جزئی ایلر ایچمه اولقدار قیصرینه خانه با یلقندیه قدری تریغا لوقف ایشاب خانه بر سنجیه طابیرنه فروخت اولدنده تخمین تقیم اولر ایلر
 و عرصه سنک ذلعلیه بقدره نیات مقدله تقدیریه تریغا لوقف ایشاب خانه بر سنجیه طابیرنه فروخت اولدنده تخمین تقیم اولر ایلر
 مطوقه اینه سنک ذلعلیه بقدره نیات مقدله تقدیریه تریغا لوقف ایشاب خانه بر سنجیه طابیرنه فروخت اولدنده تخمین تقیم اولر ایلر
 قده جو اجار تندنه دهی سنوی ایلر معینه حاصل اولدی بصورت و قفا شریف انفع اولدایندیقنده مناسب کوروش و بعضی قدریه دهی مذکور اولدی
 اولغله اولدو جبهه نظیم اذن هما بون معالج قورده ملکانه ای بودی اولر ایلر ایشابه ایدر اولدیغی مطعم عایرک بودلوقه اروز لانه شوکتلو
 کرنتلو مایانو قدرتلو لغیم اتم بادشاهم حفظه کندد

Fatih Camii civarında bulunan depremde zarar gören darüüşşifanın kullanılamaz halde bulunması sebebiyle yıkılarak yerine ahşap evler yapıp kiralanan camii avlusundaki salâcılardan diğer camilerdeki gibi ücret alınmasının vakıf için daha faydalı olacağı.

3 Ağustos 1824

Benim Vezîrim,

İşbu iki bend takrîrin manzûr ve me'âlî ma'lûm-ı hümâyûnum olmuştur. Dârü's-şifâ'nın adem-i lüzûmuna mebnî hedmiyle ahşab hâneler inşâsı gösterilmiş ise de Fâtihi merhûmun binâsı olarak bu ana kadar bu hâl ile durmuş ve şimdi durduğu halde âhar sûretle çâresi bulunmadığı hâlde hedmiyle ahşab hâneler inşâsına hükm-i fetvâ ne vechiledir bir kere istiftâ oluna ve salâcılardan icâre alınması sâ'ir cevâmî-i şerîfe havâlîsinde olan salâcılardan alınmakda olduğuna göre bunlardan dahi alınmasında be'is görünmüyor ise de şimdiye dek niçün sükût olunup hâli üzre bırakılmış bir gûna ilişik kalmadığı sûretde takrîrinde beyân olunduğu üzre tanzîm olunsun.

Şevketlü, kerâmetlü, mehâbetlü, kudretlü veliyyü'n-nî'am efendim Pâdişâhım,

Nezâret-i çâkerîde olan evkâfdan cennet-mekân merhûm ve mağfûrun-leh Ebü'l-feth Sultan Mehmed Hân tâbe serâhu evkâf-ı celîlelerinden câmi'-i şerîfleri civârında vâki' dârü's-şifâ' mukaddemâ zelzele-i kebîrden kubbeleri münşakk ve fenâ-pezîr olarak ol vaktten berü hâlî ve mu'attal kaldığından üzerinde olan kurşun ve gerek hadîde müte'allik ba'zı şeyleri telef ve gündün güne müşrif-i harâb olduğu beyânıyla Mî'mâr Ağa kulları tarafından ba'de'l-mu'âyene ta'mîr ve yâhûd şimdiye değin kullanılmayup mu'attal durduğundan hâlî üzerine terkle kurşunlarının tecdîdi veyâ hedm olunarak nef'an li'l-vakf-i şerîf taş ve demirleriyle bir takım kârgîr dekâkîn inşâ ve mâ'adâ arsası üzerine dahi münâsibi vechile icâre ta'yîniyle ahşab hâneler binâ ve tanzîmi şıklarını vakf-ı şerîf-i müşârun-ileyh kâ'immakâm mütevellîsi kulları bir kıt'a takrîriyle inhâ etmiş olduğundan yine dârü's-şifâ olmak üzre ta'mîri murâd olursa cânib-i vakfa külliyyetlü masârif-i mûcib ve birkaç mahalde dârü's-şifâ mevcûd idüğünden bî-hûde olacağı hasebiyle vakf-ı şerîfe nef' için bi't-ta'mîr han tanzîmi veyâhûd kârgîr odalar inşâsıyla tâliblerine icârı mülâhaza olunup Mî'mâr Ağa kullarına lede'l-havâle ol dahi iktizâ edenler ile varup keşf ve mu'âyene eyledikte vâki'â dârü's-şifâ-yı mezkûrun kebîr ve sagîr kubbe ve kemerleri zelzeleden münşakk ve ba'zı duvarları münhanî olup üzerinde olan kurşun levhaları dahi perîşân olmak hasebiyle ta'mîre gelmediğinden fenn-i mî'mârî vechile üzerinde vezn olunamayan kurşunun cümlesi ref' ve kantar-ı mîrî ile vezn ve tahkîk olunarak bir mahalle vaz' olunması ve ba'dehû kubbeleri fesh ile kemerleri üzerine kiremid pûşîdeli ahşab sakf inşâ olunarak han sûretine konuldukda otuz beş bâb odalı bir han olup masârif-i hedmiye ve inşâ'iyesi lede'l-hesâb cem'an bir yük iki bin dört yüz yirmi beş guruşa resîde olmağla bu vechile han olmak üzre inşâsı takdîrinde hasbe'l-mevki' tüccâr ve emsâlî rağbet etmeyerek rençber ve amele kabîlinden olanlar iskânıyla hâsıl olacak îrâdı cüz'î olacağından vakf-ı şerîfe bî-hûde masârif-i vefîre olacağı ve arsasının zirâ'ına başka ve ebniye-i mevcûdesine göre başka fiât takdîriyle tâliblerine verildiği hâlde teberru'an li'l-vakf vâfir büyût ve menâzil inşâ olunarak evvel emrde mu'accele ve sene be-sene icâresi vakf-ı şerîf-i mezkûra îrâd olacağını î'lâm ve inhâ ve lisânen dahi tefhîm ve inbâ birle resm-i kadîm ve gerek han inşâsı resmini başka başka ihrâc ve takdîm eylemiş olmağla manzûr-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyurulmak için merfû'-ı atebe-i ulyâ-yı cihânânîleri kılındı. Bu sûretde dâr-ı şifâ-yı mezkûr şimdiki hâlî üzre bî-hûde metrûk ve mu'attal kalup enkâzı dahi telef olmakdan veyâhûd cüz'î îrâd için ol mikdâr akçe sarfıyla han yapılmakdan ise kurşunları tecdîd ile vaz' ve hıfz olunarak Mî'mâr Ağa kullarının gösterdiği şikk üzre ebniye ve arsasının zirâ'larına başka başka fiât-ı mu'tedil takdîriyle teberru'an li'l-vakf ahşab hâneler binâsı için tâliblerine fûrûht olundukda tahmîni takdîm olunan pusula mantûkunca ebniyesinin zirâ'ı beşer ve arsasının ikişer guruşdan vakf-ı şerîfe elli iki bin dokuz yüz yetmiş guruş ve belki ziyâde mu'accele ve inşâ olunacak menâzile ta'yîn kılınacak icârâtdan dahi senevî îrâdât-ı mu'ayyene hâsıl olarak bu sûret vakf-ı şerîfe enfa' ve evlâ olduğundan münâsib görünmüş ve ba'zı kullarıyla dahi müzâkere olunmuş olmağla ol vechile tanzîmine izn-i hümâyûn-ı me'âlî-makrûn-ı mülûkâneleri buyurulur ise icrâsına ibtidâr olunacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda emr ü fermân şevketlü, kerâmetlü, mehâbetlü, kudretlü velî-nî'metim efendim Pâdişâhım hazretlerindir.

Zikr olunan Sultan Mehmed Câmi'-i Şerîfi havlusu fi'l-asl hâlî iken sonradan Yeni Câmi' ve Sultan Bâyezid Câmi'-i Şerîfi havluları misillü derûn ve hâricinde salâcılar ihdâs olunup berükilerde olan salâcılar vakfları tarafına icâre vermekte ise de Sultan Mehmed Câmi'-i Şerîfi'nde olan salâcıların vakf-ı şerîfe icâreleri ve bir fâ'ideleri olmayarak vakt vakt hademe-i vakf ve bir mikdâr şey'i alarak hod-be-hod ruhsatla meccânen ihdâs olunmuş ve kadîm hükmüne girmesi hasebiyle hedmi dahi ashâbına gadri müstelzim olmuş olduğundan şimdiki mevcûdu ne mikdâr ise fîmâ-ba'd artırılmamak üzre işbu mevcûd olan salâcılardan dahi Yeni Câmi' ve Sultan Bâyezid Câmi'i havlularındaki salâcıların icârelerine kıyâsen vakf-ı şerîfe cüz'î icâre vaz' ve ta'yîni ve mahlûl oldukda hâline göre mu'accele-i misliyesiyle taraf-ı vakfdan âhara icârı husûsu dahi münâsib mütâlâ'a olunmağla ol bâbda dahi ne vechile irâde-i seniyye-i şâhâneleri müte'allik olur ise emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

صادر اولوق نصابه كسبجه نصابه تصداه تجاهك امدوه اوقا قسطنطنيه حيا شانه المانم سلطان محمد نظام نادر
 هفتميزك اوقا في منقري خذ بغيره نك تقدم اجز كمنه برنك نكوه دافع هفتم مشا اليرك جاع شيوخه نوب با وضا بيدر
 بارانشقا اجه مصلحت ارضه نطرا وفضل اناس وقريند مصلحت ارضه ابدت سطلابنم واولانم اولو مائله مدهف نوب
 باران اودوق نظمي صياحه اده نوب مجور نوب نضمتو ندر مصلحه برمي وني دعتة نفسى ظهوره نوبنم وعايه دونه كجول
 انما جاسدعا اتمرت نوبل خويلا نوبنم نبرو نوبنم و نك اوك دور نانا نوب مصلحه ندرمه دوق دار با وضا نوبنم و نوبنم
 قديرونه دار با وضا معاينه نوبنم اوشق دارانشقا نكوه لك بره نكليه وسم مصلح اجرام ابلنه قونوقه و نوبنم ابراه اونه
 نظمي و نوبنم نصابه نك و نوبنم و نوبنم اوضا نوبنم نك و نك اوقا نوبنم ابراه اونه

دارانشقا نكوه لك دوق ش بقة برابرانه نك اونه نك لرمضيه اونه دق نظمي الرسي مصاد نك كسبجه نوبنم اونه

جاي هفتم مثاليه هفتميزك جاي ش بقدر نوبنم انبا نك نكوه كان الاق اوبه مبر خدار اجه جاد بقى نوبنم مصلح
 دارانشقا اونه نوب مجور قنوقه نك مصلح و نوبنم اونه دق نكوه كبر و نوبنم نكوه اونه اونه اونه نوبنم اونه اونه
 ديدل مصلحه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 كونه نطاهه نك اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 نغاي مقامه مصلحه جاي نوبنم اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 كونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 و نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 قنوقه نك دونه مصلح اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 نكوه نك دونه مصلح اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه

١١٦٠
 ٢٩٨٠٠٠

مانند كوه لك دوتيه و نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 مانند كوه لك دوتيه و نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 و نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه

١١٦٠
 ٢٩٨٠٠٠

دارانشقا نكوه لك دوتيه و نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 دارانشقا نكوه لك دوتيه و نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 و نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه

١١٦٠
 ٢٩٨٠٠٠

مانند كوه لك دوتيه و نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 مانند كوه لك دوتيه و نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 و نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه

١١٦٠
 ٢٩٨٠٠٠

مانند كوه لك دوتيه و نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 مانند كوه لك دوتيه و نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 و نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه

١١٦٠
 ٢٩٨٠٠٠

مانند كوه لك دوتيه و نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 مانند كوه لك دوتيه و نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه
 و نكوه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه اونه

Fatih Sultan Mehmed Han tarafından yaptırılmış olup depremde harap olduğu için atıl vaziyette bulunan Dariüşşifa binasının kubbesinin kaldırılarak kurşunlarının bir yerde muhafazası ve altındaki duvarların yenilenerek vakıf yararına düzenlenmesi.

23 Ağustos 1824

Sâdır olan fermân-ı âlîleri mücebince nezâret-i hazret-i sadaret-penâhîde âsûde evkâfdan cennet-mekân-ı firdevs âşiyân Ebü'l-feth Sultân Mehmed Han tâbe serâhu hazretlerinin evkâfı mütevellîsi efendi kullarının takdîm eylediği takrîrinde mezkûr vâkîf-ı hazret-i müşârun-ileyhin câmi'-i şerîfi kurbünde binâ ve ihyâ buyurdıkları dâru'ş-şifâ ebniyesi hareket-i arzdan harâb ve mu'attal kalmış ve kurşunları telef olmakda olduğundan ve ebniyesi ve etrâfında olan hâli arsaları vakf-ı şerîfe bir îrâd olarak tanzîmi ve yahud üzerinde mevcûd bulunan kurşunlarının bir mahalle vaz' ve hıfz kılınması husûslarını keşf ve mu'âyene ve zevî tahrîf olunmasını inhâ ve istid'â etmelerinden nâşi bi'n-nefs bendeleri ve mütevellî-i vakf ve kâtib ve rûznâmçeci ve sâir hademe-i vakf ve erbâb-ı vukûfdan hulefâ ve neccâr kalfaları kulları ile varılıp mu'âyene ve misâha olundukda dâru'ş-şifâ-i mezkûrun birer kıt'a resm-i musattahı ihrâc olunan kurşunu ve yahud îrâd olunarak tanzîmi vechile mahallerinde bi't-taharrî keşf ve misâha birle masâriflerini mübeyyin terkîm olunan defteridir ki zikr olunur. Tahrîran fî 7 Z sene 1239.

Dâru'ş-şifâ-i mezkûrun vakf-ı şerîfe bir îrâd olunmak üzere kubbeleri fesh olunarak tanzîm olması masârifinin keşif defteridir zikr olunur.

Câmi'-i hazret-i müşârun-ileyh hazretlerinin câmi'-i şerîfleri kurbunda Atpazarı nezdinde kâ'in etrâf-ı erba'ası som duvar ile muhât bağçe derûnunda meymeni kebîr kârgîr Dâru'ş-şifâ üzerinde mevcûd kurşunları ref' ve tenzîl olunarak fersûde kebîr ve sagîr kubbeleri kemer üzerlerine inince fesh birle etrâf-ı erba'a ve bölme mahalleri üzerlerine on beş arşun İznikmid verdinarından ve meşe kirişinden batırma tabanlık üzeri yenidünyadan baba ve kezâlik meşe kirişinden mâhiyeli ve İznikmid çubuğundan iki arşunda bir mıkra ve kuşak ile çifte dolabdan dermanlı üzeri kızaklıktan mıkra makâmına mertekli çifte çam kaplı cedîd kiremid pûşîde sakflı mâhiyesi derzli tahta kezâlik kızaklıktan ve çubukdan kiriş ile eğricek kanadlığundan kaplı bazı tavanlı derûnları kezâlik kiriş ile üzeri Abana kalasından döşemeli derûn [u] bîrûnu beyaz sıva ve derzli ve mevcûd pencerelerine doğrama çârcûbe ve cam ile doğrama kapu ve musandıralı ber-mûceb-i resm izâfe-i mahsûs hân-ı mezkûrun yalnız inşâsı.

Tûlen
160 zirâ'

Arzan
20 zirâ'

Terbî'î
3200, fî 2400
7680000 akçe

Hân-ı mezkûrun derûn ve bîrûnu etrâflarına
tuğladan memzûc ve tarafeyni sıvalı üzeri
kiremid pûşîdeli kârgîr saçak inşâsı

Arzan
zirâ'

Yarım

Kadden

Zirâ'

244 – fî 900

219600 akçe

Hân-ı mezkûrun etrâf-ı erba'asından dört arşun
fâsılalı enkâz-ı mehdûmdan melez harcıyla
memzûc tarafeyni derzli kebîrinden hatıl ve
piştuvânlı üzeri pûşîdeli ve saçaklı seyr duvarı
inşâsı

Devren

Zirâ'

252

70

Arzan

Zirâ'

1

1

Kadden

Zirâ'

4

4

Terbî'î

Zirâ'

1288 – fî 600

772800 akçe

Dârü's-şifâ-i mezkûrun mevcûd kadîm mermer söğ ve kemerli kapusu mahallinden fekk birle hân-ı mezkûr için tensîb olunan mahalle nakli vaz'-ı üstâdiyesi ve derûnuna karaağaç elvâhından neccâr-kârî çifte kanad ile âlât-ı ehemîsi tekmîl kapu-i mezkûrun nakl ve inşâsı.

Tûlen	Kadden
Zirâ'	Zirâ'
6	10
120000 akçe	

Hân-ı mezkûr derûnunda mevcûd kuyu ve şadırvan derûnuna lagün ile kalafat ve kalgay tecdîdi ve hareket etmiş taşları tesviyesi ile ta'mîri sekiz aded dökme muslukları vaz'ı

Tûlen	Arzan
Zirâ'	Zirâ'
4	4
Terbî'î	
Zirâ'	
16 – Fî 1200	
19200 akçe	

Hân-ı mezkûrun dış kapısı etrâfına yenedünyadan çatma çârçûbe ile üzeri kezâlik kirişli dolabdan mıkra ve kızaklıktan mertekli çifte çam kaplı kiremid pûşide sakflı tahtı basma tavanlı meşe bölmesinden kaplı çifte kanadlı ve kilid ve halkalı aşî boyalı kapu inşâsı.

Tûlen	Kadden
Zirâ'	Zirâ'
6	6
60000 akçe	

Bâb-ı mezkûrdan dış kapuya varınca bir taraf duvarı mevcûd ve önüne hafr-i esâs temel duvarlı ve çifte dolabdan sütun ve çubukdan tabanlı üzeri kezâlik dolabdan ve kızaklıktan ve îcâd mıkra üzeri çifte çam kaplı cedîd kiremid pûşideli derûnları kezâlik duvar ile bölmeli ve kapulu dekâkîn ve ahur inşâsı.

Tûlen	Kadden
Zirâ'	Zirâ'
76	6
Terbî'î	
Zirâ'	
456 – Fî 2400	
1094400 akçe	

Şadırvan ve memşâlara gelince taksim mesleğinden mevcûd suyollarının ta'mîri ve ekseri tecdîdi ve üzerine kârgîr tuğla ve harpuşte vaz'ı ile tarîk-ı mezkûrun i'mârî.

Tûlânî
Zirâ'
120 – Fî 1200
144000 akçe

Hammâliye ve nakliye ve ücret-i bârgîr ve araba ve bahâ'-i âlât-ı sâ'ire ve masârif-i müteferrika

1011000 akçe

Yekûn
11121000 akçe

92675 guruş

Dârü's-şifâ-i mezkûrun üzerinde fersûde kubbelerinin ücret-i hedmiyesi ve kurşunlarının ref'i keşfi bendidir ki zikr olunur:

Fersûde kubbelerini evvel emirde üzerinde mevcûd kurşunlarının ref'i ile lağımçılar ma'rifetiyle kârgîrlerini tensîb olunan mahallerine ince külünk ile feshi enkâzının tefrîki ve mahall-i âhara vaz'ı

Kubbe-i mezkûr üzerinden ekser kurşunları noksan olup kurşuncu ma'rifetiyle fekk olunarak vezn ve mikdârı.

Kubbe
Aded

Tûlen	Arzan
Zirâ'	Zirâ'
160	20
10	05

Terbî'î

Zirâ'

3250 – Fî 360

1170000 akçe

İşbu kurşunun fenn-i mimârı üzere tahkîki mümkün olamayıp cümlesi mi'mârândan bir mu'teber âdem ma'rifetiyle fekk ve dûn olarak tahkîki re'y-i âlîlerine menût idüğü

Yekûn:

1170000 akçe

9750 guruş

Yekûn

Guruş

92675	Bend-i evvelde mezkûr han olarak inşâ'ıye masârifi
9750	Bend-i sânde muharrer kubbelerinin yalnız hedmiye masârifi
102425	

Ma'rûz-ı kullarıdır ki:

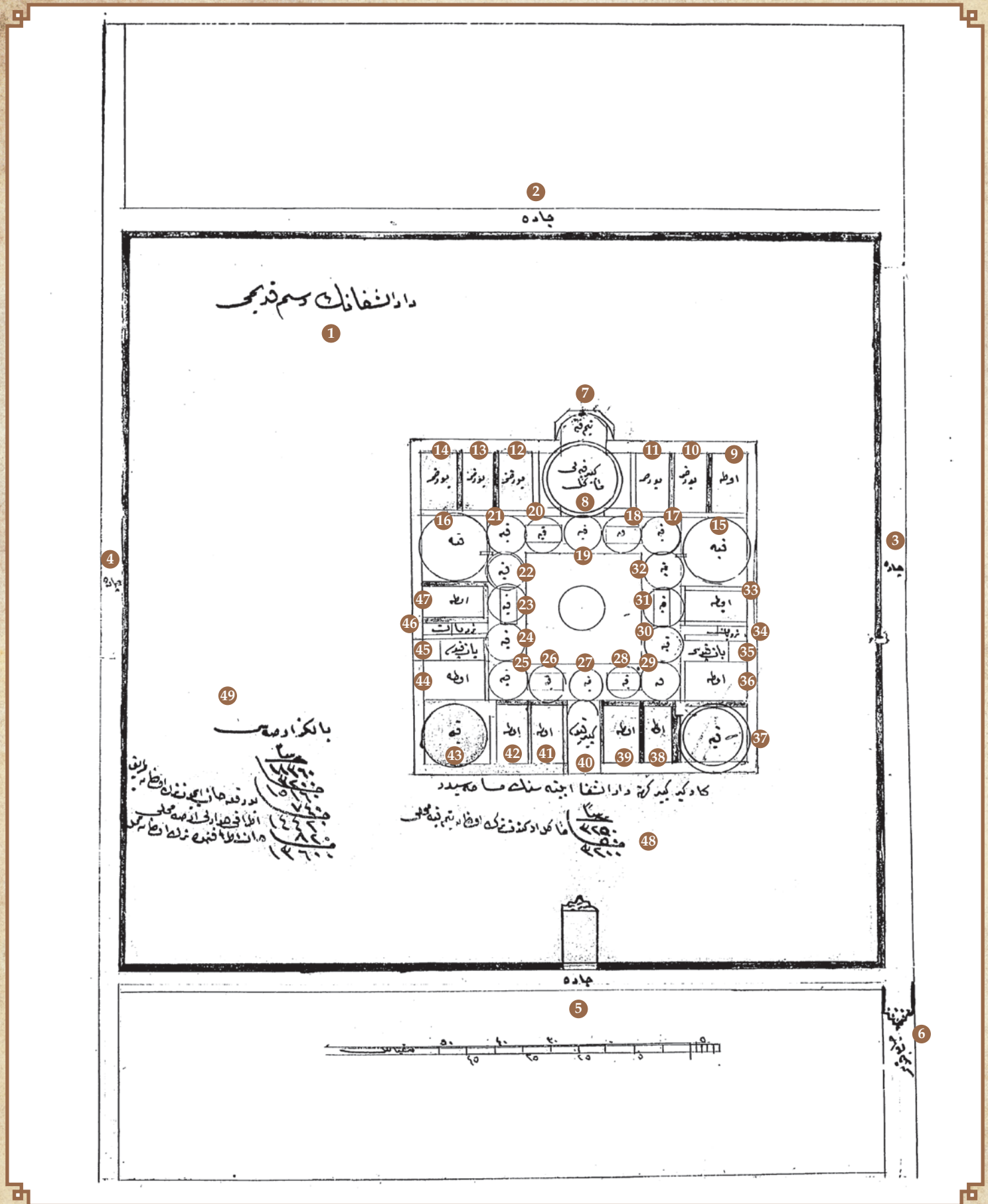
Nezâret-i hazret-i Sadâret-penâhî'de âsûde evkâfdan cennet-mekân-ı firdevs-âşiyân Ebü'l-feth Gâzî Sultân Mehmed Hân tâbe serâhu hazretlerinin evkâfı mütevellîsi efendi kullarının takdîm eylediği takrîrinde mezkûr câmi'-i hazret-i müşârun-ileyhin civârında Atpazarı nezdinde binâ ve ihyâ buyurdıkları Dârü's-şifâ yüz altmış târîhlerinde hareket-i arzdan ekser kubbe ve kemerleri münşakk ve fersûde olup ol vakitden berü hâlî ve mu'attal kalmış ve ta'mîr olunmamış olduğundan harâba müşrif olmuş ve üzerinde mefrûş kurşunları ekseri zâyi' ve el-ân mevcûdları telef olunmakda olduğundan nef'an li'l-vakfi's-şerîf kurşunları ref' ve mîzân olunarak bir me'men mahalle vaz' ve hıfzı ve ebniyesinin bir sûret ile vakf-ı şerîfe îrâd kılınması ve etrâfında hâlî mahallerine icârât ta'yîniyle tâlibine menâzil olmak üzere verilmesi husûsları vakf-ı şerîfe îrâd olmak mülâbesesiyle mütevellî-i vakf efendi bendeleri Bâb-ı Âlîlerine memhûren takrîr ve bâlâsına musahhah bu kullarına hitâben sâdır olan fermân-ı âlîlerine imtisâlen bi'n-nefs bendeleri vakf-ı şerîfin kâtibi ve rûznâmçecisi efendi bendeleri ve sâ'ir hademe-i vakf ve erbâb-ı vukûfün neccâr kalfaları ve duvarcı ve hamamcı ve kurşuncu ustaları kullarıyla ma'an varılıp etrâfıyla mu'âyene ve misâha olunarak bir kıt'a musattah resimleri ihrâc olundukda Dârü's-şifâ-i mezkûr fi'l-asl metîn ve rasîn ebniye ise de târîh-i merkûmda vâki' zelzele-i kebîrden kebîr ve sagîr kubbeleri ve kemerleri münşakk ve

fersûde ve ba'zı duvarlarına inhinâ gelmiş ve üzerinde mefrûş kurşunları ba'zan alınmış ve şiddet-i rûzgârdan fekk ve zâyî' olmuş ve mevcûdu elvâh perîşân olmağla fenn-i mi'mârî üzre ta'dâd ü vezn olunamadığından bir mu'temed adam kulları ta'yîniyle cümlesi ref' ve kantâr-ı mîrî ile vezn olunarak tahkîk ve bir mahalle vaz'ı ve Dârü's-şifâ-i mezkûr üzerinde fersûde kubbeleri fesh olunarak tahtında mevcûd som kemerleri üzerlerine kiremid pûşîdeli ahşab sakf inşâ ve fırınının duvar ve döşemeleri ta'mîr ve tecdîdi ve fûrû'âtlarının tanzîmiyle ber-mûceb-i resm-i cedîd otuz beş bâb odaları bir hân sûretiyle îrâd olunması husûsu masârifi mahallinde bi't-taharrî keşf ve misâha birle işbu deftere sebt ve terkîm ve fî'ât-ı lâyıkasına vaz' ve masârifleri hesâb olundukda bend-i evvelde mezkûr ebniye-i mezkûrun tanzîmi masârifi doksan iki bin altı yüz yetmiş beş guruş ve bend-i sânde muharrer kubbe-i mezkûrların hedmiye masârifi dokuz bin yedi yüz elli guruş ile gayr-i ez kurşun bir yük iki bin dört yüz yirmi beş guruşa resîde olup ve masârif-i mezkûra nazaran hân-ı mezkûrdan hâsıl îrâdı cüz'î makûle olacağı ve hân-ı mezkûrun mahalli sarraf ve kumaşçı ve sâ'ir mu'teber esnâfa münâsib bir mahal olmadığından hamam ve rençber makûleleri iskân edeceği bâhir olmağla bu sûretde ebniye-i mezkûrun inşâ'ıye masârifine sarf-ı nazarla arsası behesâb-ı terbî'î on sekiz bin üç yüz altmış arşun mikdârı bulup ve etrâf-ı erba'ları cadde ile mahdûd menâzile şâyân olmağla arsasının zirâ'ına başka ve mevcûd ebniyesine başka fî'âtlar takdîriyle tâlibine verilmesi ve kendü taraflarından teberru'an li'l-vakf binâlar inşâsıyla vâfir menâziller olacağı ve mahall-i mezkûr Çarşamba Pazarı'na ve câmi'-i şerîf havlusuna karîb olmağla icâreleri ta'yîn ve mahlûllerinde mu'accesi îrâd ve arsa-i mezkûrun ber-vech-i peşîn mu'accesi dahi vakf-ı şerîfe îrâd olacağı ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda husûs-ı mezkûrun kangısına irâde-i aliyyeleri ta'alluk buyurulur ise emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Bende

Mustafa

Ser-mi'mârân-ı Hâssa, hâlâ [mühür]

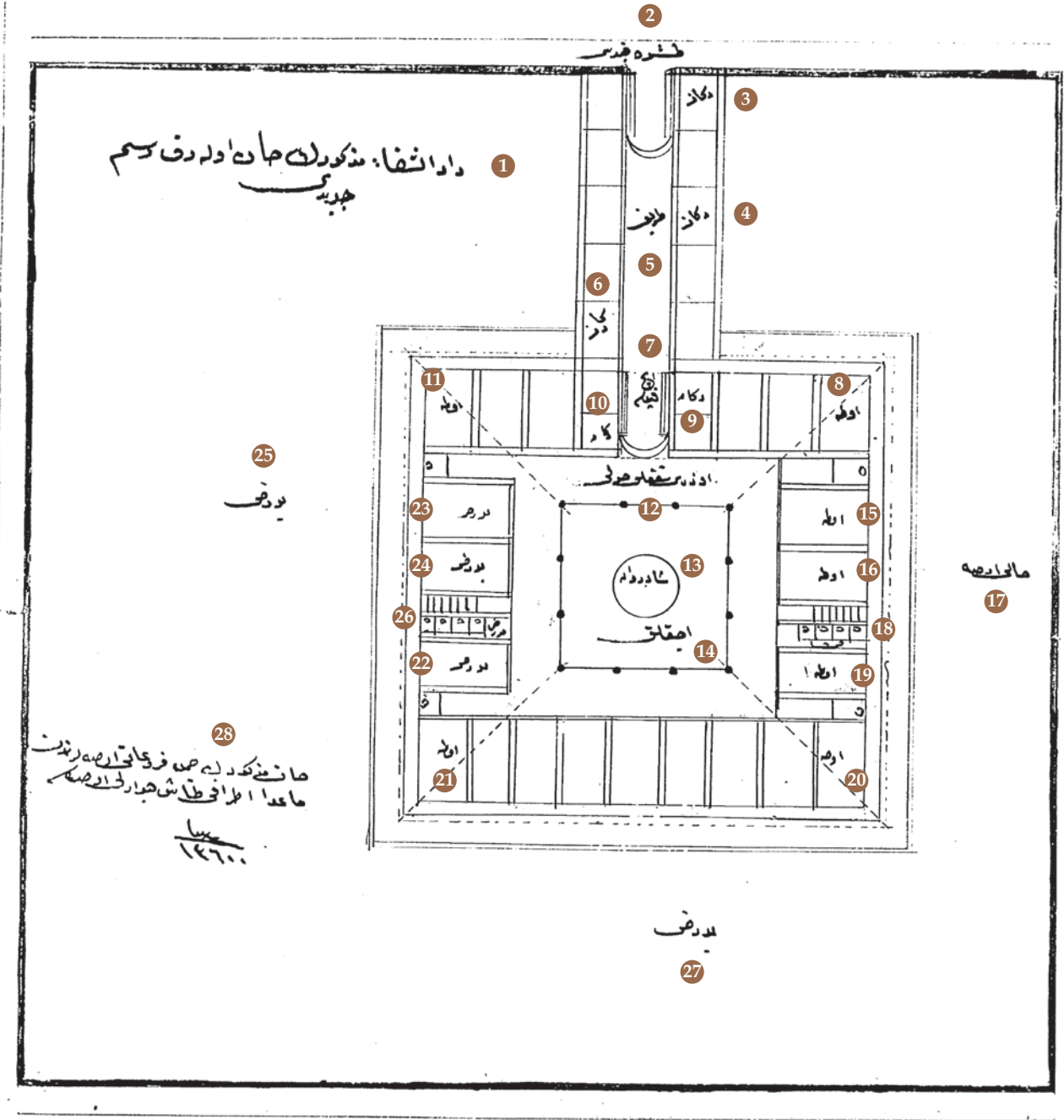
Darüüşşifa'nın planı

25 Ağustos 1824

BOA, HAT, 545/26941-C

90
91
92
93

1. Dârü'ş-şifâ'nın resm-i kadîmi
- 2-5. Cadde
6. Câmî' kapısı
7. Nîm kubbe
8. Kebîr kubbeli me'kel
9. Oda
- 10-14. Bu dahi
- 15-32. Kubbe
33. Oda
34. Nerdübân
35. Yan Kapısı
36. Oda
37. Kubbe
38. Oda
39. Oda
40. Kebîr Kapısı
- 41-42. Oda
43. Kubbe
44. Oda
45. Yan kapısı
46. Nerdübân
47. Oda
48. Kârgîr kebîr köhne Dârü'ş-şifâ ebniyesinin mesâhiyyesidir
Terbî'an
Akçe
3250
50 Me'kel önünden terk olunan nîm kubbe mahalli
3200
49. Yalnız arsası
Terbî'an
Akçe
18360
3200
15160
740 Bu def'a han içinden terk olunan tarîk
14420 Etrâfı haddâdlı arsa mahalli
820 Han etrâfında terk olunan mahal
13600

1. Dârü'ş-şifâ-yı mezkûrun han olarak resm-i cedîdi
2. Taşra kapısı
3. Dükkân
4. Dükkân
5. Tarîk
6. Dükkân
7. İç kapısı
8. Oda
9. Dükkân
10. Dükkân
11. Oda
12. Uzun sakflı havlu
13. Şadırvân
14. Açıklık
15. Oda
16. Oda
17. Hâlî arsa
18. Memşâ
19. Oda
20. Oda
21. Oda
22. Bu dahi
23. Bu dahi
24. Bu dahi
25. Bu dahi [Hâlî arsa]
26. Bu dahi [Memşâ]
27. Bu dahi [Hâlî arsa]
28. Hân-ı mezkûrun cümle fûrû'âtı arsalarından ma'âda etrâfı taş divârlı arsası
Terbî'an
Akçe
13600

Ta'mîrât Me'mûru Hacı Ali Efendi bendelerinin me'mûr-ı ta'mîri olduğu Bâb-ı Hazret-i Seraskerî'de kâ'in Asâkir-i Muntazama Kışlası'yla mahâll-i sâ'ire bu def'a resîde-i hüsn-i hitâm olmuş olduğundan bahisle tekrâr keşfi husûsunu me'mûr-ı mûmâ-ileyh bâ-takrîr inhâ etmiş ve kuyûda bi'l-mürâca'a kışla-i mezkûr ile derûnunda vâki' ümerâ ve zâbitâna mahsûs koğuşların elli sekiz bin altmış dört guruş keşf-i evveli olup me'mûr-ı mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ta'mîr olunmak üzere mübâşeret sûreti verilmiş ve masârifine mahsûben ale'l-hesâb olarak Mâliye Hazînesi'nden yirmi beş bin guruş itâ kılınmış olduğu ba'de'l-ihrâc keşfi husûsu Ebniye-i Hâssa Müdîri Efendi bendelerine lede'l-havâle ol dahi tarafından halîfe irsâliyle ebniye-i mezkûreyi keşf ve mu'âyene ettirderek tanzîm ve takdîm eylediği bir kıt'a keşf defterine mikdâr-ı masârifini i'lâm eyledikten sonra defter-i mezkûr Masârifât Muhâsebesi'nden lede'l-hesâb mârru'z-zikr kışla ve koğuşların mecmû'-ı masârihi doksan bin dört yüz yetmiş yedi buçuk guruşa bâliğ olarak anın elli sekiz bin altmış dört guruş keşf-i evvel mücebince inşâ'ât olunan ve otuz iki bin dört yüz on üç buçuk guruşu dahi hâric ez-keşf yapılan mahaller masârihi bulunmuş ve meblağ-ı masârif-i mezbûrdan ale'l-hesâb mezkûr fûrû-nihâde ile lede'l-muvâzene me'mûr-ı mûmâ-ileyhin kusûr altmış beş bin dört yüz yetmiş yedi buçuk guruş masârihi görünmüş idüğü der-kenârdan nümâyân olmağla bu sûretde me'mûr-ı mûmâ-ileyhin gayr-i ez ale'l-hesâb kusûr masârihi görünen mârru'z-zikr altmış beş bin dört yüz yetmiş yedi buçuk guruşun dahi hazîne-i merkûmeden itâsı muvâfık-ı irâde-i seniyyeleri ise muhâsebe-i merkûmeden sûretinin tahrîriyle tesviyesine ibtidâr olunacağı ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 21 Z sene [12]75.

Safvetî [mühür]

Sahh.

Mâliye Nâzırı müşîr-i mükerrerem sa'âdetlü, atûfetlü paşa hazretleri, keyfiyet lede'l-istîzân ber-müceb-i takrîr icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihândârî müte'allik buyurulmuş olmağla mücebince iktizâsını tesviye ve icrâya himmet buyurulmak deyü buyuruldu.

Fî 15 M sene [12]58.

Dâde. Fî 18 M sene [12]58
Kayd şüd be-defter-i hazîne

خبری خاطر ظهور بکلمه ایند مقدمه و سایر و جایشونک قسماً بنه
مجلدی و استانبول سورینک اکثری جهتی خراب اولمید سلطان سلیمان
سزنده آلبیدی

جناب خیر الحافظیه عثمانی حضرتی محالک حضرت خدیقناهی بی بالمد
آفات سحاریه و اضیاده عوده و صوره صحرانی اید معوده و محفوظ بیور سود آمیه
عبد ارفع اولاده لاجوت جلیدنک ۸۵۷ سنه جاری الاولینک یکریمی برنجی
یختید کوننده برو در الحلقه العلیه جوقی حرکت ارض وقوع لوب اندر
سنلی و صدلی اولندنه بری ۸۶۴ و ۸۶۸ و ۸۷۹ و ۸۸۹
د ۸۹۴ و ۹۰۱ تاریخندنه صورت شدیه در زلزلات وقوع لوب
۹۰۳ و ۹۰۷ تاریخندنه برقع دفع وقوع لوب اید بوندانده
نسبتد خفینجه در ۹۱۶ تاریخندنه کی زلزلات در مهش
بر صورت اولوب بونده اونه بیکده زیاد نفوس تلف اولمش و هتادوا

1453 ile 1874 yılları arasında İstanbul'da meydana gelen depremlerin yılları, şiddeti ve hasar durumu hakkında yazı.

17 Şubat 1874

Cenâb-ı hayru'l-hâfizîn azze-şânuhû hazretleri memâlik-i hazret-i hilâfet-penâhîyi bi'l-cümle âfât-ı semâviye ve arzıyyeden avn u savn-ı Samedânîsi ile masûn ve mahfûz buyursun, âmîn. Mebde'-i feth olan hicret-i celîlenin 857 senesi Cemâziye'l-ûlâsının yirmi birinci Perşembe gününden berü Dâru'l-hilâfeti'l-aliyye'de çokça hareket-i arz vukû' bulup anlardan şiddetli ve müddetli olanlarından biri 863 ve 868 ve 879 ve 889 ve 894 ve 901 târîhlerinde sûret-i şedîdede tezelzülât vukû'buldu. 903 ve 907 târîhlerinde birkaç def'a vukû' bulmuş ise de bunlar anlara nisbetle hafifçedir. 916 târîhindeki tezelzülât da müdhiş bir sûretde olup bunda on binden ziyâde nüfûs telef olmuş ve dehşet-efzâ hayli hasâr zuhûra gelmişdir. Ebniye-i mukaddese ve sâire ve çarşunun kısmen ba'zı mahalleri ve İstanbul surunun ekseri cihetleri harâb olmasıyla Sultan Selim Hân-ı Evvel hazretleri câmi', medrese, kütüphâne, tekye, türbe, hamam; şu altı nev' ebniyenin kârgîr ve bunlardan mâ'adâsının ahşab olarak inşâ edilmesini irâde buyurdular. Bundan sonra çend def'a daha vukû' bularak ve 990 ve 1006 ve 1008 ve 1017 ve 1040 ve 1056 ve 1060 ve 1066'da dahi birkaç def'a sûret-i şedîdede harekât-ı arziyye vukû'a geldiği mukayyedir. 1078 târîhinde yine dehşetli sûretde vukû' bulmuş ve hayli emâkin ve mesâkince hasârât görülmüşdür. 1123'deki tezelzülâtda birçok mahaller münhedim olduğu gibi Avratpazarı nâm mevki'de kâ'in Dikilitaş'ın etrâfında kadîmen mevcûd olan ebniye zedelenmiş olmağla melhûz olan mazarratının indifâ'ı zımında hedm edilerek görülen hâli üzre ibkâ edildi. 1131 ve 1135 ve 1136 ve 1137 ve 1140 ve 1141 ve 1142 târîhlerinde şiddetli denilecek tarz-ı müdhişânede vukû' buldu ve rahnesi görüldü. 1165'de vukû' bulan da pek şiddetli idi.

1179 senesinin îd-i adhâsında vâki' olan tezelzülât sûret-i şedîdede olup o def'a da Sultan Mehmed Hân hazretlerinin câmi'-i şerîfleri ve müteferri'âtı ve hayli ma'âbid ve mesâcid ve ebniye-i cesîme ve dükkânlar münhedim ve bu yüzden birçok âsâr-ı kadîme-i İslâmiye mün'adim oldu. Hâkân-ı müşârun-ileyh hazretlerinin işbu câmi'-i şerîflerini Sultan Mustafa Hân-ı Sâlis hazretleri mükemmel ve vâsi' bir sûretde inşâ buyurdular. Sâir zâyî'ât ve hasârât da kemâl-i germî ile yeri yerine getirilmeğe sarf-ı maktûr edilerek bu i' mârât ve ta' mîrâtın arkası 1200 senelerinde alınabildi. 1211 ve 1223 târîhlerinde de şiddetli idi. 1231 ve 1244 ve 1254 ve 1272 ve 1279 ve 1284 ve 1286 ve 1290 târîhlerinde ve daha sonra vukû' bulanlar pek şiddetli olmayup mutavassıt bir hâlde idi.

857 târîhinden mukaddem İstanbul'ca vukû' bulan tezelzülât ve buna âid ma'lûmât bundan sonra zeyl ü zamîme idilir.

Hafazan Allâhü Te'âlâ.

ذکر و نام

رد باریه نشانه دقت

کشف استغناء ایبیرک یا کز تحریر کورم اولاد سمدک نفوس عمومی اولادنی ملیو نه کورم
اولد نغینده بهر نفوسده بر دفعه لک اولد اوزره قرق یاره الوایر بوندن یوز الموع به
لراصل ایضا و بونکله ولایه مرکز لنده بهر مکل اعانه حنفی تانیس اولدنی ایضی
دبر نفوسده بر دفعه لک اولدنی انجه قرق یاره کورم ایضی مکل ای بوقرد یاره لک ایضی
سرعت و سهولت موجود اولوب مکل بر قریه دیا کورده نفوس دفتر لنده ایضی مکل ایضی اوزره
ذکور و نامت یوز نفوس بولونده بونکله هر بونکله در صحت هر بونکله و مقادیر قرق یاره
استه ییب الموع صعوبت و مصلحت بوجه ایضی قورده بویوز نفوس دیره جکی یوز مکل ایضی
اول قریه و یا لنده ده ساله ارباب اقتدار دیا کورده مکل ایضی اوزره مکل ایضی
نوره عزیز مکل ایضی اولدی و بونکله ایضی قورم و قورم بونکله تقسیم ایضی اوزره مکل ایضی
و بونکله بونی ایضی مکل ایضی مکل ایضی بونکله تقسیم مکل ایضی مکل ایضی
ذکور و نامت نفوس ایضی مکل ایضی اوزره مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی
ولایت دولا دفقا و قریه اسم خانلری و غرضی مکل ایضی مکل ایضی اوزره
(بالاده مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی
فقرا طوقد لنده ارباب اقتدار دیا کورده بونکله تقسیم مکل ایضی مکل ایضی
نورس و بونکله مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی
علمه سید مطبوع و رتق تنظیم اولونجه ولایت مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی
خانلری قلمه طوبی بونکله زیرک مجلس اداره لایم مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی
بر لایم مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی
بر فایح ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی
اعانه مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی
علم و حرفه دیر مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی
مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی
دایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی
بوصفتر دیر و بونکله دایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی
حاجت قلمه اول مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی
مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی
نظم مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی
نظم مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی مکل ایضی

طوبی بونکله

ح

Dâhiliye Mektûbî Kalemî Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Târîh-i Tebyîzi:

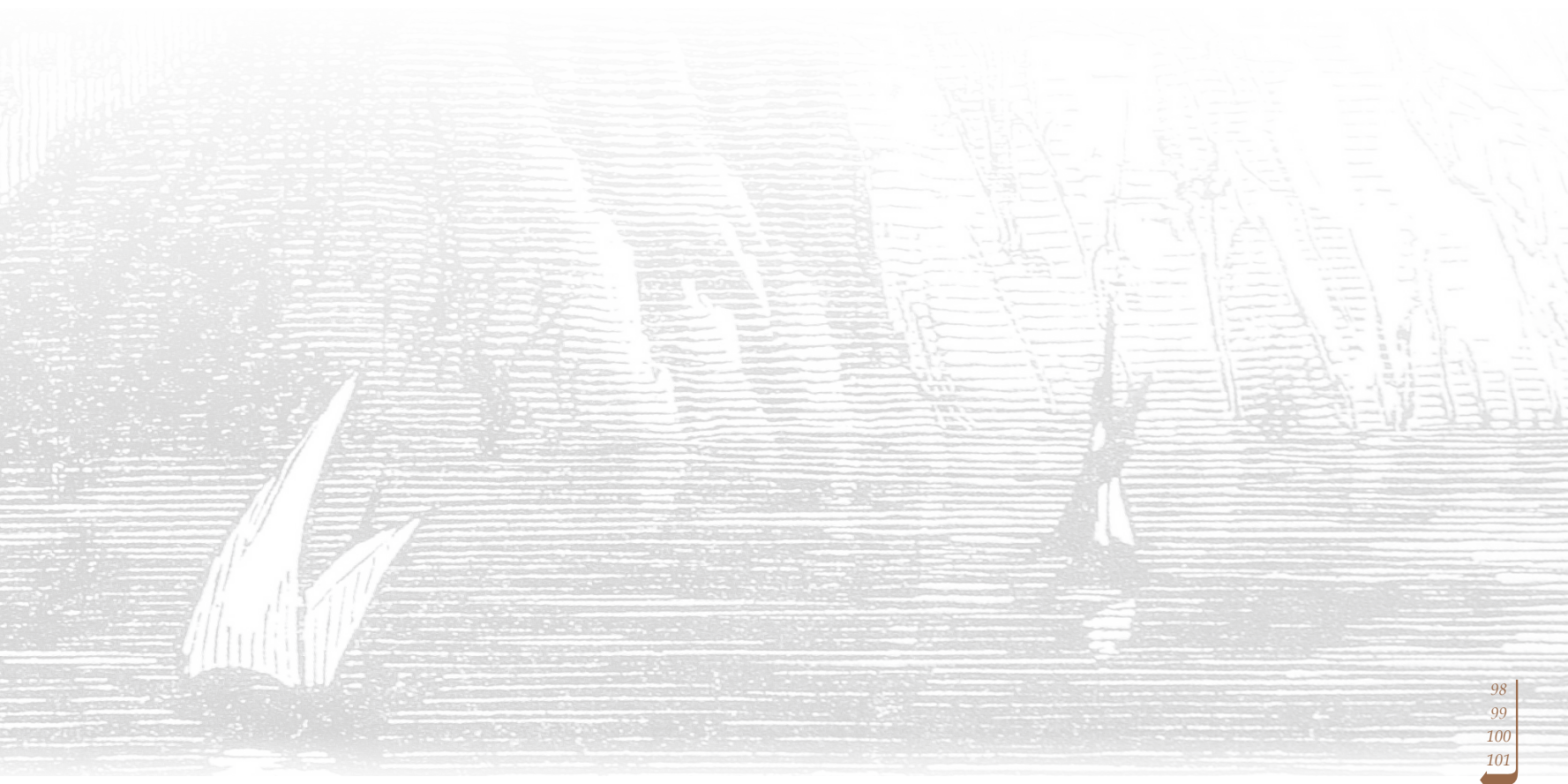
Arabî: Fî 8 Şevval sene [1]311

Rûmî: 2 Nisan sene [1]310

Huzûr-ı Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhî'ye

Memâlik-i Mahrûse-i Hazret-i Pâdişâhî'de ara sıra zuhûra gelen hareket-i arz ve kaht u galâ ve harîk ve seylâb ve kolera ve sâ'ire gibi mesâ'ibden müte'essir olan fukarâ-yı ahâlî hakkında taraf-ı eşref-i hazret-i mülkdârîden ve Mâliye Hazîne-i Celîlesi'nden çadır ve zahîre ve nakd gibi i'ânât icrâ buyurulmakta ve ba'zan vilâyetlerden ve merkezden dahi bilet tab'ıyla ve suver-i sâ'ire ile akçe cem' edilerek mu'âvenet olunmakta ise de bu misillü ahvâl-i müte'essire nâdir olmayup ta'addüd ve te'âkub etdikçe her yer için mu'âvenet icrâsı müşkilleştiğinden lâyıkıyla ve vaktiyle i'âne cem'i kâbil olamadığı ma'lûmdur. Bunun için hatıra gelen tedâbîrin eslemlerinden olmak üzere ve vâridâtı zîrde beyân olunacağı vechile her vilâyet merkezlerinde "i'âne sandığı" nâmıyla birer sandık te'sîs olunması ve me'mûr ma'âş ve sâ'ire gibi fazla ve ziyâde masraf vukû' bulmamak için işbu sandıkların Zirâ'at Şubesi Sandık me'mûrları idâresine verilüp fakat hesâb ve kitâbı ayrıca tutularak Zirâ'at Sandıkları'nın hesâblarına ve sandıklar nükûdunun dahi yekdiğere karışdırılmaması ve Zirâ'at Sandık me'mûrlarının vezâ'if-i asliyelerine bu iş dahi inzimâm edeceğinden ve bu hizmeti ma'âşsız göremeyeceklerinden Zirâ'at Sandıklarından aldıkları ma'âşın sülûsü veyâhûd nısfı derecesinde kendülerine birer ma'âş tahsîs olunması ve bu me'mûriyet-i munzamma için de Zirâ'at Sandık me'mûrlarından kefil alınması ve Zirâ'at Sandıklarının ikrâzât ve sâ'ir mu'âmelâtı ne yolda cereyân ediyor ise İ'âne Sandıkları mu'âmelâtının dahi ana tatbikiyle vâridâtın ahz u kabzında ve ikrâz ve sarfında ve mu'âmelât-ı müteferri'asında Zirâ'at Bank Müdîriyet-i Umûmiyesi'ne karşı mes'ûl tutulması ve şu kadar ki; İ'âne Sandıkları sermâyesinin bir sülûsü dâ'imâ sandıklarda nakden mevcûd bulundurulup sülûsânının Zirâ'at Sandıkları ikrâzâtına tatbîkan zürrâ'dan ve esnâf ve tüccârdan ashâb-ı ihtiyâca ikrâz kılınması ve mesâ'ib-zedelere az çok ve vakitli ve vakitsiz i'âneten akçe i'tâsına lüzûm göründükde Bâb-ı Âlî'den bi'l-istîzân alınacak emre göre sandıklarda mevcûd ve mevkûf bulundurulacak sülûs sermâyeden usûl ve nizâmı vechile ve Meclis-i İdâre'nin inzimâm-ı ma'lûmâtı ile bâ-sened i'tâ etdirilmesi ve Zirâ'at Sandıklarının hesâbât ve mu'âmelâtı teftîş olundukça İ'âne Sandıklarınca da aynı teftîşât icrâ kılınması esâs ittihâz olunmak üzere İ'âne Sandıkları sermâyesinin sûret-i tedâriki hakkında arz-ı hâtıra-i kâsıraya ibtidâr olunur. Şöyle ki: Memâlik-i Mahrûse-i Hazret-i Pâdişâhî'de nüfûs-ı umûmiyesi tahrîr olunmayan mahallerle vilâyât-ı muhtâre ve mümtâze istisnâ edilerek yalnız tahrîr görmüş olan mahallerin zükûr ve inâs nüfûs-ı umûmiyesi on altı milyon küsûr nefer olduğundan beher nüfûsdan bir def'alık olmak üzere kırkar para alınur ise bundan yüz altmış bin lira hâsıl olmuş ve bununla vilâyât merkezlerinde mükemmel i'âne sandıkları te'sîs olunmuş olacağı ve beher nüfûsdan bir def'alık olarak alınacak kırkar para kimseye ağır gelmeyeceği gibi bu kırk paranın istihsâlinde de sür'at ve sühûlet mevcûd olup, meselâ bir karye veyâ mahallede nüfûs defterlerinden anlaşılacağı üzere zükûr ve inâs yüz nüfûs bulunup da bunların her birinde ve bir takım aceze ve sibyan ve fukarâdan kırkar para isteyüp almak su'ûbet ve müşkilâtı mûcib olacağına göre bu yüz nüfûsun vereceği yüz guruş ol karye veyâ mahallede sâkin erbâb-ı iktidâr ve yesârdan sekiz on veyâhûd yirmi adam tarafından hâl ve kudretlerine göre tahrîr-i emlâkden evvelki vergi tarhı usûlünce ve komşuca beynlerinde taksîm ile te'diye olunur ise fukarâ ve acezenin bunu hiç hissetmemiş olacağı bedîhîdir. Bunun tahsiline gelince; her karye ve mahallenin zükûr ve inâs topyekûn nüfûsunu mübeyyin nüfûs idârelerinden defteri alındıktan sonra vilâyet ve livâ ve kazâ ve karye isim hâneleri ve guruş mahalli sonradan kalemlle doldurulmak üzere "bâlâda muharrer karye hissesine i'âne-i umûmiyeden şu kadar guruş isâbet ettiğinden bu akçenin bî-kudret fukarâya dokundurulmayarak erbâb-ı iktidâr ve yesâr beyninden komşuca bi't-taksîm muhtâr ma'rifetiyle Zirâ'at Sandığı'na götürülmesi ve bu akçenin hîn-i tesliminde sandık ilmühaberi alınması için işbu varaka mezkûr karyeye gönderildi" ibâresiyle matbû' varakalar tanzîm olunup ve guruş ve vilâyet ve livâ ve kazâ ve karye hâneleri kalemlle doldurulup zîrleri Meclis-i İdâre mührüyle mühürlendikten sonra tahsildârlar ma'rifetiyle yerli yerine irsâl ve i'tâ olduğuna ve tahsildârlar tarafından dahi ta'kîb edildiği hâlde birkaç ay zarfında her kazâ hissesi

tahsîl olunmuş ve bakâyâsı dahi kalmamış olacağı ve kurâ ve mahallâtdan İ'âne Sandığı için Zirâ'at Sandığı'na para teslim olundukça sandık me'mûrları tarafından makbûz ilmühaberi verileceği ve sandık yevmiye defterine kayd edileceği cihetle sû'-i isti'mâlâta mahal görülemeyeceği âşikârdır. Ber-vech-i ma'rûz vilâyet merkezlerinde birer İ'âne Sandığı te'sîs olunduğu hâlde, meselâ bir vilâyet dâhilinde Hudâ-negerde mesâibden bir şey olur ve i'âne-i nakdiyyeye lüzûm görünür ise derhâl bu sandıklardan verilmiş ve öteden berüden bir çok tekellüfâtla ve vakt ziyâ'ıyla i'âne cem' ve celbine hâcet kalmamış olacağından işbu i'âne sandıklarının sülûsân sermâyesi dâimâ istirbâh olunacağına nazaran sene be-sene terakkî edüp sâye-i tevfikât-sermâye-i hazret-i pâdişâhîde bunlar dahi muhassenât-ı asriye-i mülûkâneye inzimâm edeceğinden bu sûretle veyâhûd tensîb buyurulacak vechile icrâ-yı îcâbı menût-ı re'y-i rezîn-i isâbet-karîn-i fahîmâneleridir. Ol bâbda.

اسماء و اولاد... ایتدیه باشنده برور برور ایتدیه و اولاد... دهفت آنین حرکت ارضک جدول			
نمبر	میلاد	نمبر	اسماء و اولاد
۴۹	۷۹۶	۴۹	۴
۵۰	۷۸۷	۵۰	۱۵ نمود
۵۱	۸۱۴	۵۱	نمود
۵۲	۸۴۴	۵۲	نمود
۵۳	۸۴۴	۵۳	۶ نمود
۵۴	۸۶۰	۵۴	نمود
۵۵	۸۶۰	۵۵	نمود
۵۶	۸۶۱	۵۶	نمود
۵۷	۸۶۵	۵۷	۱۶ ماس
۵۸	۸۶۹	۵۸	۹ کانتان
۵۹	۸۴۵	۵۹	۶ نیه
۶۰	۹۱۶	۶۰	۱۶ نمود
۶۱	۱۱۰۰	۶۱	۱۱ کانتان
۶۲	۱۱۴۴	۶۲	۱۴ نمود
۶۳	۱۰۴۴	۶۳	۶ مارت
۶۴	۱۰۴۶	۶۴	۱۸ کانتان
۶۵	۱۰۴۷	۶۵	۴ نمود
۶۶	۱۰۴۸	۶۶	کانتان
۶۷	۱۰۴۸	۶۷	مارت
۶۸	۱۰۴۸	۶۸	۱۰ فریانه
۶۹	۱۰۶۴	۶۹	۱۰ نمود
۷۰	۱۰۶۴	۷۰	۱۰ نمود
۷۱	۱۰۶۴	۷۱	۱۰ نمود
۷۲	۱۰۶۴	۷۲	۱۰ نمود
۷۳	۱۰۶۴	۷۳	۱۰ نمود
۷۴	۱۰۶۴	۷۴	۱۰ نمود
۷۵	۱۰۶۴	۷۵	۱۰ نمود
۷۶	۱۰۶۴	۷۶	۱۰ نمود
۷۷	۱۰۶۴	۷۷	۱۰ نمود
۷۸	۱۰۶۴	۷۸	۱۰ نمود
۷۹	۱۰۶۴	۷۹	۱۰ نمود
۸۰	۱۰۶۴	۸۰	۱۰ نمود
۸۱	۱۰۶۴	۸۱	۱۰ نمود
۸۲	۱۰۶۴	۸۲	۱۰ نمود
۸۳	۱۰۶۴	۸۳	۱۰ نمود
۸۴	۱۰۶۴	۸۴	۱۰ نمود
۸۵	۱۰۶۴	۸۵	۱۰ نمود
۸۶	۱۰۶۴	۸۶	۱۰ نمود
۸۷	۱۰۶۴	۸۷	۱۰ نمود
۸۸	۱۰۶۴	۸۸	۱۰ نمود
۸۹	۱۰۶۴	۸۹	۱۰ نمود
۹۰	۱۰۶۴	۹۰	۱۰ نمود
۹۱	۱۰۶۴	۹۱	۱۰ نمود
۹۲	۱۰۶۴	۹۲	۱۰ نمود
۹۳	۱۰۶۴	۹۳	۱۰ نمود
۹۴	۱۰۶۴	۹۴	۱۰ نمود
۹۵	۱۰۶۴	۹۵	۱۰ نمود
۹۶	۱۰۶۴	۹۶	۱۰ نمود
۹۷	۱۰۶۴	۹۷	۱۰ نمود
۹۸	۱۰۶۴	۹۸	۱۰ نمود
۹۹	۱۰۶۴	۹۹	۱۰ نمود
۱۰۰	۱۰۶۴	۱۰۰	۱۰ نمود

İstanbul'da 376 yılından 1894 yılına kadar meydana gelen depremleri gösteren cetvel.

28 Haziran 1894

İstanbul şehir-i şehîrinin ibtidâ-yı binâsından berü bu âna değin vukû' bulan dehşet-engîz hareket-i arzın cedvelidir:

376 târîhinden 1064'[e] kadar ya'ni
688 sene zarfında

Numara	Sene-i Mîlâdiye	Şühûr	Numara	Sene-i Mîlâdiye	Şühûr
1	376	26 Kânûn-ı Sâni	34	796	4 Mayıs
2	396	Nisan	35	797	15 Temmuz
3	402	Şubat	36	814	Ağustos
4	408	15 Temmuz	37	842	24 Teşrin-i Evvel
5	412	Teşrin-i Evvel	38	843	6 Eylül
6	417	20 Nisan	39	860	Ağustos
7	422	Mart	40	860	Eylül
8	423	7 Nisan	41	861	Eylül
9	438	25 Eylül	42	865	16 Mayıs
10	447	6 Teşrin-i Sâni	43	869	9 Kânûn-ı Sâni
11	450	26 Kânûn-ı Sâni	44	945	6 Nisan
12	460	Kânûn-ı Sâni	45	986	26 Teşrin-i Evvel
13	477	25 Eylül	46	1010	11 Kânûn-ı Sâni
14	480	24 Eylül	47	1032	13 Ağustos
15	488	26 Eylül	48	1033	6 Mart
16	492	Haziran	49	1036	18 Kânûn-ı Evvel
17	530	Teşrin-i Sâni	50	1037	2 Teşrin-i Sâni
18	533	Teşrin-i Sâni	51	1038	Kânûn-ı Evvel
19	541	Temmuz	52	1039	Mart
20	543	6 Eylül	53	1041	10 Haziran
21	545	Teşrin-i Sâni	54	1063	23 Eylül
22	548	Şubat	55	1064	23 Ağustos
23	549	Kânûn-ı Sâni	1064 târîhinden sonra bu âna değin ya'ni 830 sene zarfında		
24	553	15 Ağustos	Numara	Sene-i Mîlâdiye	Şühûr
25	555	11 Temmuz	56	1296	1 Haziran
26	557	2 Nisan	57	1332	16 Kânûn-ı Sâni
27	557	2 Teşrin-i Evvel	58	1344	Temmuz
28	557	14 Kânûn-ı Sâni	59	1509	14 Eylül
29	558	Kânûn-ı Sâni	60	1688	Kânûn-ı Evvel
30	583	10 Mayıs	61	1767	Mayıs
31	611	10 Nisan	62	1802	24 Teşrin-i Evvel
32	740	26 Teşrin-i Evvel	63	1894	28 Haziran
33	790	9 Şubat			

بلد بزرگوار
باش کتات داره سی
۲۱۰

بگوئی حرکت ارضه خسار دلا محنا جیده هالی اعانه جلب دهمه و بوزده خورد و اولونک بدیهه ضایعه
نقصه اولره تزدیدی تدبیری نکره و اتخاذاجت اولره شهر این شهر فترتیه ریاتی الفها به
تکلی امر و زنده بولمیه بگوئی صوبه شهر بیدیه تبلیغ قلعه ایی ضنطانه اعانه بگوئی بیاتای
تاریک ریخته و ذره اعانه زانای تو سیوه متکل بوخنده بویای دگر تو سیوه تشکیله ضنطانه
استو حرکت ارضه طویله بچار کانه هالی مسکنه قلمه و باجود اولمه صورتیه دوها فوکت اولره
بیلد طبع و تخلیقه و صور ساره به معادفات لازم ایجا خصوصاً و تورا انسانیه یا ایله یعنی کس فترتیه هالی
بولوزده صاحب دهنه اولونر دور بده ضنطانه نقل اییدیک اولره اجوی مدد انری
کیفیتا نظر اعانه تو سیوتجه قرار سیریمه و تقاضا باریه عهده دسینه ای ایس و استو
مقدار ایضا باریه چنه جه غنیه له نر و عده ایندی سز و در اولره امر و زنده هالی بونه
صفت ضنطانه اتضاد عالیله بکنه اعانه اصبع اولونر فضا اولره

ایم ای او هالی
کلیه
سید ای
بر

Depremden zarar gören muhtaç kişilere yardım yapılması ve yaralılarının belediye hastahanelerinde tedavi edilmeleri hususunun İane Komisyonu'nda kararlaştırıldığıнын ilan edilmesi.

10 Temmuz 1894

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu
Başkitâbet Dâ'iresi
 210

Bugünkü hareket-i arzda dûçâr-ı hasâr olan muhtâcîn-i ahâlîye i'âne celb ve cem'i ve bunlardan mecrûh olanların belediye hastahânelerine nakliyle oralarda tedâvîleri tedâbîrini tezekkür ve ittihâz etmek üzere Şehremîni Paşa hazretlerinin riyâseti altında hemân bir komisyon teşkîli emr ü fermân buyurulduğu bugün savb-ı sâmi-i sadâret-penâhîlerine tebliğ kılınmış idi. Hastegâna i'âne için paşayı müşârun-ileyhin riyâsetinde ve Dâ'ire-i Emânet'de zâten bir komisyon müteşekkil bulunmasıyla bu bâbda diğeri bir komisyon teşkiline hâcet olmadığından işbu hareket-i arzdan dolayı bî-çâregân-ı ahâlîden meskensiz kalmak veyâ mecrûh olmak sûretiyle dûçâr-ı felâket olanlara biletler tab' ve temsîliyle ve suver-i sâ'ire ile mu'âvenât-ı lâzime îfâsı husûsunun ve kolera esnâsında yapıldığı gibi fukarâ-yı ahâlîden bu yüzden musâb ve hasta olanlar devâ'ir-i belediye hastahânelerine nakl edilerek orada icrâ-yı müdâvâtları keyfiyatının mezkûr İ'âne Komisyonu'nca karârlaştırılarak iktizâsının yarın arz ve istizân edilmesi ve işbu mukarrerâtın dahi yarın çıkacak gazetelerle neşr ve i'lân etdirilmesi şeref-sâdır olan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i hilâfet-penâhî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 6 Muharrem sene [1]312, fî 28 Haziran sene [1]310.

Ser-kâtib-i Hazret-i Şehriyârî
 Bende
 Süreyyâ

بدر کمال خان
باش کتات داری

سرکار حجیه ناظری طویجه مشیری خارجیه نظری و توتاری دولت بیسی و کلبی اوقاف عالی
معارف ناظری نافعه نظری و ریوماتی و کلبی و ارضیه نظری باش کرد اورمانه و معادنه و زراعت
نظریه شهرانی ضمیمه نظری و قزاقانی نظری باش کرده بقواف و پوسته نظریه و حاجیه
قومبونی رینه دیوانه محاسبه رینه کوندیلده تذکر خصوصه صورتی

دومده وقوعه حركت ارضیه سببه مأموریه و کتبه ده بعضی وظیفه لری باشه کامیوب بعضه دوار
دولت تقطی اوطیه کلبی بر حاله کلبی مسووع عاتی بیورلمه اولوب حاله که شهر امانت جلیله کتبه
لهیات فیه معرفتیه اجرا ایدیلده کتف و معاینه ده کافه دوارون خط و ترکه ده تالی سله
علم اولدیغی تیه ایلمه و اولوبایدیه ریورلر دخی تنظیم ایدیلده اولوبایدیه مصاحبه عبادون عتتی
کتبه دار اوطیه اجموده بالجه مأموریه دولت یارینده سبب ایلمه کما کانه ایضای وظیفه یه مدارت
ایدوب کافه دوارون رسمیه نکت و کیفیک یارینه غرضه کوله اعلیله ایدیلی طرف سالی
صدارتیه هی سبب ایلمه کتبه دوارون جلیله عسکریه مأموریه و کتبه سله دخی کافه سی
له نه یارینه وظیفه لری تهن بولرله کما کانه امور مأموره لریام مقبول اولطاری ضمنده دیم
کلاناره هله سندی اولر سر بعلی و بوبایدیه مبادتس نو کوسر نازک دوجار مسولیت
اوله حقیقته دخی عللوه تبلیغی و تجاراده سیه ملوکانه اوزرینه ایجاب ایدیلره تبلیغی
لدنه ایضا ایدیلکه برابر خاکیا عاتی عرصه معاونات اوقسی مقضای امر و نمانه لری یونه
حساب خلقتیه هیده اولغه اولوبایدیه ۱۶/۱۱/۱۲۹۷

مقابله اولمده
تولمده
قولدی
محمد زکی
عبدملوکلی
تریا

Deprem sebebiyle bazı memurların dairelerine gitmediği görülmüş olup, yapılan keşif sonucu herhangi bir tehlike bulunmadığı anlaşılan devlet dairelerinde bütün memurların vazifelerinin başında bulunması ve memuriyetinde özensiz davrananların sorumlu tutulacaklarının ilgililere tebliğ edilmesine dair Padişah emri.

11 Temmuz 1894

Yıldız Saray-ı Hümayûnu Başkitâbet Dâiresi

Serasker, Bahriye Nâzırı, Tophâne Müşîri, Hâriciye Nâzır ve Şûrâ-yı Devlet Reisi Vekîli, Evkâf, Mâliye, Maârif nâzırları, Nâfi'a Nâzırı ve Rüsûmât Emâneti Vekîli ve Dâhiliye Nâzırı paşalara, Orman ve Ma'âdin ve Zirâ'at Nâzırı'na, Şehremîni, Zabtiye Nâzırı ve Defter-i Hâkânî Nâzırı paşalara, Telgraf ve Posta Nâzırı'na, Muhâcirîn Komisyonu Re'îsi'ne, Dîvân-ı Muhâsebât Re'îsi'ne gönderilen tezâkir-i husûsiye sûreti.

Dün vukû' bulan hareket-i arz sebebiyle me'mûrîn ve ketebeden ba'zıları vazîfeleri başına gelmeyüp ba'zı devâ'ir-i devletin ta'tîl olmuş gibi bir hâle geldiği mesmû'-ı âlî buyurulmuş olup hâlbuki Şehremânet-i Celîlesi'nce hey'ât-ı fenniye ma'rifetiyle icrâ edilen keşf ve mu'âyenede kâffe-i devâ'irin hatar u tehlikeden tamâmiyle sâlim olduğu tebeyyün eylemiş ve ol bâbda raporlar dahi tanzîm edilmiş olmasıyla mesâlih-i ibâdın temşiyeti sekte-dâr olmamak için bi'l-cümle me'mûrîn-i devlet yarından bed' ile kemâ-kân îfâ-yı vazîfeye müdâvemet edüp kâffe-i devâ'ir-i resmiyyenin küşâd ve keyfiyetinin yarın gazetelerle i'lân edilmesi taraf-ı sâmi-i Sadâret-penâhî'ye resmen tebliğ edildiğinden dâ'ire-i celîle-i askeriye me'mûrîn ve ketebesinin dahi kâffesi hemân yarın vazîfeleri başında bulunarak kemâ-kân umûr-ı me'mûreleriyle meşgûl olmaları zımnında lâzım gelenlere hemân şimdi evâmîr-i serî'a i'tâsı ve bu bâbda mübâlâtsizlik gösterenlerin dūçâr-ı mes'ûliyet olacaklarının dahi ilâveten tebliği ve işbu irâde-i seniyye-i mülûkâne üzerine îcâb edenlere tebliğât-ı lâzime îfâ edilmekle berâber hâk-pây-ı âlîye arz-ı ma'lûmât olunması muktezâ-yı emr ü fermân-ı hümayûn-ı cenâb-ı hilâfet-penâhîden olmağla ol bâbda.

Fî 7 Muharrem sene [1]312.

Mukâbele olunmuşdur.

Kulları: Hakkı

Kulları: Yahya Sezâî

Abd-i Memlûkları: Süreyyâ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
رَیْسِ الدَّوْلَةِ الْعَظْمَى
مُحَمَّدِ عَلِيٍّ پَاشَا
عَدَد

ترای دولت ریاست عالی حضرت

دولت اعظم حضرت
عبد وادفات نظر ترای دایره سی برکت معطل اولدورده دایره اعددی در آنچه بر قاضی مدار بولمق مستحق ملک صالح
عبادک بوجوه بوز ارستی قلم اصلا جائز اولدیم حضرتن بارینه کافه دوزر دولت کال اولدک دلم با کلمه
موردیه و کتبه نیک کلامه انقای وظیفه اعددی لزومک ایجاب ایله صوره نظره در تبلیغ مقنای از آن است
نه جنب خلافتنا همه بولمق سابقه مملکت با آن قاضی حضرتن بانه زده حضرتن بلیه برسی در دوزر سازه بر
استاد کتب ایستاد حضرت ریاست صدیر لری دخی بر بنظره اولدورده حضرتن ایضای مقنای کلمه بر اولی سابقه تقاضای ساری
ترجم اولدق قاضی ^{۱۳۱۳} / ^{۱۳۱۳} ۱۳۱۳
صد اعظم و باد زکم

Adliye ve Evkaf dairelerinin atıl vaziyette olup yalnızca birkaç memur bulunduğ u haber alınmış olup, yarından itibaren bütün devlet dairelerindeki memur ve kâtiplerin eskisi gibi görevlerini yapmaları hususunun kesin şekilde ilgililere tebliğine dair Sadaret'ten Şura-yı Devlet Riyaseti'ne gönderilen yazı.

11 Temmuz 1894

BOA, ŞD, 3191/149

Bâb-ı Âlî
Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi
Aded

Şûrâ-yı Devlet Riyâseti Vekâlet-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri,

Adliye ve Evkâf nezâretleri dâ'iresi bugün mu'attal olarak Dâ'ire-i Adliye'de ancak birkaç me'mûr bulunduğu müstahber mesâlih-i ibâdın bu suretle yüzüstü kalması aslâ câ'iz olamayacağından yarın kâffe-i devâ'ir-i devletin ke'l-evvel küşâdıyla bi'l-cümle me'mûrîn ve ketebenin kemâ-kân îfâ-yı vazîfe eylemeleri lüzûmunun îcâb edenlere sûret-i kat'iyede teblîği muktezâ-yı irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhîden bulunduğu Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesi'nden bâ-tezkire-i husûsiye bildirilmiş ve devâ'ir-i sâ'ireye de iş'âr-ı keyfiyet edilmiş olmağla riyâset-i celîlelerince dahi ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı hümâyûn îfâ-yı muktezâsına himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fî 7 Muharrem sene [1]312 ve fî 29 Haziran sene [1]310.

Sadr-ı A'zam ve Yâver-i Ekrem
 Cevad

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مکتوب قیامتی
عزیز
۶۵

وقوع بولاره حرکت ارضه اوره کوی جامع شریفی شماره لرینک سوزلرندنه نایبری یقیدینی وطوله باغی جامع شریفی بعضی بعضی
وقوع بولدی مسجعی عالی بولسه اولیقه نه گناهه ماوریه لوزر سووق و اعلمد کون ذکر اولناه جامع شریفی و کون سارا نه وقفه
برکونا خاطر ات وقوع بولسه محل و برله جن صورتده نایر اجماری هضم شریف قوی سووق اولاره اراده نه هفت خلافتی حادی
وارد دست بکرم اوله ۸۸ حوزده نایر و بوزکانه اوج مودول نایر علی اصفا لری اوزرینه بر وجه اوردونه هما بونه
هفت لیل لری مذکور جامع شریفی حال ماوریه لوزر سووق و اعلمد اولناه معاینه یه حادی و پردکاری زیورم اوره کوی
جامع شریفی شماره لرینک کلاهاری بیقاب بونارده بری محفل همی اوزرینه دوستی جامع شریفی قه و بده دیوار لرین بعضی محفل
یاندیله ترنگلی جاد علی ایملایندری سوزلن اوجونه کرطاسی نه اولیقه و محفل هما بونک برلرندنه و کله نیشه اوله الله که
ایچ دیرکن اوزرینک که ایینه نایر وحی عاییه النسی لازم کده طوله باغی جامع شریفی اطراف بده دیوار لرله پای کرلی جامع
یاندیله محفل هما بونک بعضی محفلری و شماره نایر تحفه که کرسی سا قران و طسه و لوپ اگر چه سوزلن ترنگلی کورله نیشه
ایضا طام تعمیر ایتمیه قدر درونه کرطاسان اقتضایه علی کوی شریفی و اوره کوی جامع شریفی محفل هما بونک یاندیله ایله حکمی اوج
ماوریه لوزر غلام قلمنه و هر لیلن نغرات کده سی کشی دیار لرله اول اولیقه و طام نیشه اولیقه و عه کشفه نایر اولدی
اولیاده اوردونه هفت بره لوزر که ۸۸ محرم ۱۲۹۷ هجری قمری
ماط اوفاط همی
عالم

Meydana gelen depremde Ortaköy Camii minarelerinin şerefelerinden yukarı yıkıldığı Dolmabahçe Camii'nde de bazı hasarlar bulunduğu ve her ikisinin tamirinin de diğerleriyle birlikte yapılacağına dair Evkaf Nezareti'nden gelen yazı.

12 Temmuz 1894

Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn
Mektûbî Kalemî
Aded: 25

Vukû' bulan hareket-i arzdan Ortaköy Câmî'-i Şerîfi minârelerinin şerefelerinden yukarıları yıkıldığı ve Dolmabahçe Câmî'-i Şerîfi'nce dahi ba'zı hasârât vukû' bulduğu mesmû'-ı âlî buyurulmuş olduğundan hemân me'mûrîn-i lâzime sevk ve i'zâmıyla gerek zikr olunan câmî'-i şerîflerce ve gerek sâ'ir ebniye-i vakfiyece bir gûnâ muhâtarât vukû' bulmasına mahal verilmeyerecek sûretde tedâbîr ittihâzı hakkında şeref-efzâ-yı sünûh olan irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhîyi hâvî vârid-i dest-i tekrîm olan 28 Haziran sene [1]310 târîh ve yüz seksen üç numaralı tezkire-i aliyye-i âsafâneleri üzerine ber-mûceb-i emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i zıllu'llâhî mezkûr câmî'-i şerîflere derhâl me'mûrîn-i lâzime sevk ve i'zâm ile icrâ olunan mu'âyeneyi hâvî verdikleri raporda Ortaköy Câmî'-i Şerîfi minârelerinin külahları yıkılıp bunlardan biri mahfil-i hümâyûn üzerine düştüğü ve câmî'-i şerîfin kubbe ve beden duvarlarının ba'zı mahalleri çatlamağla tehlikeli bir hâle geldiği anlaşıl原因ak şimdilik içerüsüne girilmemesi tenbîh olunduğu ve mahfil-i hümâyûnün yerlerinden hareket etmiş olan altındaki iki direk üzerindeki ebniyenin dahi âriyeten alınması lâzım geleceği ve Dolmabahçe Câmî'-i Şerîfi'nin etrâf beden duvarlarıyla yay kemerleri ve birkaç mahallerinden çatlamış ve mahfil-i hümâyûnün ba'zı mahalleri ve minârenin tahtındaki kürsîsi kısmen harâb olmuş olup eğerçi şimdilik tehlikesi görülmemiş ise de ihtiyâten ta'mîr edilinceye kadar derûnuna girilmemek iktizâ edeceği gösterilmiş ve Ortaköy Câmî'-i Şerîf mahfil-i hümâyûnunun payanda ile tahkîmi için me'mûrîn-i lâzime i'zâm kılınmış ve her ikisinin ta'mîrât-ı külliyesi keşfi diğerleriyle icrâ olunacağı der-kâr bulunmuş olduğundan arz-ı keyfiyete ibtidâr olundu. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 8 Muharrem sene 1312 ve fî 30 Haziran sene 1310.

Nâzır-ı Evkâf-ı Hümâyûn
 Bende
 Gâlib

کتابخانه
مکتوبخانه

مکتوبخانه
مکتوبخانه

حرکت ارضیه طولانی اما که عکس بر وجه و قوسها ضار است در جانب کفی ضربه اشات دانه
طرف طرف هیات قبه کوه طبریه اولیغی کبی سلیقه همپوشی رخ بعضی مرتبه ضار و قوس اولیغی
اضای ایسی اوزرینه اوزرینه رخ کذلک دانه مذکوره بر هیئت قبه ایسا قلمه ایسی هیئت مذکوره
قده همپوشی مذکور کفی و معاینه ایسی که الحاح نزدیک موجب بر حال مشاهده اینکله ایسی افاده
ایلمدی اوزرینه اوزرینه همپوشی نه قوسها بر طبریه اولیغی اسکلر حوض قوسها ایسی و اوزرینه
نه که ده بلدی طبریه اولیغی مطر علی بویله اوزرینه عرصه معلومانه ایسی قلمی اولیغی اوزرینه عرصه
اهمیت (یا) امور
ع
ظ

Meydana gelen deprem üzerine Selimiye Kışlası'nda yapılan keşifte tehlikeli bir durum müşahede edilmeyerek askerlerin koğuşlarına yerleştirildiğine dair Serasker Rıza Paşa'dan gelen yazı.

13 Temmuz 1894

Makâm-ı Seraskerî
Mektûbî Kalemi
Husûsî

Hareket-i arzdan dolayı emâkin-i askeriyece vukû' bulan hasârât derecâtının keşfi zımında İnşâ'ât Dâ'iresi'nce taraf taraf hey'ât-ı fenniye gönderilmiş olduğu gibi Selimiye Kışla-i Hümayûnu'nca dahi ba'zı mertebe hasâr vukû' bulduğu ihbâr edilmesi üzerine oraya dahi kezâlik dâ'ire-i mezkûrece bir hey'et-i fenniye irsâl kılınmış idi. Hey'et-i mezkûre Kışla-i Hümayûn-ı mezkûru keşf ve mu'âyene ederek lehü'l-hamd tehlikeyi mûcib bir hâl müşâhede etmediklerini ifâde eylemeleri üzerine efrâd-ı Asâkir-i Şâhâne'nin yine koğuşlarına yerleştirilmiş olduğu Üsküdar Ciheti Kumandanlığı'ndan vârid olan tezkirede bildirilmiş olmağla muhât-ı ilm-i âlî buyurulmak üzere arz-ı ma'lûmâta ibtidâr kılındı. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 9 Muharrem sene [1]312 ve fî 1 Temmuz sene [1]310.

Serasker
 Bende
 Rıza

بدر سراجی
باش کتابت داره سی

۲۷۱

اهالی خوف و رهش سبب اولمده اونزه حرکت ایسه وقوعه علقه خیره لره تحقیق
سایتی ایتمک قضا س ایله شیخ هفت فلاقینا هدیه اولغیه اولبایدیه امر و فرمان
حضرت ولی الامر... محمد کلام و ماء کونج
نای
کتابت

Ahalinin korku ve dehşetine yol açmaması için deprem haberlerinde gazetelerin dilinin yumuşatılması hakkında Padişah emri.

14 Temmuz 1894

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu
Başkitâbet Dâiresi
 371

Ahâlînin havf ve dehşetini mûcib olmamak üzere hareket-i arz vukû'âtı hakkında gazetelere tahfîf-i lisân etdirilmesi muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhîden olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 10 Muharrem sene [1]312 ve fî 2 Temmuz sene [1]310.

Ser-kâtib-i Hazret-i Şehriyârî
 Bende
 Süreyyâ

تذکار

ز قریب صوبیک بحر لر زه حرکت ارضه و قوی بود به بعضی مطلقاً و تعمیرات مازعاً ایدر یکی عرصه
اولیستی است تعمیرات کمالی و کسب متعاقب مواقع مختلفه ده، هو موضعی در حال امداد و نسیه دایره فادیه
بوضوح بیون هو وضعه موجوده مخصوصی بود و نه بر قاضیک دخی و در وقت تقاضا و نسیه بن تعمیرات تقاضیه بهمانه
ایتدا اولیستی خبر لکه رفقه قومانیه به کاتبی صلیبیه استغناء داده اولیستی که در وقت تقاضا و نسیه بهمانه
کبرییه صورتی ایدر بود و نه بر قاضی تقاضا ایدر ایدر بود تعمیرات بر ایلی کونیه طرف کمالی اولیستی بود و
اتمامه قدر ساکنان عرصه موقوفه امداد ایلیسه اولیستی هو وضعه ده موجود و حصول دایره امتیازیه و اخذه کی
محللات امتیازیه تقاضیه ایدر یکی اکلوتی نسبتاً به تعمیرات بر از اوز ایلیه و وجود دیگر عمارتیه ظهور ایدر به
اولیستی ضیاط منگور هو وضعه ده و کما فی کونیه هو یونیه روزیستی تعمیرات تقاضیه قدر شکر یک اسوق
هو لایستی نسبت اولیستی قریب تعمیرات کمالی کونیه دوام اولیستی در وقت ایدر کمال ایدر ایلی
و محاذ بر ملحوظه قاضی بر تدریج ضیاط اولیستی و نسیه اولیستی در اسوق امتیازیه ایلیستی یونیه شکر
و حسابای تقاضیه ایضا قریب اولیستی بطبره او و نسیه هفتاد و یک روز
سایر محلی نایم بود

Meydana gelen depremten dolayı Terkos suyunun mecralarında oluşan sakatlıklar tamir edilinceye kadar sokakların sulanmamasına dair Şehremaneti'nden gönderilen yazı.

14 Temmuz 1894

Şehremâneti

Terkos suyunun mecrâlarında hareket-i arzdan vukû' bulan ba'zı sakatlıkların emr-i ta'mîrâtına müsâra'at etdirildiği arz olunmuş idi. İşbu ta'mîrâtın ikmâl olunmasını müte'âkib mevâki'-i muhtelifedeki su havuzları derhâl imlâ olunmuş ise de Dâye Kadın'da bulunan büyük havuza su icrâsına mahsûs borulardan birkaçının dahi dün akşam sakatlanmış olmasına mebnî ta'mîrât-ı muktaziyeye hemân ibtidâr olunduğu haber alınarak Kumpanya Başkâtibi celb ile istiknâh-ı madde olundukda şimdiki hâlde zikr olunan Dâye Hâtun havz-ı kebîrine su nakl eden borulardan birkaçı sakatlanup ibtidâr edilen ta'mîrâtının bir iki gün zarfında ikmâl olunabileceği ve bunun itmâmına kadar sâlifü'l-arz mevâki'de imlâ edilmiş olan havuzlarda mevcûd suların dâ'ire-i imtiyâziye dâhilindeki mahallât ihtiyâcâtına kifâyet edeceği anlaşılup ancak şâyed ta'mîrât biraz uzayacak veyâhûd diğer bir ârıza zuhûr edecek olur ise ihtiyâten mezkûr havuzlarda daha birkaç günlük su bulunması lüzûmuna mebnî ta'mîrâtın hitâmına kadar şimdilik esvâkın sulatdırılmaması münâsib olacağı cihetle emr-i ta'mîrâtda kemâl-i germî ile devâm olunarak az vakt içinde ikmâl etdirilmesi ve mehâzîr-i melhûzaya karşı bir tedbîr-i ihtiyâtî olmak üzere hitâm-ı ameliyâta kadar esvâkın iskâ edilmemesi yolunda şirkete vesâyâ-ı muktaziye îfâ kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 10 Muharrem sene [1]312 ve fî 2 Temmuz sene [1]310.

Şehremîni
Bende
Rıdvân

بلد کتات داره سی

بانی کتات داره سی

۴۹۵

حرکت ارغنده فولادی بعضه قسای مهدم اولده چار شوی کبرک فیه معاریک ترقیات هنره بیام متب
اوله حجه بر طرز ده منانه و قهره رعایام انشائنه صبرف و چار شونک اسکی حالده ده
لهیف و مستطلم بر شکل افراغه ماریعت اولنجه اوزره بعضه مطامعانی حادی زراعت و اوزره
و معاده نظری ایلم اقدی حضرتی طرفنده عرصه و تقسیم اولناه منظره منظور عالی اولنجه
صکره لقا حدیب سکی صدارتینا لهبارینه ایال فائمه و منظره مذکوره مندرجاتی تزد هابونه
ماو کانه ده نفسی ادمره موافقه کورلدیکنده کیفیک بوکونای محاسنی موصوفی و مملوده موقع تذکره
وضعیه محاسنی و کلدی قیامی موفقه صانکتا کورلدیکلی حالده ایسک صدر اجرایه سنه و انشائنه
چار شونک تقنی جهارنده نه صدرله باشلانامه ندرم کله جلدیه و تقیحات ساره سنه و انشائنه
بواقسام با مضطبه عرصه عبیه علیا قاسمی تقضای اراده نه ضایق خلایقینا لهدیه بوننده و انشائنه
اول بابیه مرد و زنانه حضرت و طایفه لایحه محکم ایلم و ایلم

سرکات حضرت
بریار

Deprem sebebiyle bazı kısımları yıkılan Kapalıçarşı'nın mevcut mimari gelişmelere uygun şekilde sağlam, eskisinden daha güzel ve muntazam bir şekilde inşası hususunun görüşülüp inşaata başlanmasına dair Padişah emri.

18 Temmuz 1894

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu
Başkitâbet Dâiresi
 495

Hareket-i arzdan dolayı ba'zı aksâmı münhedim olan Çarşu-yı Kebîr'in fenn-i mi'mârînin terakkiyât-ı hâzırasıyla mütenâsib olacak bir tarzda metânetine ve tasarrufa ri'âyetle inşâ'âtına mübâşeret ve çarşunun eski hâlinden daha latîf ve muntazam bir şekle ifrâğına müsâra'at olunmak üzere ba'zı mütâla'âtı hâvî Zirâ'at ve Orman ve Ma'âdin Nâzırı Selim Efendi hazretleri tarafından arz ve takdîm olunan muhtıra manzûr-ı âlî oldukdan sonra leffen savb-ı sâmi-i Sadâret-penâhîlerine irsâl kılınmış ve muhtıra-i mezkûre mündericâtı nezd-i hümâyûn-ı mülûkânede nefsü'l-emre muvâfık görüldüğünden keyfiyetin bugünkü Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ'da mevki'-i tezekkûre vaz'ıyla meclis-i vükelâ-yı fihâmca dahi muvâfık-ı maslahat görüldüğü hâlde işin suver-i icrâ'iyesinin ve inşâ'âta çarşunun kangı cihetlerinden ne sûretle başlanılmak lâzım geleceğinin ve teferru'ât-ı sâiresinin karârlaşdırılarak bu akşam bâ-mazbata arz-ı atebe-i ulyâ kılınması muktezâ-yı irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhîden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 14 Muharrem sene [1]312 ve fî 6 Temmuz sene [1]310.

Ser-kâtib-i Hazret-i Şehriyârî
 Bende
 Süreyyâ

بدر الزمان
باش کتاب داری
۶۰۹

حرکت ارضه سله برهونه خلقت باختر لوده و اسی پر لوده باعوضه اولدقدی ایئیلکده اولوب
 برهه رقت قائلده اهل ایله جبهه کی کینه ظهور ایتمیش اولله قولا ایفرویلدینک تکر
 اتاریله صدانکده حقه لغی نولیده رضی سیه اولیده جکده بوباییه احیایه تیار لولرمنک
 اتماریده رقت قونولعا ره اعنا ایطکه بربر قولانا سده اسواقده راهانکر تده بولناه
 مکرده نظرات در تطیفاته رضی رقتا اولموش ایله بوسره ده رضی اوصورتده رقت ایلی رسموم
 مانسیده صائیده بوسه و ساره نک هرورون و بوزور و اوطانده و ماکولون و متر و بانک و
 صحت بولغانده حرفزیده اعنا اولمی ربه ایله اسی صرکاب بولدی و محمد زالیله ایلدن رضی کینه
 نه اولدینیی کی ریح مهرانه ایله صحیح کیم نکه خلله رقیه ایلی ایچره سزانا تده جیلده سیله
 سار ایجاب ایئنده اواموزره رفقیه اعصی مقضای اولدیه منب صدقیا هج بولمقده
 اربعین ارموزده حقیقته اولدورکده ^{۱۲۴} ^{۱۲۵} ^{۱۲۶} ^{۱۲۷} ^{۱۲۸} ^{۱۲۹} ^{۱۳۰} ^{۱۳۱} ^{۱۳۲} ^{۱۳۳} ^{۱۳۴} ^{۱۳۵} ^{۱۳۶} ^{۱۳۷} ^{۱۳۸} ^{۱۳۹} ^{۱۴۰} ^{۱۴۱} ^{۱۴۲} ^{۱۴۳} ^{۱۴۴} ^{۱۴۵} ^{۱۴۶} ^{۱۴۷} ^{۱۴۸} ^{۱۴۹} ^{۱۵۰}

Deprem sebebiyle halkın açık alanlarda yatmasının temizlik açısından uygun olmadığı gibi kolera mikrobunun tekrar ortaya çıkmasına yol açacağından, sokaklarda ve halkın yoğun olarak bulunduğu yerlerde temizliğe riayet edilmesi, satılan meyve ve sair yiyecek maddelerinin de çürük ve bozuk olmaması hususlarında gereken tedbirlerin alınmasına dair Padişah emri.

22 Temmuz 1894

BOA, İ.HUS, 27/176

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu
Başkitâbet Dâiresi
609

Hareket-i arz sebebiyle birçok halkın bağçelerde ve açık yerlerde yatmakta oldukları işidilmekte olup bu hâl nezâfet ve tahâret-i beldeyi ihlâl edeceği gibi geçen sene zuhûr etmiş olan kolera mikroplarının tekrâr intişârıyla Hudâ-negerde hastalığı tevlîde dahi sebep olabileceğinden bu bâbda ihtiyâten tedâbîr-i lâzimenin ittihâzıyla nezâfete fevka'l-âde i'tinâ edilmekle berâber kolera esnâsında esvâkda ve ahâlî kesretle bulunan mahallerde tathîrât ve tanzîfâta nasıl dikkat olunmuş ise bu sırada dahi o sûretle dikkat edilmesi ve mevsim münâsebetiyle satılan meyve ve sâirenin çürük ve bozuk olmamasına ve me'kûlât ve meşrûbâtın muzırr-ı sıhhat bulunmamasına sarf-ı mezîd-i i'tinâ olunması ve ba'zı açık çirkâb yolları ve lağımlar var ise anların dahi geçen sene olduğu gibi def'-i mazarrâtı ile sıhhat-i umûmiyenin halelden vikâye edilmesi için Şehremânet-i Celîlesi'yle sâir îcâb edenlere evâmîr-i mü'essire ve kat'iyye i'tâsı muktezâ-yı irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhîden bulunmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 18 Muharrem sene [1]312 ve fî 10 Temmuz sene [1]310.

Ser-kâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Bende
Süreyyâ

دانا تحت ریاست محترم حضرت پادشاهی و شهرامانق مشکل اعانه مصابه قومی سوریه عالس معرفت
در سعادت حرکت از ضمه مصاب اولاده مخمیه اجموده ترتیب اولسانه اعانه بقیه بدنده بوکونقده
همین اولاده مبالغه مقدارین مبدع اولدر

مبلغ	
ذمه سمن جناب صدایق تصدیق	۱۰ ۸۰۰
والای مشیقت تصدیق	۱۰ ۸۰۰
سرکسری	۵ ۶۰۰
عدلیه ناطری دولتو پاشا طرفند	۵ ۶۰۰
لمو نجاة عامره مشری دولتو پاشا طرفند	۵ ۶۰۰
مالیه ناطری	۵ ۶۰۰
اوقاف	۵ ۶۰۰
معارف	۵ ۶۰۰
ناقصه	۵ ۶۰۰
داخلیه	۵ ۶۰۰
منظمه رفقه رحیمی صابیه و تبرک بسون	۱۰ ۸۰۰
عموم حاکمه تقاعد ضمیمه	۱۰ ۸۰۰
صدرا سعادت لو احمد قواد پاشا مقصدند	۲ ۱۶۰
تیه باش مشا جری ایوستوللا طرفند	۱ ۶۰۰
کیوت	۷۹ ۶۴۰
۱۰ موزیجه تاریخچه عصره اولسان	۱۴۰ ۶۵۰۰
جملة کیوت	۱۴۸۶ ۷۴۵

اشوارده سنا خورنده به ملک انی لوز بکس علس طرفند
ناظم بایا صفای لافنه اعانه ایچنده

Şehremaneti'nde kurulan İane-i Musabîn Komisyonu tarafından İstanbul'da meydana gelen depremden etkilenen muhtaçlar için tertip edilen yardım biletleri bedelinden elde edilen meblağın miktarını gösteren cetvel.

22 Temmuz 1894

Zâten taht-ı riyâset-i mufahhama-i hazret-i pâdişâhîde ve Şehremâneti'nde müteşekkil İ'âne-i Musâbîn Komisyon-ı Âlîsi ma'rifetiyle Dersâdet'de hareket-i arzdan musâb olan muhtâcîn için tertîb olunan i'âne biletleri bedelinden bu güne kadar hâsıl olan mebâliğin mikdârını mübeyyin cedveldir.

Guruş

10800	Zât-ı sâmi-i cenâb-ı Sadâret-penâhî'den	
10800	[Zât-ı] vâlâ-yı Meşîhat-penâhî'den	
5400	[Zât-ı vâlâ-yı] Seraskerî'den	
5400	Adliye Nâzırı devletlü paşa tarafından	
5400	Tophâne-i Âmire Müşîri devletlü paşa tarafından	
5400	Mâliye Nâzırı [devletlü paşa tarafından]	
5400	Evkâf [Nâzırı devletlü paşa tarafından]	
5400	Ma'ârif [Nâzırı devletlü paşa tarafından]	
5400	Nâfi'a [Nâzırı devletlü paşa tarafından]	
5400	Dâhiliye [Nâzırı devletlü paşa tarafından]	
10000	Zabtiye Nezâret-i Celîlesi zâbitân ve ketebesinden	İşbu on bin guruşdan bin altı yüz yirmi guruş devletlü Nâzım paşa hazretleri tarafına i'âne edilmiştir.
1080	Umûm Askerî Tekâ'üd Sandığı [zâbitân ve ketebesinden]	
2160	Mısırlı sa'âdetlü Ahmed Fuad Paşa hazretlerinden	
1200	Tepebaşı müste'ciri Apostolaki tarafından	
79240	Yekûn	
1307505	10 Temmuz sene [1]310 târihinde arz olunan	
1386745	Cümle-i yekûn	

زانا تحت ریاسته محترم حضرت پادشاه و شرفاقت مشعل اعانه مصابه قومیسون عالیس معرفتد در سعادت حرکت امدت
مصاب اولده محتاجیه ایچیم نریبا اولغانه اعانه بیلمدی بدنده بولونه ساعت اقیم قدر هصل اولونه مبالغت مقدار و مفرداتی
میه جرد لدر

مصارف	
عطفه بانکر لرنده موچونودور ماور و قوتانا تو بانقه سنده	۵۶۰۰
بالیه معدن شرکی اولغ سنده	۵۶۰۰
مصارف نفوسه جیلده سی صلیحه نه و کتیه سنده	۵۶۰۰
عطفه منو آراسدا آریانه اوقه ایدم و مدری و برادری طرفه	۹۱۶۰۰
منافع و تخونیر شرکتک میدر عموسون کالی کرس طرفه	۹۰۰
تکونیر	۴۸۷۵۰
ک کورنجه تاجینه نفیسم اولغانه جردله کورنجه	۱۶۶۴۶۷۹
جمعه بیلون	۱۵۰۴۴۴۹

İstanbul'da depremden etkilenen muhtaçlara yardım etmek üzere Şehremâneti'nde kurulan İâne-i Musâbin Komisyonu tarafından düzenlenen iane biletleri hasılatını gösteren liste.

25 Temmuz 1894

Zâten taht-ı riyâset-i mufahhame-i hazret-i pâdişâhîde ve Şehremâneti'nde müteşekkil İ'âne-i Musâbîn Komisyon-ı Âlisi ma'rifetiyle Dersâdet'de hareket-i arzdan musâb olan muhtâcîn için tertîb olunan i'âne biletleri bedelinden bugün sâat altıya kadar hâsıl olan mebâliğin mikdâr ve müfredâtını mübeyyin cedveldir.

Guruş

5400	Galata bankerlerinden Mösyö Teodor Mavroko Tato Bankası'ndan
5400	Balya Ma'deni Şirketi İdâresi'nden
5400	Ma'ârif Nezâret-i Celîlesi zâbitân ve ketebesinden
21600	Atûfetlü Arayisdaki Azeryan Efendi ile mahdûmları ve birâderi tarafından
950	Yataklı Vagonlar Şirketi'nin Müdîr-i Umûmîsi Mösyö Tageli Geres tarafından
38750	Yekûn
1463479	12 Temmuz sene [1]310 târihinde takdîm olunan cedvelde gösterilen
1502229	Cümle-i yekûn

دائرة
المعارف
٤٤٠

حکومت ارضیه و صیانتی ایمن و قوعولده اعانانک تجارا ما وضع لهن صرف اولی فی حق خلقه المصاحبه نام حصل
اولیة ایمنه تحت نطفه حقه خلیفایه بولنامه اعان قومیوه عالمک دیکر تفویله سنه اولی فی زمانه
ریاست بخت شویک اند خدیو کلفا سرف هانه لریده بالنامه ریاست بویلیب دورا تحت اعظم افند
خدیو کلفا سرف اولی قوری و قه تقاضی ایمنه ریاست و کالی کلفا سرفه در عهد ایمنه اعان
داره مواد اساسیه و اولیة و زره هغه برکنه بایه هانیه معلوم زره تقاضی ایمنه خط کذا اعان مهره اولی
توسیع مذکوره تا نور اعضانک ایمنی و تکریمه در اتحاد ایدیه بقرانه اید بکونه اعانک و در وجه نفوذت
صدقات و قه تقاضی ایمنی تقاضی زاده سنه جناب خلیفایه بولنی بیغ ، صلیح تاریخ مذکوره
خصیه دولتی الی قومیوه مذکوره و ایمنی با اتمامه شریار عالی اعوانه قه تقاضی ایمنی لفق و عیایه بالذات
ریاست بولدی عیوب مستقیم سکرانه و اولیة و جمع اعانانده فی بافت حسه نازیه علم جنی حقه بوباید که فطره تکلیف
فهره جناب و ایمنی اعظمی هر برزات نسبت ایاات خلیفایه سربور اولی فی مصلو برتر جمیل کرامت و الام اولی فی
در کار اولیة توسیع مذکور اعضانک ایمنی بینه تطم و نامه برصد سکول الحاطه هانیه بویله و زره عیبه و تقدیم
قلمسه و تکریم قدر و قوعولده اعانانک بکونه ایمنی بینه کسوریک عوفیه بالغ اولیة تقیمی حقه خوز بکونه و اتحاد
ایله رک بالک قومیوه اعان و لطفه سرف زره سنه حقه بارش هه سرف افزانه ایمنه و لایه تقاضی ایمنی بولیه
اولیة سنه معلای جناب خلیفایه عیضی تقاضی ایمنی ، صلیح تاریخ مذکوره ، صد اعظم با و اکریم

Depremden dolayı muhtaç duruma düşenlere yardım etmek üzere İâne-i Musâbîn Komisyonu adıyla kurulan komisyonun nizamnamesinin takdimi ve nizamnamesi.

5 Ağustos 1894

Bâb-1 Âlî
Dâ'ire-i Sadâret
Âmedî-i Dîvân-1 Hümâyûn
 430

Hareket-i arz muhtâcîn-i musâbîni için vukû' bulan i'ânâtın bi-tamâmîha mâ-vuzî'a-lehine sarf olunacağı hakkında halkça itmînân-ı tâmm hâsıl olmak için taht-ı riyâset-i mufahhama-i hazret-i hilâfet-penâhîde bulunan İ'âne Komisyon-ı Âlîsi'nin diğeri bir meşgûliyet-i seniyye olmadığı zamânlar velî-nî'met-i bî-minnetimiz şevket-me'âb efendimiz hazretlerinin taraf-ı eşref-i şâhanelerinden bi'z-zât riyâset buyurulup ve velî-nî'met-i a'zam efendimiz hazretlerinin mevâdd-ı sâ'ire ile meşgûl buldukları vakte tesâdüf etdikçe riyâset vekâleti taraf-ı âcizîden der-uhde edilüp i'ânâta dâ'ir mevâdd-ı esâsiye karârlaşdırılmak üzere hafta[da] bir gün Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne'de in'ikâd eylemesi hâtır-güzâr-ı âlî olarak evvel emirde komisyon-ı mezkûre me'mûr a'zânın esâmîsi ve şimdiye kadar ittihâz edilen mukarrerât ile yekûn i'ânenin ve ber-vech-i müfredât safriyât-ı vâkı'a mikdârının arz-ı atebe-i ulyâ kılınması muktezâ-yı irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhîden bulunduğunu mübelliğ 1 Safer sene [1]312 târihli tezkire-i husûsiye-i devletleri alındı. Komisyon-ı mezkûre velî-nî'met-i bî-imtinân-ı Şehriyâr-ı ma'âlî-unvân efendimiz hazretlerinin lutfen ve inâyeten bi'z-zât riyâset buyurmaları umûmca müstelzim-i şükrân-ı firâvân ve cem'-i i'ânâtda dahi bâ'is-i hüsn-i te'sîrât olacağı cihetle bu bâbdaki hâtıra-i mekârim zâhire-i cenâb-ı velî-nî'met-i a'zamî her bir irâdât-ı kudsiyyet-âyât-ı hilâfet-penâhîlerinde meşhûd olduğu misillü bir eser-i celîl-i kerâmet ve ilhâm olduğu der-kâr olup komisyon-ı mezkûr a'zânın esâmîsini mübeyyin tanzîm olunan pusula meşmûl-i lihâza-i hümâyûn buyurulmak üzere arz ve takdîm kılınmış ve şimdiye kadar vukû' bulan i'ânât yekûnu iki milyon kûsûr bin kuruşa bâliğ olup taksîmi hakkında henüz bir güne karâr ittihâz edilmeyerek yalnız komisyon-ı âlî vazîfesine dâ'ir irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhîye şeref-iktirân etmiş olan nizâm-nâme tanzîm edilmiş olmağla südde-i mu'allâ-yı cenâb-ı hilâfet-penâhîye arzı mütemennâdır efendim.

Fî 2 Safer sene [1]312 ve fî 24 Temmuz sene [1]310.

Sadr-ı A'zam ve Yâver-i Ekrem
 Bende
 Cevad

بکریالک فیه

بان کتابت داره سی

اعانه صاحب قوسین قنده سی صور نا

برخی نام صفت اصد و صاحب ادو مخ صفت عدوت لادم تک ایفا صفت غنه ریاست فخره صفت ملافتایه صفت و شد این یک صفت نین باشت ناینست
و اینکس تری دولته و اینکس صاف و بر بس عدله و بر بس شد اعانی و بر بس با لته عثمان تفریح و دروغ و زنی و موسوی و قول و صحبت صفت مفرطه بر لانه و صحبت
ادو این اعصابه مرکب و هفت قریه و صاحب سی صاف لفته رنده صاف اینج لانه اید صفت غنه لادله که ده صفره لونه اوزم شد اعانی و لغت سوا اعانه صاحب قوسین
عالمی نامید بر قوسین نسبتل بولته

ایکتر نام استو قوسینت و طیف اصدی سی بینه طبع او تو یبید اعانه جللی و بواعد ایواح زیاد میخا و او تو صاحب درجه اصبا حیدیه نظر اعادوت ایفا
فخره صاحبانه
او حق صاف از لیم کوره کوی ای صفت و ده طبع انیدریک اوزم قوسین عالی کورته بلک ادو بدلی لانه بینه طبع انیدریک اوزم قوسین عالی کورته بلک ادو بدلی لانه بینه طبع انیدریک
استو بقدر ایوا داخل صاف کورسه و در اینه صفت اعانه صفت مفرطه مقابن و بر جحد و صاف صفت اعانه مقابن قوسین عالی کورته بلک ادو بدلی لانه بینه طبع انیدریک
اعانه قنده صفت

در برخی نام اعانه و در دی متاق قوسینت کینه صاحب سی مفرطه تاریخ و در دلیه نظر اعانه و ارم در قوسینت فیه و شد اعانی و در دلیه نظر اعانه و ارم
و در دی نام اعانه و در دی متاق قوسینت کینه صاحب سی مفرطه تاریخ و در دلیه نظر اعانه و ارم در قوسینت فیه و شد اعانی و در دلیه نظر اعانه و ارم
و در دی نام اعانه و در دی متاق قوسینت کینه صاحب سی مفرطه تاریخ و در دلیه نظر اعانه و ارم در قوسینت فیه و شد اعانی و در دلیه نظر اعانه و ارم
و در دی نام اعانه و در دی متاق قوسینت کینه صاحب سی مفرطه تاریخ و در دلیه نظر اعانه و ارم در قوسینت فیه و شد اعانی و در دلیه نظر اعانه و ارم

او در دی نام اعانه و در دی متاق قوسینت کینه صاحب سی مفرطه تاریخ و در دلیه نظر اعانه و ارم در قوسینت فیه و شد اعانی و در دلیه نظر اعانه و ارم
و در دی نام اعانه و در دی متاق قوسینت کینه صاحب سی مفرطه تاریخ و در دلیه نظر اعانه و ارم در قوسینت فیه و شد اعانی و در دلیه نظر اعانه و ارم
و در دی نام اعانه و در دی متاق قوسینت کینه صاحب سی مفرطه تاریخ و در دلیه نظر اعانه و ارم در قوسینت فیه و شد اعانی و در دلیه نظر اعانه و ارم
و در دی نام اعانه و در دی متاق قوسینت کینه صاحب سی مفرطه تاریخ و در دلیه نظر اعانه و ارم در قوسینت فیه و شد اعانی و در دلیه نظر اعانه و ارم

و در دی نام اعانه و در دی متاق قوسینت کینه صاحب سی مفرطه تاریخ و در دلیه نظر اعانه و ارم در قوسینت فیه و شد اعانی و در دلیه نظر اعانه و ارم
و در دی نام اعانه و در دی متاق قوسینت کینه صاحب سی مفرطه تاریخ و در دلیه نظر اعانه و ارم در قوسینت فیه و شد اعانی و در دلیه نظر اعانه و ارم
و در دی نام اعانه و در دی متاق قوسینت کینه صاحب سی مفرطه تاریخ و در دلیه نظر اعانه و ارم در قوسینت فیه و شد اعانی و در دلیه نظر اعانه و ارم
و در دی نام اعانه و در دی متاق قوسینت کینه صاحب سی مفرطه تاریخ و در دلیه نظر اعانه و ارم در قوسینت فیه و شد اعانی و در دلیه نظر اعانه و ارم

و در دی نام اعانه و در دی متاق قوسینت کینه صاحب سی مفرطه تاریخ و در دلیه نظر اعانه و ارم در قوسینت فیه و شد اعانی و در دلیه نظر اعانه و ارم
و در دی نام اعانه و در دی متاق قوسینت کینه صاحب سی مفرطه تاریخ و در دلیه نظر اعانه و ارم در قوسینت فیه و شد اعانی و در دلیه نظر اعانه و ارم
و در دی نام اعانه و در دی متاق قوسینت کینه صاحب سی مفرطه تاریخ و در دلیه نظر اعانه و ارم در قوسینت فیه و شد اعانی و در دلیه نظر اعانه و ارم
و در دی نام اعانه و در دی متاق قوسینت کینه صاحب سی مفرطه تاریخ و در دلیه نظر اعانه و ارم در قوسینت فیه و شد اعانی و در دلیه نظر اعانه و ارم

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu Başkitâbet Dâ'iresi

İ'âne-i Musâbîn Komisyonu Nizâmnâmesi Sûreti

Birinci Madde: Hareket-i arzdan musâb olan muhtâcîne mu'âvenet-i lâzimenin ifâsı zımnında taht-ı riyâset-i mufahhama-i hazret-i hilâfet-penâhîde olmak ve Şehremîni Paşa hazretlerinin riyâset-i sâniyesinde ve ikisi Şûrâ-yı Devlet'den ve ikisi Mâliye ve birisi Adliye ve birisi Şehremâneti ve birisi Bank-ı Osmânî me'mûrînden ve Rum ve Ermeni ve Musevî ve Katolik cem'ati mu'tebârından birer zâtdan ve cem'an on iki a'zâdan mürekkeb ve hey'et-i tahrîriye ve hesâbiyesi Mâliye Nezâreti'nden me'mûr iki zât ile ma'iyetlerinde lüzûmu kadar ketebeden ibâret bulunmak üzere Şehremâneti Dâ'iresi'nde İ'âne-i Musâbîn Komisyonu-ı Âlisi nâmıyla bir komisyon teşkil buyurulmuştur.

İkinci Madde: İşbu komisyonun vazîfe-i asliyesi bilet tab' ve tevzî'yle i'âne celbi ve bu i'âne ile en ziyâde muhtâc olan musâbîne derece-i ihtiyâclarına nazaran mu'âvenet ifâsı husûsundan ibâretdir.

Üçüncü Madde: Lüzûm görüldükçe icâbı kadar daha tab' ettirmek üzere Komisyon-ı Âlî'ce şimdilik on bin liralık bilet tab' ettirilmiş ve zahrları komisyon mührüyle tahtîm kılınmıştır. İşbu biletler yalnız dâhil-i memâlik-i mahrûseden vürûd edecek i'ânâta makbûz mukâbilinde verilecek ve memâlik-i ecnebiyeden gelecek i'âneye mukâbil Komisyon-ı Âlî tarafından makbûz ilmühaberleri i'tâ kılınacaktır.

Dördüncü Madde: İ'ânâtın vürûdunu müte'âkib komisyonun hey'et-i hesâbiyesi ma'rifetiyle târîh-i vürûdlarına nazaran i'âne-i vâride defter-i mahsûsuna kayd ve Şehremâneti Veznesi'ne teslim ettirilüp veznedenden makbûz alındıktan sonra icâb eden bilet veyâ makbûz sâhib-i i'âneye i'tâ olunacak ve hâricden gelmiş ise posta ile irsâl kılınacaktır. Vezneye vürûd edecek meblağ orada terâküm ettirilmeyüp i'âne-i vâridenin mikdârı üç beş yüz liraya bâliğ oldukça hemân bankaya bi't-teslîm alınacak makbûz Komisyon-ı Âlî kasasında hıfz edilecektir.

Beşinci Madde: Komisyonca her Perşembe günleri evvelce takdîm kılınan cedvelin îrâd ve masraf yekûnuyla o hafta zarfında vukû' bulan makbûzât ve medfû'âtın müfredâtını ve bankaya tevdi' edilmiş meblağ olduğu hâlde mikdârıyla alınan makbûzunun komisyonca hıfz edildiğini mübeyyin bir cedvel tanzîm olunarak atebe-i ulyâ-yı hazret-i padişâhîye ref' ve takdîm kılınmak üzere makâm-ı Sadâret-i Uzmâ'ya irsâl olunacağı gibi târîh-i vürûduna nazaran ashâb-ı i'ânenin esâmîsiyle mikdâr-ı i'ânelerini ve sarfiyât-ı vâkî'âyı hâvî bir cedvel dahi tanzîm olunarak gazetelerle neşr ettirilmek üzere kezâlik makâm-ı Sadâret-i Uzmâ'ya irsâl kılınacaktır.

Altıncı Madde: Komisyonca taht-ı karâra alınacak sarfiyât makâm-ı Sadâret-i Uzmâ'ya mürâca'atla atebe-i ulyâ-yı hazret-i Pâdişâhî'den ba'de'l-istîzân müte'allik buyurulacak irâde-i seniyye üzerine vukû' bulacaktır.

Yedinci Madde: Komisyonun edeceği i'âne hareket-i arz sebebiyle mesken ve me'vâsı münhedim olarak açıkda kalmış veyâ bu sebeple bi-hakkın muhtâc-ı mu'âvenet bir hâle gelmiş memâlik-i şâhânedeki bi'l-cümle muhtâcîn ve musâbînin îvâ ve iskânı ve tehvîn-i zarûretleri maksadına ma'tûf olmağla bu kabîlden olanların mensûb oldukları devâ'ir-i belediye ma'rifetiyle tahkîkât-ı mükemmele icrâsiyla defterleri tanzîm ve tasdik edilerek komisyona irsâl kılınacak ve komisyonca dahi ta'yîn olunacak müfettişler ma'rifetiyle teftîşât-ı muktaziye icrâ olunarak erbâb-ı fakr ve ihtiyâcdan oldukları kat'iyyen tahakkuk edenlere i'ânât-ı müterâkimenin mikdârına ve musâbînin tahakkuk edecek ihtiyâcâtına göre komisyonca ta'yîn olunacak i'ânâtın mikdârını hâvî tanzîm olunacak defterin arzıyla şeref-ta'alluk edecek irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî mücebince tevzî' edilecektir. İ'ânâtın hîn-i tevzî'inde arz-ı huzûr-ı âlî kılınacak defterin bir aynı tertîb edilüp i'âne edilenlere imzâ veyâ tahtîm ettirilecektir.

Sekizinci Madde: İ'ânede bulunacak hükümdârân hazerâtıyla Avrupa kraliçe ve veliahdları hazerâtına li-eclî'l-i'tâ altundan ve on liradan ziyâde mikdârda i'âne edenlere verilmek üzere bakırdan ma'mûl olarak bir cihetinde tuğrâ-yı garrâ-yı hümâyûn ile ismi ve târîh-i te'sisi ve boş bırakılacak olan diğer cihetine de verilecek zâtın ismiyle târîh-i i'tâsı hâkk edilmek ve tafsîlâtı hâvî berât-ı âlisi dahi olmak üzere "hamiyyet ve ebnâ-yı cinsine mu'âvenet" nâmıyla bir madalya ihdâs buyurulmuştur. Bir cem'iyyet nâmına meblağ i'âne ve irsâl kılındığı takdîrde cem'iyyet-i mezkûre nâmına da altundan bir kıt'ası verilecektir.

بدر زکریا
باش کتبات داری

۱۰۱۶

موسیو نوواک کندی برکتوب ارسامیه کوشه نکه لرینه استناد د فروع بوسله ترجه ایه خبره
 لقا شهر حال افریندن شبنی دیدی واده او هیجی کونلرینه هر لاله ارجه د فروعنده فرود بندن د
 حرکت با شوم سنک کیمه عد اوله بیه هکیم استفا ایدیکه راز دیان سبزی پاشا عهد نومه کلام
 تفرقاته ترجمه سنک خارج نفازه جدیدی تذکره بیه برابر تقیم فکله بیدار اید آرای نوبت
 د ایچال اوله ای صحرایه تاریخی تذکره ظهوریه صه ایدینا هیری مدعو فایده برابر لوقه مرقوم
 اوله کتبله ناک فروعنده اول بیلدیکی معلوم اولوب بویکی حوادات سبوعی هکله دهشت د بیه
 مرمی ایه موسیو نوواک در سعادته د فروع بوسله نزل لولت ارجیه قبل فروع بیدار اید
 ایشیه بوسا سنک د شته بیک اخباری بیستند اولوب حرکت ایهه د فروع بوسله صفره زینت
 ایسه اوله بقیه فضا تفصیل و ارضاع ایلمی لزومناک سفارته تا ابراهیم ساطیه کندی سر بیا
 تبیح اید بیدار ایدجه حوادات صه داستاری مقفای اراره سیه جناب حروفینا هیه
 اولمغه اولبار امر و زمانه هکله و اولمکه ای صحرایه مرقوم مایه هر بوسه مرقوم کانلرینه

عاشق

Viyana'da Mösyö Novak'ın depremi önceden tahmin ettiği iddialarının bilimsel dayanağının olup olmadığı ve İstanbul depremini tahmin edip edemediğinin araştırılarak sefaret vasıtasıyla bildirilmesi.

5 Ağustos 1894

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu
Başkitâbet Dâ'iresi
1012

Mösyö Novak'ın kendisine bir mektûb irsâliyle güneş lekelerine istinâden vukû' bulan tarassudât-ı cedîdesine nazaran şehr-i hâl-i efrencînin beşinci ve yedinci ve on üçüncü günlerinde harekât-ı arzıyye vukû'undan kurtulduğunu ve ma'a hâzâ hareketin başlucasının geçmiş addolunabileceğini iş'âr eylediğine dâ'ir Viyana Sefîri Paşa hazretlerinden gelen telgrafnâme tercümesinin Hâriciye Nezâret-i Celîlesi tezkiresiyle berâber takdîm kılındığına dâ'ir enmele-ârâ-yı tevkîr ü ibcâl olan fî 2 Safer sene [1]312 târîhli tezkire-i husûsiye-i Sadâret-penâhîleri melfûflarıyla berâber lede'l-arz manzûr-ı âlî oldu. Zelzelenin vukû'undan evvel bilindiği ma'lûm olmayup bu gibi havâdisin şüyû'u halka dehşet vereceğinden mûmâ-ileyh Mösyö Novak Dersaâdet'de vukû' bulan tezelzülât-ı arzıyyeyi kable'l-vukû' bilerek ihbâr etmiş midir? Burasının ve şimdiki ihbârı neye müstenid olup hareket-i arz vukû' bulacağını neden istidlâl eylemiş olduğunu fennen tafsîl ve îzâh eylemesi lüzûmunun sefâret-i müşârun-ileyhâ vesâtatıyla kendisine serî'an teblîğ etdirilerek alınacak cevâbın arz ve iş'ârı muktezâ-yı irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhîden olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 2 Safer sene [1]312, fî 24 Temmuz sene [1]310.

Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne Kâtiblerinden
 Bende
 Ali Cevad

ظاہر
صنعتیہ

حرکت ارضیہ مصاب اولہ رہ قدر غمید ایلم کدک یا تا و قوم قیومیند زده با عرصہ ماغور
حادر کرد با اقراننا ایلمہ امرار وقت اتملہ بوطنہ ہولہ ہوجوہا ہالہ رودہ کچہ نزول ایدہ
با ایدہ وظی یا تا بقوشندہ ہر ایدہ ایدہ ہیلدہ حادر و براقری ایصلانہ و نولہ ایلدہ
طولای ز قانہ ورتہ سندہ قالمیلہ ضابطہ مامور لری معرفتی و صاحبانہ موافقتی ایلم
او ہوارم بولناہ قریوہ خانہ و دکانہ ریلدہ ایلدہ ہر بعد از کراولناہ بار اقر و حادر
بیوت قابل اولہ ہیفی خبر و طبع و نا و علیہ ایفای مقضای با ایدہ کرہ شہزاد مات جلیہ
انکار ایلدہ اولدیفی معروضہ و طرہ ہر و فرمان حضرت مہالہ الامیر

صطہ ماہری
۲۰

۲۷
مجموعہ

Depremden dolayı Kadirga Meydanı, Gedikpaşa ve Kumkapı taraflarında çadır ve barakalarda barınmakta olan ahalinin yağmur ve selden zarar gören çadır ve barakalarda kalmalarının mümkün olmadığına dair Zabtiye Nezareti'nden gelen yazı.

8 Ağustos 1894

Nezâret-i Zabtiye

Hareket-i arzdan musâb olarak Kadırğa Meydanı'yla Gedikpaşa ve Kumkapu cihetlerinde kâ'in arsa ve bağçelerde çadır rekz ve barakalar inşâ ile imrâr-i vakt etmekte bulunan çoluk çocuk ahâlî dün gece nüzûl eden bârândan ve Fazlıpaşa Yokuşu'ndan cereyân eden seylden çadır ve barakaları islanmış ve bozulmuş olmasından dolayı sokak ortasında kalmalarıyla zâbıta me'mûrları ma'rifeti ve sâhiblerinin muvâfakatı ile o civârda bulunan kahvehâne ve dükkânlarla yerleşdirilmiş ise de ba'demâ zikr olunan baraka ve çadırlarda beytütet kâbil olamayacağı haber verilmiş ve binâ'en-aleyh ifâ-yı muktezâsı bâ-tezkire Şehremânet-i Celîlesi'ne iş'âr edilmiş olduğu ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 27 Temmuz sene [1]310.

Zabtiye Nâzırı
Bende
[imzâ]

۵

خاکبای مکالمه بیام حضرت ملوکانه آتیه رسد خانسی
دیرکتوری موسو ایزیتی طرفنده ۲ اغتوس روی
و ۱۵ اغتوس افرنجی ۱۱۹۳ تاریخچه تقدیم اوفانه
- ایون ترجمه سید :

زات شوکت سات حضرت پارتا هیلری اصیرا در سعادتک
وقوع بولانه بیون حرکت ارضک فنا و کمالا ترقیه
اولمنی آرزو بیورضک اولدقلندره اشو آرزوی
هالیونه ایله برابر تحقیقات مذکوره ناک علی العموم
قنونه ایچونه درکار اولانه اهتتی نظر دقته آدره
کرن خاکبای شاهانه لینه و کرن ارباب قنونه تقدیم اولمعه اوزره
اشو علامت طبیعه ناک احواله دائره دور و دراز اهرای تحقیقات
باشرت ایلمم .

Atina Rasathanesi Direktörü Eginitis İstanbul'da meydana gelen deprem hakkında Dersaâdet Rasathanesi Müdürü Coumbary ve Muâvini Emile Lacoine birlikte deprem bölgelerinde yaptığı incelemeler sonucu hazırlayıp Padişah'a sunduğu raporun tercümesi.

20 Ağustos 1894

۶۷
لاتک ان شیری تموز اونه ایکسنت الافانف

۱۷

۱۶
ساعت درود اونه کجرون ظهور اتمه دایلی

کولماسه

۱۵

یوقدر . مشهورند اولاه ان لاهم یاریه ارضی
چامور ده عبارت اولاه انبارلی قریب سنه در
مذکور یاریه اویج کیلومتر و طولنک و کز
ساتی تر قدر عرضنک اولوب دکنده اویج یوز
مترو اوزاقه و ساحه متوازی اولورده ترو غربی
استقامتک در .

محل مذکور ده برنجی یاریه متوازی و دکنده
اوتوز مترو رها یقیه اولورده یوز مترو طولنک
و اتی ساتی تر عرضنک دیگر یاریه رها
بسیار اولمندر .

بو یاریقلک عرضی زنده نک ابتداسنده برده
کوه تدریجا آزالمقه در . هکیمی آطمنک
رهباه بلتی ابله تجارت بلتی آره سنک ایکی یوز مترو

طولنک
غمانده
آطمنک
استقامت
ارضک
دکنه صوب
متوازی
یاریه
بو چوک
درجه ق
متوازی
بولندر
عرضنک
بسه یا

نیزه
نجاره
انظر
م

ان

ک

به

ک

۱۵
در یاده سنک کیلومتر و ماضیه قدر کیمکی کوشلورده .
بیون آطدره صرکت ارضک ایرتی کوفی و دیگر

۱۶
فطرن

۱۷
ارضک یاریه
سرعت انتشار
سرعت قدر اولدینن تبه ایلندر .

Hâk-pây-ı mekârim-peymâ-yı hazret-i mülûkâneye Atina Rasadhânesi Direktörü Mösyö Eginitis tarafından fî 3 Ağustos-ı Rûmî ve 15 Ağustos-ı Efrencî sene 1894 târîhiyle takdîm olunan rapor tercümesidir:

Zât-ı şevket-simât-ı hazret-i pâdişâhîleri ahîran Dersaâdet'de vukû' bulan büyük hareket-i arzın fennen ve mükemmelen tedkîk olunmasını arzu buyurmakta olduklarından işbu arzu-yı hümayûn ile berâber tedkîkât-ı mezkûrenin ale'l-umûm fûnûn için der-kâr olan ehemmiyeti nazar-ı dikkate alarak gerek hâk-pây-ı şâhanelerine ve gerek erbâb-ı fûnûna takdîm olunmak üzere işbu alâmet-i tabî'iyyenin ahvâline dûr [u] dırâz icrâ-yı tedkîkâta mübâşeret eyledim.

Zât-ı mekârim-simât-ı hazret-i tâc-dârîleri fûnûn ve ma'ârif için der-kâr olan himmet-i seniyyeleriyle lutfen kullarına bir vapur tahsîs buyurmuş olduklarından ulüvv-i cenâb-ı şâhaneleri sâyesinde Dersaâdet Rasadhânesi Müdîri Coumbary ve Mu'âvini Emile Lacoine Efendi'lerin refâkatiyle tedkîkât-ı fenniyece ehemmiyetleri olan hareket-zede mahallerin kâffesi ziyâret olunmuştur.

İşbu tedkîkât hitâm-pezîr olmağa başlıca netâyicinin arzı ile kesb-i mefharet olunur.

Hareket-i arz 1894 Efrencî Temmuzunun onunda (Dersaâdet evsat sâati üzere) Alafranga ba'de'z-zuhr sâat on ikiyi yirmi dört dakika geçerek üç şedîd zelzele ile başlamıştır. Bu zelzeleler mevcûd olan tahrîbâtın hemân cümlesini icrâ etmişlerdir. Birinci hareketden bir iki sâniye evvel kaldırım üzerinden kemâl-i sür'atle birçok arabalar geçiyor imiş gibi yer altından şedîd sadâlar duyulmuştur. Tahte'l-arz sadâ ile zuhûr eden birinci hareket ufkî olup diğerleri kadar şedîd olmadığından en hafif eşyâ-yı beytiyyeyi bile yere düşürmemiştir. Bu hareket dört beş sâniye sürüp şiddeti tadrîcen tezâyüd etmiştir. Birincinin akabinde zuhûr eden ikinci hareket pek şiddetli olup imtidâd etmiş ve ufukla mütevâzî ve devrî olup şiddeti tadrîcen tezâyüd ve sekiz dokuz sâniye sürüp tahrîbât-ı mühimme icrâ eylemiştir. Bu hareketde dahi birincisinde olduğu gibi tahte'l-arz sadâ var idi. Nihâyet üçüncü tezelzül ikincisinin akabinde vukû' bulup temevvüc ve ufkî olmuştur. Bu zelzelenin kısm-ı küllîsinde arz dalgalı bir deniz üzerinde imiş gibi sallanmıştır. Üçüncü tezelzül ikincisinden hafif olup beş sâniye sürmüştür. Bu tezelzül ile dahi tahte'l-arz sadâ mevcûd idi. Aralarında pek az fâsıla olan bu üç tezelzül cem'an on yedi on sekiz sâniye sürmüştür. Üç tezelzül dahi merkezlerinin bi'l-cümle noktalarında bir veya diğer tarafda birkaç derece cüz'î bir tahallûf ile şimâl-i şarkî ve cenûb-ı garbî istikâmetinde bulunmuşlardır.

Mahallinde icrâ eylediğimiz tedkîkât-ı mahsûsamıza ve vilâyât-ı şâhâne vâlîlerinin telgrafnâmelerine ve aldığımız diğer birçok ma'lûmât-ı sahîhaya istinâden mahâll-i muhtelifde zelzelenin imtidâd ve şiddetine dâ'ir bir fikr-i sahîh hâsıl edüp hareketin aynı şiddeti hâ'iz olan mahallerden geçen zelzele kavslerini ta'yîn edebilmişizdir.

Bu kavsler sallanan arzın sathını yek-diğerinden daha büyük olan beş mıntakaya taksîm ederler. Merbût haritada irâ'e olunan birinci mıntika merkezi teşkîl edüp en çok rahne-dâr olan mahalleri hâvîdir. Bu mıntika dâhilinde ebniye-i metîne münhedim olmuştur. Bu mıntika-i merkeziye bermu'tâd uzun bir hat-ı münhanî şeklini almıştır. Bunun büyük mihveri Çatalca'dan Adapazarı'na kadar ve İzmir Körfezi boyunca yüz yetmiş beş kilometre tûlünde imtidâd eder. Küçük mihveri mezkûr körfezin munsabbında Katırlı ve Maltepe karyeleri arasında olan arâzîyi hâvî olup otuz dokuz kilometre tûlündedir. Tezelzülün istikâmeti hatt-ı münhanînin küçük mihverinde takrîben mütevâzî ve büyük mihverinde müstevî-i amûdîdir.

İkinci mıntıkada yalnız fenâ inşâ olunmuş ba'zı ebniye yıkılıp ekser hâneler hafifçe çatlamıştır. Bu mıntika Çorlu ve Tekfurdağı ve Mudanya ve Akhisar ve Üsküdar ve Ortaköy ve Terkos'dan mürûr eden zelzele ile mahdûd olup bu dahi hatt-ı münhanî şeklindedir ve büyük mihveri 248 ve küçük mihveri 74 kilometre tûlündedir.

Üçüncü mıntıkada zelzele şedîd olmuş ise de ba'zı eşyâyı yere bırakmış yahud yerinden

oyunmuş ve hânelere hasâr vermemiştir. Bu dahi bir hatt-ı münhanî şeklinde olup büyük mihverî 354 ve küçüğü 175 kilometre tûlündedir ve Bandırma'dan ve Bilecik civârında vâki' Karaköy'den geçen zelzele ile tahdîd olmuştur.

Dördüncü mıntika Yanya'ya ve Bükreş'e ve Girid'e ve Yunanistan'a ve Konya'ya ve Anadolu'nun büyük bir kısmına mümtedd olup hareket-i arz az çok hafif ve doğrudan doğruya hiss olunur derecede olmağla berâber hasâr hâsıl etmemiş olan memleketleri hâvîdir.

Beşinci mıntika pek cesîm olup umûm Avrupa ve Asya'yı ve Afrika'nın bir kısmını hâvîdir. Bu mıntika dâhilinde olan memâlikde hareket pek hafif olup yalnız âlât-ı fenniye ve miknâsiyyede hiss olunmuştur. Ma'lûmât-ı âcizânemize nazaran hareket-i arz İngiltere'de Birmingem (Birmingham) şehrinde ve Rusya'da Pavlos şehrinde ve Paris'de âlât-ı feniyyede hiss olunmuştur.

Ber-vech-i ma'rûz Dersaâdet'deki hareket-i arzın pek büyük bir mesâfesi olmuştur. Mesâfe ve müddet nokta-i nazarıyla bu zelzele ma'lûm olan zelzelelerin en büyüklerinden biridir. Ale'l-husûs merkezi şâyân-ı dikkatdir. Bin sekiz yüz seksen dört Kânûn-ı Evvelinin yirmi beşinde Endülüs'de vukû'bulan hareket-i arzın merkezi kırk kilometre tûlünde ve on kilometre arzında idi. Fakat zelzelelerin mesâfesi behemehâl şiddetleri nisbetinde değildir. İşbu tedkik olunan zelzelenin şiddeti sinîn-i ahîrede vukû' bulan ba'zı büyük zelzelelerin şiddetinden azdır. Bu zelzele bin sekiz yüz doksan üç senesinde Yunanistan'da Zanta Adası'nı tahrib eden hareket-i arzdan daha şedîd ise de Yunanistan'da Locride nâhiyesinde bu kadar mesâfesi olmayan zelzele-i ahîreden daha hafifdir.

Mesâfe-i merkeziye dâhilinde olan mahaller pek çok rahne-dâr olmuştur. Tahribât-ı maddiye pek mühim olup pek çok kimesneler dahi telef ve mecrûh olmuşlardır. Birçok hâneler hemân kâmilin münhedim olup diğerleri kâbil-ı süknâ olmayan bir hâle gelmiş ve ekser hâneler az çok çatlamış ve hiçbir hâne hasârdan kurtulamamıştır. İstanbul'da felâket her cihetle büyüktür. Ale'l-husûs Çârşû-yı Kebîr harâbe-zâra dönüp enkâz altında pek çok kimesneler telef olmuşlardır. Heybeli ve Kınalı Adalarında zelzelenin şiddeti derece-i nihâyeye varup Ruhban Mektebi harâb olmuş ve duvarlarının ekserisi yıkılmışdır. Ayastefanos ve Anbarlı ve Kınalı ve Büyükkada ve Katırlı'da birçok hânelerin ve câmi' ve kiliselerin harâb oldukları veyâhûd çatladıkları ve minâreleri yıkıldığı görülmüştür.

Her karye ve kasabada zelzele mûcib-i te'essür manzaralara sebep olmuştur. Ahâlî kemâl-i havf ü haşyet ile sokaklara firâr etmiş ve pek çok kimesneler günlerce meydân ve bağçelerde tente ve barakalar altında yatmışlardır. Çârşû-yı Kebîr'de bir hayli mecrûhlar birkaç sâatler enkâz altında kaldıkları hâlde Hükûmet-i Seniyye tarafından irsâl olunan me'mûrların himmetiyle çıkarılıp kurtarılmışlardır. Küçük bir çocuk sâatlerce ezilmiş olan vâlidesinin kucağında kalmış olduğu hâlde ber-hayât olarak bulunup kurtarılmıştır.

Tabakâtü'l-arzın teşkilâtı ba'zı mahallerde hasâr ve mesâ'ibe sebep olmuştur. Katırlı karyesinin nısfı çamurdan teşekkül eden fenâ arâzide inşâ olunmuş olmağla harâb olmuş ise de arâzî-i metîne üzerine te'sîs olunan nısf-ı diğeri hâl-i selâmetde kalmıştır. Yalova'da kumlu arâzî üzerine inşâ olunan Çiftlik ebniyesi münhedim olduğu hâlde nefsi karye pek de rahne-dâr olmamıştır. Ebniye için kullanılan edevâtın ve binânın fenâlığı ve eskiliği ale'l-husûs merkezde bulunmalarından nâşi ziyâdesiyle zedelenen İstanbul'da ve karyelerde hasârât tezâyüdüne sebep olmuştur.

Diğeri taraftan ekser hânelerin ahşab olması mesâ'ibin az olmasına hizmet etmiştir. Dersaâdet hânelerinin sâ'ir mahaller gibi kâmilin kârgîr olmaması şâyân-ı memnûniyet addolunmalıdır. Yoksa daha çok mazarrât hâsıl olacak idi. Ahşab hâneler zelzeleye hayret-bahş derecede dayanmışlardır. Fenâ yapılmış olan eski ahşab hâneler bile selâmetde kalmış iken yanlarında olan a'lâ yapılmış güzel ve yeni ve hattâ demirler ile bağlanmış olan kârgîr hâneler münhedim olmuşlardır.

Ahşab hânelerin zelzeleye en çok dayandıkları tebeyyün ettiği hâlde kârgîrler bi'l-aks nâdiren bâkî kalmışlardır. Ahşabdan sonra en çok dayanan hâneler tuğla ile yapılanlardır. Tuğla ile yapılan duvarlar elastik ve metîn olmağla kolay dağılmazlar ise de güzel bağ ve istinâd-gâhları olmadığı

hâlde yıkılmışlar ve fakat duvarları yek-diğerine güzel bağlanmış ve civâr hânelere muttasıl bulunan hâneler pek hafif sûretde çatlamışlardır. Büyükada'da tuğla ile yapılan bir hânenin ortası taşdan olmağla taşdan yapılan kısmının yıkılıp tuğladan olan kısmının selâmetde olduğu görülmüştür. Bu dahi tuğla ile güzel inşâ olunarak demirler ile bağlanan hânelerin hareket-i arza dayandıklarını isbât eder.

Bi'l-cümle ebniyede ve harekât-ı arzda zelzelenin istikâmetine müstevî-i amûdî tesâdüf eden duvarlar yıkılmış yâhûd rahne-dâr olmuştur. Hâlbuki zelzeleye mütevâzî tesâdüf eden duvarlar sağlam kalmış yâhûd az zedelenmiştir. Kuturları tezelzülün istikâmetine mütevâzî döşenen duvarları yıkılmamış bile olsa 45 derece ufka mâ'il X şeklinde çatlaklar peydâ etmişlerdir.

Mesâfe-i merkeziyenin birçok mahallerinde ve ale'l-husûs Büyükada'da istikâmet-i temevvüciye ve aşâğıdan yukarıya doğru hareket görülmüştür. Büyükada'da değirmenin herem şeklinde olan büyük ocağı ufkî olarak üç parçaya ayrılmış ve bu parçalar şimâlden şarka doğru dönmüştür. Üst taraftaki parça dört santimetre ve ortadaki parça ondan daha az ve üçüncü parça diğerine nisbetle daha az eğrilmiştir. Bir hânenin küçük bir ocağı yine o istikâmet üzre otuz derece kadar eğrilmiştir. Diğer bir hâne de havluda bulunan iki çiçeklik yukarıya atılıp silindirik kâ'idesinden çıkmış ve yere düşmüş ise de kâ'idelerin silindirleri bâkî kalmıştır. Mösyö Mesrobyan'ın hânesinde tuğladan olan bir sütûn ufkî olarak iki parça olmuş üst taraftaki parçası birkaç santimetre irtifâ'a kad[ar] kalkup ufkî çenberlerinden çıkmıştır ve doksan derece kadar eğrilüp yine o ufkî çenberler arasında diğer parça üzerine düşmüştür. Mösyö Zarifine hânesinde bir metre otuz santimetre bir sütûn üzerinde duran bir Nemesis heykeli otuz derece eğrilüp kâ'idesinden yirmi beş santimetre ötede yere düşmüş ve ayağı üzerinde durmuştur. Böyle birçok meşhûdât-ı âcizânemiz tezelzülâtın istikâmeti ufkî ve temevvüci olduğunu gösteriyor.

Mesâfe-i merkeziyenin zemîninde pek çok yarık ve çatlak yoktur. Meşhûdumuz olan en mühim yarık arzı çamurdan ibâret olan Anbarlı karyesinde dir. Mezkûr yarık üç kilometre tûlünde ve sekiz santimetre kadar arzında olup denizden üç yüz metre uzakda ve sâhile mütevâzî olarak şark-ı garbî istikâmetindedir.

Mahall-i mezkûrda birinci yarıka mütevâzî ve denize otuz metre daha yakın olarak yüz metre tûlünde ve altı santimetre arzında diğer bir yarık daha peydâ olmuştur.

Bu yarıkların arzı zelzelenin ibtidâsından berü her gün tedricen azalmaktadır. Heybeli Adası'nda Ruhbân Mektebi ile Ticâret Mektebi arasında iki yüz metre tûlünde ve şimâl-i garbî ve cenûb-ı şarkî istikâmetinde gâyetle dar bir yarık hâsıl olmuştur. Kınalı Adası'nda deniz civârında şimâl-i şarkî ve cenûb-ı garbî istikâmetinden ba'zı küçük yarıklar ve bunların civârında arzın bir mikdâr çökmüşüğü görülmüştür. Ortaköy'de deniz civârında iki küçük yarık görülmüştür. Bunlar denize mütevâzî ve şimâl-i garbî ve cenûb-ı şarkî istikâmetinde olup yarılan yerde arz dahi biraz çökmüştür. Arzın bu çökmesine mebnî deniz civârındaki câmi'-i şerîf iki derece kadar eğilmiştir. Burgaz Adası'nda dahi sâhile mütevâzî olarak şimâl-i cenûbîye doğru yarıklar görülmüştür. Bunların en mühimmi iki yüz metre tûlünde ve altı santimetre arzındadır. Katırlı'da dahi sâhile mütevâzî olarak ba'zı yarıklar peydâ olmuştur.

Sâhilde mühim çökmüş yerlere gelince; hiçbir yerde görülmemiş ve ma'iyet-i âcizânemize terfîk buyurulan Bahriye zâbitânından Vâsıf Efendi ma'rifetiyle denizin dibi iskandil edildikde İngiliz haritasına nisbetle hiss olunur derecede fark görülmemiştir. Estern Kumpanyası'nın tahte'l-bahr telgraf hattının yâhûd kablosunun Kartal'dan Kale-i Sultâniye'ye kadar olan kısmında ve Kartal'dan üç mil uzakda kablo birkaç yerde kesilmiştir. Birkaç gün sonra kablo ihrâc olundukda bıçak ile kesilmiş gibi temizce kırılmış olduğu müşâhede olunmuştur. Mahall-i mezkûrda Vâsıf Efendi tarafından iskandil olundukda İngiliz haritasından bir mikdâr fark görülmüş ise de iskandil olunan noktaların haritadaki noktalara tamâmıyla mutâbık olduğu muhakkak değildir.

Efenci Temmuzun onunda vukû' bulan zelzele su menba'larına ve kuyulara dahi te'sîr etmiştir.

Hareketden birkaç sâat sonra Yalova'daki Kuru nâm kaplıca sularının akşama kadar akmadığı görülmüş ise de yetmiş iki santigrad olan derece-i harâretleri ve hâssaları tebeddül eylememiştir. Anbarlı'da zelzeleden sonra yarım sâat kadar çeşme suyu çekilüp tekrâr akdıkda iki sâat kadar bulanık imiş. Katırlı'da bütün menba' suları on gün bir misli kadar çoğalmış ise de mu'ahharan mu'tâd olan mikdârda bulunmuştur. Mezkûr karyenin Aya Kiryaki nâm mahallinde bir ayazmada bir vakitden berü su yok iken tekrâr su gelmiştir. Mesâfe-i merkeziyenin birçok mahallerinde hayli kuyuların suları bir misli kadar çoğalup bulanık olmuştur.

Mesâfe-i merkeziye dâhilinde sâhil boyunda deniz suları pek çok çalkanup ba'zı mahallerde denizin elli metre kadar çekilip geri döndüğü görülmüştür. Başka mahallerde deniz ibtidâ yükselmiş ve ba'dehû çekilmiştir. Fakat ekseriyâ yükseldiği görülmüştür. Hiçbir mahalde sâhil hudûdunun dâ'imî bir sûretde tebeddülü görülememiştir.

Sevâhilin birçok mahallerinde denizin kaynamakda olduğu görülmüştür. Ayastefanos'da hareket-i arz zamânında bir gemici elini denize sokdukda ılık olduğunu görmüştür. Mahall-i mezkûrda hareket-i arzdan bir çâr-yek evvel denize giren kadın denizin gayetle ılık olduğunu görmüş ve biraz rahatsızlık hiss eylemiştir.

Yeniköy'de hareketden yarım sâat evvel denize giren iki kadın denizin ılık olduğunu hissetmişler ve bağtenen iki büyük dalga görmüşlerdir. Hâlbuki deniz ile havâ sâkin olup o esnâda uzakdan bile vapur geçmiyor idi. Makriköyü'nde bir kadın zelzeleden biraz evvel kuyudan su çekmiş olmağla bermu'tâd soğuk olan kuyu suyunun ılık olduğunu görmüştür. Galata'da pek çok kimesneler hareket-i arz esnâsında zemînin sâ'ir vakitlerden ziyâde sıcak olduğunu hisseylemişlerdir. Katırlı karyesinin ahâlisi hareket-i arz esnâsında sütûn şeklinde denizden buhar çıkup ve tadrîcen yükselüp on metre irtifâ'ına kadar çıktığını ve cenûb-ı şarkî ve şimâl-i garbîye doğru sath-ı deryâda sekiz kilometre mesâfeye kadar gitdiğini görmüşlerdir. Büyükada'da hareket-i arzın ertesi günü ve diğer iki gün üç kilometre tûlünde cenûb-ı şarkî ve şimâl-i garbî istikâmetine doğru rûy-ı deryâda târ ve bulut gibi bir duman görülmüştür. Tahkik etdiğimiz ve sahîh zanneylediğimiz işbu meşhûdâtdan istintâc olunduğu vechile hareket-i arzdan evvel ve sonra ve esnâ-yı hareketde pek çok gaz yâhûd sıcak buhar çıkup deniz suyunu ısıtmış ve sâlifü'z-zikr alâmetleri hâsıl etmiştir.

Mesâfe-i merkeziyenin büyük mihverinde bir körfez ve dağ ve sâhil ve tahte'l-arz kırık yerler gibi tabakâtü'l-arza müte'allik bir alâmet mevcûd olur. Bu kâ'ide bu def'aki hareket-i arzın mesâfe-i merkeziyesinin büyük mihverinde dahi mevcûddur. Mihver-i mezkûr İzmîd Körfezi boyunca mümtedd olup bu körfezin devâmı olan sevâhile mütevâzî gibidir. İstikâmetin birliğini ve tezelzülâtın mesâfe-i merkeziyenin her noktasında mutâbık olmasını ve mesâfe-i merkeziye hattının dar şekilde bulunmasını hesâba idhâl etdiğimiz hâlde tezelzülün merkezi olmayup hattı olduğunu yâhûd ta'bîr-i âhar ile hareketin merkezi bir nokta olmayup mesâfe-i merkeziye büyük mihverine mütevâzî istikâmetde bulunan bir hat olduğunu muhakkak ve o mihverin tûlünce tahte'l-arz kırık bir mahal bulunmasını muhtemel addetmemiz lâzım gelür.

Bu hareket-i arzın büyük bir vüs'ati olmasına nazaran merkezinin pek çok derin olduğu zann olunur. Devton ve Hayden usûlüne mürâca'at etdiğimiz hâlde umk-ı mezkûrun otuz dört kilometre olduğunu keşf etmişizdir.

Emile Lacoine Efendi umk-ı mezkûru diğer bir usûl üzere hesâb etdikde aynı umku keşfetmiş olduğundan keşfettiğimiz netîcenin muhtemel olması tasdik kılınmıştır. Yüz elli seneden berü vukû' bulan hareket-i arz merkezlerinin şimdiye kadar keşf ve tahmîn olunan umku iki yüz elli metreden altmış kilometre kadardır. Bu merkezlerin yalnız dokuzu, yirmi dokuz kilometre olan Çarlezton merkezinden daha derin olup ekserîsinin o kadar derin olmadığı keşf olunmuştur. Binâberîn Dersâdet hareket-i arzının merkez-i tezelzülü yüz elli seneden berü vukû' bulan zelzele merkezlerinin en derini addolunmak lâzım gelür ise de bu merkez dâ'imâ kısr-ı arzda ve küre-i arzın nisf kutruna nisbetle küçük bir derinlikde ya'ni mezkûr nisf kutrun 1/200'ü raddesindedir.

Fransa ve Rusya ve Romanya'da icrâ olunan tedkikât-ı fenniye mu'âveneti ile tezelzülâtın sür'at-i intişârını hesâb edebilmişizdir. Zelzele sâniyede üç kilometre sür'atle Paris'e ve üç buçuk kilometre sür'atle Pavlosk'a ve üç kilometre ve altı öşr sür'atle Bükreş'e muvâsalat etmiştir. Yunanistan'nda ahîran Locride nâhiyesinde vukû' bulan hareket-i arzda Birmingham'lı Mösyö Daviso'nun tedkikât-ı sahîhasına ve Atina Rasadhânesi'nde tedkikât-ı âcizânemize istinâden mezkûr hareket-i arzın Birmingham şehrine kadar sür'at-i intişârı sâniyede üç kilometre olduğunu keşf eylemiş olduğumuz cihetle işbu iki hareket-i arzın Paris ve Pavlosk ve Bükreş ve Birmingham'e kadar sür'at-i intişârı takrîben sadânın sulb cisimlerden geçmesinin sür'ati kadar olduğu tebeyyün eylemiştir.

Hareket-i arzdan biraz evvel ba'zı alâ'im-imütekaddime zuhûrettiği muhakkak addolunmalıdır. Mesâfe-i merkeziyenin birçok mahallerinde hareket-i arzdan hayli evvel kırlangıçların korkup yuvalarından uçmuş oldukları câlib-i enzâr-ı dikkat olmuştur. Ba'zı mahallerde kırlangıçlar akşam yuvalarına dönmüşler ise de diğer mahallerde sürü ile telgraf hatları üzerine konup şedîd tezelzülâtdan biraz sonra avdet etmişlerdir. Mesâfe-i merkeziyenin birçok mahallerinde hareketden birkaç dakika evvel tavukların ve hayvanât-ı sâ'irenin korkup kaçmak ve ihtifâ etmek istedikleri görülmüştür. Bu alâmet-i şedîde tezelzülâtdan evvel arzın hafifçe sallanmasından nâşî olmağla insân hareket-i arzı evvelden keşf edemediği hâlde kendisinden daha mütehassis olan hayvanlar anı hissederler.

Bu îzâhâtdan istifâde olunarak en küçük sadâyı ve en hafif tezelzülü gâyetle hissedebilecek âlât-ı fenniye i'mâli için icrâ-yı tedkikât olunabilir. Bu âletler hafif hareket-i arzı dahi haber vereceğinden şedîd tezelzülât vukû' bulması üzerine celb-i dikkat eder. Mezkûr emârât-ı mütekaddimededen başka bir mühendis hareket-i arzdan biraz evvel âletin mıknatısı iğnesinin etrâfına bir demir parçası döndürülmekte imiş gibi sallandığını görmüştür. Efrencî Temmuzun onunda vakt-i zuhrda vukû' a gelen tezelzülât-ı şedîdeden sonra o günü ve ertesi günler az şiddetli tezelzülât dahi vukû' bulup bunlar Ağustosun sekizine kadar kesb-i hiffet etmiş ve Efrenci Ağustosun sekizinde dahi hayli hafîf bir hareket duyulmuştur.

İşbu tezelzülâtın en şedîdi Temmuzun on ikisinde Alafranga sâatle akşam sâat dördü on geçerek zuhûr etmiş ve iki sâniye sürmüştür. Temmuzun on sekizinde kable'z-zevâl sâat on biri elli sekiz dakika geçerek şedîd bir tezelzül duyulmuştur. Bunlar ile berâber ilk def'alar gibi tahte'l-arz bir sadâ dahi işidilmiştir. Heybeli Adası'nda Temmuzun onunda vakt-i zuhrdan sonra olan tezelzülât hatt-ı ufkî üzre olup birçok toprak yıkılmasına müşâbih tahte'l-arz bir sadâ dahi duyulmuştur. Birinci tezelzülâtdan sonra mesâfe-i merkeziyenin ba'zı mahallerinde tezelzül ile berâber olmaksızın sadâ duyulmuştur. Tedkik ettiğimiz kâffe-i alâ'ime nazaran işbu hareket-i arzın tektonik ya'ni arzın teşekkülâtına müte'allik olduğu tahakkuk etmiştir. Mesâfe-i merkeziye mihverinin tûlünce merkez-i tezelzülün vüs'ati ve teşekkülât-ı arziyyeye müte'allik tabakâtü'l-arz hâdisesi teşkîl eden İzmîd Körfezi'nde mihver-i mezkûrun istikâmeti ve ale'l-umûm isoseiste kavsleri gâyetle uzun olan şekilleri ve işbu alâmet-i tab'iyenin şiddet ve vüs'at-i fevka'l-âdesi mezkûr hareket-i arzın tektonik ya'ni teşekkülât-ı arziyyeye müte'allik olduğuna bizi iknâ' etmiştir. Yanardağ feverânları işbu hareket-i arzda görülen vüs'at ve şiddeti ve ahvâl-i sâ'ireyi hâ'iz değildirler. Tektonik hareket-i arzlar arzın tadrîcen ve âheste teşekkülünden hasbe'l-îcâb zuhûr eden bir alâmet-i tab'iyedir. İşbu teşekkülün netâyicinden biri dahi kısr-ı arzın hareketi ve sâhil hatlarının tebdîl-i mekânı ise de bu tebdîl-i mekân ol kadar âheste vukû' bulur ki hiss olunması için binlerce seneler lâzımdır. Binâ'enaleyh Marmara Denizi'nin şehir ve ada ve karyelerinin batması için aslâ ve kat'â bir muhâtarâ bulunmadığından ahâlînin yanardağ zuhûruna ve adalar ile sevâhilin çökmesine dâ'ir olan evhâmı ma'a'l-memnûniye hiçbir mütâla'a ve esbâb-ı fenniye üzerine mübtenî değildir. Bi'l-aks Temmuzun onunda üç şedîd tezelzül ile başlamış olan hareket-i arzın devr-i iştidâdı şimdi hayli geçüp hitâma varmakta olması melhûzdur.

Târîh-i tercüme: Fî 8 Ağustos sene 1310.

Mütercimi: Bogos kulları

Atina Rasathanesi Direktörü Eginitis'in üzerinde 1894 İstanbul depreminin şiddet bölgelerini gösterdiği Kiepert'in haritası

1 Adapazarı İzmid Gekboze Kartal Adalar Üsküdar İstanbul Büyük ve Küçükçekmece Çatalca Marmara denizinin bir kısmı Bozburun Yalova Karamürsel Sabanca	2 Akhisar İznik Lefke Yenişehir Demirtaş Mudanya İmralı Adası Marmara denizinin bir kısmı Tekfurdağı Çorlu Ereğli Silivri Terkos Beyoğlu Büyükdere Beykoz	3 Bursa Bilecik İnegöl Veziroğlu Gölpazarı Geyve Taraklı Hendek İncirli Sungurlu Şile Bahr-i Siyah'ın bir kısmı ile boğaz Istranca Midye Vize Saray Lüleburgaz Tekfurdağı İnceik Marmara denizinin bir kısmı Marmara Adası Bandırma Erdek

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
رَاحِلَةُ
أَمَّا بَعْدُ فَاذْكُرُوا لِحَالِكُمْ
٥٧٢

دوئلہ اندم حضرتی

میںالہ دستور قصبہ لرنہ واقع پیرمحمد پاشا و فرہاد پاشا و غازی علی پاشا جماع شریفہ سی کندہ و فوجیوں لادہ حرطات ارضہ تاثرات بلر خذ دار اولسہ سی کتفلی بوجہ
ارباب و فوفدہ مرکب بر فوسبہ نظارتی و اوقاف مدبری معرفتی ابر جماع شریفہ مذکورہ دہ فرہاد و غازی علی پاشا جماع شریفہ سبزین او چہوز النہ
یدی غر و سکر تعمیر و پیرمحمد پاشا جماع شریفہ بالہرم فرقہ طفوز سبزین اکیوز اونوز او بیع غر و سکر مجدداً انشاسی و سالف الذکر تعمیرات و انسا آنک مصارف کتفلی
اولادہ صہ جیت مجموع الہی یدی پاشا التوز غر و سکر کلی حاصلات و ففہ سندہ صرفہ ما ذونیت اعطاسی خصوصہ دار اوقاف ہمہوہ نظارت جہلہ سنک تغزی
ماہوقابلہ عرصہ و تقدیم فائسہ و لفظہ و لبا بدہ ہر نہ و جہلہ ارادہ سندہ حضرت خلائقی شریفہ جوہر پیر ابرہہ نظور و سبغی نفا ذابیلہ کلہ بیابنہ مذکورہ سادوری رقم
قلندی اندم پیرمحمد پاشا جماع شریفہ
صدر اعظم و وزیر اعظم

مردمہ ہا کہ لہ بد کہ
سندہ دست نظیم اولون بیخودانہ نظور و سبغی پیر ابرہہ
نظارتی صدر بنی تعمیر و زمین جوہر ابرہہ جناب
ملا ففقی شرفیہ پیر محمد پاشا جماع شریفہ
ففتہ و س لہ کہ اساتذہ اولادہ ابرہہ

Çatalca ve Silivri kasabalarında depremde zarar gören Ferhad Paşa ve Gâzî Ali Paşa camilerinin tamir edilmesi, Pîr Mehmed Paşa Camii'nin ise yıkılarak yeniden yapılmasına dair Padişah emri.

6 Eylül 1894

Bâb-ı Âlî
Dâ'ire-i Sadâret
Âmedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
 572

Devletlü efendim hazretleri,

Çatalca ve Silivri kasabalarında vâki' Pîr Mehmed Paşa ve Ferhad Paşa ve Gâzî Ali Paşa cevâmî-i şerîfesi geçende vukû' bulan harekât-ı arziyye te'sîratıyla rahne-dâr olmasına mebnî keşfleri mücebince erbâb-ı vukûfdan mürekkeb bir komisyon nezâreti ve Evkâf Müdîri ma'rifeti ile cevâmî-i şerîfe-i mezkûreden Ferhad ve Gâzî Ali Paşa'lar câmi'-i şerîflerinin sekiz bin üç yüz altmış yedi guruşla ta'mîri ve Pîr Mehmed Paşa Câmî'-i Şerîfi'nin bi'l-hedm kırk dokuz bin iki yüz otuz üç guruşla müceddeden inşâsı ve sâlifü'z-zikr ta'mîrât ve inşâ'âtın masârif-i keşfiyyeleri olan min haysü'l-mecmû' elli yedi bin altı yüz guruşun mahalli hâsılât-ı vakfiyyesinden sarfına me'zûniyet i'tâsı husûsuna dâ'ir Evkâf-ı Hümâyûn Nezâret-i Celîlesi'nin takrîri melfûfâtıyla arz ve takdîm kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurulur ise mantûk-ı münîfi infâz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fî 27 Safer sene [1]312, fî 18 Ağustos sene [1]310.

Sadr-ı A'zam ve Yâver-i Ekrem
 Cevad

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Resîde-i dest-i ta'zîm olup melfûfâtıyla manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mücebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurulmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 5 Rebî' u'l-evvel sene [1]312 ve fî 25 Ağustos sene [1]310.

Ser-kâtib-i Hazret-i Şehriyârî
 Bende
 Süreyyâ

فارس دیرہ اوٹو امانتہ عسکرہ نیک مقدم و مؤخر اجرا ایڈیٹو کشفی اطمینہ جدولہ

ردیف	ملاحظات	کشف و معاینہ کردہ اجزا اولاد امانتہ عسکرہ	مبلغ	مبلغ	ردیف
۱		یک اوغق قند لکھونف	۲۴۰۰	۱۰,۰۰۰	۱
۲		بجہ قند لکھونف	۹,۵۰۰	۷,۰۰۰	۲
۳		عزیزہ قرعہ عوطانہ لکھونف	۱۵۰	۲۰۰	۳
۴		سیر قند لکھونف	۴۰۰	۵۰۰	۴
۵		دادو با ساقہ لکھونف و غلات	۱۱,۱۲۰	۲۴,۰۰۰	۵
۶		مانتہ خجائیک	۱,۶۱۵	۴,۰۰۰	۶
۷		رام قند لکھونف	۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۷
۸		مکتب عربیہ سنا لکھانہ	۱۵۰	۲۰۰	۸
۹		دارۃ سرعترک	۵,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۹
۱۰	حکایتہ ارضیہ و نہ خسار دیدہ اولدین	مکرسہ صوب قند لکھونف	۰	۱۱۰۰	۱۰
۱۱		دارۃ عسکرہ قرعہ عوطانہ لکھونف	۱,۲۴۰	۲,۰۰۰	۱۱
۱۲		زاد ابرو و نقل و صدقین دارۃ سی	۵۰۰	۲,۰۰۰	۱۲
۱۳		بز عاریفہ لکھونف	۱۷۰	۲۹,۰۰۰	۱۳
۱۴		فنی و جوف عاریفہ لکھونف	۲۰۰	۲,۵۰۰	۱۴
۱۵		قرعہ خجائیک	۱۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۱۵
۱۶	دارۃ عسکرہ قرعہ عوطانہ لکھونف و قرعہ داخلہ اولدین	قرعہ سرب قند عوطانہ	۴۱۲	۰	۱۶
۱۷		سولیس قرعہ عوطانہ	۱۱۸	۰	۱۷
۱۸		قرعہ قرعہ عوطانہ	۲۰۰	۰	۱۸
۱۹		سارۃ بخجائیک	۲۵۰	۵۰۰	۱۹
۲۰		البدایہ	۱,۶۷۸	۵,۰۰۰	۲۰
		مجموع	۴۴,۴۰۴	۱۱۴,۴۰۰	

Depremde hasar gören askeri binaların tamiri için ne kadar masraf gerektiği hakkında yapılan iki ayrı keşfin sonuçlarını gösteren cetvel.

13 Eylül 1894

	نقد بکری	۱۹۹۰-۹۱	۱۹۹۱-۹۲	
اسکالر ده بول قره غولان	۲۵۶	۱,۰۰۰	۴۱	
بصری خه خانی	۱۵	۲,۰۰۰	۴۲	
بیله رنده عسکریم	۲۰۰	۲,۰۰۰	۴۳	
فوج مظهریایا رنده عسکریم	۲۲۶	۵۰۰	۴۴	
خانی رنده عسکریم	۱۹۸	۱,۰۰۰	۴۵	
مکتوبه رانخانه عسکریم	۰	۵۰۰	۴۶	مکتوبه رانخانه عسکریم اول مرتبه
مکتوبه اسلادر و قره غولان	۰	۴۰۰	۴۷	
قدله مکتوبه اعظمی رانخانه	۲۰۰	۱,۰۰۰	۴۸	
جهان قره غولان	۲۶	۴۵۰	۴۹	
مکتوبه طبرستان	۲۰۰	۵۰۰	۵۰	
سراجخانه انباری دره عسکریم	۲۰	۱,۰۰۰	۵۱	
ارکان جریه مکتوبه و طبرستان	۵۰	۳۰۰	۵۲	
کتابخانه فردی	۶۴۷	۵۰۰	۵۳	
دانش عسکریم و فوج مکتوبه عسکریم اول مرتبه عسکریم اول مرتبه	۷۸	۰	۵۴	فاسم کتابخانه عسکریم
	۲۳	۰	۵۵	کتابخانه قره غولان
	۱۸	۰	۵۶	بغوروی قره غولان
	۲۶۴	۲۰۰	۵۷	بازیرده و نیمی قدسی
	۱۹۰۵	۲۰۰۰	۵۸	خانی قره غولان
	۱۶۹۸	۵۰۰۰	۵۹	همه باشا خه خانی
مجموعه اسناد دره س طرفه اجرا اول مرتبه اسناد مکتوبه مکتوبه اجرا اول مرتبه اسناد اسناد اسناد اسناد اسناد اسناد	۱۶۴۶۰ ۵۰۲۱۴ ۱۱۴۲۲۶	۵۰,۲۱۴-۱۶,۴۶۰		جمع بکری

عبدالمجید
رئیس

Hasâr-dîde olan emâkin-i askeriyenin mukaddem ve mu'ahhar icrâ edilen keşflerini nâtik cedveldir.

Aded	Bâb-ı Seraskerî tarafından tahmîn olunan fiyat Lira-yı Osmânî	Hey'et-i keşfiyye tarafından tahmîn olunan fiyat Lira-yı Osmânî	Keşf ve mu'âyeneleri icrâ olunan emâkin-i askeriyeye	Mülâhazât
1	10.000	2.300	Beyoğlu Kışla-i Hümâyûnu	
2	7.000	2.500	Mecîdiye Kışla-i Hümâyûnu	
3	200	150	Azîziye Karakolhâne-i Hümâyûnu	
4	500	300	Selîmiye Kışla-i Hümâyûnu	5
5	23.000	11.120	Davudpaşa Kışla-i Hümâyûnu ve teferru'âtı	
6	3.000	1.615	Maltepe Hastahânesi	
7	15.000	5.000	Râmi Kışla-i Hümâyûnu	
8	400	150	Mekteb-i Harbiye-i Şâhâne	
9	10.000	5.000	Dâire-i Seraskeri	
10	1.100	0	Gümüştuyu Kışla-i Hümâyûnu	Harekât-ı arziyeden hasâr-dîde olmadığı
11	2.000	1.240	Dâire-i Seraskerî kurbunda Atık Taşkışla-i Hümâyûnu	
12	2.000	500	Jandarma ve Tekâ'üd Sandığı Dâiresi	
13	22.000	170	Bez Fabrika-i Hümâyûnu	
14	2.500	200	Fes ve Çuha Fabrika-i Hümâyûnu	
15	40.000	10.000	Humbarahâne Hastahânesi	
16	0	312,5	Hırka-i Şerîf Karakolhânesi	Dâire-i Askeriye tarafından mukaddemce keşfleri icrâ edilmediği cihetle takdîm edilen defterde dâhil olmadığı
17	0	118	Şehremîni Karakolhânesi	" " " " " " "
18	0	200	Kadırga Karakolhânesi	" " " " " " "
19	500	250	Nisâ Terzihânesi	20
20	5.000	1.678	Elbise Anbarı	
	144.200	43.303,5	Yekûn	

	144.200	43.303,5	Nakl-i yekûn	
21	1.000	254	Üsküdar'da büyük karakolhâne	
22	2.000	85	Beylerbeyi Hastahânesi	
23	2.000	300	Baytar Rüşdiye-i Askeriyesi	
24	500	226	Kocamustafapaşa Rüşdiye-i Askeriyesi	
25	1.000	848	Fatih Rüşdiye-i Askeriyesi	
26	500	0	Beykoz Debbaghâne-i Âmiresi	Harekât-ı arziyeden hasâr-dîde olmadığı
27	400	0	Beylerbeyi'nde İstavroz Karakolhânesi	" " " " " " "
28	1.000	302	Kuleli'de Mekteb-i İdâdî-i Şâhâne	
29	450	36	Cebhâne Karakolu	
30	500	200	Mekteb-i Tibbiye-i Şâhâneler	
31	1.000	20	Saraçhâne Anbarıyla Dâire-i Askeriye Matba'ası	
32	300	50	Erkân-ı Harbiye Matba'ası'yla Fotoğrafhâne	
33	500	627	Gülhâne Fırını	
34	0	78	Kasımpaşa'da Şa'îr Anbarı	Dâire-i Askeriye tarafından mukaddemce keşfleri icrâ edilmediği cihetle takdîm edilen defterde dâhil olmadığı
35	0	33	Kemberburgaz Karakolhânesi	" " " " " " "
36	0	88	Bağçeköy Karakolhânesi	" " " " " " "
37	300	262	Bâyezid'de Yangın Kulesi	
38	2.000	1.905	Fatih Karakolu	
39	5.000	1.698	Haydarpaşa Hastahânesi	
	162.650	50.314,5	Cem'an yekûn	
		162.650	Mukaddemce İnşâ'ât Dâiresi tarafından icrâ edilen keşf esmânı	
		50.314	Ma'rifet-i memlûkânemla icrâ edilen keşf esmânı	
		112.336	İki keşf arasında istihsâl edilen menâfi'	

Abd-i Memlûkları
[imzâ]

بدر کمالی

باش کتاب دارسی

۱۸۸۵

بیتروید غزته سناک المجدوسیم تاریخی شمسده مذریع . روب مبله . اصفای مقادده مهمنسی موسولکانه دلفظ طرفنده
قیاری رطک ایچونه بوندنه برقیاع سه مقدم بر بورغوا اختراع اولارو بونلکه فوندا اعاده بره قم نایج اتوصان ایرلیلی دیوخرطک
دهانز یاده کسب مالکیت اجنه جیشایمده اولوب کا فوندا اولده لکبرفت تره لایق ایلم سانه فرانسیسوده معقم موسولکانه مالیدو
در وسیعی موسولکانه بونلکه جریانه ایله مذکرات تجرعه بورغوی ایکی بونلکه قسم در بیکله قدر ایصال اتیک طرفینی کولور
کندونه سینه میلوید درلدر مکافات اعشای فرانتد بریلدره بلع مذکورک رو جیلد بانقده نسیم اولدینقی دنه هکده کوز بیک
اوله بونلکه فططویسی نامعه بر دیور مرمره دکنزده غایت مهم بر دایک کوشای بیجا هکده محی تجرعه اولوه اوزره نعیبه اولانه نطقه
در ونده بر حوضه علم ایلم موسولکانه دلفظ و موسولکانه ایلم احکاب ر بنده مهم بر دایک موجود اولدینقی حالده نکر انداز اولدره
علمیانه مبتدای ایطنه دکنز کونه صکره مهمنسی موسولکانه دلفظ بار سنده الدینی بر تلغافانه اوزرینه ایشاری بطوشف باجولله
موسولکانه ایلم بار سه کمنه اولدینقی اویلیقده اولدره دلیک می طرفه اولدینقی مذکور دایورده بولدینقی مره ده بیانه اجنه اولدره
طایع ترکیبانه نضاد اولدینقی محی اولدره بونلکه دلیک می طرفه اولدینقی مذکور دایورده بولدینقی مره ده بیانه اجنه اولدره
موسولکانه ایلم احکاب ر بنده دایورده دلفظ طرفنده اولدره دلیک می طرفه اولدینقی مذکور دایورده بولدینقی مره ده بیانه اجنه اولدره
بولدره جواب در بیکله لیدوی دیوخرطک طرفنده اولدره دلیک می طرفه اولدینقی مذکور دایورده بولدینقی مره ده بیانه اجنه اولدره
وصول بولدینقی متغیر اولدره صولک تلغافانه نمودن طقوزنده هکانه اولوب ماه مذکور اولدره برنده دینی دیکه دایورده
صکره مره صحرای الدینی بوندنه صکره مذکور دایورده مرمره و دیکه عیبت ایرلیلی و موسولکانه دلفظ سب اولدینقی سونکوت
اره فونکده صحاب اولدره ذکر اولدره سینه میلوید دایورده دلیک می طرفه اولدینقی مذکور دایورده بولدینقی مره ده بیانه اجنه اولدره
دیوخرطک انتر سینی ایلمی ملاحظ اولدره سون حوادته صحیح نظریه با قید مره ده بونلکه شتر بولویکی اهیتمی برونه طرفنده
نشر ایطنه اولدره کوره بسجونه نظر دقتده هکله اولدره تحقیقی مناسب اولدره حوادته مذکور نک صحیحی واقع اولدره عدلی
بویابه تحقیقات مخصوصه اجرا دیکه سده عرصه عبده علی قانسی مقضای امر و بایه جور طله اولدینقی اولدره امر و بایه حفرق
ظاکره صیغاره صحرای کینه نظر تطیف ایلمی طبیعی بولدینقی دینی اراده و بایه جور طله اولدینقی اولدره امر و بایه حفرق

صه دایورده ایلمی سون حوادته صحرای کینه نظر تطیف ایلمی طبیعی بولدینقی دینی اراده و بایه جور طله اولدینقی اولدره امر و بایه حفرق

سهرای
سکا صحرای
کریا

کدی نظیر اولدینقی ایلمی سون حوادته صحرای کینه نظر تطیف ایلمی طبیعی بولدینقی دینی اراده و بایه جور طله اولدینقی اولدره امر و بایه حفرق

ایده حوادته صحرای کینه نظر تطیف ایلمی طبیعی بولدینقی دینی اراده و بایه جور طله اولدینقی اولدره امر و بایه حفرق

دایورده ایلمی سون حوادته صحرای کینه نظر تطیف ایلمی طبیعی بولدینقی دینی اراده و بایه جور طله اولدینقی اولدره امر و بایه حفرق

Peşter Lloyd Gazetesi'ndeki bir makalede bahsi geçen kayaları delmek üzere icat edilen burgu ile Marmara sahillerinde araştırmalar yapan vapurun İstanbul'daki deprem haberinden sonra ortadan kaybolduğu ve yeraltında belli bir derinliğe kadar ulaşanlara verilmesi vaat edilen ödülün yarısının depremden etkilenenlere verileceği haberinin gazete idaresinden öğrenilmesi.

15 Eylül 1894

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu
Başkitâbet Dâ'iresi
1885

Peşter Lloyd Gazetesi'nin fî 28 Ağustos sene [12]94 târîhli nüshasında münderic "Rob Milene" imzalı makâlede Mühendis Mösyö Herbert Tere Danfer tarafından kayaları delmek için bundan birkaç sene mukaddem bir burgu ihtirâ' olunarak bununla fevka'l-âde bir takım netâyic istihsâl edildiği ve bu ihtirâ'ın daha ziyâde kesb-i mükemmeliyet etmesine çalışılmakta olup Kânûn-ı Evvel'de Herbert Tere Danfer ile Sanfransisko'da mukîm Mösyö Ayrak Malpendo ve Rusyalı Mösyö Pestoşef beyninde cereyân eden müzâkerât netîcesinde burguyu iki yüz bin kadem derinliğine kadar îsâl etmek tarîkini kim bulursa kendüsine beş milyon dolar mükâfât i'tâsı kararlaştırılarak meblağ-ı mezkûrun Roçild Bankası'na teslîm olduğu ve sene-i hâzıra Temmuzunun on beşinde Kostantinos nâmında bir vapur Marmara Denizi'nde gâyet mühim bir zâtın köşkü pîşgâhında mahall-i tecrübe olmak üzere ta'yîn olunan noktada derûnunda birçok amele ile Mösyö Tere Danfer ve Mösyö Milene ile ashâb-ı rütbeden mühim bir zât mevcûd olduğu hâlde lenger-endâz olarak ameliyâta mübâşeret edilmiş ve sekiz gün sonra Mühendis Mösyö Tere Danfer Paris'den aldığı bir telgrafnâme üzerine işleri Pestoşef'e bi'l-havâle Mösyö Milene ile Paris'e gitmiş olduğu ve açılmakta olan deliğin dört bin kademe ve solunda sıcak kum zuhûr etmesine nazaran nihâyet yanardağ terkîbâtına tesâdüf olunması muhtemel olarak bunun da pek muhâtaralı olacağını mezkûr vapurda bulunduğu sırada beyân etmiş olan Mösyö Milene'ye ashâb-ı rütbeden olan zât tarafından öyle bir şey'e tesâdüf edildiği hâlde Avrupa'da bir barbar hükûmeti mahv olmuş olacağı yolunda cevâb verilmiş idüğü ve Pestoşef tarafından mühendis-i mûmâ-ileyhe keşîde olunan ve deliğin derinliği elli dört bin kademe vusûl bulunduğunu müş'ir olan son telgrafnâme Temmuzun dokuzunda çekilmiş olup mâh-ı mezkûrun on birinde dahi Dersâdet'deki hareket-i arz haberi alındığı ve bundan sonra mezkûr vapurun Marmara'dan gaybûbet eylediği ve Mösyö Tere Danfer'in sebep olduğu işbu hareket-i arz felâketinden musâb olanlara zikr olunan beş milyon doların nisfını i'âne edeceği münderic bulunmuş olup gerçi bed-hâhânın eser-i tasnî'i olması melhûz olan işbu havâdis-i sahîh nazarıyla bakılamazsa da bunun Peşter Lloyd gibi ehemmiyetli bir gazete tarafından neşr edilmiş olmasına göre büsbütün nazar-ı dikkatden ıskât olunmayarak tahkîki münâsib olacağından havâdis-i mezkûrenin sahîhan vâkî' olmuş addiyle bu bâbda tahkîkât-ı mahsûsa icrâ ve netîcesinin arz-ı atebe-i ulyâ kılınması muktezâ-yı emr ü fermân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhîden bulunmuş ve hakîkat-i maddeyi zâhire çıkaracak kimsenin mazhar-ı taltîf olması tabî'î bulunduğu dahi irâde ve beyân buyurulmuş olmağın, ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 1 Reb'î'u'l-evvel sene [1]312 ve fî 21 Ağustos sene [1]310.

Ser-kâtib-i Hazret-i Şehriyârî
 Bende
 Süreyyâ

Kemâl-i ta'zîm ile telakkî eylediğim emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî mantûk-ı münîfi vechile vesâ'it-i müte'addide ile tahkîkât-ı âcileye müsâra'at olunarak ve Marmara sevâhili hakkında da mahallî hükûmetlerinden dahi şifreli telgrafnâmelerle su'âl-i keyfiyet edilerek şimdîye kadar öyle bir vapurun bir sâhil önünde lenger-endâz olup da ameliyât icrâ kılındığına dâ'ir hiç bir tarafça ma'lûmât olmadığı gibi esnâ-yı ameliyâtda muharrerü'l-esâmî eşhâs beyninde mezkûr gazetede beyân olduğu vechile telgrafnâme te'âtî olunup olunmadığı Telgraf ve Posta Nezâret-i Aliyyesi'nden bâ-tezkire su'âl edilmekle bu kere vârid olan cevâbda muharrerü'l-isim mühendis nâmına Paris'den telgraf vürûdu kaydına Beyoğlu Merkezi'nce zafer-yâb olunamadığı gibi Mösyö Pestoşef tarafından dahi Marmara civârındaki Tekfurdağı, Gelibolu, Kal'a-i Sultâniye, Mürefte, Erdek, Bandırma merkezlerinden telgraf keşîdesine dâ'ir bir kayd bulunamadığı iş'âr olunmuş ve şu hâlde mezkûr gazetenin cihet-i fenniyeye münâsebeti görülemeyüp mündericâtı miyânında nitr[o]gliserinden mürekkebin dinamit isti'mâlinden dahi bahs edilmiş olmasına nazaran hareket-i arz vesîle edilerek bir tarz mağma-vârîde ba'zı teşebbüsât îmâ edilmek istenildiği sûretiyle makâle-i mezkûrenin tefsîr edilebileceği der-kâr bulunmuş olmasıyla ba'dehû îcâb edecek sûretde icrâ-yı tahkîkât olunmak üzere mezkûr gazete sâhib-i imtiyâzından münâsibi vechile îzâhât alınmak üzere sefâret-i seniyyeye emr i'tâsı münâsib olacağı bu bâbda taraf-ı sâmi-i sadr-ı a'zamîden dahi bâ-tezkire başkaca verilen emre cevâben Bâb-ı Âlî'ye iş'âr kılınmış olduğu ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 3 Eylûl sene 1310.

Zabtiye Nâzır
 Bende
 [imzâ]

بدر الزمان

باش کتاب داری

۴۰۹۵

دارالفکره سرمدی هجرتی حرمه حرکت ارضه ساگردانی باحجره هفتار که دوشه هفتاده
ایا قدری قریبی ولایه کب عاقبت ایدیه موجب هر چه سنگ می و حرکت مانع اورد هفتی دخی طبا اکتلا بی
بیاید سوی اولیک اونه سه دینو کتب فکوره ده ایفای همه خدمت انکده اولنه نظر تشریح و تطبیق
دارالفکره سرمدی ۴۰ اولیای نایبلی تذکره سیم غبه کلیای راحم احوای فنا خلاقیتا هیده استعالیه
اولیای فکده بویا به مجلس و کلامی قحاج برقرار دیرین عرصه فاکای عالی قلمن تقضای ازم سبه
فنا خلاقیتا هیده اطمینه اولیک اردو نامه هفت و اولیک را ایدیه اولیای ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه
ترک

Depremde öğrencileri bahçeye çıkarırken düşen taşlardan ayakları kırılan Darüşşafaka Ser-mubassırı (Bakıcıbaşı) Hacı Hüseyin Efendi'nin hareket edemeyeceği anlaşıldığından, on senedir yaptığı hizmetlerine karşılık ödüllendirilmesine dair Padişah emri.

17 Ekim 1894

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu
Başkitâbet Dâiresi
3095

Dârüşşafaka Ser-mubassırı Hacı Süleyman Efendi hareket-i arzda şâkirdânı bağçeye çıkarırken düşen taşlardan ayakları kırıldığı ve el-ân kesb-i âfiyet edemeyüp cerîhasının meşy ü harekete mâni' olacağı dahi tibben anlaşıldığı beyânıyla mûmâ-ileyhin on seneden berü mekteb-i mezkûrda îfâ-yı hüsn-i hizmet etmekde olmasına nazaran tesrîr ve taltîfi Dârüşşafaka Müdîriyeti'nin 30 Eylül sene [1]310 târîhli tezkiresiyle atebe-i ulyâ-yı merâhim-ihativâ-yı cenâb-ı hilâfet-penâhîden istid'â edilmiş olduğundan bu bâbda Meclis-i Vükelâ-yı fihâmca bir karâr verilerek arz-ı hâk-pây-ı âlî kılınması muktezâ-yı irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhîden olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 16 Reb'ı'ul-âhir sene [1]312 ve 4 Teşrîn-i Evvel sene [1]310.

Ser-kâtib-i Hazret-i Şehriyârî
 Bende
 Süreyyâ

تذکار انجمن
مسئولین

حرکت ارضیه مصاب اولانلره معاونات لازمک ایضا قلم اعانه مصابه قیسمت عالیجه بکونم رعنه اولان قدر
حصار اولان اقمیک مقدا بری حاری دفعه غنم لرله اعلیله اولنوه اولانلره مقام حدارتم ایلا اولانلره برکت
رض فظور عالی برطوبه اولانلره لقا عهد و تقدیم قلمه اولنوه اولانلره امر و قلمه حظه و کلا و کدر
رسم اولانلره () رسم اولانلره () رسم اولانلره ()
شهرام
صمصام

حت ریاست محترم حضرت پادشاهی اولانلره شهراماتق مشکل اعانه مصابه قیسمت عالیجه معرفتد رسا رتبه
حرکت ارضیه مصاب اولانلره محتاجیه ایچونه بکونم قدر حاصل اولانلره مبالغه مقدار دفعه اولانلره
یوم برتاریش

مبلغ	توضیح
۴۸۰۰	اسوجره و تخصیص بولسا نه عثمانیه ایله زینف اوغاجین بشاره ایضاً اقتدیله و برسه اولانلره قونر حاصل اولانلره
۱۶۶۰۶۶	قونر مشکل اعانه جمعیت اوچون دفعه اولانلره
۲۱۶۰	قونیه ولایتین اینجین دفعه اولانلره
۱۰۸	تجارده قره بت خرابابه و سراسر لر اولانلره
۱۰۸۰	موید آستانیه
۱۰۸۰	آزبده قره سانابه اولانلره
۱۷۴۴۹۱	یکون
۵۷۱۴۴۵۷	ایله لر اولانلره ناریخده تقدیم اولانلره جدول کیون
۵۸۸۵۶۶۹	جمله کیون

İstanbul'da depremden dolayı muhtaç durumda bulunanlara yardım için kurulan İane-i Musâbîn Komisyonu tarafından elde edilen toplam hasılatı gösteren cetvelin takdimi.

17 Ekim 1894

Şehremâneti

Hareket-i arzdan musâb olanlara mu'âvenet-i lâzimenin îfâsı zımında İ'âne-i Musâbîn Komisyon-ı Âlîsi'nce bu gün sâat ona kadar hâsıl olan akçenin mikdârını hâvî defter gazetelerle i'lân olunmak üzere Makâm-ı Sadâret'e irsâl olunarak bir nüshası dahi manzûr-ı âlî buyurulmak üzere leffen arz ve takdîm kılınmış olmağın, ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî Reb'î u'l-âhir sene [1]312 ve fî Teşrîn-i Evvel sene [1]310.

Komisyon-ı Âlî Re'îs-i Sânîsi
Şehremîni
Bende
Rıdvân

Taht-ı riyâset-i mufahhama-i hazret-i pâdişâhîde olarak Şehremâneti'nde müteşekkil İ'âne-i Musâbîn Komisyon-ı Âlîsi ma'rifetiyle Dersâdet'de hareket-i arzdan musâb olan muhtâcîn için bugüne kadar hâsıl olan mebâliğin mikdâr ve müfredâtını mübeyyin cedveldir.

Fî 5 Teşrîn-i Evvel sene [1]310

Yevm-i Çarşamba

Guruş - Para

3800	İsviçre'de tahsilde bulunan Osman Bey ile refîki Ohandis Peşare İliyef Efendi'lerin vermiş oldukları konser hâsılâtı.
164063-30	Fransa'da müteşekkil İâne Cemiyeti'nden üçüncü def'a olarak.
2160	Konya vilâyetinden ikinci def'a olarak.
108	Tüccârdan Karabet Hararyan ve şürekâsı tarafından.
1080	[Tüccârdan] Mösyö Aştayn [tarafından]
1080	[Tüccârdan Mösyö] Artin Karamanyanoğlu [tarafından]
172291-30	Yekûn
5713357-30	Fî 3 Teşrîn-i Evvel sene [1]310 târihinde takdîm olunan cedvel yekûnu.
5885649-20	Cümle-i yekûn

رسالت ۲۷۶ سنه سيلدر سنه ۱۸۹۴ سنه دكبه وقوع بولاه زلزلات ارضي بصور جدول

سنه سيلدر	تاريخ	وصف
۲۷۶	۲۹ ثور ثاني	بلك حونه مبانى حيمه منهدم اولد.
۲۹۶	نيسان	ليله وقع كليب ارضه زلزال اولد و سما اشبه بر حال كب ايشي
۴۰۴	شباطه	بعضه معده خانه لر مائل فراب اولد.
۴۰۸	۱۵ تموزه	على الدوام اوده كونه امتداد ايلد.
۴۱۲	تشرين اولده	زلزلات شين و توقع كلد.
۴۱۷	۲۰ نيسان	براطوره كلسه و بجاده بلك حونه كبلدك غرقه سيبه و برشد.
۴۲۲	مارس	رسالت هليجيه موجب تلاشه و قيت اولد.
۴۲۴	۷ نيسان	اهالى بلده عمونيه جناب هغه استعافه و استداره باشلاشدر.
۴۲۸	۲۵ ايلولده	بو حرکت ان زياده صمايه لرندك سنده آتارني كوتشد.
۴۴۶	۲۴ ايلولده	رسالت سورنجه برشمي منهدم اولد.
۴۴۷	۶ تشرين ثاني	سنده ظهروه كلسه و بو حرکت سورك ۷۵ قدسي هياك ايه يكساره اولد.
۴۵۰	۲۶ ثور ثاني	بعضه ايه يقاصه و بر حاتم قبولك صولر كلسه.
۴۷۷	۲۵ ايلولده	جارسوي كرك بعضه اسامي سقطانه و مبانى مختلف از حيون متضرر اولد.
۴۸۰	۲۴ ايلولده	بلك دهستان اولدنه ظهروه كلسه و على الدوام قرنه كونه امتداد ايلد.
۴۸۸	۲۶ ايلولده	بو حرکته طاوروس تغيرانسانه محل كه شمى سرتكده قوسي ميدانلغيد. بو بلده ك مبانى ان زياده متضرر اولد.
۴۹۲	هزيران	هركنك سنده اهالى بلده يقصلي لرنديه قاصشد.
۵۲۰	تشرين ثاني	بو حرکت رسالت اولدنيكي باطله ولايات و موانع سائره ده تاثيرني كوتشد.
۵۲۲	تشرين ثاني	برنجي قسطله و تودوسوسى نام ايمده لورلك هيكلدى بو حرکت به روششد.
۵۴۱	تموزده	يدي قله سوري منهدم اولد.
۵۴۵	تشرين اولده	هركني متعاقب وقوعه كلسه سيلدره زراعت نونه عماره متضرر اولد.
۵۴۸	۴ شباطه	زلزال اتاسنج برنه و رعدك و لولسي سنده طينه انداز اولد.
۵۴۹	۲۹ ثور ثاني	زلزالنك سنده رند اوزرنت بر طاتم مد و جهر ظهروه كلسه و استانبول باقمي و كيسيرى الهى سنه قدر نونه عماره ابراش مضرت ايلد و طولى اوتوز و عرضي اوده ارسوه اولدله بورني بويه نام باله بو حرکته قره و دوشرك اهالى لرنديه تلف اولد.

Istanbul'da 376 ile 1894 yılları arasından meydana gelen depremlere dair düzenlenen cetvel.

Dersaâdet'de 376 sene-i mîlâdiyesinden 1894 /1310 senesine değin vukû' bulan tezelzülât-ı arziyyeyi musavver cedveldir.

Sene-i Milâdî

377	26 Kânûn-ı Sâni'de	Pek çok mebânî-i cesîme münhedim olmuştur.
396	Nisan'da	Leylen vukû'a gelüp arz tezelzül olmuş ve semâ âteşin bir hâl kesb etmiş idi.
402	Şubat'da	Ba'zı ma'bed-hâneler mâ'il-i harâb olmuştur.
408	15 Temmuz'da	Ale'd-devâm on gün imtidâd eylemiştir.
412	Teşrîn-i Evvel'de	Tezelzülât-ı şedîde vukû'a gelmiştir.
417	20 Nisan'da	Berren zuhûra gelmiş ve bahren de pek çok gemilerin garkına sebebiyet vermiştir.
422	Mart'da'da	Dersaâdet ahâlisince mûcib-i telâş ve haşyet olmuştur.
423	7 Nisan'da	Ahâlî-i belde umûmiyetle cenâb-ı Hakk'dan isti'âne ve istimdâda başlamışlardır.
438	25 Eylül'de	Bu hareket en ziyâde Samatya taraflarında şiddetle âsârını göstermiştir.
446	24 Eylül'de	Dersaâdet surunun bir kısmı münhedim olmuştur.
447	6 Teşrîn-i Sâni'de	Şiddetle zuhûra gelmiş ve bu hareketde surun 57 kulesi hâk ile yeksân olmuştur.
450	26 Kânûn-ı Sâni'de	Ba'zı ebniye yıkılmış ve bir takım kuyuların suları kesilmiştir.
477	25 Eylül'de	Çârşû-yı Kebîr'in ba'zı aksâmı sakatlanmış ve mebânî-i muhtelif az çok mutazarrır olmuşlardır.
480	24 Eylül'de	Pek dehşetli olarak zuhûra gelmiş ve ale'd-devâm kırk gün imtidâd eylemiştir.
488	26 Eylül'de	Bu hareketde Tavros ta'bîr olunan mahal ki, şimdi Serasker Kapusu meydanlığıdır. Bu mahaldeki mebânî en ziyâde mutazarrır olmuştur.
492	Haziran'da	Hareketin şiddetinden ahâlî-i belde Balıklı taraflarına kaçmışlardır.
530	Teşrîn-i Sâni'de	Bu hareket Dersaâdet'de olduğu gibi, bi'l-cümle vilâyât ve mevâki'-i sâirede te'sîrini göstermiştir.
533	Teşrîn-i Sâni'de	Birinci Kostantin ve Teodosyos nâm imparatorların heykelleri bu hareketde yere düşmüşlerdir.
541	Temmuz'da	Yedikule suru münhedim olmuştur.
545	Teşrîn-i Evvel'de	Hareketi müte'âkib vukû'a gelen seylerden zirâ'at fevka'l-âde mutazarrır olmuştur.
548	4 Şubat'da	Zelzele esnâsında berk ü ra'dın velvelesi şiddetle tanîn-endâz olmuştur.
549	Kânûn-ı Sâni'de	Zelzelenin şiddetinden deniz üzerinde bir takım medd ü cezir zuhûra gelmiş ve İstanbul balıkçı ve gemicileri elli sene kadar fevka'l-âde îrâs-ı mazarrat eyleyen ve tûlü otuz ve arzı on arşun olan Porfirion(?) nâm balık bu hareketde karaya düşerek ahâlî tarafından telef olunmuştur.

		سنه ميلادى	
ايا صوفيه نيك قديمه بر لقايم حمام و سائر ايم نيك خرابه سيبه و برشد - يدى قلم قوشه كندى بيقامند -	۱۶ اغسطس	۵۵۲	
زلزاله هفكانه سما اوزون شماله غربه طوغرى بيفض النخل بر سويه اتشه شامه ايدش - نصفه البلبل تحت الارضه بر لقايم حدى عجم ايشيله و كوكوره مشاه قوتولو بر درياه توبه شهرى ايشلا ايمه و سورك شرقه ايله غربه ناطره اولاره اقسامى منهدم اولد - بوزنه اول و قونوج بوزايه زلزله نتيجه تاثير كوستر مشد - اهالى قوت قوشه بر ابريه هواينه قانچلدر -	۱۱ قوزده ۴ نيسان	۵۵۵ ۵۵۷	
	۱۴ كانون اول	۵۵۷	
	۱۰ مابى	۵۸۲	
	۴ نيسان	۶۱۱	
		سنه هجرى	
بعضه مناسره و اوره قوش سوريله سورك سار قولى اوزون كى بر طمانه هيكلك بيقلمى سرور - تحت الارضه و قونوج كلاله حدى مرهيه اهالى بئجدره انجا ايشلدر - بوره حكات شديقه به معدود - اندى زلزله كونه بفضه غائب اولد به اوره كى كجه هالى المش - بعضه معد خاله ضرره اوغراشد بو دفعده سورك بر قشم مشق اولد - شهر درونك بعضه ببولد به دوشمد - بو حكات مائل انهدام بعضه بناط ضرر ديك اولد - بالك دريغارتله انقا ايم نيك ايلات ساره ده دقي مشق اولد - اننى سرر ديوار ايله يدى قه و مولونجام قولد كى هياكل سر برينه اولد - معد خاله و جارتوى كيك قشم عظم و حيقور بر سنامه جوارك سبور بناله هم اولد - ان ميدانك تايسى اولمشه آنا عقيقه به بعضى مشق اولد - ستدر خانه لر بيقامند - تحت الارضه ايشيله حدى مدهمه اهالى بلده خون و خيمه گرفتار اولد ايا صوفيه نيك قديمه بوز لقايم كرى و سورك بر جوده قلمى مشق اولد - حكات ارصه مباشرت ايدى كى استاجول سالكندى ميدانده قانچلدر - سلطانه باينيد و مشراده باشى موفض كانه اينه مجسمه به دوشمد - بر جوده سانر خانه ايله ختم خانه و عاجر خانه و ايتانجام منهدم اولد -	۲۶ شريه اولده ۹ شباطه ۴ مابى ۱۵ قوزده اغسطس ۴ شريه اولده ۶ ابولده ۱۶ اغسطس ۶ ابولده ۱۶ مابى ۹ كانون ثاني شريه اولده ۱۷ مارت ۶ نيسان ۲۶ شريه اولد ۶ كانون اولده ۸ كانون ثاني ۱۲ اغسطس	۷۴۰ ۷۹۰ ۷۹۶ ۷۹۷ ۸۱۴ ۸۴۲ ۸۴۲ ۸۶۰ ۸۶۰ ۸۶۶ ۸۷۰ ۸۷۰ ۹۴۵ ۹۴۵ ۹۷۶ ۱۰۰۹ ۱۰۱۰ ۱۰۲۲	۱۲۲ ۱۷۴ ۱۸۰ ۱۸۱ ۱۹۹ ۲۲۸ ۲۲۹ ۲۴۶ ۲۴۶ ۲۵۲ ۲۵۷ ۲۵۷ ۲۲۴ ۲۲۴ ۲۷۶ ۴۰۰ ۴۰۱ ۴۲۴

Sene-i Mîlâdisi

553	16 Ağustos'da	Ayasofya'nın kubbesiyle bir takım hamam ve sâir ebniyenin harâbiyetine sebebiyet vermiştir.
555	11 Temmuz'da	Yedikule Kapusu'nun kemeri yıkılmıştır.
557	2 Nisan'da	Zelzele hengâmında semâ üzerinde şimâlden garba doğru seyfû-ş-şekl bir sûtûn âteşin müşâhede edilmiştir.
557	14 Kânûn-ı Evvel'de	Nısfu'l-leylde tahte'l-arz bir takım sadâ-yı acîbe işidilmiş ve kükürde müşâbih kokulu bir duman bütün şehri istîlâ eylemiş ve surun şark ile garba nâzır olan aksâmı münhedim olmuştur.
583	10 Mayıs'da	Bundan evvel vukû' bulan zelzele nisbetinde te'sîr göstermemiştir.
611	20 Nisan'da	Ahâlî korkusundan Bahariye havâlisine kaçmışlardır.

Sene-i Hicrî

740	26 Teşrîn-i Evvel	123	Ba'zı manastır ve Edirnekapusu suruyla surun sâir kapuları üzerindeki bulunan heykellerin yıkıldığı mervîdir.
790	9 Şubat'da	174	Tahte'l-arzda vukû'a gelen sadâ-yı mühîbden ahâlî bağçelere ilticâ eylemişlerdir.
796	4 Mayıs'da	180	Bu da harekât-ı şedîdeden ma'dûddur.
797	15 Temmuz'da	181	İbtidâ-yı tezelzülde güneş bağteten gâ'ib olarak ortalık gece hâlini almıştır.
814	Ağustos'da	199	Ba'zı ma'bed-hâneler zarara uğramışlar.
842	24 Teşrîn-i Evvel'de	228	Bu def'a da surun bir kısmı münşakk olmuştur.
843	6 Eylül'de	229	Şehr derûnunda ba'zı sûtûnlar yere düşmüştür.
860	16 Ağustos'da	246	Bu hareketde mâ'il-i inhidâm ba'zı mebânî zarâr-dîde olmuştur.
860	Eylül'de	246	Yalnız Dersâdet'le iktifâ eylemeyerek eyâlât-ı sâirede dahi şâmil olmuştur.
866	16 Mayıs	252	Altimermer duvarlarıyla Yedikule ve Mevlevihane kapularındaki heyâkil serbe-zemîn olmuştur.
870	9 Kânûn-ı Sâni'de	257	Ma'bed-hâneler ve Çârşû-yı Kebîr'in kısm-ı a'zamı ve Çukurbostan civârında mevcûd binâlar hedm olunmuştur.
870	Teşrîn-i Evvel'de	257	Atmeydanı'nda te'sîs olunmuş âsâr-ı atıkadan ba'zısı müteharrib olmuştur.
945	17 Mart'da	334	Müte'addid hâneler yıkılmıştır.
945	6 Nisan'da	334	Tahte'l-arzda işidilmiş sadâ-yı müdhişden ahâlî-i belde havf ü haşyete giriftâr olmuşlar.
976	26 Teşrîn-i Evvel'de	376	Ayasofya'nın kubbesiyle Bozdoğan Kemeri ve surun birçok kulesi münşakk olmuştur.
1009	6 Kânûn-ı Evvel'de	400	Harekât-ı arz mübâşeret eylediği gibi İstanbul sâkinleri meydanlara kaçmışlardır.
1010	8 Kânûn-ı Sâni'de	401	Sultan Bâyezid ve Şehzâdebaşı mevâki'inde kâin ebniye-i mücessime yere düşmüştür.
1032	13 Ağustos'da	424	Birçok misâfirhâne ile hastahâne ve âcizhâne ve eytâmhâne münhedim olmuştur.

سنه هجرى	سنه ميلادى	تاریخ	توضیحات
۴۲۵	۱۰۲۲	۶ مارس	زلزله ایله برابر شمالده جنوب متوجاً برنجیم کولور مشاهده اولدو.
۴۲۸	۱۰۲۶	۱۸ نونه اولده	انهای لیلده بربری متعاقب اوج زلزله وقوع بولدی.
۴۲۸	۱۰۲۷	۲۰ تشریه تاین	ایسوه حرکت ارضه مشهوره فیضه ابو الفلاح ک آثارین مندرجه.
۴۳۰	۱۰۲۸	۱۸ نونه تاین	ایکی ای اعداد ایتمه.
۴۳۱	۱۰۲۹	۶ مارس	بو زلزله دهشتلی برهنازه نصیب ایتمه.
۴۳۲	۱۰۴۱	۱۰ حریران	استانبول منوره ایلیزده ازیره قدر نایزات قلمسی کورلده.
۴۳۶	۱۰۶۲	۲۴ ایلولده	بی شمار مصلر و خانه له هدم اولدیغی ک شهرک داخلده برهنازه منولدر سربینه فلغب توج منقلب اولمده.
۴۵۷	۱۰۶۴	۲۶ اغتوس	ماقبله نسیقه بو حرکت ارضه اول قدر توفیق دکدی.
			۱۰۶۴ سنه منسوخ اعتباراً ۱۲۹۹ سنه منسوخ کده استانبول شهری زلزله ده ساله اولمده.
۶۸۵	۱۲۹۶	۱ حریران	مصدق خانه لری اوله و سلطان محمد مله منسوخ کانه ایتمه نسیقه برله یکسان اولمده.
۷۳۲	۱۳۲۲	۱۶ نونه تاین	حرکات ارضه اوزره مندیله بر بوره ظهور ایتمه کله طائفه لری کب دهشت ایتمه سواحدله کله کانه سورلی استیلا ایتمه هدم ایتمه برابر شهرک سائر بنالری دخی حرایته سییه وریتمه.
۹۱۵	۱۵۰۹	۱۴ ایلولده	ریسارت سوریه بعضه قیور و قلم لری بیختمه.
۹۸۵	۱۵۷۷	۱۷ تموزده	ریسارت منسوخ اولمده.
۱۱۷۹	۱۷۶۵	۱۵ مایسه	الری قوده بدی قله قیور قدر دیوار لری برابر بلغمه قیورسی و ادره قیورسی و وزیر حافی حراب اولمده.
۱۲۱۷	۱۸۰۲	۲۴ تشریه اولده	بعضه کوچیک جوامع شریف منسوخ اولمده.
۱۳۱۰	۱۸۹۴	۲۸ حریران	ایسوه وقوعه کلامه زلزله نسیقه و انشائیه خاتمی متعاقب سولکاتو باره شهر افندو حرقتلی جوامع شریف ایلم جهاشوی کله و سائر سبب صمیمی بکیده احبا ایتمه نسیقه نسیقه و انشائیه نسیقه بوره رله پایتخت سبب لری بو صورتله ده مسموم و آبادانه ایتمه و نسیقه اولمده اولمده سبب صمد رت لری هر بر لری ایرو ایدو لری لطف و عاقلهت بوریسه اولمده جناب هو نایب لری بولمیشی الی اخر الساعه تحت عاقلهت خلافتیله نسیقه کمال شاه و مشرفه رانم و پایتخت سلطنت سبب لری باطنهم و لایات نسیقه لری هر درو انان کماوی و ایشیه ده مسموم بویسوه امیه.

لغوفت
قولاری

Sene-i Mîlâdîsi	Sene-i Hicrî
1033 3 Mart'da	425 Zelzele ile berâber şimâlden cenûba müteveccihen bir necm-i gîsû-dâr müşâhede edilmiştir.
1036 18 Kânûn-ı Evvel'de	428 Esnâ-yı leyde birbiri müte'âkib üç zelzele vukû' bulmuştur.
1037 2 Teşrîn-i Sâni'de	428 İşbu hareket-i arz meşâhîr-i müverrihinden Ebü'l-Ferrâc'ın âsârında mûndericidir.
1038 Kânûn-ı Sâni'de	430 İki ay imtidâd eylemiştir.
1039 Mart'da	431 Bu zelzeleyi dehşetli bir tufan ta'kîb etmiştir.
1041 10 Haziran'da	433 İstanbul'a münhasır olmayarak İzmir'e kadar te'sîrât-ı muhillesi görülmüştür.
1063 23 Eylül'de	436 Bî-şümâr ma'bedler ve hâneler hedm olunduğu gibi şehrin dâhilinde bulunan sütûnlar ser-be-zemîn kılınup kuma munkalib olunmuştur.
1064 26 Ağustos'da	457 Mâ-kableye nisbeten bu hareket-i arz ol kadar korkunç değildi.

1064 senesinden i'tibâren 1296 senesine değin İstanbul şehri zelzeleden sâlim olmuştur.

1096 1 Haziran'da	685 Ma'bed-hâneler ile evler ve Sultan Mehmed Mahallesi'nde kâ'in ebniye-i mücesseme yerle yeksân olmuştur.
1332 16 Kânûn-ı Sâni'de	733 Harekât-ı arz üzere şiddetli bir bora zuhûr ederek deniz dalgaları kesb-i dehşet eyleyerek sevâhilde kâ'in surları istilâ edüp hedm etmekle berâber şehrin sâ'ir binâlarının dahi harâbiyetine sebebiyet vermiştir.
1509 14 Eylül'de	915 Dersaâdet surunun ba'zı kapular ve kuleleri yıkılmıştır.
1577 17 Temmuz'da	985 Dersaâdet'de müte'addid evler münhedim olmuştur.
1765 Mayıs'da	1179 Eğrikapu'dan Yedikule kapusına kadar duvarlar bile berâber Bağçekapusu ve Odunkapusu ve Vezirhanı harâb olmuşlardır.
1802 24 Teşrîn-i Evvel'de	1217 Ba'zı küçük cevâmi'-i şerife münhedim olmuştur.
1894 28 Haziran'da	1310 İşbu vukû'a gelen zelzele-i nihâye ve inşâ'allâh hâtimeyi müte'âkib şevketlü pâdişâhımız efendimiz hazretleri cevâmi'-i şerife ile Çârşû-yı Kebîr ve sâ'ir mebânî-i cesîmeyi yeniden ihyâ edercesine ta'mûr ve inşâsını fermân buyurarak Pây-i Taht-ı Seniyye'lerini bu sûretle de ma'mûr ve âbâdân eylemişler ve felâket-zede olunan teba'a-i sâdikalarının her birerlerini ayru ayru dil-sîr-i lutf ve âtifet buyurmuş olmalarıyla Cenâb-ı Hakk zât-ı hümayûnlarını ilâ âhiri's-sâ'at taht-ı âlî-baht-ı hilâfet-penâhîlerinde kemâl-i şân ve şerefle dâ'im ve Pây-i Taht-ı Saltanat-ı Seniyye'leriyle bi'l-cümle vilâyât-ı şâhânelerini her dürlü âfât-ı semâviye ve arzîyeden masûn buyursun. Âmîn.

Logofet kulları

مکتوبی صدر عالی قاضی سوزده قصص ورفعه

تاریخ تخلص	تاریخ	محل	موضوع	تاریخ	محل	تاریخ	محل
۲۸	۱۲	✓	اعانة مصائبه من سيرة عاليه رياسته تانيه	۸۸۰	عائنه والاس	۲۵	۱۲ ۱۴
<p>هذه رسالة من صاحبها اليه من رزق ولايت شيخ بيضا ما مورينده اعانة اوله من ربح اولمائه اوده در بر به اليه كوز فقه من غوزله در سعاده هتم فقه ده ناجوانا در انك هجه آ طرقتنه نيم اولمه دوزره طابيس غزبه شينجا توتنا نيم باقر دله الله بر فقهه يوليگيم هر فقهه و عيس اولانده نيليم ارضه بيضه نك لغيم طابيس عينا ولايه جليله سونه مبعوت ۲۸ حاله الله تبارك و تعاليه له اولمائه كوزنه مذکور يوليگيم دو در بر به اليه كوز فقهه ارسال فقهه ايفتم مصلحه لارنه نك اعينه هتم / مکتوبه يوليگيم اولمائه لارنه مصلحه لارنه ارسال اورانه مکتوبه يوليگيم ارسال</p>							

İstanbul'daki depremden etkilenenler için Trablusgarb'da toplanan yardımlara dair Trablusgarb Vilayeti'nden gönderilen evrak ve poliçenin takdimi.

9 Ocak 1895

BOA, BEO, 548/41066

Mektûbî-i Sadr-ı Âlî Kalemî Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrâkın kaleme vürûdu ve tesvîdi târîhleri:

Vürûdu – Tesvîdi: 12 Receb [1]312

Evrâk Numarası: 25

Husûsî Numarası: 880

Târîh-i Tebyîzi:

Arabî: 12

Rûmî: 28 Kânûn-ı Evvel sene [1]310

İ'âne-i Musâbîn Komisyon-ı Âlîsi Riyâset-i Sâniyesi Cânib-i Vâlâsı'na

Dersaâdet hareket-i arzı musâbîni için merkez-i vilâyetde müstahdem ba'zı me'mûrînden i'âne olarak cem' olunan on dört bin iki yüz kırk sekiz gurusun Dersaâdet'de Tahtakale'de tâcir İstavraki Heci A. tarafından teslîm olunmak üzere Trablusgarb'da şerîki İsterati nâm tâcirden alınan bir kıt'a poliçesiyle masraf senedinin ve muhâsebe-i vilâyetden tanzîm olunan pusulanın leffiyle Trablusgarb Vilâyet-i Celîlesi'nden meb'ûs 28 Cemâziye'lâhir sene [1]312 târîhli ve yirmi beş numaralı tahrîrât-ı mezkûr poliçe ve merbûtlarıyla berâber taraf-ı devletlerine irsâl kılınmış olmağla meblağ-ı mezbûrun ahzıyla lâzım gelen biletlerin irsâline himmet.

Evrâk Müdîriyeti'nin işâretiyle.

مصنفة مطايع اطاريه جريسي باب عديت

سابقه مصونتيه هيات اهد اعطيه تيسر بوجه رفاهه هياتك انشاء البورسي بعونه محرو اذخا
ضيق اارة عبد ياستيخدين و... رفاهه هياتك «نه اورناميا» قسم مدري ميسو «جودا اعلمونه» و
رفاهه كاني ميسو «ماوريك» بركة اولدرهك مطلقا تبه جنب نظر نامه الازنه ايجابيه محله كر بندنر .

۱ - رفاهه هياتك ميسو بون نظره هياتك «نه اورنوري» دبري مضاطيب
«مانه نيك» اوجنيس نظره هياتك «اسرودنجه» در رجنس رحي هياتك مكنان
«نه اورناميا» نظره هياتك ميسو بون نظره هياتك «نه اورنوري» و...
دبري بندنر نه بندنر لوزم اولدرهك مكنان دبري بندنر رحي ۴: ۵ بلك موزو موعنه بر ساهه
و عبورنه اجنيس لوزم

۲ - استنادا انه «نه اورناميا» و «نه اورنوريك» نظره هياتك ميسو بون نظره هياتك
صفلام طبفه هياتك بطنه بون نظره هياتك هر روي اهدنه انشاء تيسر قبال اذ بندنر اهدنه
مانه نيك و اسرودنجه نظره هياتك تيسر اولدرهك مكنان بر حال اولدرهك ميسو بون نظره هياتك
معدن رحي مفضنات فاره لوزم بون نظره هياتك مفضنات مفضنه ابقا فندنر
انته بون نظره هياتك ميسو بون نظره هياتك ميسو بون نظره هياتك ميسو بون نظره هياتك
ارزوه كند و نداد ارسانه مكنان ميسو بون نظره هياتك ميسو بون نظره هياتك ميسو بون نظره هياتك
دالعه فريشه كانه قطعه سبده ارض شرطه هياتك و باربه تا ميسو بون نظره هياتك ميسو بون نظره هياتك
و سوابه ميسو بون نظره هياتك ميسو بون نظره هياتك ميسو بون نظره هياتك ميسو بون نظره هياتك

مصدق
مصدق
مصدق

İstanbul'da tespit edilecek uygun bir yerde rasathane binası inşası ve İtalya'dan getirilen cihazların inşaat bitimine kadar Silahhane'de muhafaza edilmek üzere Tophane-i Amire'ye teslimi.

16 Ocak 1895

Ma'iyet-i Seniyye-i Mülûkâne Erkân-ı Harbiyesi Riyâset-i Aliyyesi'ne

Sâye-i ma'mûriyet-vâye-i cenâb-ı tâc-dâr-ı a'zamîde te'sîs buyurulacak Rasadhâne-i Hümâyûn'un inşâsına elverişli bir arsanın taharrî ve intihâbı zımında irâde-i aliyye-i riyâset-penâhîleri vechile Rasadhâne-i Hümâyûn'un "Jeodinamik" Kısmı Müdüri Mösyö Giovanni Agamennone ve Rasadhâne Kâtibi Mösyö Macridi birlikde oldukları hâlde mütâla'ât-ı âtiye piş-i nazar-ı te'emmüle alınarak îcâb eden mahaller gezilmiştir.

1 – Rasadhânenin hey'et-i mecmû'ası, biri tagayyürât-cevv-i hevâ'îye "meteoroloji", diğeri mıknatıs "manyetik", üçüncüsü tarassudât-ı hey'et "astronomik", dördüncüsü dahi alâ'im-i harekât-ı arziyye "jeodinamik" şu'belerine mahsûs olmak üzere başlıca dört ebniye ve bundan mâ'adâ ikâmete elverişli diğeri bir ebniyeden terkîbine lüzûm olduğu anlaşılmuştur. Ve bunlar için dahi 4, 5 bin metre murabba'ında bir sâha ve şu'benin vücûduna ihtiyâc görülmüştür.

2 – İşbu inşâ'âtdan "jeodinamik" ve "meteorolojik" şu'belerine mahsûs olan ebniyelerin yalnız sağlam tabakanın sath-ı zemîne yakın bulunması şartıyla her dürlü arâzide inşâ ve te'sîsi kâbil olamayup ancak manyetik ve astronomik şu'belerinin te'sîs olunduğu arâzinin behemehâl cihât-ı erba'ası açık ve tarafı rü'yete müsâ'id bulunması muktaziyât-ı fenniyeden görüldüğünden bu cihetle tedkikât-ı muktaziye îfâ kılınmıştır.

İşteber-vech-i bâlâ arz olunan şerâ'iti câmi' olmak ve rasadhâne aksâm-ı muhtelif-i inşâ'îyesinin topluca bir mahalde te'sîs ve teşkiline elvermek üzere geşt ü güzâr olunan mahallerden Şişli civârında ve cümle-i mü'essesât-ı hayriyet-âyât-ı cenâb-ı hilâfet-penâhîden bulunan Dârü'l-aceze kurbunda kâ'in kıt'a-i vesî'a arâzî şerâ'it-i fenniyeyi câmi' ve binâberîn te'mîn-i matlabı kâfil olduğu tedkikât-ı lâzimededen ve mûmâ-ileyh Mösyö Giovanni [Agamennone]'nin ifâdesinden anlaşılmuş olmanın her hâlde emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

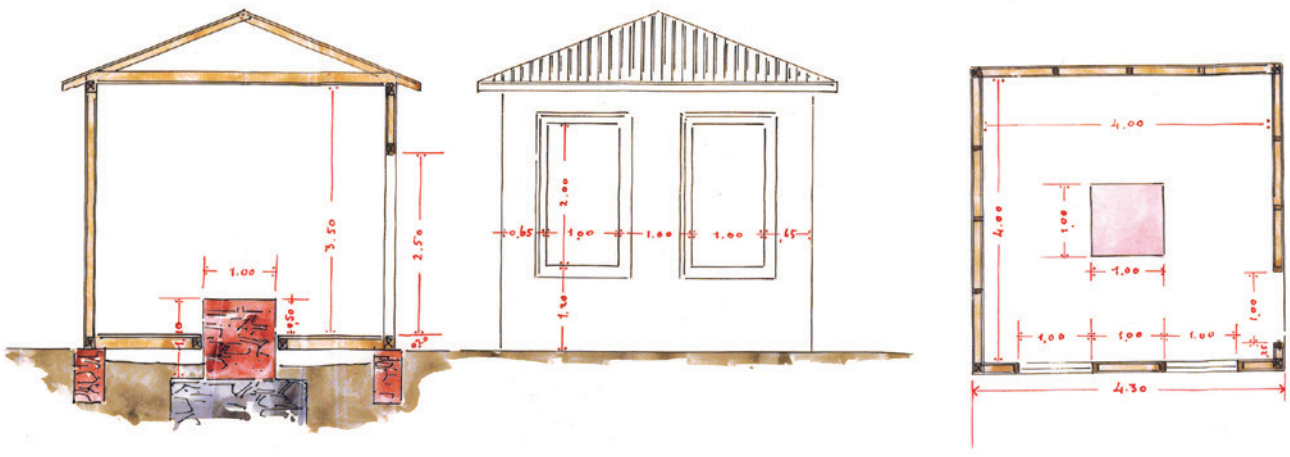
Fî 3 Kânûn-ı Sâni sene [1]310.

Yâverân-ı Hazret-i Şehriyârî'den
Ma'iyet-i Seniyye-i Mülûkâne Erkân-ı Harbiye'sine Me'mûr
Kolağası
Bende
İsmail Cevâd bin Şâkir [mühür]

بدر زکریا
باش کتایب داره سی

۶۴۴۰

ارباب علم لهندیه اقامتوفی نهم ذاتک - صدقانه عمره ایچوده انا بیارده کنده دیکه بیله
الوقت و ادوات صدیکه نک کرکده بوندین مروضان واقدرده قریبه علم غای یورلسه اولوب
سنتین بیله اولدین اوزره در سعادتده رضانه ایچوده نقل بر دأره اولسه و بوراسی سدی
بر مملکت بولسه ناز سابه مکتبیرا انا جناب خلوقینا هجرت انا بولک مناسب بر صفت و وجوده کتولک
اوزره قومباری اوقا هنریدله معمار موسبو رارفتو و ابل افده و مهرا له اقامتوفی و مصنفه
خلوقان ارکانه صدیه قریبن ساکر یاتا هنریدی طرفنده انتخاب اولدجه بر ذاتده مرکب بهجت مرقیده
استانبول ر با صوارنه مناسب بر محکمتری و انتخاب اولدجه اولدجه خلوق و صرف ایدیلرک بر رضانه
اناسی صحت کتصک بالاجرا اولبایدیه تنظیم اولدجه ضابطه ایله رسک طرف من صدایینا هجرت
عمره عجب قفسی و ارفوقه قدر مهرا له جاننده کتوریللا و کرکده بولساده حد و فک و سلو خانه ده
صدی بویله ارفعه اوزره طویخانه عمره سیرینه نسبی تر فصدور بوجوریللا اراده سبه حضرت
خلوقینا له ایجاب بیلدیه بولسه اولدله اولبایدیه ارفوقه طرفت و اولوکر
کاید همد کرایه
۱۹

İnşa olunacak Rasathane'nin planı

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu
Başkitâbet Dâ'iresi
 6442

Erbâb-ı ilm-i hey'etden Agamenneno nâm zâtın Rasadhâne-i Âmire için İtalya'dan getirdiği ba'zı âlat ve edevât-ı rasadiyenin gümrükde bulunduğu ma'rûzât-ı vâkı'adan karîn-i ilm-i âlî buyurulmuş olup müstağnî-i beyân olduğu üzere Dersâdet'de Rasadhâne için müstakil bir dâ'ire olmamasına ve burası medenî bir memleket bulunmasına binâ'en sâye-i mükemmeliyet-pîrâye-i cenâb-ı hilâfet-penâhîde İstanbul'un münâsib bir cihetinde vücûda getirilmek üzere Coumbary Efendi hazretleriyle mi'mâr Mösyö d'Aranco ve Emile [Lacoin] Efendi ve mûmâ-ileyh Agamenneno'u ve ma'iyet-i seniyye-i mülûkâne Erkân-ı Harbiye ferîki Şâkir Paşa hazretleri tarafından intihâb olunacak bir zâtdan mürekkeb bir hey'et ma'rifetiyle İstanbul veyâ civârında münâsib bir mahal taharrî ve inhitâb olunarak öyle külliye-tlü masraf edilmeyerek bir rasadhâne inşâsı zımında keşfinin bi'l-icrâ ol bâbda tanzîm olunacak harita ile resmin taraf-ı sâmi-i Sadâret-penâhîlerinden arz-ı atebe-i ulyâ kılınması ve ol vakte kadar mûmâ-ileyh cânibinden getirülen ve gümrükde bulunan sandukların esliha-hânedede hüsn-i muhâfaza olunmak üzere Tophâne-i Âmire Müşîriyeti'ne teslîmi şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhî icâb-ı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 19 Receb sene [1]312, fî 4 Kânûn-ı Sâni sene [1]310.

Ser-kâtib-i Hazret-i Şehriyârî
 Bende
 Tahsin

هکته ار حده انقا صندق قائم رنه دفانه ابدنه و مجرد
اوروزن ار سینه مبه دفنور

<p>سیدم اول محمد اوروزن فوسه جمیع سرفقه صول جماعتی جمیع سرفقه نکور سادردان اطرافه تا قبر جمیع سرفقه نکور سادردان صاره سی اجه هیته جمیع سرفقه صاره سی فایح جمیع سرفقه صاره سرفه علمی فایح جوارزه اوروزنه خانه فایحه سزایا مدرسه سرفقه بعضی فسی و بعضی کامله سیدم اوروزنه طبع مدرسه مولودیه فایح ایمده اولاد</p> <p>سرحانه جوارزه حبیبه کنن فایح سیدیه حکیمه سیدک بانه دیواری عاطفه سیه جمیع سرفقه صاره سرفه سرفه فت نجم واجه هیته فیه عولایه ان یاده صاره ان غرابوب دروزن کایهس دانه در جارد لره حقیقه سرفه اولاد</p> <p>کونه کورف جمیع سرفقه صاره سرفه علمی</p>	<p>مجردج اوروزن دارالشفقه سرحد من صله بیله ان هوا صه سکی اوقه کشتا نکور طبع سده علم رهان طویانه ده سینه فایح ابراهیم ارمن جماعتیه هکته سرفه ارمن جماعتیه بانو عظمه ده سزایا اکده سرفه ماری فصا اب ادهکم اقدیه جوارزه احمد ان غرابوب بانوره سرفقه و ان غرابوب کونک مولودیه صاخ به بکون کوی کوزنج فایح صاخ باغلیقین مصطفی اقدیه قدیمه فایح احمد چقوره هیته ساکنه سرفه رجب بابک جاری سوی کبیره فایح بیله بانو احمد به سزایا باجید سرفه احمد اوقه کونک سرفه جمیع سرفقه سوزنی علاطه با محمد اوقه قاز اصنافه کجولایه سرفه جوارزه اصنافه سزایا سرفه جاری سوره احمد اعصه ده سرفه صدیق فایح طویانه ده فایح سرفه جمعی اقبال ارمن جمعی</p>	<p>وفات ابدین میدانچه سوزنی هکته ان دیگر کجولایه سرفه ابراهیم کشتا سزایا فایح اقدیه سرفه کجولایه سرفه سزایا سرفه اوروزن فوسه جاده سده کجولایه سرفه سزایا دارالشفقه خدم سرفه کشتا نکور سزایا سرفه طویانه ده سرفه فایح و سرفه سزایا اکده سرفه ماری ایک فایح اوروزن فوسه جمیع سرفقه علمی امان کایه هکته اوقه اوروزن فوسه فایح سرفه جوارزه اصنافه اعصاب فایح ده عکله سرفه اولاد عکله سرفه (دویم) دایح ابدیه ابراهیم محمد جاری سوی کبیره سرفه کجولایه جاری سوی کبیره سزایا کجولایه الاسم سرفه باغلیقین جمعی مصطفی اوقه کجولایه سرفه سزایا سرفه جاری سوی کبیره سرفه سرفه عاطفه سرفه اوقه</p>
---	---	--

İstanbul'da meydana gelen depremde enkaz altında kalarak vefat eden ve yaralananların isimleri ile hasar gören binaları gösteren defter.

29 Haziran 1895

Hareket-i arzdan enkaz altında kalarak vefât eden ve mecrûh olanların esâmîsini mübeyyin defterdir:

Vefât edenler:

Meydancık Mü'ezzini Halil Efendi
 Diğer meçhûlü'l-ism iki kişi
 Mekteb şâkirdânından on yaşlarında meçhûlü'l-ism bir İslâm çocuğu
 Edirnekapısı Caddesi'nde meçhûlü'l-ism bir Hıristiyan
 Dârüşşafaka hademesinden Hüseyin
 Mekteb-i mezkûr terzisi Hıristiyan
 Tophâne'de bakkal çırağı Vasil
 Şarab İskelesi'nde Martin'in iki kızı
 Edirnekapısı Câmî'-i Şerîfi İkinci İmamı Vekîli Halil Efendi
 Edirnekapısı karşusunda demirci esnafından Agop
 Kadırga'da Asâkir-i Şâhâne efrâdından Ali'nin zevcesi ve üç aylık oğlu Mehmed
 Çârşû-yı Kebîr'de Püskülcü Mihran
 Çârşû-yı Kebîr'de mezâdcı meçhûlü'l-ism biri
 Yağlıkcı Hacı Mustafa Efendi
 Meçhûlü'l-ism bir Hıristiyan familyası
 Çârşû-yı Kebîr'de Beşiktaşlı Hâfız Abdullah Efendi

Mecrûh olanlar:

Dârüşşafaka Ser-hademesi Hacı Süleyman Efendi
 Hoca Şükrü Efendi
 Mekteb-i mezkûr talebesinden Ali Rıza Efendi
 Tophâne'de sâkin Veli oğlu İbrahim
 Ermeni cemâ'atinden Heci Serkiz
 Ermeni cemâ'atinden Panev
 Galata'da Şarab İskelesi'nde Mari
 Kasab Edhem Efendi'nin çırağı Ahmed
 Antilob Balozu Servitoru Françesko
 Gümrük me'mûrlarından Salih Bey
 Yeniköy sâkinlerinden kayıkçı Salih
 Yağlıkcı Mustafa Efendi'nin hizmetçisi Fındıklılı Ahmed
 Çukurçeşme sâkinlerinden rençber Babik
 Çârşû-yı Kebîr'de koltukçu Süleymaniyeli Ahmed
 Bedestan yazıcılarından Ahmed Efendi
 Gedikpaşa Câmî'-i Şerîfi Mü'ezzini Malatyalı Mehmed Efendi
 Kazzâz esnâfından meçhûlü'l-ism bir Ermeni
 Çorapçı esnâfından Selanikli Süleyman
 Çarşu'da ahz ü i'tâda bulunan Sıddıka Hanım
 Tophane'de Kuruçaylı Hamal İsmail
 Arabacı Ali

Münhedim olan mahaller:

Edirnekapısı Câmî'-i Şerîfi'nin son cemâ'at mahalli
 Câmî'-i şerîf-i mezkûr şadırvanı etrâfındaki kubbeler
 Câmî'-i şerîf-i mezkûrun minâresi
 Acıçeşme Câmî'-i Şerîfi minâresi
 Fâtih Câmî'-i Şerîfi minâresinin alemi
 Fâtih civârında Uzun Han
 Fâtih'de sekiz bâb medresenin ba'zısı kısmen ba'zısı kâmilen münhedim olarak talebe medrese
 havlularında ikâmet etmekte oldukları.
 Saraçhâne civârında sıbyân mektebi
 Fâtih Rüşdiye-i Askeriyesi'nin yan duvarı
 Hâfız Paşa Câmî'-i Şerîfi minâresinin nısfı
 Nişanca ve Acıçeşme karakolhâneleri ziyâde hasâra uğrayup derûnundaki polis ve jandarmalar
 çadırlara çıkarılmış olduğu.
 Güngörmez Câmî'-i Şerîfi minâresinin alemi.

جناب عالی ارضی ذوالفنونک ظهور خطاب جلیل بودن بودن هر چه خلق خلیل بر زانه و بیخ بود و حسنه او بود بادشاه ضعفا برور و شهنشاه مرهم کست اخضر حضرتی لا اله الا الله و الله اعلم بالصواب
جناب عالی بردها اسانی کورسوسه کجده و قوه عیونیه حرکت ارضه و سبله اشعیه کرامت نما بود و چای سوی کبریک رخت زراعی بوزنه تطبیق سنی اشغال اولیجا بالقدوره اولدو و هیالیه بلبر دوچار فقره حال و کوشا دینجه قهر و ملال اولغیز
مردده کاز اجرات احسانه غایبه نظیر توفیق سیکان و قلب تابان همی بونی عیون الیام ربان اولدو عیون سیکان و مدد بر آفت ذوالکمال سیکان بادشاه جلایه اخضر حضرتی شهنشاه جمیع شریفی هولینده با ذوق انستاید
همان ترقیه حال بر ملاطره ابروفرمانه و جمیع ذریه در لطف و احسانه پیشتریدی بکره اوده مرصعده جناب خلدنیا هیزیده شمره نعمت باغی اولدو اذره نمور بقدر یدیری حسنه خاتم اولسید سابعه ساهان لرنه و اجزی رسم کتاید
و کاز الیوم شفق داد و ستاد اید سرور و دلش دقت و تقصیر اولدو هر چه و زمانه در زبانه مصداقته بیانه کرامت نما بود و دعای توفیق شوکت و شاه شهید یاری بودینه مستحقه ابروی بر آدره و ساهه و تقسیم حضور رب مستعانه قنیزی
مخاطب عالمی جناب عالی یاری بوردقه و همکار ابروفرمانه و لطف احسانه خلدنیا همی احسانه و بادشاه عالیجا به شوکت و میانه قدرتی بادشاه اخضر حضرتی بکدر

عظیم

İstanbul'da depremzedeler için Şehzade Camii avlusunda yaptırılan barakalar için memnuniyet duygularını içeren dilekçe.

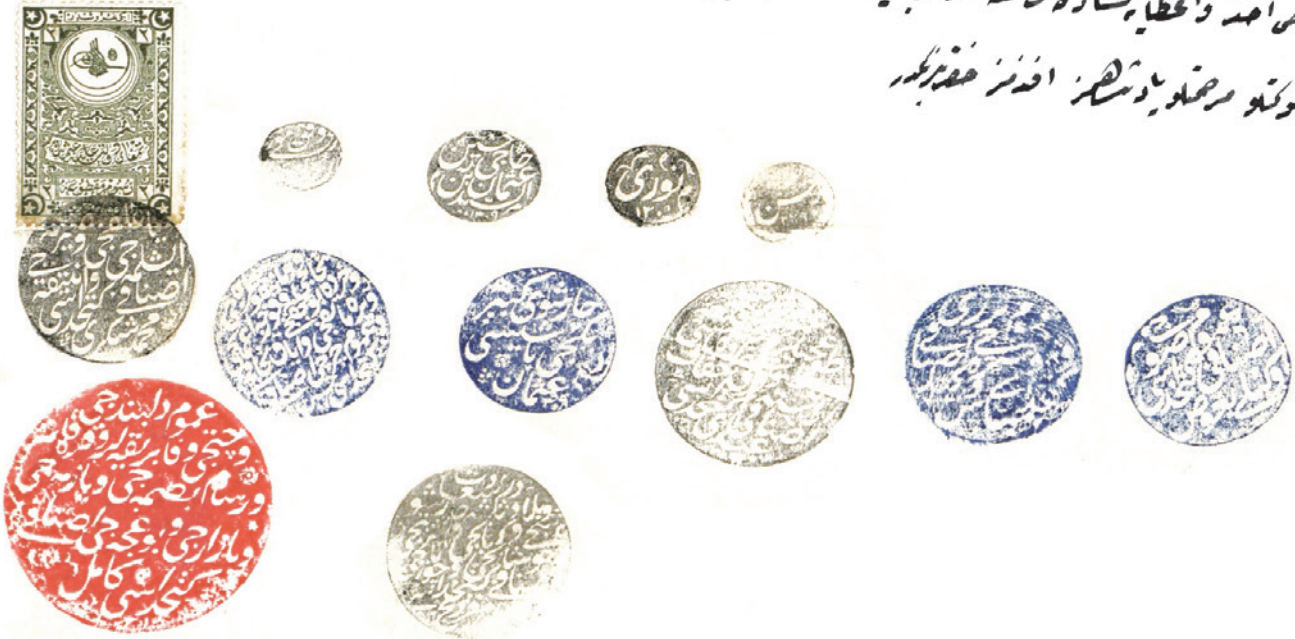
29 Haziran 1895

Cenâb-ı hâliku'l-arz ve'l-eflâk mazhar-ı hitâb-ı celîl-i levlâke levlâk hürmetine zıllü zalîl-i Yezdân ve menba'-ı cûd u ihsân olan Pâdişâh-ı zu'afâ-perver ve şehin-şâh-ı merâhim-güster efendimiz hazretlerini ile'l-âhiri'd-devrân erîke-pîrâ-yı şevket ve şân buyursun, âmîn. Cenâb-ı Hak bir daha emsâlini göstermesün. Geçende vukû' bulan hareket-i arzda vesîle-i intî'âş-ı kemterânemiz olan Çârşû-yı Kebîr'in rahne-dâr olması yüzünden ta'tîl-i sa'y ü işgâl olunup bi'z-zarûre evlâd u iyâlimizle berâber dûçâr-ı fakr-ı hâl ve giriftâr-ı pençe-i kahr u melâl olduğumuz sırada kâffe-i icrâ'ât-ı ehâsin gâyâtı mazhar-ı tevfik-i Sübhânî ve kalb-i tâb-nâk-i hümâyûnları mehbit-i ilhâm-ı Rabbânî olan hâmî-i bî-çâre-gân ve meded-res-i âfet-zedegân sevgili Pâdişâhımız pâdişâh-ı cihân efendimiz hazretleri Şehzâde Câmi'-i Şerîfi havlusunda barakalar inşâsıyla hemân terfîh-i hal-i pür-melâlimize emr ü fermân ve cümlemizi vâye-dâr-ı lutf u ihsân buyurmuşlar idi. Bu kere irâde-i merâhim-âde-i cenâb-ı hilâfet-penâhîlerinin semere-i ni'met-i bî-minneti olmak üzere mezkûr barakalar pezirây-ı hüsn-i hitâm olmasıyla sâye-i şâhânelerinde icrâ-yı resm-i küşâd ve kemâ fi's-sâbık meşgale-i dâd u sitâd ile mesrûr ve dilşâd kılınmaklığımız üzerine her an ve zamân vird-i zebân-ı musâdatkat beyân-ı kemterânemiz olan du'â-yı tevâfûr-i şevket ü şân-ı şehriyârîleri bu vesîle-i müstahsine ile dahi berâverde-i lisân ve takdîm-i huzûr-ı Rabb-i müste'ân kılındığı muhât-ı ilm-i âlem-şümûl-i cenâb-ı şehriyârîleri buyuruldukda ve her hâlde emr ü fermân ve lutf [u] ihsân Hudâvend-i amîmü'l-ihsân ve pâdişâh-ı âlemiyân şevketlü, mehâbetlü, kudretlü pâdişâhımız efendimiz hazretlerindir.

(Pul) Umum Duhâncı kulları

جانبه دانستیم و چون عالم بارش ازین حقیران مجله اوقات سواد و از خبره معلوم و محفوظ بود و آینه جانبی برنده
مالک جهان بزی اسیر کوه حرکت از راه جاسوسی کرد و از طرف بعضی محتاج تعمیر بودند چار سوله طایفه ای جسد اصحاب
املاک اولیا مدافعتی انجام نمی بود نامه ای نام دیگران به بدینسان اولیای کی متاخر بودند اولاد و عیال بود و نفقه آن
این مردی محتاج مرگ سلفه نامه اولیای که سوا قسم بجای نه سینه جهان از یک بدنه اجاب بودند و بدین تعمیر سالیان در راه
دری شده تسویه و کوه اوزره زرد علی جانب خلاقیتنا هجره تیب جویده و سلفه تعمیر و حاصل بر کونیا محاطه می که عیال دیگران
رض احمد و اعطای کتاره او کس سعید حیدر هفت تا چند برهه ارزانه و سالیان جویس باشد و مجله اموالده اسر و نامه و لفظ و نامه
سوکو مرشد یادش ازین حقیران

İstanbul'da meydana gelen deprem sonunda Kapalıçarşı'da bazı dükkânların tamire muhtaç olması sebebiyle çarşının tamamen kapatılmasından dolayı zor durumda bulunan esnafın tehlikeli olmayan dükkânların açılmasına izin verilmesi talebi.

29 Haziran 1895

Cenâb-ı Hakk velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i âlem pâdişâhımız efendimiz hazretlerini bi'l-cümle âfât-ı semâviye ve arziyyeden masûn ve mahfûz buyursun, âmîn. Cenâb-ı Hakk tekerrüründen memâlik-i şâhânelerini esirgesün. Hareket-i zâ'ilede Çârşû-yı Kebîr dükkânlarının ba'zıları muhtâc-ı ta'mîr olmasından çarşunun kâmilen seddi hasebiyle ashâb-ı emlâk olup medâr-ı ta'ayyüşü îcâra münhasır bulunan eytâm ve bî-çâregân pek perîşân olduğu gibi müste'cir bulunarak evlâd u iyâline bu sûretle nafaka tedârik edenler dahi muhtâc-ı merhamet-i sultân-ı zamân olduklarından şu iki kısım bî-çâregân, sâye-i seniyye-i şâhânelerinde yeniden ihyâ buyurulmak ve bedel-i ta'mîr münâsib vechile mah be-mâh îcârdan tesviye olunmak üzre nezd-i âlî-i cenâb-ı hilâfet-penâhîlerince tensîb buyurulan vâsita ile ta'mîrine ve hâlen bir gûnâ muhâtarası görülmeyen dükkânların dahi ahz u î'tâyâ küşâde olunmasına müsâ'ade-i celîle-i hazret-i tâc-dârîlerinin erzân ve şâyân buyurulması bâbında ve bi'l-cümle ahvâlde emr ü fermân ve lutf u ihsân şevketlü, merhametlü pâdişâhımız efendimiz hazretlerindedir.

(Mühürler)

Sadâret Mektûbî Kalemi

İmzâ buyurulmuştur.

Numara: 2

Târîh-i Tebyîzi: 17 Za sene [1]313 / 18 Nisan sene[1]312

İ'âne-i Musâbîn Komisyon-ı Âlisi Re'îs-i Sânîsi ve Şehremîni devletlü paşa hazretlerine,

Hareket-i arz musâbînine i'âneten evvelce beş bin dört yüz guruş vermiş olan Bingazi Mutasarrıfı sa'âdetlü Tahir Paşa hazretleri mu'ahharan iki lira daha irsâl ile evvelki i'ânenen dolayı i'tâ olunan gümüş madalya altuna tahvîli istid'âsında ise de müşârun-ileyhe nizâmen i'tâsı lâzım gelen madalyanın hâkk etdirilerek gönderilmiş olduğu cihetle tebdîli münâsib olamayacağı 2 Receb sene [1]313 târîhli tezkire-i senâverî ile cevâben Emânet-i celîlelerine iş'âr kılınmış idi. İ'âne madalyalarının derecât ve sûret-i tevzî'i hakkındaki nizâmnâmenin henüz Bingazi'ye vusûlünden evvel kendisinin beş bin dört yüz guruş i'tâ ve ahîran dahi ilâveten iki lira-yı Osmânî irsâl eylediğinden ve birinci def'a olarak oraya vürûd eden madalyaların isimleri hâkk etdirilmemiş olduğu cihetle kendisine âid madalyanın dahi bu miyânda isimsiz olarak vürûd ettiğinden bahisle emsâli misillü altuna tahvîl istid'âsına ve ba'zı ifâdeye dâ'ir paşa-yı müşârun-ileyh tarafından bu kere vârid olan 19 Şevval sene [1]313 târîhli ve 1 numaralı tahrîrât leffen tesyîr-i sûy-ı devletleri kılınmağla ifâ-yı muktezâsına himmet.

Bâ-işâret-i aliyye-i cenâb-ı Müsteşârî.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَطْبُوعٌ فِي الْمَكْتَبَةِ الْمَلِكِيَّةِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مِلانده جبهان سفولو عدنی وباروده الیمنی
پانچ تاریخ کونه زخمی بزم کور مقادیر
درج ایتد.

عیدی ما سینه رسم معایده ایا اولینی صد ده تنی برکت اید
دفعولینی در سعادتده بانتفاق بیلیریور دان حضرت پادشاهی
بر سو، قصه زاهد اولور علی العبد بوزمردر بکاره فی
ایلهایون افسان ایتد بنونه بیله سرای لهیبوشده عظیم بهیجه
نقله ایتد بر هوخی قور قودده بابایتد.

تجدید ارجیف قیدلی موقوفه

Milan'da çıkan Sekolo Gazetesi'nde yayınlanan bir telgraf haberine göre, Kurban Bayramı'nda Yıldız Sarayı'ndaki bayramlaşma sırasında şiddetli bir deprem meydana geldiği ve büyük heyecana yol açığının anlatıldığı.

19 Nisan 1901

**Nezâret-i Umûr-ı Hâriciye
Matbû'ât-ı Ecnebiye Müdüriyeti**

Milan'da çıkan Sekolo Gazetesi Viyana'dan aldığını bi'l-beyân 3 Nisan sene 1901 târîhli nüshasına tercümesi zîrde muharrer telgrafnâmeyi derc etmiştir:

Îd-i adhâ münâsebetiyle resm-i mu'âyede icrâ olunduğu sırada şiddetli bir hareket-i arz vukû' bulduğu Dersâdet'den bâ-telgraf bildiriliyor. Zât-ı hazret-i pâdişâhî bir sû'-i kassa zâhib olarak ale'l-acele buyurmuşlardır. Bende-gân dahi eser-i hümâyûna imtisâl eylemişlerdir. Bütün Yıldız Saray-ı Hümâyûnu'nda azîm bir heyecân tezâhür etmiştir. Bir çoğu korkudan bayılmışdır.

Tekzîb-i erâcîf kılındığı ma'rûzdur.

نظام المواصلات
مطبعة المجلدات

رئيس رويترز
تاريخه
بوتلوه

Reuter Ajansı'nın deprem hakkındaki telgrafnamesine ilave olarak yayınladığı mektupta Padişahın metanetini takdirle dile getirdiği.

19 Nisan 1901

**Nezâret-i Umûr-ı Hâriciye
Matbû'ât-ı Ecnebiye Müdüriyeti**

Ajans Reuter, hareket-i arz hakkındaki telgrafnamesine zeylen 8 Nisan sene 1901 târihiyle neşr ettiği mektûbda dahi taraf-ı eşref-i hazret-i pâdişâhîden ibrâz buyurulan metâneti lisân-ı takdîr ile zikr ü beyân eylemiştir.

ایچوزاده سندده دوقوعیده هرکات ایچیزده رخصه دار اولان جرات شریفه بایکلیکده تمهینه بوییده اراده سینا خفیفه قویله مقصار مینقده توفیقاً ایوانا
ایچرا داکان اولماه جرات شریفه فقط - مصافحه اساجی

ایچوزاده سندک

مصارف ارفعه ک	ایچوزاده سندک
۵۷۰۰	اسنی جرات شریفه
۱۴۷۴۵	قدت شریفه جیم شریفه ساره ریک
۱۱۷۱۶	یا لار کاه و لیک
۲۱۱۹۶	ایه نایازده هرکات شریفه لیک
۶۶۸۱۶۶	نایه توبنده نمازگاه
۹۰۹۷	اوره کویه بجهیه دلو و لیک جیم شریفه کسه
۵۶۵۴	باغچه قیومه و جیده دانه سحر ک
۴۰۴۰۰	ضرفه سفاک احمد خانه خفیفه تری شریفه ک
۱۷۱۹۷	سبزه جیم شریفه
۱۱۵۹۹	ایچا بقنده نگاه پات جیم شریفه
۱۰۰۰۰	برکات جیم شریفه
۴۴۷۰	سندره جیم شریفه سحر ک
۱۴۴۴۴	طوبیخوره ایچیم جیم شریفه ک
۲۶۰۴۸	عنه بایکلیک قیومه ک
۱۴۶۶۴	باغچه قیومه جیم شریفه ک
۴۷۴۵۱	بکده جیم شریفه
۵۶۹۶	ایچونه
۴۱۵۰۱۰	ایچونه
۱۴۰۰۰	باغچه جیم شریفه ک
۶۹۴۴	ایچا بقنده سنانه نطفه در ایچیم
۶۵۵۷	دخاره قرقر دار اولان ک
۵۷۵۴	صهارزه قلم خفیفه جیم
۱۵۶۰۶	بغچه قیومه جیم شریفه
۲۰۶۱۶	نکته خفیفه در سحر ک
۹۵۷۴	ایچونه
۴۴۵۰۰	داور پاشا جیم شریفه ک
۸۵۹۶	عنه قیومه جیم شریفه ک
۳۱۰۷	مجموعه دیکت در سحر ک
۴۸۴۷۵۱	یکون

İstanbul'da meydana gelen depremde hasar gören hayır eserlerinin tamirati için sarfedilen miktarları gösteren defter.

9 Aralık 1901

Üç yüz on senesinde vukû' bulan harekât-ı arziyyede rahne-dâr olan hayrât-ı şerîfeden bi'l-istîzân şeref-müte'allik buyurulan irâde-i seniyye-i hilâfet-penâhî muktezâ-yı münîfine tevffikan ta'mîrâtı icrâ ve ikmâl olunan hayrât-ı şerîfenin mikdâr-ı masârifîyle esâmîsi.

Üç yüz on senesi

Masârif-i vâkı'ası	Esâmî-i hayrât-ı şerîfe
5700	Hırka-i Şerîf Câmî'-i Şerîfi minâreleri
137245	Bâlâ Dergâh-ı Şerîfi
14714	Atpazarı'nda su kemerlerinin ta'mîri
21194	Kadıköyü'nde namazgâh
468464	Ortaköy'de Mecîdiye ve Dolmabağçe Câmî'-i Şerîfesi
9097	Bağçekapusu'nda Cedîd Vâlide Muvakkithânesi
5453	Cennet-mekân Sultan Ahmed Hân hazretleri türbe-i şerîfesi
30300	Süleymaniye Câmî'-i Şerîfi
17897	Ağa Yokuşu'nda Kemal Paşa Câmî'-i Şerîfi
11599	Büyükkada Câmî'-i Şerîfi
10000	Şehzâde civârında su kemeri
4370	Topkapu'da İbrahim Çavuş Türbesi
13332	Gurebâ-yı Müslimîn Hastahânesi
26028	Bağçekapusu'nda Cedîd Vâlide Sultan Câmî'-i Şerîfi
13426	Beylerbeyi Câmî'-i Şerîfi
37351	Ayasofya [Câmî'-i Şerîfi]
5496	Akbıyık [Câmî'-i Şerîfi]
315010	Bâyezid [Câmî'-i Şerîfi]
14000	Sultan Ahmed Câmî'-i Şerîfi minâreleri
6932	Ağa Yokuşu'nda Mestan Efendi Dergâhı
6557	Vefâ'da Hazînedâr Usta Mektebi
5752	Samatya'da Fatma hâton Câmî'i
15406	Bağçekapusu'nda Yeni Câmî'-i Şerîfi
20416	Tahtakale'de Rüstem Paşa Câmî'i
9572	Üsküdar'da Mihrimah Sultan [Câmî'i]
42500	Davud Paşa Câmî'i'yle Türbe ve Medresesi
8596	Azapkapusu'nda Şehid Mehmed Paşa Câmî'i
6107	Mahmud Paşa Medresesi
1282751	Yekûn

صفحات و دفعه	اسمى جملتى شريفه
٤٤٨٤٧٥١	تقدیر کتب
٤٤٧٦٤	تندره تبريد و صليخه كاتدرائى در جمیع ساره لری
٤٤٥٠	تذکره سندنه یا جمیع ساره
٤٤٤٧	اشاره سندنه در سندنه و مفضلت سنجی
٧٥٠٦	خطیب کتبه حمله یا جمیع سندنه
٧٤٨٦	اقراجه کالیات
٤٤٧٥٤٤	تیم مفضلت در کاه و
١٠٤٠٠	سند و سندنه طوس سندنه
٤٠٩٩٩	سنداره سندنه سندنه
٥٥٠٨	اورتکوی جمیع سندنه
٤٩٠٠٠	طوبیغوره سندنه در جمیع سندنه
١٠٨٠٠	جمیع سندنه در جمیع سندنه
٥٧٤٧٥	بایره جمیع سندنه
٤٤٤٥٦	جمیع سندنه جمیع سندنه
٧٤٠٧	کدیجه مفضلت سندنه سندنه سندنه
٨٠٠٠	ذکر سندنه و جمیع سندنه
١٤١٨٥	کدن یا سندنه سندنه جمیع سندنه
٤٧٤٥١	ایلیونه سندنه
٤٥٦٤٤	سندنه سندنه سندنه سندنه
٧٧٤٤	سندنه سندنه
٤٤٨٤٧	مال سندنه و سندنه سندنه سندنه
١٤٥٤٤	سندنه سندنه سندنه
١٨٨٦٠	سندنه سندنه
٤٤٧٨١	سندنه سندنه سندنه سندنه
٤٦٠٠٠	
٨٤٥٨	سندنه سندنه سندنه سندنه
٤٤٧٧٤	سندنه سندنه سندنه
١٧٤٨٤	سندنه سندنه سندنه سندنه
٧٦٩٤٤	سندنه سندنه سندنه سندنه
٧٤٠٠	سندنه سندنه سندنه سندنه
١٧٥٧٦	سندنه سندنه سندنه سندنه
١٠٧٤٥	سندنه سندنه سندنه سندنه
٥٦٧٧	سندنه سندنه سندنه سندنه
١٠٤٥٤٦	سندنه سندنه سندنه سندنه
٤١٧٨٠٨١	سندنه

Masârif-i vâkı'ası	Esâmî-i hayrât-ı şerîfe
1282751	Nakl-i yekûn
31762	Şehzâde Türbesi'yle ve havlusundaki türbeler ve câmi' minâreleri
4750	Kanlıca'da İskender Paşa Câmi'i minâresi
22347	Irgadpazarı'nda Merzifonî Kara Mustafa Paşa Sebîli
7506	Çengelköyü'nde Hamdullah Paşa Câmi'-i Şerîfi
7486	Aksaray'da Kemal Paşa
147532	Koca Mustafa Paşa Dergâh ve [Câmi'-i Şerîfi]
10400	Mevlevihânekapısı'nda Tarsusî Mehmed Efendi [Câmi'-i Şerîfi]
30999	Şehzâdebaşı'nda Kalenderhâne [Câmi'-i Şerîfi]
5508	Ortaköy Câmi'i odaları
29000	Topkapu'da Şücâüddîn Câmi'-i Şerîfi
10800	Cerrahpaşa'da Keçi Hatun
57475	Bâyezid Câmi'i kurşunları
34156	Hamîdiye İmâreti sarnıçları
7407	Küçük Mustafa Paşa'da Ramazan Efendi Dergâhı
8000	Zekeriya karyesinde câmi' ve mekteb
13185	Gedikpaşa'da Divani Ali Çelebi Câmi'i
37351	Ayasofya-i Kebîr Câmi'i
45622	Üsküdar'da Atîk Vâlîde Sultan İmâreti
7723	Üsküdar Telgrafhânesi
34847	Maltepe'de Feyzullah Efendi Câmi'i ve Mektebi
12544	Fındıklı'da Molla Çelebi Câmi'i
18860	Gurebâ Hastahânesi
14781	Hayrât-ı şerîfenin def'-i tehlike ve masârifi
46000	[Hayrât-ı şerîfenin def'-i tehlike ve masârifi]
8258	Şehzâdebaşı'nda Kalenderhâne Câmi'i
42973	Tahtakale'de Rüstem Paşa [Câmi'i]
17484	Üsküdar'da Atîk Vâlîde Câmi'i'yle teferru'âtı
36932	Hayrât-ı şerîfenin def'-i tehlike masârifi
7200	Hidâyet Câmi'-i Şerîfi minâre[si]nin hedmiyesi
17534	Eyüb'de Musa Çavuş Câmi'i
10725	Şehzâdebaşı'nda Kalenderhâne [Câmi'i]
5637	Sultan Selim suyolları
102546	Sultan Mahmud ve Ahmed ve Bâyezid suyolları
2178081	Yekûn

معارف و تفسیر	
اسد زلفا شریف	۴۱۷۸۰۸۱
نصرت کتب	۴۹۴۵۱
طوبیخ و دره ساه قهاریه صوبه بودک	۷۵۴۱
سعدی محمد جاسک	۶۴۴۴
ندو کوزا زینب حیدر غازی	۴۷۱۶۰
باب لکھنؤ بیچکھوہ کھ لکھنؤ بیچک	۶۷۴۴
عقودہ حیدر بیچکھوہ کھ لکھنؤ	۱۶۷۱۰
ابن سعید زلفا	۷۰۱۱
نقدی جاسک	۶۴۵۷
ابو یونس زلفا محمد	۴۱۱۰۹۴
بنفاد زینب زلفا	۴۱۴۴۶
تغییر بیچکھوہ لکھنؤ	۱۶۴۰۰
مادہ و مدارک کھ بیچکھوہ لکھنؤ	۴۱۸۷۷۰
حقہ عوضون اسلامک	۴۵۰۴۸۸
زینب حیدر بودک	۴۱۷۸۴۴
تفسیر	۵۹۰۱۴
بصاحت و طبع کھ	۴۵۱۵۵۱
تفسیر و تفسیر کھ باجماری	۱۵۰۴۴۹
تفسیر و تفسیر کھ باجماری	۱۹۸۵۰
بنفاد زینب زلفا	۴۴۴۴۰۴۱
زینب حیدر بودک	۷۱۱۴۶۰۷

ادبیات و تفسیر کھ

کراہ نامکھ و شرط خانہ کھ	۵۶۷۰
حمید محمد زلفا لکھنؤ	۴۶۱۱۵
زینب کھ کھ کھ	۴۰۸۴
تفسیر و تفسیر کھ	۵۸۱۶
تفسیر و تفسیر کھ	۱۶۹۴۱
تفسیر و تفسیر کھ	۱۴۰۰۰
تفسیر و تفسیر کھ	۵۰۰۰
تفسیر و تفسیر کھ	۷۴۶۷
تفسیر و تفسیر کھ	۹۷۸۵
تفسیر و تفسیر کھ	۱۵۹۶۷۶
تفسیر و تفسیر کھ	۴۶۴۴۷۴

Masârif-i vâkı'ası	Esâmî-i hayrât-ı şerîfe
2178081	Nakl-i yekûn
29351	Topkapu'da Saray-ı Hümâyûn suyolları
7534	Sultan Ahmed Câmî'i
6244	Molla Gürânî kurbunda Hasan Ağa Çeşmesi
27160	Bâb-ı Hümâyûn pîş-gâhında Sultan Ahmed sebîli
6744	Galata'da Çeşme Meydanı'ndaki çeşme
16710	Ebussuud Efendi
7011	Beylerbeyi Câmî'i
6357	Ayasofya ve Sultan Ahmed
181093	Belgrad Bendinin terfî'i
21326	Bağçe karyesinde taksîm
12300	Malova ve Sarı Sultan Selim kemerleri
318770	Çiftehavuzlar'ın imlâsı
350288	Kırkçeşme suyolları
317844	Taksim [suyolları]
59013	Beylik ve Halkalı [suyolları]
158551	Taksim suyolları bacaları
150349	[Taksim suyolları] demir boru ferşiyesi
19850	Belgrad bendinin tathîri
3234031	Kırkçeşme suyolları
7112607	

Üç yüz on bir senesi

5670	Kirazlı Mescid meşrûta hânesi
36115	Hamîdiye İmâreti'nin tathîri
2084	Zeyrek'de Kilise Câmî'i
5846	Üsküdar'da Ahmediye [Câmî'i]
16931	[Üsküdar'da] Sultan Selim Câmî'i meşrûta hânesi
14000	[Üsküdar'da] Mihrimah Câmî'i minâreleri
5000	[Üsküdar'da] Kapudan Paşa Câmî'i mü'ezzin meşrûta hânesi
7367	İstavroz'da Abdullah Ağa Câmî'i imâm [meşrûta hânesi]
9785	Divanyolu'nda Firuz Ağa Câmî'i
159676	Topkapu'da Gâzî Ahmed Paşa Câmî'i ve Mektebi
262474	Yekûn

معارف دافتر	
۴۶۴۷۷	ایستادخانیه در کتب
۴۷۹۵۴	نقشیه
۴۷۶۷۰	تذکره پادشاه در مذهب و بیات نجاری
۴۷۷۰۹	ایستادخانیه در مذهب و بیات نجاری و در کتب
۴۵۷۸۴	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۷۸۸۰	ایستادخانیه در مذهب و بیات نجاری
۴۶۴۴۵	تذکره در کتب و بیات نجاری
۴۹۸۴۴	تذکره در کتب
۴۶۷۸۴	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۶۰۰۰	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۵۱۰۰۰	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۵۴۷۶	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۸۵۰۰۰	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۰۰۰۰	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۸۸۴۴	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۷۴۴۴	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۵۱۰۰	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۶۴۴۴	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۵۸۴	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۷۴۶۸	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۸۰۴۹	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۹۰۰۰	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۴۴۷۵	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۱۸۱۴	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۴۰۷۱	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۹۲۰۰۰	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۷۴۴۱	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۹۵۱۴	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۵۱۰۰۰	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۰۷۴۵	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۴۵۴۷	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۷۰۵۴	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۵۸۸۱۸	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۰۰۰۰	تذکره در مذهب و بیات نجاری
۴۶۴۴۰۴۴	تذکره در مذهب و بیات نجاری

Masârif-i vâkı'ası	Esâmî-i hayrât-ı şerîfe
262474	Nakl-i yekûn
13954	Şehzâdebaşı'nda Şehîd Ali Paşa Kütübhânesi
37670	Irgadpazarı'nda Merzifonî Kara Mustafa Paşa Sebîli ve Medresesi
42309	[Irgadpazarı'nda] Kemankeş Kara Mustafa Paşa Medresesi
35782	Eyüb'de Şehid Mehmed Paşa Medresesi'yle türbe ve teferru'âtı
17890	Aksaray'da Sarı Musa Câmi'i
212445	Merkez Efendi Dergâh-ı Şerîfi
39823	Mekteb-i Nüvvâb
34783	Yedikule'de Hacı Evhaddin Dergâhı
16000	Yenibağçe'de Keçeci Pîri Câmi'i
5120	Üsküdar'da Çinili Vâlîde Sultan Câmi'i mü'ezzin meşrûta hânesi
15336	Bağçekapısı'nda Hamidiye Kütübhânesi
8500	Zincirlikuyu'da Vasat Atik Ali Paşa Câmi'i
10000	Bâb-ı Hümâyûn ittisâlinde Nâzikî Dergâhı
8841	Sultan Bâyezid'de Sinan Ağa Câmi'i
37213	Yüksekkaldırım'da Molla Şemseddin Gürânî Câmi'i
25120	Aksaray'da Çakır Ağa Câmi'i
6632	Arnavudköyü'nde Tevfîkiye [Câmi'i]
6587	Sultan Selim'de Ca'fer Subaşı [Câmi'i]
7267	Fındıklı'da Selîme Hâtun Câmi'i imâm meşrûta hânesi
8049	Hazret-i Hâlid Câmi'i ve Türbe-i Şerîfesi
19000	Beykoz'da Meryem-zâde Câmi'i
12175	Eğrikapu'da Emîr Buharî Dergâhı
11813	Süleymaniye'de Kirazlımescidi imam meşrûta hânesi
14071	Yüksekkaldırım'da Kâdıasker Abdurrahman Efendi Câmi'i
9600	Sultan Ahmed civârında Özbekler Dergâhı
17418	Bağçekapısı'nda Hadice Sultan Türbesi
1513	Eğrikapu'da İvaz Efendi Câmi'i
5450	Üsküdar'da Dârüssaâde Ağası [Câmi'i]
60735	Küçük Ayasofya Câmi' ve Medresesi
22537	Topkapu'da Pazar Dergâhı
37053	Üsküdar'da Selîmiye Câmi'i İmâm-ı Sâni ve ser-kayyum meşrûta hâneleri
58918	Hekimoğlu Ali Paşa Câmi'i Dergâh ve Kütübhânesi
20000	Fatih Mektebi
1142034	Yekûn

نوع جزان شریفه	ع	
جوامع شریفه	۱۹۷	۵۰۷۸۸۱۰
نقایا	۴۴	۱۰۶۴۴۹۱
صدیق‌لری	۴۶	۵۴۴۰۹۴۴
تبارلر	۱۰	۱۵۹۸۷۴
فضله‌لر	۵	۱۵۸۰۴۱
مکتب	۱۴	۱۷۵۹۴۶
مدرسه‌لر	۱۰	۴۶۴۴۴۸
سبیل	۱۱	۱۴۸۵۹۵
معماریت	۴	۱۱۵۱۹۴
مقارنه وقفه	۷	۴۱۱۴۴۵
شروطه‌لر	۱۷	۴۰۴۴۴۰
کتابدارلر	۴	۴۸۴۰۷
دائرة اوقاف لیسری	۱	۴۸۹۵۴
		<u>۱۴۰۷۵۶۶۶</u>

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

-----	Aded	Nev'-i hayrât-ı şerîfe
5078810	197	Cevâmi'-i şerîfe
1063291	24	Tekâyâ
5330933	36	Suyolları
159874	10	Türbeler
158021	5	Hastahâne
175946	14	Mektebler
262238	10	Medreseler
138595	11	Sebîl
115893	3	İmâretler
211435	7	Akarât-ı vakfiyye
303420	17	Meşrûta hâneler
38207	3	Kütübhâneler
38953	1	Dâ'ire-i evkâfın ta'mîri
13075616		

Fî 26 Teşrîn-i Sânî sene 1317.

Evkâf-ı Hümâyûn Masârifât İdâresi [mühür]

تذکره ایستاد قلمی

مایه‌ها بوجه جناب مولانا باسکنتان جلدی جانب عالی

صورت
عقد

۲۱۰
۲۸

دوئل افق حضرت
ایوم نوده در بوناه دیانی معلم موجب نود افق در سعادته بر وقت ارصه وقوعه جدران محسوفی های عصره
کنده و قبحه رخساره جریانه اتمسزبه چاکرینه بکره کوندریکی بر کلوب ابد مدفوفانی مارسیح تا بیخ عیضه چاکرانه
زیند و لغت بیستاه سن جناب فحمانه زین تقدیم فحبه و بعدا بولی اخباراتی تا خزده اوغلامه ایچون مؤسس زین طانه فحرفه
ویانه دلوئده بدله لرصه سفارت سبه در ساجده عیضه زودی کنه سبه جوابا بیدیرنه صصفه اولیده امروغ فحفت و لایله
ساحف و مارسیح
بیاور صفت
بغایسته فحفری
برنجی قویه

Viyana'da bulunan Novak adlı muallimin İstanbul'da bir deprem olacağına dair gönderdiği bir mektubuna, bundan sonra bu tür haberleri geciktirmeden Viyana veya Londra sefaretlere aracılığıyla bildirmesi yönünde cevap verildiği.

28 Mart 1907

Bulgaristan Komiserliği
Sofya
Aded
210/28

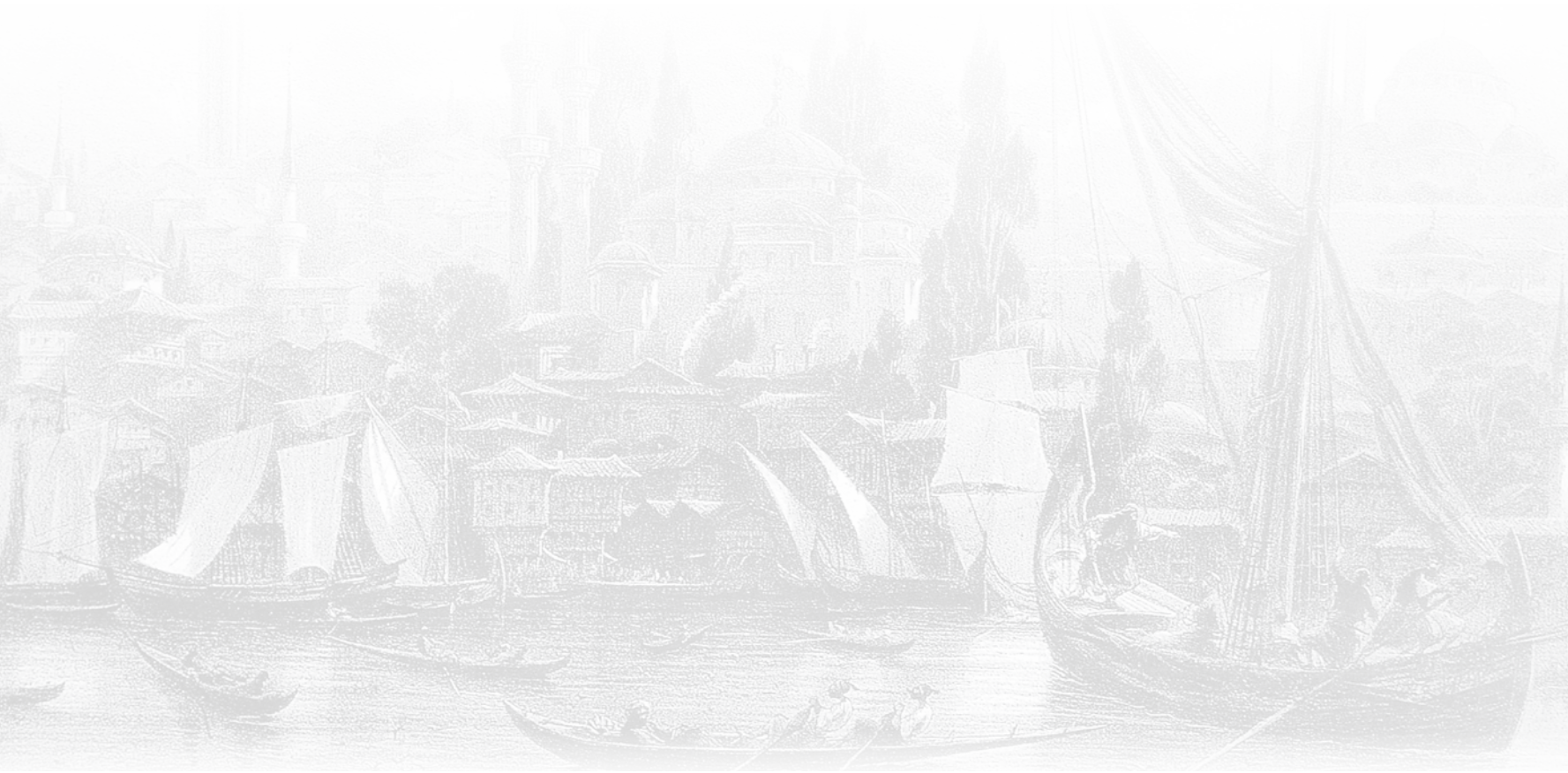
Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Cenâb-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesi Cânib-i Âlîsi'ne

Devletlü efendim hazretleri,

El-yevm Londra'da bulunan Viyanalı mu'allim Mösyö Novak'ın Dersaâdet'de bir hareket-i arz vukû' bulacağına dâ'ir mahsûsâtını hâkî olarak kendiliğinden ve akdemce bir muhâbere cereyân etmeksizin çâkerlerine bu kere gönderdiği bir mektûb ile melfûfâtı 7 Mart sene [1]323 târîhli arıza-i çâkerâneme zeylen ve leffen pîşgâh-ı sâmi-i cenâb-ı fahîmânelerine takdîm kılınmış ve ba'demâ bu gibi ihbârâtını te'ehhura uğramamak için mü'esseselerinin kâ'in oldukları Viyana ve Londra beldelerinde sefâret-i seniyye vesâtatıyla arz etmesi lüzûmu da kendisine cevâben bildirilmiş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 14 Safer sene [1]325 ve fî 15 Mart sene [1]323.

Yâver-i Harb-i Hazret-i Şehriyârî
 Bulgaristan Komiseri
 Birinci Ferîk
 Bende
 Sadık el-Müeyyed [mühür]

دائره
خاصه
تجارت و زراعت
۱۳۱۱

راضیه نقره ری و با به هیئت

دو نوبه اول و دوم حفری
اوله بری اول وقوع کله حركت ارضیه خراب اولر حارسوی کیرک شهر قانق باند قولنج حاده سنه مال انونم اولار کیرک حیدر حیاتلر قورنلر تجرید
آقا ایضاً بلانا حیدر ایلم و ازیم اولوله هم و کره مع تجاری ایلم بولون نشتات نغده بولمسنده هولولون بخورلی و خورطط اولور
چار سونک هر طرفی اقمه باشلامر رنه اوله دینه دو مراجعات و نشاط یاننده خلا قیلم چار سواضافه و تجاری در کله و مغازه لر نده بارینه مع
بر حال کله لر نده بقه بویوزده دادوسته معاملاری کسه در کله بقده بانق به بلرامه حیدر حیدر سونقده اولور کیرک بونک دولتی قیاسونعانه
در باره حورانه تصحیح مخصوصه در بعضی مکانات حدودی انتاج ایلمده کله بقده حیدر ایلم تجرید تقصیرک بر آله کله سونقده تسریع ایلمی
فرزنده در تجارت و زراعت نقره ری هیئت سنه ۱۳۱۱ کله نایم د ۱۴ خصوصی نومرونو کله بقه حیدر اولاریم قیاسونعانه تقصیر
سریعا ایفا و ایستادن و نفوذ اعالی هت بولری باقی کله سادری تجرید نقره ری ایلم حیدر ایلم کله

صدر اعظم
نقره
علیه

Istanbul'da yedi sene önce meydana gelen depremde harap olan Kapalıçarşı'nın çatı ve kiremitlerinin bir an önce tamir edilmesi lüzumuna dair Ticaret ve Ziraat Nezareti'nde gelen evrakın Dahiliye Nezareti'ne takdimi.

14 Ocak 1912

Bâb-ı Âlî
Dâ'ire-i Sadâret
Tahrîrât Kalemi
2611

Dâhiliye Nezâreti Vekâlet-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri,

On yedi sene evvel vukû'a gelen hareket-i arz sebebiyle harâb olan Çârşû-yı Kebîr'in Şehremâneti'nce yalnız Kolancılar Caddesi'nde mâ'il-i inhidâm olan kemerlerin sıva çatlaklarının ta'mîrleriyle iktifâ edilüp bilâ-te'hîr icrâsı ehemm ve elzem olan dam ve kiremid ta'mîrâtı için bir gûne teşebbüsât-ı fi'liyede bulunulmamasından dolayı yağmurlu ve fırtınalı havâlarda çârşûnun her tarafı akmağa başlayarak öteden berü mürâca'ât ve şikâyâtdan hâlî kalmayan çârşû esnâf ve tüccârı dükkân ve mağazalarında barınamayacak bir hâle geldikten başka bu yüzden dâd u sited mu'âmeleleri de sekte-dâr olduğundan bankaya bi'l-mürâca'a sık sık sızlanmakda oldukları gibi bunun devâmı komisyona âid dükkânlar ücûrâtının tahsîli husûsunda da bir takım müşkilât hudûsünü intâc etmekte olduğundan bahs ile ta'mîrât-ı muktaziyenin bir an evvel Şehremâneti'nce tesrî-i icrâsı lüzumuna dâ'ir Ticâret ve Zirâ'at Nezâret-i Celîlesi'nden alınan 27 Kânûn-ı Evvel sene [1]327 târîhli ve 14 husûsî numaralı tezkire leffen savb-ı vâlâlarına tesyâr kılınmağla iktizâsının serî'an îfâ ve inbâsına ve melfufun i'âdesine himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fî 24 Muharrem sene [1]330, fî 1 Kânûn-ı Sâni sene [1]327.

Sadr-ı A'zam nâmına
Müsteşâr
Bende
[imzâ]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
خاتمی
چهارم
دوسیه ۶۲۶۳۸

در سعادت و ولایات بلدیہ قانونلرینہ تذبیلًا تنظیم و مجلس عمومیجہ قبول اولمان مادہ منفردہ قانونیہ نك مرعیت احکامنه ارادہ سنیہ حضرت پادشاهی شرفصدور بیورلمش و مادہ منفردہ زیرہ درج ایدلمش اولغله موجبہ معاملہ ایفاسی تعمیماً تبلیغ اولنور اقدم
داخلیہ ناظری نامنه
۳۲۸ سنہ تموز
مستشار

در سعادت و ولایات بلدیہ قانونلرینہ ذیل صورتی

حریق و طغیان میاه و زلزله کبی افات طولایسیله خانہسی محترق و یا منہدم اولمقدن ناشی موقتاً دیگر محلہ نقل مکان ایدن کیمسہ بلدیہ اتخااتندہ شرائط سائرہ یی حائز اولدیغی تقدیرده تمکن قیدندن مستثنا اولهرق محترق و یا منہدم املاکنک بولندیغی محلدہ تاریخ حادثہدن اعتباراً اوچ سنہ یه قدر منتخب و منتخب اوله بیلور
مجلس اعیان و مبعوثانده قبول اولمان اشبو لایحه نك قانونیغی و قوانین دولتہ علاوہ سنی ارادہ ایدرم
۳۰ رجب سنہ ۳۳۰ و ۲ تموز سنہ ۲۲۸

محمد رشاد

صدر اعظم
سعید

داخلیہ ناظری
عادل

Yangın, sel ve deprem gibi tabii afetlerde evinin yanması ya da yıkılması sebebiyle başka bir yere taşınan kimselerin belediye seçimlerinde ikamet kaydından müstesna tutulması hakkında vilayetler belediye kanunlarına zeyl yapılarak kabul edilen kanun maddesinin yürürlüğe girmesine dair Padişah emri.

15 Temmuz 1912

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Muhâberât-ı Umûmiye Dâ'iresi
Dördüncü Şu'be
Umûm
Dosya: 62638

Dersaâdet ve vilâyât belediye kânûnlarına tezyîlen tanzîm ve Meclis-i Umûmî'ce kabul olunan madde-i münferide-i kânûniyenin mer'iyet-i ahkâmına irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî şeref-sudûr buyurulmuş ve madde-i münferide zîre derc edilmiş olmağla mûcebince mu'âmele ifâsı ta'mîmen teblîğ olunur efendim.

Fî Temmuz sene [1]328.

Dâhiliye Nâzırı nâmına
Müsteşâr

Dersaâdet ve Vilâyât Belediye Kânûnlarına Zeyl Sûreti

Harîk ve tuğyân-ı miyâh ve zelzele gibi âfât dolayısıyla hânesi muhterik veyâ münhedim olmakdan nâşî muvakkaten diğerk mahalle nakl-i mekân eden kimse belediye intihâbâtında şerâ'it-i sâ'ireyi hâ'iz olduğı taktîrde temekkün kaydından müstesnâ olarak muhterik veyâ münhedim emlâkinin bulunduğı mahalde târîh-i hâdiseden i'tibâren üç seneye kadar müntahab ve müntahib olabilir.

Meclis-i A'yân ve Meb'ûsân'da kabul olunan işbu lâyihanın kânûniyetini ve kavânîn-i devlete ilâvesini irâde ederim.

Fî 30 Receb sene [1]330 ve fî 2 Temmuz sene [1]328.

Mehmed Reşad

Sadr-ı A'zam
Said

Dâhiliye Nâzırı
Âdil

ستانبول ولایتی

مختار علی محمد پاشا

عقد

۱۳۸۸
۱۳۸۸

دعوتی نفاذی

خلاصه

ملفوظ

دولت اوقاف عتق
اداره و مالیات کندره وقوع بودنه حرطات ارضیه مصایب ایچونه شذاره دولتو نجاتیو عبدالمجید افند عتق
تحت یاسنده تکلیفیه اعانه قومیونک ریاست دطانی مجلس مخصوص وکند قرایده سلف عتق ابراهیم کبه توزیع
بیویله اولوب کریمه احوال حاضره عبید اعانه جلب و جمعیه اعطانه بوقه ده قومیونده ناتمام قالدنه بعضه اولوه
و معاملتک اتاجیده ایسه نسیات و بیطنه لزوم کور طنده بولمنه و دوطان فکوره نزه مشایبه ابراهیم کبه شخصه من
بوقه ولایتیه اضافه من حواله قندیلی کسیرید مسه و شمدی بقده بوقه خصوصه عتق لرینه برار و تبلیغ ده وقوع بولماسه
اولونه نظر اولدیجه معامله ندرت ریاضه و اجانه مساعده بیویلی موقوفه اولیاده امد و فرما نه عتق مد لدر مرکده
دولت اوقاف عتق
۱۳۸۸
ستانبول ولایتی
صحب

Edirne'de meydana gelen depremden etkilenenlere yardım için Şehzade Abdülmecid Efendi başkanlığında kurulan İane Komisyonu'nun Başkan Vekilliği görevinde bulunan eski İstanbul Valisi'nin görevinin şahsına mı yoksa valilik makamına mı verildiğinin bildirilmesi talebine dair İstanbul Valiliği'nden gelen yazı.

14 Kasım 1912

İstanbul Vilâyeti
Tahrîrât Müdîriyeti
Aded
Umûmî: 3791
Husûsî: 638

Hulâsa: -
Melfûf: -

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri,

Edirne ve havâlîsinde geçenlerde vukû' bulan harekât-ı arziyye musâbîni için Şehzâde devletlü, necâbetlü Abdülmecid Efendi hazretlerinin taht-ı riyâsetlerinde teşekkül eden İ'âne Komisyonu'nun riyâset vekâleti Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ karârıyla selef-i âcizî İbrahim Bey'e tevdi' buyurulmuş olup gerçi ahvâl-i hâzıra hasebiyle i'âne celb ve cem'ine imkân yoksa da komisyonda nâ-tamâm kalan ba'zı evrâk ve mu'âmelâtın intâcıyla işe nihâyet verilmesine lüzûm görülmekde bulunmasına ve vekâlet-i mezkûrenin müşârun-ileyh İbrahim Bey'in şahsına mı yoksa da vilâyete izâfeten mi havâle kılındığı kesdirilememiş ve şimdiye kadar bu husûsda âcizlerine bir emr ve teblîğ de vukû' bulmamış olmasına nazaran olunacak mu'âmelenin tesrî-i emr ve inbâsına müsâ'ade buyurulması ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 4 Zilhicce sene [1]330 ve fî 1 Teşrîn-i Sâni sene [1]328.

İstanbul Vâli Vekîli
Cemil

دیگر قانون

مجلس عتيق
٤٠٦٠

برخی ماده موقوف بود قری مجلس در حاکمات ارضیه و عادات حریه اجیده سید دیگر محمد توقیفی ز رینه نقضیه لزوم
کویله مقنون و با نهار ایله شریک جرمه بی عا رعا و بنک - ریت و اکلانه انحصار قورونک نقل ایله کله مجلس
مآکی صلاحیت ادر -
پنج ماده موقوف تاریخ نرسدن اعتبار - ادرجه -
دوینجه ماده موقوفه اجرائه عدیه ناطری مؤدر -
قوة اجرائه ج ١٦ دی الحوائج و « ربه حوائج نایخته تنظیم و موقتا موقع تطبیق وضع اولنا موقوفه لیدی سی
« ربه حوائج نایخته مجلس بموجب تصدیق قبول ایشدر

مجلس عتیق و دستور تاریخ اوله بیرون کونک قانونیه و قوانیه و دونه علاوه شی اراده المدم

و

اصف علیا

صد اعظم

عدیه ناطک

Deprem ve diğer hadiseler sebebiyle başka yerlerdeki hapisanelere nakillerine lüzum görülen mahkûmlar hakkındaki kanun layihası kabul edildiğine dair Padişah emri.

20 Aralık 1915

Meclis-i A'yân 2060

Lâyiha-i Kânûniye

Birinci Madde – Mevkûf buldukları mahallerden harekât-ı arziyye ve hâdisât-ı harbiye-i ahîre sebebiyle diğer mahaller tevkîfhânelerine nakillerine lüzûm görülen maznûn veyâ müttehimler ile şerîk-i cürmlerine âid de'âvînin rü'yet ve ikmâline eşhâs-ı merkûmenin nakl edildikleri mahaller mahâkimi salâhiyetdârdır.

İkinci Madde – İşbu kânûn târîh-i neşrinden i'tibâren mer'îdir.

Üçüncü Madde – Bu kânûnun icrâsına Adliye Nâzırı me'mûrdur.

Kuvve-i icrâ'ieye 16 Zilhicce sene 1332 ve 23 Teşrîn-i Evvel sene 1330 târîhinde tanzîm ve muvakkaten mevki'-i tatbîke vaz' olunan işbu kânûn lâyihası 30 Teşrîn-i Sâni sene 1331 târîhinde Meclis-i Umûmî'ce ta'dîlen kabûl edilmiştir.

Meclis-i A'yân ve Meb'ûsan'ca kabûl olunan işbu lâyihanın kânûniyetini ve kavânîn-i devlete ilâvesini irâde eyledim.

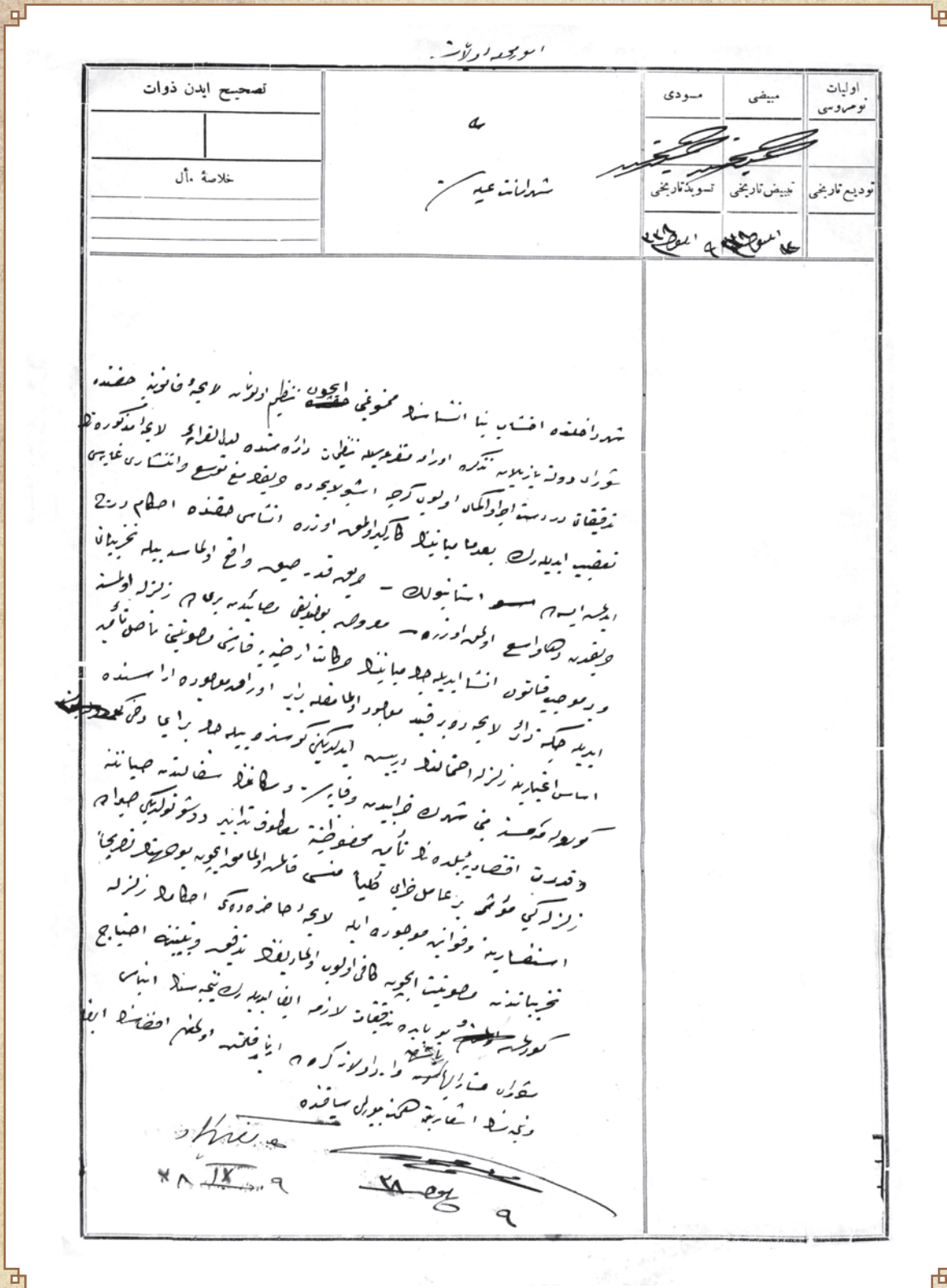
Fî 12 Safer sene 1334, fî 7 Kânûn-ı Evvel sene 1331.

Mehmed Reşad

Sadr-ı A'zam
Mehmed Said

Dâhiliye Nâzırı
Âdil

Yangınların yayılmasının önlenmesi için ahşap bina yapılmasının yasaklanması hakkında kanun layihası hazırlanmış olup, İstanbul'da zaman zaman deprem meydana geldiği unutulmadan bu layihada deprem zayiatına karşı ne gibi tedbirler alındığının bildirilmesine dair Şehrameneti'ne gönderilen yazı.

9 Eylül 1922

Umûr-ı Mahalliye-i Vilâyât

Tebyîz Târîhi: 12 Eylûl sene [1]338

Tesvîd Târîhi: 9 Eylûl sene [1]338

Şhremânet-i Aliyyesi'ne

Şehir dâhilinde ahşab binâ inşâsının memnû'iyeti için tanzîm olunan lâyiha-i kânûniye hakkında Şûrâ-yı Devlet'e yazılan tezkire evrâk-ı müteferri'asıyla Tanzîmât Dâ'iresi'nde ba'de'l-kırâ'a lâyiha-i mezkûrenin tedkîkâtı der-dest-i icrâ ve ikmâl olup, gerçi işbu lâyihada harîkin men'-i tevessü' ve intişârı gâyesi ta'kîb edilerek ba'demâ mebânînin kârgîr olmak üzere inşâsı hakkında ahkâm derc edilmiş ise de İstanbul'un – harîk kadar sık vâkî' olmasa bile tahrîbâtı harîkden daha vâsî' olmak üzere – ma'rûz bulunduğu mesâ'ibden biri de zelzele olmasına ve ber-mûceb-i kânûn inşâ edilecek mebânînin harekât-ı arziyyeye karşı masûniyeti nasıl te'mîn edileceğine dâ'ir lâyihada bir kayd mevcûd olmamakla berâber evrâk-ı mevcûde arasında esâs i'tibâriyle zelzele ihtimâlinin der-pîş edildiğini gösterebilecek bir imâ dahi görülememesine mebnî şehrin harâbîden vikâyesine ve sükkânının sefâletten sıyânetine ve kudret-i iktisâdiye-i beldenin te'mîn-i mahfûziyetine ma'tûf tedâbîr düşünöldüğü sırada zelzele gibi mü'essir bir âmil-i harâbî külliyyen mensî kalmış olmamak için bu cihetin tasrîhan istifsârına ve kavânîn-i mevcûde ile lâyiha-i hâzıradaki ahkâmın zelzele tahrîbâtından masûniyet için kâfi olup olmadığının tedkîk ve tebyînine ihtiyâc görölmüş ve bu bâbda tedkîkât-ı lâzime îfâ edilerek netîcesinin inbâsı Şûrâ-yı müşârun-ileyhâ riyâsetinden vârid olan tezkirede izbâr kılınmış olmağla iktizâsının îfâ ve netîcesinin iş'ârına himmet buyurulması siyâkında.

9 Eylûl sene [13]38.

Salgın Hastalıklar

بربلدوه ظهور ایدن طاعون و بانک
دفع ایچون اهل بلدہ بلجہ لرنج بین
العشاءین اذان محمدی صلی الله علیه
وسلم او قومہ لری مشر و عمددر الحواب
مشر و عمدرو دفع متیقن اولدوئی
علماء متاخریندن منقولدر
ابوالسعود

لکن تغنیست وجه اورزه
تنبیه اولنمہ سی ولی التعم افندیمردن
مرجودر

Bir beldede zuhur eden vebanın defî için ezan okumanın meşru olduğuna dair Ebussuud Efendi fetvası.

11 Nisan 1575

Bir beldede zuhûr eden tâ'ûn-ı vebanın def' için ehl-i belde bacalarında beyne'l-işâ'eyn ezân-ı Muhammedî *sallallâhu aleyhi vesellem* okumaları meşru' mudur? El-cevâb: Meşrû'dur ve def'-i müteyakkın olduğu ulemâ'-i müte'ahhirînden menkûldür.

Ebussuûd

Lâkin tegannîsiz sünnet vech üzre tenbîh olunması veliyyü'n-ni'am efendimizden mercûdur.

[29. Z. 982]

منازلی صبیحی فخری افروز
 بونا نمانده کلیه ده رایج بمانند سعادت و هو البسند علت و با ظلمه ایوب غضنت لدری در و اوتت بماد کتافت
 نجاب غلظتند در بیب جارینیک عد و انرا به ده رایج مستغنی کثرت فواصر و ناصد و ندرن و مکرر نمایر شیخ سهرین
 سبانه مبتلا اولمقدن انجاب المیدیکی و دفع بیب غفلت اوزره بوخلو زالمی ارکاب المدی کلزده تادبیات ربانی
 اولق اوزره جانب صدقن طاعون ظلمه ایوب محوم بلوکلده اولدوق صوب و صوبلر حمازات ارکاب اونه کلدیکی خاطر اولد
 عت مکرر و نقصان اولارد سنه قدیمی اولمه یقینن لثقه حملات و اسواق اوزره باریه موافق اعلیٰ موصبت المیکی
 دغنه اولمیده نیاید و سره هر مقوله لیز ایو او اسکان انیدر مکلم اولدق یقینن لثقه حملات و اسواق اوزره باریه موافق اعلیٰ موصبت المیکی
 رزاق ایدے مبتلای جمع اولد زیدیه قالدیره ایوب مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر
 ادمله بریده سو بر ندیدن جمع اولد زیدیه قالدیره ایوب مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر مکرر
 صطابا جایز اولدیند فریندر ای صدایه نیده اولد مکرر
 سگاح و ضاهر ایملرینی و لدرن خانه سنده محفونه صلا اولد مکرر
 بیکار و غریب الیمار اولدقلا حملات ارا لنده وضع ایملرینی فیه و ناکیده مبارک ایدر کریمین و لدرن مکرر

Veba hastalığının ortaya çıkışının zina ve fuhuş artması, insanların kötü amelleri ve rezilliklerinden dolayı İlahî bir terbiye olarak Allah tarafından umumi bir ceza olduğundan herkesin tövbe istiğfar etmesi, sokaklarda, evlerde ve han odalarındaki çöplerin kaldırılmasına dair İstanbul Kadısı'na buyuruldu.

31 Ağustos 1812

İstanbul Kâdısı fazîletlü efendi,

Bu esnâda bi-hikmeti'llâhi Te'âlâ Âsitâne-i Sa'âdet ve havâlîsinden illet-i vebâ zuhûr edüp ufûnet-i arz ve redâ'et-i hevâ ve kesâfet-i buhâr misillü nesnelere sebep-i âdîsinden add olunur ise de sebep-i müstakilli kesret-i fevâhiş ve zinâ hudûsünden ve herkes mugâyir-i şer'-i şerîf seyyi'âta mübtelâ olmakdan îcâb eylediği ve nev'-i benî beşer gaflet üzre bu misillü rezâ'ili irtikâb eylediklerinden te'dîbât-ı Rabbâniye olmak üzere cânib-i Hakk'dan tâ'ûn zuhûr edüp umûm belevâdan olarak suçlu suçsuz mücâzât oluna geldiği zâhir olduğuna binâ'en herkes rûz-merre a'mâlini muvâzene birle seyyi'âtına ve tâ'ib ve müstağfir olarak rızâ-yı Bârî'ye muvâfık a'mâle muvâzabet eylemek illet-i mezkûre def'inin evvel emirde sened-i kavîsi olduğundan başka mahallât ve esvâkı evsâh ve ta'affünâtdan tathîr eylemek ve han odalarında bî-kâr ve serseri makûlelerini îvâ ve iskân ettirmekten vikâye eylemek ikinci derecede sebep-i âdîsi olmakdan nâşî irtibât-ı rezâ'il ile mübtelâyı seyyi'ât olan ba'zı kendüyi bilmezlerin zâbitleri ma'rifetleriyle te'dîb-i men'leri ve mahallât ve esvâk ve bâzarda ve hâne ve han odalarında süpründüden cem' olan mezbeleyi kaldırıp her gün tanzîf ve tathîre i'tinâ ile ufûneti ref'i bâbında iktizâ eyleyenlere hitâben beyaz üzerine fermân-ı âlî isdârıyla tenbîh olmağla, imdi mahallât imâmlarına ve sâ'ir iktizâ edenleri celb ile intişâr-ı emr-i İlâhî vâcibât-ı nekârih ve menâhî eylemelerini ve herkes hânesinde ufûnet hâsıl olacak mezbeleyi cem' etmeyüp tanzîf ve tathîr eylemelerini ve ba'zı bî-kâr ve garîbü'd-diyâr olanların mahallât aralarından vaz' eylemelerini tenbîh ve te'kîde mübâderet eylesiz deyü buyuruldu.

Fî 22 Ş sene[1]227.

امانة قبول في الدنيا والآخرة
كلية التمتع والنجاة في الدنيا والآخرة
غسل وضوء استغفار وابتداء في الدنيا والآخرة
مثلنا في الدنيا والآخرة
حركت وصوت اولادنا في الدنيا والآخرة
اجدي در سعادت اولادنا في الدنيا والآخرة
او مقوله خذوا زينةكم في الدنيا والآخرة
اولادك في الدنيا والآخرة
إليه سراج

İstanbul ve çevresini istila eden hastalık sebebiyle bazı imamların cenazeleri techiz ve tekfinden kaçındıkları haber alındığından bütün mahalle imamlarının çağırılarak bu konuda uyarılmaları hususunda İstanbul Kadısı'na buyruldu.

9 Ekim 1812

İstanbul Kâdısı Efendi,

Bi-hikmeti'llâhi Te'âlâ bu esnâda Dersââdet ve civâr ve etrâfına müstevlî olan hastalık cihetiyle ba'zı e'imme mahallâtta zuhûr eden cenâzeyi gasl ve tekfîn ve techîz ve tekfîninde sûret-i istinkâf ibrâzına ibtidâr eylediklerine binâ'en ümmet-i Müslimîn cenâzelerini kal[dırmakdan] mübtelâyı su'ûbet oldukları bu def'a tahkîk ve istihbâr olunup e'imme-i mahallâtın bu vechile hidmet-i mezkûrede batî[âne] hareket ve sûret-i istiğnâya teşebbüs ve mübâderetleri şer'-i şerîf iktizâsına ve rızâ-yı âliye mugâyir olmağ[la] imdi Dersââdet'de olan bi'l-cümle e'imme-i mahallâtı huzûrunuza celb ve ihzâr ile ma'aza'llâhu Te'âlâ bundan bö[yle] o makûle cenâze zuhûrunda kat'â betâ'et ve te'hîri tecvîz olunmayarak ve aġrâz gûne hareketi tecvîzden mübâ'adet olunarak hidmet-i lâzimelerini kemâ-yenbaġî îfâya dikkat eylemeleri husûsunu gereġi gibi tenbîh ve te'kîde mübâderet eyleyesiz deyü buyuruldu.

Fî 2 L sene [1]227.

حسب البنية بحمد الله تعالى اولون عجل وامراضه نجه لري باذن خدا ادره وحقايقه مناسبه
 دفع اوله كلك امور مجربه دن اولوب انجه ادره و اجراء مذکور نك وجودينه توقف ادره وانرون دفعي كلك
 اهل معرفت اولون كسنه درون سعي واهتمام منوط بر كيفيت ابروك مبرهه و بو خصوصه رعایت و صرف همت
 بحمد الله اولون رسم و تفققت بادشاهان مقتضای انجه اولون دهر مطوب قطعی شهر باران اولغنه بودغه
 اشوبرام خیریت ارشام شاهان وجوده كنوز بوب استناء سفارت انبیا ره بولنان طیبیان حازقات
 واستادان فائقان مختاران اعیان المدة المسجیه بچوفي و والی نامان حكیمان بو خصوصه مأمور قنوب
 استعمال ادره وحقايقه و طابانه منعقله فیه كیما نایز بر طولانی رسم اولون ملامه سیه الی بونا هذا آورده
 قضیه نازك و تخصیص ابرك بدكری وجوه تدابیر حكیمه و انواع معالجات و ادره بی رحماً للناس نروا شاحت
 ایلمدن ماعدا سیر و سیاحت بدان و معاینه اراضی و قطان ایله تجاریب لازمه به نسب ادرن سر و ضمائر
 حكیم دن هر ذائقه ماده حقیقیه به صحت اولور لر سیه خیر اللهم بزل و تقیم ابرك قصد و نیت خیریه به معنی ه
 مرقومانك مأمور بندری معلوم اولون و جوده حصول امیندی و هر ابرك صیانت و حمایت و هر امر و خصوصه
 اعانت و مظاهره كلیه و قویه به فطر اولدی عهد ایاق و سینه كلیه حواله ایله بوبه بر صحت خیریه به معنی ه
 اولون اصحاب معرفتك شك و تكالیفی هر وجهه مقبول و مستوع و مقصد و لخاصه و جزاً من اللهم و سیامه
 مرسومانك جزئی و کلی آورده اولدی هر قانقینك تحت حكومت و قضایندك واقع اولون لازم كنوز سیه مقبول
 و رعایت اوله جفا بی یقیناً بی یقیناً اجراء فریضه عبودیت اولون انفاذ امر عالی به ماریعت ابرك چون بولی
 و برهه و ازینجه و از تكید و یانبولی و ازینجه و انق و بلك و فونه و قصیره و لخاصه نفس سكدر دن اناطولی
 ممالكك هر قولك بولنان ولایه و اعیان و حکام و ضابطان و اعوان كیمویان و این ارزیه خطایا نوزم
 اولون بی وجهه و فقرات لازمه علوم سیه بالوره شروع مضامینی حاوی نوكر و سرد فرمان عالیك شرف صدور
 وینه فقرات لازمه بطیبه مرسومان بچوفي و والی نامان حكما كرون كذوری و كرون خدمتدن بولنان خدمه و این
 من كل اللهم معاف و من اولدی تقریبه جزیه و كرون و باع و بوشدو تكالیف و طرف طرف بولنان سار و نظا
 و كافه تكلیفازن كلیا مصوب اولوب ذرة مار بخت اولون مری و هر قانق قضا و محكم بولنوب منزله بجمك
 مطوب ابرك ایله كذورین و ادرینه و اعمال و انقالدین بواجبت بار كبر و توانا فایز استخوار و ترارون
 و محوف و مخاطر اولون بر لوده مستح ادره ترفیقی و بواجبت و كذار لرز قایمه نازك و لخاصه بری برین قسماً
 اسباب رفاه و امیناری تحصیسی و هر وجهه اكرام و تطیقلری و انما و مالها هر برده و در كری محكم سیاحتی و صحت
 خیریه مذکور ده مستغافلین و جوده خونشور و نكران اولدی مطوب و منعم ابروك بیاینه اقضا ابره خطایا
 بول حكیمی اصدار كس

Hastalıkların tedavisi için ilaç ve bitkileri araştırmak üzere görevli olarak
 Anadolu'nun muhtelif mahallerini dolaşacak olan Peçoni ve Valli adlı
 hekimlere gereken kolaylığın gösterilmesi ve herhangi bir vergi talebiyle
 rahatsız edilmemeleri.

4 Mart 1840

Hasbe'l-beşeriyye ibâdullâha müstevlî olan ilel ve emrâzdan niceleri bâ-izn-i Hüdâ edviye ve akākîr-i münâsibe isti'mâli ile def' oluna geldiği umûr-ı mücerrebeden olup ancak edviye ve eczâ'-i mezkûrenin vücûduna tevakkuf eylediği ve anların dahi istihzârı ehl-i ma'rifet olan kimesnelerin sa'y ü ihtimâmına menût bir keyfiyet idüğü müberhen ve bu husûsa ri'âyet ve sarf-ı himmet ibâdullâha olan rahm ü şefkat-i pâdişâhâne muktezâsınca öteden berü matlûb-ı kat'î-i şehriyârâne olmağla bu def'a işbu merâm-ı hayriyet irtisâm-ı şâhâne vücûda getirülüp Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyâne'de bulunan tabîbân-ı hâzıkân ve üstâdân-ı fâ'ikân muhtârân-ı a'yânü'l-milleti'l-Mesîhiyye Peçoni ve Valli nâmân hekîmân bu husûsa me'mûr kılınup isti'mâl-i edviye ve akākîr ve tabâbete müte'allik fenn-i kimyâ tedâbîrinde yed-i tûlâları müsellemler olmak mülâbesesiyle ilâ-yevminâ hâzâ âverde-i kabza-i tedârik ve tahkîk edebildikleri vücûh-ı tedâbîr-i hakîme ve envâ'-ı mu'âlecât ve edviyeyi rahmen li'n-nâs neşr ü işâ'at eylemelerinden mâ'adâ seyr ü seyâhat-i büldân ve mu'âyene-i arâzî ve kuttân ile tecârîb-i lâzimeye teşebbüs ederek serâ'ir ü zamâ'ir-i hikemiyeden her kangı madde-i hakîkiyeye dest-res olurlar ise hayran-lî'l-ümem bezl ve ta'mîm eylemek kasd ve niyet-i hayriyeye mübtenî merkûmânın me'mûriyetleri ma'lûm oldukda vücûhla husûl-i emniyetleri ve her bâbda sıyânet ve himâyet ve her emr ü husûsda i'ânet ve muzâheret-i külliye ve kaviyyeye mazhar olmaları uhde-i liyâkat ve istihâllerine havâle ile böyle bir maslahat-ı hayriyeye müstahdem olan ashâb-ı ma'rifetin şükr ve şikâyetleri her vechile makbûl ve mesmû' ve mu'teber ve'l-hâsıl vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb mersûmânın cüz'î ve küllî âverde olmaları her kangısının taht-ı hükûmet ve kazâsında vâki' olmak lâzım gelür ise mes'ûl ve mu'âteb olacaklarını yakînen bilüp icrâ-yı farîza-i ubûdiyet olan infâz-ı emr-i âlîye müsâra'at eylemeleri için Bolu ve Bursa ve İznik ve İznikmid ve Yanbolu ve İzmir ve Ankara ve Niğde ve Konya ve Kayseriye ve'l-hâsıl nefsi-Üsküdar'dan Anadolu memâlikinin her kolunda bulunan vülât ve a'yân ve hükâm ve zâbitân ve ağavât-ı yeniçeriyân ve iş erlerine hitâben lâzım olduğu vechile ve fikarât-ı lâzime ilâvesiyle bâlâda meşrûh mazâmîni hâvî mü'ekked ve müşedded fermân-ı âlînin şeref-sudûru ve yine fikarât-ı lâzime bastıyla mersûmân Peçoni ve Valli nâmân hükemâ gerek kendüleri ve gerek hizmetlerinde bulunan hademe ve etbâ'ları min-külli'l-vücûh mu'âf ve müsellemler olmaları takrîbiyle cizye ve gümrük ve bâb ve bu misillü tekâlîf ve taraf taraf bulunan sâir mutâlebât ve kâffe-i teklîfâtın külliyyen masûn olup zerreten-mâ rencîde olunmalarını ve her kangı kazâ ve mahalde bulunup menzile binmek matlûb ederler ise kendülerine ve adamlarına ve ahmâl ve eskâllerine bilâ-ücret bârgîrler ve tûvânâ katırlar istihzâr ve tedârik ve mahûf ve muhâtara olan yerlerde müsellemler adamlar terfîki ve bahren geşt ü güzârlarında kayık tedâriki ve'l-hâsıl birbirlerine teslîmen esbâb-ı refâh ve emniyetleri tahsîli ve her vechile ikrâm ve taltîfleri ve âminen ve sâlimen her yerde ve diledikleri mahalde seyâhatleri ve maslahat-ı hayriye-i mezkûrede iştigâllerinde vücûhla hoşnûd ve şükrân olmaları matlûb ve mültezem idüğü beyânıyla iktizâ edenlere hitâben yol hükümleri ısdârı.

عظمتو اقم حضرته
جناب خیر القلیہ تاج الممالک شاهی کا ذرا افتادہ مصر میں صوفیوں سے مل کر دربار سے قولاً عنایت سے بعد عذر مافی ظہور ایسے کہہ کر اور نہ کہیں ہوگی وہاں تک محفوظ
اولاد محدود قرآنہ ایسے قرار دیا گیا کہ ہوا میں جس کی تک مذکورہ اخیرہ سہ عت مذکورہ تک ساری درجہ استیلاہہ قلمیہ و کلمہ قرآنہ لفظیہ لفظیہ
در عادت ظہور تیسرے ایسے عدم ساری حقہ ایسے لفظیہ ہونے پر ہم روزہ ختم ہونے سے فائدہ ماعدا سہ قرآنہ ایسے ملائکہ اورہ قرار ہو گیا ہے
لیفٹ سترہ قرآنہ ہر روزیہ شمار لیسے ایسے طوختہ عن سترہ حقہ سترہ قرآنہ کلامہ بکلمہ تک نظر ہو کہ حقہ سترہ سترہ سترہ
ایسے عرصہ و تقسیم قلمیہ ہیہ تکہ تا وہ تقسیم قلمیہ اقم

بمرد صا جاکو لریہ
بیسہ دست فطیم اولادہ ایسے تک
تکرہ کا نظر معلوم ہونے سے
بیشب صوفی سیرتہ اعادہ و تیار کرنے
اردو قلمیہ لفظیہ لفظیہ لفظیہ

İçinde hasta bulunanlar dışındaki gemiler haricinde, kolera sebebiyle devam etmekte olan karantine uygulamasının kaldırılmasına dair Padişah emri.

23 Kasım 1847

Atûfetlü efendim hazretleri,

Cenâb-ı Hayru'l-hâfızın bütün memâlik-i şâhâneyi kâffe-i âfâtdan masûn buyursun. Mu'ahharan Dersaâdet'de kolera illetinin ba'zı alâmâtı zuhûr eylediğinden buradan giden yolcu ve sefâ'inin tahaffuzhâne olan mahallerde karantine etdirilmesine karâr verilmiş iken bu bâbda Meclis-i Sıhhiye'nin müzâkerât-ı ahîresinde illet-i mezkûrenin sirâyeti derece-i iştibâhda kalmış ve belki karantine olmakda olduğu hâlde Dersaâdet'de zuhûr etmiş olmasıyla adem-i sirâyeti tahakkuk eylemiş olduğundan bundan böyle derûnunda hasta bulunan sefâyinden mâ'adâsına karantine etdirilmemek üzere karâr verilüp ol vechile keyfiyet taşra karantine me'mûrlarına iş'âr olunmuş idüğü ifâdesiyle Tophâne-i Âmire Müşri devletlü paşa hazretleri tarafından gelen bir kıt'a tezkire manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehin-şâhî buyurulmak için arz ve takdîm kılındığı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fî 13 Z sene [12]63.

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i sadâret-penâhîleriyle müşârun-ileyh hazretlerinin zikr olunan tezkiresi manzûr-ı me'âlî-mevfûr-ı hazret-i cihândârî ve me'âl ve mü'eddâları ma'lûm-ı âlî-i cenâb-ı şehriyârî buyurulmuş ve yine savb-ı savâb-nümâ-yı sâmilere i'âde ve tesyâr kılınmış olduğu muhât-ı ilm-i vâlâ-yı âsafâneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 14 Z sene [12]63.

دیهات و بوغازیچی و بشکلاسه و اسکدار و ابوبی جوارلرزه جمعه و کریمه قولرا علت مضره سنه
مصوره اولوبی علیل ساره ده دیهات و اناطولی فصارزه دؤنکی باذره کونج سعته اوله برده
اسبو باذره نسی کونج سعته اوله بره قدر و فوجولاده و فیات زبره بیاه انفور
سایه

اناطولی فصارزه
۱

دیهات مجلا سنه
۸

Dersaâdet, Boğaziçi, Beşiktaş, Üsküdar ve Eyüp civarlarında kolera hastalığı bulunmadığı; diğer hastalıklardan ise İstanbul'da sekiz, Anadoluhisarı'nda bir ölüm meydana geldiği.

7 Şubat 1848

Dersaâdet ve Boğaziçi ve Beşiktaş ve Üsküdar ve Eyüp civârlarında bi-hamdihî ve keremihî Te'âlâ kolera illet-i muzırrasından masûn olup ilel-i sâireden Dersaâdet ve Anadoluhisarı'nda dünki Pazar günü sâat on birden işbu Pazartesi günü sâat on bire kadar vukû' bulan vefeyât zîrde beyân olunur.

Fî 2 Ra sene [12]64.

Dersaâdet mahallâtında
Neferen
8

Anadolu mahallâtında
Neferen
1

Levenshulme
near Manchester August 11th 1863

Sir,

The alarming prevalence of the epidemic that is now raging in various parts of Turkey prompts me to communicate to your Excellency the particulars of a remedy which was discovered by a colonist of New South Wales and was mentioned by him in a communication to the Cotton Supply Association about six or seven years ago. It having just recurred to my memory it has occurred to me that your Excellency might perhaps think it worth while to make it known, through the medium of the press or otherwise, in districts where the malady is raging. The cure is simple and is briefly described as follows. — A few drops of oil of Nutmegs on a bit of Cotton wool placed firmly upon the navel of the person afflicted with Cholera Morbus gives

His Excellency

C Musurus. Bey. &c.

immediate

an opportunity
case of Cholera
ted since I
to it, but it appears
sing) warmth and
the abdomen where
has produced cramp.
of medicine or surgery.
of duty to God and
to alleviate suffering
ble, of the calamity
clusion I might be
disney of transmitting
a few Medical Practitioners
ily ascertain the merits
any.
to honor to be
Sir

Your most obedt Servant
George Naylor

George Naylor tarafından veba salgınının önlenmesine dair bir tedavi önerisi

11 Ağustos 1863

Levenshulme

Manchester 11 Ağustos 1863

Efendim,

Türkiye'nin muhtelif noktalarında hâkim olan veba salgını, zât-ı âlileriyle New South Wales'de fıkra yazan birinin keşfettiği bir ilacın detaylarını paylaşmaya sevk etti beni. Söz konusu ayrıntı aynı yazar tarafından 6-7 yıl önce Pamuk Tedarik Derneği'ne gönderilen bir mektupta zikredilmişti. Belki zât-ı âlileri mevzubahis ilacın detaylarını hastalığın yaygın olduğu mıntikalarda paylaşmayı münasip görürler, diye düşündüm. Tedavi oldukça basit ve kısaca şu şekilde tarif edilebilir:

“Bir parça pamuğa damlatılmış birkaç damla hindistancevizi yağı kolera hastasının göbeği üzerine uygulanacak olursa hasta sıkıntılarında kurtulur.”

Bu tedaviyi uygulama fırsatım olmadı; zira bu ilaca muttali olduğumdan beri herhangi bir kolera vakasıyla karşılaşmadım. Fakat zannediyorum, karnın kasılmalar sebebiyle kramp oluşan bölgelerine sıcaklık eriştiriyor ve orada kan dolaşımının yeniden teminini sağlıyor. Tiptan ve cerrahiden anladığım söylenemez; sırf Tanrı ve insanlık nâmına bir görev telakki ettiğim ve mümkünse bu illete duçar olmuş olanların acısını dindirmek istediğim için yapıyorum bunu.

Hulasa, müsaade buyrulursa yukarıda kısaca arz ettiğim tedavinin, şayet varsa, faydasını takdir ve tetkik edebilecek Türk doktorlarına tavsiye etmek isterim.

Bendeleri
George Naylor

Fî 19 L sene [12]64.

Ser-etibbâ-yı hazret-i şehriyârî sa'âdetlü efendi hazretlerinin bâ-fermân-ı âlî savb-ı çâkeriye havâle buyurulan bir kıt'a takrîrinde kolera illet-i hâ'ilesinin indifâ'ı zımnında Dersaâdet ve bilâd-ı selâsede kâin ba'zı münâsib eczacı dükkânlarına mukaddemâ ta'yîn kılınan etibbâ reçeteleriyle fukarâ ve gurebâdan hasta olanlara meccânen verilip dekâkîn-i mezkûre ashâbı tarafından başka başka müfredât defteri takdîm olunan ve illet-i merkûmenin mu'ahharan Kadı karyesinde zuhûr eylemesine mebnî müte'allik buyurulan irâde-i seniyye vechile mahsûsan me'mûr kılınan tabîbe Eczâ Anbar-ı Âmiresi cânibinden verilen edviye-i mütenevvi'anın esmânını mütebeyyin terkîm kılınan bir kıt'a defter takdîm olunmuş olduğu beyânıyla ber-mûceb-i defter îcâb eden meblağın Mâliye Hazîne-i Celîlesi'nden i'tâsı husûsu inhâ olunmaktan nâşî kuyûd-ı lâzimesi gösterilerek defter-i mezbûr Masârifât Muhâsebesi'nden hesâb etdirildikde altmış üç senesi mâh-ı Kânûn-ı Evveli'nin on sekizinci gününden Şubat gâyetine değin mahâll-i ma'lûmede kâin eczacı dükkânlarından ba'zı fukarâ ve gurebâ hastaları için müheyyâ edilmiş olan ve mu'ahharan Kadı köyüne me'mûr tabîbe Eczâhâne-i Âmire'den i'tâ olunan edviye-i mütenevvi'anın esmânı yedi bin yetmiş altı buçuk guruşa bâliğ olmuş ve illet-i mezkûrenin def' ve izâlesi için ser-etibbâ-i müşârun-ileyh ma'rifetiyle ve Aksaray'da kâin David'in dükkânına verilmiş olan altı yüz iki buçuk guruş eczâ-i mütenevvi'a bahâsının hazîne-i merkûmeden i'tâsı için Receb-i Şerîf'de sûret verilmiş ise de ber-minvâl-i muharrer Dersaâdet ve bilâd-ı selâsede kâin der-kenârda muharrerü'l-esâmî dekâkîne eczâ bahâsı i'tâsı hakkında bir gûne irâde kaydına zafer-yâb olunamamış idüğü der-kenârdan nümâyân olmağla bu sûretde ber-mûceb-i takrîr meblağ-ı mezbûr yedi bin yetmiş altı buçuk guruş eczâ bahâsının hazîne-i merkûmeden i'tâsı muvâfık-ı irâde-i aliyyeleri buyurulduğu hâlde Muhâsebe-i merkûmeye kayd ile sûretinin tahrîriyle tesviyesine ibtidâr olunacağı.

مابه نفا ربه جديده اورمجه عكره نفا رته

تسك
مابه همكوه جناب مولانا اخافانه عده سي اخافيدنه دو قور موسويك علف ره شه عده سي
تبع تاثيره شرح ترتيب اقبه اورين برنوع روهده طويله طافانه عده سي رتبه ربه برقه عكره تاثيره
اعصنه اورمجه عكره نفا رته جابنده و فوجولا اسكادور رتبه بار سنده اراده سبه جناب شهيداي نفا رته
و ترغه و بيجه له واقفنا ابره علم و خبري ابره عكره نفا رته و ربه هله عكره جديده نفا رته
اجانه هكته عكره

له
واو بيجه نفا رته ابره عكره نفا رته و نفا رته نفا رته عكره نفا رته عكره نفا رته عكره نفا رته
عكره نفا رته عكره نفا رته

Mâbeyn-i Hümayûn Eczâhâne-i Âmiresi eczâcılarından Doktor Mösyö Peşek'in tertip ettiği ilaçtan dolayı mükâfat olarak Beşinci Rütbe'den Mecidiye Nişanı ile ödüllendirilmesi.

26 Aralık 1865

Mâliye Nezâret-i Celîlesi'yle Umûr-ı Sıhhiye-i Askeriye Nezâreti'ne

Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Cenâb-ı Mülûkâne Eczâhâne-i Âmiresi eczâcılarında Doktor □) illet-i müdhişe esnâsında tertîb etmiş olduğu bir nev' rûhdan dolayı mükâfâten Beşinci Rütbe'den bir kıt'a Mecîdiye Nişân-ı Zîşânı i'tâsına Umûr-ı Sıhhiye-i Askeriye Nezâreti cânibinden vukû' bulan iş'âr mücebince bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî müte'allik ve şeref-sudûr* buyurulmuş ve iktizâ eden ilmühaberi fî 2 Ş sene [1]282 târîhinde kaleminden verilmiş olmağın, Hazîne'ce mu'âmele-i muktaziyenin icrâsına himmet buyurulmak deyü.

*ve ol bâbda tasdîr etdirilen berât-ı âlîsi leffen tesyâr ve nişân-ı mezkûrun sûret-i i'mâli Mâliye Nezâret-i Celîlesi'ne havâle ve iş'âr kılınmış olduğu beyânıyla tezkire.

[7. Ş. 1282]

بدر کمالی
باش کتات داری

۱۰۹

سواران محال معلوم ده قولرا عتق ظهوری و حسب موسم بعضه خسته لکارن وقوعی سوسه سهرن طهارت
و نظافتن فووالعاره اعنا وقت اولنی حصه سرفاسخ اولار ارادات حکمت ایات حضرت خلد فیضی
شهرات جلیله تلخ اولنی امانت سارلیها دره باور و در عرصه غبه علیا قانیه اعنه صبر
تاریخ مذکوره در امر نظهرات و نظیفانه بک زیاده وقت ای لکده اولی اجمه موجود اولان آلات
و وساطت نظیفه ایضا جان مکره بر غیر کافی اولد بینه موجود نظیفات غیر لرینه دها یوز ایلی
عربنک علاوه سوله برابر ایلی نقصان بولنا له ایکی ایچی بیچی سارنجی و طهورنجی راکه بلده لر نوز
صورت موقده به بیک غروسه معکه برر طیب دها بولند لرلی و در اول نوبت اجرا خانه لر نده کی
اطبانک مصارف خود لر بره بقال اولور اولور ده طبا ی موقده نک اخذ انده استغنا حصوله قدر
بولنارن معاندنه کنده موقتا برر مکنک ضم ایلی لازمه در اولوب اجمه موجود طبا ی بلده نک
طهور بیه پدی یوز و نوبت اجرا خانه لر نده بولنا له طیبدرن ایکی به بسه یوز غروسه معکه سهر لری
اولوب بولنا له بر صلی ضم ایلی سهری اولد ایکی به ایکی یوز ایلی و مجددان اخذ ام بیه حک نسبه
نضر طیبه ده بسه به غروسه دیر لک ایجاب ایلی ایکی یوز ایلی عدد در عربنه حیوانه و سار لوز سبه
برابر ندرن و جای بی رضی اوج بیک پدی یوز ایلی برابره موقفا بولننه اولسه بولور ده کی مصارف
جه نک اما نجه سوری غیر نمکه بولند بینه یا لکن ای طبا ی موجوده به صورت موقده در وقوعه
ضایع سوری هاره سحر اولننه اولور مذکور عربنه حیوانانک سرعت مینا بی بی بویه بابا علی
بر فار سولمه ندرن و ار ای لر وی نظام سالی صدره نیا لصابر نه اسار اولنه یعنی عرصه و بیانه فامنه
اولوب اطراف و جوار ده علت مدله نک حکم فرما اولد یعنی بزمانده سهرن حصول طهارت
و نظافتی بویه سار لوز نک تمهید انجامنده کی و صوب اهتت تنغی بیانه اولد بینه صور نه
مدونه نک برانه اول اجرا ایجا بانی خصوصه اراده سیه جناب خلد قنایه متعنه و کفر صدور
بیر بره امانت سارلیها به ده معلومات دیر لک اولننه اولننه امرو فرما نه حضوره و طلاله کده
سهر لری
سر کات خلد
با صلوات و با بوسه

مرکا

Kolera hastalığı ve mevsim icabı bazı hastalıkların ortaya çıkmasının önlenmesi için şehrin temizliğinin tam olarak yapılabilmesi gerektiğinden, yetersiz olan temizlik araç ve gereçlerine ilaveten alınacak temizlik arabaları ve hayvanları ile bazı belediye dairelerinde geçici olarak istihdam edilecek doktorlar ve nöbetçi eczanelerdeki doktorların maaşlarına yapılacak zamma bir karşılık bulunmasına dair Padişah emri.

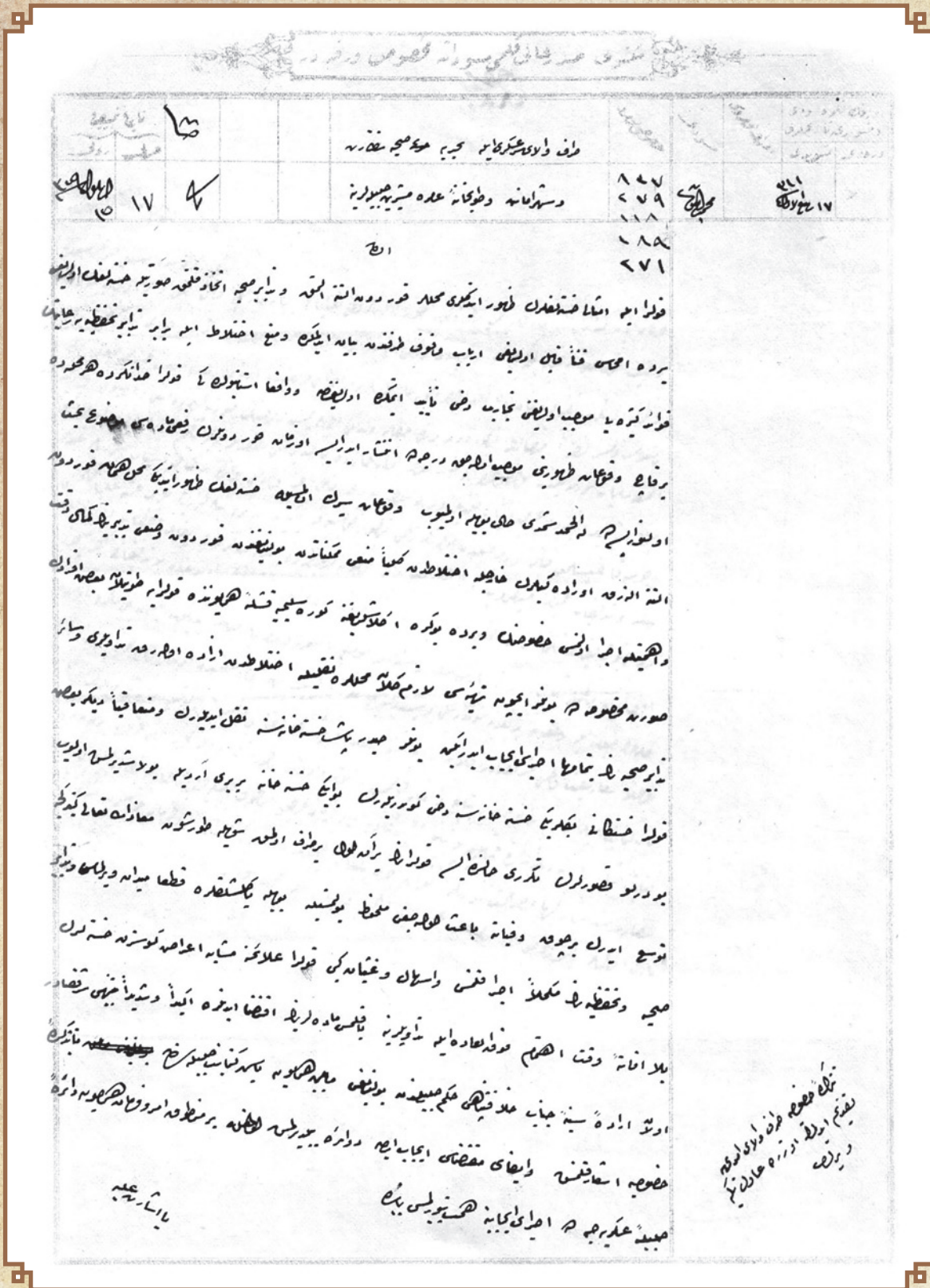
17 Ağustos 1893

Yıldız Saray-ı Hümâyûnu
Başkitâbet Dâiresi
809

Şu aralık mahâll-i ma'lûmede kolera illetinin zuhûru ve hasbe'l-mevsim ba'zı hastalıkların vukû'u sebebiyle şehrin tahâret ve nezâfetine fevka'l-âde i'tinâ ve dikkat olunması hakkında şeref-sânih olan irâdât-ı hikmet-âyât-ı hazret-i hilâfet-penâhî Şehremânet-i Celîlesi'ne teblîğ olunmuş idi. Emânet-i müşârun-ileyhâdan bi'l-vürûd arz-ı atebe-i ulyâ kılınan fî gurre-i Safer sene [1]311 târihli tezkirede emr-i tathîrât ve tanzîfâta pek ziyâde dikkat edilmekte olup ancak mevcûd olan âlât ve vesâ'it-i tanzîfiye ihtiyâcât-ı hâzıraya gayr-i kâfi olduğundan mevcûd tanzîfât arabalarına daha yüz elli arabanın ilâvesiyle berâber etibbâsı noksan bulunan İkinci, Üçüncü, Beşinci, Sekizinci ve Dokuzuncu Dâire-i Belediyeler nezdindeki etibbânın masârif-i zarûriyelerine mukâbil olmak üzere etibbâ-yı muvakkatenin istihdâmından istiğnâ husûlüne kadar bunların maâşlarına kezâlik muvakkaten birer mislinin zamm edilmesi lâzîmeden olup ancak mevcûd etibbâ-yı belediyenin dokuz bin yedi yüz ve nevbet eczâhânelerinde bulunan tabîblerin iki bin beş yüz gurusu maâş-ı şehriyeri olup bunlara bir misli zamm edilince şehri on iki bin iki yüz elli ve müceddeden istihdâm edilecek beş nefer tabîbe de beş bin gurusu verilmek icâb eylediği gibi yüz elli aded arabanın hayvan ve sâir levâzımıyla berâber tedârik ve mübâya'ası dahi üç bin yedi yüz elli liraya mütevakkıf bulunmuş olmasıyla bu yoldaki masârifin cümlesinin emânetçe tesviyesi gayr-i mümkün olduğundan yalnız etibbâ-yı mevcûdeye sûret-i muvakkatede vukû' bulacak zamâyimin tesviyesi çâresi taharrî olunmak üzere mezkûr araba ve hayvanâtın sür'at-i mübâya'ası için Bâb-ı Âlî'ce bir karşuluk tedârik ve irâ'esi lüzûmu makâm-ı sâmi-i Sadâret-penâhîlerine iş'âr olunduğu arz ve beyân kılınmış olup etrâf ve civârda illet-i müdhişenin hükm-fermâ olduğu bir zamânda şehrin husûl-i tahâret ve nezâfeti için tedâbir-i lâzîmenin tamâmiyle ittihâzındaki vücûb ve ehemmiyet müstağnî-i beyân olduğundan sûret-i ma'rûzanın bir an evvel icrâ-yı icâbâtı husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurularak emânet-i müşârun ileyhâya da ma'lûmât verilmiş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 4 Safer sene [1]311 ve fî 4 Ağustos sene [1]309.

Ser-kâtib-i Hazreti- Şehriyârî
 Bende
 Süreyyâ

Kolera ve benzeri hastalıkların görüldükleri yerlerin kordon altına alınması ve bu hastaların başkalarıyla birarada bulundurulmaması uygulamasına dikkat edilmesi, ishal ve kusma belirtileri görülen hastaların vakit geçirilmeden tedavilerine bakılmasına dair Sadaret'ten gönderilen yazı.

28 Eylül 1893

Mektûbî-i Sadr-ı Âlî Kalemî Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

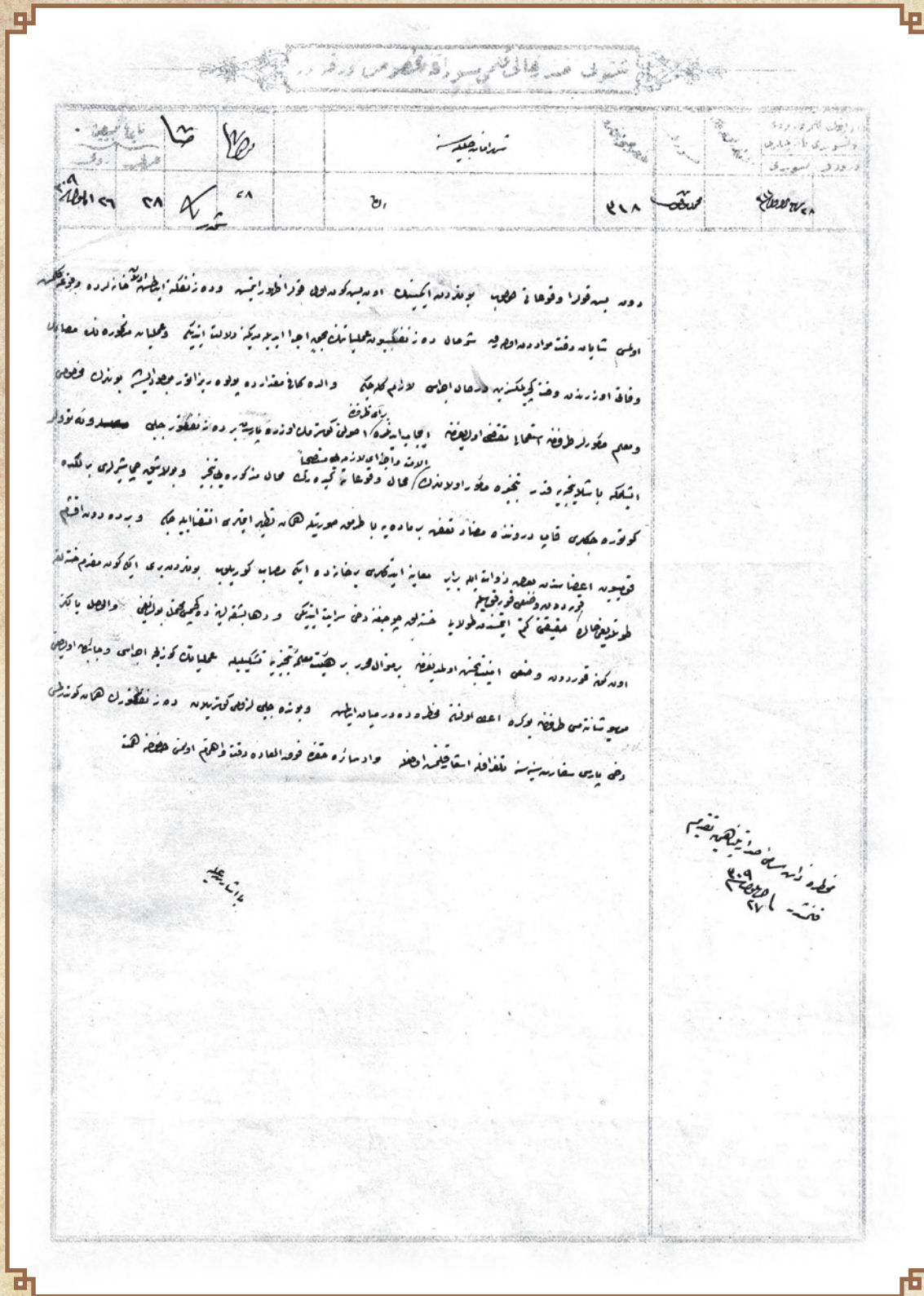
Tesvîdi Târîhi: 17 Rebî'ü'l-evvel sene [1]311
 Husûsi Numara: 837 / 279 / 118 / 189 / 271
 Târîh-i Tebyîz:
 Arabî: 17
 Rûmî: 15 Eylül sene [1]309

Taraf-ı Vâlâ-yı Seraskerî ile Bahriye ve Sıhhiye Nezâret ve Şehremâneti ve Tophâne-i Âmire Müşîriyet-i Celîlerine

Kolera ile emsâli hastalıkların zuhûr ettikleri mahaller kordon altına alınmak ve tedâbîr-i sıhhiye ittihâz kılınmak sûretiyle hastalığın olduğu yerde imhâsı fennen kâbil olduğu erbâb-ı vukûf tarafından beyân edilmekte ve men'-i ihtilât ile berâber tedâbîr-i tahaffuziyeye ri'âyetin fevâ'id-i kesîreyi mûcib olduğunu tecârib dahi te'yîd etmekte olduğundan ve vâkı'â İstanbul'daki kolera Hüdâ-negerde her mahallede birkaç vukû'ât zuhûrunu mûcib olacak derecede intişâr eder ise o zaman kordonların ref'i maddesi mevzû'-ı bahs olunur ise de lehü'l-hamd şimdi hâl böyle olmayup vukû'ât seyrek olmasıyla hastalığın zuhûr ettiği mahal hemân kordon altına alınarak oradakilerin hâricle ihtilâtdan külliye men'i mümkinâtdan bulunduğu kordon vaz'ı tedbîrinin kemâl-i dikkat ve ehemmiyetle icrâ olunması husûsunun ve bir de bu kere anlaşıldığına göre Selimiye Kışla-i Hümâyûnu'nda kolera tutulan ba'zı efrâdın sûret-i mahsûsada bunlar için tehyi'esi lâzım gelen mahallere nakliyle ihtilâtdan âzâde olarak tedâvîleri ve sâir tedâbîr-i sıhhiyenin bi-tamâmihâ icrâsı îcâb eder iken bunlar Haydarpaşa Hastahânesi'ne nakl edilerek ve müte'âkiben diğer ba'zı kolera hastagânı Beylerbeyi Hastahânesi'ne dahi gönderilerek bu iki hastahâne birbiri ardıyla bulaştırılmış olup bu dürlü kusûrların tekerrürü hâlinde ise kolera'nın bir an evvel ber- taraf olmak şöyle dursun ma'âzallâhü Te'âlâ gitdikçe tevessü' ederek birçok vefeyâta bâ'is olacağı melhûz bulunmasıyla böyle yanlışlıklara kat'â meydan verilmemesi ve tedâbîr-i sıhhiye ve tahaffuziyenin mükemmelen icrâ kılınması ve ishal ve gaseyân gibi alâ'imine müşâbih a'râz gösteren hastaların bilâ ifâte-i vakt ihtimâm-ı fevkalâde ile tedâvîlerine bakılması maddelerinin iktizâ edenlere ekîden ve şedîden tenbîhi şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî hükm-i celîlinden bulunduğu Mâbeyn-i Hümâyûn Başkitâbet-i Celîlesi'nden bâ-tezkire-i husûsiye iş'âr kılınmış ve ifâ-yı muktezâsı îcâb eden devâ'ire bildirilmiş olmağla ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı hümâyûn dâ'ire-i celîle-i askeriyeye de icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması bâbında.

Bâ-işâret-i aliyye.

Tezkire-i husûsiye taraf-ı vâlâ-yı Âmedî'ye takdîm edilmek üzere Adil Bey'e verildi.

Kolera hastalığına karşı yapılan dezenfeksiyonun tam manasıyla uygulanamadığı anlaşıldığından, Paris'ten bir dezenfektör getirilmesi lüzumu hakkında Doktor Şantemsi'nin muhtirasının gereğinin yapılmasına dair Şehremaneti'ne gönderilen yazı.

9 Ekim 1893

Mektûbî-i Sadr-ı Âlî Kâlemi Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Tesvîdi: 28 Rebî'ü'l-evvel sene [1]311

Husûsî Numarası: 318

Târîh-i Tebyîz:

Arabî: 28

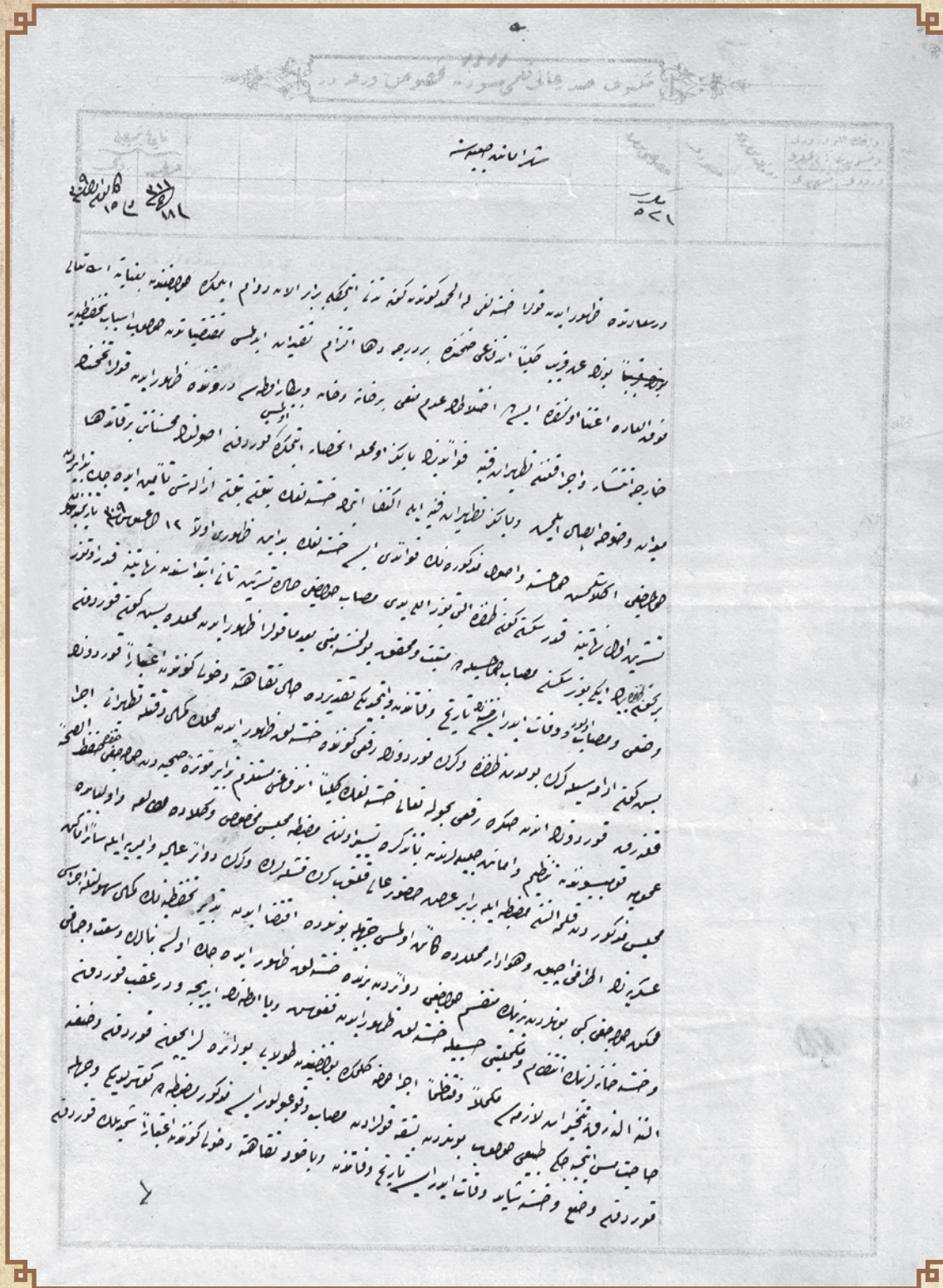
Rûmî: 26 Eylül sene [1]309

Şehremânet-i Celîlesi'ne

Dün beş kolera vukû'âtı olup bunlardan ikisinin on beş gün evvel kolera zuhûr etmiş ve dezenfekte edilmiş olan hânelerde vukû'a gelmiş olması şâyân-ı dikkat mevâddan olarak şu hâl dezenfeksiyon ameliyâtının bi-hakkın icrâ edilemediğine delâlet ettiği ve ameliyât-ı mezkûrenin musâbın vefâtı üzerinden vakt geçirilmeksizin derhâl icrâsı lâzım geleceği ve elde kâfi mikdârda pulvarizatör mevcûd ise de bunların mahsûs ve mu'allem me'mûrlar tarafından isti'mâli muktazî olduğundan icâb edenlere bir ay zarfında usûlünü göstermek üzere Paris'den bir dezenfektör celbi etüvler işlemeğe başlayıncaya kadar tebhîre me'mûr olanların âlât ve eczâ-yı lâzimeyi müstashiben mahâll-i vukû'âta giderek mahâll-i mezkûreyi tebhîr ve bulaşık çamaşırları birlikde götürcekleri kap derûnunda muzâdd-ı ta'affün bir maddeye batırmak sûretiyle hemân tathîr etmeleri iktizâ eyleyeceği ve bir de dün akşam komisyon a'zâsından ba'zı zevât ile berâber mu'âyene ettikleri bir hânede iki musâb görülüp bunlardan biri iki gün mukaddem hastalığa tutulduğu hâlde kordon vaz'ı korkusuyla hakîkatî ketm etmesinden dolayı hastalık çocuğuna dahi sirâyet ettiği ve daha başkalarına da geçmesi muhtemel bulunduğu ve'l-hâsil yalnız on gün kordon vaz'ı emniyet-bahş olmadığından ber-minvâl-i muharrer bir hey'et-i mu'alleme-i tebhîriye teşkîliyle ameliyâtın güzelce icrâsı vecâ'ibden olduğu Mösyö Şantemsi tarafından bu kere i'tâ olunan muhtırada der-miyân edilmiş ve bunda celbi lüzûmu gösterilen dezenfektörün hemân gönderilmesi dahi Paris Sefâret-i Seniyyesi'ne telgrafla iş'âr kılınmış olmağla mevâdd-ı sâ'ire hakkında fevka'l-âde dikkat ve ihtimâm olunması husûsuna himmet.

Bâ-işâret-i aliyye.

Muhtıra zât-ı sâmi-i Sadâret-penâhî'ye takdîm kılınmıştır. Fî 27 Eylül sene [1]309.

Kolera hastalığı görülen yerlerde kordon usulünün hastanın nekahatinden veya ölüm vakası olduğu tarihten itibaren beş gün süreyle devam ettirilip kaldırılması ve bekâr odalarıyla hanların temizlettilmesine dair Sadaret'ten Şehremaneti'ne gönderilen yazı.

27 Aralık 1893

بسیار گفته اند اول اینها در حفظ خوردن آنها از جهت اولاد منکر تا نبودند و مرگشان در آن روزها
دو تا بود هر دو حالت تازان و عصبانیت بود و بعد از آن سه تا بود که به شکر و گندم خفته و خفته
بسیار بود که خفتن بجز در میان و صفا و تقطیع است که در میان و خوردن و خفتن برهنه است
اینست که طبع را جفت زدوده بخار طبعی شود که بوسله مملو که بود جفت همه اولاد طبعان
جهت خوردن که طبیعتا که برهنه ظاهر است در هر خوردن در اولاد که خفته خوردن آورده بکینه و نوع
که بود ایده جفت اولاد برهنه بر باره نه با کسی لازم که جفت خفتی مذکور نویسیونجه بالذکر برقرار بود
و برهنه در آن طبعی که خانه برهنه اولاد برهنه کند که طبعان نه قیاری اجلا برهنه آماده اولاد
طبعان و خفته خوردن و فواید حفظ الطبع منافی بر جان بختن کورسسه الطبع چنانکه بودی که خوردن بیخوش
اینست که جفت اقسام قدرسیه و کوجید مستوف اولاد عمد و فواید حفظه طبعی مستند به طبع است
اینست که وقتی طبع برهنه بود طبعی با طبعی همچنان که جفت خوردن در سعادت و بدو تکرار بود
بوسله خانه و بکار اولاد برهنه اجساد از هر نوع کوز برهنه برهنه در آن وقت اولاد خفته رفت و خفت
اینست که طبعی برهنه و خفته استغناء از طبعی مخصوصه از در هر معادله جناب خفته هر نوع
و صدور برهنه و خفته است بدیده طبعان که خوردن خوردن خوردن و خفته خوردن خوردن خوردن
بسیار بود که خفته و برهنه است که در آن وقت خفته خوردن که زنده این وجود است
و وقتانده تقاضای برهنه طبعی اگر چه تقاضای طبعان و طبعان خفته اجناسه در آن وقت خوردن خوردن
از طبعی از در هر اختلاف نوع اولاد برهنه طبعان و طبعان خفته اجناسه در آن وقت خوردن خوردن خوردن
تا بعد از آن جفت تبار هر طبعی مذکور نویسیونجه طبعان خفته خوردن خوردن خوردن خوردن خوردن خوردن
اینست که خفته خوردن خفته خوردن خفته خوردن خفته خوردن خفته خوردن خفته خوردن خوردن خوردن خوردن
لازمه ساره که حکم از در هر جناب خفته خفته خوردن خوردن خوردن خوردن خوردن خوردن خوردن خوردن
ساری برهنه خوردن خوردن

Mektûbî-i Sadr-ı Âlî Kâlemi Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Husûsî Numarası: 521

Târîh-i Tebyîz:

Arabî – Rûmî: 18 C sene [1]311 ve 15 Kânûn-ı Evvel sene [1]309

Şehremânet-i Celîlesi'ne

Dersâdet'de zuhûr eden kolera hastalığı lehül-hamd günden güne tedennî etmekle berâber el-ân devâm eylemekte olduğundan bi-inâyeti'llâhi Te'âlâ bunun an-karîb külliye indifâ'ı zımnında bir derece daha iltizâm-ı takayyüdât edilmesi muktaziyâtdan olup esbâb-ı tahaffuziyeye fevka'l-âde i'tinâ olunmakda ise de ihtilâtın adem-i men'i bir hâne ve hân ve bî-kâr odası derûnunda zuhûr eden kolera tohumunun hârice intişâr ve icrâ kılınan tathîrât-ı fenniye fevâ'idinin yalnız o mahalle inhisâr etmekde olması kordon usûlünün muhassenâtını bir kat daha meydân-ı vuzûha îsâl eylemiş ve yalnız tathîrât-ı fenniye ile iktifâ etmek hastalığın bütün bütün izâlesini te'mîn edecek tedâbîrden olmadığı anlaşılmiş olmasına ve usûl-i mezkûrenin fevâ'idi ise hastalığın bidâyet-i zuhûru olan 12 Ağustos sene [1]309 târîhinden Teşrîn-i Evvel nihâyetine kadar seksen gün zarfında altı yüz elli yedi musâb olduğu hâlde Teşrîn-i Sâni ibtidâsından nihâyetine kadar otuz bir gün zarfında bin iki yüz seksen musâb olmasıyla da müsbet ve muhakkak bulunmasına mebnî ba'demâ kolera zuhûr eden mahallere beş gün kordon vaz'ı ve musâb olur ve vefât eder ise hastanın târîh-i vefâtından ve etmediği takdîrde hâl-i nekâhete dühûlü gününden i'tibâren kordonun beş gün idâmesiyle gerek bu müddet zarfında ve gerek kordonun ref'i gününden hastalık zuhûr eden mahallin kemâl-i dikkatle tathîrâtı icrâ kılınarak kordonun andan sonra ref'i bi-havlihî Te'âlâ hastalığın külliye indifâ'ını müstelzim tedâbîr-i mü'essire-i sıhhiyeden olacağı hakkında Hıfzu's-sıhha-i Umûmiye Komisyonu'ndan tanzîm ve emânet-i celîlelerinden bâ-tezkire tesyîr olunan mazbata Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ'da mütâla'a ve ol bâbda meclis-i mezkûrdan kaleme alınan mazbata ile berâber arz-ı huzûr-ı âlî kılınup gerek kışlaların ve gerek devâ'ir-i âliye ve emîriye ile sâ'ir emâkin-i askeriyenin etrâfı açık ve havâdar mahallerde kâ'in olması cihetiyle bunlarda iktizâ eden tedâbîr-i tahaffuziyenin kemâl-i suhûletle icrâsı mümkün olacağı gibi bunlardan birinin munkasım olduğu devâ'irden birinde hastalık zuhûr edecek olsa binâların vüs'at ve cesâmeti ve hastahânelerinin intizâm ve mükemmeliyeti hasebiyle hastalık zuhûr eden koğuş veya odanın ayrıca ve der-akab kordon altına alınarak tebhîrât-ı lâzimesi mükemmelen ve muntazaman icrâ olunagelmekte bulunduğundan dolayı bu dâ'ireler için kordon vaz'ına hâcet mess etmeyeceği tabî'î olup bunlardan başka koleradan musâb vukû' bulur ise mezkûr mazbatada gösterildiği vechile kordon vaz' ve hasta şâyed vefât eder ise târîh-i vefâtından veyâhud nekâhete dühûlü gününden i'tibâren şimdilik kordon beş gün müddetle idâme edilmek ve fakat kordon altına alınacak olanların me'kûlât ve meşrûbât ve sâ'ir levâzımâtının devâ'ir-i belediyece kâmilin tedârik ve i'tâsıyla berâber rıfk ile mu'âmele olunarak sâye-i merâhim-vâye-i hazret-i hilâfet-penâhîde bunlara bir güne sıkıntı çekdirilmemek ve aslâ ve kat'â şikâyete mahal verilmemek ve kordon dâhilinde bulunan eşhâs istediği tabîbe mürâca'atla tedâvide muhtâr olup şu kadar ki, bu misillü mahallere girüp çıkacak olan etibbânın hîn-i hurûclarında fenne tatbîkan kendilerini tathîr etmek ve bir de kordon müddeti olan beş gün zarfında orada yeniden vukû'ât zuhûr edecek olur ise bu bâbda ne yapılmak lâzım geleceği hakkında dahi mezkûr komisyonca bi'l-müzâkere bir karâr verilmek ve ba'zı devâ'ir-i belediye dâhilindeki hân ve bî-kâr odalarının geçenlerde tathîrât-ı fenniyeleri icrâ edildiği esnâda oraların tahâret ve nezâfetden ârî ve kavâ'id-i hıfzu's-sıhha münâfî bir hâlde bulunduğu görülmüş olup, çünkü bu gibi mahallerde beytûtet edenlerin cümlesi akşama kadar iş ve güçleriyle meşgûl olan amele ve fukarâ sınıfından olmasıyla meskenlerinin tathîriyle iştigâl etmeğe vaktleri olamayup bunlar bu nokta-i mühimmeyi bi't-tabî' ihmâl edecekleri cihetle Dersâdet ve Bilâd-ı Selâse'de bulunan bu misillü hân ve bî-kâr odalarının usûlü dâ'iresinde güzelce tathîr etdirilerek dâ'imen ve müstemirren idâme-i nezâfete dikkat ve i'tinâ edilmek şartlarıyla ber-vech-i arz ve istizân îfâ-yı muktaziyâtı husûsuna irâde-i merhamet mu'tâde-i cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-sünûh ve sudûr buyurulmuş ve hastalığın bidâyet-i zuhûrunda ittihâz olunan kordon usûlünün fevâ'id ve muhassenâtı kordonun devâmı müddetiyle mu'ahharan

taklîlinden ve ba'zı emâkin ve mesâkinden bütün bütün ref'inden sonraki zamân içinde vukû' bulan musâb ve vefeyâtın mikdârıyla sâbit olup eğerçi tanzîfât ve tathîrât-ı fenniye icrâsına devâm edilmekte ise de bâlâda beyân olunduğu üzere ihtilât memnû' olmadıkça yalnız tathîrât ve tanzîfâtın icrâsı kâfî ve hastalığın bütün bütün izâlesini te'mîn edecek tedâbîr olmadığı mezkûr komisyonun mukarrerâtı cümlesinden olmasına mebnî şu günlerde gereği gibi kesb-i hiffet eden hastalığın bi-avni'llâhi Te'âlâ an-karîbü'z-zamân külliyyen indifâ'ı için ber-minvâl-i muharrer kordon vaz'ı ve mu'âmelât-ı lâzime-i sâ'irenin de hüküm-i irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhîye tevîfikan icrâsı husûslarına himmet ve müsâra'at buyurmaları siyâkında tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Hamidiye Etfal Hastanesi
Son Devir Osmanlı Hastahaneleri, s. 28

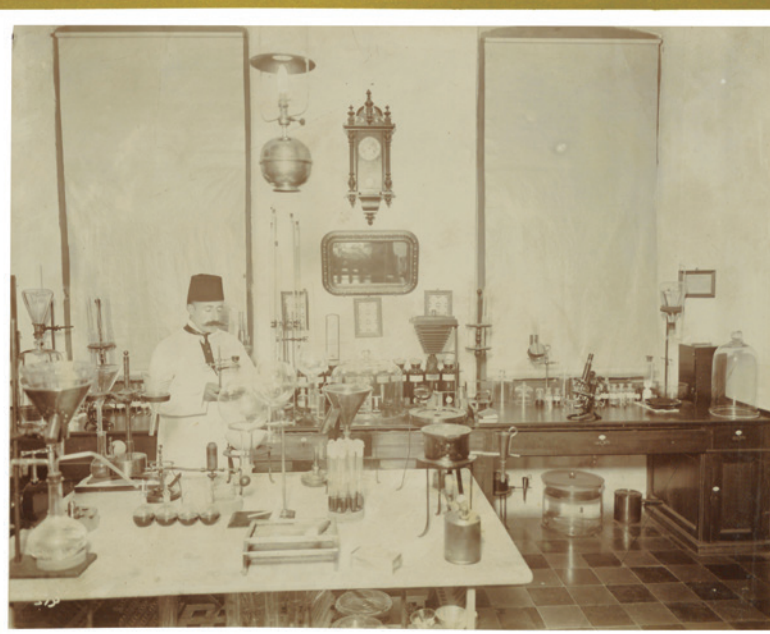
Hamidiye Etfal Hastanesi'nde sıra bekleyen hastalar
İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 779-30/4

ذکورہ مخصوص - خدمت لری المان قادیان بربندن مرکب دروننده صوت دریمه ضعیف سنه لک فیلد اتم سنه مخصوص لست بولیان اون یکی
یشاق قافیت قغوش

Hamidiye Etfal Hastanesi'nde erkek hasta koğuşu

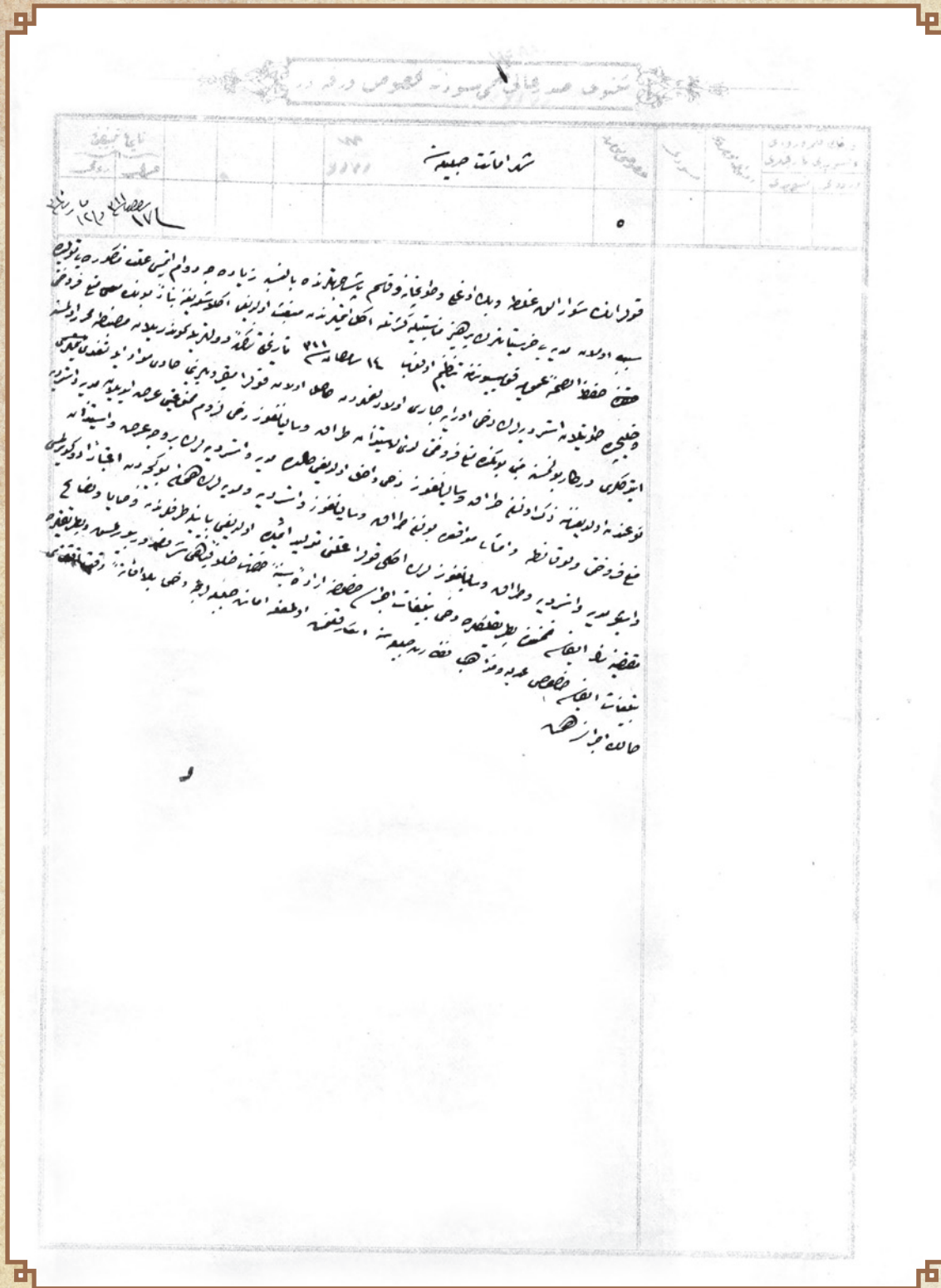
İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 779-39/15

حمید علی خت عاز غایب باقت برور بنجاس و دوقوم - بیبه نوز بکک یاسس

Hamidiye Etfal Hastanesi Bakteriyoloji Laboratuvarı ve Doktor Binbaşı Fuad Bey'in çalışması

İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90610/30

Hıristiyanlar tarafından fazlaca yenilen midyenin koleraya yol açtığı anlaşıldığından, midye, istiridye, tarak ve salyangoz satışının yasaklanması, lokantalarda bulunan bu tür yiyeceklerin döktürülmesi ve konunun patriklikler aracılığıyla tebliğ ettirilmesine dair Şehremaneti'ne gönderilen yazı.

24 Mart 1894

Mektûbî-i Sadr-ı Âlî Kâlemi Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

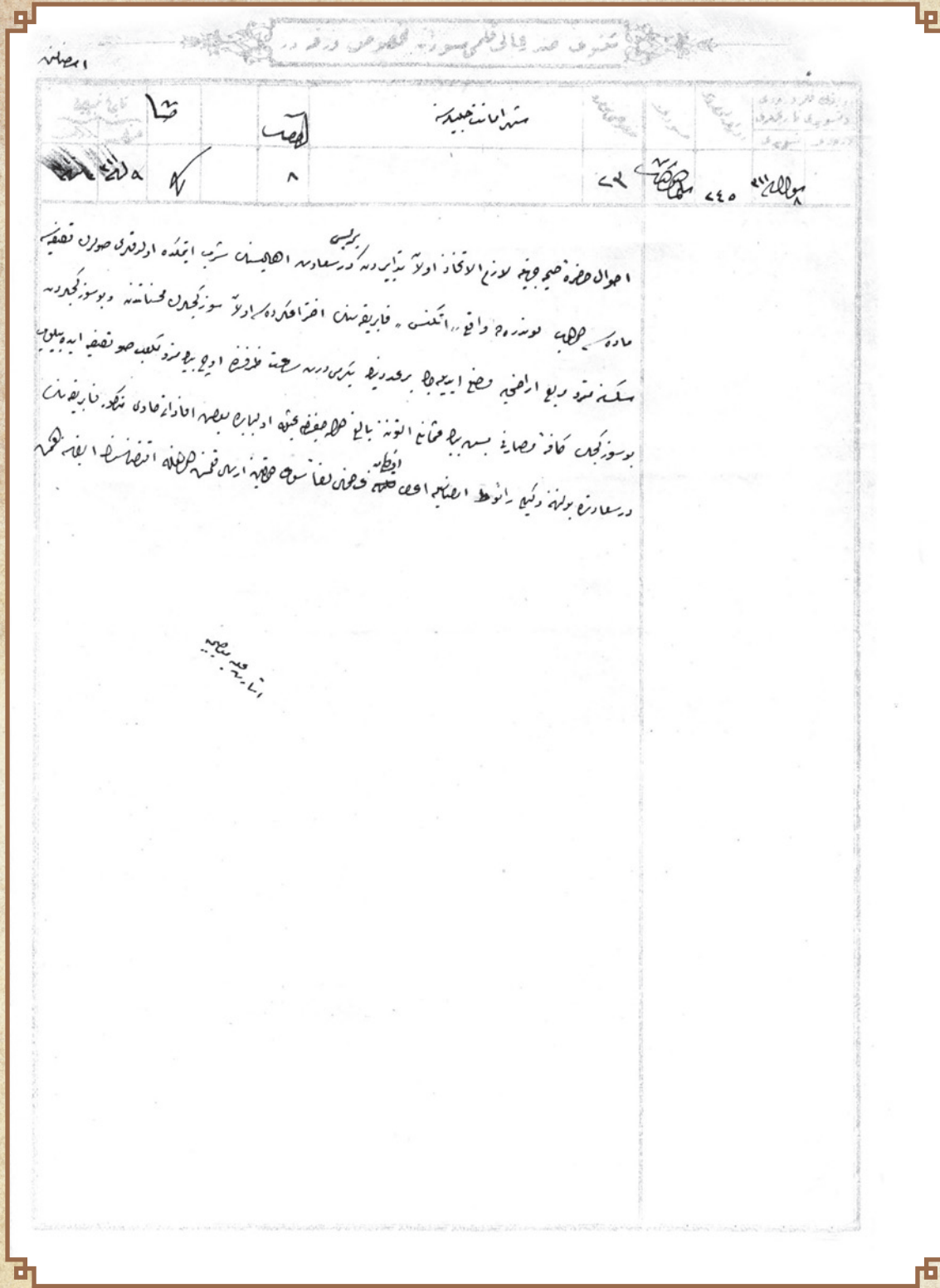
Husûsî Numarası: 5

Târîh-i Tebyûz:

Arabî – Rûmî: 17 Ramazan sene [1]311 ve 12 Mart sene [1]310

Şehremânet-i Celîlesi'ne

Koleranın şu aralık Galata ve Beyoğlu ve Tophane ve Kasımpaşa cihetlerinde bi'n-nisbe ziyâdece devâm etmesi illet-i mezkûreyi tevlîde sebep olan midyeyi Hıristiyanların perhiz münâsebetiyle kesretle ekl etmelerinden münba'is olduğu anlaşıldığına binâ'en bunun men'-i fûruhtu Hıfzu's-sıhha-i Umûmiye Komisyonu'ndan tanzîm olunup 14 Ramazan sene [1]311 târîhli tezkire-i devletleriyle gönderilen mazbata[da] muharrer olmasına ve Haliç'de tutulan istiridyelerin dahi oraya cârî olan lağımlardan hâsıl olan kolera mikroplarını hâvî mevâd ile tegaddî ettikleri der-kâr bulunmasına mebni bunun da men'-i fûruhtu lede'l-istîzân tarak ve salyangoz dahi lüzûm-ı memnû'iyeti arz edilen midye ve istiridyeye nev'inden olduğundan zikr olunan tarak ve salyangoz dahi dâhil olduğu hâlde midye ve istiridyelerin ber-vech-i arz ve istîzân men'-i fûruhtu ve lokanta ve emsâli mevâki'de bulunan tarak ve salyangoz ve istiridyeye ve midyelerin hemân bu geceden i'tibâren dökürülmesi ve işbu midye ve istiridyeye ve tarak ve salyangozların ekli kolera illetini tevlîd etmekte olduğu beyânıyla taraflarından vesâyâ ve nesâyih-i muktaziyenin îfâsı zımında patrikliklere dahi teblîğât icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulmuş ve patriklere teblîğât îfâsı husûsu Adliye ve Mezâhib Nezâret-i Celîlesi'ne iş'âr kılınmış olmağla emânet-i celîlelerince dahi bilâ-ifâte-i vakt iktizâ-yı hâlin icrasına himmet.

Mevcut sağlık şartlarından dolayı İstanbul'daki suların arıtılması gerektiğinden bahisle, Londra'da Atkens Kumpanyası tarafından icat edilen su arıtma cihazının faydaları, kullanımı ve fiyatı hakkında bilgiler veren şirketin İstanbul temsilcisi Rauth tarafından gönderilen yazının takdimi.

15 Nisan 1894

Mektûbî-i Sadr-ı Âlî Kâlemi Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Tevsîdi: 8 Şevvâl sene [1]311

Evrak Numarası: 245

Husûsî Numarası: 23

Târîh-i Tebyîz:

Arabî – Rûmî: 9 L sene [1]311 ve 3 Nisan sene [1]310

Şehremânet-i Celîlesi'ne

Ahvâl-i hâzıra-i sıhhiye cihetiyle lâzımü'l-ittihâz olan tedâbîrden birisi Dersaâdet ahâlîsinin şûrb etmekde oldukları suların tasfiyesi maddesi olup Londra'da vâki' "Atkens" Fabrikasının ihtirâ'-gerdesi olan süzgeçlerin muhassenâtından ve bu süzgeçlerden seksen metre murabba' arâzîye vaz' edilecek bir adedinin yirmi dört sâat zarfında üç bin metre müka''ab su tasfiye edebilüp bu süzgecin kâffe-i masârifi beş bin Osmanlı altununa bâliğ olacağından bahisle ol bâbda ba'zı ifâdâtı hâvî mezkûr fabrikanın Dersaâdet'de bulunan vekîli Rauth imzâsıyla i'tâ olunan arzuhâl leffen sûy-ı devletlerine irsâl kılınmış olmağla iktizâsının îfâsına himmet.

İşâret-i aliyye mûcebince.

بیچکده ایته جناب دکان شاهی

مصدقہ هیکل کیرا...
 امده ایچیه هر نیانده نیاده حرفه گمه بوردین بر سردهه محافظه صحت تفرقه نظیمه اک اول ایلدی انیم داهم اولدی ایصدعانه نه و نخاری قشاق کنولیا نه
 نه ایرونه بری بنفاد و باغچه کوی و استقبال بوزنده بولنج ساتر بندرونه اهالیات اجماع اولدی صوبه نضیه اینک ماده رسمی اولدی بریل اونی
 اطبانک هر کومه بیهو ماده صوبه اولم شقمه بولنقری منفی عله و تفصیل - صوبت نضیه کویونه لوله ده شتاسکار اولون آکشن فیه بنیله
 افتد اعدده ای اولونه بر نوع سوبتک اورویانه هر طرفه یغنه بیهو ورتک نایج مده ای ورتک فیانک و سندنه نضیه اینک نضیه ایجا وایرونه بوسونک کرت
 آلودنه بولنقی خطنه ان بولک تهرده احتمال بکرس بولتیه جسم بقدر صوبی خاربه لهنه فیانک و سندنه نضیه اینک نضیه ایجا وایرونه بوسونک کرت
 مقابله ورتک ترنجه کویونه قیده قبول کلامه شده - بریننه تفصیل اولنج بریم کدیرشیمی ویزوزره بو سوبتک مدهه معلول و دپسه طرفی بر نوع جیره لیه
 می ط مفسد قخاننده مرتب اولوب بوقعه مصلی اوله خیزار کویونه بر دیویر کانسید قطنان کینه قنونه طویلدرسه دیویر کانسید خلیج
 نظیر ایرونه بولون صولر بو سوبتک برینا بار کونون قونون صغیر و دیویر کانسید برینا بار کونون قونون صغیر و دیویر کانسید خلیج
 قننه لکونون خیر لوند بو سوبتک نظیر ایرونه بولون صولر بو سوبتک برینا بار کونون قونون صغیر و دیویر کانسید برینا بار کونون قونون صغیر و دیویر کانسید خلیج
 وضع ایرونه سکده ندر بولون کافیه بکه در سه طرفه اوج به ندر کعب صولطیر نضیه ایرونه بولون معافده نضیه ایرونه بولون
 یزلی قننه توقده بر دپره بیروننده صولطیر نضیه ایرونه بولون معافده نضیه ایرونه بولون معافده نضیه ایرونه بولون
 رکبه کوبون نضیه بولون نضیه ایرونه بولون معافده نضیه ایرونه بولون معافده نضیه ایرونه بولون معافده نضیه ایرونه بولون

لوئره طاهه انکه قنیه نیانده
 دیارته انکه غلط کونون نضیه
 روط

Pişgâh-ı sâmi-i cenâb-ı Vekâlet-penâhî'ye

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

Umûr-ı sıhhiyeye her zamandan ziyâde sarf-ı himmet buyurulduğu bir sırada muhâfaza-i sıhhat nokta-i nazarıyla en evvel icrâsı elzem ve ehem olan ıslâhâtdan ve ittihâzı muktazî görünen tedâbîrden biri Belgrad ve Bahçeköyü ve İstanbul civârında bulunan sâir bendlerden ahâlînin içmekte olduğu suyu tasfiye etmek madde-i mühimmesi olduğu ve yerli ve ecnebi etibbânın her gün bu su maddesiyle uğraşmakta buldukları müstağnî-i arz ve tafsildir. Suyun tasfiyesi için Londra'da şöhret-şî'âr olan "Atkens" Kumpanyası'nın ihtirâ'-gerdesi olan bir nev' süzgeci Avrupa'nın her tarafında rağbet bulmuş ve gerek netâyic-i hâsılası ve gerek fiyatının ehveniyeti hasebiyle bu âna kadar hiçbir rekâbete uğramamış âlâtdan bulunduğu cihetle en büyük şehirlerde isti'mâl edilmekte bulunmuştur. Cesîm bir mikdâr suyu gâyet ehven fiyat ve sür'atle tasfiye etmek maksadıyla icâd edilen bu süzgeç gerek mekanik ve gerek tertîb-i kimyevîsi cihetiyle makbûl-i âmme olmuştur. Merbûtan takdîm olunan resimde görüleceği vech üzere bu süzgeçler ma'den[den] ma'mûl ve dış tarafları bir nev' çuha ile muhât müte'addid kazganlardan müretteb olup bu kazganlara mu'allak olan fırçalar küçük bir vapur makinesiyle hareket ettirildiği hâlde kazganların dış tarafları dâ'iren mâ-dâr yarım sâat zarfında tathîr edilir. Bulanık sular bu süzgeçle serî'an berraklanır, temizlenir, tatlılanır ve diğer suların a'lâ bir hâl kesb eder. Kazganların içinde kalan tortular ise yine vapur makinesiyle ihrâc edilüp kazganlar her gün temizlenir. Bu süzgeç vâsıtasıyla yalnız bir amele günde bir sâat işleyerek yirmi dört sâat zarfında üç bin metre mûka''ab su tathîr ve tasfiye edilebilir. Bu süzgecin vaz'ı için seksen metre murabba' arâzî kâfidir. Yirmi dört sâat zarfında üç bin metre mûka''ab su tathîr ve tasfiye edilebilen bu süzgecin ma'a teferru'ât kâffe-i masârifi ve yerine konulması beş bin lira-yı Osmânî sarfına mütevakıftır. Beher dört bin beş yüz litre su mekanik bilmesi lâzım gelmeyen bir amele ve beş para masârifle tasfiye edilebilir. Husûsât-ı ma'rûza nezd-i dekâyik-vefd-i cenâb-ı Sadâret-penâhîlerinde rehîn-i tecvîz ve tasvîb buyurulduğu takdîrde icrâ-yı icâbının lâzım gelenlere emr ü havâlesine müsâ'ade-i celîle-i cenâb-ı vekâlet-penâhîleri şâyân buyurulmak bâbında ve her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 29 Mart sene [1]310.

Bende
Londra'[da] kâ'in Atkens Kumpanyası'nın
Dersâdet'de Acentesi Galata'da Meymenetli Han'da
mukîm
Rauth
[Pul ve imza]

تاریخ تہیہ		موضوع		سورہ	تاریخ تصدیق	مقام
۱۸۹۴		شہر امانت جہینہ		۱۸۷	۶۰۹	
<p>فوت ارضہ سید پروردہ صفتک باغزردہ برامیہ بلرہ بافقہ اور فیو ایسٹیک انجمن برجال نفع ف وکلا رتہ بدہ یا امدول ارج کجی کجی سہ لہوہ اقبہ اولہ قولہ امیر ذریعہ انرا انت یہ خندہ و خندہ نصی تولىہ رض سید اہم جہنہ بزرع اصیاطا تیر لارہ نلا تیا دین نفع ف نووہ نادرہ اعقا ایہ لکطہ برابر قولہ انکاسنخ اسواقده واحال کزتم بولنغ محلدہ قطببات و مطبقات فصل وقت اوتسبہ بومرہ ده رض اوصوتہ وقت ایسی دوسم ساسبیم صانیلہ بیج و سارہ نل جودک دیوروز اولکسنہ دنا کولتا و مسر و باہلہ صفحتہ بولنغہ رض نریب افقا اوتسی و بجمہ اصیہ برکالہ بولہی و صمد و ایسہ اندر رض کجہ سنہ اولدین کجی دفعه مضارنہ ابدنغ عمیر نل خللدہ و فاب ایسی مایہ جہولہ صبا سولہ مایہ نایب جہنم سب با تکرک ضوضہ بلیغ اولنغ اردنایہ جہولہ حلفت صدفوننگہ اقرضای عالمسنہ و نفعہ اجر ایجابہ لفت جویس ساققہ کجی ساققہ کجی ساققہ کجی</p>						

Deprem sebebiyle halkın açık alanlarda yatmasının temizlik açısından uygun olmadığı gibi kolera mikrobunun tekrar ortaya çıkmasına yol açacağından, sokaklarda ve halkın yoğun olarak bulunduğu yerlerde temizliğe riayet edilmesi, satılan meyve ve sair yiyecek maddelerinin de çürük ve bozuk olmaması hususlarında gereken tedbirlerin alınmasına dair Şhremâneti'ne gönderilen yazı.

22 Temmuz 1894

Mektûbî-i Sadr-ı Âlî Kâlemi Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrak Numarası: 609

Husûsî Numarası: 182

Târîh-i Tebyîz:

Arabî – Rûmî: 18 Muharrem sene [1]312 ve 10 Temmuz sene [1]310

Şehremânet-i Celîlesi'ne

Hareket-i arz sebebiyle birçok halkın bağçelerde ve açık yerlerde yatmakta oldukları işidilmekte olup bu hâl nezâfet ve tahâret-i beldeyi ihlâl edeceği gibi geçen sene zuhûr etmiş olan kolera mikroplarının tekrâr intişârıyla Hüdâ-negerde hastalığı tevlîde dahi sebep olabileceğinden bu bâbda ihtiyâten tedâbîr-i lâzimenin ittihâzıyla nezâfete fevka'l-âde i'tinâ edilmekle berâber kolera esnâsında esvâkda ve ahâlî kesretle bulunan mahallerde tathîrât ve tanzîfâta nasıl dikkat olunmuş ise bu sırada dahi o sûretle dikkat edilmesi ve mevsim münâsebetiyle satılan meyve ve sâ'irenin çürük bozuk olmamasına ve me'kûlât ve meşrûbâtın muzırr-ı sıhhat bulunmamasına sarf-ı mezîd-i i'tinâ olunması ve ba'zı açık yer, çirkâb yolları ve lağımlar var ise anların dahi geçen sene olduğu gibi def'-i mazarrâtı ile sıhhat-i umûmiyenin halelden vikâye edilmesi Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Cenâb-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesi'nden bâ-tezkire-i husûsiye teblîğ olunan emr ü fermân-ı hümâyûn hazret-i hilâfet-penâhî iktizâ-yı âlîsinden bulunmağla icrâ-yı îcâbına himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

zu gestalten und dieselbe dauernd frei von
epidemisch

zu erhalten

Diese Maß-

Canalisa-

verweisen

und die St-

sich auf

die Meere

2.) Nivell

3.) Reinho

der At

4.) Beser

Gebäud

hauses,

Umgebun

5.) Errich

guten t

6.) Verkon

so dafo

eventuel

in vielen

7.) die i

seit an

des der

großer

Auss

An Seine Majestät den Sultan.

Wir haben eine große Anzahl von Straßen
Konstantinopels und seiner Vorstädte (Feniköi,
Skemia, Hassköi, Aivan-Serai, Balat, Yeni Kapu etc.)
sowie gesunde und von Cholera ergriffene Wohnhäuser,
Kasernen, Hospitäler, Schlachthäuser etc.
besichtigt, die Beschaffenheit des Bodens,
den Zustand der Straßen und Canäle unter-
sucht, sowie die großen Wasserleitungen, Bends
und Reservoirs von Belgrad und Jertkos
in Augenschein genommen. Bei unseren
Excursionen haben wir das Wasserproben
aus diesen Leitungen, sowie aus Brunnen
und Cisternen entnommen und chemisch
untersucht.

Auf Grund dieser Besichtigungen und
Untersuchungen haben wir ein Bild von
den hygienischen Zuständen der Hauptstadt
und ihrer Vorstädte gewonnen, so daß wir
im Stande sind anzugeben welche hygienischen
Verbesserungen ausgeführt werden müssen,
um die Gesundheitsverhältnisse noch besser
zu gestalten der Hauptstadt noch günstiger

er die
eith.
unterbreitet.
Seiner
Ertrag
medizinischen
e längere

Rudolf Emmerich

Prof. Dr. Rudolf Emmerich'in İstanbul'da koleranın önlenmesine dair önerileri ile Sadrazam'a aynı konuda ayrıntılı bir rapor takdim ettiğini ve Mekteb-i Tibbiye'de kolera ile ilgili bir konuşma yaptığını anlatan tahrirati.

16 Nisan 1895

BOA, Y.MTV, 118/24

Sultan hazretlerine,

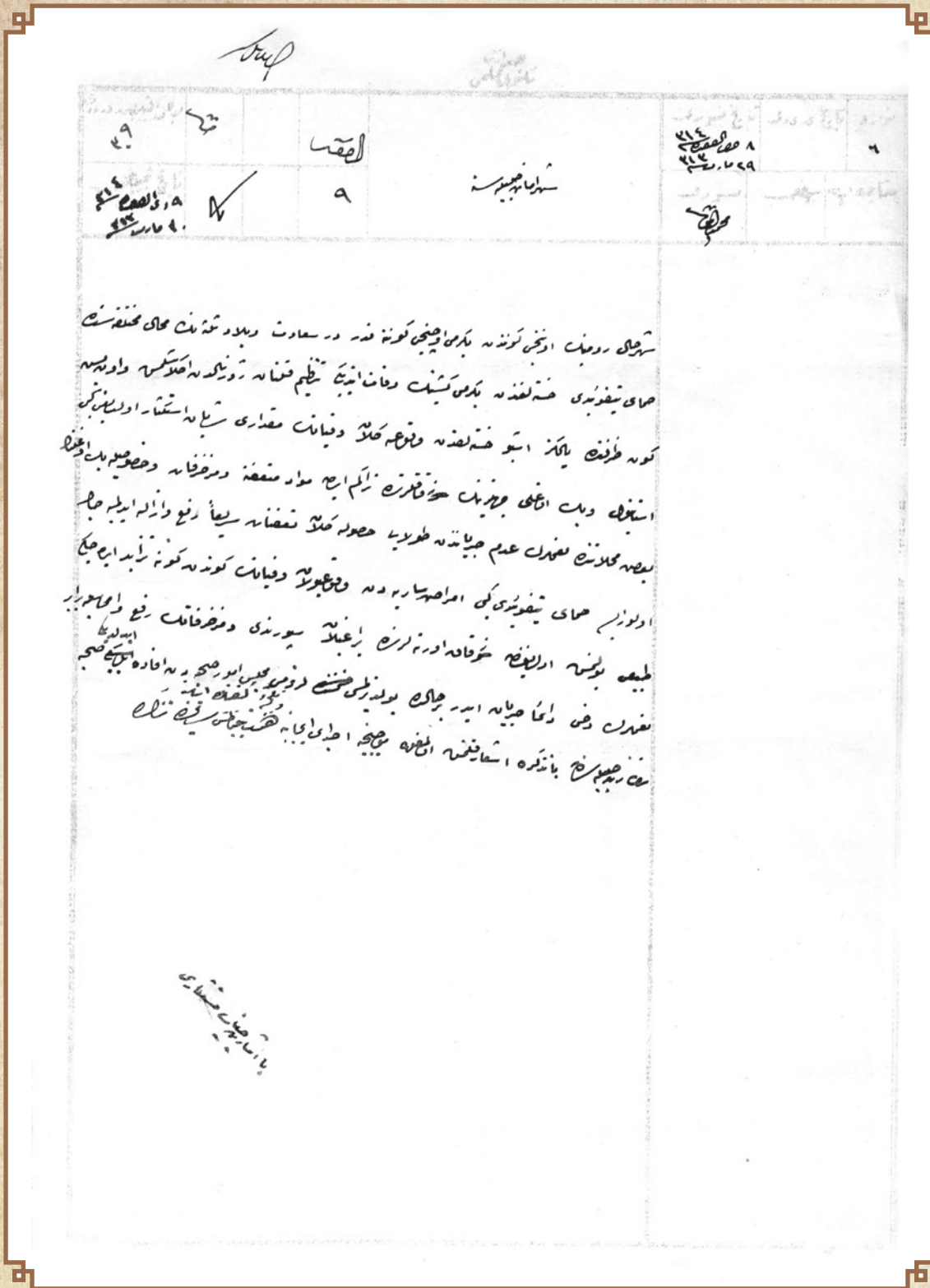
İstanbul ve Yeniköy, Hasköy, Ayvansaray, Balat, Yenikapı'nın birçok caddesini dolaştık, normal ve koleraya bulaşmış evleri, kışlaları, hastaneleri, mezbahaları inceledik; zeminin yapısını, caddelerin, kanalların durumunu araştırdık; ayrıca su tesisatlarını, barajları, Belgrat ve Terkos barajlarındaki su rezervlerini müşahede ettik. Bu incelemelerimizde su şebekeleri ve çeşmelerden numuneler alıp analiz ettik. Araştırma ve inceleme sonuçlarına dayanarak başşehir ve ilçelerinin sağlık durumunu gösteren bir tablo (resim) ortaya çıkardık, öyle ki şehrin sağlık durumunun daha uygun olması, şehri kolera ve tifo gibi bilinen hastalıklardan daimi korumak için hangi hijyenik düzeltmelerin yapılması gerektiğini şimdi söyleyebiliriz.

Bu tedbirler:

1. Şehrin düzenli kanalizasyonlarının olması. (Burada Prof. Jasmund ve Dr. Stekonlis deniz akıntısı araştırmaları üzerine çalıştığı proje önerilir)
2. Caddelerin tanzimi ve kaldırımların döşenmesi.
3. Evsel atıkları ortadan kaldırmak ve caddeleri temiz tutmak.
4. Sağlıksız binaların, örneğin dul ve yetim evlerinin, istasyonun çevresindeki ahşap barakaların kaldırılması.
5. İyi, hijyenik merkez mezbahaların kurulması.
6. Yiyeceklerin kapalı alanlarda satılması, cadde tezgâhlarına konulmaması, belki birçok büyük şehirlerde yiyeceklerin muhafaza edildiği gibi kapalı pazar yerleri yapılması.
7. Başşehirin su temini şu an yeterli, fakat ileride Terkos ve Belgrat suyunun süzülmesi, ayrıca kanalların temizlenmesi için yetersiz suyun nasıl temin edileceği düşünülmeli.

İstanbul'daki kolera üzerine Veziriazam hazretlerine ayrıntılı bir rapor sundum. Ayrıca Veziriazam hazretlerinin isteği üzerine askeri tıp okulunda kolera hakkında uzun süreli bir tartışma başlatan bir bildiri sundum.

Prof. Dr. Rudolf Emmerick

İstanbul ve Bilâd-ı Selâse'de son on beş günde tifodan ölenlerin sayısının arttığından, tifo ve sair salgın hastalıklardan ölümlerin önlenmesi için sokaklardaki süprüntü ve çöplerin kaldırılması ve lağımların sürekli akar vaziyette olması gerektiğine dair Sıhhiye Nezareti'nden gelen yazının Şehrameneti'ne takdimi.

11 Nisan 1897

Sadâret Mektûbî Kalemi

Târîh-i Tesvîdi: 8 Zilka'de sene [1]314 / 29 Mart sene [1]313
 Târîh-i Tebyîzi: 9 Zilka'de sene [1]314 / 20 Mart sene [1]313

Şehremânet-i Celîlesi'ne

Şehr-i hâl-i Rûmî'nin onuncu gününden yirmi üçüncü gününe kadar Dersâdet ve Bilâd-ı Selâse'nin mahâll-i muhtelifesinden hummâ-yı tifoidî hastalığından yirmi kişinin vefât ettiği tanzîm kılınan jurnalden anlaşılmış ve on beş gün zarfında yalnız işbu hastalıktan vukû'a gelen vefeyâtın mikdârı şâyân-ı istiksâr olduğu gibi İstanbul ve Beyoğlu cihetlerinin sokaklarında terâküm eden mevâdd-ı müte'affine ve müzahrefât ve husûsiyle Beyoğlu'nun ba'zı mahallâtında lağımların adem-i cereyânından dolayı husûle gelen ta'affünât serî'an ref' ve izâle edilmeyecek olur ise hummâ-yı tifoidî gibi emrâz-ı sâriyeden vukû' bulan vefeyâtın günden güne tezâyüd edeceği tabîî bulunmuş olduğundan sokak ortalarında bırakılan süpüründü ve muzahrefâtın ref' ve imhâsıyla berâber lağımların dahi dâ'imâ cereyân eder bir hâlde bulundurulması lüzûmu Meclis-i Umûr-ı Sıhhiye'den ifâde edildiği Sıhhiye Nezâret-i Celîlesi'nden bâ-tezkire iş'âr kılınmış olmağla mücebince icrâ-yı icâbına ve netîce-i keyfiyetin inbâsına himmet buyurulması siyâkında tezkire.

Bâ-işâret-i cenâb-ı müsteşârî.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

۷۸۵

مردود هر جا که کجایند که
در سعادت به شهر کی خسته بود ظاهر نه طور بی اعتمادی از نظر به برادر استانبول اطلاق و طوری حفظی از سایر قلمی از زره مرده در
شهر قدیمی از خانه قلمه شهر که در کل کوی فریا سینه قره بدنه از خانه قلمه از زره قره دکره قدر بر فرود در با شکلی بوزن
عکس الهان را طبع سبله محافظه سی از نظر کی قیوتی قلمه الهان سناک اوست طیفه قائمده سها و جاعده بود بر تمام قدر کدک عکس
تکانه می نظری سانه بر فرود به با تقصیر اقصای حالت ایفاء و فحاشت سانه در سر فرود آورده است لایح تأیید تک تبه صد هندی
اورید کف از ایجاب کیره تابع این شهر چه اردو در همین مرزیه جدید چه بهای ایفاء تک م حلقه شهر ه عکس شهر طوفه بر فرود
تسلی ای برین می نظری سانه از این عکس نام معروفه در سعادت به سینه و تقصیر م قابل اوله م سانه سانه سانه سانه سانه سانه
زنده به ایفاء به عکس ملکات الابر بکلیه اذ اوله اعظم لازم است این اخبار الهه اوله م سانه سانه سانه سانه سانه سانه
جبه عمود دانه سانه افان قلمه از خانه ایضا مققه و هم از سانه داره محمد با ص اوله م سانه سانه سانه سانه سانه سانه

سید
ضیاء
سید
ضیاء

Şüpheli hastalık zuhurundan dolayı İstanbul etrafında kordon oluşturulacak yerlerin jandarma ile muhafaza edilmesine dair Sadaret'e gönderilen yazı.

2 Ağustos 1901

Umûm Erkân-ı Harbiye Dâ'iresi
Dördüncü Şu'besi
 785

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Dersaâdet'de şüpheli hastalık zuhûrundan dolayı ittihâzı lâzım gelen tedâbîr ile berâber İstanbul etrâfında ve Tuzla Tahaffuzhânesi hâricinde kalmak üzere Marmara'dan Şile kasabası dâhilinde kalmak şartıyla Karadeniz ve Çekmece Gölü müntehâsından Karaburun dâhilinde kalmak üzere Karadeniz'e kadar birer kordon bi't-teşkîl bunların Asâkir-i Şâhâne vâsıtasıyla muhâfazası lâzım geldiği gibi Kavak Kal'a-i Şâhânesi'nin üst tarafında kâ'in taş ocağından Poyraz Limanı'na kadar kezâlik Asâkir-i Şâhâne Muhâfazası altında bir kordon ile bi't-tefrîk iktizâ-yı hâlin ifâsına ve ifâdât-ı sâireye dâir şeref-vârid olan fî 13 Temmuz sene [1]317 târîhli tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine keyfiyet îcâb edenlere teblîğ edilmiş idi. Hassa Ordu-yı Hümâyûnu Müşîriyet-i Celîlesi'nden cevâben alınan tezkirede mevâki'-i mezkûrenin Asâkir-i Şâhâne tarafından bir kordon teşkîl edilerek muhâfazası için oralarda Asâkir-i Nizâmiye mevcûd olmadığına ve Dersaâdet'den tertîb ve tefrîki de kâbil olamamasına binâ'en kordon vazîfesinin jandarmaya ifâ etdirilmesi zımında mülhakât alaybeylerine evâmîr-i lâzime i'tâsı lâzimedem idüğü iş'âr olunmuş olduğundan huzûr-ı sâmi-i Sadâret-penâhîlerine iş'ârı Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Dâ'iresi'nden ifâde kılınmış olmağla ifâ-yı muktezâsı merhûn-ı re'y-i sâmi-i dâver-i efhamîleridir. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 16 Reb'î'ul-âhir sene [1]319 ve fî 19 Temmuz sene [1]317.

Serasker
 Bende
 Rıza

نظام الصحة

صحة عثمانی دولت صدریه

تجدید نظام صحت

علا
۸۶

مردودہ ہمارے زیر
بطرفہ تعالیٰ اور نہ کوئی بر و مای تحت سلطنت سے نہ کہ پہنچ رہے تھے سنہ ۱۹۰۱ء میں
تماماً تھیں عدالتی نفاذات صحیحہ کے احکام اساسی قضائے نہ ہونے کی وجہ سے اس وقت
تعمیر یافتہ اعمیہ سببہ برابر مواقع معینہ تحفظیہ وہ برقی وسفائے احوال و نفع اولیٰ معاینہ طبیہ و نظریات و تجربات فنیہ بہرہ نفع و کمال و کام اوکسی مجلسی اصولیہ جبہ تحت قرارہ لڑنے
تقاضائی ایفا قلمسہ اولیٰ بولیدہ مقام والای سرحدی ایہ مجریہ نفع و طوعاً نہ مستیہ و رسوا مہرمانت جلیلہ لریہ و بوسہ و تعارف نفعہ علمیہ نہ معلوم ماہ لازم اعطا
و یقیناً اور اہم ہوا کہ نہ و عدلیہ ضمتی و ذی دہلیہ نفعہ جلیلہ نہ تابعاً نہ تقضیہ ایفا نہ مساعدہ سببہ جناب صدریہ لریہ سیا یا نہ بولیدہ بانہ اس وقت ہر طرف سے اولیٰ کردہ
۱۹۰۱ء ۱۵ اگست ۱۹۰۱ء
صدر ناظری

On günden beri İstanbul'da vebadan hiçbir eser görülmeyip on gün zarfında salgın hastalıklardan ölüm olmayan yerlerin tamamen temiz kabul edilerek çıkacak vapurlara temiz patenti verilmesi ve karantine mahallerinde tıbbi muayene ve temizlik uygulamalarına bir müddet daha devam edilmesine dair kararın gazetelerle ilan edilmesine dair Sıhhiye Nezareti'nden Sadaret'e gönderilen yazı.

28 Ağustos 1901

Nezâret-i Umûr-ı Sıhhiye
Tahrîrât Odası
Aded: 86

Huzûr-ı Sâmi-i Hazret-i Sadâret-penâhî'ye

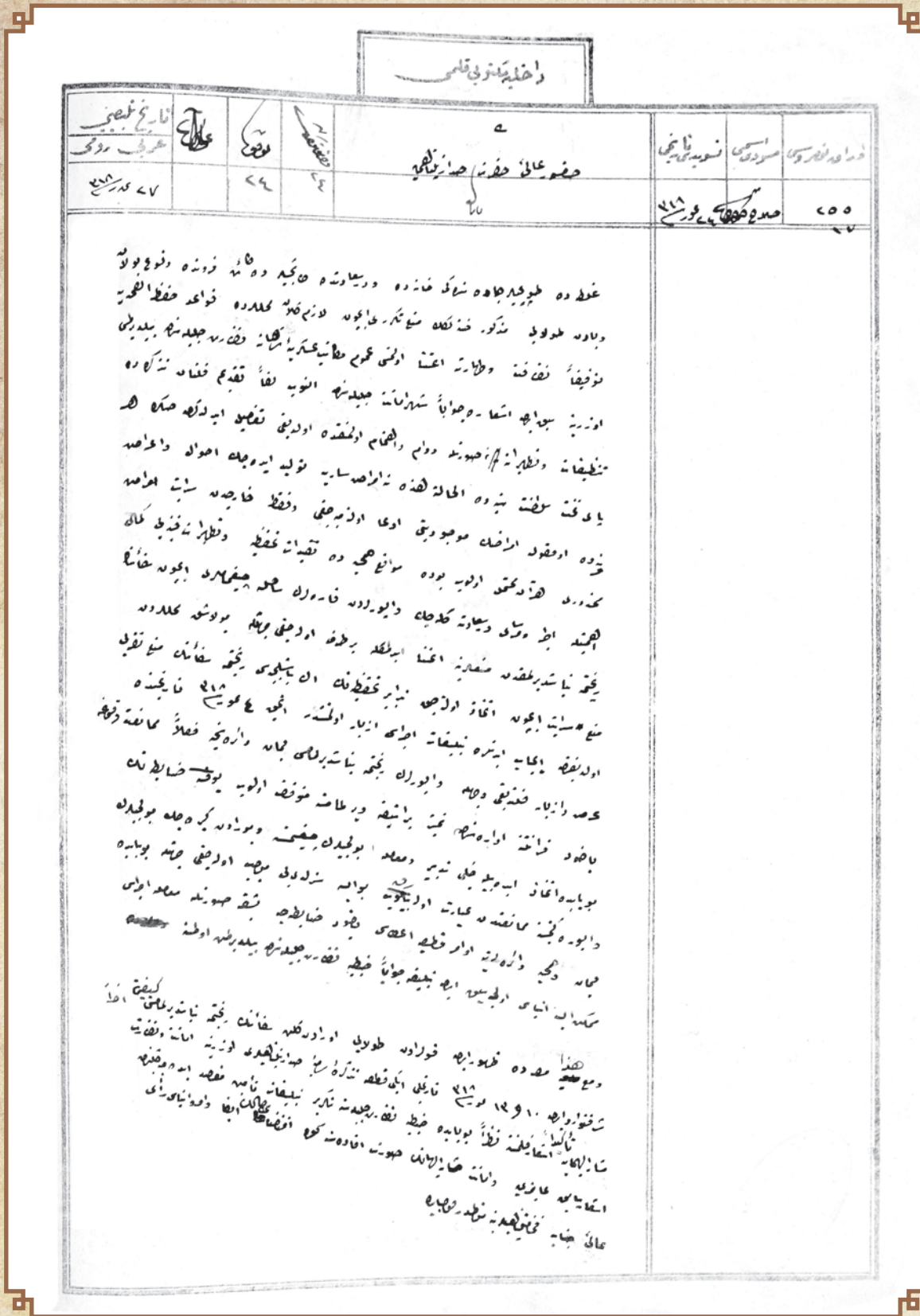
Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

Bi-lutfihî Te'âlâ on günden berü Pây-ı taht-ı Saltanat-ı Seniyye'nin hiçbir noktasında illet-i vebâdan bir güne eser görülmeyüp ilel-i müstevliyeden on gün zarfında musâb ve vefeyât zuhûr etmeyen mahallerin tamâmen temiz addolunması nizâmât-ı sıhhiyenin ahkâm-ı esâsiyesi iktizâsından bulunduğundan işbu Ağustos-ı Rûmî'nin on altıncı yarınki Perşembe gününden i'tibâren Dersâdet'den çıkacak bi'l-cümle sefâ'ine temiz patente i'tâsıyla berâber mevâki'-i mu'ayyene-i tahaffuziyede yolcu ve sefâ'ine icrâ olunmakta olan mu'âyene-i tıbbiye ve tathîrât ve tebhîrât-ı fenniyeye bir müddetcik daha devam olunması Meclis-i Umûr-ı Sıhhiye'ce taht-ı karâra alınarak muktaziyâtı îfâ kılınmış olmağla bu bâbda makâm-ı vâlâ-yı Seraskerî ile Bahriye Nezâret ve Tophâne Müşîriyet ve Rûsûmât-ı Emânet-i celîlelerine ve Posta ve Telgraf Nezâret-i Aliyyesi'ne ma'lûmât-ı lâzime i'tâ ve keyfiyetin evrâk-ı havâdisle neşr ü i'lânı zımında dahi Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi'ne teblîğât-ı muktaziye îfâsına müsâ'ade-i sâmiye-i cenâb-ı Sadâret-penâhileri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 13 Cumâde'l-ülâ sene 1319 ve fî 15 Ağustos sene 1317.

Sıhhiye Nâzırı
 Bende
 [imzâ]

Galata semtinin Topçular caddesi ile Dersaadet'de Taşçılar'daki fırında görülen veba hastalığının yayılmasını önlemek için lazım gelen temizlik tetbirlerinin itina ile alındığı, ancak vebanın iskelelerde bulunan gemilerdeki farelerden yayıldığına anlaşılmasıyla gerekli önlemin alınması.

9 Ağustos 1902

BOA, DH.MKT, 543/75

Dâhiliye Mektûbî Kalemî

Evrâk Numarası: 255 / 17

Tevsîdi Târîhi: 24 Temmuz sene [1]318

Târîh-i Tebyîzi: 27 Temmuz sene [1]318

Huzûr-ı Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhî'ye

Galata'da Topçular Caddesi'ndeki hânede ve Dersââdet'de Taşcılar'da kâ'in fırında vukû' bulan vebâdan dolayı mezkûr hastalığın men'-i tekerrürü için lâzım gelen mahallerde kavâ'id-i hıfzu's-sihhaya tevîkan nezâfet ve tahârete i'tinâ olunması Umûm Mekâtib-i Askeriye-i Şâhâne Nezâret-i Celîlesi'nden bildirilmesi üzerine sebk eden iş'âra cevâben Şehremânet-i Celîlesi'nden alınup leffen takdîm kılınan tezkirede tanzifât ve tathîrâta ne sûretle devâm ve ihtimâm olunmakda olduğu tafsîl edildikten sonra Pây-i taht-ı Saltanat-ı Seniyye'de el-hâletü hâzihî ne emrâz-ı sâriye tevlîd edecek ahvâl ve a'râz ve ne de o makûle emrâzın mevcûdiyeti iddî'â olunamayacağı ve fakat hâricden sirâyet-i emrâz mahzûru her ân muhtemel olup bu da mevâki'-i sihiyede takayyüdât-ı tahaffuziye ve tathîrât-ı fenniyyeyi kemâl-i ehemmiyetle icrâ ve mersâ-yı Dersââdet'e gelecek vapurlardan fârelerin sâhile çıkmamaları için sefâ'inin rıhtıma yanaştırılmakdan men'lerine i'tinâ edilmekle ber-taraf olacağı cihetle bulaşık mahallerden men'-i sirâyet için ittihâz olunacak tedâbîr-i tahaffuziyenin en başlıcası rıhtıma sefâ'inin men'-i takarrübü olduğundan îcâb edenlere teblîğât icrâsı izbâr olunmuştur. Ancak 4 Temmuz sene [1]318 târihinde arz ve izbâr kılındığı vechile vapurların rıhtıma yanaştırılmaması liman dâ'iresince fî'ilen mümâna'at vukû'una yâhûd Karantina İdâresi'nden temiz pratika verilmemesine mütevakıf olup zâbitanın bu bâbda ittihâz edebileceği tedbîr ve mu'âmele yolcuların çıkmasına ve buradan girecek yolcuların vapura gitmesine mümâna'atdan ibâret olarak bu ise sızıltıyı mûcib olacağı cihetle bu bâbda liman ve sihiye dâ'irelerine evâmîr-i kat'îyye i'tâsı yâhûd zâbitaca başka sûretle mu'âmele icrâsı mümkün ise inbâsı evvelce sebk eden teblîge cevâben Zabtiye Nezâret-i Celîlesi'nden bildirilmiş olmasına ve ma'a hâzâ Mısır'da zuhûr eden koleradan dolayı oradan gelen sefâ'inin rıhtıma yanaştırılmaması keyfiyeti ahîren şeref-tevârüd eden 10 ve 13 Temmuz sene [1]318 târihli iki kıt'a tezkire-i sâmiye-i Sadâret-penâhîleri üzerine emânet ve nezâret-i müşârun-ileyhimâya te'kîden iş'âr kılınmasına nazaran bu bâbda Zabtiye Nezâret-i Celîlesi'ne tekrîr-i teblîğât te'mîn-i maksad edemeyeceğinden iş'âr-ı sâbık-ı âcizîye ve emânet-i müşârun-ileyhânın sûret-i ifâdesine göre iktizâ-yı hâlin ifâ ve emr ü inbâsı re'y-i âlî-i cenâb-ı fehâmet-penâhîlerine menûtdur. Ol bâbda.

[1]317 senesi zarfında Birinci ve İkinci ve Üçüncü Devâir-i Belediye dâhilinde vukû' bulan hummâ-yı tifoidî musâbîninin icmâlidir.			
	Birinci Dâire dâhilinde	İkinci Dâire dâhilinde	Üçüncü Dâire dâhilinde
Marttan Ağustos gâyetine kadar	46	22	7
Eylül ibtidâsından Şubat gâyesine deĝin	65	63	19
Yekûn	111	85	26

Dördüncü ve Altıncı ve Birinci ve İkinci ve Üçüncü Dâirelerin [1]317 senesi icmâlidir			
Devâ'irin İsimleri	Sene-i mezkûre Martı ibtidâsından Ağustos gâyesine deĝin	Sene-i mezkûre Eylül ibtidâsından Şubat gâyesine deĝin	Yekûn
Dördüncü Dâire	25	22	47
Altınca Dâire	64	47	111
Yekûn	89	69	158
Birinci Dâire	46	65	111
İkinci Dâire	22	63	85
Üçüncü Dâire	7	19	26
Yekûn	75	147	222

[1]318 senesi zarfında Birinci ve İkinci ve Üçüncü Dâireler dâhilinde vukû' bulan hummâ-yı tifoidî vukû'âtının icmâlidir.			
	Birinci Dâire	İkinci Dâire	Üçüncü Dâire
Mart ibtidâsından Ağustos gâyesine kadar	57	8	9
Eylül ibtidâsından Şubat gâyesine deĝin	94	48	21
Yekûn	151	56	30

[1]318 senesi zarfında Dördüncü ve Altıncı ve Birinci ve İkinci ve Üçüncü Dâireler dâhilindeki hummâ-yı tifoidî vukû'âtının icmâlidir.			
Devâ'irin İsimleri	Sene-i mezkûre Martı ibtidâsından Ağustos gâyesine deĝin	Sene-i mezkûre Eylül ibtidâsından Şubat gâyesine deĝin	Yekûn
Dördüncü Dâire	27	16	43
Altınca Dâire	69	32	101
Yekûn	96	48	144
Birinci Dâire	57	94	151
İkinci Dâire	8	48	56
Üçüncü Dâire	9	21	30
Yekûn	74	163	237

محمد اhasه سرت حضرت خلد قسناه اعظميه نه بولسا نه كاغذ حاه سنج صولرينك بك اعظمي ولسكطاسه د علفط جهليليه اساركي نايكي اوله اچيوز اوده سترسي
اعترسك اوده طفرنجي روز هولوس سيمت برونزه عبادا مواتي نكوره اهنده دقرع كلاه عمای تقويي خسه لنگ سنده سابقه بنسده درهار نزل اولوسا اولينك
تقيه و تحفي هغه سرف سوج و صرد و بويته اراده سلهيتا افاده حساب كئي سايلق سفلونه سلفه توفيقا بوياسه تحقيقات و تريفقات منفيه باجهرا نكوره
صربك تويح و قسم ايسه اوليني درنجي و آتقي داره سديله اهنده اچيوز اوده برك دارنه سترس لرن طرفنه دقرعلا نه عمای تقويي و قوهان بالاي حيدرله
عرصه و بيانه ايسه اوليني كئي تحقيقات اجهرا دكوه و زره سنده نكوره طرفنه برنجي و ايمني داره لره اهنده كئي عمای تقويي و قوهان كئي ابروج حيد و بوياسه
عرصه داره نغمشدر . اچوه دايك معن لورسند معلوم عمای بويجهني دهله درنجي و آتقي داره لره اهنده اچيوز اوده برك سترسك ابلان آتقي ساهي طرفنه سترس
طفره دايولورده ساطع ايسه دكوه ايمني آتقي ابي طرفنه آتسيه طفره و اچيوز اوده سترسك برنجي آتقي ساهي طرفنه طقف دكئي عمای تقويي و قوهان بقدر اوليني
حاله نيم نايك حضرت خلد قسناهي اعظميه تويح ايسه اوله حيدر حير لرينك ناسينده صكره نيم اچيوز اوده سترسك ايسولورده ساهي غايبه دكوه اوله آتقي
ماه طرفنه دوز نكوره اهنده باله قرد ستر عمای تقويي و قوهان اقصا دكندرك بوده كفا سايه لر حوزو اهنده اولي العنت ستم اعظميه سنج
صولرينك تاثيرت هر سنده هجول عقديكي اشعار در . برنجي و ايمني داره لره اهنده اچيوز اوده برك سترسك ابلان آتقي ساهي طرفنه سنده سنده اوليني
آتقي ساهي طرفنه بوز قرد برك اوده سترسك برنجي آتقي ساهي طرفنه سنده درت و ايمني آتقي ساهي طرفنه بوز آتسيه اوج و قوهان بقدر لورنه نظر ااستو
دواز اهنده عمای تقويي خسه لنگ هيج برتله درجه اوليني قضا ايسه ايسه اولسا به وقت احواله اوردن اوده حوت دل لاو كورسا

۱۰۶ مور ۱۱۹

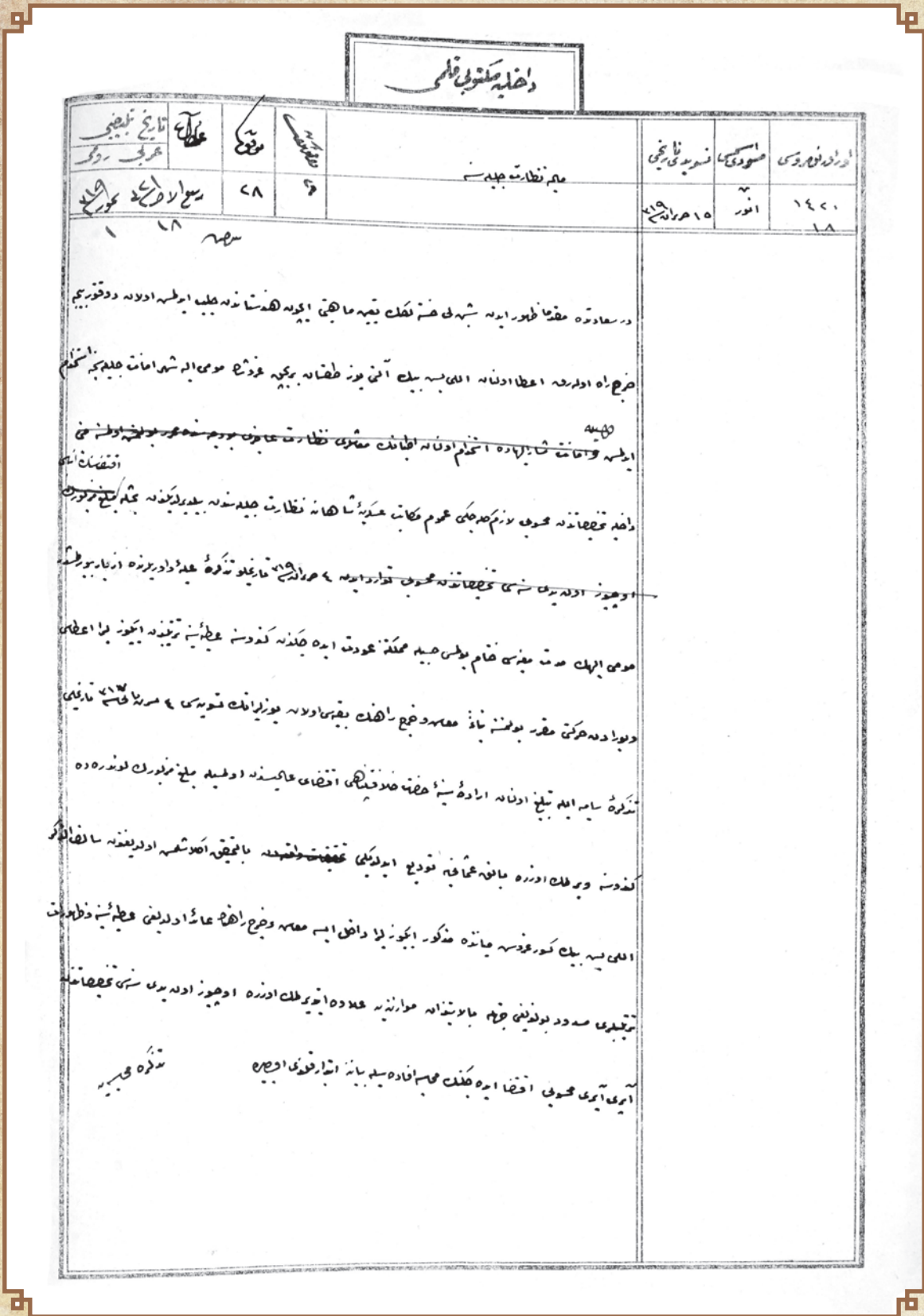
صالحه مصدري
طبع
نولاي

Cümle-i ehâsin-i müberrât-ı hazret-i hilâfet-penâh-ı a'zamîden bulunan Kağıdhâne menba' sularının Beyoğlu ve Beşiktaş ve Galata cihetlerine isâlesi târihi olan üç yüz on sekiz senesi Ağustosunun on dokuzuncu rûz-ı cülûs-ı meymenet-bürûzundan i'tibâren mevâki'-i mezkûre dâhilinde vukû'a gelen hummâ-yı tifoidî hastalığının sinîn-i sâbıkaya nisbetle dûçâr-ı tedennî olup olmadığının tetkîk ve tahkîki hakkında şeref-sünûh ve sudûr buyurulan irâde-i meymenet-ifâde-i cenâb-ı gîtî-sitânîleri mantûk-ı münîfine tevîkan bu bâbda tahkîkât ve tetkîkât-ı muktaziye bi'l-icrâ mezkûr suyun tevzî' ve taksîm edilmiş olduğu Dördüncü ve Altıncı Dâire-i Belediyeler dâhilinde üç yüz on yedi ve on sekiz seneleri zarfında vukû' bulan hummâ-yı tifoidî vukû'âtı bâlâ-yı cedvelde arz ve beyân edilmiş olduğu gibi tatbîkât icrâ olunmak üzere sinîn-i mezkûre zarfında Birinci ve İkinci ve Üçüncü Dâireler dâhilindeki hummâ-yı tifoidî vukû'âtı dahi ayrıca cedveller ile arz ve irâ'e kılınmıştır. İşbu cedvellerin mütâla'asından ma'lûm-ı âlî buyurulacağı vechile Dördüncü ve Altıncı Dâireler dâhilinde üç yüz on yedi senesinin ilk altı mâhı zarfında seksen dokuz ve Eylül'den Şubat gâyesine değin ikinci altı ayı zarfında altmış dokuz ve üç yüz on sekiz senesinin birinci altı mâhı zarfında doksan altı hummâ-yı tifoidî vukû'âtı mukayyed olduğu hâlde nâm-ı nâmî-i hazret-i hilâfet-penâhîye izâfetle tevîm edilmiş olan Hamidiye çeşmelerinin te'sîsinden sonra ya'ni üç yüz on sekiz senesinin Eylül'den Şubatı gâyesine değin olan altı mâh zarfında devâ'ir-i mezkûre dâhilinde yalnız kırk sekiz hummâ-yı tifoidî vukû'âtına tesâdüf olunmuştur ki, bu da mahzâ sâye-i merhamet-vâye-i hazret-i veliyyü'n-ni'met-i bî-minnet-i a'zamîde menba' sularının te'sîrât-ı hasenesinden husûle geldiği âşikârdır. Birinci ve İkinci ve Üçüncü Dâireler dâhilinde üç yüz on yedi senesinin ilk altı mâhı zarfında yetmiş beş ve ikinci altı mâhı zarfında yüz kırk yedi ve on sekiz senesinin birinci altı mâhı zarfında yetmiş dört ve ikinci altı mâhı zarfında yüz altmış üç vukû'ât mukayyed bulunmasına nazaran işbu devâ'ir dâhilinde hummâ-yı tifoidî hastalığının hiçbir tebeddüle dûçâr olmadığı tezâhür eylemiş olmağla ol bâbda ve kâtibe-i ahvâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 10 Temmuz sene [1]319.

Hey'ât-ı Sıhhiye Müfettiş-i Umûmîsi
Tabîb Ferîk kulları
Hasan bin Ömer Hulusi [mühür]

İstanbul'da ortaya çıkan şüpheli hastalığın teşhisi için Hindistan'dan getirilen Doktor Bice'ye verilen maaş ve harcırahın mahsup işleminin ilgili tahsisattan yapılmasına dair Maliye Nezareti'ne yazılan yazı.

14 Temmuz 1903

Dâhiliye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numarası: 1420/18
 Müsevvidi İsmi: Enver
 Tesvîdi Târîhi: 15 Haziran sene [1]319
 Târîh-i Tebyîzi:
 Arabî: 18 Rebî'ü'l-âhir sene [1]321
 Rûmî: 1 Temmuz sene [1]319

Mâliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Dersâdet'de mukaddemâ zuhûr eden şübheli hastalığın ta'yîn-i mâhiyeti için Hindistan'dan celb edilmiş olan Doktor Bice'ye harc-ı râh olarak i'tâ olunan elli beş bin altı yüz doksan bir buçuk guruşun mûmâ-ileyh Şehremânet-i Celîlesi'nce istihdâm edilmiş olmasıyla Dâhiliye tahsîsâtından mahsûbu lâzım geleceği Umûm Mekâtib-i Askeriye-i Şâhâne Nezâret-i Celîlesi'nden bildirildiğinden bahisle iktizâsının inbâsı 4 Haziran sene [1]319 târîhlü tezkire-i âliyye-i dâverîlerinde izbâr buyurulmuşdur. Mûmâ-ileyhin müddet-i mu'ayyenesi hitâm bulması hasebiyle memleketine avdet edeceğinden kendüsüne atıyye-i seniyye tertîbinden iki yüz lira i'tâsı ve buradan hareketi mukarrer bulunmasına binâ'en ma'âş ve harc-ı râhının bakiyyesi olan yüz liranın tesviyesi 4 Teşrîn-i Sâni sene [1]317 târîhli tezkire-i sâmiye ile tebliğ olunan irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhî iktizâyı âlîsinden olmasıyla meblağ-ı mezbûrun Londra'da kendüsüne verilmek üzere Bank-ı Osmânî'ye tevdi' edildiği bi't-tahkîk anlaşılmiş olduğundan sâlifü'z-zikr elli beş bin kûsûr guruş miyânında mezkûr iki yüz lira dâhil ise ma'âş ve harc-ı râhının âid olduğu atıyye-i seniyye ve zuhûrât tertîpleri mesdûd bulunduğu cihetle bi'l-istîzân muvâzeneye ilâve etdirilmek üzere üç yüz on yedi senesi tahsîsâtından ayrı ayrı mahsûbu iktizâ edeceğinin Muhâsebe ifâdesiyle beyânına ibtidâr kılındı. Ol bâbda.

Tezkire Muhâsebe'ye

دستورنامه سنه دثیری دولت علیه عثمانیه لایحه و دریه صیحه محمدیه یک هجرته و تالیفاتیه شهرتقا - اوله سام شریف
اشرفیه و سادات کرامه غری زاده لرده مرجعیه قضای نای سانبه عبد اللطیف حنی افندی دثیری
بر نیایه تصیه بیولوه اوزره بوزره در سعادتیه کلوب مجرد ممالک شاهانه لرینک طالعونه ووبالکی افتاده
مصونی مفسیر آیات قرآنیه و احادیث شریفیه مستد زینب و تالیفاتیه کثیری اربعه خیریه فی هادی کتاب
فوائد طباب عجمه و تقدیم فتمت - مطالعه سنده مطوم عالی جناب خلد قیس لصدی بیولوه حنی و در دثیری
مسلمه و موهبتیه دعوات خیریه نیک یادونه کارینه سبب صحبه و نوسنک بولونین محلله در لوبه سانبه افغانیه
محفظ بولونین رکاز - بنا علیه صاحب فضل و کمال بولناه مریال دثیری اصالت و حبه خدمتیه بولناه
دبوشلا نثریات خیریه و خدمات صد اقطار زده دوامی بکونه مکافاة عجمه نه ان اشغی در جوده بولناه
ازیر یا یسک احابه و سانبه بر نیایه بر آه اول تصیه و تشریحیه فرغانه بیولوه رفقه کراهانه لرنده
سورونه بر لای اجود و تالیفاتیه مطوم صاحب اولونین معروفه - فرغانه ذات اقدس حضرت خلد قیسناه اقدیر لکه
عمده محکم استفا و جناب اعظامه
الحاج کوردی

Şam-ı Şerif eşrafından ve seyyitlerden Gazzîzâde Mercüyyun Kazası eski Naibi Abdülatif Hüsnî Efendi'nin taun ve vebadan korunmak üzere yazdığı dua kitabının takdimi ve kendisinin münasib bir naibliğe tayin edilmesi talebi.

27 Nisan 1909

Dört yüz yetmiş seneden beri Devlet-i Aliyye-i Osmâniye'lerine ve dîn-i mübîn-i Muhammedî'ye pek çok hizmet ve te'lîfâtıyla şöhret-şî'âr olan Şam-ı Şerîf eşrâfından ve sâdât-ı kirâmdan Gazzîzâde'lerden Mercuyûn Kazâsı Nâ'ibi sâbık Abdüllatif Hüsni Efendi dâ'ileri bir niyâbete ta'yîn buyurulmak üzere bu kere Dersâadetlerine gelüp mücerred memâlik-i şâhânelerinin tâ'ûn ve vebâ gibi âfâtdan masûniyeti maksadıyla âyât-ı Kur'âniye ve ehâdis-i şerîfeye müstenid tertîb ve te'lîf eyledikleri ed'îye-i hayriyeyi hâvî kitâb-ı fevâ'id-nisâb arz ve takdîm kılınmıştır. Mütâla'asından ma'lûm-ı âlî-i cenâb-ı hilâfet-penâhîleri buyurulacağı vechile neşri müslimîn ve muvahhidîne da'vât-ı hayriyenin yâd ve tezkârına sebep-i müstahsen ve nüshasının bulunduğu mahal her dürlü mesâ'ib ve âfâtdan mahfûz bulunacağı der-kârdır. Binâ'en-aleyh sâhib-i fazl ü kemâl bulunan mûmâ-ileyh dâ'ilerinin asâlet ve hüsn-i hizmet-i nâcizânesine ve bu misillü neşriyât-ı hayriye ve hidemât-ı sadâkat-kârânede devâmı için mükâfâten uhdesine en aşağı derecede bulunan İzmir pâyesinin ihsân ve münâsib bir niyâbete bir ân evvel ta'yîn ve tesrîrine fermân buyurularak kirâ hânelerinde süründürülmemesi ecr ü sevâb-ı azîmi mûcib olacağı ma'rûzdur. Fermân zât-ı akdes-i hazret-i hilâfet-penâh efendimizindir.

Adliye Mahkeme-i İstînâf-ı Cinâyet A'zâsından
El-Hâc köleleri
Mustafa bin İsmail Hakkı [mühür]

باب عالی
دائرة صدارت
آردی دیوانه ایرون
۱۹۱۴

۱۲۸۵

(قرار نامه)

برخی ماده - صیبه مدیریت عمومی کوریه جنک محله ده بولناه کسانه تیغوا سیلمه آسیدانغیم مجبور در لر
بخی ماه - آسیدانغیم زمانه و صورت اجلاس مدیریت مذکور هم تعلیمات نامه مخصوصه ایله یقیمه اولور
صیبه عمومی ناک محاکمه صحت قانونه جنانک لقا به فقویجن ماده ناک ارجحی ذیله میخی تنظیم نامه شو قرار نامه ناک موقع اجراء وضع مجله و کلا قرار
تسب ایستد

برای این سینه ناک اجلاس داخله ناک مقرر
۱۶/۷/۱۹۱۴

شماره

صدر اعظم و خارجیه ناک

شیخ الاسلام و اوقاف همایون
ناک

صیبه ناک
ان

داخله ناک

عدله ناک و شورا دولت یس و کیه

جمیعه ناک

سایه ناک

نافعه ناک

تجارت و زراعت ناک
اسنان

معارف ناک

پوسته و نظایف و تدفون ناک
اوسته

Lüzum görülecek yerlerdeki şahısların tifoya karşı aşılmasına dair
Padişah emri.

7 Eylül 1914

Bâb-ı Âlî
Dâire-i Sadâret
Âmedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
 1672

İrâde-i Seniyye

(Karârname)

Birinci Madde – Sıhhiye Müdîriyet-i Umûmiyesi'nce lüzûm görülecek mahallerde bulunan kesân tifo aşısıyla aşılamağa mecbûrdurlar.

İkinci Madde – Aşının zamân ve sûret-i icrâsı müdîriyet-i mezkûrece ta'lîmâtname-i mahsûs ile ta'yîn olunur.

Sıhhat-i umûmiyenin muhâfazası zımında Kânûn-ı Cezâ'nın doksan dokuzuncu maddesinin üçüncü zeyli mücebince tanzîm olunan işbu karârnamenin mevki'-i icrâyaya vaz'ı Meclis-i Vükelâ karârıyla tensîb edilmiştir.

Bu irâde-i seniyyenin icrâsına Dâhiliye Nâzırı me'mûrdur.

Fî 16 Şevval sene [1]332, fî 25 Ağustos sene [1]330.

Mehmed Reşad

[İmzâlar]:

Sadr-ı A'zam ve Hâriciye Nâzırı / Şeyhülislâm ve Evkâf-ı Hümâyûn Nâzırı / Harbiye Nâzırı / Dâhiliye Nâzırı / Adliye Nâzırı ve Şûrâ-yı Devlet Re'isi Vekîli / Bahriye Nâzırı / Mâliye Nâzırı / Nâfi'a Nâzırı / Ticâret ve Zirâ'at Nâzırı / Ma'ârif Nâzırı / Posta ve Telgraf ve Telefon Nâzırı

Şehremâneti Sıhhiye Müdüriyeti

Aded: 273

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Hulâsa: Emânetin hastahâneler matlûbâtından on bin lira i'tâsı hakkında.

Devletlü efendim hazretleri,

11 Eylül sene [1]330 târîhli ve 255 numaralı tezkire-i aliyye-i nezâret-penâhîleri cevâbıdır. Şehrimizin İstanbul cihetinde zuhûr ederek bir aydan beri devâm ve bir şekl-i istilâ'ide hükümrân olan "humma-yı tifoidî" hastalığı musâbîninin ahâlî ile temâs ve ihtilâtlarına mânî' olmak ve bu sûretle hastalığın âdem-i intişârıyla berâber bir ân evvel memleketden ref' ve izâlesi esbâbı istihsâl kılınmak üzere hastahânelere sevkleri muktaziyât ve icâbât-ı sıhhiyeden görülen bu nev' hastegân Emânet hastahânelerinden hangisinde boş yatak var ise oraya nakl edilmekte ve bu miyânda fukarâ ve gurebâdan olanlar da kısmen Gurebâ-yı Müslimîn Hastahânesi'ne gönderilmektedir. Ahvâl-i hâzıra-i mâliye ilcâ'âtıyla Emânet vâridâtını cibâyetde ma'rûz kaldığı müşkilâtdan dolayı hastahânelerin beherinin hemân haftada birkaç bin liraya bâliğ olan ihtiyâcât ve masârifâtını tatmîn ve idâmeye bi't-tabî' kâdir olamayacağından ileride noksanî-i mâlî sebebiyle bunları büsbütün kapayarak memleketi hastahânesiz bırakmak gibi bir vak'a-i mü'essife karşusunda kalmamak üzere hastaların adedleri ve agdiyelerinin makâdîri tenkîs ve mevcûd serîrler nisbetinde hasta alınmaması gibi tedâbîr-i iktisâdiye ittihâzına mecbûriyet görülmüştür. Vâridâtın ve kuvâ-yı mâliyenin tenâkusuna karşı muvakkat bir tedbîr olan ve muvâfık-ı ihtiyât ve basîret bulunan mârru'l-arz tedâbîr-i tasarrufiyyenin devâmı da vâridâtın böylece tenâkusuna karşı muvakkat olacağına şübhe yoktur. İşte buna binâ'en akdemce makâm-ı âlî-i nezâret-penâhîlerinden Emânetin hastahâneler tahsîsâtı olarak geçmesine ve bu sene Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden ez-gayr-i ahz matlûbu olan yirmi beş bin liranın irsâli istirhâm olunmuş ve şimdiye kadar ancak yüz bin guruş kadar bir meblağ alınmıştır. Bir taraftan hastahânelerin muzâyakası diğer taraftan tifo gibi emrâz-ı sâriyenin sıhhat-i umûmiyeyi tehdîd eylemesi bu hastahânelerin emr-i idâresini te'mîn ve başkaca da hastahâne küşâdına mecbûriyet göstermekte olduğundan emânetin hastahâneleri için Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden olan matlûbâtından hiç olmazsa on bin liranın âcilen emânete gönderilmesi esbâbının istikmâlini ehemmiyet-i mahsûsa ile ricâ eder ve emrâz-ı sâriye hakkında nazar-ı dikkat-i nezâret-penâhîlerini celb eyler ve ol mikdâr tahsîsâtın âcilen tesviyesiyle memleketi emrâz-ı sâriyeden vikâye ve tahlîsa âid tedâbîr ve teşebbüsâtın bir ân evvel ifâsı imkânının te'mînine delâlet-i aliyyelerini tekrâr istirhâm eylerim. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 7 Zilka'de sene [1]332, fî 14 Eylül sene [1]330.

Şehremîni
Cemil [imzâ]

Rızâ Nûri

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
رَاسُ الْاَعْظَمِ

آمدی دیوان عابون
۵۷

اراضیه

بعضی دیوانی طرز ایله قولراخته لعلک منع سیرتی ضعیف قانونه فرانک لقصانه طقوزنجی ماده سنک ۶ صدارت لوهده تاجیه ایضی زلیلی حایجه
جلسه دکلامه اتخاذ اولنج قرآنعلک لزوم کوریم جک مملدیه تطبیقه تنبیه اولمدر
در صیه نه تجیه تعیمه داعلا اولدجه سنا لقصه بولناه آنصاح قولرا آسید ایله ایله دفعه مجبور در لر آسیدک زمانه وصوت اطله آسیدک تهنه اولدند
تعالمات نامه مخصوصه ایله تعیمه اولدجه قدر

بوارحه سنه سنک اطله نه داخیه و صیه ناطقه مالدور در ۱۲۴۴ / ۱۲۴۴

کریه

صد اعظم

شیخ الاسلام
موکلام

صیه ناطقه و صیه ناطقه
وکیه
انوار

داخیه و صیه ناطقه و صیه
ناظر وکیه
طریقه

خارجیه ناطقه و عدیه ناطره وکیه

شوریه دولت یسه و اوقاف همینه ناطره وکیه
نافه ناطقه
شوریه دولت یسه

معارف ناطقه و دولت و معارف و لغزونه ناطره وکیه

تجارت و زراعت ناطقه
طریقه

Kolera hastalığının yayılmasının önlenmesi için lüzum görülen yerlerde bulunan şahısların aşılınması hakkındaki kararın uygulanmasına dair Padişah emri.

5 Haziran 1916

Bâb-ı Âlî
Dâire-i Sadâret-i Uzmâ
Âmedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
52

İrâde-i Seniyye

Ba'zı vilâyâtda zuhûr eden kolera hastalığının men'-i sirâyeti zımında Kânûn-ı Cezâ'nın doksan dokuzuncu maddesinin 6 Cumâde'l-âhire sene [1]329 târîhli üçüncü zeyli mûcebince Meclis-i Vükelâ'ca ittihâz olunan karâr-ı âtînin lüzûm görülecek mahallerde tatbîki tensîb olunmuşdur.

"Sihhiye Nezâreti'nce ta'yîn ve i'lân olunacak manâtıkda bulunan eşhâs kolera aşısı ile aşılamağa mecburdurlar. Aşının zamân ve sûret-i icrâsı ve aşıdan müstesnâ olanlar ta'lîmâtname-i mahsûs ile ta'yîn olunacaktır."

Bu irâde-i seniyyenin icrâsına Dâhiliye ve Sihhiye Nâzırı me'mûrdur.

Fî 4 Şa'bân sene 1334, fî 23 Mayıs sene 1332

Mehmed Reşad

[imzâlar]

Sadr-ı A'zam / Şeyhülislâm / Harbiye Nâzırı ve Bahriye Nâzırı Vekîli / Dâhiliye Sihhiye Nâzırı ve Mâliye Nâzır Vekîli / Hâriciye Nâzırı ve Adliye Nâzır Vekîli / Şûrâ-yı Devlet Reîsi ve Evkâf-ı Hümâyûn Nâzır Vekîli / Nâfi'a Nâzırı / Ma'ârif Nâzırı ve Posta ve Telgraf ve Telefon Nâzır Vekîli / Ticâret ve Zirâ'at Nâzırı

استانبول ولایتی

مکتوبه

شماره ۶۶۶
تاریخ ۱۳۳۵

رقعه تطاریت جلد ۱

درست اقم مضرتی

برهضه طرفه داخل ولایت قراردن اوله اوج مصاب اون رفات تیفسه نه اتی مصاب بر فوات حمای تیفسه
بیدی مصاب وقوعولدی صبحه مدیرتی ریورنده احکامه ایضاً برای معالجات عمده اولسورار لبا بدیه امر و فرمان
حضرت صدر الاماره

رئی کسلی نده
سلیمان کانی

امضایه و امضایه

İstanbul'da bir hafta zarfında kolera, tifiis ve hummâ-yı tifoidi hastalıklarına yakalanan ve ölenlerin sayısını bildiren yazı.

16 Temmuz 1916

İstanbul Vilâyeti
Mektûbculuğu
Aded:
Umûmî: 2603
Husûsî: 424

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri,

Bir hafta zarfında dâhil-i vilâyetde koleradan on üç musâb on vefât, tifüsdan altı musâb bir vefât, hummâ-yı tifoidîden yedi musâb vukû' bulduğu Sıhhiye Müdüriyeti raporundan anlaşılmuş olmağla berâ-yı ma'lûmât arz olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 15 Ramazan sene [1]334 ve fî 3 Temmuz sene [1]332.

Vâli Vekîli nâmına
Süleyman Kânî

سلطنت
محمد سلطان
سنة ١٣٤٠
شعبان
١٨

رحمة الله عليه

مردود محترم کرامت...
 شماره اولون ۱۴ صارت ۱۳۴۱ تاریخ و ۱۳۴۲ نوردی تکره ایضاً ازین عطفه هوای سید...
 ۵۰ ساری ۱۳۴۱ تاریخ و ۱۳۴۲ تاریخ...
 ۴۱ تاریخ...
 شهرهای غیر مدیریت و سایر کجا نیز...
 قدردان و سایر...
 اینه ال ان در اولم...
 این...
 ردوی...
 و...
 معاون...
 مستخدم...
 بلاد...
 نفوس...
 او...
 خاص...
 اینه...
 ساله...
 اردو...

محمد سلطان
رحمة الله عليه

Istanbul'da tifüs ve humma-yı râcia hastalıklarıyla mücadele için beden temizliğine dikkat edilmesi ile su ve sabun kullanımına dair Sıhhiye Nezareti'nden Dahiliye Nezareti'ne gönderilen yazı.

18 Mart 1917

Bâb-ı Âlî
Sıhhiye Nezâreti
Sıhhiye Müdüriyet-i Umûmiyesi
Şu'besi
Aded:
Umûmî: 10507
Husûsî: 17

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

Şeref-vârid olan 13 Mart [1]333 târîh ve 9883/11 numaralı tezkire-i âsafâneleri arıza-i cevâbiyesidir:

25 Kânûn-ı Sânî [1]332 târîhinden 7 Şubat [1]332 târîhine kadar İstanbul vilâyeti dâhilinde tifüs yüz seksen iki musâb yirmi bir vefât ve 7 Şubat [1]332 – 13 minhü târîhine kadar doksan dokuz musâb altı vefât vukû' bulduğu beyân-ı âlîsiyle hastalığın sür'at-i izâlesi zımnında tedâbîr-i mâni'a ittihâzı emr ve tavsiye buyurulması üzerine, keyfiyet Şehremâneti Sıhhiye Müdüriyeti'ne ve sâ'ir icâb edenlere teblîğ ve ez-ser-i nev tenbîh edilmiştir. Zâten mezkûr hastalığa karşı bir ân ittihâz-ı tedâbîrden ferâgat olunmamakda ise de vesâ'it-i muktaziyenin fikdânından ve esbâb-ı sâ'ireden dolayı hastalık tamâmıyla mündefî' olmayup ancak geçen yaz ayları zarfında kesb-i hiffet etmesinden sonra kışın hulûliyle tekrâr izdiyâd-ı şiddet ederek el-ân devâm etmekte ve ba'zı günler vukû'ât-ı maraziye otuza kadar tereffu' eylemekte bulunmuştur. Tatbîk edilen tedâbîr-i mâni'a miyânında Şehremâneti'ne mâhiye biner lira emrâz-ı sâriye tahsîsâtı verilmek suretiyle fukarâyı meccânen istihmâma mahsûs dört hamam küşâd etdirilmiş olup ancak açılan bu dört hamama mukâbil mahrûkât, sabun ve su nedretinden dolayı seksen kadarının sedd-i ebvâb etmesi hamam küşâdından mütenazzır ve me'mûl olan fevâ'idi sıfır raddesine indirmiştir. Nezd-i sâmi-i nezâret-penâhîlerinde hafî olmadığı vechile el-yevm tifüs ve humma-yı râci'a hastalıklarının mücâdelesini bit mücâdelesiyile mürâdif ve tev'em ve bu da nezâfet-i bedeniye ile kâ'im olarak nezâfet-i bedeniye ise ancak su, sabun ve mahrûkât vâsıtasiyla kâbil-i icrâ olduğu hâlde vesâ'it-i selâse-i mezkûreden her üçünün de şehrimizde gitdikçe kesb-i nedret ve galâ etmesi tahâret-i bedeniye mes'elesini o derece müşkil bir hâle getirmiştir ki, el-yevm tramvay, vapur misillü mecâmî'-i nâsda bulunup ve halk ile temâs edüp de bitlenmemek müstahîl bir raddeye varmıştır. Bilâd-ı medeniyede şürb ve tahâret için nüfus başına yevmiye yüz ilâ elli litre tatlı su hesâb edilerek ol suretle tertîbât yapılmakda olduğu hâlde şehrimizde evvelce nüfus başına ancak beş litreye bâliğ olan tatlı suyun mikdârı Terkos ve Elmalı Su Kumpanyalarının su sarfiyâtını tahdîd zımnında tevessül ettikleri tedâbîr-i ahîre neticesinde üç dört litre gibi inanılmaz bir dereceye inerek pâ-yi taht-ı Osmâniye beyâbândan numûne-nümâ olacak bir susuzluğa dûçâr olmuş ve sabun ancak ağniyâ konaklarına hâs bir madde-i kıymetdâr yerine kâ'im olmuştur. Tabâbet henüz tahâret-i bedeniyenin te'mîni ve bitlerin ref' ve teb'îdi için su ve sabundan başka bir devâ keşf edemediği cihetle vesâ'it-i mezkûrece ma'rûz üzre ber-devâm oldukça tifüs ve hummâ-yı râci'a hastalıklarının memleketimizden mündefî' olmasına intizâr bir temennî-i muhâlden başka bir şey olamayacağından ve binâberîn bütün tedâbîrin ancak ve ancak hastalığın tahdîd-i tahrîbâtına münhasır kalacağı muhât-ı ilm-i sâmi-i cenâb-ı nezâret-penâhîleri buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî Cumâde'l-ûlâ sene 1335 ve fî 18 Mart sene 1333.

Sıhhiye Nâzıra nâmına
 Sıhhiye Müdüri-i Umûmi Vekîli
 [imza]

عَدْلِيَّة نِزَارِي

رأيه نظري وكاتبه

أمر بفرقة مديرية

عاش

٨٤

١٧٦٩٠

عاش

اقم

وهد

استأنجك ودايمي توفيقاً هذه ايجابات صحبه به عدم رعایت نتیجی اولردن بعضی ضمه لعلك فهدر ایسه ههینس ریجارت استیانف
مدعی عمی کلنده باتدکره اشعار قلمی لعلك ضمه لعلك اندفاعی ایچره لازم کلمه تدابیرك انخاری منقذ هم عمیه آصفانه لریده
ایلیبیده امر و زمانه حضرت مه لاله لاله ای و دلاله لاله ای و مار لاله

عبدیه نظری
نشان

لوایه

İstanbul'da sağlık şartlarına dikkat edilmemesi sebebiyle tifiis hastalığının zuhur etmiş olduğu ve hastalığın önlenmesi için gereken tedbirlerin alınması hakkında Adliye Nezareti'nden Dahiliye Nezareti'ne gönderilen yazı.

10 Mart 1918

Adliye ve Mezâhib Nezâreti
Umûr-ı Cezâ'îye Müdüriyeti
Aded:
84/17692

Dâhiliye Nezâreti Vekâlet-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri,

İstanbul Vilâyeti Tevkîfhânesi'nde icâbât-ı sıhhiyeye adem-i ri'âyet neticesi olarak tifüs hastalığının zuhûr eylemiş olduğu Dersâdet İstînâf Müdde'î-i Umûmîliği'nden bâ-tezkire iş'âr kılınmış olmağla hastalığın indifâ'ı için lâzım gelen tedâbîrin ittihâzı mütevakkıf-ı himem-i aliyye-i âsafâneleridir. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 26 Cemâziye'l-evvel sene [1]336 ve fî 10 Mart sene [1]334.

Adliye Nâzırı nâmına
Müsteşâr
[imzâ]

خلاصه

رئیس انجمن دولتی
صحتی و بهداشتی
مد

۲۶۸۰
۲۶۱

دخیه تقارن جلیله سنه

دولتوا صدم حفرندی

شهر حالک اوده فقورنده یاری ایلی کونته قدر بک ارفعده شهر اوده درت و باوقه سنک
معاینه باقر بولور یه نیچوسنه . قنیت اولدوق صیه هدی بی افاده بیله معره قدر اولیار .
اروزمانه حقدت مرله اولمشله .

استانبول دالیسی

ع

۳۱ مای ۱۹۲۰

۳

Beyoğlu'nda ortaya çıkan dört veba vakasının bakteriyolojik muayene neticesi tespit edilmiş olduğunun bildirildiğine dair İstanbul Valiliği'nden Dahiliye Nezareti'ne gönderilen yazı.

31 Mayıs 1920

İstanbul Vilâyeti
Sıhhiye Müdîriyeti
Aded:
2480/641

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri,

Şehr-i hâlin on dokuzundan yirmi ikinci gününe kadar Beyoğlu'nda zuhûr eden dört vebâ vak'asının mu'âyene-i bakteriyolojiye neticesinde müsbet olduğu Sıhhiye Müdîriyeti ifâdesiyle ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 31 Mayıs sene [1]336.

İstanbul Vâlisi
[imzâ]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
صِحْحَانِی
مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ
مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ
مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ

دعوتیه - به عهد

صِحْحَانِی

معرض حکم کردید :
سفر اول و اولون لایحه سرتهی ۱۳۴۷ و ۱۳۴۸ نور و تذکره جیده صوابتت شهره هوا :
بازو بولوروی عثمانيه اعصار ایدیه ملک ایسی و سر دیکره قاسیولوق اولوق اولوق و تقویه ایله قهقهه وقت و نایله
سیر و دریلدیه قهقهه ایله کافی مقدارده ایسی ایسیر رسیده ده بالافیه برآخیه بولوروی ایسیر
تاریخده ایسیر تقویه ایسیر ایسیر ایسیر ایسیر ایسیر ایسیر ایسیر ایسیر ایسیر ایسیر
خلق تقویه ایسیر ایسیر ایسیر ایسیر ایسیر ایسیر ایسیر ایسیر ایسیر ایسیر

محمد طایف
محمد بن عبد الرحمن
محمد بن عبد الرحمن

۱۳۴۷
۱۳۴۸

Bakteriyolojihane-i Osmani'de tifo aşuları peyderpey hazırlanarak halkın aşılmasına başlanıldığına dair Sıhhiye Nezâreti'nden Dahiliye Nezâreti'ne gönderilen yazı.

24 Kasım 1921

Bâb-ı Âlî
Sıhhiye Nezâreti
Sıhhiye Müdüriyet-i Umûmiyesi
Hıfzu's-sıhha-i Umûmiye Şu'besi
Aded
Umûmî: 36461
Hususî: 30

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Müsta'celdir.

Ma'rûz-ı çâkerleridir,

Şeref-vârid olan fî 24 Teşrîn-i Sâni sene [1]337 târih ve 12787/71 numaralı tezkire-i celîle-i cenâb-ı nezâret-penâhîleri cevabıdır:

Bakteriyolojihâne-i Osmânî'de ihzâr edilecek aşî ve serumlara karşuluk olmak üzere tefrîk edilen tahsîsât vakt ü zamanıyla Mâliye'den verilmediği cihetle bidâyetde kâfî mikdârda aşî istihzâr edilememiş ise de bi'l-âhire biraz akçe bulunarak 21 Teşrîn-i Sâni sene [13]37 târihinden i'tibâren tifo aşîsî istihzârına başlanılmış ve peyder-pey yetiştirilerek emrâz-ı sâriye mücâdelesî me'mûrları ma'rifetiyle halka tifo aşîsî tatbîk etdirilmekte olduğu ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 23 Rebî'ü'l-evvel sene 1340 ve fî 24 Teşrîn-i Sâni sene 1337.

Sıhhiye Nâzırı nâmına
Sıhhiye Müdür-i Umûmîsi
[imzâ]

Terkos gölünde şehre temiz su sağlamak için yapılan çalışmalar
İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 91544/3

حصکونسا حاسته خانه سنده عل ساریه قغوشی

Haseki Nisa Hastanesi'nde Bulaşıcı Hastalıklar Koğuşu
Son Devir Osmanlı Hastahaneleri, s. 3

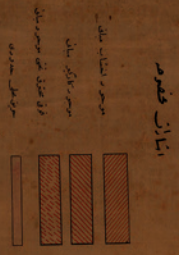

Haseki Nisa Hastanesi eczanesinden bir görünüş
Son Devir Osmanlı Hastahaneleri, s. 11

Haseki Nisa Hastanesi'nde Bulaşıcı Hastalıklar Koğuşu
Son Devir Osmanlı Hastahaneleri, s. 3

این طرح تصویب شده و در مرحله کارهای اجرایی است
 در تاریخ ۱۳۸۵/۰۵/۰۵
 مهندس مشاور: مهندس ...

تیمار باغچه ها

مهندس مشاور: مهندس ...
 تاریخ: ۱۳۸۵/۰۵/۰۵
 مکان: ...

مهندس مشاور: مهندس ...
 تاریخ: ۱۳۸۵/۰۵/۰۵

Yangın

و این کتب را در شهرهای مختلف
 در کتبخانهها و در مدارس
 و در کتبخانههای خاصه
 و در کتبخانههای عوامه
 و در کتبخانههای دولتی
 و در کتبخانههای خصوصی
 و در کتبخانههای خانگی
 و در کتبخانههای گنجینهها
 و در کتبخانههای کتابخانهها
 و در کتبخانههای موزهها
 و در کتبخانههای دانشگاهها
 و در کتبخانههای مراکز تحقیقاتی
 و در کتبخانههای مراکز فرهنگی
 و در کتبخانههای مراکز اجتماعی
 و در کتبخانههای مراکز علمی
 و در کتبخانههای مراکز هنری
 و در کتبخانههای مراکز ورزشی
 و در کتبخانههای مراکز تفریحی
 و در کتبخانههای مراکز خدماتی
 و در کتبخانههای مراکز بهداشتی
 و در کتبخانههای مراکز درمانی
 و در کتبخانههای مراکز آموزشی
 و در کتبخانههای مراکز پژوهشی
 و در کتبخانههای مراکز تحقیقاتی
 و در کتبخانههای مراکز فرهنگی
 و در کتبخانههای مراکز اجتماعی
 و در کتبخانههای مراکز علمی
 و در کتبخانههای مراکز هنری
 و در کتبخانههای مراکز ورزشی
 و در کتبخانههای مراکز تفریحی
 و در کتبخانههای مراکز خدماتی
 و در کتبخانههای مراکز بهداشتی
 و در کتبخانههای مراکز درمانی
 و در کتبخانههای مراکز آموزشی
 و در کتبخانههای مراکز پژوهشی

Yangınlara karşı herkesin evinde bir merdiven ile büyük bir fiçı içinde su bulundurması ve yangın sırasında kaçmayıp müdahalede bulunmaları hususunun tenbihi ile gereken kontrollerin yapılmasına dair İstanbul Kadısı'na hüküm.

26 Mayıs 1572

Yazıldı.

Dîvân'da Çavuşbaşı'na teslim olundu. Fî 13 Muharrem [sene 980].

İstanbul Kādısı'na hüküm ki: Mahmiyye-i İstanbul'da bi-kudretihi'llâhî Te'âlâ ahyânen hark vâki' olmakdan hâlî olmayup vâki' oldukda men' u def'i mühimmâtı tedârik olunmak ehemm ve elzem olmağın, mahmiyye-i mezbûre ahâlîsinden herkes evin üzerine çıkmağa kifâyet mikdârı nerdibân ihzâr etmek ve evlerinde bir büyük fuçı mevcûd su tutmak emr edüp buyurdum ki: Vusûl buldukda sen ki kādısın, bu husûsa bi'z-zât mukayyed olup mahmiyye-i İstanbul ahâlîsine muhkem tenbîh ve nidâ etdiresin ki her kim olursa olsun asla tevakkuf etmeyüp kendü evleri yüksekliğine göre nerdibân hâzır eyleleyeler ve bir büyük fuçı suyu dâ'imâ evlerinde mevcûd tutup bi-hikmeti'llâh anun gibi hark olduğı gibi kaçmayup tevâbî'i ile ve konşularıyla üşüp yeniçeri kullarım ve sâ'ir halk erişince nerdibânı koyup suyla ateşi men' ü def' etmeğe sa'y ü ihtimâm edüp evim yanmağa başladı deyü havf ve ihrâz etmekle kaçmayalar. Ba'de't-tenbîh her iki üç ayda çarşûya karîb ve harkdan mahûf ve muhâtara olan yerlere karîb olan mahallâtı bi'z-zât yoklayup görüp emrim üzre evlerine göre nerdibânları ve suyla dolu fuçları bulunmayup emr-i şerîfimin icrâsında ihmâl üzre olanları tutup subaşîya cerîmelerin aldurup te'dîb edesin ve bu husûsda ne vechile mukayyed olup tenebbüh ve tedârik eyledüğün arz edesin.

و بویانجه سویشده و سید
۲۲

لمسا تنول فاصتند کلمک بو تده لفرع کلک یازیلوی اولوق مفروضه زیاده لایمجام اولوزون کونوزیلده
لوشر تخیس مقفوتن حلقه لعدری لیریون تته لیکس ایمل لوشن لیدی اولولوشون مویشی تته و نالیکه
اولوشن میدرتن و ایلم تدارکه اولدو و تخی سدی عارفتن معلوم اولون لایمجام اولوق لایمجام اولوزون بویانجه
بایلدن مقید اولون سا بقا کونوزیلده کلمک مویشی تته و سیاق اولوشن میدرتیم و اولوشون لایمجام اولوزون بویانجه
مقیه اولون هانولوشمیدر نو ایلم تدارکه اولوشن لایمجام اولوزون بویانجه عارفتن بیلدیرون و ایلم سفالره بیلدیر
مکتبه باش و بونجه تقیتن لیلیون عیاقور ایله تقالی لاکه کبی اولوق و لوق اولور ایلمجه صولایله حاق اولون
و حاله لر و محضری و ولایله و ایلم تته لیلیون نصقی قایچه ایله و نصق لایمجام اولوزون بویانجه حاق اولون
نعایت الله تقالی و فح و اطمانت سبی و لایمجام اولوزون لایمجام اولوزون بویانجه لایمجام اولوزون بویانجه
لایمجام اولوزون بویانجه لایمجام اولوزون بویانجه لایمجام اولوزون بویانجه لایمجام اولوزون بویانجه
لوردر

Yangın hususunda fazlasıyla dikkatli olunması ve gereken hazırlıkların yapılarak herkesin görevine hazır durumda bulunmasına dair İstanbul Kadısı'na hüküm.

9 Temmuz 1572

Dîvân'da Subaşı'ya verildi. Fî 27 S [sene 980].

İstanbul Kādısı'na hüküm ki: Bundan akdem hükm yazılıp ihrâk husûsunda ziyâde ihtimâm üzre olup gönderilen emr-i şerîfimin mazmûnun halka i'lâm edüp tenbîh eylemen emrim olmuş idi. Ol emr-i şerîfim mücebince tenbîh ve te'kîd olunmuş mudur, ne vechile tedârik olunduğu sūd-de-i sa'âdetimde ma'lûm olmak lâzım olmağın buyurdum ki: Vardukda bu bâbda bi'z-zât takayyüd olup sâbıkâ gönderilen hükm mücebince tenbîh ve yasak olunmuş mudur, nicedir emr-i şerîfim üzre herkes mütenebbih olup hâzır olmuşlar mıdır, ne vechile tedârik olunmuşdur? Yazup sūd-de-i sa'âdetime bildirüp dahi sakalara bir berâber kimesneyi baş ve bûğ ta'yîn eyleyüp iyâzen bi'llâhi Te'âlâ anun gibi ihrâk vâki' olursa cümlesi su ile hâzır olup ve hamallara ve muhzırlara ve dellâllere de muhkem tenbîh eyleyüp nısfı kanca ile ve nısf-ı âharı gerdel ile hâzır olup bi-inâyetihi'llâhi Te'âlâ def' ve itfâsında sa'y ü ihtimâm üzre olalar ve bi'l-cümle bu husûsda ziyâde ihtimâm lâzımdır bâb-ı ikdâmda dakîka fevt eylemeyüp herkes nârin def' ve itfâsına müte'allik husûsları tedârik edüp hâzır ve âmâde olalar.

ارنگه قيسه وارنگه ورما عيج بكوهرى ضحى ههك و اعناه و ديوه و بشن ارنگه حيكه
لوزره لسبو بوقه ادرغ حقه لستبره و زلف اودده عريزه محرقه اودده سور و وولا كې سار ارنه
مرد و آينه ارجوه اوقه اوره كراشه سار ارنه متعلقه اودده لوزره و عهقه كيتو عريزه اوله قرضه
كلديك به ارجوه قرضه اوقه ندرم اكنى ما لستخول جانته اودده روت يسفايه و اصرى مراگې كراشه
ارننه متعلقه اودده لوزره و عهقه كيتو عريزه اوله اودده اودده اوزره عياله ارجوه ارنجكم و ارنجكمه
ارنگه اودده كراشه اوقه ر ادركلوى كراسته محرقه بيه قرضه ارنجكم سو ايسله عارن و وولا كيتوى
قايون و كندونى لستقا ابريه كراشه مبايعه ارجوه اوله طرف كوه سفينه ننه كلكولى ادرغ لوتون و كراشه
وت ارنه ننه لوزره و عهقه كيتو عريزه اوله قرضه اوله كلكي به اوقه بيه هظ اوره سوه موز
سز قوقه سدر و خصوص مرقوع ارجوه ذوه دوقه و دوقه سز
لستيو ادرستق و ارجيه بده خشي و صفنه بصورتى حكه سجنه ننه و مطقوه منقني ارنه اودده كراشه اصرى
اودده اركه و جهش بشرفقولى حمدتوه كوز ووب باى وجه هه عارن و وولا كيتوى ادرغ لوتون و وولا كيتوى
كراشه سار ارنه متعلقه اودده لوزره و عهقه كيتو عريزه اوله بيه اونه كلديك به اريه طابنه قرضه ارجوه
ننه لوزره كنده ميشر موز ايه عويله جهسه هيك بنه و كبر ادرستق سوكه بونه ملكه عدته اوتون و اودده كراشه
اصرى قينه اوتون و چينق اوتونى حمده هيمون و عارن و وولا كيتوى ارجويه بيه قرضه اركى سو ايسله كراشه ابريه اوقه
و عهقه كيتو عريزه اوله بيه اونه كلديك اونه قرضه ارجويه ننه كلكولى ارنه لوزره ملكه بوجبه اوزره اوله موب
و بوقره كيه رسفايه و اصرى مراگې ننه كلكولى ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ و عهقه كيتو و كير وقتد اوتونى كرس
عقبه سنده ايه مواتد و عاقبت ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ
در سمرقند عمن و ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ
مدينه و كلكى كې قينه و اهنه ارجويه ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ ادرغ
و بونا خنده

Istanbul'da meydana gelen yangından sonra yeniden inşa edilecek ev, dükkân ve sair binalar için gereken kereste ve diğer inşaat malzemelerinin depo ve dükkanlarda saklanmaması ve yangından önceki fiyatlarla satılması konusunda لازم gelenlerin uyarılmasına dair İznikmid'e gönderilen hüküm.

9 Temmuz 1718

İznikmid Kādısı'na ve İznikmid'de Dergâh-ı Âlî Yeniçerileri Zâbiti haseki ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Bundan esbak bi-kazâ'illâhi Te'âlâ mahmiyye-i İstanbul'da vâki' olan harîkde muhterik olan büyüüt ve dekâkîn ve sâ'ir ebniyenin müceddeden binâsı için iktizâ eden kereste ve sâ'ir ebniyeye müte'allik olan levâzım ve mühimmât işbu harîkden evvel fûrûht olunageldiği bahâlarıyla fûrûht olunmak lâzım iken hâlen İstanbul cânibinde olan rû'esâ-yı sefâyin ve ashâb-ı merâkib kereste ve sâ'ir ebniyeye müte'allik olan levâzım ve mühimmâtı işbu harîkden evvel alınageldiği üzre mübâya'a etmek için İznikmid'e vardıklarından İznikmid'de olan kereste ashâbı iddihâr eyledikleri keresteyi mücerred ziyâde bahâya fûrûht eylemek sevdâsıyla mahâzîn ve dekâkînlerin kapayup ve kendüleri ihtifâ etmeleriyle kereste mübâya'ası için ol tarafa giden sefîneler tehî geldikleri ilâm olunup ve kereste ve sâ'ir ebniyenin levâzım ve mühimmâtı işbu harîkden evvel fûrûht olunageldiği bahâ üzre bey' olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum şeref-yâfte-i sudûr ve husûs-ı merkûm için kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadrühû mübâşir ta'yîn olunmağla, imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz; işbu emr-i şerîf-i vâcibü'l-imtisâlim vusûlünde bir sûreti mahkemedde sicillâta sebt ve mazmûn-ı münîfini anda olan kereste ashâbına ilân ve işâ'at ve cümlesini buldukları mahallerden getürdüp bi-eyyi vechin-kân mahâzîn ve dekâkînlerin açdırdup iddihâr eyledikleri kereste ve sâ'ir ebniyeye müte'allik olan levâzım ve mühimmâtı işbu harîkden evvel bey' olunageldiği bahâ ile tâlibine fûrûht eylemeleri için tenbîhi lâzım gelenlerin mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle cümlesine muhkem tenbîh ve te'kîd eylesiz. Şöyle ki: Bundan sonra medîne-i mezbûrede olan kereste ashâbı mütenebbih olmayup ve muhtefî oldukları mahalden çıkmayup ve mahâzîn ve dükkânların açmayup ve kereste ve sâ'ir ebniyeye müte'allik levâzım ve mühimmâtı işbu harîkden evvel bey' olunageldiği üzre fûrûht etmeyüp ziyâde bahâya fûrûht eylemek sevdâsıyla kerestelerin iddihâr ve bu tarafdand giden rû'esâ-yı sefâyin ve ashâb-ı merâkib yine tehî gelmek ihtimâli olur ise sonra bir vechile cevâba kâdir olamayup ukûbet-i şedîde ile mu'âhaz ve mu'âkab olmaları mukarrerdir. Ana göre cümleye habîr ve âgâh ve muhkem tenbîh ve te'kîd ve mütenebbih olmayanları isim ve resmleriyle arz ve ilâm eyleyüp siz dahi vech-i meşrûh üzre sâdır olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfini tenfîz ve icrâda her biriler cidd-i tâmm ve gereği gibi takayyüd ve ihtimâm eyleyüp hilâfını irtikâbda gâyetü'l-gâye ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene [1]130.

Benim Vezîrim,

Böyle vakitte bu Devlet-i Aliyye'ye haber eylemek cümledenize vâcib ve belki farz olduğu mukaddemâlarda dahi aynı ile yazılmış idi. Gayri sıyânet[en] li'l-mîrî ve mühimmât-ı seferimin tekâmîli matlûbundur. Kâr-hâne-i mezkûrun tanzîmi ve adem-i tanzîmi size müfevvezdir, mücerred murâdı su'âldir. Heman Hakk Te'âlâ hazretleri cem'î âfâtdan mahfûz eyleye. Âmin.

Şevketlü, kudretlü, kerâmetlü, adâletlü veliyyü'n-ni'am efendim Pâdişâhım,

Beyaz üzerine merhamet-efzâ-yı sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı mekârim-meşhûnları vârid ve vâsıl ve mefhûm-ı hakâyık-mersûmuna ittîlâ'-ı çâkerânem muhît ve şâmil olmuşdur. Anâsır ve ecsâmı meknûne olan havâss-ı fâ'il-i muhtâr celle celâlühû hazretlerinin masnû'âtından olup irâde-i aliyyesi ta'alluk eylediği takdîrde tabî'at-ı nâriyede müstetir hâssa-i ihrâkı zıddına tahvîl □" nass-ı kerîmi ile sâbit olmakdan nâşî li'llâhi'l-hamd ve'l-minne bu gece tennûre-i kazâdan şerâre-gîr-i sûtû' ve zuhûr olan harîk-i cesîm âb-yârî-i inâyet-i Bârî ve rişme-pâşî-i dest-i du'â-yı tâc-dârîleri ile muntafî olmuşdur. Abd-i memlûkleri akîb-i harîk-i kebîrde Dersâdet'e vürûdum isrinde büyüüt ve dekâkîn ve habbâz firunları ve sâ'ir emâkin ve hucurâtda telâş cem' olunmamak veya kalmamak husûslarını te'kîd ve tenbîh zımnında mü'ekked ve müşedded buyuruldular ısdârıyla iktizâ edenlere tavsiye ve telkîn ve aralık aralık infâz-ı mazâmînine ihtimâm ve dikkatde taksîr eylemediğine binâ'en hatt-ı şerîf-i şevket redîflerinde bu maddenin tasrîhi mahz-ı kerâmet olduğu bî-iştibâh olmağın, husûs-ı mezbûr için tekrâr lâzım gelenlere ekîd ve şedîd buyuruldular tahrîr ve tenfîzlerine ale'd-devâm nezâretde dakîka fevt olunmayacağı ve Arabacı Ocağı zâbitânı getürdülüp emr-i şâhâneleri mücebince kâr-hânede mevcûd edevât ve mühimmâtın muhafazasına mahall-i me'men tedârîki istizmâc ve istifsâr olundukda Şehremîni'nde atîk Baruthâne'nin etrâfı ateş isâbetinden masûn ve mahfûz bir mevzi'-i vasî olduğundan top arabaları ve arabacı kâr-hânesine müte'allik mühimmât ve levâzım mukaddemâ kâr-hâne-i mezkûre muhterik olduğu esnâda mahall-i merkûma nakl ve cedîd ve atîk ve bir taraftan yapılan mühimmât ol mevzi'â vaz' olunmak hasebiyle kâr-hânede olan şeyler makûle-i cüz'iyâtdan idüğünü ihbâr etmeleriyle bundan sonra iktizâsı mülâhaza ve vech-i münâsibi ihtiyâr olunacağı ve Mîr-ahûr Ağa kullarını irsâlleri ayn-ı inâyet olup Hakk'a hamd olsun, âsâr-ı teveccühâtı berekâtıyla mazarrat-ı âteş ber-taraf olduğu ma'lûm-ı âlîleri buyuruldukda emr ü fermân şevketlü, kudretlü, kerâmetlü, adâletlü veliyyü'n-ni'metim efendim Pâdişâhım hazretlerindir.

[10 B 1203]

استانبول قاضی قاضی
 دار السلطنة السنيمة واقع خانة لرك وانشا ايدى معلو اولان اصناف و كاندنك عبا واللهم
 اتنه محافظه بحونه اون بش كيرى كونج بركه اوچا قلدنك قور و ملير سو بردوب قبولرى و كيريه
 و دكاندى يانيريد و له كلمه كيرى كچه كنه ذره بر و بوضوصه اصحاب بيوت و دكاندنك دقت
 اتيه كيرنه اراق اراق اوچاق باجه لرى طوطش عقده خالى اولدوغ و حفيظ الله الشى
 ايدرايه عبا و الله مظهر ضار اوله حقدى ملاظه دن غير عبيد اولدوغنه عبا و الله ك محافظه
 كيجو بوضوصه دقت واجبه ذمت اولوق ملا سبيله ذكراوشان بيوت و دكان كيرى اصحاب
 خانه و دكاندى بر معق و قدیم اون بش كيرى كونج بر دفعه سو بردوب قور و ملير خانه لرينك
 قبولرى اولك و دكاندى يانيريد و له كلمه كيرى خصوصه اراحم شيه نعلق اتمكده ايجدى استانه اعليه
 اولان محلات اما ملير و انش ايدى مالوف اصنافك كتحذ او بليت بشيدير حصور كزه
 جلب بر له محله لرى اهالي لرى خانه لرينك باجه لرين فرغان اولدوغ اوزره اون بش
 كيرى كونج بر دفعه و كذا لك انش ايدى مالوف اولان اصناف و دكاندنك اوچا قلدنك
 سو بردوب قور و ملير خانه لرى قبولرى اولك و دكاندى يانيريد و له كلمه لرين اعه محله لرى
 اهاليه و كتحذ او بليت باشيلير اصناف لرينه اقام و تنبيه مبادرت الميريز كوش هم شيريه
 القاء و تفهيم مبادرت و خلافتند خذرو مجانبت الميريز كوش
 ۱۵

Yangınların önlenmesi için ev ve dükkân bacalarının on beş yirmi günde bir temizlenmesine dair İstanbul Kadısı'na hüküm.

13 Ağustos 1813

İstanbul Kādısı fazîletlü efendi,

Dârü's-saltanati's-seniyye'de vâki' hânelerin ve ateş ile memlû olan esnâf dükkânlarının ibâdu'llâhı ateşden muhâfaza için on beş yirmi günde bir kere ocaklarının kurumlarını süpürdüp kapuları önlerine ve dükkânları yanlarına dökegelmişler iken geçen seneden berü bu husûsa ashâb-ı büyüüt ve dekâkînden dikkat etmediklerinden aralık aralık ocak bacaları tutuşmaktan hâlî olmadığı ve hafîzu'llah ateş zuhûr eder ise ibâdu'llâha mazhar-ı hasâr olacakları mülâhazadan gayr-ı ba'îd olduğundan ibâdu'llâhın muhâfazası için bu husûsa dikkat vâcibe-i zimmet olmak mülâbesesiyle zikr olunan büyüüt ve dekâkîn ashâbı hâne ve dükkânlarını ber-mu'tâd-ı kadîm on beş yirmi günde bir def'a süpürdüp kurumlarını hânelerinin kapuları önüne ve dükkânları yanına dökmeleri husûsuna irâde-i seniyye ta'alluk etmekle, imdi Âsitâne-i Aliyye'de olan mahallât imâmîlerini ve ateş ile me'lûf esnâfın kethüdâ ve yiğitbaşılarını huzûrunuza celb birle mahalleleri ahâlîleri hânelerinin bacalarını fermân olunduğu üzre on beş yirmi günde bir def'a ve kezâlik ateş ile me'lûf olan esnâf dahi dükkânlarının ocaklarını süpürdüp kurumlarını hâneleri kapusu önüne ve dükkânları yanına dökmelerini e'imme mahalleleri ahâlîsine ve kethüdâ ve yiğitbaşılar esnâflarına ifâde ve tenbîhe mübâderet eylemelerini gûş-i hûşlarına ilkâ ve tefhîme mübâderet ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz deyü.

Fî 15 Ş sene [1]228.

استانبول فانیس فیضیله ننگ
 بحکمہ السعدی در سعادت و صریح ظهور ایتجا مسر ضوز ننگ جانی مکن دکلا به ص حبالبان اطرافه سرب ناد سنده
 عباد الاهی و تن به نمنده در سعادت نه مجد دانت اولنه جن بیوت و دکا کین و ابنیه ساره ننگ طشه جانلر و صی فلر نخته
 فایله اولمیوب و قره صیقن با یلمیوب خاص فرس ندن کار کیر صوه اولق اوزر دانت اولنسر و ارالینه بر راجعق
 بر افیده رق مها مکن اتصاله قورتارلسر با خط یما یون سمان نظام نوی به ربط اولنه صی نظام مذکورک دستور
 اللعل طوئلسر خصوصى بودند اقدام اقتضا بدلمره خطا با سبافوزرینه فرمانلر اصداریه مقبیه و ناکید اولمش و کیفیت
 اولوقت خاصه معماران انا طر فندته اقتضا بدلمره مقبیه قلمشتر ایدم صکره لر تصفد و ایتتام اولند نغدن بخار نغدر خلالت
 نظام ابنیه ناسنه متبجی سر اولمقد و بوجارت فر خاصه معمار اولنلر طر فلر ندن تخور و تحقیق المیه متبجی سر اولنلرک
 نام یلرینی باب عالی به انخا ایتجا طر ندن نشت ایکنده اولدنر ظاهر اولدر رق الحاله بنده مجد دانت اولنغده اولاخانه کیر
 اطراف و صی فلر احساب ناسنه و ابنیه اوزرینه تحت الساهجه ناسنه و بر برینه اتصاله التزام اولنغده اولد نغدن غیر
 هر بجاننک بر برینه اتصاله جمیلده صریح ظهور اوله اطرافه سربت ایدم عباد الاهی ضرورت و نوعه کللمده اولدنر
 مشهور اولد نغدن بو خصوصک قاعده معماریه به تطبیقا کمنیه ضرر اولمبجی و مستقر و ایدار اوله جن صورته مقدمه
 و بر لیش اولان نظامک تا کید ایدم مقولت اولنغده اولان بیوت و دکا کین و ابنیه ساره ننگ اطراف و صی فلرک
 احتیاج و ابنیه اوزرینه تحت الساهجه ناسنه سندن منع اولدری لازم ضرر اولمغده ایدم قیما بعد مجد دانت اولنه جن
 بیوت و دکا کین و ابنیه ساره ننگ اطراف و صی فلر تحت فایله و قره صیقن اولمیوب جمله خاص ضرر لیکر کیر صوه اولق
 و ایللمبجی خانه و دکا کینک او جا فلر کونکدن طوغله اولدی لیکر کیر مقبول او جا قانت فلنق و کلنک صبق و دستنه
 کوره مها مکن اتصاله قورتارلقن اوزرینه مقدمه اولان نظام مستحکم کالاکر اسنه وقت و اگر بنار
 نغدر ندن بری خلاف نظام یا بجه متبجی سر اولور ایدم با تحقیق اقتضای نامیلر ن باب عالی به بلاغرض انها ایکنده بویا به
 قطعا مسامحه و نوعه کلی سنه ایتتام الملبجی خصوص خاصه معمار مقبیه خطا با سبافوزرینه فرمانلر اصداریه مقبیه
 اولمش و ابنیه خصوصنه معقن اعدای سر عیبه ظهور نه سربت هر یقندن منع ایچون اخبار اولنده استونظامک نقص
 و حطلدن قایم خصوصى لازم کللمره خطا با فرمانلر اصداریه مقبیه و ناکید قلمش اولد نغدن سرفر بو خصوصه علی الادام
 ایتتام و وقت برله خلاص حرکت و نوعه کللمه سبابت ایدم سن جو

Yangınların önlenmesi mümkün olmamakla birlikte yayılmasının önüne geçmek için yeni yapılacak ev, dükkan ve sair binaların dışları ve saçaklarının tahta kaplama değil kargîr sıva yapılması ve aralarında mümkün olduğuna kadar açıklık bırakılmasına dair İstanbul Kadısı'na hüküm.

30 Temmuz 1824

İstanbul Kādısı fazîletlü Efendi,

Bi-hikmeti'llâhi Te'âlâ Dersaâdet'de harîk zuhûr etmemesi sûretinin çâresi mümkün değil ise de hasbe'l-îmkân etrâfa sirâyet maddesinde ibâdu'llâhî vikâye zımında Dersaâdet'de müceddeden inşâ olunacak büyüüt ve dekâkîn ve ebniye-i sâ'irenin taşra cânibleri ve saçakları tahta kaplama olmayup ve kara saçak yapılmayup hâlis horasândan kârgîr sıva olmak üzre inşâ olunması ve aralarına biraz açıklık bırakılarak mehmâ-emken ittisâlden kurtarılması bâ-hatt-ı hümayûn-ı şâhâne nizâm-ı kavîye rabt olunarak nizâm-ı mezkûrun düstûru'l-amel tutulması husûsu bundan akdem iktizâ edenlere hitâben beyâz üzerine fermânlar ısdârıyla tenbîh ve te'kîd olunmuş ve keyfiyet ol vakt Hâssa Mi'mârı Ağa tarafından iktizâ edenlere tenbîh kılınmış ise de sonraları takayyüd ve ihtimâm olunmadığından neccâr kalfaları hilâf-ı nizâm ebniye inşâsına mütecâsir olmakda ve bu cesâret dahi Hâssa mi'mârı olanlar taraflarından taharrî ve tahkîk ile mütecâsir olanların te'dîblerini Bâb-ı Âlî'ye inhâ etmemelerinden neş'et etmekde olduğu zâhir olarak el-hâletü hâzihî müceddeden inşâ olunmakda olan hânelerin etrâfı ve saçakları ahşab inşâ ve ebniye üzerine tahte's-semâ ve cihân-nümâ binâ ve birbirine ittisâli iltizâm olunmakda olduğundan gayri her bir hânenin birbirine ittisâli cihetiyle harîk zuhûrunda etrâfa sirâyet ile ibâdu'llâha zarar ve hasâret vukû'a gelmekde olduğu meşhûd olduğundan bu husûsun kâ'ide-i mi'mâriyeye tatbîkan kimesneye zarar olmayacak münferid pây-dâr olacak sûretle mukaddemâ verilmiş olan nizâmın te'kîdiyle o makûle inşâ olunmakda olan büyüüt ve dekâkîn ve ebniye-i sâ'irenin etrâf ve saçaklarının ahşabdan ve ebniye üzerine tahte's-semâ' ve cihân-nümâ inşâsından men' olunmaları lâzimedden olmağla, imdi fîmâ ba'd müceddeden inşâ olunacak büyüüt ve dekâkîn ve ebniye-i sâ'irenin etrâf ve saçakları tahta kaplama ve kara saçak olmayup cümlesi hâlis horasanlı kârgîr sıva olmak ve yapılacak hâne ve dekâkînin ocakları künkden tuğla örülü kârgîr kuburlu ocak inşâ kılınmak ve mahallinin dıyk ve vüs'atine göre mehmâ-emken ittisâlden kurtarılmak üzre mukaddemâ verilmiş olan nizâm-ı müstahseninin kemâkân icrâsına dikkat ve eğer neccâr kalfalarından biri hilâf-ı nizâm yapmağa mütecâsir olur ise bi't-tahkîk iktizâ-yı te'dîblerini Bâb-ı Âlî'ye bilâ-garaz inhâ etmeğe ve bu bâbda kat'â müsâmaha vukû'a gelmemesine ihtimâm eylemesi husûsu Hâssa Mi'mârbaşısı'na hitâben beyâz üzerine fermân-ı âlî ısdârıyla tenbîh olunmuş ve işbu ebniye husûsuna müte'allik de'âvî-i şer'iyye zuhûrunda sirâyet-i harîkden men' için ihtiyâr olunan işbu nizâmın naks ve halelden vikâyesi husûsu lâzım gelenlere hitâben fermânlar ısdârıyla tenbîh ve te'kîd kılınmış olduğundan siz dahi bu husûsa ale'd-devâm ihtimâm ve dikkat birle hilâfî hareket vukû'a gelmemesine mübâderet eyleyesin deyü.

Fî 3 Z sene [1]239.

استانبول فیضیلتی انقدر
آستایقارت و السیظ نغوز باسج
باور اینر و حجاز المله لازمه انقدر
کفظ لوازینر او المله لازمه انقدر
انجا به وجه برنا بقصود صراف
کفاز و سارنقضا ایکنر حجاز
علا معینون فوار او کوانقا
بقظ کیمک کوندرم ویره
نام المله اینر نغوز باسج

İstanbul ve çevresindeki yangınların çoğu ocak fırınlarından kaynaklandığından, ahalinin evlerindeki ocak bacaları ile işlerinde ateş kullanan ekmekçi, simitçi, şekerci ve helvacı gibi esnafın fırınlarını temiz tutmaları ve gece gündüz sürekli kontrol etmelerine dair İstanbul Kadısı'na hüküm.

17 Temmuz 1825

ŞSA.İKS, 106, vr. 25b, hk. 1

İstanbul Kādısı fazîletlü efendi,

Asitâne-i Sa'âdet ve havâlîsinde ne'üzü bi'llâhi Te'âlâ zuhûr eden harîkden ekserîsi ocak fırınlarından neş'et edüp ahâlî-i mahalle ve ashâb-ı büyüüt ocaklarının bacalarını ve habbâz ve simidci ve şekerci ve helvacı misillü kârlarında ateş isti'mâl eden esnâf tâ'ifesi fırınlarını aralık aralık tathîr ve gecede ve gündüzde bakup tahaffuz-ı levâzımını icrâ eylemeleri lâzime-i zimmetleri ve bu husûsa takayyüd zâbitânın dahi muktezâ-yı me'mûriyetleri olmak hasebiyle bu def'a izzetlü Yeniçeri Ağası'na ve Bostancıbaşı Ağa'ya ve Cebebaşı Ağa'ya mahsûs beyâz üzerine buyuruldular neşriyle bu emr-i ehemme ihtimâmları tenbîh ve te'kîd olunmuş olmağla, imdi siz dahi mahallât imâmlarını ve esnâf kethüdâları ve sâ'ir iktizâ edenleri huzûrunuza celb ve cem' edüp ahâlî-i mahalle ve ashâb-ı büyüüt hâneleri ocaklarının bacalarını süpürdüp merdibânını alâmeti için kapuları önüne ilkâ ve habbâz ve simidci ve şekerci ve helvacı misillü ateş isti'mâl eden esnâfın dahi fırınlarını gereği gibi tathîr eylemelerinden başka gecede ve gündüzde dîde-güşâ-yı teyakkuz ve basîret ile ocak ve fırınlardan ne'üzü bi'llâhi Te'âlâ ateş hudûs etmemesi husûsuna takayyüd-i tâmm eylemelerini tenbîh ve te'kîde mübâderet eyleyesiz deyü.

Fî gurre-i Z sene [1]240.

[Derkenâr]Bu def'a harîkde muhterik olup henüz binâlarına şürû' olunacak ebniye haklarında emr-i âlî.

İstanbul Kādısı fazîletlü efendi,

İrâde-i ezeliye-i hazret-i fa"âlün limâ yürîd eğerçi mukadderât-ı murâdün-bihâdan tahallûf etmeyerek lâ-cerem vukû'a geleceği müteyakkin ve bedîdâr ise de işbu âlem-i âs-yâbda çâre-cû-yı sebep-i matlab olmak âdet-i beşeriyeden olduğuna binâ'en bi-kazâ'i'llâhi Te'âlâ vukû' bulan harîkde zâhire sirâyet maddesine sebep görünen şeylerin men'iyle lâzime-i tahaffuzun icrâsına mübâderet lâzimededen olmaktan nâşî bu def'a Çarşû-yı Kebîr'de muhterik olan sırik ve cıların muktezâ-yı san'atları dâ'imâ kereste i'mâlinden ibâret ve destereci ve eğeci esnâfının dahi ateş i'mâline mütevakıf olmaktan nâşî bunların dükkânlarının ba'zı münâsib mahallere nakliyle esbâb-ı tahaffuza medâr olmak için ashâb-ı dekâkine ve nakl olunacak mahallerde bulunan menâzil ashâbına ve sâ'ire mahzûr ve mazarratı mûcib olmayacak hâlî ve münâsib mahaller tahkik olunarak oralara nakl ve iktizâsına göre desterecilerin birâzi dahi Payzen Hanı'na iskân olunup zikr olunan sırikçılar dükkânlarının bir sıraya inşâsı uyabildiği sûrette li-ecli't-tahaffuz alt başına ve üst başına esnâfça birer yüksek taş duvar bina eylemeleri ve tabancacılar ve makasçılar dahi dükkânlarını beş zirâ' kaddinde ve dört tarafı taş duvar ve üstleri tolos kemer veyâhûd üzerleri yatırma kiremidli ve altı Horasan sıva tavanlı ve önleri sacdan kanat ve kapu ile mestûr olup aslâ ahşab kepenk ve saçak ile olmamak üzere kârgîr olarak binâ etmeleri ve boyacılar dahi kârgîr olarak inşâ ederler ise yerlerinde ibkâ ve adem-i iktidârları sûretinde bunlar dahi münâsib mahalle nakl olunmaları ve Çarşû-yı Kebîr'de kalacak kuyumcu ve sâ'ir esnâf dükkânları önlerinde olacak sedd ve peykelerini tuğladan veyâhûd Malta taşından yapup dükkânlarının ve gediklerinin beynlerinde olan fâsıla tahtalarının dahi yüzlerine teneke kaplatmaları ve sâ'ir esnâf dahi yapacakları dükkânlarını nizâma tatbîkan yapup yerlerinde ibkâ kılınması ve muhterik olan ve bundan böyle yapılacak ispençiyâr ve hekim dükkânları dahi kârgîr olarak inşâ olunmak üzere Etibbâ-i Hâssa izzetlü fazîletlü efendi hazretleri tarafına buyuruldu ısdârıyla ruhsat verilmesi ve bâlâda zikr olunduğu vechile doğramacı esnâfı esnâf-ı sâ'ire ile berâber münâsib mahallere nakl olunacak ise de işbu doğramacı ve çilingir esnâfı misillü nâsa ekseriyâ lüzûmlu olan esnâfdan birazının dükkânları semt ve münâsebeti göre birer çâr-yek atım atım münâsib mahallerde münferidce inşâ etdirilmesi ve börekçi ve simidci fırınlarından çıkan kışılçım ahşaba yetişmemek için ocaklarının ağzına kârgîr kemer çevirüp yâhûd horasanlı tavan binâ ve talaş için bir mahfûz mahal inşâ ederek nizâmları vechile ziyâde talaş almamaları ve bunlar ve gerek sâ'ir ateşle i'mâl-i san'at eden esnâf dükkânlarının etrâfı ana duvarı olarak taş duvarlar ile ihâta edüp duvarı dahi kiremiden yukarı çıkarmaları ve bi'l-cümle dükkânların saçakları sacdan yapıp iktidârı olmayanlar ahşabla yaparlar ise de kiremid altını hâlis harc ve tuğla ile döşedüp ve tahtını mertek üzerlerine sıva ile Bağdâdî saçak inşâ eyleyüp ve dirsekleri dahi demirden olması ve dükkânlarda asılı kepenk olmayup kepenkleri parça tahtalardan olarak gündüzleri dükkânları tahtına hıfz ve gece yerine vaz' etmeleri veyâhûd biraz alınan dolapları şeklinde devşirilür kepenk yahûd sürme kepenk yapmaları ve içlerinde ashâbının beytûtet edecekleri kasap ve şekerçi ve helvacı ve çörekçi ve kadayıfçı ve bakkal ve sâ'ir bu makûleden başka dükkânlarda aslâ oda yapılmayup ve zikr olunan dükkânlarda dahi hâricden nerdibân ve kapulu oda inşâ olunmayup yalnız kendülerine beytûtet için mahsûs olmak üzere muhtasarca binâ olunması ve zinhâr kahve dükkânları inşâ olunmaması ve esîrci esnâfı sınıf-ı kesîr olup temekkün etdikleri çarşûlarının kârgîr olması lâzimededen ise de muhterik olan mahallerinin kârgîr inşâsı vakte muhtâc ve Lâleli Vakf-ı Şerîfi'nin alt katında kâ'in odalar dört yüz kadar nüfûsa vâfî olacağına mebnî esnâf-ı mezkûre şimdilik zikr olunan mahalde bi'l-icâre sâkin olmak isterle ise cânib-i vakf-ı şerîfe dahi menfa'ati mûcib olacağından esnâf-ı merkûmeyi tarafınıza celb ederek ma'rifet-i şer' ve izn-i vakf-ı şerîf ile mahall-i mezkûra nakl ve iskânlarına râbîta verilmesi ve fîmâ ba'd ahşab hâne yapılmayup kârgîr inşâ olarak bunlarda kat'â peyke ve pîş-gâh ve çardak misillü ahşaba müte'allik şey binâ olunmayup ve kârgîre muttasıl ahşab dükkân inşâ kılınmaması ve kadîmî vechile bundan böyle dahi ehl-i İslâm binâlarının kadleri on dört ve re'âyânın on iki zirâ' olmak üzere inşâ olunup ancak menâzil ashâbının zî-kudret olanlarına veyâhûd ashâb-ı menâzil masârifinde irzâ olunarak muttasıl olan hâneler arasında kiremiden bir zirâ' mikdârı yukarı kârgîr duvar yapıldırılması ve yapılacak

hânelerde yelkovan olmayup saçak üzerinde olan uçdaki kiremidi tutmak için batırma hâlis horasanlı harc ile serpi ta'bîr olunur saçak inşâ olunması ve ba'de ezîn ocaklar künk ve müceff tuğladan olmayup kârgîr kuburlu ocak inşâ kılınması ve tahta-pûş ve cihânnümâ ve kemâ fi'l-kadîm on sekiz parmakdan ziyâde şeh-nişîn binâ olunmayup eğriler dahi sıvalı olarak yapu yüzünde aslâ ahşab görünmemesi ve ehl-i İslâm'dan kârgîr menzil binâ edeceklerine ruhsat verilmesi ve menâzilin dört tarafı dolma duvar olması ve bu makûle vukû' bulan harîklerde adem-i takayyüdden nâşî herkes hânelerini tevsî' garazıyla mârrîn ve âbîrînin hakkı olan tarîk-i caddeden bir ikişer parmak ve ba'zan dahi ziyâde yer alarak Âsitâne-i Sa'âdet'in ekser sokakları daralmış ve müzevvâlaşmış olduğundan o misillü dar sokaklı hâneler pencere pencereye olarak gece mum yaktıklarında makarr-ı nisvân olan mahallere hilâf-ı şer'-i şerîf yek-diğerin nezâreti vukû'u ve Hüdâ-negerde harîk zuhûrunda muhâfaza mümkün olmayup derhâl sirâyet misillü uygunsuzlukların def'i lâzimededen olmağla bu def'a işbu bu husûsa me'mûrlar taraflarından begâyet dikkat olunarak yollardan evlere ve dükkânlarla yer çalınmamak üzere kalfa ve duvarcılara tenbîh etdirildikten sonra mukaddemlerde o makûle sokaklardan alınmış olduğu tahkîk olunanlar mehmâ-emken me'mûrlar taraflarından hakîmâne irzâ ve iskâta bi'l-ihimâm terk etdirilmesi ve gâyet dıyk olan sokaklarda mümkün olabilir ise tarafeynden yarımşar zirâ' yer bırakılarak ve ba'zı müzevvâlar gerü çekilerek sokakların imkânı mertebe tevsî'ine dikkat olunması ve ber-minvâl-i muharrer yollardan dükkân ve evlere yer çalındığı sûrette komşuları kendülerini muhâtaradan vikâyeten ebniyenin nizâmına me'mûr zâbitâna haber verdiklerinde bi't-tahkîk iktizâsına bakılacağı tarafınızdan mahallât imâmîlarına ve esnâf kethüdâlarına ihbâr olunup ve bu keyfiyât-ı nizâm-ı mûrîye İhtisâb Ağası ve Mi'mâr Ağa taraflarından dahi kemâliyle takayyüd ve dikkat olunması ve el-hâletü hâzihî ebniyenin kesreti cihetiyle amele yevmiyesi ve kereste kıymeti tezâyüd etmemek için gerek sunûf-ı amele ve gerek ecnâs-ı keresteye fiyât-ı lâyika vaz' ve tahdîd olunup bu husûsa dâ'imâ dikkat ve nezâret eylemeleri maddesi dahi İhtisâb Ağası ve Mi'mâr Ağa'ya başkaca tenbîh kılınması ve işbu nizâm muhterik olan mahaller hakkında ise de fîmâ ba'd düstûr'l-amel tutularak lede'l-iktizâ mecmû' ebniye haklarında cârî olmak üzere Dîvân-ı Hümâyûn Kalemî'ne kayd ile cümle haklarında seyyân tutulup şefâ'at ve iltizâm ile nizâm-ı mezkûrun hilâfına bir vakitte mücâseret olunmaması husûsları Bâb-ı Fetvâ-penâhî'de akd olunan meclis-i şûrâda müzâkere ve tensîb olunmuş ve işbu mevâdd-ı nizâma herkesin mâl ve mülk ve cânını muhâfaza maksadından ibâret olduğuna binâ'en icâbına göre icrâsı muvâfık-ı şer'-i şerîf olduğu îrâd ve beyân kılınmış olmakdan nâşî mevâdd-ı merkûmenin bir kıt'a lâyihasıyla keyfiyet huzûr-ı lâmi'u'n-nûr-ı hazret-i cihân-dârîye lede'l-arz müzâkere ve istihsân olunduğu üzere icrâlarına mübâderet olunması mazmûnunda hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı pâdişâhâne sahîfe-pîrâ-yı sudûr olup mantûk-ı münîfi üzere mevâdd-ı merkûmeden İhtisâb Ağası ve Mi'mâr Ağa taraflarına müteferri' olan maddelerin harf be-harf icrâlarına kemâliyle i'tinâ ve dikkat eylemeleri husûsu mûmâ-ileyhimâyâ beyâz üzerine başka başka buyurulduklar ısdârıyla tenbîh ve te'kîd olunmağla siz dahi keyfiyeti lâzım gelenlere ber-vech-i meşrûh ifâde ve tefhîme mübâderet ve işbu mevâdd-ı nizâmîyeyi bundan böyle ilâ mâ-şâ'Allâhü Te'âlâ düstûr'l-amel tutulmak üzere sicill-i mahfûza dahi kayd etdirdüp dâ'imen ve müstemirren icrâsı husûsuna i'tinâ ve dikkat eylesin deyü buyuruldu.

Fî 9 S sene 1242.

انا سبوا فنيب نفسيتمو انتمو واخترنا اياهم فاصد معار انا بويصه
بودن فنيب باروقه السدك و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ
جوارنه واقع زينه و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ
اولوب باجي قلا ندر و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ
حكاكيت محل و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ
كوبه انا فوعلو لاخ و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ
اصناف فوعلو لاخ و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ
وارتباب فوعلو لاخ و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ
صدور بوزيت او فوعلو لاخ و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ
نارم حاكم مصارفات و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ
عذر و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ

مهم و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ و فوعلو لاخ

İstanbul'da yangında zarar gören Çarşı-yı Kebir kemerlerinin sağlam şekilde inşası için keşfinin yapılarak masraflarının dükkânların büyüklüğü ve tahammüllerine göre esnaftan tahsil edilmesine dair İstanbul Kadısı'na hüküm.

19 Eylül 1826

[Derkenâr] Münhedim olan Çarşû-yı Kebîr kemerlerinin keşfi için emr-i âlî.

İstanbul Kādısı fazîletlü efendi ve İhtisâb Ağası ve Hâssa Mi'mârı Ağa,

Bu def'a bi-irâdeti'llâhi Te'âlâ vukû' bulan harîkde muhterik olan yorgancı ve yağlıkçı ve haffâf ve çadırcı ve abacı ve Batpazarı'nda kâ'in oturakçı ve Bezzazistân-ı Atîk civârında vâki' zenneci ve kılâbdâncı ve şerbetçi ve kazzâz esnâfının emr-i ta'ayyüşleri kendü ticâretlerine münhasır olduğuna binâ'en harîk vukû'undan berü ticâretlerinden dûr olarak iyâl ve evlâdlarıyla geçinmekte ıztrâb ve muzâyakaları der-kâr ve bunların dükkânları Çarşû-yı Kebîr'de olmak hasebiyle esnâ-yı harîkde ekser kemerleri münhedim olup bâkî kalanları dahi çarçabık ta'mîr olunmadığı hâlde yağmur vukû'unda külliyyen münhedim olacağı bedîhî ve âşikâr olduğuna binâ'en zikr olunan dekâkîn mahal ve kirâları evvel emirde ma'rifet-i şer'le gereği gibi keşf ve mu'âyene olunarak iktizâ eden masârifî beher dükkânın zirâ' ve tahammülüne göre ashâbı taraflarından i'tâ olunmak ve metîn ve rasîn olmak üzere binâ ve inşâ etdirilmesine müsâ'ade-i seniyye erzânî kılınması husûsu esnâf-ı merkûme taraflarından bâ-arzuhâl istid'â veistirhâm olunup istid'â olunduğu vechile tanzîm olunması ve zımnında me'mûrlar tarafından zinhâr bir gûne tama' ve irtikâb misillü hâlet vukû'a gelmemesi husûsuna irâde-i seniyye ta'lîkıyla ol bâbda hatt-ı hümâyûn-ı inâyet-makrûn-ı hazret-i pâdişâhî sahîfe-pîrâ-yı sudûr buyurulmuş olmakdan nâşî mantûk-ı münîfi üzere evvel emirde Çarşû-yı mezkûrda lâzîmü'l-inşâ olan kemerlerin ber-vech-i dikkat keşf ve mu'âyenesiyle lâzım gelen masârifâtı tedkîk ve hesâb olunarak ba'dehû her bir dükkânın zirâ' ve tahammülüne göre ashâbı taraflarından i'tâ olunmak ve zinhâr kimesneye gadr ve ta'addî ve tama' ve irtikâb sûretleri vukû' bulmamak şartıyla ber-vech-i istid'â metîn ve rasîn olunarak inşâ etdirilmesi husûsuna mübâderet eyleyesin deyü.

Fî 16 Safer sene [1]242.

بسم وزیر معتمد
جناب مسالاسب چارو و امكانه فخر و تعظیم بویس اولیله محظوظانه صافلمه واجبه رنه اولوب هاکیمه لهر کجه و
مضد و امكانه مرتبه ایدیری فاصل دیوار لر مود اولیه ده سزیتی الهوه اولانه کار کیر ایدیه رضی معقول ذوات
ظافنده کوره ناک اولسی جهته اعتبار اولمقنده و فخر اقداره تسبیح کسرتدیکنده بحرفه اولان ایدیرن
اکتسی کس کانه اکتاب بایر بقده اولدیغی سله حضرت خیرالی ظیبه لهر کجه وقایع بوره ایدیه بواج بری بری
مغاب و قوعولاً صریق محدری رضی بودجه بایسی جائز اولمقنده حوضی و دیوار و ایدیه خصوصاً نیک و طریقه
و تحذیر طریقه نیک ایسه بایر حوضی سی یا ایله کس سیرن با لاطراف اوقضایری مه له و مجلس نذر ایدیه
عصره و استخانه ایدیه سه بره قدس لوه انواع محذوری داعی اولدیغی جهته لهر کس لظافنده نیک و نیک
موجب حوض اولانه سیرم دقت اولمقن اوزره نغیران عمومی اجناسی و قوعولوس اولان صریق نغیران
نغیران رضای رضی ایدیه بایر ندرن، منتظره خصوصاً ایجابی اجزایه سه

Yangınların yayılmasının önlenmesi için binaların arasına duvarlar inşası, havuzlar yapılması ve binaların mümkün mertebe kârgir olması, tulumbaların daha işe yarar duruma getirilmesi ve yangına karşı sürekli dikkatli olunmasına dair Padişah emri.

29 Ağustos 1848

Benim vezîr-i me'âlî-semîrim,

Cenâb-ı müsebbibü'l-esbâb çare ve imkân halk ve ta'lîm buyurmuş olmasıyla muhâtarâtdan sakınılmak vâcibeden olup hâlbuki her mahalde müte'addid havuzlar ve imkânı mertebe ebniyeleri fâsıl duvarlar mevcûd olmayarak sirâyeti ehven olan kârgîr ebniyeye dahi mütemevvil zevât taraflarından görenek olmaması cihetiyle i'tibâr olunmadığından ve fukarâ hakkında teshîlât gösterilmediğinden muhterik olan ebniyelerin ekserîsi kemâ-kân ahşab yapıdırılmakda olduğu misillü hazret-i hayru'l-hâfizîn her mahalli vikâye buyura, âmîn. Bu kere biribirini müte'âkib vukû' bulan harîkeler mahalleri dahi bu vechile yapılması câ'iz olmadığından havuz ve duvar ve ebniye husûslarının ve tarîk genişletmek ve şimdiki tulumbaların işe yarayacak sûretde şey yapılmak gibi şeylerin bi'l-etrâf iktizâlarını mütâla'a ve meclisde müzâkere ile arz ve istîzân eylesin. Bir de kaydsızlık envâ'-ı mahzûru dâ'î olduğu cihetle herkes taraflarından gece ve gündüz mûcib-i harîk olan şeylere dikkat olunmak üzere tenbîhât-ı umûmiye icrâsı ve vukû' bulmuş olan harîkelerin nasıl zuhûr eylediğinin tahkîki iktizâ-yı maslahatdan olmağla îcâb edenlerin istintâkı husûslarının îcâbını icrâ edesin.

Fî selh-i N sene [12]64.

Ticâret ve Mâliye Nezâret-i Celîleleriyle Taraf-ı Vâlâ-yı Kapudânî'ye

Geçende Dersaâdet'de vukû' bulan harîk-i kebîrde musâb olan ahâlî haklarında şâyân buyurulan âsâr-ı merâhim ve eşfâk-ı celîle-i hazret-i pâdişâhî cümle-i âliyesinden olmak üzere inşâ'ât-ı umûmiyenin teshîl ve ebniye-i ahşâbiyenin Dâru'l-hilâfeti'l-aliyye'ce refte refte kârgîre tahvîli esbâb ve vesâ'ilinin müzâkeresi için teşkîl kılınan komisyondan yapılan mazbatasıyla bu bâbda olan tezkire-i behiyyeleri ve evrâk-ı sâ'ire üzerine Meclis-i Vâlâ'dan kaleme alınan mazbata Encümen-i Mahsûs-ı Vükelâ'da lede'l-kırâ'e medeniyet ve ma'mûriyetin tezâyüd ve terakkîsi ile muhâfaza-i servet-i umûmiyeye delâlet eden esbâb ve vesâ'ilin en başlıcası ve büyük şehir ve kasabalarca yine umûmun râhat ve âsâyîşine medâr olacak tanzîmât ve tanzîfâtın üss-i esâsı ebniyenin emniyet-i sahîha ve suver ve eşkâl-i muntazamada te'sîsâtını ilerületmek ve halkı buna alışdırmak kaziyeleri olup eğerçi sâye-i me'âlî-vâye-i hazret-i şâhânedede Dâru's-saltanatı's-seniyye'nin i'mâr ve tanzîmiyle şân-ı âliye şâyân olacak bir hâle getirülmesi marzî ve mültezim ise de ebniye-i umûmiye şimdiki usûl üzere ahşab yapıldıkça arzu olunan ma'mûriyet-i kâmile ve dâ'imenin husûl-pezîr olamayacağı harîk-i mezkûrda şehrin bir kıt'a-i cesîme ve ma'mûresinin mahv ve harâb olmasıyla dahi sâbit olduğundan usûl-i kadîme-i inşâ'iyenin kârgîre tahvîl ve tebdîli ve inşâ'ât-ı cedîdenin ıslâhı emrinde olan arzûnun tesrî' fi'iliyâtı umûr-ı muktaziyeden idüğüne ve kârgîr binânın eczâ-yı asliyesi taş ve tuğla ve kum ve kireçden ibâret bulunup ve bunların dahi en elzem ve akdemi tuğla olup her ne kadar daha Dersaâdet'de büyük mikyâs üzere tuğla i'mâline mahsûs fabrikalar te'essüs ve teşekkül etmemiş ise de ihtiyâcât-ı hâzırayı def' ve ta'dîl etmek için şimdi mevcûd olan tuğla fırınlarının germî-i i'mâlâtı ve sarfiyâtının tenzîl ve tehvîn-i fiyâtı husûsunda komisyonun arz eylediği mütâlâ'âtdan tuğlacılara odun alup vermek pek âsân bir şey ve bunun için i'tâsı tahmîn edilen yüz kırk bin guruş ise lâ-şey hükmünde olarak bu sûretin husûlü şartıyla kalfaların ta'ahhüd etmiş oldukları masârifât dahi tanzîm olunan resimlerin kıyâs ve hey'etlerine nisbetle mu'tedil görüldüğüne binâ'en bi-mennihî Te'âlâ evvelbaharda bed' ile gerek harîk yerlerinde ve gerek mevâkî'-i sâ'irede mezkûr resimler mücebince yapılacak kârgîr binâları herkesin tahdîd olunan fiyât ile kontorato etmelerinin şimdiden i'lânıyla berâber hatab tedâriki için istenilen mezkûr yüz kırk bin guruşun i'mârât ve tanzîmât-ı belediyyeye tahsîsi mutasavver olan Dersaâdet vergüsünün karşuluk ittihâziyla tesviye ve ifâ olunması ve kârgîr ebniye inşâ'âtının dâ'imen ve müstemirren ehven çıkarılmasıyla halkın buna mecbûr edilmesi emrinde gösterilen tedâbîrden kerestenin tehvîn-i fiyâtı zımında Ebniye İdâresi'nden mahsûs me'mûr gönderilerek celbi ve bunun için mahâll-i muktaziye me'mûrîn-i mülkiyesine evâmîr-i kat'iyye tastîri pek münâsib ve kiremidlerin yoluyla yapıldırılması esâs-ı matlûba muvâfık görünüp ve taş ocaklarına lâzım olan barutun fiyât-ı mîriye ile satdırılması ve mevâkî'-i nakliyyeye müntehî olan yollarının ma'âbir-i umûmiye nizâmına tevfikân tanzîm ve tesviyesi dahi mümkinâtdan olup, ancak Dersaâdet'e civâr olan ba'zı mahallerden kum nakli zımında Tersâne-i Âmire'den lüzûmsuz sefâyin-i atîka verilse bile duba i'tâsı kâbil olmayacağından buna başka çâre aranılmak ya'ni bir taraftan sefâyin-i atîka verilüp verilemeyeceği Tersâne'ce düşünülerek bir taraftan da bunun adem-i imkânı takdîrinde vesâ'it-i sâ'ire-i nakliye tedârikine teşebbüs edilmek iktizâ-yı maslahatdan ve kireç rûsûmâtının yoluyla bir menâfi'-i umûmiye mukâbilinde afv ve ilgâsı dahi mukteziyâtdan olmasıyla berâber tedâbîr-i mesrûde kârgîr ebniye ile ahşab beyninde olan fark ve tefâvütü imhâ ve umûma fi'ilen ve mâlen teshîlât-ı tâmmе irâ'e ve ifâ eylemek maksadına mübtenî olup bu teşebbüsâtın cümlesi için senevî ihtiyârı tahmîn kılınan bir milyon guruş derecesinde fedâkârlık cüz'ıyyât kabîlinden bulunduğundan bu sûretlerin icrâsı tasvîb olunup, fakat tuğla i'mâlâtı için devletçe verilecek mârru'z-zikr yüz kırk bin guruşun sarf ve isti'mâli hakkında tuğlacıların ba'zı mertebe fesâd ve irtikâba sapmaları melhûz idüğüne mebnî lüzûmu olan odunun oduncu esnâfiyla kontorato olunarak celb ve tedârik etdirilmesi daha münâsib görünmesiyle bu maddenin ol vechile icrâsı ve menâfi'-i umûmiyeye âid böyle bir şey için kireç resminin ilgâsı münâsib ise de kereste resm-i gümrüğü rûsûm-ı mukarrare-i umûmiyeden bulunduğu cihetle bunun istisnâsı tecvîz olunamayacağından kârgîr ebniye yapanlara ilerüde diğer sûretle mükâfât mütâlâ'a olunmak üzere kereste resm-i gümrüğünün kemâ-kân ahz kılınması ve bir de yapılacak ebniyenin münâsib bir mahal intihâb ve tedârikiyle harîk-zedegân i'ânesinden numûne olarak birkaç hâne inşâ etdirilmesinin savb-ı vâlâlarına havâlesi ve bin adedi iki yüz guruşa satılmakta olan tuğlanın işbu teshîlât semeresiyle yüz kırk guruşa çıkacağı der-kâr ise de esnâ-yı meclisde hesâb olduğuna göre bunun asl-ı mâlî yüz guruşa olarak kusûru tuğlacıların akçe fâ'izi

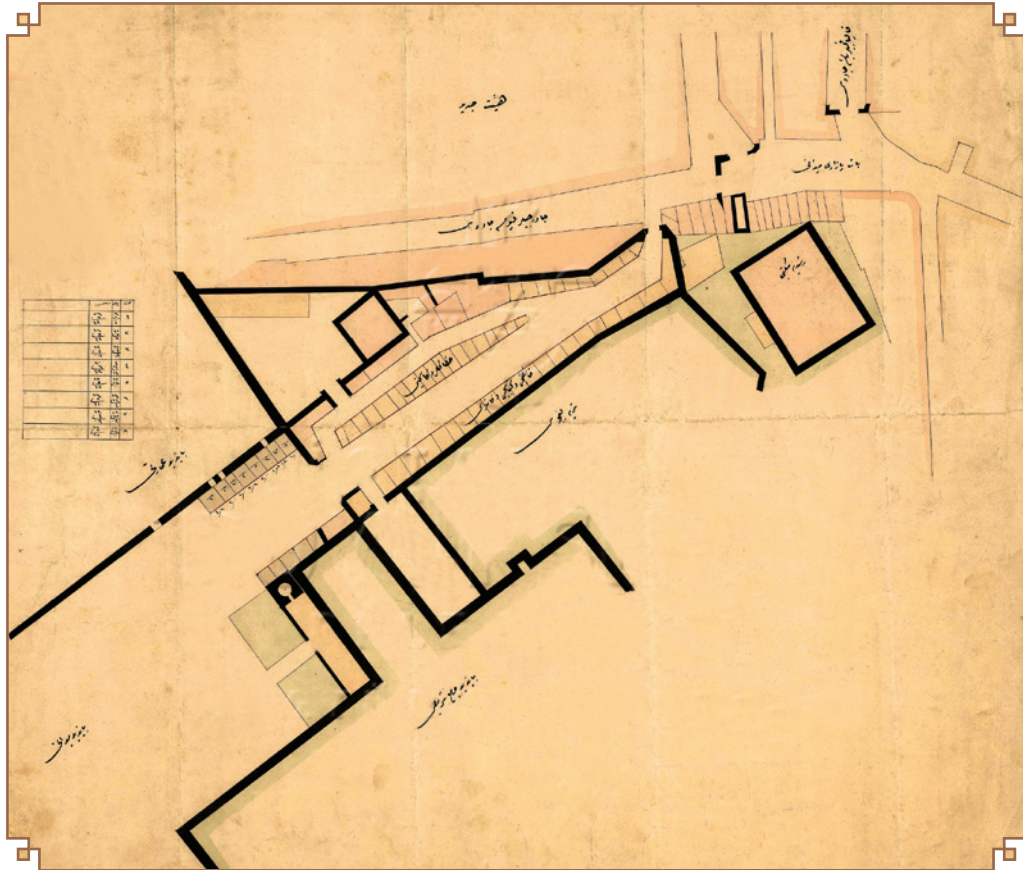
ve sâ'ire gibi masraf ve temettu'u demek olacağına ve bir ufak tarak vapuru tedârik edilerek icâb eden çamur anınla çıkarıldığı ve Avrupa'da tuğla kesilmekte olan makineden beş yüz altın mikdârı masrafla bir makine celb edildiği hâlde daha ehven ya'ni tuğlanın bini elli guruşa çıkacağı melhûz bulunduğu binâ'en ol vechile bir makine celbi ve işbu teshîlât üzerine ba'de ezîn Dersaâdet'de ahşab ebniye yapılması pek abes olacağından ve büyütnun sokak yüzleri hey'et-i muntazama ve muttarıda da yapıdırılmak gözedilecek şey idüğünden gerek muhterik olan yerlerde ve gerek mahâll-i sâ'irede müceddeden yapılacak ebniyenin beheme-hâl kârgîr olarak inşâ etdirilmesinin usûl ittihâzıyla kat'iyyen i'lânı ve hey'ât-ı ebniyenin ber-minvâl-i muharrer nezâret-i behiyyeleriyle numûne sûretinde yapıdırılacak binâlara tevfiik etdirilmesi tezekkür ve tensîb olunarak bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî dahi ol merkezde müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş* ve sûret-i hâl Mâliye Nezâret-i Celîlesi'yle taraf-ı vâlâ-yı Kapudânî'ye iş'âr ve zikr olunan resmler ile evrâk-ı sâ'ire merbûtan i'âde kılınmış olmağla ber-minvâl-i muharrer iktizâlarının icrâsına himmet buyurula deyü.

* ve icrâ-yı iktizâları nezâret-i müşârun-ileyhâ ile Mâliye Nezâret-i Celîlesi'ne havâle ve iş'âr kılınmış olmağın oraca da ifâ-yı muktezâsı bâbında irâde efendimindir.

[Fî 10 Ş sene 1282].

Tulumbacılar yangına giderken
Atatürk Kitaplığı Alb. 468/8

Eminönü ile Bayezid Camii ve civarı yangın haritası
Atatürk Kitaplığı Hrt 3838

تاریخ	موضوع	محل	شماره	تعداد	ملاحظات
۲۰	عراق
۱۰
<p>بوتکوزده دوئم ایقن اولمه قوراققدنه طوبییه ده سعادت جودنجه قوی واورمانون بعضی اینه اوره باقق واملان همکوزنه بونانه محلهده سزیت ایقن اولدیه دوبوزده ترتیب حبت وصال اهنیت درجه مستوف نظر بولدیقه نادر اولدیه قوی واورمانون همه محاضری امرن تدبیر عاجلده ان اجاری واوران برقیه و محافظه دئم انق بولدیقل سنق ایجاب ایدره تییاره ویتیاره موره ایقان قیده فام نقره جیلیم سینه بارک اقام اولدوره ایجاب اجه قاقیمه امانت جیلیم لرجه تهدیه لایم و حجاب ایقان لهریم عیده امانت اهدیه دربار بولمده یان</p> <p>عزیزه فام ایقان نقره جیلیم</p> <p>ایستونکجه عیده ایقان لر طالع کدر عجزی اولدوره و طبع ادره وهدوندار دوقس ولایت و شهرمانتیم قضا ایدره مفرطقه اجزی وصابا ویتیاره ایدله و طبعه ادرجه</p>					

Kuraklık sebebiyle İstanbul civarındaki kuru ve ormanlarda meydana gelen yangınların önlenmesi için gerekenin yapılması konusunda ilgililere uyarı ve tebliğatta bulunulmasına dair Şehremaneti'ne gönderilen yazı.

24 Temmuz 1887

Evrak Numarası: 20
 Müsevvidi İsmi: Abdülhalîm
 Tesvîdi Târîhi: 10 Ağustos sene [1]303
 Tebyîzi Târîhi: 3 Zilhicce sene 1304 / 10 Ağustos sene 1303
 Umûm Numarası: -

Şehremânet-i Celîlesi'ne

Bu günlerde devam etmekte olan kuraklıktan dolayı Dersaadet civârındaki koru ve ormanların ba'zıları ateş alarak yanmakta ve emlâk-i hümâyûndan bulunan mahallere de sirâyet etmekte olduğuna ve bu yüzden terettüb edecek mazârın ehemmiyet-i derecâtı müstağnî-i tezkâr bulunduğuna binâen oradaki koru ve ormanların hüsn-i muhâfazası emrinde tedâbîr-i âcilenin ittihâzı ve oraların bir nezâret ve muhâfaza-i dâ'ime altında bulundurulması zımında îcâb edenlere tenbîhât ve teblîğât-ı mü'essire îfâsı Hazîne-i Hâssa Nezâret-i Celîlesi'nden bâ-tezkire îfâde olunarak îcâbı icrâ kılınmağın emânet-i celîlelerince de takayyüdât-ı lâzime ve mütemâdiye îfâsına himem-i aliyye-i emânet-penâhîleri der-kâr buyurulmak bâbında.

Hazîne-i Hâssa-i Şâhâne Nezâret-i Celîlesi'ne

İşbu tezkire-i aliyye-i âsafâneleri mütâla'a-güzâr-ı âcizî olarak ol bâbda Edirne ve Hüdâvendigâr ve Karesi vilâyet ve şehremânetleriyle Kazâ-i Erbaa Mutasarrıflığı'na icrâ-yı vesâyâ ve teblîğât edilmiş olmağın ol bâbda.

منع حریق هفتده نصابه [۱]

(تاریخ: ۱۴۰۸ هجری قمری و ۱۴۰۷ شمسی)

۱ ماده - مطابق دستور دایره بلدیه در مرکز دایره و مطابق ترتیب اجابت بدنه
بر دره مصالحه دارد بدین طریق و در صورت لزوم میسر و در صورت لزوم بدین ترتیب خود و آنچه
بلاکته ای اطفای حریق میسر آید و در وقت بود بدین هفتده . منقطع طلبیست و ایام
بر دره دایره بلدیه بدین ترتیب بر حقیقت امکنه و بیلکه اوزره معادلانی طلبیست استخدام
اولی هفتده .

۲ ماده - بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب
کمی بود که مناسبند بر دره و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب
تظهِیر بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب
۳ ماده - اجابت بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب
و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب
بدر وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب
۴ ماده - بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب
بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب
۵ ماده - بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب
بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب
۶ ماده - بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب
بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب و در وقت بود بدین ترتیب

Yangının önlenmesi için yapılması gerekenler hakkında nizamnâme

5 Şubat 1891

306
307
308

بندہ فیہ وقوع کلمہ مجاہدہ و ساقیہ لولک بر مجید
 بسبب مجید قدر جای نقدی اخذ اولم صورہ واجبہ فی نقدی حیرہ اعانہ
 صدقہ و تازینہ عاد اولہ نقدی
 ماده ۷ - اگر بجلدہ غارت و سایر مواد شرطتک رسدند بایدہ بولہ
 و بعضی و لہم حفظہ انما اولمانندہ حیرہ فوراً بر آید او ملک صاحب
 یا صاحبہ قانوناً معلول وقوعہ او درہ جانب ضابطہ دہ نظم اول صورہ ضبط
 و قبضہ مدعی عملاً و در ہر ردہ محلی محکمہ سببہ صحت نقدی
 ماده ۸ - قانونی خانہ و بانکہ یا روی اسباب و نقدی محافظیہ صاحبہ
 مجموعہ اول صورہ و بوقولہ برہ مملو امام و محاررین الہم بکجاری و معتبرانہ
 اہالی مملو نقدی قایدہ جک و برکونا حال لہ صحت نقدی تقدیرہ
 مملوچہ اقتضائہ قانوناً و در ضابطہ اخبار کیست ایہہ مقررہ
 [۱] این توضیحات و دلایلی لاجمہ قوانینک بکمی جزو لک (۱۸۴ - ۱۸۵) می
 صغیرندہ مدراجہ

Men'-i Harîk Hakkında Nizâmnâme [1]

(Târîhi: 25 Cemâziye'l-âhir 1308 ve 24 Kânûn-ı Sâni 1306)

1. Madde – Dersaâdet ve taşra dâ'ire-i belediyeleri merkezlerinde ve mülhakâtlarında icâb eden yerlerde masârifi vâridât-ı belediyeden tesviye olunmak üzere mükemmel harîk tulumbaları ile kova ve kanca ve balta gibi itfâ-yı harîka mahsûs âlât ve edevât bulundurulacaktır. Muvazzaf tulumbacısı olmayan yerlerde devâ'ir-i belediyeden yevmiye bir çift ekmek verilmek üzere mikdâr-ı kâfi tulumbacı istihdâm olunacaktır.

2. Madde – Harîk vukû'una ve harîkin sühûletle sirâyetine sebep olacak talaş ve ot ve saman gibi mevâddın münâsebetsiz yerlerde bulundurulmamasına ve matbah ve ocak bacaları ile soba borularının tathîr etdirilmesine devâ'ir-i belediye me'mûrîni tarafından mütemâdiyen dikkat ve nezâret olunacaktır.

3. Madde – Ocak süpürücülerinin âlât ve edevâtı muntazam olmak ve bunlar mahalleleri mu'ayyen vakitlerde dolaşmak üzere taht-ı intizâma alınacak ve hâne ve ebniye-i sâ'ire bacaları ile soba borularının mî'âd ile tathîr olunması için Şehremâneti'nce lâzım gelen tedâbir ittihâz olunacaktır.

4. Madde – Harîk vukû'a gelmemesi için hâne ve sâ'ir ebniyede sâkin olanlar tarafından ittihâzı lâzım gelen tedâbir-i ihtiyâtiyeyi ve harîk vukû'unda sür'at-i itfâ emrinde me'mûrîn tarafından ittihâzı iktizâ eden usûl ve tedâbire dâ'ir Şehremâneti'nce bir ta'lîmât lâyhısı kaleme alınarak li-ecli't-tedkîk Bâb-ı Âlî'ye takdîm kılınacaktır.

5. Madde – Harîk zuhûr eden hâne ve ebniye-i sâ'irenin derûnunda sâkin olanlardan icâb edenler ve haklarında şübhe hâsıl olan hâricden sâ'ir kimseler taht-ı isticvâba alınıp harîka sebep olan şahsı ta'yîn etdirilerek harîkin gerek dâhilen ve gerek hâricen kasden ve li-garazin îkâ' olduğuna emâre görüldüğü hâlde o şahıs hakkında ta'kîbât-ı kânûniye icrâ olunmak üzere cânib-i zâbitadan tanzîm olunacak zabıt varakaları ile müdde'î-i umûmîliklere beyân-ı hâl olunacaktır.

6. Madde – Matbah ve soba baca ve boruları kurumlarının izâle olunmadığı bi'l-mu'âyene tebeyyün eylediği hâlde ashâbından veyâ müste'cirlerinden bir Mecîdiye'den beş Mecîdiye'ye kadar cezâ-yı nakdî alınacağı gibi mezkûr kurumların izâle olunmamasından dolayı baca tutuştuğu hâlde

bundan harîk vukû'a gelsün gelmesün ashâbından ve müste'cirlerinden kezâlik bir Mecîdiye'den beş Mecîdiye'ye kadar cezâ-yı nakdî ahz olunacak ve işbu cezâ-yı nakdîler harîk i'âne sanduklarına âid olacaktır.

7. Madde – Eğer bir mahalde gaz ve sâ'ir mevâdd-ı müştâ'ilenin lüzûmundan ziyâde bulundurulmasından ve lâyıkı vechile hıfzına i'tinâ olunmamasından harîk zuhûr eder ise o mahallin sâhibi ve müste'ciri kânûnen mes'ûl tutulmak üzere cânib-i zâbitadan tanzîm olunacak zabıt varakasıyla müdde'î-i umûmîliklere ve taşralarda mahallî mahkemesine beyân-ı hâl olunacaktır.

8. Madde – Tehî kalan hâne ve mesâkin-i sâ'ireyi esbâb-ı harîkden muhâfazaya sâhibleri mecbûr olacak ve bu makûle yerlere mahalle imâm ve muhtârları ile bekçileri ve mu'teberân-ı ahâlî-i mahalle nezâret edecek ve bir gûnâ hâl-i tehlike hisseyledikleri takdîrde hükûmetçe iktizâsına bakılmak üzere zâbitaya ihbâr-ı keyfiyet edeceklerdir.

[1] İşbu nizâmnâme, zeyl-i lâhika-i kavânînin ikinci cüz'ünün (183 – 185)'nci sahîfelerinde mündericidir.

Bâbiâli yangını
Atatürk Kitaplığı, SHB,1235 (sa. 35, s. 205)

Bâbiâli'de resmî evrakın yangın mahallinden çıkarılışından bir başka görünüş
Atatürk Kitaplığı, SHB,1235 (sa. 35, s. 205)

Şûrâ-yı Devlet
Tanzîmât Dâ'iresi
Aded: 1580

Nüsha-i sâniye

Dersaadet'de sık sık vukû' bulan harîklerin önü alınmak üzere hânelerin kârgîr olarak inşâ edilmesi için iktizâ eden tedâbîre ve esvâk ve caddelerin sûret-i muntazamada tesviyesi husûslarına ve müteferri'âtına dâ'ir ba'zı mütâla'ât ve mülâhazâtı şâmil şeref-sünûh ve sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhîyi mübelliğ olup Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ zabt varakası sûretiyle berâber Şûrâ-yı Devlet'e havâle buyurulan tezkire-i husûsiye ile harîklerin men'-i zuhûr ve tevessü'ü hakkında ittihâzı lâzım gelen tedâbîri mutazammın Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne mütercimlerinden sa'âdetlü Hakkı ve Said Beyler tarafından arz-ı atebe-i ulyâ kılınan lâyiha üzerine Teftîş-i Askerî Komisyonu'nca kaleme alınıp bâ-tezkire-i sâmiye Şûrâ-yı Devlet'e irsâl buyurulan mazbata birleştirilerek Tanzîmât Dâ'iresi'nde kırâ'at ve mütâla'a olundu.

Sâlifü'z-zikr tezkire-i husûsiye ile teblîğ buyurulan irâdât-ı seniyye-i hazret-i pâdişâhînin hükm-i celîli İstanbul evlerinin hemân cümlesi ahşabdan ma'mûl olmağla berâber yeniden hâne inşâ ettirenler dahi ekseriyet üzere ahşab ebniyeyi tercih etmekte olduklarından ve ahşab hâneler için her zamân yangın muhâtarası mevcûd olduğu gibi Pây-ı Taht-ı Saltanat-ı Seniyye'nin ötesinde berüsünde meydana gelen birçok yangın harâbelerinin enzâr-ı yâr u ağıyâra karşı çirkin bir manzara hâsıl etmesi ve mürûr-ı zamân ile mezbele hâline girerek sıhhat-i umûmiyeyi muhill mevâddın terâkümüne mahal olması gibi birçok mahâzîri dahi müstelzim olduğundan şu hâllerin def' ve men'i için ba'demâ inşâ olunacak büyût ve emâkinin kârgîr olarak yapıdırılması maksadına çâre-i vüsûl taharrîsi ve kârgîrin bahâlî vücûda gelmesi başlıca kireç ve tuğla masârifinin çokluğundan neş'et etmekte olup âlât ve edevât ile fabrika ebniye sâ'iresinin ve ma'mûlâtın sûret-i dâ'imede rüsûmdan afvı gibi ve sâ'ir dürlü teshîlât-ı mümkin ve teşvîkât-ı lâzimenin irâ'e ve icrâsı ve harîkde hâne ve emlâk-i sâ'iresi muhterik olan eşhâsdan bir kısmı bunları ne kârgîr ve ne de ahşab olarak tekrâr inşâyâ muktedir olamadıklarından bu makûlelerin mutasarrıf oldukları emlâk-i sırfe ve mevküfeyi karşuluk göstererek gâyet ehven fâ'izle akçe bulabilmeleri imkânının husûle getirülmesi için kavânîn ve nizâmât-ı devlet ve âdât-ı memlekete muvâfık şerâ'itle bir şirket teşkîli veyâhûd Emniyet Sanduku sermâyesinin bi't-tezyîd bu işde isti'mâli sûretlerinden kangısı münâsib ise anın mevkî'-i icrâyâ vaz'ı ve inşâ olunacak ebniyenin kârgîr yapılması sûreti teshîl olununca şehrin intizâm ve ziyneti maddesinin dahi nazar-ı dikkate alınması bedîhî olup şimdiki gibi herkesin istediği caddede ve dilediği şekl ve irtifâ'da ebniye yapıdırmasına ruhsat verilecek olur ise husûl-i intizâm mümkün olamayacağından Avrupa'nın muntazam şehirlerinde görüldüğü vechile Pây-ı Taht-ı Saltanat-ı Seniyye'de dahi muntazam caddeler vücûda getirülmek için Şehremâneti'nce Dersaadet esvâkının mevkî' ve şerefine göre derecâta taksîmiyle her caddenin vüs'atiyle berâber tarafeyninde yapılacak ebniyenin derece-i irtifâ'ı ve resmi evvelce kararlaştırılarak planlarının tanzîmiyle yapılacak ebniyenin bu planlara göre inşâsının taht-ı mecbûriyetde tutulması ve irâ'e olunacak plan mücebince hâne inşâsına kudretleri ta'alluk etmeyenlerin bir kaç birleşerek yapıracakları ebniyeyi hâricen tarîkin muntazam ve müzeyyen bir hâlde bulunması için hükûmetin göstereceği plana muvâfık bir hâne şeklinde inşâ ettirmek üzere dâhilen kendü istedikleri yolda birkaç hâneye taksîm ettirmelerinin kendülerine lâzım gelen teshîlâtın irâ'esi şartıyla usûl ittihâzı ve ba'zı kalfalar ucuz ebniye yapmağı ta'ahhüd ederek bir takım eşhâs iğfâl ile sâhibinin serveti müsâ'id olmayacak sûretde ebniye inşâsına başlayup yarıya kadar geldikten sonra dedikleri masrafla çıkmayacağını beyân ile savuşmakda olduklarından mi'mârların menfa'at-i şahsiyelerini halkın ızrârında aramamaları ve bacalara hatıl koymak gibi yangını teshîl edecek şeyler yapmamağa dikkat etmeleri maksadını te'mîn edecek ba'zı usûl ve kavâ'id ittihâzı husûslarını mutazammındır.

Teftîş-i Askerî Komisyonu mazbatasının hulâsa-i mündericâtı dahi ba'de ezîn geniş bağ ve bağçe

içleri müstesnâ olmak üzere her nerede olur ise olsun ahşab ebniye inşâsının men'î ve ebniye kânûnunda kereste satılan mahallerle kömürücü mağazalarının levâzım-ı tahaffuziyelerinin istikmâline dâ'ir sarâhat var iken yine eski ahşab bir takım kereste ve kömür mağazaları mevcûd idüğünden ve ma'den kömürü depoları şehrin her tarafında ihdâs ve küşâd edilmekte bulunduğundan kânûnnâme-i mezkûrda mûnderic olan ahkâmın tamâmî-i icrâsıyla sarâhat olmayan mevâd için de fikirât-ı lâzime ilâvesi ve Ebniye Kânûnu'nun ebniye inşâ'âtınca icrâsı lâzım gelen tedâbîr-i fenniyyeye dâ'ir olan mevâddının icrâsınca teseyyüb vukû'a gelmekte olmasıyla ba'demâ devâ'ir-i belediyece bunlara dikkat edilmesi ve sokakların darlığı ve düz olmaması harîkin sür'atle tevessü'üne sebep olmakda idüğünden ve Ebniye Kânûnu'nun buna dâ'ir olan birinci maddesi hadd-i kifâyede olmadığından bu maddenin icâb-ı hâle göre tashîh edilmesi ve Dersâadet harîta-i umûmiyesinin tanzîmi için Nâfi'a Nezâreti Dâ'iresi'nde Erkân-ı Harb zâbitânından mürekkebe bir hey'et teşkil edilmiş ve iş kuvve-i karîbeye gelmiş iken her nasılsa ta'til olduğundan işbu hey'etin kemâ fi's-sâbık ma'âşları i'tâ olunarak tekrâr teşkiliyle harîtanın ikmâl etdirilmesi ve taşralarca ebniye inşâ'âtına dâ'ir bir usûl ve nizâm olmadığından vilâyâta mahsûs bir ebniye kânûnu tanzîmi ve evkâfın menâfi'i gözedilerek icâreler tezyîd edilmek veyâhûd sâ'ir tedâbîr-i esâsiye ittihâz kılınmak sûretleriyle her dürlü emlâkin terhîn edilebilmesine çâre taharrîsi ve Binbirdirek Mahzen-i Kebîri ile Bayezid Meydanı altının ve sâ'ir bu misillü birkaç mahzenin su kumpanyasına terkiyle anahtarlarının ve sâ'ir harîk muslukları anahtarlarıyla berâber polis merkezlerinde komiserlere ve karakollarda zâbitlere teslîm etdirilmesi ve gerek Dersâadet'de ve gerek taşralarda bulunan gönüllü tulumbacı hey'etlerinin taht-ı inzibât ve intizâma alınması ve kasden ikâ'-ı harîk eden ve kundakçılığa mütecâsir olanlarla ormanların telef ve ziyâ'ına sebebiyet verenler haklarında kânûnen mücâzât-ı şedîde ta'yîni ve ecnebî anonim şirketlerinin memâlik-i şâhânedede küşâd edecekleri şu'belere hakkında iki sene mukaddem irâde-i seniyyesi şeref-sâdır olan nizâm ahkâmı hayli te'mînâtı muhtevî iken tamâmen icrâ edilmemesi büyük yolsuzluklara mahal vermekte olduğundan işbu şirketler hakkında tedâbîr-i lâzime ittihâzıyla berâber sigorta me'mûrlarından cinâyetleri tebeyyün edenlerin mücâzât-ı kânûniyyeye uğradılması ifâdâtından ibâretidir.

Bâlâda zikr ve ta'dâd olunan husûsâtdan karşuluk gösterilecek emlâke mukâbil akçe ikrâz eylemek üzere Emniyet Sandığı'nda bir emlâk şu'besi te'sisine ve Dersâadet harîta-i umûmiyesinin tanzîmine ve her dürlü emlâkin te'mîn-i deyn edebilmesi için musakkafât ve müstegallât-ı vakfiyenin tevsî'-i intikâlâtına ve Dersâadet ve taşrada bulunan gönüllü tulumbacı hey'etinin taht-ı intizâm ve inzibâta alınmasına ve kasden ikâ'-ı harîk edenler ve kundakçılığa mütecâsir olanlar ve ormanların telef ve ziyâ'ına sebebiyet verenler haklarında ta'yîni lâzım gelen mücâzâta ve ecnebî anonim şirketleri şu'beleri hakkında ittihâzı icâb eden tedâbîre dâ'ir, dâ'irece arz ve amîk cereyân eden müzâkerâtın netâyici ayru ayru ve tevârîh-i muhtelifede takdîm kılınan mazbatalar ile arz edildiği gibi Binbirdirek Mahzen-i Kebîri ile sâ'ir mahzenlerin su kumpanyasına terki maddesi dahi Ticâret ve Nâfi'a Nezâreti ve Şehremâneti ile der-dest-i muhâbere olmağla hâsıl olacak netîcenin başkaca arzı mukarrer idüğünden Ebniye Kânûnu'na ta'alluk eden mevâdd üzerine icrâ-yı müzâkerât olundu.

Vâkı'â ahşab ebniyenin îrâs etmekte olduğu hasâr ve mazârr nazar-ı im'âna alınacak olur ise servet-i umûmiyenin tenezzülü esbâbının en mü'essiri yangın belâsı idüğü ve birçok familyanın mahsûl-i ömrü olan emvâl ve eşyâsının ma'âza'llâhu Te'âlâ bir ânda muhterik olmasıyla ashâbının servet ü sâmânını zâyî' ederek fakr u mezelle ve hânesiz kalmakla meskenet ve sefâlete uğradığı emsâli delâletiyle ma'lûm olup eğerçi halkın ekseriyetle ahşab ebniye inşâsına meyl göstermeleri bunun kârgîre nisbetle ehvence vücûda gelmesinden neş'et eyliyor ise de ahşab binânın bi't-tabî ziyâde dayanamayup az vakt içinde mâ'il-i harâb ve inhidâm olacağı ve her zamân yangın muhâtarası içinde bulunacağı cihetle menfa'at-i cüz'iyeye için mazarrat-ı külliye ihtiyârı doğru olamayacağına ve kârgîr binâ dahi ne kadar metîn olsa birçok ahşab binâ içinde buldukça âfât-ı nâriyeden masûn kalamayacağına mebni ba'demâ büyütm ve emâkinin harîkin tevessü'üne meydan vermeyecek sûretde inşâsı esbâbının istikmâli ve binâ'en-aleyh Ebniye Kânûnu'nun bu maksadı te'mîn edecek yolda ve irâdât-ı seniyye-i hazret-i pâdişâhî ahkâm-ı celîlesine tevfikân ta'dîli mütehattim olmasıyla ve işbu kânûnnâme esâsen taşralara dahi şâmil olmak üzere tanzîm edilmiş ve vilâyâtda bulunan

şehir ve kasabaların bir hâl ve derecede bulunmaması sebebiyle taşralar için ayrı kânûn tanzîmi tatbîkâtınca müşkilâtı dâ'î görünmüş olduğundan taşralarca dahi ebniye mu'âmelâtının icâbât-ı mahalliyeye göre kemâ-kân bu kânûna tatbîkan icrâsı münâsib bulunmasıyla Şehremâneti Meclisi a'zâsından sa'âdetlü Hacı Kâmil Efendi ile ser-mühendis sa'âdetlü Mehmed Efendi dâ'ireye celb olunarak îzâhât-ı lâzime alındıktan sonra kânûnnâme-i mezkûrun tedkîkine ibtidâr olundu.

Eğerçi sokakların lüzûmu derecede vâsi' olmamasının sirâyet-i harîka sebep olabileceği der-kâr ve zikr olunan kânûnun birinci maddesinde ta'yîn edilmiş olan vüs'at, büyük şehirler için kâfi değil ise de mevcûd sokakların ve müceddeden tevsî' olunacak fevka'l-âde büyük caddelerin mevki'inin tahammülüne göre lede'l-hâce yirmiden kırk zirâ'a kadar tevsî' olunacağı dördüncü maddesinde muharrer olması cihetle bu bâbda başka ta'dîlât icrâsına mahal görülemeyüp yalnız gerek Dersaâdet için yapılacak harita-i umûmiyede ve gerek vilâyâtda bulunan şehir ve kasabâtın tanzîm edilecek harîtalarında sokakların derecât ve vüs'atinin ayrı ayrı gösterilmesi ve taşralarda icâbât-ı mevki'iyeye göre derece ve sınıflarının ta'dîl ve vüs'atlerinin tezyîd ve tenkîs edilebilmesi tensîb ve Dersaâdet sokaklarının mevki' ve şerefine göre derecâta taksîmiyle her caddenin vüs'atiyle tarafeyninde yapılacak ebniyenin derece-i irtifâ'ının ta'yîni maddesine gelindikde eğerçi Re'îs İzzeddin Bey ile a'zâdan Ebru Efendi ve Esad ve Ferid Beyler herkesin istediği caddede ve dilediği şekil ve irtifâ'da binâ yapıldırmasına müsâ'ade edilecek olur ise şehrin husûl-i intizâm ve ziyeti mümkün olamayacağından gerek sokak üzerinde ve gerek gerüde bulunan ebniyenin yüzüyle tarafeyninin irtifâ'ının sokakların vüs'at ve derecesine göre ta'yîn edilmesi ve her bir sokağın tarafeynine yapılacak ebniyenin irtifâ'ı ve şekl-i hâricîsi müsâvî olmak üzere devâ'ir-i belediyece karârlaşdırılması ve resm ve harîtası tanzîm olunarak andan mürtefî' ve alçak bina yapıldırılmaması husûslarının kânûna derci lüzûmunu dermiyân etmişler ise de ebniyenin umûmen bir şekil ve irtifâ'da yapıldırılması kâbil olamayacağından irtifâ'ının tahdîdi cihetine gidilmeyüp yalnız her sokakda yapılacak ebniyenin sokağın vüs'atine göre hadd-i ekber ve hadd-i ekallinin ta'yîniyle iktifâ olunması ekseriyetle tezekkür kılınmış ve istikâmet ve vüs'ati ta'yîn olunmuş olan sokaklarda üzerinde ebniye olmaksızın yalnız dükkân ve mağaza inşâ edilememesi ve üzerinde kat olmayarak bilâ-hava bulunan dükkânların üzerindeki hava sâhibi her ne vakit ebniye inşâ edecek olur ise altındaki dükkânı dahi hedm ile sâbıkı vechile yeniden yapmağa ve tarîki nizâmında olmayıp da hasbe'l-istikâme hisse-i nizâmiyesinden fazla tarîka yer alınması lâzım geldiği hâlde fazla alınan mahallin zahrında bulunan hava sâhibi mümkün olduğu hâlde bedel-i misliyle dükkân sâhibine yer vermeğe mecbûr olması gibi gerek hava ve gerek dükkân sâhibinin hukûk ve menâfî'-i müşterekelerini muhâfaza edecek ba'zı kuyûd ilâvesi ve ocakların derûnuna ağaç hatıl konmayup soba borularıyla kahve ocaklarının dahi ebniyenin içinde yapılacak ocaklardan geçürülmesi ve kereste ve kömür mağazalarının mahzûrdan sâlim mahallere yapıldırılması esâsları karârlaşdırıldığı gibi ebniye inşâ'âtını teshil için tehvîn-i masârife medâr olacak tedâbîrin ittihâzı dahi lâzimededen olup icrâ edilen tahkîkâta göre tuğla ve kireç rüsûmunun mikdâr-ı senevîsi yalnız yetmiş bir bin beş yüz guruşdan ibâret olduğu ve bunun afvı cihetine gidilse tuğlanın beher yüzüne ancak üç dört para ve kirecin kantarına dahi o nisbetde cüz'î bir şey isâbet edeceği anlaşılmasına ve bundan halkın hiss olunacak derecede istifâdesi olamayacağı ve esnâfın yine fiyât-ı sâbıkasıyla satarak istifâdenin yalnız anlara münhasır kalacağı ve bu sırada belediyelere âid vâridâtın beyhûde zâyî' olacağı der-kâr bulunmasına nazaran bu husûsda en ziyâde aranılacak cihet Şehremâneti'nce mütemâdiyen dikkat edilerek kireç ve tuğla satanların ihtikâr ve ittifâk ile tuğla ve kireç satarak halkı ızrâr etmemelerine çâre bulunması maddesi olmağa ve teshîl-i inşâ'âta ve tehvîn-i masârife sûret-i diğlerle çâre taharrîsi lâzım gelmekle anın üzerine cereyân eden müzâkerât netîcesinde ebniye inşâ'ât ve ta'mîrâtı için verilmekde olan ruhsat tezkireleri ashâbının vergü ve sâ'ireden olan borçlarını tahsîl ve istifâsına ta'lîk edilmekde ise de bunu îfâya muktedir olamayanların ekserîsi inşâ'âtdan veyâ ta'mîrden sarf-ı nazar ederek veyâhûd ta'mîrâtını gizlüce icrâ etdirerek bu sûret ebniye inşâ'âtının ilerüleyememesini mûcib ve binâ'en-aleyh ma'mûriyeti muhill olduktan başka Şehremâneti'ne âid rüsûmdan bir kısmının dahi ziyâ'ına sebebiyet vermekde idüğünden gerek müceddeden ebniye inşâsı ve gerek ta'mîr için verilecek ruhsat tezkirelerinin emlâk vergüsü ve vakf icâresi ile tanzîfât rüsûmunun tahsîl ve istifâsına ta'lîk olunmaması münâsib görünmüş ve bu sırada ebniye rüsûmunun

ziyâdeliği ve ittîrâdsızlığı cihetle bunun mu'tedil ve muttarid bir hâle getirülmesi dahi der-miyân edilüp eğerçi a'zâdan Noryan ve Kostantin Efendiler ile Galib Bey ebniye rûsûmu devâ'ir-i belediyye âid vâridâtdan olmasıyla ve belediyeler vâridâtı zâten kâfî derecede olmayup binâ yapıdıracakların resm-i mezkûru te'diyeden çekinmeyecekleri dahi der-kâr bulunmasıyla bunun tenzîli münâsib olamayacağını beyân eylemişler ise de el-yevm alınmakta olan rûsûm ziyâde olmakla berâber meselâ zemîni yüz arşundan aşığı olan iki katlı bulunan hânelerin beher murabba' arşunundan yirmi ve zemîni yüz arşundan ziyâde olan veyâ yüz arşundan az olup da üç katlı bulunan hânelerin arşunundan kırk para alınmak gibi muhtelif sûretde istîfâ edilmekte bulunduğundan ve hâlbuki inşâ edilecek hânenin büyüğünü küçüğünden tefrîke mahal olmayup resm-i mezkûrun muttarid ve mu'tedil bir hâle konulması inşâ'âtın teksîrini ve emlâkin kesb-i şeref ve kıymet etmesini binâ'enaleyh emlâk vergüsünün tezâyüdünü mûcib olacağı cihetle lâzım idüğünden binânın kaç kat olur ise olsun yalnız zemîn katının beher murabba' arşunundan kırk para resm alınması ekseriyetle tensîb edilmiş ve muhâfaza duvarlarından ve ta'mîr ve tebdil edilen müskirât kârhânelerinden şimdiye kadar bir güne resm alınmadığı cihetle ebniyeli ve ebniyesiz arsaların muhâfaza duvarlarından yalnız tûlünün beher arşunu için yirmi para ve müskirât mağaza ve fabrikalarına vaz' olunacak beher kazgan için kemâ-kân bin gurus resm alınmak üzere ta'mîr ve tebdili hâlinde dahi beş yüz gurus resm alınması ve taşralarda alınacak ebniye rûsûmunun her mahallin cesâmetine göre derecâta taksîmi ya'ni on bine kadar nüfûs bulunan kasabalarda Dersâdet'de alınan ebniye resminin beşde birinin ve on binden yüz bine kadar nüfûsu olan şehir ve kasabâtda nısfının ve yüz binden fazla nüfûsu bulunan şehirlerde tamâmının istîfâsı tezekkür edilmiş ve Dersâdet ve Bilâd-ı Selâse'de müceddeden yapılacak ebniyenin sûret-i inşâsı bahsine nakl-i kelâm edildikde eğerçi Noryan ve Kostantin Efendiler ile Galib ve Sedad Beyler yapılacak ebniyenin şerâ'it-i fenniyye tatbîkan kârgîr olarak inşâ olunacağını zikriyle iktifâ olunarak henüz rasânet ve metâneti fennen bi't-tecrûbe sâbit olmamış usûl-i inşâ'iyenin tasrîh olunmaması ve kânûnda ta'rifâtına girişilmemesi re'yinde bulunmuşlar ise de bu sûret herkesin istediği sûret ve dilediği yolda hâneler inşâ etmesini mûcib olarak maksad-ı aslî ise harîk vukû'una mümkün mertebe meydan vermeyecek ve sirâyetine mukâbele edebilecek hâneler inşâsı maddesi olmasına göre müceddeden inşâ olunacak ebniyenin üç nev'a taksîmiyle, birinci nev'inin hâlis harçlı ve putrel demirinden kirişli ve sakfı asfaltolu tam kârgîr ve ikinci nev'inin kezâlik hâlis harç ile tuğla duvarlı ve sakfı ahşab ve sakf üzeri çamurlu harç ile tava kiremidi ferşli nîm kârgîr olması ve üçüncü nev'inin dahi temelden sakfına kadar ahşab ve sakfı ikinci nev'de gösterilen sûretde tava kiremidi ferşli ve etrâf-ı erba'ası her katda demir hançerlerle binâya bat olunmak ve sakfdan bir zirâ' mürtefi' olmak üzere bir tuğla arzında hâlis harç ile duvarlı olarak yapılması sûretleri ekseriyetle karârlaşdırılmış ve her binânın müceddeden inşâsında kavâ'id-i sıhhiye ve tahaffuziyece lüzûm görülecek tedâbîrin devâ'ir-i belediye tarafından ta'yîn olunması ve ebniye kalfalarının der-uhde etdikleri ebniyeyi ekseriya menâfi'-i gayr-i meşrû'alarını istihsâl garazıyla mukâvelenâmelerinde münderic eşkâl ve evsâfın külliyyen mugâyiri olarak inşâ ve ba'zan da kânûnen memnû' olan ta'mîrâtı icrâ etmekde olmaları cihetle bu misillü ahvâlin men'-i vukû'uyla binâ yapıdırınların zarar ve hasârdan vikâyeleri için idâre-i belediyye verecekleri resm-i mücessem ve payanda hilâfında ve mugâyir-i kânûn ameliyâtda bulunan ve ta'mîrât-ı memnû'ayı icrâyâ mütecâsir olan kalfaların îcâbına göre cezâ-yı nakdî ahzıyla ve tekerrürü hâlinde bir müddet için mi'mârlıktan men'iyile cezâlandırılmaları müttehiden tensîb ve kânûnnâme-i mezkûr zikr olunan esâslara ve îcâb-ı hâle tevfikân ta'dîl ve tashîh olunarak nüsha-i mübeyyezâsı leffen takdîm kılınmış olmağla îfâ-yı muktezâsı ve bir de bâlâda arz olunduğu vechile esnâfin kireç ve tuğla ve kiremid misillü kârgîrin eczâ-yı asliyesinden olan eşyâyı ihtikâr sûretiyle ve istedikleri fiyâta satmamalarına ve halkı ızrâr etmemelerine ve inde'l-îcâb bunlar hakkında mücâzât-ı kânûniye icrâsı esbâbına teşebbüs edilmesine ve ebniye kânûnunun tamâmî-i cereyân-ı ahkâmına Şehremâneti ve devâ'ir-i belediye taraflarından mütemâdiyen dikkat ve nezâret edilmek îcâb edüp dikkatsizlik berdevâm oldukça maksadın husûlû kâbil olamayacağından buralarının dahi emânet-i müşârunileyhâya teblîğ edilmesinin Dâhiliye Nezâreti'ne havâlesi tezekkür kılındı. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehül-emrindir.

İşbu mazbata ve melfûf lâyiha-i kânûniye Meclis-i Âlî-i Vükelâ'ca dahi esâsen tasvîb ve kabûl buyurulup fakat âti'z-zikr mevâddının der-miyân olunan mülâhazât üzerine Şehremâneti Ser-mühendisi sa'âdetlü Mehmed Efendi celb ile yeniden tedkîk ve tashîhi için ol bâbda tanzîm olunan zabt varakasıyla berâber Şûrâ-yı Devlet'e i'âde buyurulmuş olmağla Tanzîmât Dâ'iresi'nde lede'l-mütâla'a kânûn-ı mezkûrun icrâ kılınan ta'dîl ve tashîhi müzâkerâtında mûmâ-ileyh Mehmed Efendi ile Meclis-i Emânet a'zâsından ve erbâb-ı fennden sa'âdetlü Kâmil Efendi bulundurulmuş olmasıyla mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'nin tekrâr celbine mahal görülemediğinden zikr olunan zabt varakasında mûnderic mütâla'ât üzerine îcâb-ı maslahat dâ'irece mevki'-i bahs ve müzâkereye konuldu.

Varaka-i mezkûrede lâyiha-i kânûniyenin vüs'at ve istikâmeti ta'yîn olunmuş olan sokaklarda yola terk olunacak mahallere dâ'ir olan sekizinci maddesinin fıkra-i ahîresinde "yola terk olunacak yerler arsanın derinliği nisbetiyle rub'unu tecâvüz eder ise bâkîsinin bedeli menâfi'-i umûmiye için istimlâk kânûnuna tatbîkan bi't-tahmîn dâ'ire-i belediyeden ashâbına i'tâ" olunacağı muharrer ise de bu fıkranın "bâkîsinin bedeli ashâbının rızâsıyla" sûretinde tashîhi ve on üçüncü ve on dördüncü maddeleri hükmüne tevfi'kan icrâ edilecek tesviyeye râzı olmayan ve ashâb-ı emlâkin rızâsına bakılmayarak binâsının menâfi'-i umûmiye için istimlâk kânûnunda muharrer kâ'ideye tevfi'kan müte'allik olduğu mahkemeye mürâca'atla taht-ı hükm ve i'lâma alınarak kat' ve tesviyesi on beşinci maddesinde muharrer ise de bunun için mahkemeye mürâca'ata lüzûm olmadığından kayd-ı mezkûrun tayy edilmesi gösterildiğinden ve vâkı'â kânûnen tarîka terk edilecek mahaller hakkındaki mu'âmele istimlâk karârnamesinde musarrah olmasıyla ana tevfi'k-i mu'âmele olunması lâzım gelerek işbu lâyihaya başkaca ahkâm dercine mahal olmadığından mâddeteyn-i mezkûreteyn ol vechile tashîh olunduğu gibi Kadıköyü ve Çamlıca ve Boğaziçi taraflarında bağ ve bağçelerden birer dönümden dûn olmamak üzere tefrîk edilecek arsalara inşâ olunacak köşklerin harîtasının sûret-i tanzîmine ve teferru'âtına dâ'ir olan on sekizinci maddenin tayy der-miyân olunmasına ve fi'l-hakîka bu makûle yerler ham arâziden ma'dûd ve bunlar hakkında icrâ edilecek mu'âmele kavâ'id-i mahsûsasına tâbi' bulunmasına mebnî madde-i mezkûre dahi tayy edilmiş ve yirmi sekizinci maddesinde "el-yevm mevcûd olan şehnişinlerden zemînden irtifâ'ı beş arşundan dûn olanların lağv edileceğine" dâ'ir olan fıkranın "o misillü ebniyenin yüz tarafının hîn-i ta'mîrinde" sûretiyle ta'dîli ve ebniyenin derece-i irtifâ'larını ta'yîn eden otuz üçüncü maddenin İstanbul'un ahvâline tevfi'kan tahrîri ve ocak ve bacaların sûret-i inşâsını mu'arrif olan otuz yedinci maddesinin îzâhı muharrer olmasıyla ve mütâla'ât-ı mezkûre nefsü'l-emre muvâfık bulunmasıyla yirmi sekizinci madde zabt mûcebince tashîh ve otuz üçüncü maddesinde yapılacak ebniye irtifâ'ının sokakların şeref ve mevki'ine göre ta'yîn olunacağı tasrîh ve otuz yedinci maddesinin hükmü dahi tavzîh olunmuştur.

Gerek müceddeden ebniye inşâsı ve gerek ta'mîr için verilecek ruhsat tezkirelerinin emlâk vergüsü ve vakf icâresi ile tanzîfât rûsûmunun tahsîl ve istifâsına ta'lîk olunmayup derhâl i'tâ olunacağına dâ'ir olan elli birinci maddede yalnız emlâk vergüsünün istifâ edilmesinin derciyle iktifâ olunması gösterilmiş ise de derûn-ı mazbatada dahi arz olunduğu vechile ebniye inşâ'ât ve ta'mîrâtı için ruhsat tezkireleri i'tâsı ashâbının vergüden olan borçlarının tahsîl ve istifâsına ta'lîk edilecek olur ise bunu ifâya muktedir olamayanlar hânelerini inşâ ve ta'mîrden sarf-ı nazar ederek veyâhûd ta'mîrâtını gizlüce icrâ etdirerek bu sûret ebniye inşâ'âtının ilerleyememesini mûcib ve binâ'en-aleyh ma'mûriyeti muhill olacağı gibi Şehremâneti'ne âid rûsûmdan bir kısmının dahi ziyâ'ına sebebiyet vereceğinden ve emlâk vergüsü ile sâ'ir rûsûmâtın her birinin vesâ'it-i tahsîliyesi mevcûd olup husûsiyle emlâkin i'mârı vergünün istifâsını bir kat daha te'mîn edeceğinden bu maddenin hâliyle ibkâsı daha münâsib görünmüş ve ebniye inşâ'ât ve ta'mîrâtı rûsûmuna dâ'ir olan elli üçüncü maddenin "zemîn katının beher zirâ' murabba'ı için onar para ve yapılacak binâ her kaç kat olur ise beher kat için bir mislinin zammı" sûretinde tashîhi der-miyân edilüp, eğerçi a'zâdan Noryan ve Kostantin Efendiler ile Galib Bey ebniye rûsûmu devâ'ir-i belediyeye âid vâridâtdan olmasıyla ve belediyeler vâridâtı zâten kâfi derecede olmadığı gibi binâ yapıldıklarının resm-i mezkûru te'diyeden çekilmeyecekleri der-kâr bulunmasıyla ebniye rûsûmunun tenzîli münâsib olamayacağı

hakkında derûn-ı mazbatada münderic re'yelerini tekrâr etmişler ise de ebniye rüsûmunun mu'tedil bir hâle konulması inşâ'âtın teksîriyle emlâkin kesb-i şeref ve kıymet etmesini ve bu da emlâk vergüsünün tezâyüdünü intâc edeceğine ve Meclis-i Âlî-i Vükelâ'ca beyân buyurulan sûret dâ'irece evvelce icrâ edilen ta'dîlâtın daha ziyâde teshîlâtı mûcib görüldüğüne mebnî madde-i mezkûre ekseriyetle sâlifü'z-zikr zabtda muharrer sûrete tevfikân tashîh ve müskirât mağaza ve fabrikalarına konulacak her bir kazganın vaz'ı için bin ve ta'mîr veyâ tebdîli hâlinde beş yüz guruş alınacağına dâ'ir olan elli altıncı madde kezâlik Meclis-i Âlî'nin karârı vechile "kazganların ta'mîrinde iki yüz elli guruş alınacağı" sûretinde ta'dîl edilmiştir.

Elli yedinci maddede bağçelerin dâhilî sed duvarlarına dâ'ir olan fıkranın elli beşinci maddeye tezyîli tensîb buyurulmasına ve vâkı'â zikr olunan elli beşinci madde resimden mu'âf olan ta'mîrâta dâ'ir olarak bağçelerin dâhilî sed duvarları da bu kabîlden bulunmasına mebnî bunun elli beşinci maddeye münâsebeti der-kâr iken elli yedinci maddede zikrinde dâ'irece zühûl olunmuş olduğundan sed duvarlarına dâ'ir olan sâlifü'z-zikr fıkra elli yedinci maddeye nakl edilmiş ve altmışıncı maddede mesken ta'mîrâtında alınacak resme nisbeten akâr ta'mîrâtından istifâ edilecek resmin bi't-tensîk tahrîri der-miyân olup, ancak akâr meskene makîs olmadığı cihetle akâr ta'mîri için ahz olunmakda bulunan resmin tenzîli takdîrde ebniye resmi hayliden hayli tenezzül ederek vâridât-ı belediyeye noksan târî olacağı mülâhazasıyla zikr olunan altmışıncı madde lâyihanın hîn-i müzâkeresinde ta'dîl olunmayup aslında olduğu gibi bırakılmış olduğundan ta'dîli münâsib olamayacağı misillü âhâd-ı nâs ile kalfalar beynindeki müfredât keşflerinin beher yüz guruşunda bir guruş harç alınacağına dâ'ir olan yetmişinci maddenin yüz guruşda bir guruş yerine yüz guruşda on para alınması sûretinde ıslâhı gösterildiğinden ve eğerçi bu gibi keşiflerde yüzde kırk para ziyâde ise de mu'temed ve müstakîm kalfalar için yüzde on para ücret pek az görüldüğü cihetle bunun mikdâr-ı mutavassıt olmak üzere yüzde yirmi para olarak ta'yîni münâsib olduğundan madde-i mezkûre bu vechile ve ham yerlerin tahdîdi ve haritasının tersîmi hâlinde beş bin arşuna kadar olan mikdârından beher arşun için iki para ve on binden ziyâdesi için bir para olmak üzere bi'l-hesâb harc ahz olunacağını mutazammın olan yetmiş üçüncü maddesinin "beş bin arşuna kadar maktû'an iki yüz guruş ve andan fazla mikdârının beher zirâ'ı için bir para alınacağı" yolunda tashîhi Meclis-i Âlî'nin cümle-i müzâkerâtından olmasına ve bu mikdâr münâsib ve mu'tedil bulunmasına mebnî madde-i mezkûre dahi bu sûretle tashîh edilmiştir.

Dersâadet ve Bilâd-ı Selâse'de müceddeden inşâ olunacak ebniye hakkındaki yetmiş yedinci maddenin yeniden tedkîki der-miyân olunmuş ise de büyüüt ve emâkinin harîk mahzûrundan sâlim olacak ve tevessü'üne meydan vermeyecek sûretde inşâsı maksûd olup irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhi dahi bu esâsa mebnî şeref-sudûr eylediğine ve ma'a-hâzâ halkı sûret-i umûmiyede olarak kârgîr inşâsına icbâr etmek servet-i umûmiyenin adem-i müsâ'adesine mebnî mümkün olamayacağına nazaran bu bâbda kâbilü'l-icrâ bir tarîk bulunabilmesi emrinde mûmâ-ileyhimâ Kâmil ve Mehmed Efendilerle mukaddemâ arîz ve amîk cereyân eden müzâkerât netîcesinde müceddeden yapılacak ebniyenin tam kârgîr ve nısf kârgîr ve etrâfi muhâfaza duvarlarıyla muhât olmak üzere ahşab olarak üç nev'a taksîmi ekseriyet-i ârâca tensîb edilerek sâlifü'z-zikr yetmiş yedinci madde ana göre kaleme alınmış olduğundan maksadı te'mîne kâfî olan bu madde hakkında yine ekseriyet-i ârâca başka ta'dîlâta mahal ve imkân görülemediği ve bir binânın hîn-i inşâsında kavâ'id-i sıhhiye ve tahaffuziyece lüzûm görülecek tedâbîrin devâ'ir-i belediye tarafından ta'yîn olunacağına dâ'ir olan seksen birinci maddenin tayy edilmesi mezkûr zabt varakasında gösterilmiş ise de mevki'an şeref ve kıymeti olan ba'zı küçük arsalara istifâde maksadıyla bir çok oda sıkışdırmak gibi ikâmet mugâyir-i sıhhat olacak sûretde ebniye inşâ edilmekte olduğu meşhûd ve ma'lûm olarak bu misillü ebniyenin sıhhat mazarratı der-kâr idüğünden ve sıhhat-i umûmiyeyi muhîl esbâb ve ahvâlin men'i lâzimedden bulunduğundan madde-i mezkûrenin ibkâsı münâsib olduğu gibi mugâyir-i kânûn inşâ'ât ve ta'mîrâta cür'et eden ebniye kalfalarından cezâ-yı nakdî ahzıyla muvakkaten icrâ-yı san'atdan men' edilmelerine dâ'ir olan seksen ikinci ve seksen üçüncü maddelerde muharrer icrâ-yı san'atdan men' husûsu ref' olunarak o misillü kalfalardan yalnız cezâ-yı nakdî ahzı ile iktifâ kılınması beyân olunmuş ise de mugâyir-i kânûn inşâ'ât ve ta'mîrât icrâ eddirecek olan ebniye ashâbı

vâsita-i icrâ'ye olan kalfalardan alınacak cezâ-yı nakdîyi dahi kendüleri tesviye edecekleri der-kâr olmasıyla ebniye kalfaları yalnız cezâ-yı nakdî i'tâsiyle mütenebbih olmayacaklarından ve zâten kalfaların muvakkaten icrâ-yı san'atdan men' olunmaları mugâyir-i kânûn ameliyâtın tekerrürüyle meşrût olarak madde-i mezkûrede bu bâbda derecât ta'yîn edilmiş olduğu cihetle şehrin muhâfaza-i intizâmı hakkındaki maksadın te'mîni için ahkâm-ı şedîde-i kânûniyenin vücûdu lâzimedden bulunduğundan bu maddenin dahi hâliyle ibkâsı müttehiden tezekkür ve lâyiha-i mezkûre mütâla'ât-ı ma'rûzaya tevfiқан tashîh ve ta'dîl edilerek nüsha-i musahhası leffen takdîm kılınmış olmağla ifâ-yı muktezâsı bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 26 Şevval sene [1]308 ve fî 23 Mayıs sene [1]307.

İşbu mazbata ve melfûf lâyiha-i kânûniye bu kere dahi Meclis-i Âlî-i Vükelâ zabt varakasıyla Şûrâ-yı Devlet'e i'âde olunduğundan Tanzîmât Dâ'iresi'nde kırâ'at ve mütâla'a edildi.

Zikr olunan zabt varakasında lâyiha muhteviyâtınca ahîran icrâ edilen ta'dîlât yolunda olup ancak ellinci maddesinde gerek müceddeden ebniye inşâsı ve gerek ta'mîrât için verilecek ruhsat tezkirelerinin emlâk vergüsü ve vakf icâresiyle tanzîfât rûsûmunun tahsîl ve istifâsına ta'lîk olunmayup derhâl i'tâ olunacağı gösterilmiş ise de Dersâdet emlâk vergüsünün tahsîlâtına medâr olabilen tedâbîrin en mü'essiri müceddeden ebniye inşâ ve ta'mîrâtında ruhsat tezkiresi i'tâsının ashâbının emlâk vergüsünden olan düyûnunun istifâsına ta'lîki maddesi olarak bu sûretin ilgâsı zikr olunan vergünün şu vâsita ile az çok vukû' bulan tahsîlâtını bütün bütün sekte-dâr edeceğine binâ'en karâr-ı sâbık vechile ruhsat tezkirelerinin i'tâsı husûsunun ashâbının yalnız emlâk vergüsünden olan borçlarının istifâsına ta'lîk edilmesi münâsib olacağı ve inşâ olunacak ebniyenin ta'yîn-i irtifâ'ına dâ'ir olan otuz ikinci maddesi mündericâtıyla ebniyenin suver-i inşâ'iyesini mu'arrif olan yetmiş altıncı maddesinin hükmü eğerçi büyü ve emâkinin harîk mahzûrundan sâlim olacak ve tevessü'üne meydan vermeyecek bir tarzda inşâsı ve manzara-i hâriciyelerinin muntazam bulunması mütâla'sına müstenid idüğü bedfîh ise de zikr olunan iki maddenin ahkâmı ahâlînin iktidâr-ı mâlîlerine göre ekser mahallerce kâbil-i tatbîk ve icrâ olamayacağına mebnî mukaddemâ dahi cârfî olan usûl vechile Unkapanı'ndan Zeyrek ve Horhor caddesiyle denize kadar bir hat keşidesiyle bunun sol cihetinde inşâ edilecek ebniyenin irtifâ' ve sûret-i inşâsının mezkûr iki madde hükmüne tevfiқи ve sağ tarafında yapılacak binâların irtifâ'larıyla suver-i inşâ'iyesinin mevki'in i'tibârı ve ashâb-ı emlâkin hâl ve iktidârı ile mütenâsib olacak sûretde ta'yîni ve sâlifü'l-beyân yetmiş altıncı maddenin ahşabdan yapılacak ebniyenin birer taraflarına sakfdan yüksek muhâfaza duvarları yapılması yolunda tashîhi daha münâsib ve halkça da sühûleti müstelzim olacağından zikr olunan lâyihanın bi'l-müzâkere icâb eden mahallerinin şu mütâla'âta göre tashîhi gösterilmiştir.

Derûn-ı mazbatada dahi arz ve tafsîl edildiği üzere ebniye inşâ'ât ve ta'mîrâtı için ruhsat tezkireleri i'tâsının ashâbının vergüden olan borçlarının tahsîl ve istifâsına ta'lîki ebniye inşâ'âtının ilerleyememesini mûcib ve ma'mûriyeti muhill olacağından ve emlâk vergüsü ile sâ'ir rûsûmâtın vesâ'it-i tahsîliyesi mevcûd olmakla berâber emlâkin i'mârı vergünün istifâsını bir kat daha te'mîn edeceğinden sâlifü'z-zikr ellinci maddenin hâliyle ibkâsı dâ'irece münâsib görülmekte ise de şu sûret mukaddemâ ve bu def'a Meclis-i Âlî-i Vükelâ'ca der-miyân buyurulmuş olmasına nazaran ifâ-yı muktezâsı menût-ı re'y-i âlî idüğü ve lâyihanın inşâ olunacak ebniyenin irtifâ'ına dâ'ir olan otuz ikinci maddesiyle suver-i inşâ'iyesinin mu'arrif olan yetmiş altıncı maddesi ahâlînin iktidâr-ı mâlîlerine göre ekser mahallerde kâbil-i tatbîk ve icrâ olamayacağına mebnî zikr olunan zabt varakasında gösterildiği vechile bunun ta'dîli bahsine gelince ale'l-umûm ebniyenin bir şekl ve irtifâ'da yapıdırılması kâbil olamayacağı cihetle madde-i mezkûrede zâten irtifâ'-ı ebniye kat'iiyen tahdîd edilmeyüp sokakların vüs'atine göre hadd-i ekber ve hadd-i asgarı ta'yîn olunmuş ve işbu irtifâ'ın sokakların şeref ve mevki'ine göre ta'yîn olunacağı ahîren tasrîh edilmiş olduğu cihetle bu maddede kâbil-i icrâ olamayacak müşkil bir cihet kalmamış olduğu gibi Unkapanı'ndan Zeyrek ve Horhor caddesiyle denize kadar bir hat çekilerek bunun sol cihetinde yapılacak ebniyenin mezkûr iki madde hükmüne tevfiқи ve sağ tarafında yapılacak binâların ashâb-ı emlâkin iktidârıyla mütenâsib

olacak diğere bir usûle tatbîki cihetine gidilmesi dahi el-yevm mer'ıyyü'l-icrâ olan Ebniye Kânûnu ile mu'ayyen usûlden mukaddem cereyân eden ve bi't-tecrûbe tebeyyün eden lüzûma mebnî ahîren ta'dîline mecbûriyet hâsıl olmuş olan bir mu'âmelenin i'âdesi demek olarak câ'iz olamayacağı misillü zâten her sokakda üçüncü nev' olmak üzere ta'yîn edilen kısımdan etrâfı muhâfaza duvarlı ahşab binâ inşâsına mesâg olmasına ve bu yolda yapılacak bir binâ ile âdî ahşab binâ beyninde beher arşunda otuz kırk gurusu kadar cüz'î bir fark olacağı mebhûsün-anh olan lâyihanın esnâ-yı tedkikinde Şehremâneti Hendesehânesi'nce edilen hesâbdan müstebân olup bu da binâ yapıracaklar için hiss olunacak derecede olmadığına mebnî böyle cüz'î bir fark için şehrin intizâmını ihlâl ve harîkin tevessü'üne yardım edecek metrûk bir usûlün i'âdeten ittihâzı gayr-i câ'iz ve maksad-ı âliye muhâlif idüğünden mevâdd-ı mebhûsenin aynen ibkâsı münâsib olacağı tezekkür ve lâyiha-i mezkûre leffen takdîm kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 21 Zi'l-hicce sene [1]308 ve fî 15 Temmuz sene [1]307.

Şûrâ-yı Devlet [mühür]

Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ'nın 14 Muharrem sene [1]309 târihlü mazbata-i ma'rûza-i müzeyyesi sûretidir.

Dersââdet'de sık sık vukû' bulan harîklerin önü alınmak üzere hânelerin kârgîr olarak inşâsı için iktizâ eden tedâbîre ve esvâk ve caddelerin sûret-i muntazamada tesviyesi husûslarına ve müteferri'âtına dâ'ir şeref-sünûh ve sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i mülûkâneyi mübelliğ tezkire-i husûsiye ve ol bâbda bi'd-defa'ât icrâ kılınan müzâkerâtı şâmil Şûrâ-yı Devlet Tanzîmât Dâ'iresi'nden kaleme alınan işbu mazbata ile Ebniye Kânûnnâmesi'nin ba'zı mevâddını ta'dîlen yeniden tanzîm olunan lâyiha miyâne-i bendeganemizde kırâ'at ve mütâla'a edildi.

Hükm-i celîl-i emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i cihân-bânî İstanbul evlerinin heman cümlesi ahşabdan ma'mûl olması ve yeniden hâne inşâ etdirenler dahi ahşab ebniyeyi tercih etmekde bulunması cihetle her zamân mevcûd olan yangın muhâtarasının ve Pây-ı Taht-ı Saltanat-ı Seniyye'nin ötesinde berüsünde meydana gelen birçok yangın harâbelerinin çirkin bir manzara hâsıl ederek mürûr-ı zamân ile mezbele hâline girüp sıhhat-i umûmiyeyi muhill mevâd terâkümüne mahal olması gibi görünen birçok mahâzîrin def' ve men'i maksadına ma'tûf ve ehass-ı efkâr-ı me'âlî âsar-ı cenâb-ı mülkdârî mücerred tebe'a ve zîr-i destân-ı mülûkânelerinin hemîşe te'mîn-i istirâhat ve te'yîd-i refâh ve mahzûziyeti esbâbının istihâli kazıyyesine masrûf olarak bi'l-vücûh şâyân-ı teşekkür ve mahmidet bulunmuş ve kânûn-ı mezkûr mündericâtınca icrâ edilen ta'dîlât dahi maksad-ı hümâyûn-ı sa'âdet-nümûn-ı cenâb-ı pâdişâhiye ve îcâb-ı hâl ve maslahata muvâfık olmasıyla esâsen yolunda ve münâsib görünmüş olup ancak zikr olunan lâyihanın ellinci maddesinde gerek müceddeden ebniye inşâsı ve gerek ta'mîr için verilecek ruhsat tezkirelerinin emlâk vergüsü ve vakf icâresiyle tanzîfât resminin tahsîl ve istîfâsına ta'lîk olunmayup derhâl i'tâ olunacağı gösterilmiş ise de Dersââdet emlâk vergüsünün tahsîlâtına medâr olabilmek için şimdiye kadar ittihâz edilen tedâbîrin en mü'essiri sâlifü'z-zikr ruhsat tezkirelerinin i'tâsını ashâbının emlâk vergüsünden olan düyûnunun ifâsına ta'lîk eylemek maddesi olmasıyla bu sûretin ilgâsı zikr olunan vergünün şu vâsıta ile az çok vukû' bulan tahsîlâtını sekte-dâr edeceğine ve ifâdât-ı vâkı'adan müstebân olduğu üzere Şehremâneti'nin başluca vâridâtından olan tanzîfât resmi dahi ekser bu sırada istîfâ olunmakda bulunmasıyla gerek müceddeden ebniye inşâsı ve gerek ta'mîr için verilecek ruhsat tezkirelerinin el-yevm cârî olduğu vechile emlâk vergüsü ve vakf icâresiyle tanzîfât resminin tahsîl ve istîfâsına ta'lîk edilmesi lâyihanın inşâ olunacak ebniyenin ta'yîn-i irtifâ'ına dâ'ir olan otuz ikinci ve ebniyenin suver-i inşâ'ıyesini mu'arrif bulunan yetmiş altıncı maddeleri mündericâtına gelince, eğerçi işbu iki maddenin hükmü büyüüt ve emâkinin harîk mahzûrundan sâlim olmak ve manzara-i hâriciyeleri dahi muntazam bulunmak mütâla'asına mübtenî bulunmuş ise de ahkâm-ı mezbûre ahâlînin iktidâr-ı

mâlîlerine göre ekser mahallerce kâbil-i tatbîk ve icrâ görülemediğinden mukaddemâ dahi cârî olan usûl vechile Unkapanı Köprüsü'nden bed' ile Zeyrek Yokuşu başından Çinili Hamam Caddesi'yle Saraçhane başında dört yol ağzından Horhor Caddesi'ne ve andan Aksaray Karakolhanesi önüyle Langa Caddesi'nden Cellâd Çeşmesi'ne ve yine andan Langa Yenikapusu'na kadar olan caddenin sol ciheti kâmilin ve işbu hattın sağ tarafıyla Saraçhâne başında dört yol ağzından bed' ile Fatih Câmi-i Şerîfi Çörekçi Kapusu'ndan Zincirlikuyu Caddesi'yle Edirnekapusu'na ve yine Fatih Câmi-i Şerîfi Boyacı Kapusu'ndan Çarşamba Karakolu'na ve Aksaray Karakolhânesi'nden Yusufpaşa ve Taşkasab Caddesi'yle Topkapu ve Cellâd Çeşmesi'nden Etyemez ve Samatya caddeleriyle Yedikule'ye ve Kapan-ı Dakîk'den Eyüb'e müntehî caddenin yemîn ve yesârı lâyiha-i mezkûrenin yetmiş altıncı maddesine tâbî' olması ve işbu tarîkin sağ cihetinde kâ'in mahallâtta ahşab hâne yapmak isteyenlere yapılacak binâların sağ taraflarında kendi arsası olmak üzere sekiz arşun arzında fâsıla olduğu hâlde duvarsız olarak ahşab ve sekiz arşun arzından dûn veya bir ebniyeye muttasıl olarak inşâ olunacak binâların sağ cihetlerine sakfdan mürtefi' taşdan hâlis harçla duvar yapılmak şartıyla ahşab olarak inşâsına ruhsat i'tâsı tensîb ile sâlifü'l-beyân lâyihanın otuz ikinci ve ellinci ve yetmiş altıncı maddeleri ana göre bi't-tashîh leffen arz ve takdîm kılınmış olmağla suver-i ma'rûza nezd-i âlî-i hazret-i mülkdârîde rehîn-i tasvîb buyurulur ise iktizâsı îfâ edileceği muhât-ı ilm-i âlî buyuruldukda ve kâtibe-i ahvâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emr efendimizdir.

Fî 14 Muharrem sene [1]309 târîhlü tezkire-i ma'rûza sûretidir:

Dersaâdet'de vukû' bulan harîklerin önü alınmak için hânelerin kârgîr olarak inşâsı zımında iktizâ eden tedâbîre ve esvâk ve caddelerin sûret-i muntazamada tesviyesiyle müteferri'âtına dâ'ir olup bâ-tezkire-i husûsiye teblîğ olunan emr ü fermân-ı hümayûn-ı hazret-i pâdişâhî mantûk-ı âlîsine tevîkan Şûrâ-yı Devlet Tanzîmât Dâ'iresi'nden tanzîm ve Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ'dan tezyîl olunan mazbata ol bâbda Ebniye Kânûnu'nun ba'zı mevâddını ta'dîlen tanzîm ve tashîh edilen lâyiha ile leffen arz ve takdîm kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechile irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise mantûk-ı münîfi infâz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Aslına mutâbıkdır.

Âmedî-i Dîvân-ı Hümayûn [mühür]

Bâbîâli'de resmî evrakın yangın mahallinden çıkarılışı
Atatürk Kitaplığı, SHB,1235 (sa. 35, s. 205)

Bâbîâli yangınında tulumbacılar
Atatürk Kitaplığı, SHB,1235 (sa. 35, s. 205)

بلد کراچی

باش کتات داره سی

در سارنده وقوع بولاره و بقدر ادرکی النعمه بحومه خانه لارن کار بر اولور و انک صحت
اقضا ایله تدریه و سرفاوه و جام لارن صورته تنظیم نو بیس و تقفعا تدره سوزی
دولت تنظیمات دتره سنده تنظیم اولنانه بقطره رابله مجلسی شخصی و خللا و نه تدریس اولم بقطره
و موقوف اولور ایله قانونک و بقطره منگوره در ذکر ایله بلام مواد تقفیه اولم مضابطه سارنده
و ادب ایله کی تذکره رسمه حد ایقا هدینک بر قطره نسخ و مرقوم اولم افرای اولور
عصه و تقسیم قلم تقضای ارا ده سینه جناب پادشاهیه اره نه ایلان اولور و نه بقطره

و ایلاکه ایله سینه دایم سینه
طریق
تاری

İstanbul'da meydana gelen yangınların önlenmesi için evlerin kârgir olarak inşası için gereken tedbirlerle sokak ve caddelerin düzenli hale getirilmesi hakkında Şura-yı Devlet'çe tanzim edilen ve Meclis-i Vükela'dan zeyl yapılan mazbatalar ve Ebniye Kanunu'ndaki maddelerin birer nüshasının takdimi talebi.

24 Ağustos 1891

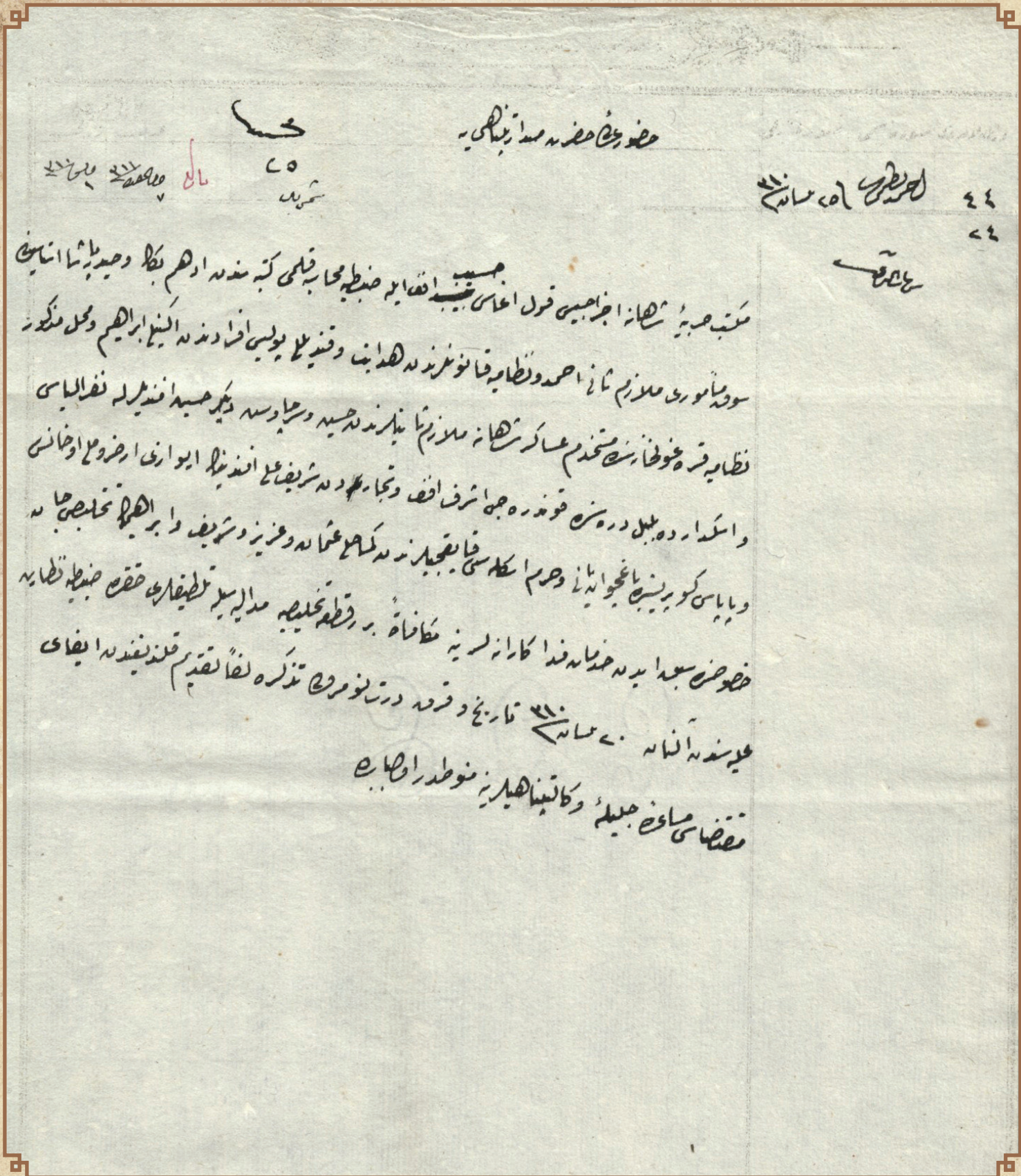
Yıldız Saray-ı Hümâyûnu Başkitâbet Dâ'iresi

Dersâdet'de vukû' bulan harîklerin önü alınmak için hânelerin kârgîr olarak inşâsı hakkında iktizâ eden tedâbîre ve sokak ve caddelerin sûret-i muntazamada tesviyesiyle müteferri'âtına dâ'ir Şûrâ-yı Devlet Tanzîmât Dâ'iresi'nden tanzîm olunan mazbatalar ile Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ'dan tezyîl olunan mazbatanın ve melfûfu olan Ebniye Kânûnu'nun ve mazbata-i mezkûrede zikr edilen mevâdd-ı nizâmiye ile mazâbıt-ı sâ'irenin ve ol bâbdaki tezkire-i resmiye-i Sadâret-penâhînin birer kıt'a nüsha-i musaddakaları ihrâc olunarak arz ve takdîm kılınması muktezâ-yı irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhîden olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 18 Muharrem sene [1]309 ve fî 11 Ağustos sene [1]307.

Ser-kâtib-i Hazret-i Şehriyârî
Bende
Süreyyâ

Yangında can kurtarma hususunda hizmeti geçenlere Tahlisiye Madalya verilmesi.

12 Mayıs 1894

Huzûr-ı Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhî'ye

Tesvîdi Târîhi: 25 Nisan sene [1]310

Tebyîzi Tarîhi: 7 Zilka'de sene [1]311 / 1 Mayıs sene [1]310

Mekteb-i Harbiye-i Şâhâne Eczâcısı Kolağası Hasib Efendi ile Zabtiye Muhâsebe Kalemi ketebesinden Edhem Bey'in ve Haydarpaşa İstasyonu Sevk Me'mûru Mülâzim-i Sânî Ahmed ve Nizâmiye kânûnlarından Hidâyet ve Kandilli polis efrâdından Eğinli İbrahim ve mahall-i mezkûr nizâmiye karakolhânesinde müstahdem Asâkir-i Şâhâne mülâzim-i sânuîlerinden Hüseyin ve Serçavuş diğer Hüseyin Efendi'lerle nefer İlyas ve Üsküdar'da Bülbülderesi'nde kunduracı Eşref Efendi ve tüccârdan Şerif Ali Efendi'nin ayvazı Erzurumlu Ohannes ve Papasköprüsü'nde bağçevan Yani ve Harem İskelesi kayıkçılarından Kemahlı Osman ve Aziz ve Şerif ve İbrahim'in tahlîs-i can husûsunda sebk eden hidemât-ı fedâkârânelerine mükâfâten birer kıta Tahlîsiye Madalyası'yla taltîfleri hakkında Zabtiye Nezâre-i Aliyyesi'nden alınan 20 Nisan sene [1]310 târîh ve kırk dört numaralı tezkire leffen takdîm kılındığından îfâ-yı muktezâsı müsâ'ade-i celîle-i vekâlet-penâhîlerine menûtdur. Ol bâbda.

داخلیه مکتوبی قلمی

	تاریخ	موضوع	مقرر	مقرر	مقرر	تاریخ	موضوع
			۴	۵	۶	۲۰۹	
مقرر عن مفت مارتیه							
۱۷۶۱							
اطفال مربعه مضطربه سه قدرتی کویچه واقعه مدلیس عالی اوله قتل ایستلده اتانجک							
جهت سوره پولیس مضطربه حدود و ساری بوی اویسی قویس روزه آصفیه سقیرکم							
تجب یتیم پولیس سه و مذکور بولک مرتاضنه اولوز الی نومورده مقید و اصفیه اویسی							
قویس که تجب کریم ابراهیم صبی و اوله انه نومورده مقید پولیس مأموری صافول عالف							
افتیراج اتانجک پولیس اویسی بوی مأمور لوزنه قطنینی احد اقتضیک و بیوتی آنوز							
و پولیس اویسی صف قویس روزه ما خود عمر بکک اقوا مدالیس دتقیقه مقده فلی							
تقریرت مبلدیسه انانه اوج قطع ذکره لقا تقیم قندی اجای ایجاب فوطر ای عن صارتیه							
مقرر عن مفت مارتیه							
۱۷۶۲							
تخلیه جانه مقوضه سه قدرتی کویچه فریوطی صبی صنف تخلیه مارتیه تطیف مقده							
شراعات مبلدیسه انانه ذکره موقوفاتیه تقیم قندی اجای ایجاب فوطر ای عن صارتیه							

Yangın söndürme konusunda hizmetleri görülen polis müfettişlerinden Cevdet, Serkomiser Tirebolulu Hasan, Üçüncü Komiser Giridli İbrahim Rahmi ve diğer polis memurlarına İftihar Madalyası ve can kurtarma konusundaki hizmeti sebebiyle Harputlu Hamal Hasan'a Tahlîsiye Madalyası verilmesine dair Dâhiliye Nezareti'nden Sadaret'e gönderilen yazı.

19 Temmuz 1908

Dâhiliye Mektûbî Kalemî

Evrak Numarası: 209/21, 224/1, 213/21, 187/28

Tesvîdi Târîhi: 3 Temmuz sene [1]324

Târîh-i Tebyîzi:

Arabî: 19 Cemâziye'l-âhir sene [1]326

Rûmî: 5 Temmuz sene [1]324

Huzûr-ı Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhî'ye

1761

İtfâ-yı harîk husûsunda hüsn-i hizmetleri görülen ve İftihâr Madalyası'nı hâmil olmadıkları anlaşılan İstanbul ciheti süvârî polisi müfettişlerinden Cevdet ve Süvârî Bölüğü Üçüncü Komiserlerinden açıktan ser-komiserliğe müntehab Tirebolulu Hasan ve mezkûr bölük mürettebâtından otuz altı numarada mukayyed ve açıktan Üçüncü Komiserliğe müntehab Giridli İbrahim Rahmi ve on altı numarada mukayyed polis me'mûru Samakolu Akif Efendi'ler ile İstanbul Polis Üçüncü Bölüğü me'mûrlarından Kastamonulu Ahmed Efendi'nin ve Limoncu Andon'un ve Polis Üçüncü Sınıf Komiserlerinden Canhud Ömer Bey'in iftihâr madalyasıyla taltîfleri hakkında Zabtiye Nezâret-i Celîlesi'nden alınan üç kıt'a tezkire leffen takdîm kılındı. İcrâ-yı îcâbı menût-ı re'y-i sâmi-i Sadâret-penâhîleridir. Ol bâbda.

Huzûr-ı Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhî'ye

1762

Tahlîs-i cân husûsunda hüsn-i hizmeti görülen Harputlu Hamal Hasan'ın Tahlîsiye Madalyası'yla taltîfi hakkında Şehremânet-i Celîlesi'nden alınan tezkire melfûfâtıyla takdîm kılındı. İcrâ-yı îcâbı menût-ı re'y-i sâmi-i Sadâret-penâhîleridir. Ol bâbda.

دائرة صدارت تحریرات قلمی شعبه

اوراق نومروسی	میسودی	میضی
۶۹۰		
قلمه ورودی تاریخی	تاریخ تسوید	تاریخ تیض
		۱۳۳۷

طرح عاز حفیه مستشاریه
در معادنه بایه حکم مستطقتند تقیم ارتنه
تنگه نک صورتیه

صدارة مستشاریه حاجیعلی

باشایا حریقہ دارہ کرت محقرہ صعب اولیئین اولیئہ دفعہ ششمہ ضعیبہ دارہ نوع تطارک
در بزرگ بودی حریقہ فائزہ محاطہ و ضعیبہ قصصہ یکی تیز اتحاد ایکنک اولیئین و نیلیب
نقدہ بودہ اولیئہ دہری عیابہ اولیئہ اولیئہ دہریہ حریقہ اجراء و انقادینہ مؤدی بزرگ
کبد اولیئین و ضعیبہ اولیئہ اولیئہ اولیئہ در فائزہ مینک تجری مخزنہ کوندرین لازم صدقہ
لیڈ حریقہ نیلیب سوہ اولیئہ دارہ ده فائزینہ اسبابہ ماحیہ مادہ باز
عاجلہ دینلہ بانقصہ بایه حکمہ بویلدی سنجہ فکک در ۱۳۳۷

دینلہ بایلدیہ حریقہ صورتیه

صدارة مستشاریه محضه اولیئہ یانک تک تنفس اولیئہ ده محقرہ اولیئہ بوندہ ک
استیاب ایلیب ایک خاا به برده بر بایه ماحیہ ایک صوم بر دورین قلیطہ
اولیئہ قنایہ درده قوتیہ درده ضلیب اجہ ماروکہ ایک قنایہ ایک قوتیہ در
ضلیب بہ سنیفک اسکدر بر بیلدایہ بر تلفیہ مکنسہ ایک صواعق لایسہ ایلیب
خدیہ مضمہ درده ضلیب درہ مجاشرہ استبار فکدرہ نک فائزہ محقرہ اولیئین
سجہ قدرہ طور ایتم صدقہ استلال اولیئہ در بواطط لدرہ اولیئہ بوند
عمم مؤدیہ اولیئہ اولیئہ بیلدایہ استبار اولیئہ محاطہ سیم داخلہ اولیئہ نک
اولیئہ مکتفہ بایلیک بیلدایہ صوریہ عمودہ ده محاطہ سیم سہ رفدیم
بایلیک بولیدیلایہ بولیس مؤدیہ مفزہ عکدیہ بودیہ بعدالغوب مؤدیہ
عددیہ ایرتہ صاج دیک ایلیب قدرہ سابقہ انزل مفزہ عکدیہ و مؤدیہ
ضابطہ ایلی بایلیک باتانہ اولیئہ جدرہ برکتہ سنجہ مادیہ دیکدیہ

Bâbiâli
yangınında
Sadaret
Müsteşarlığı
daireesinde
meydana gelen
tahribat ve
zayıyat ile alanın
tedbirlere dair
cevabi yazı.

9 Şubat 1917

واقعه بررقت دارہ ک قاتا لکونک حیدر درلر بایلیک سنجم مؤدیہ مکتفہ نک
امی اولیئہ بایلیک قلیب صاوتی درده لک حیدرہ درده سنجت و قوتیہ لک
کلیبیم برر لک سنجیم ایلیب و صید ایلیب دویلیب لک بر صحتیہ ده برای صعدایہ
نقح صدقہ سر بایلدیہ نک مؤدیہ سنجت و درده لک ایلیب قلیطہ ایلیب لک بویلدیہ لک
اکلا سنجت ایلیب

تجهیز و ارساله اولیئہ ۱۳۳۷

Dâ'ire-i Sadâret Tahrîrât Kalemî

Evrâk Numarası: 690

Târîh-i Tebyîz: 27 Kânûn-ı Sâni sene [1]326

Taraf-ı Âlî-i Hazret-i Müsteşârî'ye

Dersaadet Bidâyet Mahkemesi Mustantıklığı'ndan takdîm olunan tezkirenin sûretidir.

Sadâret Müsteşârlığı Cânib-i Âlîsi'ne

Bâb-ı Âlî harîkinde dâ'irenizin muhterik olup olmadığı ve evrâk ve mefrûşâtdan zâyî'ât varsa nev' ve mikdârı ve bunların bu gibi harîka karşı muhâfaza ve sıyâneti husûsunda ne gibi tedâbîr ittihâz edilmekte olduğu ve tedâbîr-i mezkûreye öteden beri ri'âyet olunup olunmadığı ve bunun harfiyyen icrâ ve infâzına me'mûr edilenlerin kimler olduğu ve ziyâ'a uğrayan evrâk ve defâtir miyânında geceleri mahzene gönderilmesi lâzım gelenler varsa leyle-i harîkda ne sebebe mebnî sevk olunmayarak dâ'irede kaldığı esbâbının mâhiyet-i maddeye binâ'en âcilen ve zeylen bi't-tafsîl beyân-ı himmet buyurulmaları siyâkında müzekkiredir. Fî 26 Kânûn-ı Sâni sene [1]326

Zeylen yazılan cevâb sûretidir:

Sadâret Müsteşârlığı'na mahsûs oda ile yanındaki teneffüs odası da muhterik olmuştur. Bunlardaki eşyâ-yı emîriyye iki halı, beş perde, bir yazı masası, iki soba, bir dolab, kadife üç kanape, dört koltuk, dört sandalye, maroken iki kanape, iki koltuk dört sandalye, beş sigara iskemlesi, bir paravan, bir telefon makinesi, iki havagazı lambası ile hademeye mahsûs dört sandalyeden ibâretdir. Eşyâ-i mezkûrenin kâmilin muhterik olduğu şimdiye kadar zuhûr etmemesinden istidlâl olunmaktadır. Bu odalarda evrâk yoktur. Umûm me'mûrîn ve aklâm odalarında bulunan eşyâ ve evrâkın muhafazasıyla dâhilen her odanın odacısı mükellefdir. Bâb-ı Âlî'nin leyle ve nehâren sûret-i umûmiyede muhâfazası ise mine'l-kadîm Bâb-ı Âlî'de bulundurulan polis me'mûrlarıyla müfreze-i askeriyeye mevdû'dur. Ba'de'l-gurûb me'mûrîninin avdetinden ertesi sabah dâ'ire açılıncaya kadar sâbıkuz-zikr müfreze-i askeriyeye ve me'mûrîn-i zâbıtâ ile Bâb-ı Âlî'de yatan odacılardan birer kişi münâvebeten ve yekdiğeri murâkabeten birer sâat dâ'ireyi tamâmen dolaşmağa mecburdurlar. Bâb-ı Âlî'de müstahdem me'mûrîn-i zâbıtânın âmiri olan Bâb-ı Âlî Komiser Mu'âvini devriyelerin her yirmi dört sâatinin vukû'âtına dâ'ir külle yevm birer rapor tanzîm ederek mercî'ine i'tâ ve bu raporların birer sûretini de berây-ı ma'lûmât Makâm-ı Sadâret Ser-yâverliği'ne tevdî' etmekde ve devriyelerin ifâ-yı vazîfe eyledikleri bu raporlardan anlaşılmaqda idi.

*Tebyîz ve irsâl olundu.**Fî 27 Kânûn-ı Sâni sene 1326.*

محلہ		شعبہ		دائرة صدارت تحریرات قلمی	
لاجل التبیض قلمه ورودی				میضی	مسودی
					۶۶۰۰
مقابله ایڈنلر				تاریخ تیسوی	تاریخ تیسوی
				۱۵	۱۲ ۱ ساطح
<p>جوبہ تفسیر جلیلہ</p>					
<p>باجلا حریقہ اور اورہ دولتہ خلیہ ہفتہ کے غیر تکریم بناؤ ایسی صورتہ صدری ملفوظ قرار نامہ بالاسنح محرضابہ مدالیہ افرادہ افتخار مدالیہ لیلہ تظیف وضعہ ہلاک تاریخہ ۱۹۱۸ء نوہولونکہ دولتری اورینہ بالکونڈاہ ارادہ سندہ جنہہ یادہ شرف تظیفہ ہلاک</p>					
<p>یورہ ہرہ ہرہ فار نامہ ہرہ ہرہ صوفی لفظ ایسی تفسیر تفسیر</p>					

Bâbiâli yangınında devletin mühim evrakların kurtarılması konusunda gayret gösteren askerlerin iftihar madalyası ile ödüllendirilmesine dair Harbiye Nezareti'ne gönderilen yazı.

18 Mart 1908

Dâ'ire-i Sadâret Tahrîrât Kalemî

Evrâk Numarası: 4302

Târîh-i Tesvîd: 14 Safer sene [1]329 / 1 Şubat sene [1]326

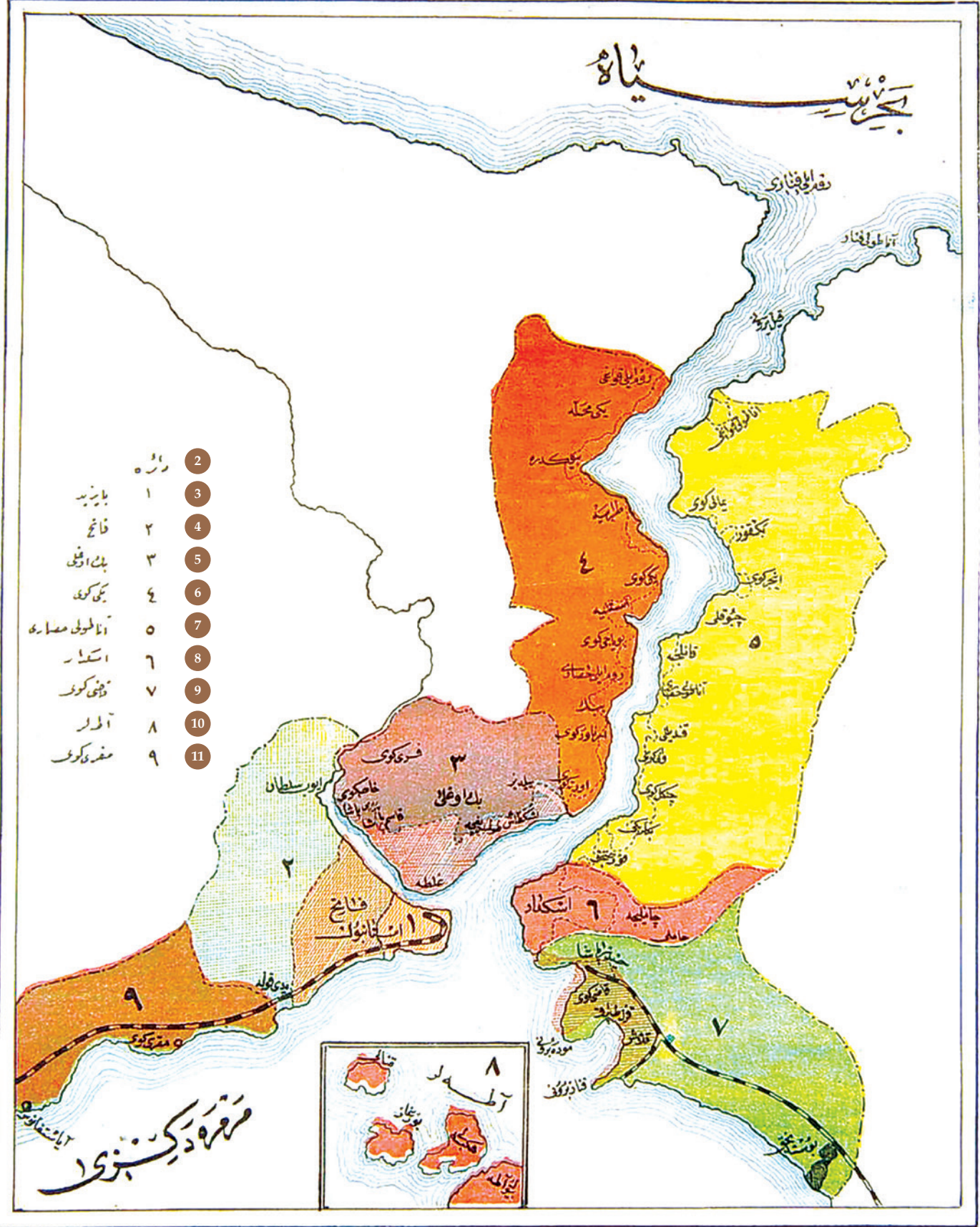
Târîh-i Tebyûz: 15 / 2

Harbiye Nezâret-i Celîlesi'ne

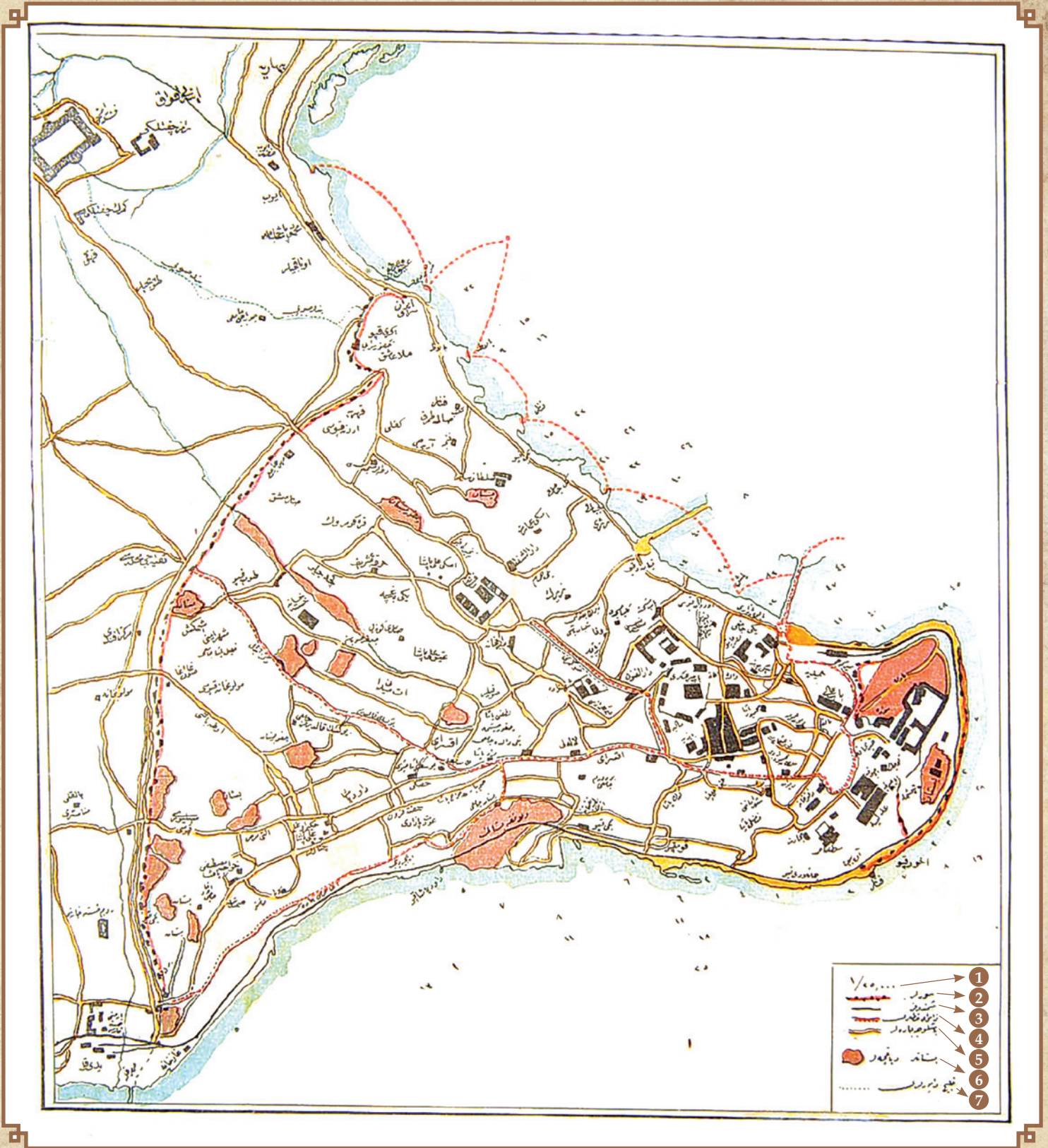
Bâb-ı Âlî harîkinde evrâk-ı mühimme-i devletin tahlîsi zımındaki gayretlerine binâ'en esâmîsi sûret-i musaddakası melfûf karârname bâlâsında muharrer zâbitân ile efrâdın iftihâr madalyalarıyla taltîfi husûsuna 25 Kânûn-ı Sâni sene [1]326 târihli ve 1438 numarolu tezkire-i devletleri üzerine bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî şeref-müte'allik buyurularak bu bâbdaki karârnamenin musaddak sûreti leffen irsâl kılındı.

دوائر بلدیة تقسیماتی از ایراد خرابه در .

1

1. Devâ'ir-i Belediye taksîmâtının irâ'e eder harîta'dır	3. 1 Bâyezîd	6. 4 Yeniköy	9. 7 Kadıköy
2. Dâire	4. 2 Fâtih	7. 5 Anadoluhisârı	10. 8 Adalar
	5. 3 Beyoğlu	8. 6 Üsküdar	11. 9 Makrıköy

1. 1/25000

3. Şimendüfer

5. Başlıca caddeler

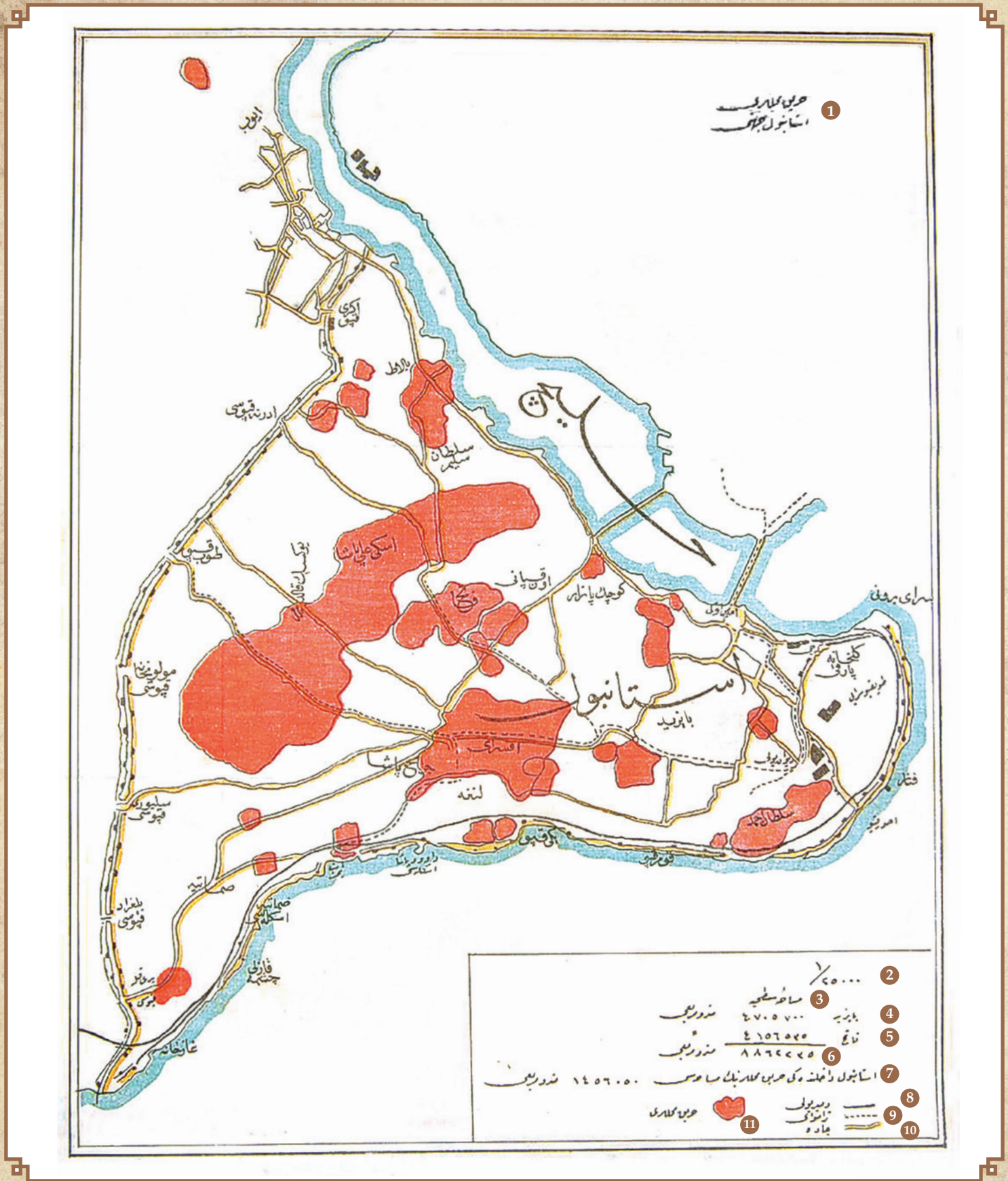
7. Haliç vapurları

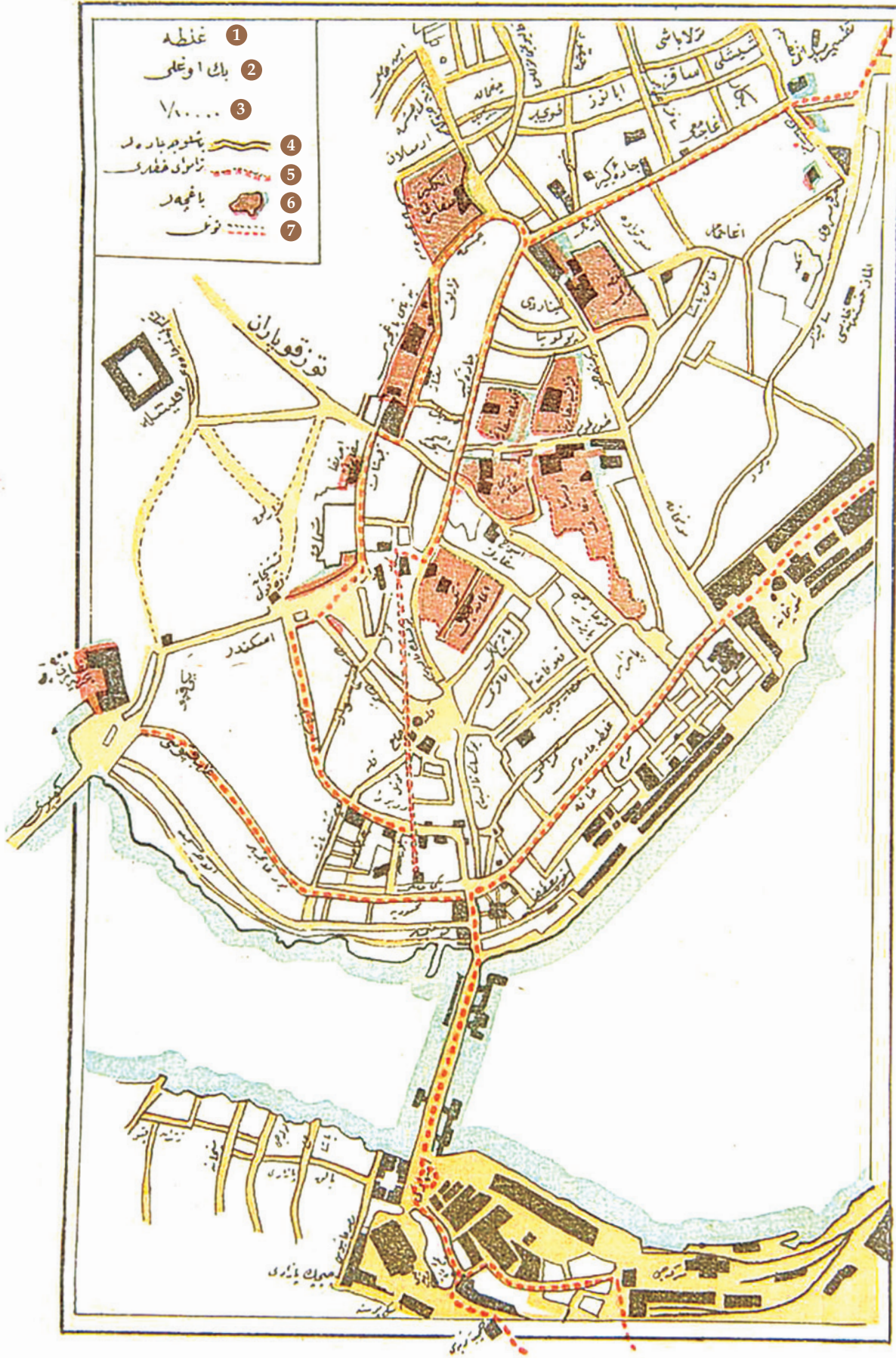
2. Surlar

4. Tramvay hatları

6. Bostanlar ve bahçeler

İstanbul idari taksimatını ve yangın mahallerini gösteren haritalar.

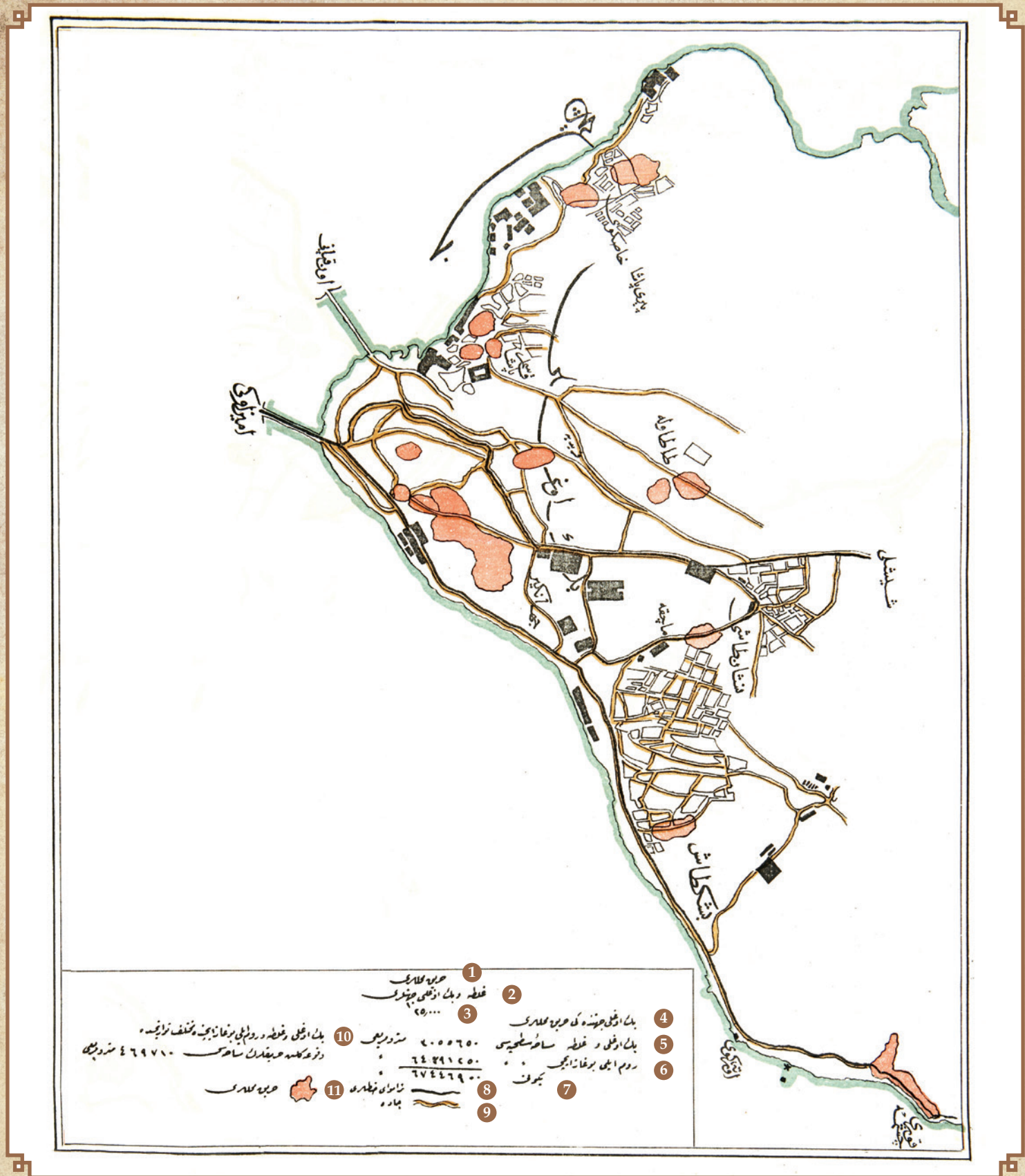

1. Galata
2. Beyoğlu

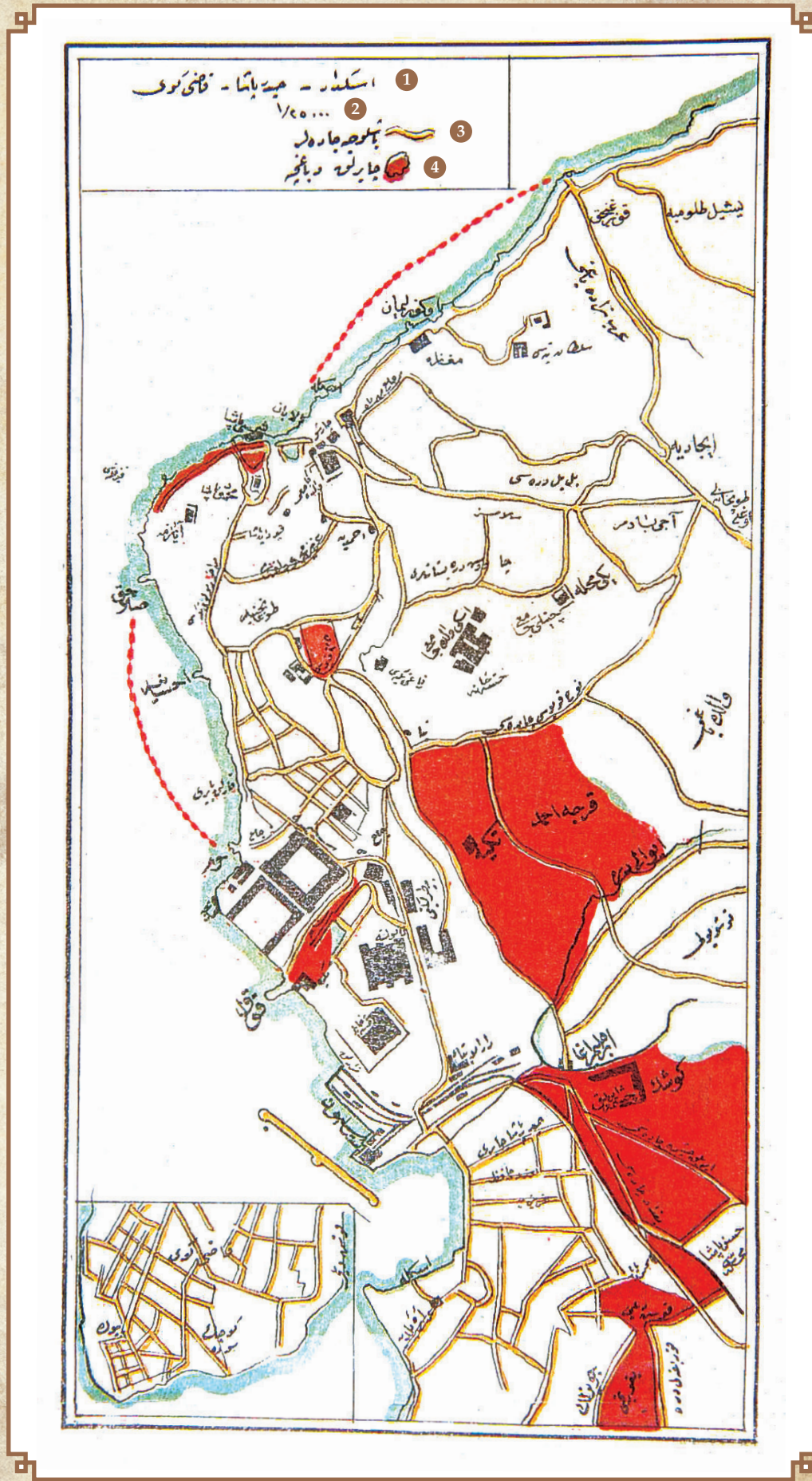
3. 1/25000
4. Başlıca caddeler

5. Tramvay hatları
6. Bahçeler

7. Tünel

1. Harîk mahalleri	7. Yekûn 67446900 metre murabba'ı
2. Galata ve Beyoğlu cihetleri	8. Tramvay hatları
3. 25,000	9. Cadde
4. Beyoğlu cihetindeki harîk mahalleri	10. Beyoğlu ve Galata ve Rumeli Boğaziçi'nde muhtelif tevârihde vukû'a gelmiş olan harîkleri mesâhası 469710 metre murabba'ı
5. Beyoğlu ve Galata mesâha-i sathiyyesi 3055650 metre murabba'ı	11. Harîk mahalleri
6. Rumeli Boğaziçi mesâha-i sathiyyesi 64391250 metre murabba'ı	

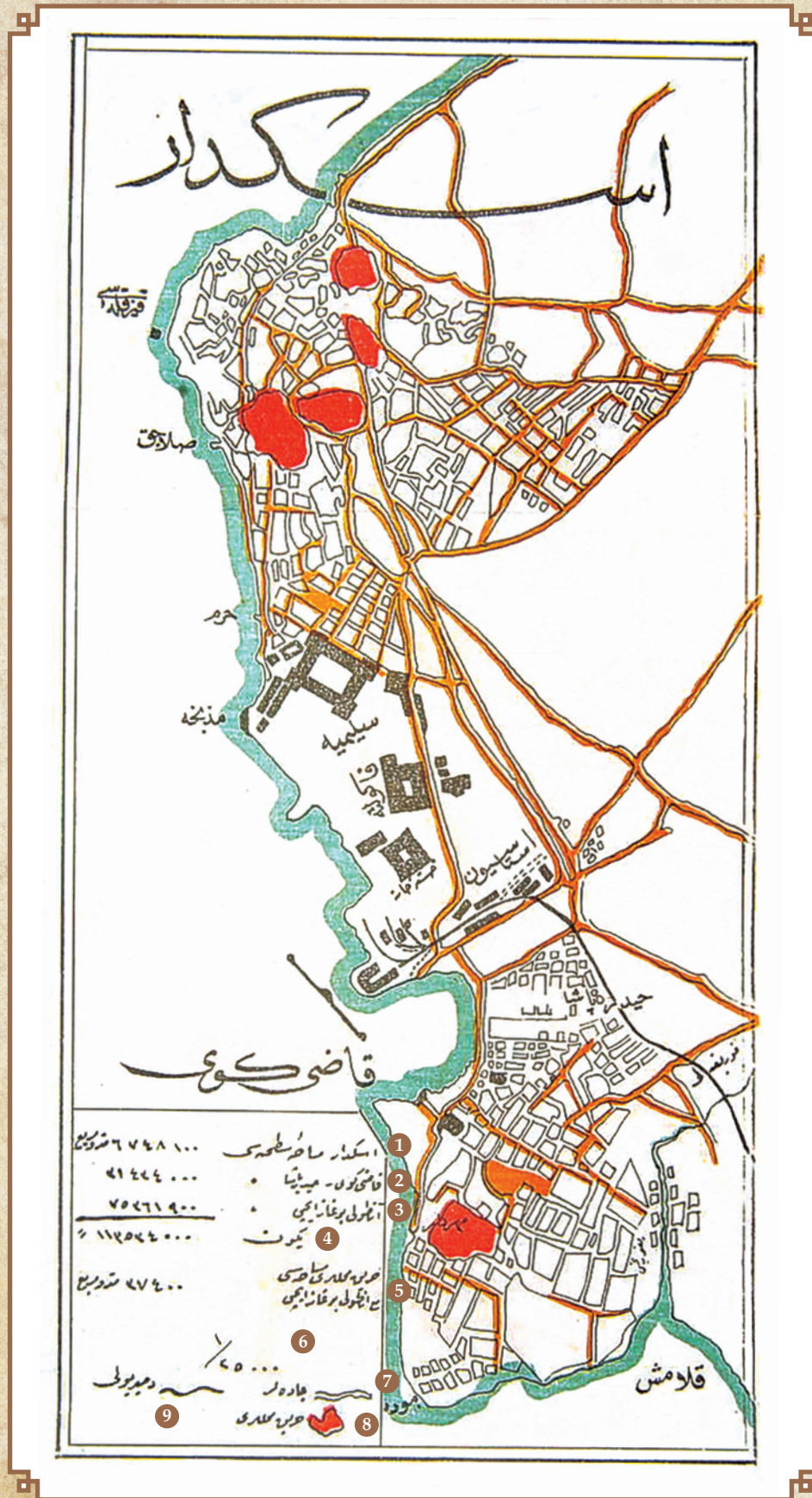

1. Üsküdar – Haydarpaşa – Kadıköy

2. 1/25000

3. Başlıca caddeler

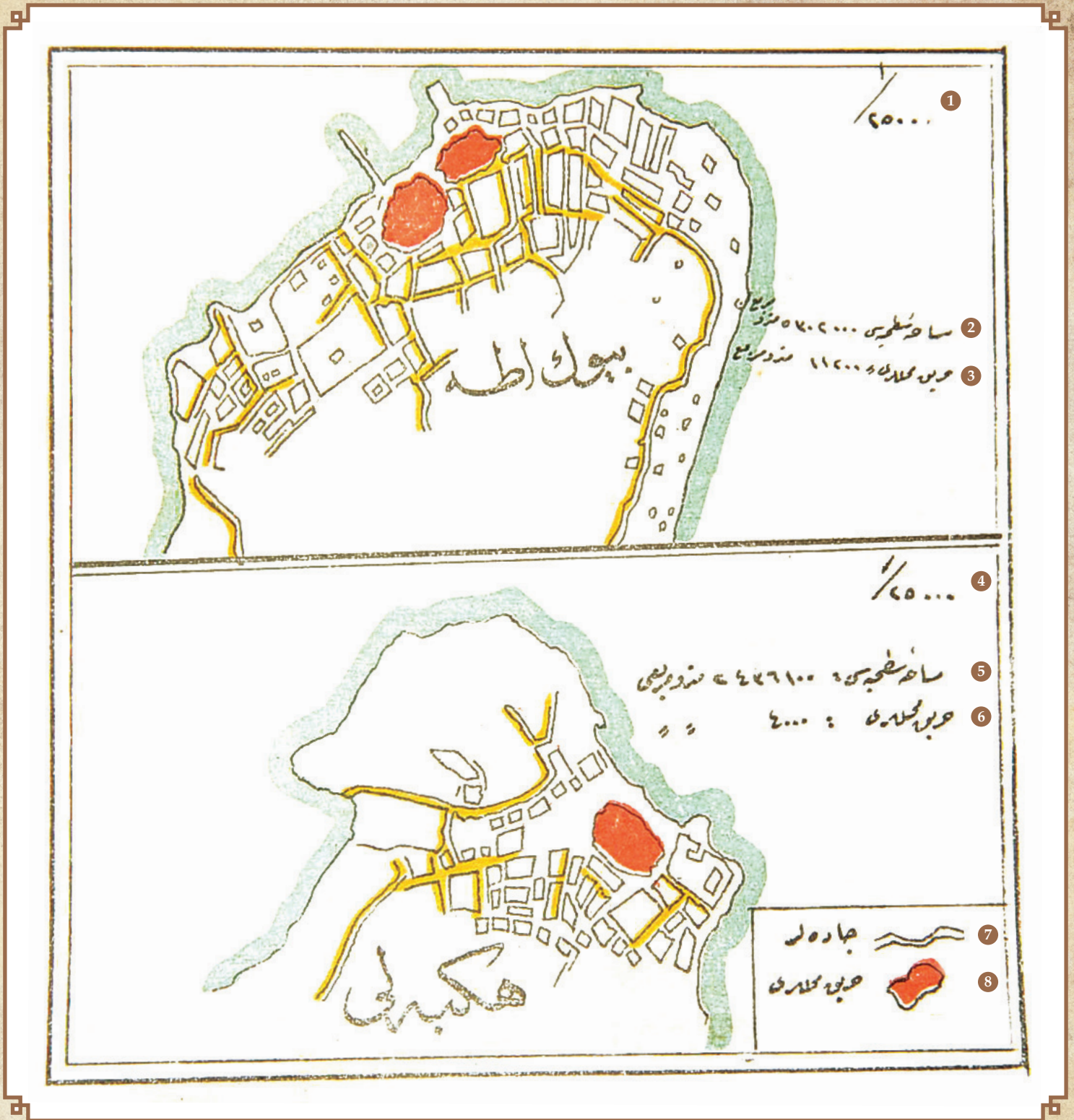
4. Çayırılık ve bahçeler

1. Üsküdar mesâha-i sathiyyesi 6748,100 metre rub'
2. Kadıköyü-Haydarpaşa mesâha-i sathiyyesi 31434,000
3. Anadolu Boğaziçi mesâha-i sathiyyesi 35361,900

4. Yekûn 113534,000 metre rub'
5. Harîk mahalleri mesâhası ma'a Anadolu Boğaziçi 37400 metre rub'

6. 1/25000
7. Caddeler
8. Harîk mahalleri
9. Demiryolu

1. 1/25000

2. Mesâha-i sathyyesi 5302,000 metre murabba'ı

3. Harîk mahalleri " 11,200 metre murabba'ı

4. 1/25000

5. Mesâha-i sathyyesi 243610 metre murabba'ı

6. Harîk mahalleri 4000 " "

7. Caddeler

8. Harîk mahalleri

İdâre-i Umûmiye-i Dâhiliye Müdüriyeti

Mürsili: Nâzır Talat Paşa hazretleri
 Mürselün-ileyhi: Polis Müdîr-i Umûmîsi Ahmed Bey'e
 Evrak Kalemi Numarası: Arzuhâl 2539
 Kalem Numarası: 120/1
 Târîh-i Tesvîdi: 13 Teşrîn-i Sâni sene [1]333
 Târîh-i Tebyîzi: 14

Hulâsa: Terkos suyu isrâfâtına meydan verilmemesi hakkında.

Yangın vukû'undan heman isti'mâl edilebilmek üzere polis ve itfâ'iyeye karakollarına verilmiş olan yangın musluk ve ağızlıklarına mahsûs anahtarlarla bir müddetden beri polis ve askerler tarafından ağızlıklar açılıp ya kendileri için veyâhûd ahâlîye verilmek üzere su alınmakta ve mezkûr ağızlıkların büyük kutturda olmasına mebnî alınan suyun on misli derecesinde isrâf vukû' bulmakta olduğu ve evkâf sularının akmasından nâşî el-yevm mü'essesât-ı dâniye dahi dâhil olduğu hâlde bi'l-umûm mebnîde Terkos suyu kullanılmakta ve şirketin getirebildiği suyun mikdârı esâsen gayr-ı kâfi bulunmakta iken bir de sâlifü'z-zikr sûretle su isrâf edilecek olur ise bi'l-âhire susuzluktan bi't-tabi' müşkilât çekileceği ve ale'l-husûs ağızlıkların bunu kullanmak bilmeyenler tarafından mütemâdiyen açılması yüzünden boruların içine hava sıkışarak patlamalarına sebep verdiği ve askerlerce yapılan isrâfâta meydan verilmemesi ve suya ihtiyâc görüldüğü takdîrde şirket me'mûrlarına ma'lûmât verilmesi husûsu da Harbiye Nezâret-i Celîlesi'ne yazıldığı beyânıyla polis efrâdıyla ahâlî tarafından yapılan isrâfâtın dahi men'î esbâbının istikmâli Dersâdet Su Şirketi tarafından verilen arzuhâlde istid'â edilmiş olmağla bu bâbda icâb edenlere teblîğât-ı lâzime icrâsı tavsiye olunur efendim.

Meteorolojik Afetler

Kapuci ile Paşa hazretlerine gönderildi.

Vezîr Ahmed Paşa'ya hüküm ki: Mahrûse-i İstanbul'da ve etrâfda bir iki gün kar yağup fırtına olmak ile mahrûse-i mezbûre ekmekçileri narhı ziyâde etmek murâd edinüp zahîre yokdur deyü bahâne ve ta'allül ederler imiş. İmdi iki üç gün kar yağmağla terkenin narhı ziyâde olmanın aslı yokdur. İznikmid ve Kartal ve ol cevânibde olan değirmenlerde bulunan hâzır unu getirdüp ve yerine buğday iledüp un ettirmek için yoldaşlarıyla Yayabaşı ta'yîn olunup ve bir kadirga ve bir kalite tedârik olunup gönderilmek için kapudâna ve yeniçerilerim ağasına ahkâm yazılup sana irsâl olundu. Buyurdum ki: Vusûl buldukda zikr olunan ahkâm-ı şerîfemi müşârun-ileyhâya îsâl edüp emr-i şerîfim üzre bir kadirga ve bir kalite ihzâr etdürüp metânet bulunan buğdaydan buğday koyup gönderüp ve Yayabaşı'na dahi tenbîh eylesin ki varup buğdayı değirmenlere tevzî edüp dahi hâzır bulunan un her kimin ise başka defter edüp kadirga ve kaliteye tahmîl edüp ale't-ta'cîl getirüp teslim eyleyüp tekrâr varup verdüğü buğdayı un etdürüp getir. Bu husûs mühimmât dandır; kâdî ve muhtesibine muhkem tenbîh eylesin. Etmekçiler zahîreyi saklayup dahi terke yokdur deyü müslümanları ta'cîz etmeyesin. Mevcûd bulunan unu rençber gemileri bulunursa navlun ile tahmîl edüp getürdeler, bulunmazsa kadirga ve kalite göndereler ve Rodoscuk'dan ve Ereğli'den hâzır zahîre olduğı i'lâm olunmuşdur. Rençber gemileri tedârik edüp içine adam koyup gönderesin. Varup tahmîl edüp getüre.

تودانه شفقیه

ام کلثوم قرنائی ارحم شمس سوار اولدیغی کدر قایغی بیخسته هیولنه کدر افواج ایتمک اولدیغی دور سده قورتنه دمه قضا زده
رقوم دفعه خریقا وفاته ایدره اولار و حیات و وصا و خاله اولقندن و ندر و یسیمی بقدره برلقدنه رحمت ندر قایغی
عدهم بهر دولاب و طبع افرجه یا زینه دار و زبره و تقیم ایلیجا بظلم و محال نظر و حقیقه و زره نفا کورلیقه

ازین شهر

Şiddetli fırtınadan dolayı batan kömür kayığının reisi Edhem Reis'in boğularak vefatıyla çoluk çocuğunun zor durumda kalmasından dolayı batan kayığın çıkarılmasına dair Kaptan Paşa'ya gönderilen yazı.

10 Ocak 1849

Kapudan Paşa hazretlerine,

Ümmügülüm'ün karındaşı Edhem Re'îs'in süvâr olduğu kömür kayığı Selimiye Kışla-i Hümayûnu'na kömür ihrâc etmekte olduğu sırada şiddet-i fırtınadan kazâ-zede olup merkûm dahi garîkan vefât ederek evlâd u iyâli dûçâr-ı sefâlet olduklarından ve kendüsi dahi bî-kudret bulunduğundan merhameten mezkûr kayığın Tersâne-i Âmire'de mevcûd dolap vâsıtasıyla ihrâcî niyâzına dâ'ir mezbûrenin takdîm eylediği bir kıt'a arzuhâli manzûr-ı devletleri buyurulmak üzere leffen gönderilmiş olmağın irâde efendimindir.

[15. S. 1265]

نافیة نزهة به جلیه

داری
کیرم نزل ایوه کورت بایه فیتنه کافه خزان و کوه کلا خزان حق ضبط مشربه جلیه نده نفع
ف زو نالدا آب
نفسه اولغه
کویه شریفه نوره
مستایه موسود نله مفلو فایر برابره اولدی سهری قلعه و کوه کلا و جلیه نده بیک دولک کیرم نده
بیلدیرم اولدیه نعلان بیک اجلا
نصفی زور نال مانده مشابه دیو موسود
تورور و طوره هان کله ایله و کلا
کلب مطلق ایضه موسود ندر ایضه
۹۷
اصالی
بیتک نله موسود هتایه لیدر

Kâğıthane ve Göksu taraflarında aşırı yağış sebebiyle zarar gören köprülerin keşiflerinin yapılmasına dair Nafia Nezareti'ne gönderilen yazı.

26 Ekim 1864

Nâfi'a Nezâret-i Celîlesi'ne

Geçenlerde nüzûl eden kesret-i bârân münâsebetiyle Kağıdhâne ve Göksu taraflarında vukû'a gelen hasârât hakkında Zabtiye Müşîriyet-i Celîlesi'nden Makâm-ı Vâlâ-yı Müsteşârî'ye meb'ûs tezkire melfûf jurnaller ile berâber irsâl-i sûy-i sâmilere kılınmış olmağla seylâb-zede olan köprülerin icrâ-yı keşfleriyle keyfiyetin serî'an iş'ârı menût-ı himmet-i sâmiyeleridir.

Yazıla.

[25 Ca 1281]

در ابدال در زمین و طوفان و جواران و مانند سبزه بوستانه سید بنده ایلی
 فاتح مالطه جواران مشرف با آب و آبی نخبانند بعضه و طری و اقلند که اوزینه میل ایدک تریک با جلال کسب بقید ذکر افند اولدک نفس و سباند
 تخم ایدر لیک
 کمان کشه قوه و طغیان محض سعید اندیزه مشرف ایلی ترخان تریک با جلال کلوب دیوار سار محمدی یغقعه ایلی و بیجه دات میدانی جواران طان
 بعضه اولدک دیوار ای فراب اولدیغ
 فنا خارج بر طر جاده سید تخم ناره محمد جادونک بلاط و فنا خارج و اذخک جمعا الی اوج خانه و کبر سندن طان صوصه رنه اصحاب از وجود مشرف
 اولسه و تخم ناره محمد من حافظ و کخی دیک بیدر سمرندس جهه صافیندن کور کخی حتم سندن وقع باغیر ای دیوار مقدم اولدیغ که اطمه نوبت سطله
 وقوع کلیدی
 خیلک وینت بیار رسد جواران ساکنم و قریه درونجه جویانه ایدن صول بعضه اوله کرسه و مطبعه عثمانیه میری کبر اندیزه باغیس دیوارید عربی لغی مندم
 اولسه و اسفند کنانک بوغض ضدال و قیقدی دکره سوروب کونورسه و ذلی قریسه زانداره قه غولند اوق طرفه که صغ حرتیج جرحک برده سه
 یورنجه ای کذلک نوبت ضایعات وقوع کلیدی
 کبرین طان خانه لک اکثریند صویر کی حاکم خسارت و نوبت ضایعات وقوع بولسه و اولدک استاد و زجامع شریف درونجه نوزن نوزن افند
 طیار و یغقعه ای اها طرفه تارک ایراقایله قلیصه اولسه و یا کذب کورجه عربستانه سلف اولسه ایلی
 قورغیغقعه و یغقعه ای تخم طاسک تخم سجا رنه بوغض بدیه براتسه درونجه نان عزیزه و نوبت کور ای قوه ایله باره صولوب کونور دیک ص ۸ برادی
 میا یجه و اسفند قلیصه تیشنا قلیصه ای مرقوم براتنه اولدک قاروه و ده ایلی سید دکره سوروب کونوره ک نابیر اولدق قری وینه دره و زرنجه کورجه
 ی یاشندن اعلی ایلی کذلک براتله صولوب کونور ایکن سر قنادیقه طرفه نیشید که سلف قلیصه اولدیغ
 الیه طاسکده متفا حسی اندیزه جنسی جواران و ادرین مشرف مشرف ایلی خانه ندر اندن یول ایدر یوب کس سید باره دیوار ای جقه رنه و اعلی درونجه تریک اولدیغ
 ایلی دیک بدیه جواران خورشید اندیزه خانه سندن خول ایدرک نر بانه اوسته یو کسک ایلیغ عدلی طرفه باطله فرادیلد اوزینه تیشیوب و اعلی دیوارید طرفه
 قازماید نفس جویوب صول طیار و جویانه ایدر بلطه سندن بر طرف ایدر کی
 قورغیغقعه زانداره قورغیغقعه ای لدر سئل کورب افزان ایستاد صول سندن و نوبت کلینی صولوب کونورمه ای بقه ضایعات وقوع کلیدی
 دیوب دره سار دره نوبت بوغض دره سوب بعضه جساب کور بیری کونور دیک کبی دره بوین بوغض خانه دره خانه قولند به صولور رنه ایستاده ایستاده و سبزه
 بوستانجه ضایعات وقوع کلیدی و بدم طرفه مقداننا افند کبر قسیمی قسیمی فراب اولدیغ نوبت ضایعات وقوع کلیدی
 غلطه ای باغ قبا اسفند صولور ایدر نوح علی ریس جمع کون فران دیورند قایغه طغنه سبده قورم حتم کجیل ایدر کی کوی کونور ک و بلاط لجا سرفاهیه کجیل کونور
 مخالفته نر کوی قایمه صولوب ربه قوه اوزره ایکن اطراف نیشید که وقع اوتور تدر برده قلیصه ایدر کی
 قازماید قور حانه جاده سندن کور روم طرفه کلسه و لیلی نکر بارانده صول سندن اولدک نوبت محض بوغض ماکه یا عیند راین صاغ اوج یا نفس ماکه یا بیری
 زیاده جویبار اولسه وقوع اولدک علی استیانه کونور سندن ایلیغ و سبند لک قسیمی اوزی مملدی بولسه قور سبازن منسوبه اولدیغ و اوتور بدیه نقشارینه
 یلدر ایدر کی کبی قفه ترن قسیمی سمدانته جلیسند یا زلیغ معروضه رابط به امروغه حقیقه کله اولد -
 ص ۸
 ۱۸

Nezâret-i Zabtiye
Mektûbî Kalemî
Aded

İki gündür nüzûl eden bârândan mütehassıl seyl Yenibağçe civârında Müneccim Sadi Mahallesi'nde tramvay biletçilerinden Hacı Ali Ağa'nın müste'ciren ikâmet ettiği köhne ve ahşab hâneyi basup üst katda bir odayı yıkmış ise de nüfusca bir sakatlık olmadığı.

Mahalle-i mezkûre sâkinlerinden ve Üçüncü Dâ'ire-i Belediye yük arabacılarından Yahya araba ile hânesine giderken Defterdar Ahmed Çelebi Mahallesi'ndeki dereye hayvanı mağrûkan telef olmuş ise de kendüsi tahlîs olunduğu.

Langa bostanları civârındaki derenin duvarları münhedim olarak oradaki hâneleri su basmış ise de nüfusca telefât olmadığı.

Nişanca Mustafa Paşa Mahallesi'ndeki kârgîr mektebin kapısı üzerinde bulunan taşlar düşmüş ise de bir sakatlık vukû'a gelmediği.

Küçük Mustafa Paşa'da beylik fırın müvezzi'lerinden ve Ermeni Milleti'nden Menyas, Kurukavak'dan geçerken hayvanı ile berâber seyle tutulmuş ise de kurtarıldığı.

Makri karyeli Ali'nin bir çift mandası Eskiye Caddesi'nde seyle tutulmuş ise de kurtarıldıkları.

Kızılmescid Mahallesi'nde bostanlarla ba'zı dükkânları su basmış ise de nüfusca sakatlık olmadığı.

Alibey karyesi civârında Rum Milleti'nden Manol'un taht-ı isticârında bulunan bağçede sebzevât ve sâ'ire ile dört öküz arabası ve on kadar buğday çuvalının ve Kahveci Hüseyin'in sebze ve sâ'iresini.

Silahdarağa'da Tüfenkçi İsterati ile Artin'in çadırlarını ve Heci Yuvan'ın tiftik maunasıyla on sekiz adet tiftik balyasını ve Apostol'un su maunasını.

Meyhâneci Koço'nun sandal ve iskelesini ve bir tuğla sandalıyla Alibey karyesi köprüsünü seyl götürdüğü ve ba'zı bağçe duvarlarını hedm ettiği.

Hamidiye karyeli on altı yaşlarında çoban Muharrem mahall-i mezkûrda yel değirmeninde koyunları ra'y eder iken seyle tutularak İslâmbey Deresi'ne kadar gitmiş ve kurtulmuş ise de vücûdunun ba'zı yerlerinde yara ve bere hâsıl olmasıyla tedâvîsine ibtidâr edilmiş olduğu.

Kağıdhâne karyesiyle civâr bağçeleri seyl basup hâne ve dükkânlara seyl dolmuş ve eşyâ ve hayvanâtça birçok hasâr vukû'a gelmiş ise de nüfusca bir sakatlık olmadığı ve karye-i mezkûreyi seyl basması Çağlayan Kasr-ı Hümayûnu Bekçibaşısı Arif Ağa'nın çağlayan Deresi'ni[n] kapaklarını açmamasından ilerü geldiği.

Kadırga'da Şehsüvar Mahallesi'nde ba'zı hânelerle câmi'-i şerîfi seyl basmış ve bir takım çoluk çocuğu heyecâna düşürmüş olduğu haber alınarak ve derhal zâbıta ve belediyeden lüzûmu kadar me'mûrun gönderilerek cümlesi mu'âyene ve tehlike melhûz olan birkaç hâne tahliye edilmiş ve hamd olsun orada nüfusca bir sakatlık vukû' bulmamış idüğü.

Yeşiltulumba civârında Salihpaşa Mahallesi'nde Kapudan Hacı Şükrü Efendi'nin bağçe duvarının nisfıyla Lonca'da Ayazma Zukağı'nda Börekçi Tahsin Ağa'nın tehî hânesinin sakfı.

Cibali mevki'inin polislere mahsûs odasının tavanının sıvası ve İslambey Mahallesi'nde İbrahim Ağa'nın odasıyla Kapucı Salih Ağa'nın hânesi çatısı ve diğer bir hânenin matbah duvarı ve Servi Mahallesi'nde müteveffâ Saraç Hakkı Efendi'nin hânesi duvarı ve Gümüşsuyu Mahallesi'nde Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne faytoncularından Tahir Efendi'nin bağçesi ve Eskici Ahmed Ağa'nın matbahı duvarları ve ba'zı bağçe ve bostan duvarları münhedim olmuş ise de nüfûsca sakatlık olmadığı.

Edirnekapısı civârında Perakende Kasım Ağa Mahallesi'nde câmi'-i şerîf sokağında Topal Ali Bey'in mutasarrıf ve Ermeni Milleti'nden ve sirkeci esnâfından Haçar'ın müste'cir bulunduğu hânenin bağçesindeki battal kuyu çökmüş ve o aralık bağçede oynamakta olan yedi yaşlarında oğlu Artin kuyuya düşmüş ise de der-akab merkûm Artin yetişüp sâlimen tahlîs eylediği ve sağ gözünün üzerinde cüz'î bir bere husûle geldiği.

Fatih'de Karaman-ı Kebîr Caddesi'nde Evkâf-ı Hümâyûn'a âid emlakden otuz dört ve yirmi sekiz numaralı iki bâb dükkânın arka duvarları münhedim olmuş ise de bir gûne hasârât vukû'a gelmediği Halıcılar Köşkü civârında Molla Ali el-Fenârî Mahallesi'nde Kilise Câmi'-i Şerîfi Sokağı'nda çulha esnâfından Süleyman Ağa'nın ve Balikhâne ketebesinden Hayri Efendi'nin hânelerinin ve Sofular Mahallesi'nde kömürcü dükkânının ve Etmeydanı'nda vâki' kebîr bağçenin ve Haydarhâne Mahallesi'nde Çelebi Sokağı'nda Ayşe Hanım'ın bağçesi duvarları münhedim olmuş ise de nüfûsca sakatlık vukû'a gelmediği.

Fatih civârında Haraccı Muhyiddin Mahallesi dâhilinde Çırçır Caddesi'nde sâkine Gülsüm Hâtun'un hânesinin nisf çatısı münhedim olmuş ise de derûnunda kimse olmadığı cihetle nüfûsca sakatlık zuhûra gelmediği.

Dünkü Cumartesi günü sâat dokuz buçuk râddelerinde nüzûl eden bârân esnâsında ve ikinci namâzı edâ olunmakta olduğu sırada Ayazma Câmi'-i Şerîfi minâresine sâ'ika isâbet ederek etraf taşları şikest olmuş ise de lehü'l-hamd nüfûsca telefât vukû'a gelmediği.

Bayrampaşa ve civârından gelen seyiller Sulukule'deki Kıptîlerin hânesini basmış ise de zâyî'ât vukû'a gelmediği.

Mevlevîhâne kapısı civârında Aydın Kethüdâ Mahallesi'nde Kurşunlu Câmi'-i Şerîfi karşısında Zenciye Havvâ Kadın'ın hânesi ve Odabaşı'nda Yorgancı Hacı Nûri Efendi'nin bostanı duvarları münhedim olduğu.

Denizabdal, Edirnekapısı ve Topkapu ve civârlarında kâ'in sebze bostanlarının seylâb-zede olduğu.

Fatih'de Malta civârında müşrif-i harâb olan Nakîb Hanı'nın ba'zı odaları ve ittisâlindeki üzerine meyl ederek tehlikeli bir hâl kesb etmesiyle zikr olunan odaların nüfûs ve eşyâdan tahliye etdirildiği.

Kemankeş Kara Mustafa Paşa Mahallesi'nde Said Efendi'nin mutasarrıf olduğu tehî hâne tehlikeli bir hâle gelüp duvar ve sâ'ir mahalleri yıkılmakta olduğu ve Halıcılar ve Etmeydanı civârında kâ'in ba'zı hânelerin duvarları harâb olduğu.

Fener hâricinde Balat Caddesi'yle Tahta Minâre mahalle ve câddesinde Balat ve Fener hâric ve dâhilinde cem'an elli üç hâne ve yirmi sekiz dükkânı su basarak ashâbı az ve çok mutazarrır olmuş ve Tahta Minâre Mahallesi İmâmı Hâfız ve İkinci Dâ'ire-i Belediye Ser-mühendisi Hacı Rıza Efendi'lerin Kürkcü Çeşmesi'nde vâki' bağçeleri duvarı münhedim olmuş ise de lehü'l-hamd nüfûsca sakatlık vukû'a gelmediği.

Çengel karyesinde Pınar Deresi'yle civârında terâküm ve karye derûnundan cereyân eden sular ba'zı evlere girmiş ve Matba'a-i Osmâniye Müdîri Bekir Efendi'nin bağçesi duvarıyla arabalıği münhedim olmuş ve iskele kenarında bulunan sandal ve kayıkları denize sürüp götürmüş ve Vani karyesi Jandarma Karakolu'nun arka tarafındaki dağ cihetinden büyücek bir taş yuvarlanmış ise de kezâlik nüfûsca zâyî'ât vukû'a gelmediği.

Beylerbeyi'nde kâ'in hânelerin ekserîsine su girdiği hâlde hasârât ve nüfûsca zâyî'ât vukû' bulmamış ve o aralık İstavroz Câmî'-i Şerîfi derûnunda bulunan Mü'ezzin Nuri Efendi dışaru çıkmamış ise de ahâlî tarafından tedârik edilen kayık ile tahlîs olunmuş ve yalnız kömürcü arabası mandası telef olmuş olduğu.

Kuzguncuk'da dere boyunda Etmekçi Tanaş'ın taht-ı istîcârında bulunan belediye barakası derûnunda nân-ı azîz fûrûht etmekde olan Koço ile berâber su alup götürdüğü sırada birâderi Meyhâneci Vasil tahlîse teşebbüs etmiş ise de merkûm da barakanın altında kalarak ve her ikisini seylâb denize sürüp götürerek nâ-bedîd oldukları ve yine dere üzerinde Çekirdekçi Nesim'in yedi yaşlarında oğlu İlya'yı kezâlik baraka ile su alup götürür iken Sakızlı Dimitri tarafından yetişilerek sâlimen tahlîs olunduğu.

Alay kâtibliğinden mütekâ'id Hüsni Efendi'nin Çinili civârında ve İdris Mahallesi'nde mutasarrıf olduğu hânenin altından yol edüp geçen seylâb arka duvar altından çıkarak ve bağçe derûnunda terâküm ve ittisâlinde Altıncı Dâ'ire-i Belediye çavuşlarından Hurşid Efendi'nin hânesine dühûl ederek nerdibân üstüne yükselmekde olduğu âilesi tarafından bi'l-müşâhede feryâd edilmesi üzerine yetişilüp ve bağçe duvarının bir taraftan kazma ile menfes açılıp sular dışaru cereyân etdirilmekle tehlikenin ber-taraf edildiği.

Kuzguncuk Jandarma Karakolhânesi'ne pencelerden seyl girüp efrâdın eşyâsı ıslanmış ve nevbet kulübesini su alup götürmüş ise de başka zâyî'ât vukû'a gelmediği.

Dolapderesi İdâresi'nde bulunan dere taşup ba'zı ahşab köprüleri götürdüğü gibi dere boyunda bulunan hâne ve dükkânlara kapularından su dolarak eşyâları ıslanmış ve sebze bostanlarınca haylüce hasârât vukû'a gelmiş ve belediye tarafından mukaddemâ inşâ olunan ana lağımının bir kısmı dahi harâb olmuş ise de nüfûsca zâyî'ât vukû'a gelmediği.

Galata'da Yağkapanı İskelesi salapuryacılarından Ali Reis Cum'a günü Fransız vapurundan kayığına doksan beş fuçî çimento tahmîl ile Yeniköy'e götürmekde ve Baltalimanı pîşgâhından geçmekde iken havânın muhâlefetinden mezkûr kayık su alarak batmak üzre iken etrâfından yetişilerek ve karaya oturturularak tahlîs edildiği.

Kazlıçeşme'de Demirhâne Caddesi'nde sâkin Rum Milleti'nden Tanaş veled-i Yani mezkûr bârândan ıslanmış olan ve kendine mahsûs bulunan makineyi temizler iken sağ üç parmağını makineye kapdırarak ziyâde cerîha-dâr olmasıyla merkûm li-ecli't-tedâvî milleti ispitalyasına gönderilmiş olduğu ve tehlikelerin ref'i lüzûmu mahalleri polis komiserlerinden mensûb oldukları devâ'ir-i belediye müfettişlerine bildirildiği gibi nezâretten dahi Şehremânet-i Celîlesi'ne yazıldığı ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 18 Ağustos sene 1307.

Zabtiye Nâzırı
Bende
[imzâ]

Anadoluhisari Göksu Deresi
İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90450/40

İstanbul'a denizden bakış
İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90479/4

تذکره

دویدیکه دبر و نردول ایرن بترلم اجمعه اولونه فارده طرولایه ترموی عبدربان ایستدیر طبعه حاصل اولونه نطقه محل
فاطمه اوزره ترم ایدنه فارلن آقضا ایدنه عمله واسطه لهما نه فالیدیر لیب کافی سابعه عبدربان تشریح مدوری
ضمره بوجاه اجرائیه بیجا مخصوصه اوزرینه فارلن فالیدیر طبعه نسبت اولونه لک فوجیه عبدربان ایستدیر طبعه حادیه
فارلن دخی بدو آغیز تطیقات عملیه مقترینه فالیدیر طبعه و مردور و عبورن مقلدته دوستور لیبی بجه لازم صندره
اجرای نریات اولدنی کی باذات دخی نفع رده اولونه فخر فارل بیری نقل اولمقده بولمدر بوجیه موکمن ان زیاده
وسیه احتکار آخا ایدنه کوجیدین مقصود صکار لیب میدانه و بیری طبعه اوت دبرو نظردق و اعتماد طوری بجه
بوره بقای ایفای تقیسات اولدنی ساینه راهموی حقیقت خلدیل بجه لک فوجیه طورن بهر بوز قیس اولدنی غرضینه
نظریه قوه به عصبه صانعده و حقایق اولونه قوه به غرضینه قابورده کور طبعه کورله انحصار آیدره در طبعه اصناف
کافی سابعه دبا خری تا دایم اجدی دادوستده دوام ایرن هوارن مستخدمه طرولایه دیکر اسعار بکونه غلوه حاصل
اولمسه و لک فوجیه تقیسات و تقیسات لازم براتما ایدرله بولمدر اولمعه عملیه جازیه قرضه اویاج اولدنی حقیقت اولمدر
شهری
صص

İstanbul'da biriken karların temizlendiği ve bütün esnafın dükkânlarını açmasıyla herhangi bir pahalılık meydana gelmediğine Şehremaneti'nden gönderilen yazı.

8 Ocak 1896

Şehremâneti

Dün geceden berü nüzûl edüp terâküm etmiş olan kardan dolayı tramvay arabalarının işletdirilmesince hâsıl olan ta'tile mahal kalmamak üzere terâküm eden karların iktizâ eden amele vâsıtasıyla heman kaldırılıp kemâ-fi's-sâbık arabaların teshîl-i âmed ü şüdü zımnında bu sabah icrâ kılınan teblîgât-ı mahsûsa üzerine karların kaldırılmasına teşebbüs olunarak her cihetce arabalar işletdirilmiş ve caddelerdeki karların dahi bilâ-te'hîr tanzîfât amelesi ma'rifetleriyle kaldırılması ve mürûr ve ubûrun müşkilâta düşürülmemesi için lâzım gelenlere icrâ-yı tenbîhât olduğu gibi bi'z-zât dahi nezâret olunarak mezkûr karlar peyderpey nakl olunmakta bulunmuşdur. Böyle mevsimi en ziyâde vesîle-i ihtikâr ittihâz eden kömürcülerin maksad-ı ihtikârlarına meydan verdirilmemesi öteden berü nazar-ı dikkat ve i'tinâda tutulduğu gibi bu kere bir kat daha ifâ-yı teftîşât olunarak sâye-i merâhim-vâye-i hazret-i hilâfet-penâhîde her cihetce kömürün beher yüz kıyyesi otuz beş guruşdan nihâyet kırk beş guruşa satılmakta ve hadd-i gâye olan kırk beş guruşdan kalburdan geçirilmiş kömürlere inhisâr etmektedir. Bi'l-cümle esnâf kemâ-fi's-sâbık dükkânlarını küşâd ile icrâ-yı dâd ü sitede devâm ederek havâların şiddetinden dolayı diğer es'ârca bir gûne galâ' hâsıl olmamış ve her cihetce takayyüdât ve teftîşât-ı lâzimeye i'tinâ edilmekte bulunmuş olmağla arz-ı ma'lûmâta cür'et kılındı. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 23 Receb sene [1]313 ve fî 27 Kânûn-ı Evvel sene [1]311.

Şehremîni
Bende
Rıdvân [imzâ]

افانجه

بوقت ساعت اوله بریمه وارد رنده ظهور ایدیه حکت ارضک انا خولده دائره امانده سدی
مک زیاده صی ایدریمه و برمدند دوام ایدیه بارانک تأثیر ایدر دیوار و کل مال سیدک
بسطج دوچار اخطاط اوله رفه انزدام ممال بولنه و خصوصیه جنا حیره تک ایدیه محفظ
وموده بوسوه مفکی حکت ارضه انا سده مک زیاده ضاب اولوب ایدریمه مک ایدیه
انا ایدریمه جهول ممالک قال اوله رفه حقی اولوق طرف ارضه جنا خلاق ایدریمه اخطاط و نصیه
جولده هکت قیرنک اجه ایدریمه تحقیقات اولریمه قطعیا نصیه ایدیه و بوندیه صرف نظر ایدریمه
تعمیر اولانه چایجوی کیدک بوبه منادی اولاده بجهولر انا سده حکت ارضه منادی اولی
محفظ اولدنی من کون بولاسی و کون منعد و دوچار اخطاط اولاده دیوار و سایر محلا
حقت تحقیقات مقصودنک عجله اجدید معلومات اعده سی حقت اجماب ایدریمه انقای تحقیقات
قنی اوظفله عده معلومات حبان قنف اولب ایدیه امد و قنی حقت و ایدریمه
احمد صمدی، کایسره ایدریمه

İstanbul'da meydana gelen depremin şiddetini fazlasıyla hissettirmesi ve bir süredir devam eden yağmurlardan dolayı Şehremaneti dairesi ve yıkılma ihtimali bulunan diğer bazı bina duvarları hakkında inceleme yapılması gerektiğine dair Şehremaneti'ne gönderilen yazı.

1 Kasım 1897

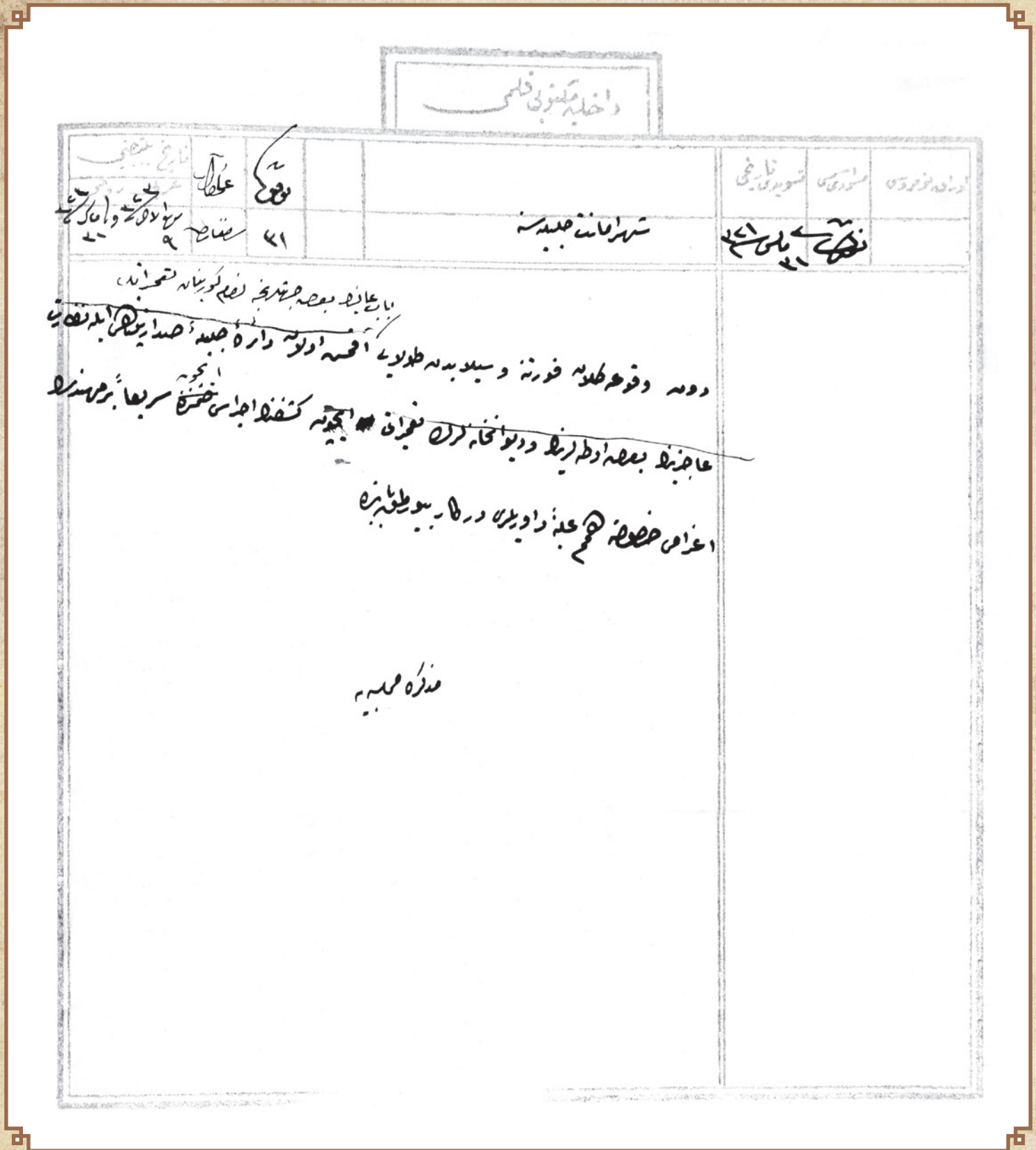
Şehremâneti

Bu akşam sâ'at on bir buçuk karârlarında zuhûr eden hareket-i arzın İstanbul'da Dâ'ire-i Emânet'de şiddetini pek ziyâde hissetdirmesine ve bir müddetdir devâm eden bârânın te'sîrâtıyla duvar ve buna mümâsil şeylerin bi't-tabî' dûçâr-i inhitât olarak inhidâma mütemâyil bulunmasına ve husûsiyle Cenâb-ı Hakk tekrârından mahfûz ve masûn buyursun, mukaddemki hareket-i arz esnâsında pek ziyâde harâb olup hedm edilerek yeniden inşâ edilmedikçe husûl-i metânetin kâbil olamayacağı ol vakt taraf-ı eşref-i cenâb-ı hilâfet-penâhîden intihâb ve ta'yîn buyurulan hey'et-i fenniyyenin icrâ edildiği tedkîkât üzerine kat'iyen ta'ayyün eden ve bundan sarf-ı nazarla kâ'imen ta'mîr olunan Çarşu-yı Kebîr'in böyle mütemâdî olan yağmurlar esnâsındaki hareket-i arzdan müte'essir olması melhûz olduğuna mebnî gerek burası ve gerek müsta'idd ve dûçâr-ı inhitât olan duvar ve sâ'ir mahaller hakkında tahkîkât-ı muktaziyenin âcilen icrâsıyla ma'lûmât i'tâsı zımında îcâb edenlere îfâ-yı teblîgât kılınmış olmağla arz-ı ma'lûmâta cür'et kılındı. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 5 Cumâde'l-âhire sene [1]315 ve fî 20 Teşrîn-i Evvel sene [1]313.

Şehremîni
Bende
Rıdvân [imzâ]

Fırtına ve selden dolayı Babiali'nin bazı taraflarında yapılması gereken tamiratların keşfi için bir mühendis gönderilmesine dair Şehremaneti'ne yazılan yazı.

13 Haziran 1905

Dâhiliye Mektûbî Kalemi

Tesvîdi Târîhi: 31 Mayıs sene [1]321

Târîh-i Tebyîzi:

Arabî: 9 Rebî'ü'l-âhir sene [1]323

Rûmî: 31 Mayıs sene [1]321

Şehremânet-i Celîlesi'ne

Dün vukû'a gelen fırtına ve seylâbdan dolayı Bâb-ı Âlî'nin ba'zı cihetlerince lüzûm görünen ta'mîrâtın keşfinin icrâsı için serî'an bir mühendisin i'zâmı husûsuna himem-i aliyye-i dâverîleri der-kâr buyurulmak bâbında.

Müzekkire Muhâsebe'ye.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تذکره قیامتی
عزیز

۱۰۶۷

دائره نظریه حلیه

تصویر اندم خلد
اولی درها اولی کونه فوریه نوره ندر شدت نایم خار زده اولی خفته ادره ورم افاده خفته خلتیله ندر علیه اوزره ذات صحت وادق حلیه
ناخری صحت فرحانه وشرافین رضوانه دلبات نایم خفته ساریه خفت نایم خفته ایله تقیه خدر قیامتی علیه اعطانه ندره ساریه ساریه نایم خفته ندره
مکبه قیامتی اجرایه بیله تحقیقات و معالجه صادر تنظیم افته ۹ ساریه ساریه تاریخ مصلح ندره عن حیرت ندره ندره قوتیله ساریه دینار فرودها-
اولی کون علیه واهیده کون برنج ویکم فرقه همی ندره دیا ساریه مواقع ودرود وک صافنده افسوسه وکون ساریه ساریه ساریه ساریه ساریه ساریه
بلاتقا کونیه توریج ایطک اوزره جبه همیله خفته نایم خفته ادره ساریه ادره ساریه ادره ساریه ادره ساریه ادره ساریه ادره ساریه ادره
محتاج اولیله تعزیت ادره نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته
دقتا فرقه دقتا فرقه ادره نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته
اودنجه حیرله اولیله دجو ادراته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته
میه همیله ساریه نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته
ساریه نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته نایم خفته

Meydana gelen şiddetli fırtınada zarar gören binaların bizzat padişahın kendi parasıyla tamir ettirilmesine ve bunun da gazetelerde ilan edilmesine dair tezkire

14 Haziran 1905

Bâb-ı Âlî
Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemî
Aded: 1047

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri,

Evvelki ve daha evvelki gün zuhûr eden fırtınanın şiddet-i te'sîriyle hânemizde olanlar hakkında irâde-i merâhim-ifâde-i hazret-i hilâfet-penâhî mantûk-ı âlîsi üzre zât-ı devletleri ve Evkâf-ı Hümâyûn Nâzırı devletlü Turhan ve Şehremîni Rıdvân ve Kâtib-i Sâni-i Hazret-i Şehriyârî İzzet Paşa'lar hazarâtı ile Teftîş-i Askerî Komisyon-ı Âlîsi a'zâsından Ferik sa'âdetlü Sadi Paşa hazretlerinden mürekkeb komisyonca icrâ edilebilen tahkîkât ve mu'âmelâtı havî tanzîm olunan 9 Reb'î u'l-âhir sene [1]323 târîhli mazbata manzûr-ı âlî buyurularak mezkûr fırtına sebebiyle dûçâr-ı zarar ve hasâr olanlar gerek me'mûrîn ve ahâlîden gerek Birinci ve İkinci Fırka-i Hümâyûnlarda veyâ sâ'ir mevâki' ve devâ'irdeki zâbitândan olsun ve gerek Saray-ı Hümâyûn-ı Mülûkâne'ye mensûb bendegândan bulunsun bilâ-istisnâ kâffesine tevzî' edilmek üzre Ceyb-i Hümâyûn-ı Hazret-i Pâdişâhî'den on bin lira ihsân ve cevâmî' ve mesâcid ve mekâtib ve sâ'ire gibi mebânîden rahnedâr olanların muhtâc olduğu ta'mîrâtın icrâsında te'ehhur vukû'una mahal kalmamak için mebâliğ-i muktaziyenin bi'l-âhare devâ'ir-i müte'allikasınca tesviye edilmek üzre bankadan istikrâzla ta'mîrâtın bilâ-ifâte-i vakt icrâsı ve başkaca Hazîne-i Mâliye'den sarf olunan beş yüz liraya akçe ilâvesine ihtiyâc görünüyor ise keyfiyetin ve mikdârının Pazar günü Meclis-i Mahsûs-ı Vûkelâ'ca tezekkürüyle arzı emr ü fermân buyurulmuş olduğu ve işbu irâdât-ı seniyye-i mülûkânenin yarınki gazetelerle ale'l-usûl i'lânı husûsunun şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî icâb-ı âlîsinden bulunduğu Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesi'nden bâ-tezkire-i husûsiye tebliğ edilmiş olmağla hükm-i emr ü fermân-ı hümâyûn-ı şâhâneye tevfiқан keyfiyetin yarınki evrâk-ı havâdisle ale'l-usûl i'lânına himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fî 10 Reb'î u'l-âhir sene [1]323, fî 1 Haziran sene [1]321.

Sadr-ı A'zam
Tahsin [imza]

شهر ايجازہ کی جھوٹا مینہ

معدومہ . جازہ بند

عمادہ بی بیانہ ضرورت و سفالت اچیزہ بیان و کلام اولسہ عصریدہ برقادینم . طولو و سیلاب زائدہ تیردہ هجوم ایدہ سیلاب بریلہ ماڈی جازانہ ما
تکلی درتہ اوج نسبتہ اوچدی کیتی . آدبانہ براندرلم آخیرہ علاقہ قویانہ اولوہ ترملکہ دوسوزینہ رغماً ضرورت ! او محیط قضایہ ، اولانہ
بلایہ بزی کیروب اقامہ محکوم تیسہ حالیمز عادتاً غیرہ اللہ طوقہ جوہ درجہ بی بولشور . حقیقت بومرکزده ایکنہ ولی نعمتہ تانتر محی ملک وکلت
اقدیرک سیلاب زائدہ زیانیرلم احتیاج بریلہ متناسباً تسلیاری ضمتده اودہ بی لیا اجاستو کی حکمت عادلانہ آکلا شکر مہ اولمیدرکہ شیو غیرہ
الہ ای لریلہ جہ امتیک حصولی اچیزہ آخیراً یکن اودہ ایکی غرضہ اعطانہ قالیقیا مشور . اخصی مال خلد قنیلینک عامہ مسامینہ محصہ توزیع
عادلانہ عبارہ بولنیرنی خاطرہ کلور . بیکمی احوال فوقہ العادہ درہ غیرانہ اضافی الہ برقوقہ سازمکلر حکم ، بوجورتنہ درینہ نجاتہ نظرولانہ
بید حکمی حقیقتک تجلی ایچکی طبعی اولور . الحاصل اجناسہ توزیعہ مؤور اولاندور کور دیکم شومعللہ اوزرینہ امینہ الشہر بولغدی
بولمندی اعتباریہ خاک یای معدلت اچیزہ داویرینہ التجا ایدر . و بکرہ لطفاً مؤورسہ سازمکلر انعامیہ خانہ تک کشتق داعانہ بدیہ اللہ درہ تعویذت
اسانہ بر قضایہ میدہ طالع جوہ درجہ درہ اچیزہ سلسلہ اجناسہ جبرائیلینہ آصف اچیزہ افترا خانسانہ استعصم ایلم اظہار اچیزہ
ختمہ لہ الامک

İstanbul'da meydana gelen fırtınadan etkilenen binaların tamiri için yardım yapılması hakkında alınan komisyon kararı üzerine dağıtılan paradan kendisine verilen miktarın yetersizliğinden şikâyet ve evinin tamiri için keşif yapılması talebine dair Abdullah kızı Hatice'nin dilekçesi.

26 Ağustos 1905

Bismillâh

Şehremânet-i Celîlesi Huzûr-ı Sâmi'si'ne

Ma'rûz-ı câriyânemdir,

Ummân-ı bî-pâyân-ı zarûret ve sefâlet içinde pûyân ve kem-nâm olmuş asır-dîde bir kadını. Dolu ve seylâb-ı zâ'ilde tepeden hücûm eden seylâblar ile me'vâ-yı câriyânemin temeli dörtde üç nisbetinde uçdu gitdi. Ân be-ân bir inhidâm-ı ânîye â'ileten kurbân olmak tehlike-i dil-sûzuna rağmen zarûret! O muhît-i fenâya, o lâne-i belâya bizi gidüp ikâmete mahkûm etmiş hâlimiz âdetâ gayretu'llâha dokunacak dereceyi bulmuşdur. Hakikat bu merkezde iken velî-ni'met-i bî-minnetimiz muhyî-i mülk ü millet efendimizin seylâb-zede-gânın ziyânlarıyla ihtiyâclarıyla mütenâsiben tesellîleri zımnında on bin lira ihsânındaki hikmet-i âdilâne anlaşılamamış olmalıdır ki, beş yüz guruşla elde edilebilecek emniyetin husûlü için ahîran yalnız on iki guruş i'tâsına kalkışılmışdır. Ehass-ı âmâl-i hilâfet-penâhînin âmme-i müslimîne mahzı tevzî-i adâletden ibâret bulunduğu hatıra gelürse, bu gibi ahvâl-i fevkalâdede mîzân-ı insâfı elden bırakmamak lâzım geleceği, bu sûretle de dâreynde necâta mazhar olunabileceği hakikatının tecellî eyleyeceği tabîî olur. El-hâsıl ihsân-ı şâhânenin tevzî'ine me'mûr olanlardan gördüğüm şu mu'âmele üzerine emînü's-şehr bulunmaları i'tibâriyle hâk-pây-ı ma'delet ihtivâ-yı dâverîlerine ilticâ eder. Ve bu kere lütfen me'mûrîn-i lâzimenin i'zâmıyla hânenin keşfini ve i'âne-i belediye olarak ta'mîrât-ı esâsiyenin bir kazâya meydân kalmayacak derecede icrâsını silsile-i icrâ'ât-ı cihân-pesendâne-i âsaf-ı efhamîlerine iğtirâren hâşî'âne istirhâm eylerim. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 13 Ağustos sene [1]321.

Eyüpsultan'da Davudağa Mahallesi'nde Acıçeşme Sokağı'nda 22 numaralı hânedede
sâkine Hadice bint-i Abdullah
Hadice [mühür]

در سعادت ۴۰۱ نه میلادی نه ۱۹۰۵ نه سنه رکیبه وقوعه آفاق سماوی بی مضره هوولده
۱۹۰۱

سنه میلادی	سنه	تاریخ
۴۰۱	مارتده	بوغاز ایچی بکری کوه لایق قطع بوزلرایله متور ایدی مع برق و عید یغمولی بر بوزل وقوعه کلیمی و روز کارک شدنه توچمه معمول هایتوی کبیرک فانسلک صفحاتی رفوع ایلمتده
۴۰۷	۱ نیسانه	بیاضه اشعه ایله برنجم کیمودار طپورک کلیمی بورو فیلیج بیاض قریه کجه عیاله و ام برنجم کیمودار نشر فیما ایتمیدی رمادده بریا قور اولرک هیا تیرین سزایتمس و یارنده کوره درت یایمه بوکسلنه کلیمده
۴۴۴	تسابعده	بکری کجه روزی رفوع برله عطف ایله و بیخایت بارلاق و برتوفاسانه برنجم کیمودار طپورک سقا قی موشور کله کلیمی
۴۶۷	کانونیه	بوغاز ایچی سولنده وقوعه کلایه مه و جدره بر قوه نفوس مفروه اولتده سرقده نخره متوجر یا فزافه شکلنده برنجم کیمودار کور کلیمی
۴۷۴	۱۱ تشریه تانیله	سقا نقل برنجم کیمودار بیاض کلیمده
۵۴۰	ایلولده	بوغاز ایچی کاملا انجارد ایتمس بر هیوه بالفتر قریه بر دوشک اطفاله حیوانات سازه ره تلفان وقوعه رازده موشور قالمیدی
۵۴۵	آخوسده	کوله مشاب یغمورده کوش کلیمای بر نلک کسب ایتمس و بونی سقا قی وقوعه کلیمی
۵۵۶	تشریه تانیله	سنه الهوی
۶۰۴	۱۵ نیسانه	۶۴
۶۰۸	کانونیه اولده	۷۴
۶۱۱	۱ نیسانه	۱۴۶
۶۴۷	مارتده	۱۴۶
۶۹۴	۴ تشریه اولده	۱۹۷
۷۴۴	تشریه اولده	۱۹۷
۷۹۴	نیسانه	۱۹۷
۸۱۴	۴ تشریه تانیله	۱۹۸
۸۱۴	۴ مایسه	
۸۱۴	نموزده	

İstanbul'da 401 ile 1905 yılları arasında meydana gelen meteorolojik afetlere dair düzenlenen cetvel.

سنه هجرى	سنه ميلادى	توضيح
٤٤٤	٨٥٧	ساده قانه زنگنه مساب نوز دوگمه -
٤٧٤	٨٨٧	دوچولده كوفته اتى ساعت انزال المنيه كچه كچه غايت كتيف فطمت اورن لعل استيلا ايمرح وارا سادو مبر برجه وعده ششمي بر روزگار اسحق ويولده صاعقه دوسرك بدي آدم نلفا تخمبدي
٤٩٤	٩٠٥	سرقه طوقري شرفيا ابدنه برنجم كسيودار قنده كچه مساله ايلسي
٤١٤	٩٢٨	قسن غايت رگشني اوليفنده درت اي برمدت بوزلر ابروسن بخا ايجي انجارد ايلسه و قوط و قوج كشمبدي
٤٥٧	٩٦٨	لهبون ابدنه روزگار ك حركته جهوبان استجا ستمه و باخار خراب اولس و بون متعاقب قوط و قوج كشمبدي
٤٦٤	٩٧٥	نصف اوليله صبقانه و طلوع قدر و اولم ابدنه سكا بكيچ برمدن شرفنده سماه طوقري سروي غايجي سقلنه برنجم كسيودار طوقري كشمبدي
٤٧٤	٩٨٤	كسوف القدر ستمي اتمكه كوندز كواكب باره لاشيدي
٤٠٠	١٠١٠	دقوج كلاله برودق سديده م كرك بالفار كرك قوتدر صقوده طوقشيد
٤٤٥	١٠٤٤	بازر كوني قبل الفلز نزول ابدنه رگشني طولوونه اغاچه فريلس معبد فازلر ايله اولر سقامج و محمولان كوي ايلسي قوط و قوج اولس و كچه ستمه اوچده برستاره اولقدر نه باره لاشيه كوشن فيضون ظنه ايلسي
٤٥٨	١٠٦٦	سرقه مشهوره قنده كونه ايلدالم برنجم كسيودار كوشن و قوط كشمبدي -
٤٤٠	١٠٤٤	كدرت بوزلر و نه بخا ايجي سيدفانه عيد مساعده بر حاله كشمبدي -
٤٨٤	١٠٨٤	قانه زنگنه مساب بر باخومر باخومر -
٤٩٦	١٠٩٦	سما بو طر ايلستور ايد غايت ستمه بر باخومر بارس درت ستمه لايفطع باخومر بك ايجي طرفنده سبلر و نه فند قدر ايماسن اغاچه زراعت قولبري ركزه سور و طمنش و شهر كمالا بر كوله نقلاب اولسه ركز قضي سور بس طيرنه كچه بياصه قيزي و سياه يقلاي كسب اتمسه -
٨٠٤	١٤٠٤	درت متدونه زياده بر زراعت سقلنه برنجم كسيودار اتى اى عى الء اولم شرفنده غريب شوجيا حركته ابدنه كواكب اطقا اتمسه -

سنه هجرى	سنه ميلادى	توضيح
١٠٤٠	١٤٤٠	مقوس سيفا سقل برنجم كسيودار طولى مرزاقنده بس قات بولك و بعضي ايمى مند و بر اى عى الء اولم شرفيا اتمسه -
١٠٤١	١٤٤١	بخا ايجي بوزلر ايلد مسورا عيس و اهالي بلده در سعادنده فهاصكوي قدر ركز اوزر نه كيدر ايمس
١٤٤١	١٩٤٠	استور قوج كلاله آفت سادى بعد فهارات ايقاع ايمس ايمح و ديهار خمار اولاندرك اسطاه و راهبى و بچ و ضلله كمال رفت و اعننا ايلد تدوين الهامه اولد قيقده فزانه بويولرله فهارات مذكوره فاموسن الهوب مسلم عالم اولده رحمت و معرفت بغير و رى الهيا بوندى كمال شكر انيلم له يتكار ياد و نذ فار قشمبدي اولسايع و قاطنه اهواره امر و فزانه لطف و صانه هر در دره درعانه شوكلو قدر تلو كمال در ضمنو ياد سالف ولى نعمتن افروز و حق تير كدر

لنفوت
قوللري

Dersaâdet'de 401 sene-i mîlâdiyesinden 1905/1321 senesine değin vukû' bulan âfât-ı semâviyeyi musavvir cedveldir.

Sene-i Mîlâdi

401	Mart'da	Boğaziçi yirmi gün lâ-yenkati' buzlar ile mestûr idi.
407	1 Nisan'da	Ma'a berf ü ra'd yağmurlu bir bora vukû'a gelmiş idi ve rüzgârın şiddetinden tunçdan ma'mûl Çârşû-yı Kebîr'in çatısının safahâtı ref edilmiştir.
422	Şubat'da	Beyaz eşi'a ile bir necm-i gîsû-dâr zuhûra gelmiş idi.
467	Kânûn-ı Sâni'de	Boru çalgıya müşâbih kırk gece ale'd-devâm bir necm-i gîsû-dâr neşr-i ziyâ etmiş idi.
472	11 Teşrin-i Sâni'de	Rimâddan bir yağmur evlerin çatılarını setr etmiş ve rimâd-ı mezkûre dört parmak yüksekliğine gelmiştir.
530	Eylül'de	Yirmi gece bir düziye mürtefi' yerlere atf edüp gâyet parlak ve pertev-efşân bir necm-i gîsû-dâr zuhûrunu müte'âkib susuzluk gelmiş idi.
545	Ağustos'da	Boğaziçi sevâhilinde vukû'a gelen medd ü cezrede birçok nüfûs mağrûk olmuştur.
556	Teşrin-i Sâni'de	Şark'dan garba müteveccihen mızrak şeklinde bir necm-i gîsû-dâr görünmüş idi.
602	15 Nisan'da	Seyfü's-şekl bir necm-i gîsû-dâr meydana gelmiştir.
608	Kânûn-ı Evvel'de	Boğaziçi kâmilen incimâd eylemiş birçok balıklar karaya düşmüş olmağla hayvanât-ı sâ'irede telefât vukû' bulmuş ve arz mahsûlsüz kalmış idi.
618	1 Nisan'da	Göle müşâbih yağmurdan güneş zulmetli bir renk kesbetmiş ve bunu müte'âkib kaht vukû'a gelmiş idi.

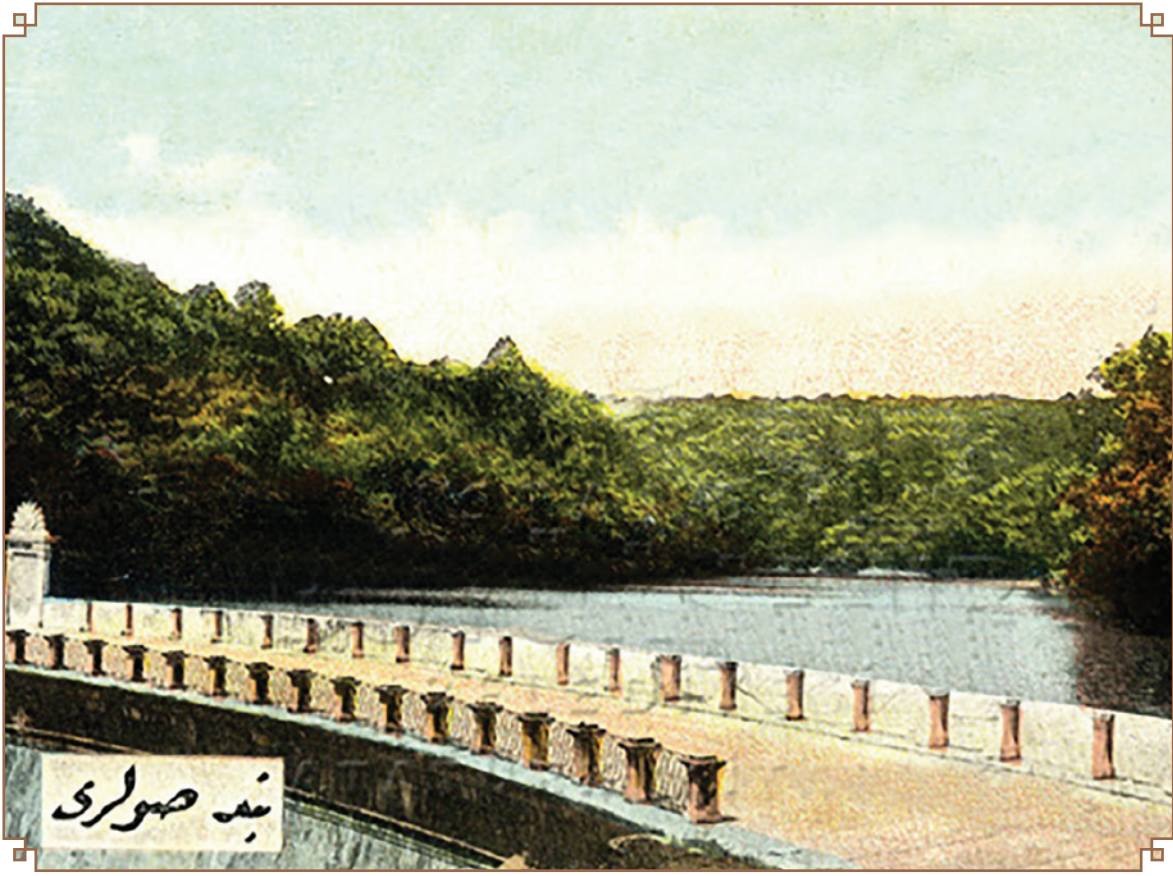
**Sene-i
hicriye**

647	Mart'da	26	Nâgehânî bir rüzgâr hübûb eylediğinden eşcâr-ı cesîmenin istîsâline sûtûnların hedmine ve gemilerin garkına sebebiyet vermiş idi.
693	3 Teşrin-i Evvel'de	74	Vukû'a gelen kûsûf ol kadar müdhiş idi ki, gündüz kevâkib kemâl-i revnakla neşr-i ziyâ etmişlerdir.
763	Teşrin-i Evvelinde	146	Vukû' bulan şitâ-yı tahammül-fersâda Boğaziçi umkan otuz metre incimâd eylemiş idi. İnsanlar yaya yük hayvanâtı arabalar Anadolu sâhilinden Rumeli sâhiline ve Galata'dan Üsküdar'a geçerler imiş ve Sarayburnu'ndaki buzlar oradaki surlardan mürtefi' olduğundan surlar yıkılmış.
764	Nisan'da	147	Semâdan arza düşen birçok kevâkib görünmüş ve kuruluk o râddeyi bulmuş idi ki, gerek su menâbi'inde gerek kuyularda su kalmamış idi.
812	4 Teşrin-i Sâni'de	197	Başsız adamın şekline müşâbih bir necm-i gîsû-dâr kubbe-i semâ üzerine kat'-ı mesâfe eylemiş idi.
813	4 Mayıs'da	197	Vukû'a gelen kûsûfda ahâlî-i belde havf ve haşyete giriftâr olmuşlardır.
814	Temmuz'da	198	İki kamerin yek-diğerine ba'zan birleşmiş ve ba'zan ayrılmış şeklinde bir necm-i gîsû-dâr görünmüş ve bunu müte'âkib gayr-i mesbûk bir kuruluk meydana gelmiş idi.

Sene-i Mîlâdî	Sene-i hicrî		
857	Haziran'da	243	Semâdan kan rengine müşâbih toz düşmüştür.
887	20 Teşrîn-i Evvel'de	274	Vukû' bulan küsûfda altı sâat imtidâd eylemiş idi. Gece gibi gâyet kesîf bir zulmet ortalığı istîlâ eylemiş ve o esnâda ma'a berk u ra'd şiddetli bir rüzgâr esmiş ve yolda sâ'ika düşerek yedi adam telef etmiş idi.
905	16 Mayıs	292	Şarka doğru neşr-i ziyâ eden bir necm-i gîsû-dâr kırk gece müşâhede edilmiş idi.
928	25 Kânûn-ı Evvel'de	316	Kış gâyet dehşetli olduğundan dört ay bir müddet buzlar erimemiş, Boğaziçi incimâd eylemiş ve kaht vukû'a gelmiş idi.
968	Mayıs'da	357	Hübûb eden rüzgârların harâretinden hubûbât, eşcâr-ı müsmire ve bağlar harâb olmuş ve bunu müte'âkib kaht vukû'a gelmiş idi.
975	Ağustos'da	364	Nısfu'l-leylde çıkan ve tulû'a kadar devâm eden seksen gece bir müddet şarkdan şimâle doğru servi ağacı şeklinde bir necm-i gîsû-dâr zuhûra gelmiş idi.
983	17 Mart'da	372	Küsûf ol kadar şiddetli imiş ki, gündüz kevâkib parlamış idi.
1010	Kânûn-ı Sâni'de	400	Vukû'a gelen bürûdet-i şedîdede gerek balıklar gerek kuşlar soğuktan donmuş idi.
1034	14 Nisan'da	425	Pazar günü kable'z-zuhr nüzûl eden dehşetli doludan ağaçlar kırılmış ma'bedhâneler ile evler yıkılmış ve mahsûlât mahv edilmiş idi. Kaht vukû' bulmuş ve gece sâ'at üçde bir sitâre ol kadar parlamış ki güneş çıkmış zannedilmiş idi.
1066	Mayıs'da	458	Şarka müteveccihen kırk gün ale'd-devâm bir necm-i gîsû-dâr görünmüş ve kaht gelmiştir.
1232	Kânûn-ı Evvel'de	630	Kesret-i buzlardan Boğaziçi seyr-i sefâ'ine gayr-i müsâ'id bir hâle gelmiştir.
1283	Mayıs'da	682	Kan rengine müşâbih bir yağmur yağmıştır.
1297	29 Ağustos'da	696	Semâ bulutlar ile mestûr idi. Gâyet şiddetli bir yağmur yirmi dört sâat lâ-yenkati' yağmıştır. Beyoğlu tarafında seylerden hendekler açılmış, ağaçlar, zürrâ'ın kulübeleri denize sürüklenmiş ve şehir kâmilen bir küle münkalib olmuşdur. Deniz dahi sürülmüş toprak gibi beyaz kırmızı ve siyah renklerini kesbetmiştir.
1402	Mart'da	804	Dört metreden ziyâde bir mızrak şeklinde bir necm-i gîsû-dâr altı ay ale'd-devâm şarkdan garba müteveccihen hareket edüp kevâkibi itfâ etmiştir.

Sene-i Mîlâdî	Sene-i hicrî		
1620	Teşrîn-i Sâni'de	1030	Mukavves seyfû'ş-şekl bir necm-i gîsû-dâr tûlü mızrakdan beş kat büyük ve arzı iki metre bir ay ale'd-devâm neşr-i ziyâ etmiştir.
1621	Kânûn-ı Evvel'de	1031	Boğaziçi buzlar ile mestûr imiş ve ahâlî-i belde Dersaâdet'den Hasköy'e kadar deniz üzerine giderler imiş.
1905	29-30 Mayıs'da	1321	İşbu vukû'a gelen âfet-i semâvî ba'zı hasârât ikâ' eylemiş ise de dûçâr-ı hasâr olanların iskân ve irâhasını ve mecrûhînin kemâl-i dikkat ve itinâ ile tedâvisini hemân ol dakıkada fermân buyurmalarıyla hasârât-ı mezkûre ferâmûş olup müsellemler-i âlem olan merhamet ve mürüvvet-i teb'a-perverî-i hümâyûnları kemâl-i şükrâniyetle be-tekrâr yâd ü tezkâr kılınmıştır. Ol bâbda ve kâtibe-i ahvâlde emr ü fermân lutf u ihsân her derdlere dermân şevketlü, kudretlü, kemâl-i merhametlü pâdişâhımız velî-nî'metimiz efendimiz hazretlerindir.

Logofet kulları

Bend suları
Atatürk Kitaplığı Krt. 4233

Galata'dan İstanbul
Gravürlerle Türkiye c.1, s. 080

استنبول پولیس کانسٹیبلر
مخبرات نامی
عدد
۷۸۲

۵
ایستعماره مدیریت

افق
دوید که شدت باغانه یاغور لمره سن چهل و نه جرایم الکتریکی جبهه ات یزده زلوی جاده سن وریو تحیه یا سانه
و جاده مذکور ده کبره نور یا سدری محمد و محمد احمد کده نوری و اور مانده زده که خلفا سنج صری لکده خاری
اور لرن کی تلفون شدت خجاری قریشی کی مرکز زده غولج کی زور اوله سن تلفون شدت لیل دخی کانه قریشی
دو کولیکی دین سفار صوفی اذخاف صری و جلدیده محکم طامه شرکت نازح کی بقال دکانه صناعه اصابت ایدوب
اوانساده مذکور دطایع بولساده و سقا هدر الطاسه بچونه یاغینه یا ساسمانده دیمرتیک قوله دیاغنی
خبریکه سقا سانه دیکه تدوین بوند ده اعاده محنت ایدکی دشور دیشقه ایچی رکونا هرر و قوسولون اوله اعلوان
عده اولون افق ایستعماره
بولسومردی

الده : تمیزه ۱۵

دافیه رقمه یارلدی ۱۵ شم

İstanbul'da yağan şiddetli yağmur sırasında oluşan elektrik cereyanı sebebiyle bazı telefon telleri ve fincanlarının kırıldığı ve yıldırım düşmesi sonucu hafif şekilde bir yaralanma hadisesi olduğuna dair İstanbul Polis Müdürlüğü'nden Emniyet-i Umumiye Müdürlüğü'ne gönderilen yazı.

28 Kasım 1909

İstanbul Polis Müdürlüğü
Tahrîrât Kalemi
Aded: 783

Emniyet-i Umûmiye Müdüriyeti'ne

Efendim,

Dün gece şiddetle yağan yağmurlar sırasında husûle gelen cereyân-ı elektrikî hasebiyle Etyemez'de Tramvay Caddesi'nde Mirlivâ Tahsin Paşa'nın ve cadde-i mezkûrede Bahriye Yüzbaşlarından Mehmed ve ashâb-ı emlâkdan Nuri ve Orman Dâiresi hulefâsından Sabri Bey'lerin hâneleri üzerlerindeki telefon telleriyle fincanları kırıldığı gibi merkez karakolundaki me'mûr odasında telefon tellerinin dahi kâmilten kırılıp döküldüğü ve yine Belgrad mevki'i dâhilinde Hacı Vahdeddin Mahallesi'nde kâ'in Şirket nâmındaki bakkal dükkânına sâ'ika isâbet edüp o esnâda mezkûr dükkânda bulunan Destgâhdâr Anastaş ve Bağçevân Yani'nin yanaşmalarından Dimitri'nin kol ve ayağı cüz'ice sakatlanmış ve netîce-i tedâvîde bunun da i'âde-i sıhhat ettiği ve şunlardan başka hiçbir gûnâ zarar vukû' bulmadığı li-ecli'l-ma'lûmât arz olunur efendim.

Fî 12 Teşrîn-i Sâni sene 1325.

Polis Müdüri
[imzâ]

*Elden: Tahrîrât'a. 15 minhü.
Dâhiliye Nezâreti'ne yazıldı. 15 minhü.*

Dâhiliye Nezâreti Muhâberât-ı Umûmiye Dâ'iresi, Şu'be: 4

Evrâk Numarası: 436

Târîh-i Tesvîd: Fî 17 Eylûl sene [1]327

Târîh-i Tebyîz: 17 minhü.

Şehremâneti Vekâlet-i Behiyyesi'ne

Ahîren münhedim olan Göksu bendlerinin sebab-i inhidâmını tahkîk etmek üzere Emânet'çe Paraskevi Efendi nâmında bir mühendis gönderilmiş ise de mezkûr su kumpanyası öteden beri kaydsızlıkla taht-ı şübhede bulunduğu cihetle bendin esbâb-ı harâbiyetinin be-heme-hâl bir hey'et ma'rifetiyle tedkîk ve tahkîk etdirilmesi ve el-yevm Göksu ile Anadolu Hisarı arasında ittisâl munkatı' olduğundan mürûr u ubûrun te'mîni için muvakkaten bir duba konularak köprülerin de âcilen yaptırılması lüzûmu Üsküdar Mutasarrıflığı'ndan bildirilmekle muktaziyâtının ser' an îfâ ve inbâsı bâbında.

Ticâret ve Nâfi'a Nezâreti Vekâlet-i Celîlesi'ne

Ahîren münhedim olan Göksu bendlerinin ancak sülûs mikdârı kârgîr ve mütebâkîsi toprak olduğu ve kârgîr seddin altında havzanın vaz'ıyyet ve cesâmetiyle gayr-i mütenâsib olarak seksen santimetre kutrunda yalnız iki menfez bulunduğu cihetle esnâ-yı tuğyânda menfezler açılarak toprak seddin de kopması hasâr-ı vâkı'a sebebiyet verdiği anlaşıldığından yeni yapılacak seddin kârgîr ve derece-i kâfiyede menfezleri hâvî olarak inşâsına kumpanyanın mecbûr tutulması lüzûmu Üsküdar Mutasarrıflığı'ndan bildirildiğinden ana göre iktizâsının îfâsı husûsuna himem.

Evkâf-ı Hümâyûn-ı Nezâreti Vekâlet-i Celîlesi'ne

Ahîren münhedim olan Göksu bendlerinin yeniden inşâsı uzun vakte muhtâc olup gerek harîk gerek sarfiyât-ı sâire için suya olan ihtiyâc bedîhî bulunduğundan kolera münâsebetiyle kısm-ı a'zamı mesdûd olan vakf çeşmelerinin mecrâlarına demir borular ferşi ve menba' ve maslaklarının da ıslâhıyla âcilen taht-ı emniyete alınması lüzûmu Üsküdar Mutasarrıflığı'ndan bildirilmekle iktizâsının müsâra'aten îfâsı menût-ı himem.

ع -

داخلی دفترہ جدیدہ

ہیندکچر قلمی

۱۸۸

دولتو اقدم حفترى
سیلاب اخیرہ وہ منہدم اولو روم ایلی قواغی جامع شریفک قرہ قول ز قاقا ناظر دیوارینک برآہ اول صدیدہ ترمکد محذورینک - فوج آیدریلی خصوصک
اوقافہمایوہ لک - جدیدہ نازباہی یکک کوی دائرہ سی مدبرینک اشعارى اورینک - جا اولنو اولیابہ اوروزمانہ حفترہ سہ لہ الامکدر .
شہرینک
سایہ سعیدک و سہ سعیدک

Daha önce meydana gelen selde yıkılan Rumelikavağı Camii'nin Karakol Sokağı'na bakan duvarının tehlike oluşturmaması için bir an önce kaldırılmasına dair Şehremaneti'nden gönderilen yazı.

9 Ağustos 1914

Şehremâneti
Hey'et-i Tahrîr Kalemi
188

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri,

Seylâb-ı ahîrede münhedim olan Rumelikavağı Câmî'-i Şerîfi'nin Karakol Sokağı'na nâzır duvarının bir an evvel hedmiyle tehlike mahzûrunun ref' etdirilmesi husûsunun Evkâf-ı Hümâyûn Nezâret-i Celîlesi'ne izbârı Yeniköy Dâ'iresi Müdüriyeti'nin iş'ârı üzerine ricâ olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 17 Ramazan sene [1]332 ve fî 27 Temmuz sene [1]330.

Şehremîni

خلاصہ -
ہیبتہ مرزا نے جو صفت جو ہونندہ سناؤ
وفات آیتہ کبریٰ راہ...

دخلیہ نصہ - ہجری ۱۳۴۰ سنہ

استانبول ولایتی

موسم
نمبر

دولتہ اولیٰ مہتری :
ماہ حاکم آبدی سدرخی کوئی ای قریب سیک جھلک سنے سالہ سروز مطر جہل کندنہ فوندرہ جی اسماعیل افندیہ کندی اودہ آئی
یا سندنہ ہیبتہ نامندہ کی جو صفت کرکندہ حدہ اودہ کیرکس آبلہ ای قریب سنا اودہ دقتہ لومہ ساؤرہ واقعہ ہور حشر
دینہ ہرکندہ ہونندہ سناؤ وفات آیتہ کبریٰ ویدہ طیبی طرفندہ معاینہ ای اجرائندہ نصہ ہر دقتہ اولدینہ ای داستانول راہندہ
تو ماہ اولدینہ استعارہ عضاؤ راہ راہندہ ای قریب سنا اودہ اولدینہ ہرکندہ اولدینہ ہرکندہ اولدینہ ہرکندہ اولدینہ ہرکندہ

استانبول ولایتی

ایک لکھ اولدینہ

İstanbul'da Rami köyünün Cuma Mahallesi'nde Siroz muhacirlerinden Kunduracı İsmail Efendi'nin oğlu Hüseyin'in dağdan odun getirirken soğuktan etkilenerek vefat ettiğine dair Dâhiliye Nezareti'ne gönderilen yazı.

30 Aralık 1919

İstanbul Vilâyeti
Mektûbî Kalemi
Aded
Umûmî: 2
Husûsî: 1035

Hulâsa: Hüseyin nâmındaki çocuğun soğukdan müte'essiren vefât etdiğine dâirdir.

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi'ne

Devletlü efendim hazretleri,

Mâh-ı hâlin yirmi sekizinci günü Rami karyesinin Cuma Mahallesi'nde sâkin Siroz muhâcirlerinden Kunduracı İsmail Efendi'nin mahdûmu on altı yaşlarında Hüseyin nâmındaki çocuğun merkeble dağdan odun getirmekte iken Rami karyesine on dakikalık mesâfede vâki' Çukurçeşme denilen mahalde soğukdan müte'essiren vefât etdiği ve belediye tabîbi tarafından mu'âyenesi icrâ kılındıktan sonra defn olunduğu Rami ve İstanbul Jandarma Kumandanlıklarının iş'ârına atfen Dersâdet Jandarma Alay Kumandanlığı'ndan izbâr kılınmış olmağla ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü ferman hazret-i meh lehü'l-emrindir.

Fî 6 Rebî' u'l-âhir sene [1]338, fî 30 Kânûn-ı Evvel sene [13]35.

İstanbul Vâli Vekîli
nâmına
Bende
[imza]

Yazılmışdır.

تاریخ تظیفی	تبلیح اولندیغی دواری	تاریخی	مردم نومردی
۱۹ صفر ۱۳۴۱	بیرونی	۲۶ جمادی الاول ۱۳۴۱	۴۶
		۱۵ شاط ۱۳۴۱	
مجلس وکلاء مذاکرته مخصوص ضبط نامه			
خلاصه مالی			
قراری			
<p>ایام اخیر ده کسرت و متوالت دولتی برونه و سالیانه دره طریک مطهره و محتاج عادتت بنظر عجزه رقبته سالیانه معوضه عاجل کور توزیع تیریک اوزره مصارف غیر معوضه تیریکه سوبیک برانک انته ایلام تیریکه خصصک سالیانه سالیانه افعاری در اخصیه سالیانه سالیانه اعطسه تیریکه</p> <p style="text-align: center;"> </p> <p style="text-align: center;"> </p> <p style="text-align: right;"> </p>			

Kar yağışı ve şiddetli kış sebebiyle yardıma muhtaç durumda bulunan fakirlere kömür dağıtılması için Şehremaneti'ne para gönderilmesine dair Meclis-i Vükelâ kararı.

15 Şubat 1920

Meclis-i Vükelâ

Müzâkerâtına Mahsûs Zabıtnâme

Kaleme Vürûdu 521: 15 Şubat sene [13]36

Sıra Numarası: 46

Târîhi: 24 Cumâde'l-ülâ sene 1338 / 15 Şubat sene 1336

Tebliğ olunduğu devâ'ir: Maliye ve Dâhiliye

Târîh-i Tebyîzi: 19 Cumâde'l-ülâ sene [1]338 / 10 Şubat sene [1]336

Hulâsa-i Me'âli:

-

Karârı:

Eyyâm-ı ahîrede kesretle ve mütevâliyen nüzûl eden berfden ve şedâ'id-i şitâ'iyeden dolayı muztarib ve muhtâc-ı mu'âvenet bulunan aceze ve fukarâya Şehremâneti ma'rifetiyle âcilen kömür tevzî' etdirilmek üzere masârif-i gayr-i melhûza tertîbinden beş bin liranın Emânet-i müşârun-ileyhâya tesviyesi husûsunun Mâliye Nezâreti'ne iş'ârı ve Dâhiliye Nezâreti'ne ma'lûmât i'tâsı tezekkür kılındı.

[imzâlar]

Kıtlık

Yazıldı.

Kastamonu ve Bolu ve Canik ve Amâsiyye Beylerine hüküm ki: Hâliyâ mahrûse-i İstanbul'da arpa bâbında muzâyaka olup sancağınızda bulunan yalılara karîb olup yerlerde eğer re'âyâda ve eğer sipâhîde ve matrabazlarda her kimde arpa bulunur ise kendülere kifâyet mikdârı alıkoyup bâkîsin sürdürüp yalılara indirdüp rençber gemilerine narh-ı rûzî üzre aldurup tahmîl edüp irsâl eylesiniz ve siz ki Amâsiyye ve Canik Beylerisiz, Samsun İskelesi'ne veyâhûd gayri münâsib olan iskelelere indirdüp ve siz ki Kastamonu ve Bolu Beylerisiz, münâsib olan iskelelere indirdüp göndermek bâbında envâ'-ı ikdâm ve ihtimâm eylesiniz.

[13 Receb 973].

Gönderildi, Mustafa.

Kapudan Paşa'nın Kapukethüdâsı İbrahim Çavuş ile Mehmed Çavuş'a verildi.

Fî 3 Za sene [9]97.

Yenişehir ve Velesin ve İrmiye ve İzdin ve Talanda ve İstife ve Mendeliç(?) Eğriboz ve Livadya kâdîlarına hüküm ki: Hâlen mahrûse-i İstanbul zahîresi için evâmîr-i şerîfe ile varan gemilere zahîre verilmeyüp mücerred celb ve ahz için te'ahhur olunup akçe vermeyen gemiler boş gönderildiği ecilden her biriniz itâba müstahak olmuşsuzdur buyurdum ki: Mustafa Çavuş vardukda bu bâbda her biriniz bi'z-zât mukayyed olup taht-ı kazânızda eğer matrabazlardan ve eğer kapum kulu ve yeniçeri ve erbâb-ı timâr ve çavuş ve müteferrika ve bi'l-cümle her kimde der-anbar olmuş zahîre bulunursa kendülere kifâyet mikdârını alıkoyup mâ'adâsını narh-ı cârî üzre evâmîr-i şerîfe ile varan gemilere tahmîl edüp boş göndermekden ve celb ve ahz için avk ve te'hîr etdirmekden ziyâde ihtirâz eylesesiz, yalılarda bulunan zehâ'ir gemilerini İstanbul'a gönderesiz deyü Kapudân'a müstakil hükm-i hümayûn gönderilmiştir. Anun gibi kapudân sefer-i hümayûndan dönüp taht-ı kazânıza uğradukda cemi' zahîre gemilerini yükledüp boş koymayup ber-vech-i isticâl irsâl eylesesiz. Şöyle ki: Kapudânım varup zahîre gemilerin yükletmeyüp boş bulunacak olursa azille konulmayup eşedd-i ikâbla mu'âteb olursuz. Ana göre tedârik edüp gaflet eylemeyesin ve her biriniz taht-ı kazânızda ne mikdâr gemi yüklenüp ve her gemiye ne mikdâr zahîre konulmuşdur. Re'îslerinin isimleriyle ale't-tafsîl yazup arz eylesesiz. Şöyle ki: Ol cânibde zahîre ile gelen yeniçerilerin birinden akçe alunduğu istimâ' oluna. Kâdîlıklarınız alınmağla konulmayup eşedd-i ukûbetle hakkınızdan gelinür, ana göre mukayyed olasız.

[Derkenâr] Mücebince dâ'imâ amel ve hareket ve zerre mikdârı hilâfına cevazdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet oluna deyü hatt-ı hümayûn keşîde kılınmıştır.

İşbu emr-i şerîfde mezkûr olan ta'mîrât maddesi ref' ve imhâ ve şurût-ı sâ'iresine ber-karâr-ı sâbık müirâ'ât ve îfâ olunmak için mücerred emr-i şerîf tahrîr olunmak sâdır olan fermân-ı âlî mücebince işbu emr-i şerîf gerüye ahz ve mukayyed zabt olunmağın işbu mahalle şerh verildi. Evâ'i-il C sene [1]155. [13 Ağustos 1742]

İstanbul Kādîsı mevlânâ İlmî Ahmed'e ve Yeniçeri Ağası Abdullah Ağa'ya ve Şehremîni Mehmed ve Mî'mârbaşı Mehmed'e hüküm ki:

Makarr-ı hilâfet-i aliyyem olan mahmiyye-i Kostantiniyye ve havâlisine etrâf ve eknâfdan gelüp hanlarda ve bekâr odalarında meks ü ikâmet eden ecnâs-ı muhtelifenin kesreti ekser ahyânda killet-i luhûm ve zehâ'ire bâ'is ve bâdî ve Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyâne'min ve havâlisinin sevâkin ve ahâlîsinin zarûret ve muzâyaka ile teşettüt-i bâl ve zucret-i hâllerini mü'eddî bir ma'nâ olduğundan nefsi-i İstanbul ve muzâfâtında fîmâ-ba'd müceddeden hân ve bekâr odaları binâsına bâ-husûs hatt-ı şerîf-i şevket-redîfîle izn-i hümayûn-ı hüsvânem sudûr etmedikçe ebedî müceddeden gerek kârgîr ve gerek tahta hân îcâd ve ihdâsına kat'â bir ferde ruhsat ve müsâ'ade olunmayup ve el-yevm mevcûd olan hanların hey'et-i asliyelerinden içlerinde yeniden oda zamîmesi ve hâricden arsa ilhâkı ve sâ'ir vechile tevsî olunmalarına zinhâr ve zinhâr cevâz ve mesâğ gösterilmemek ve fîmâ-ba'd nefsi-i İstanbul ve muzâfâtında çarşu ve bâzar içlerinde ve mahallât aralarında vâki' eşhâs-ı mechûlü'l-ahvâle mebît ve mesken olan ol makûle han ve bekâr odaları ve na'lband dükkânları sûretinde koltuk hanları ta'bîr olunan mahallin birinde sâhib-i himmet ve mazanne-i şekâvet bir yaramaz bulunup ahz olundukda ol han ve odaların ve na'lband dükkânlarının içlerinde sâkin olanların cümlesi ihrâc ve tahliye ve kaptusu bend ve bir dahi bekâr sâkin olmamak için mahallât arasında ise müte'ehhilîn odaları ve çarşu ve bâzar içinde ise iktizâsına göre esnâf dükkânları yapırmak üzere sâhibine tenbîh ve eğer sâhibi kudretim yokdur deyü i'tizâr eder ise vech-i meşrûh üzere evlü odaları veyâhûd mevki'ine göre esnâf dükkânları yapmak şartıyla zî-kudret kimesnelere kıymet-i misliyesi ile bey' için ibrâm olunmak ve iyâzen bi'llâhi Te'âlâ ol makûle han ve bekâr odalarından ve na'lband dükkânlarından muhterik veyâhûd harâbe olup ta'mîr ve tecdîde muhtâc olanlarını dahi vech-i sâbiku'z-zikr üzere evlü odaları ve esnâf dükkânları yapırmak üzere izin verilüp müceddeden bekâr odaları ve han ve na'lband dükkânları üzerlerinde bekâr odaları binâ olunmasına ve ta'mîrlere min ba'd bir dürlü ruhsat ve müsâ'ade gösterilmemek ve îrâd olunan illet zuhûrunda evlü odaları ve dükkânlar yapmak ve adem-i kudret ızhâr edenlere satmak üzere tenbîh olundukda kudreti muhakkak olanlardan ba'zıları mürûr-ı eyyâm ile yine kendi murâdı üzere binâ etmek mülâhazasıyla adem-i kudret ızhâr veyâhûd bugün yarın fürûht ederim deyü imrâr-ı evkât birle avk ve te'hîre ictisâr eylediği zâhir ve âşikâr olur ise bu makûle hâlât-ı kâsideye zâhib olanlara meydân ve ruhsat verilmeyüp kudreti muhakkak olduğu hâlde bi-eyyi hâlin müte'ehhilîn odaları ve dükkânlar yapıdırılması ve adem-i kudreti sâbit ve müte'ayyin olduğu sûrette özr ve illeti ısgâ olunmayup ma'rifet-i şer'le değer bahâsıyla satdırılmak ve ba'de'l-yevm mevcûd olan han ve bekâr odaları sâkinlerinin yerlerinden hilâf-ı şer' hareket-i şenî'a zuhûr eyledükde muktezâ-yı şer' üzere te'dîb olundukdan sonra o misillü yaramazı han odalarına kodukları için hancılar ve odacılar dahi ahz ve te'dîb olmak üzere bu vechlere İstanbul Kādîsı ve Şehremîni ve Mî'mârbaşı bulunanlar ittifâk ve ittihâd üzere mezîd ihtimâm ve bast ve temhîd olunan keyfiyâtda mugâyir-i özr ve illet îrâdına cesâret ve tasaddî ile ısrâr eden ashâb-ı akâr her kim olur ise olsun sâ'ire müceb-i ibret ve sebep-i nasîhat olmak için ahz ü habs ve tazyîk ve nefy ü tağrîb ve muktezâ-yı hâlê göre hakkında lâzım gelen zecr ü te'dîb icrâsıyla te'dîb olunacaklarını ifâdesi iktizâ edenlere muhkem tenbîh ve ifhâm olunup bu şurût fîmâ-ba'd düstûr-ı amel tutulup ilâ mâşâ' Allâhü Te'âlâ muktezâsıyla amel olunmak için mahkemelerde sicill-i mahfûza kayd ve sebt ve temşiyet ve icrâsına her birleri nezâret ve kemâl-i sa'y ü dikkat kılınmak ve bu şurût-ı cemîle mahzâ Dâru's-saltanatî's-Seniyye'min hüsn-i nizâmı ve ibâdullâhın refâh ve râhatla ârâmı için ihtiyâr olunmuş bir emr-i celîl olduğuna binâ'en her birleri tarafından dâ'imâ bu misillü mevâzî' tecessüs ve tefahhusu fermânım olan vücûh-ı nâfi'a ve şurût-ı müstahsinenin iktizâsına göre icrâsına ittihâd ve ittifâk ile cidd ü takayyüd olunup mikdâr-ı zerre hilâfına rızâ ve cevâzdan begâyet hazer olunmak bâbında mukaddemâ şeref-bahş-ı

sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince ahkâm-ı hümâyûnum sâdır olmuş idi. Lâkin şurût-ı mezkûreye ri'âyet olunmamakdan nâşî evâmîr-i aliyyeme mugâyir ba'zı hareket olunduğu resîde-i sâmi'a-i hümâyûnum olmağla ber-vech-i muharrer mukaddemâ şeref-sudûr bulan hutût-ı hümâyûnumla müte'allik evâmîr-i şerîfemin mezâmîn-i münîfesi tenfîz ve icrâ ve siz ki mevlânâ ve sâ'ir mûmâ ileyhimsiz; fîmâ-ba'd şurût-ı mezkûrenin idâmesine bezl-i sa'y-i evfâ ederek Dârü'l-hilâfetim sükkânının refâh-ı hallerine ihtimâm ve dikkat ve sarf-ı tâb ü tâkat eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki.

Fî evâhir-i S sene 1148.

حیدر پاشا ریختی اوزرنده کی ذخیره ده پولری

Haydarpaşa Rıhtımı üzerindeki zahire depoları
İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90533/3

İstanbul'a su geçişi sağlayan Mağlova Kemerı
İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 90763/76

Mûcebince yazıla.

Ziştovi Kādîsı'na ve Ziştovi İskeleyi'nde hinta mübâya'asına me'mûr kılınan zîde mecdühûya hüküm ki:

Âsitâne-i Sa'âdet'imde Tersâne-i Âmire'm anbarlarında hıfz etdirilüp hîn-i iktizâda def'-i muzâyaka-i ibâdullâh için İstanbul habbâzlarına tevzî' etdirilmek üzere işbu bin yüz altmış bir senesine mahsûben Tuna sevâhili kazâlarından birer mikdâr zahîre mübâya'a ve İsakçı anbarlarına nakl ve cem' ve anbar-ı mezbûrdan dahi sefîneler ile Dersâdet'ime celb ve nakl etdirilmesi kazâyâyı mütehattimededen olduğuna binâ'en Bağdad Kal'ası için bundan akdem mübâya'ası tertîb ve fermânım olan zahîre aşağı varıldıkdan sonra sene-i sâbıkına kıyâsen Ziştovi ve Hotaliç ve Tırnovi kazâlarından mübâya'ası iktizâ eden kırk altı bin İstanbulî keyli hintanın beher kilesine ma'a-nakliye otuzar akçeden lâzım gelen bahâları kazâları ahâlîlerinin tekâlîflerinden takâs olunmak şartıyla ol mikdâr hinta sen ki mûmâ-ileyh zîde mecdühûsun, senin ma'rifetinle mübâya'ası fermânım olmağın imdi işbu emr-i şerîf-i âlî-şânım ve her kazânın mübâya'a hissesi için başka başka sâdır olan evâmîr-i aliyyem ve sûret-i defterler ile ol tarafa vardığınızda kat'â te'hîr ve tevakkufa ruhsat ve cevâz göstermeksizin zikr olunan kazâların hisselerini ma'rifet-i şer' ve cümle a'yân ve ahâlî ve ma'rifetleriyle ta'dîl ve tesviye vechi üzere tevzî' ve defter etdirdikden sonra inşâllâhu Te'âlâ mahsûl-i cedîd zuhûr eyledikde der-akab tahsîline mübâşeret ve bilâ-kusûr cem' ve tahsîl ve Ziştovi İskeleyi'ne nakl ve tesyîr eyleyüp ve ceste ceste iskele-i mezbûra nakl olunan hintayı sahîhu'l-ayâr damgalu kile ile ölçdürderek ahz u kabz ve makbûzun olduğunu müş'ir mikdârları tasrîhiyle ahâlî-i kazâ yedlerine memhûr temessük verüp kilebaşı ve kolcu ve tezkire akçesi mütâlebesi ve sâ'ir bahâneler ile fukarâyı ra'iiyyet ve ahâlî-i memlekete mikdâr-ı zerre cevri ve ta'addî eylemekden ve zahîre bedeli akçe almakdan ve aldirmakdan begâyet tahaşşî ve mücânebet eylesin. Ve siz ki kâdî-i mûmâ-ileyhsin, hinta-i merkûmenin serî'an tevzî' ve mahsûl-i cedîd zuhûrunda yerlü yerinden tahsîline i'tinâ ve ahâlî-i vilâyet ve fukarâyı ra'iiyyeti cevri ve ta'addîden himâyet ve siyânet eylemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki.

Yazılmışdır.

Yazıla.

Niğbolu İskeleyi'ne nakl olunmak üzere Niğbolu ve Lofça ve Atrapoli ve Plevne ve Rahova ve Kitabhâne-i Hümâyûn Evkâf-ı Şerîfesi kurâsından mâ'adâ İvraca kazâlarından bundan akdem Belgrad Kal'ası için mübâya'ası fermânım olan zehâ'ir aşağı varıldıkdan sonra sene-i sâbıkına kıyâsen mübâya'ası iktizâ eden on dokuz bin üç yüz dokuz İstanbulî kile hinta, sen ki mûmâ-ileyh zîde mecdühûsun; ma'rifetinle mübâya'ası fermânım olmağın deyü bâlâda tahrîr olunan müsvedde mûcebince Niğbolu Kādîsı'na ve Mütessellimi'ne ve Niğbolu İskeleyi'nde hinta mübâya'asına me'mûr kılınan zîde mecdühûya hitâben başka emr-i şerîf yazılmak.

Yazılmışdır.

بیچ

روسی حکمانه نفع اللہ لہ روحی و دنیوی و کسب کسب و کسب کسب
بزرگ ذوق بولند و کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب
میں کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب
موقوفہ میں کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب
موسیٰ اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کسب کسب کسب کسب کسب کسب

ہمس

بزرگ ذوق بولند و کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب

۹۰

سنت حکمانه نفع اللہ لہ روحی و دنیوی و کسب کسب و کسب کسب
قضا لرون میں کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب
بزرگ ذوق بولند و کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب
موقوفہ میں کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب

ہمس

بزرگ ذوق بولند و کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب

بیچ

کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب
قضا لرون میں کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب
موسیٰ اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب
کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب
کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب

کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب

کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب

Yazıla.

Rusçuk İskelesi'ne nakl olunmak üzere Rusçuk ve Hezargrad ve Şumnu ve Eskiçuma ve Alakilise kazâlarında bundan akdem Belgrad Kal'ası için mübâya'ası fermânım olan zahîre aşağı varıldıktan sonra sâbıkına kıyâsen mübâya'ası iktizâ eden kırk bin beş yüz İstanbulî kile hinta, sen ki mûmâ ileyh zîde mecdühûsun; ma'rifetinle mübâya'ası fermânım olmağın deyü bâlâda tahrîr olunan müsvedde mücebince Rusçuk Kādîsı'na ve mübâya'acı-i mûmâ-ileyhe hitâben başka emr-i şerîf yazılmak.

Yazılmışdır.

Yazıla.

Bu emrde "bundan akdem Belgrad Kal'ası için mübâya'ası fermânım olan zahîreden mâ'adâ" ta'bîri yazılmaya.

Silistre İskelesi'ne nakl üzere Silistre ve Çardak ve Karasu nâm-ı diğerk Tekfurgölü ve Yenipazar ve Umurfakih kazâlarından mübâya'ası iktizâ eden iki bin yedi yüz elli İstanbulî kile hinta, sen ki mûmâ-ileyh zîde mecdühûsun, ma'rifetinle mübâya'ası fermânım olmağın deyü bâlâda tahrîr olunan müsvedde mücebince Silistre Kādîsı'na ve Mütesellimi'ne ve mübâya'acı-i mûmâ-ileyhe hitâben başka emr-i şerîf yazılmak.

Yazılmışdır.

Yazıla.

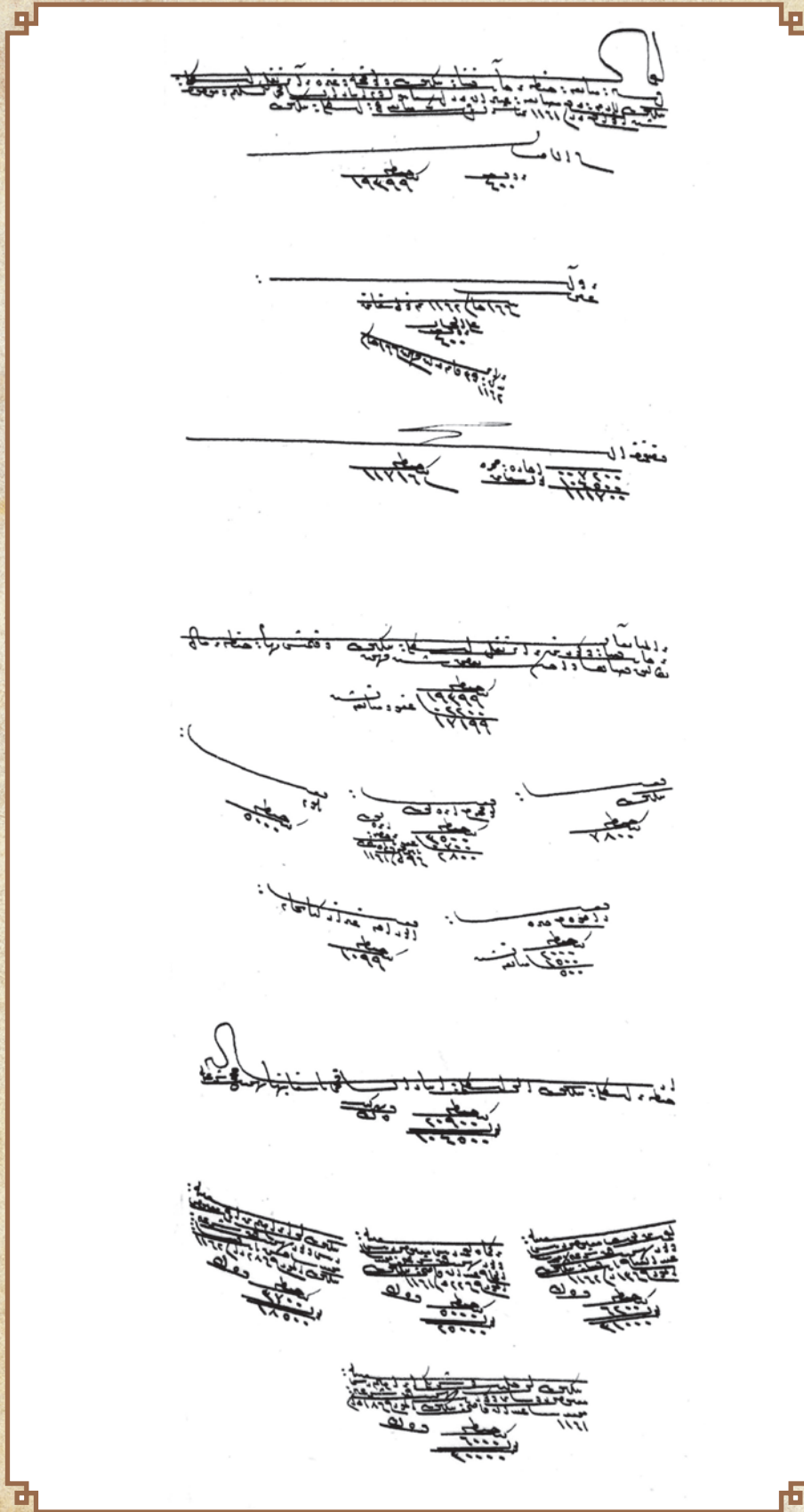
Bunun emrinde dahi "Belgrad Kal'ası için mübâya'ası fermân olunan zahîreden mâ'adâ" ta'bîri yazılmaya.

İsakçı İskelesi'ne nakl olunmak üzere Hırsova ve Maçın ve Babadağı ve Tolcı ve İsakçı ve İbrail kazâlarından sâbıkına kıyâsen yirmi sekiz bin sekiz yüz otuz üç İstanbulî kile hinta, sen ki Anbar Emîni mûmâ-ileyh zîde mecdühûsun, ma'rifetinle mübâya'ası fermânım olmağın deyü bâlâda tahrîr olunan müsvedde mücebince İsakçı Kādîsı'na ve Dergâh-ı Âlî gediklülerinden İsakçı Anbar Emîni olan Mehmed zîde mecdühûya hitâben başka emr-i şerîf yazılmak.

Fî 16 Za sene 1161.

Mevkûfât.

Yazılmışdır.

İstanbul halkının ihtiyacı için Niğbolu, Lofça ve diğer yerlerden satın alınıp Niğbolu iskelesinden nakledilen zahireye dair defter.

4 Mayıs 1749

BOA, D.MKF.d, 29721

İcmâl-i muhâsebe-i mübâya'a-i hınta an-cânib-i kazâ-i Niğbolu ve Lofça ve gayrühû berây-ı nakl-i iskele-i Niğbolu lâzime-i def'-i muzâyaka-i ibâdullah, der-İstanbul ve be-anbâr-ı İsakçı teslim ve mevcûd şode el-vâki' der sene 1161 be-mübâşeret-i Mahmud Bey mübâya'acı-i iskele-i Niğbolu.

Fi'l-asl: 19.399 keyl hınta, 400 guruş
an-Hızâne-i âmîre
Def'a fî 16 Ca. Sene 1162 be-cihet-i navl-ı sefâyin
Ale'l-hisâb: 400 guruş
Berây-ı tezkire-i hazîne kâime dâde fermûde fî 16 Ca. Sene1162

Vuzi'a min-zâlik
Hınta: 11.716,5 keyl
007200 icâre-i mahzen
104500 navl-ı sefâyin

+

111.700 guruş

Ani'l-mübâyâ'at an-cânib-i kazâ-i mezkûrîn berây-ı nakl-i iskele-i Niğbolu ve Kaymaş bahâ-i hınta-i mâl-ı tekâlîf-i kazâhâ vâcib ta'yîn şode fermûde

Hınta
19.399 keyl
02200 afv ve mübâya'a ne-şode

+

17.199

Kazâ-i Niğbolu
7.800 keyl hınta

Kazâ-i Lofça ma'a İz[n]ebolu
3.500 keyl hınta
0700 keyl hınta, afv-bâd an-hisse-i İz[n]ebolu
bâ-telhis-i fermân-ı âli fî 9 L. Sene 1161

Kazâ-i Plevne
5.000 keyl hınta

Kazâ-i Rahova ma'a Cibre
2.000 keyl hınta
1.500 keyl hınta mübâya'a ne-şode

+

500

Kazâ-i İvraca gayr ez-kitâbhâne
1.099 keyl hınta

İrsâliye an-iskele-i Niğbolu ilâ iskele-i anbâr-ı İsakçı bâ-sefâyhâ, ber-mûceb-i hücec-i şer'iyye
Hınta
20.900 keyl, beher keyl fî 5
104.500 navl

Sefine-i Ahmed bin Yusuf makbûz-ı re'îs-i mezbûr, ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyye-i Mevlânâ Abdulfettâh, nâyib-i kazâ-i Niğbolu el-müverrah fî 13 R sene 1162.

Hınta
6.200 keyl, beher keyl fî 5
31.000 navl

Sefine-i Türkmân Ahmed Re'îs makbûz-ı re'îs-i mezbûr, ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyye-i Mevlânâ Abdullah, Kâdî-i kazâ-i Niğbolu el-müverrah fî 22 Z sene 1161.

Hınta
5.000 keyl, beher keyl fî 5
25.000 navl

Sefine-i Niğbolulu İbrahim bin Ahmed makbûz-ı re'îs-i mezbûr, ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyye-i Mevlânâ Hasan, nâyib-i kazâ-i Niğbolu el-müverrah fî 28 Ra. sene 1162.

Hınta
3.700 keyl, beher keyl fî 5
18.500 navl

Sefine-i Niğbolulu Halil ve şerîki İbrahim Re'îs makbûz-ı rü'esâ-yı mezkûreyn, ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyye-i Mevlânâ Abdullah, Kâdî-i kazâ-i Niğbolu el-müverrah fî 18 Za. sene 1161.

Hınta
6.000 keyl, beher keyl fî 5
30.000 navl

İhrâcât

Be-cihet-i icâre-i mehâzin-i el-Hâcc Hüseyin ibn-i Ömer sâkin-i Niğbolu an-yed-i Mehmed Ağa mübâya'acı-i iskele-i mezbûr ahz u kabz kerde ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyye-i Mevlânâ Hasan nâyib-i kazâ-i Niğbolu el-müverrah fî 28 Ra. Sene 1162.

Mehâzin, 2 kıt'a, 15 guruş. Beher mâh fî 15 guruş

Eşhür 4, 60 guruş

7.200

et-Teslîmât, be-Mehmed Ağa emîn-i anbâr-ı İsakçı, ber-mûceb-i temessükât-ı memhûr-ı hod, bâ-tevârih-i muhtelifelâ el-vâki' der-sene 1161 ve sene 1162.

Hınta: 11.716, 5 keyl

Sefîne-i Küçük Ali Beşe Re'îs bâ-temessük-i Mehmed Ağa emîn-i anbâr-ı İsakçı el-müverrah fî sene 1161.

Hınta: 4.898 keyl

Sefîne-i Niğbolulu Ahmed Re'îs bâ-temessük-i Mehmed Ağa emîn-i anbâr-ı İsakçı el-müverrah fî sene 1161.

Hınta: 3.400 keyl

Sefîne-i Niğbolulu Mustafa Beşe Re'îs bâ-temessük-i Mehmed Ağa emîn-i anbâr-ı İsakçı el-müverrah fî sene 1162.

Hınta: 3.418,5 keyl

El-bâki: 5.482,5 keyl hınta

Min-zâlik

Tertîb-i fenâ-peziir ve ekle sâlih ne-bûde be-sefîne-i Niğbolulu Ahmed ibn-i Yusuf ez-an sebeb ki şiddet-i şitâ, muhâlif-i rüzgâr vukû' bude, be-mûceb-i keşf-i hüccet-i şer'iyye-i Mevlânâ İbrahim Kâdî-i kazâ-i İsakçı el-müverrah fî 11 S. sene 1162.

Hınta: 2.800 keyl, tahmînen

Sahhu'l-bâki

Der-zimmet-i mübâşir-i mübây'a

Hınta: 2.682,5 keyl

Ez-Ziyâde: 63.700

استنبول قاضی فضیل قنبر و غنوس کبد بشارغا و کمره امینیغا و استانبول قاضی
برمودنبر و صطیک کتلت اوزره عدم ورودی کتلت استانبول کتلت لری و سایر جوار دار الخلفه الکلی
کاش استانبول کتلتو صطیک بولنه مدینه تبا و صلاوق ارام و سنیه اولوق بقا صورتیه صطیک اخذ
ابتدار و نمقده اولدینی مشهور و خصوصاً جنجیل و قن زراع و استراحت عیال مردوسی و اهتمام اولوق
اراده قاطبه مقتضای اید و فی ظایم و رغود اولوب استانبول سعاده صطیک بوجره بولنده
اوزره ورودی و حی صطیک نقلیه مالوف اولار سفینه لری و سانسک طبع خاصه تبعیت و سفینه
کراسته تخمیر ایدر کتلت صطیک تخمیر و نقلنده فراغت ایدر کتلت عینی ایدر کتلت بر ای و مع یز ایدر کتلت
مواد ستریه قیالو ایزی و دفع مضایقه عیال و مطوب حضرت تا صجاری اولوقد نامشروع صطیک
بر کتلت نظام و ضابطه ایدر خالید عیال و التملک صطیک خصوصاً و ارسته قیظورت اولوقی و کتلت
نماج و بی و قوعه کتلتی لازم در اولوق فیما بعد جمیع صطیک سفینی اولار نقلیه مشغول اولوق و ایدر
کراسته نقلیه کتلت ایدر بولنور ایدر بوجره بر مقتضای نظام الیه مطوب تا ایدر و عین اجرا
اولوق ایدر بوجره خصوصاً لری و انحصار ما مورار تعیین اولوق او لغده ایدر ستر کتلتی کتلت
بقیه بقیه ایدر تعیینید ما مورار تعیینید ایدر بولر کتلتی اسی بالنظر و ایدر با کتلت
تجول اولار سفینه کتلت کتلتی ستر ایدر و سفینه رؤسند اسی و شهرت و اشکار ایدر کتلت
ثبت دفع اولوق در حال صطیک نقلیه اعام و اسکلاره ارساله مارت و بود و صطله
اسی رؤسای ضبط و تحریر و مقصود عالی در سعاده صطیک کتلتور میوبینه کراسته نقلیه
حسرت ایدر لر ایدر او مقول سفینه رئیس کتلت کتلتور کتلتور سفینه ستر سانه عامه ی صطیک
وزبطا و نمقده ارام قاطبه ایدر و کتلتی اولوق کتلت کتلتور کتلتور سفینه نقلیه ایدر اولوق
بلانقار ایدر اولوقی صطیک مبادرت بر لوقه سفینه کتلت صطیک نقلیه ایدر کتلتی و اسکلور

و قاضی فضیل قنبر
و غنوس کبد بشارغا
و کمره امینیغا
و استانبول قاضی
برمودنبر و صطیک
کتلت اوزره عدم
ورودی کتلت
استانبول کتلت
لری و سایر جوار
دار الخلفه الکلی
کاش استانبول
کتلتو صطیک
بولنه مدینه
تبا و صلاوق
ارام و سنیه
اولوق بقا
صورتیه صطیک
اخذ ابتدار
و نمقده
اولدینی
مشهور و
خصوصاً
جنجیل و قن
زراع و
استراحت
عیال مردوسی
و اهتمام
اولوق
اراده
قاطبه
مقتضای
اید و فی
ظایم و
رغود
اولوب
استانبول
سعاده
صطیک
بوجره
بولنده
اوزره
ورودی
و حی
صطیک
نقلیه
مالوف
اولار
سفینه
لری و
سانسک
طبع
خاصه
تبعیت
و سفینه
کراسته
تخمیر
ایدر
کتلت
صطیک
تخمیر
و نقلنده
فراغت
ایدر
کتلت
عینی
ایدر
کتلت
بر ای
و مع
یز
ایدر
کتلت
مواد
ستریه
قیالو
ایزی
و دفع
مضایقه
عیال
و مطوب
حضرت
تا صجاری
اولوق
د نامشروع
صطیک
بر کتلت
نظام
و ضابطه
ایدر
خالید
عیال
و التملک
صطیک
خصوصاً
و ارسته
قیظورت
اولوقی
و کتلت
نماج
و بی
و قوعه
کتلتی
لازم
در
اولوق
فیما
بعد
جمیع
صطیک
سفینی
اولار
نقلیه
مشغول
اولوق
و ایدر
کراسته
نقلیه
کتلت
ایدر
بولنور
ایدر
بوجره
بر
مقتضای
نظام
الیه
مطوب
تا
ایدر
و عین
اجرا
اولوق
ایدر
بوجره
خصوصاً
لری
و انحصار
ما
مورار
تعیین
اولوق
او
لغده
ایدر
ستر
کتلتی
کتلت
بقیه
بقیه
ایدر
تعیینید
ما
مورار
تعیینید
ایدر
بولر
کتلتی
اسی
بالنظر
و ایدر
با
کتلت
تجول
اولار
سفینه
کتلت
کتلتی
ستر
ایدر
و سفینه
رؤسند
اسی
و شهرت
و اشکار
ایدر
کتلت
ثبت
دفع
اولوق
در
حال
صطیک
نقلیه
اعام
و اسکلاره
ارسال
مارت
و بود
و صطله
اسی
رؤسای
ضبط
و تحریر
و مقصود
عالی
در
سعاده
صطیک
کتلتور
میوبینه
کراسته
نقلیه
حسرت
ایدر
لر
ایدر
او
مقول
سفینه
رئیس
کتلت
کتلتور
کتلتور
سفینه
ستر
سانه
عامه
ی
صطیک
وزبطا
و نمقده
ارام
قاطبه
ایدر
و کتلتی
اولوق
کتلت
کتلتور
کتلتور
سفینه
نقلیه
ایدر
اولوق
بلانقار
ایدر
اولوقی
صطیک
مبادرت
بر
لوقه
سفینه
کتلت
صطیک
نقلیه
ایدر
کتلتی
و اسکلور

İstanbul'a fazla odun gelmemesi sebebiyle oluşan odun kıtlığının önüne geçilebilmesi için, odun yerine kereste nakli yapan gemi reislerinin cezalandırılacağına dair buyuruldu.

6 Eylül 1812

İstanbul Kādīsı fazîletlü efendi ve izzetlü Sekbânbaşı Ağa ve Gümrük Emîni Ağa ve İstanbul Ağası,

Bir müddetden berü hatabın kesret üzre adem-i vürûdu cihetiyle Âsitâne-i Aliyye iskeleleri ve sâ'ir civâr-ı Dârü'l-hilâfeti'l-Aliyye'de kâ'in iskelelerde külliyetlü hatab bulunamadığına binâ'en hilâf-ı irâde-i seniyye olarak yağma sûretiyle hatab ahzına ibtidâr olunmakda olduğu meşhûd ve husûsun men'iyile def'-i nizâ' ve istirâhat-i ibâda sarf-ı sa'y ve ihtimâm olunmak irâde-i kâtî'a muktezâsından idüğü zâhir ve rû-nümûd olup Âsitâne-i Sa'âde[t]'de hatabın bir vechile nedret üzre vürûdu dahi hatab nakliyle me'lûf olan sefîneler rü'esâsının tama'-ı hâma teba'iyet ve sefînelerine kereste tahmîl ederek hatab tahmîl ve naklinden ferâğat eylediklerine mebnî idüğü bedîhî ve ma'a hâzâ bu madde mevâdd-ı sâ'ireye kıyâsdan berî ve def'-i muzâyaka-i ibâd matlûb-ı hazret-i tâc-dârî olmakdan nâşî bu husûsun bir taht-ı nizâm ve zâbitaya idhâliyle ibâdullâhın hatab husûsunda vâreste-i kayd-ı zarûret olmaları ve iskelelerde tehâcüm ve yağma vukû'a gelmemesi lâzimedden olmağın fîmâ-ba'd cemî' hatab sefâ'ini olan nakliyle meşgûl olmak ve içlerinde kereste nakline mücâseret ederi bulunur ise ba'dehû ber-muktezâ-yı nizâm ele getirülüp te'dîbe ve [vâ]'ide icrâ olunmak için bu husûsa tarafımızdan mahsûs me'mûrlar ta'yîn olunmuş olmağla, imdi siz dahi tarafınızdan başka başka adamlar ta'yîniyle me'mûrîn mûmâ-ileyhim ile Re'îsler Kethüdâsı bi'n-nefs varup bi'l-cümle kereste mahmûl olan sefînenin hamûlesini serî'an ihrâc ve sefîne rü'esâsında ismi ve şöhret ve eşkâl ve kıyâfetleriyle sebt-i defter olunarak derhâl hatab nakli için i'ade ve iskelelere irsâle müsâra'at ve bu vechile esâmî-i rü'esâyı zabt ve tahrîrden maksûd-ı âlî Dersââdet'e hatab getirmeyüp kereste nakline cesâret ederler ise o makûle sefîne re'îsinin kendüsü kal'a-bend ve sefînesi Tersâne-i Âmire'ye zabt u rabt olunması irâde-i kâtî'ası idüğini evvelce cümlesinin gûş-ı hûşlarına tefhîm ile ol vechile bilâ-noksan defter olunması husûsuna mübâderet birle bi'l-cümle sefâ'inin hatab nakl eylemeleri ve iskelelerde bu gûne yağma ve hücum vukû'una hâcet kalmaması esbâbından istihsâline mezîd-i sa'y ü gayret ve me'mûrîn-i mûmâ-ileyhimâ taraflarından cerr-i menfa'ate mebnî bu husûsda bir gûne hîle ve iğmâz vukû'a gelür ise anlar dahi mazhar-ı mücâzât olacakları emr-i mukarrer idüğini bâlâda ifâ-yı irâde-i seniyyeye bezl-i tâkat eyleyesiz deyü buyuruldu.

Fî 28 Ş sene 1227.

Midillü ve Movlova ve Kalonya nâ'iblerine ve Midillü Nâzırı zîde mecdühûya hüküm:

Âsitâne-i Aliyye'mde mukîm ibâdullâhın küllü yevm muhtâc oldukları zeyt yağı husûsunda zarûrete ibtilâdan sıyânetleri matlûb-ı mülûkânem iken revgan-ı zeyti hâsıl edenlerin ve muhtekirlerin tama'a mebnî revgan-ı zeytin ekserisini tâ'ife-i müste'mene bey'a me'lûf olmaları Âsitâne-i Sa'âdet'imde revgan-ı zeytin killet ve nedretine bâdî olduğu hasebiyle hâsıl olan revgan-ı zeytin cümlesi nizâm-ı sâbıkı üzre Âsitâne-i Aliyye'me nakl ve tesyîr olunmak için bundan akdem Midillü cezîresine ve sâ'ir revgan-ı zeyt hâsıl olan mahallere evâmir-i şerîfemle tenbîh ve te'kîd olunduktan sonra mâlikâne ashâbının istirhâmlarına binâ'en fîmâ-ba'd hâsıl olan revgan-ı zeyt muhtekir tâ'ifesine ziyâde bahâlarıyla verdirilmeyüp hâsıl olan bi'l-cümle revgan-ı zeytin sülûsânı nizâm-ı sâbıkı üzre Âsitâne-i Sa'âdet'ime nakl ve tesyîr olunmak ve bu takrîb ile Âsitâne-i Aliyye'me müstevfî zeytün yağı gelmemek ihtimâli olur ise bu husûsa me'mûrların hakkından gelinmek üzre istirhâmlarına müsâ'ade ve evâmir-i şerîfem i'tâ olunmağla bu hilâlde peyderpey kayıklarıyla kesret üzre revgan-ı zeyt vürûdu me'mûl olunur iken hilâfî zuhûr etmekden nâşî sebebi su'âl olunduktan yağ tüccârı mel'anet-i sâbıkadan ferâgat etmeyüp tama'-ı hâma binâ'en hâsıl olan revgan-ı zeyti Frengistan ve Biladü's-Şâm câniblerine giden müste'men sefînelere fûrûht edüp hatta bu eyyâmda iki kıt'a müste'men sefînesine Midillü cezîresinden yağ tahmîl ve iki kıt'asının dahi hamûleleri mahzenlerde hâzır olduğundan gayri adalar aralarında muhtefî olan sâ'ir müste'men sefînelere beher yevm kayıklar ile revgan-ı zeyt nakl ve tahmîl olunmak üzre olduğu ihbâr olunup bu keyfiyet bi'd-defa'ât tenbîhi hâvî sudûr eden evâmir-i şerîfeme mugâyir ve ibâdullâha muzırr olup tüccâr ve gayrîden ibâdullâhın muzâyakalarına bâdî bu misillü mel'anete sülûk eden her kimler ise bi-eyyi-hâl teccüsüs birle men' ve te'dîbleriyle cezîre-i mezbûrede mevcûd olan ve bir taraftan hâsıl olan revgan-ı zeyti nizâmı üzre peyderpey sefînelere tahmîl ve beher sefîneye ne mikdâr yağ tahmîl olunur ise re'îsinin ismi ve mikdârı beyânıyla memhûr pusulalar verilerek bu eyyâmda lâ-yenkatı Âsitâne-i Sa'âdet'ime kesret üzre revgan-ı zeyt irsâline bi'l-ittifâk ihtimâm-ı tâmm eylemeniz fermânım olmağın te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde siz ki mevlânâ ve nâzır-ı mûmâ-ileyhimsiz, bu bâbda bir dürlü iğmâz ve kusûr etmeyüp bi'l-ittifâk ihtimâm-ı tâmm ederek nizâm-ı sâbıkı üzre bu hilâlde ve bundan böyle cezîre-i mezbûreden mütevâliyeten ardı arası kesilmeyerek Deraliyye'me zeytün yağı nakline ziyâde ihtimâm ve dikkat ve revgan-ı zeyt tüccârını hilâf-ı rızâ-yı hümâyûnum bu misillü mel'anetden men' ve tahzîr ve memnû' olmayup musırr olanları te'dîb ve terhîb eylemeğe sarf-ı vüs' ü kudret eyleyesiz, şöyle ki: Bundan sonra dahi revgan ashâbının ve tüccârın mel'anet-i sâbıkaya cesâretten ve adem-i tehâşîleri sebebi ile ve Revgan-ı Zeyt Mukâta'ası Emîni'nin tama'-ı hâmu takrîbiyle Âsitâne-i Aliyye'me kesret üzre zeyt yağı gelmemek ihtimâli olur ise mahall-i âhara zeytün yağının bey' ve nakli külliyyen men' olunacağından kat'â şekk ü iştibâh eylememelerini iktizâ edenlere tenbîh-i ekîd ve dâ'imen bu husûsa nezâret ve ihtimâm eyleyüp ser-i mû iğmâzdan ve hilâfına ruhsat ve müsâ'adeden ziyâde tevakkî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı M sene [1]180.

Handwritten signature or stamp at the top of the document.

Handwritten header text, including a date and possibly a title or recipient information.

Main body of handwritten text in Ottoman Turkish script, detailing the events and administrative actions.

Left column of handwritten text, continuing the narrative or providing additional details.

Shorter handwritten text block, possibly a summary or a specific instruction.

Handwritten signature or official stamp at the bottom of the left column.

İstanbul'un kileri mesabesinde olan Tuna ve Karadeniz sahillerinde meydana gelen kuraklık sebebiyle, İstanbul halkının ihtiyacı için Tire taraflarından satın alınacak zahirenin gönderilmesine dair Tire Kadısı'na hüküm.

3 Aralık 1794

BOA, C.BLD, 58 / 2892

Başka başka yazıla.

Be-cihet-i tertîb-i mübâya'a-i zehâ'ir, an-cânib-i kazâhâ-i mezkûrîn lâzime-i Âsitâne-i sa'âdet ki be-mübâşeret-i mûmâ-ileyh tahsîl şode fermûde el-vâki' der-sene 1209.

Berây-ı nakl-i iskele-i Kuşadası

Kazâ-i Tire
5.500 keyl hınta, beher-keyl fî 100

Kazâ-i Sobuca
4.000 keyl hınta, fî minhü

Kazâ-i Birgi
3.000 keyl hınka, fî minhü

Kazâ-i Ödemiş
2.500 keyl hınta, fî minhü
2,500 keyl şa'îr, beher keyl fî 40 para

Tire Kādîsı ve silâhşorân-ı hâssadan Kuşadası iskelesinde zahîre mübâya'asına me'mûr el-Hâcc Ahmed ve Tire voyvodası zîde mecdühümâyâ ve a'yân ve zâbitân ve iş erlerine hüküm ki: Ricâl-i devlet-i aliyyemden Zâhire Nâzırı ve Şıkk-ı Sâlis Defterdârı Ebûbekir Râtib dâme mecdühûnun takdîm eylediği bir kıt'a i'lâmı mefhûmunda Âsitâne-i Aliyyem kalb-i memâlik-i İslâmiye olup içinde nüfûs-ı kesîre olduğu nümâyân ve sâir bilâd-ı hâkâniye misillü ahâlisinin mezârî' ve çiftlikleri zer' ve hars ile akvât-ı yevmiyelerini tedârik ve tahsîl edemeyecekleri zâhir ve ayân ve zehâyir-i kalîle ile idâreleri adîmül'imkân ve beher hâl etrâf ü eknâfdan celb-i zehâyire muhtâc oldukları vâreste-i kayd [ü] beyân ve bi-hikmetillahi te'âlâ bu sene-i mübârekede Âsitâne-i aliyyemin kileri mesâbesinde olan sevâhil-i nehr-i Tuna ve Bahr-i Siyâh câniblerinde kuraklık sebebiyle Tersâne-i Âmirem anbârları tertîbâtına ve kapan-ı dakîk vâridâtına mûris-i halel ve noksan olmakdan nâşî karîb ve bâ'îd zahîresi tahkîk olunan mahallerden celb-i zehâyire ikdâm vâcibâtdan olduğu müstağni-i delîl ü bürhân ve hamden lillâhi te'âlâ Halic-i Bahr-i Kostantniyye'nin dâhil ve hâricinde olan iskelelere merbût kazâ ve kurâda ve Çandarlı ve Kuşadası'nın kurb-ı civârında olan kazâda zahîre firâvân olduğu erbâb-ı vukûfun takrîr ve ihbâr ve mahfî ol havâliye gönderilen mu'temed tebdîllerin tahrîr ve iş'ârlarından müstebân olduğuna binâen Kuşadası İskelesi'ne naklolunmak üzere hıntanın beher İstanbulî kilesi yüzer paradan icâb ve iktizâ eden bahâları mübâya'acı-i mûmâ-ileyhin yedinden an-nakdin ashâbına edâ ve teslîm olunarak Tire kazâsından beş bin beş yüz kile hınta mübâya'a ve iskele-i mezbûra nakl ve tenzîl ve kabzına me'mûr-ı mûmâ-ileyhe edâ ve teslîm olunmak fermânım olmağın hassaten işbu emr-i celîlü'l-kadrim isdâr ve ile irsâl kılınmıştır. İmdi vusûlünde sen ki mübâya'acı-i mûmâ-ileyhsin Âsitâne-i aliyyem sekencesinin akvât-ı yevmiyeleriçün beher hâl Tersâne-i Âmirem anbârları tertîbâtı ve kapan-ı dakîk vâridâtı noksânlarının tekmiî vâcibâtdan ve havâli-i mezkûreden zehâyirin kesret ve bereketi tashîh ve tahkîk olunmuş mevâddan olmağla hıntanın beher kilesine yüz paradan icâb ve iktizâ bahâları ber-vech-i nakd ashâbına tamâmen i'tâ olunarak mârru'z-zikr Tire kazâsından iki bin beş kile hınta tahsîl ve iskele-i mezbûra nakl ve tenzîl ve bir taraftan sefâyin ile Deraliyyem'e tesbîl ve tamâmen Tersâne-i Âmirem anbârlarına edâ ve teslîmi senden matlûb-ı kat'î idüğü ve hınta-i mezkûrun edâ ve teslîminde her kim tereddüd ve muhâlefet eder ise icâb eden te'dîbâtı icrâ kılınacağı ma'lûmun oldukda fermûde-i şâhânem üzere amel ve hareket ve ma'rifetinle kazâ-i mezbûrdan pâk ve münakkah ol mikdar hınta tahsîl ve iskele-i mezbûra nakl ve tenzîl ve tamâmen der-anbâr eylemeğe müsâra'at ve kusûr ve rehâvetden ve mugâyir-i emr-i münîfim vaz u hareketden ve fukarânın bir akçe ve bir habbe hakkını kat' ve ketmden ve vech-i âhar ile rencîde ve te'addîden be-gâyet tehâşi ve mübâ'adet eylesesin ve siz ki Kādî ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimâ ve a'yân-ı ve zâbitân ve sâ'irlerisiz muktezâ-yı emr-i münîfime imtisâl ve mütâba'at ve kazânızdan matlûb-ı şâhânem olan ol mikdâr hıntayı fiyât-ı mezkûre üzere mübâya'a ve tahsîl ve iskeleye nakl ve tenzîl ve kabzına me'mûr mûmâ-ileyhe edâ ve teslîmi ile infâz-ı emr-i şerîfime bil-ittfâk mezîd-i sa'y ü gayret ve hilâfından cümleliz hazer ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuştur.

Sobuca ve Birgi kazâlarına mikdâr-ı hıntaları ve Ödemiş kazâsına dahi hınta ve şa'îrin mikdâr ve fiyâtı tasrîh olunarak Kādîlarına ve mübâya'acı-i mûmâ-ileyhe ve voyvodaları ve a'yân ve zâbitâna hitâben ber-siyâk-ı meşrûh başka başka üç kıt'a emr-i şerîf yazılmıştır.

Kayd şod fî 10 Ca sene 1209.

Mevkûfât yazılmıştır.

Kıdvetü ümerâ'i'l-milleti'l-Mesîhiyye umdetü küberâ'i't-tâ'ifeti'l-İseviyye hâlâ Boğdan Voyvodası Aleksandri Voyvoda hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr kıbeline hulâsa-i kelâm iblâğıyla inhâ ve i'lâm olunur ki:

Revgan husûsunda Deraliyye sekenesinin muzâyakaları der-kâr olmak hasebiyle mahsûl-i atık ve cedîdden külliyetlü revgan erişdirilmek husûsu tarafına bi'd-defa'ât te'kîd olunmuş iken el-hâletü hâzihî bir semeresi meşhûd olmadığından başka beher sene Safer evâ'ilinde Deraliyye'de Yağ Kapanı revgan ile memlû olur iken el-hâletü hâzihî Rebî'u'l-âhir hulûl edüp henüz kapan-ı mezkûra bir dirhem yağ vürûd etmemiş olduğundan bu keyfiyet mücib-i ta'accüb oluyor. Sen ashâb-ı gayret ve sadâkatden olduğuna mebnî işbu revgan husûsunda dahi muktezâ-yı dirâyet ve gayretini isbât ederek her ne vechile ve ne tarikle olur ise olsun gerek mahsûl-i atık ve gerek mahsûl-i cedîdden icâleten ve müsâra'aten külliyetlü revgan irsâli husûsuna ihtimâm ve dikkat eylemen senden hasren ve kasren matlûbumuz olmağla göreyim seni işbu mektûbumuzun vusûlünde bundan böyle dakîka-i vâhîde imrâr-ı vakti tecvîz etmeyüp bundan akdemce dahi tahrîr ve te'kîd olduğu vechile tüccâr ma'rifetiyle Deraliyye'ye külliyetlü revgan erişdirmeğe sarf-ı makderet birle muktezâ-yı kâr-güzârî ve sadâkatini isbâta ve hakkında der-kâr olan hüsn-i teveccüh ve i'timâdımızı te'kîde dikkat ve her ne mikdâr revgan gönderilür ise defterlerini tesyîre mübâderet eylemen için mektûb tahrîr ve ile irsâl olunmuşdur. İnşâ'e'l-Mevlâ vusûlünde ber-vech-i muharrer harekete mübâderet eyleyesin.

Ve's-salamü alâ men ittebe'a'l-hüdâ.

Be-medîne-i Kostantiniyye el-mahrûse.

el-fakîr ağa-yı Yeniçeri Yusuf Ziya

(Mühür)

طرحه در آن استانبول در اوراق جلیب خصوصاً در آن
استانبول فیصله فیصله افندی
بنقدیر اللہ تعالیٰ بوسنة مبارکة و ذخیرة ملک قلنتی بہتیلہ در سعادت لکنہ لکنہ نان عزیز خصوصاً صندہ منصف حضور
چککہ اولدقلندن تویج دائرۃ انتفاعش در اسبابک فروختہ ساعدہ قلندیغی اعلام اولندنرق جلیب بایندیہ
تکفور طاعی شلو محلاہ موجود ذخایر و ارزاک کندو دکلر ایلمہ ذخایم و س اعدہ قلندیغی اعلام اولندنرق جلیب بایندیہ
تغیبات تقضیہ اچا اولمش اولدیغدن اطرافدن کندو دکلر ایلمہ ذخایم و س اعدہ قلندیغی اعلام اولندنرق جلیب بایندیہ
و جمع ناسہ فروخت طاعی و توکلر ایلمہ ذخایم و س اعدہ قلندیغی اعلام اولندنرق جلیب بایندیہ
اثر لیکت بوس و تکفور طاعی و س جوار سلطنت سنبہ واقع محلاہ و مجالس بایندیہ و س اعدہ قلندیغی اعلام اولندنرق جلیب بایندیہ
و علاقہ و ناستبار اولدیغدن استانبول سعادت لکنہ سندن مراد ایندن حال مذکورہ جم کندو لرینہ لرینہ اولمش
ذخایر و س اوراق آدم کوندروب و مکتوب ارب لید جلیب لکنہ کندو لرینہ لازم اولندن بویج و عطف و دقیق و س اوراق
کندو لکنہ و س اوراق اعمار صورتنش محلات عدبہ در کار اولدیغدن بویج و عطف و دقیق و س اوراق
و ذخیرہ لکن جلیب س اوراق اعمار صورتنش محلات عدبہ در کار اولدیغدن بویج و عطف و دقیق و س اوراق
و ملل اولمش و س اوراق اعمار صورتنش محلات عدبہ در کار اولدیغدن بویج و عطف و دقیق و س اوراق
و خاقام باشہ تغیب اولمش اولغله اتمہ کلانہ جلیب ایلمہ استکل اولندنرق جلیب بایندیہ
پروردن اولوجہ کندو لرینہ لرینہ اولمش اولغله اتمہ کلانہ جلیب ایلمہ استکل اولندنرق جلیب بایندیہ
اهالیسنہ کوزجہ افادہ و تقویہ مابعدت ایلمہ استکل اولندنرق جلیب بایندیہ
تغیب و عطف ایلمہ استکل اولندنرق جلیب بایندیہ
مے ۱۹

İstanbul halkı ekmek kıtlığı çekmekte olduğundan, Tekirdağ ve Bursa gibi civar yerlerde eş, dost ve tanıdığı olanların buralardan buğday, pirinç, un ve sair erzak bulduğu takdirde alıp İstanbul'a getirmesi hususunun mahalle imamları, Ermeni ve Rum Patrikleri ile Hahambaşı vasıtasıyla ilan edilmesine dair İstanbul Kadısı'na hüküm.

4 Nisan 1829

ŞSA. İKS, 106, vr. 70b, hk2

[Derkenâr] Taşradan Âsitâne'ye erzâk celbi husûsuna da'ir.

İstanbul Kādîsı fazîletlü efendi,

Bi-takdîri'llâhi Te'âlâ bu sene-i mübâkerede zahîrenin killeti cihetiyle Dersaâdet sekenesinin nân-ı azîz husûsunda meşakkat ve zarûret çekmekte olduklarından tevsî'i dâ'ire-i inti'âşları esbâbının istihsâline sa'y ü gayret olunmakta olup hatta bundan akdem Tekfurdağı misillü mahallerde mevcûd zehâ'ir ve erzâkın narhsız fûrûhtuna müsâ'ade kılındığı i'lân olunarak celbi bâbında takayyüdât-ı muktaziye icrâ olunmuş olduğundan etrâfdan kendü denklere ile zehâ'ir ve sâ'ir erzâkı getirenler çarşu ve bazarda ve mecma'-ı nâsda fûrûht etmiş olduklarından bâyi' ve müşterîye fâ'ideyi mûcib olduğu âşikâr ve Dersaâdet ahâlîsinin ekserîsinin Bursa ve Tekfurdağı ve sâ'ir civâr-ı Saltanat-ı Seniyye'de vâki' mahallerde ve mahâll-i sâ'irede eş ve dostları ve alâka ve münâsebetleri olduğundan Âsitâne-i Sa'âdet sekenesinden murâd edenler mahâll-i mezkûreden kendülerine lüzûmu olan zehâ'ir ve sâ'ir erzâkı adam gönderüp ve mektûb irsâliyle celb etmek veyâhûd kendüsi varup tedârik ederek getürmek ve'l-hâsıl kendü istekleriyle ahâlî-i merkûmenin kendülerine lâzımlı olan pirinc ve hinta ve dakık ve sâ'ir erzâk ve zahîrenin celbine müsâra'at etmeleri sûretinde muhassenât-ı adîde der-kâr olduğundan bu vechile ruhsat verilmiş ve milel-i selâseden dahi bu usûl üzere münâsib mahallerden kendülerine lüzûmu olan erzâkı celb eylemeleri Ermeni ve Rum Patrikleri ve Hahambaşı'ya tenbîh olunmuş olmağla e'imme-i mahallâtı celb ile istekli olanlar zikr olunan mahallerden ve sâ'ir yerlerden ol vechile kendülerine lüzûmlu olan zehâ'ir ve erzâk celb etmelerinde bir be'is olmadığını ve getürdüklerinde kimesne tarafından müdâhale olunmayacağı mahalleleri ahâlîsine güzelce ifâde ve tefhîme mübâderet etmelerini tenbîhe himmet eyleyesiz deyü.

Fî 29 N sene [12]44.

استخفافاً
 بجزایر قفقاز و تنگه قفقاز
 متوطن عباد الملک و تنگه قفقاز
 مضایقه و مشتقت او را میسر
 کلینو ذخایر نکونک او را میسر
 عارضه بی بی ذخایر نکونک او را میسر
 در در فرودش اجرت نقلیه و بر یک
 در سعادت نقلیه او را میسر
 بها و اجرت نقلیه او را میسر
 اناطولی طفران کن ترتیب او را میسر
 خلیج قفقاز متوقف ایستادن او را میسر
 درت پایه بیج او را میسر
 لایتم کل نصف بهک او را میسر
 درم ایلی و اناطولی او را میسر
 بیج و فرودش او را میسر
 قیاساً در سعادت او را میسر
 دیبا در سعادت او را میسر
 ذخایر قفقاز او را میسر
 و علاوه فلتق او را میسر
 اولیق او را میسر
 تخمیه فلتق او را میسر

در در فرودش اجرت نقلیه و بر یک
 در سعادت نقلیه او را میسر

Kıtlık sebebiyle Mısır ve Akka taraflarından getirilen zahirenin nakliye fiyatlarıyla birlikte fiyatları artırmış olduğundan, ileride bolluk ve bereket olduğunda tekrar indirilmek üzere ekmek fiyatına zam yapılmasına dair İstanbul Kadısı'na hükiim.

15 Nisan 1829

ŞSA. İKS, 106, vr. 71b, hk1

[Derkenâr] 60 dirhem nân-ı azîz dört para.

İstanbul Kādîsı fazîletlü efendi,

Bi-hikmeti'llâhi Te'âlâ bu sene-i mübârekede zehâ'irin killeti cihetiyle Âsitâne-i Şevket-âşiyâne'de mutavattın ibâdullâhın nân-ı azîz husûsunda dûçâr-ı muzâyaka ve meşakkat olmamaları için bundan akdem Mısır ve Akka taraflarından külliyyetlü zehâ'ir tertîb olunmuş ve zehâ'ir-i mezkûre İzmir'e gelmiş ise de ba'zı ârızaya mebnî zehâ'ir-i mezkûrenin İzmir Limanı'ndan berren nakli îcâbıyla bu cihetle beher kilesine dörder guruş ücret-i nakliye verilerek develer ile Bandırma İskelesi'ne nakl olunmakta ve iskele-i mezbûreden Dersaâdet'e nakline dahi bir guruş ücret-i nakliye ve masârifât-ı sâ'ire i'tâ kılınmakta idüğüne binâ'en hinta-i mezkûrenin bahâ ve ücret-i nakliyesiyle beher keyli on üçer ve şa'irin beher keyli dokuzar guruşa resîde olacağından ve kezâlik el-hâletü hâzihî Anadolu taraflarından tertîb olunan râyic-i mübâyâ'ası fiyâtı dahi hasbe'z-zarûre ziyâdece olarak kezâlik ücret-i nakliyeleri dahi hayli akçeye mütevakıf idüğünden eğerçi sâye-i hü mâ-vâye-i şâhânedede şimdiye kadar Dersaâdet'de doksan dirhem nân-ı azîz dört paraya bey' olunmakta ise de zehâ'ir-i mezkûrenin bi-mennihî Te'âlâ Dersaâdet'e vusûlünde bu fiyât ile i'tâ olunmak lâzım gelse nısf bahâsı husûle gelemeyerek cânib-i mîrîye hasâr-ı küllîyi müstelzim olacağı der-kâr ve hâlbuki el-yevm Rumeli ve Anadolu taraflarında olan bi'l-cümle mahallerde işbu kaht cihetiyle kırk elli dirhem nân-ı azîz dört paraya bey' ve fûrûht olunmakta olduğu mütevâtir ve âşikâr olduğundan bu sûretde hasbe'l-vakt ve'l-hâl taşraya kıyâsen Dersaâdet'de dahi altmış dirhem nân-ı azîz dört paraya olduğu hâlde cânib-i mîrî hasârdan ve ibâdullâh dahi zarûretten vâreste olacağı nümûdâr olarak bi-mennihî Te'âlâ ilerüde feyz ve bereket zuhûruyla zehâ'irin fiyâtı ne mikdâr tenezzül eder ise ol vakit alınacak fiyâta göre nân-ı azîz-i mezkûrun yine dirhemi zamm ve ilâve kılınmak üzre şimdilik bey' olunan nân-ı azîzin ol vechile altmış dirhemi dört paraya olmak üzre tanzîmi husûsuna bu def'a irâde-i seniyye ta'alluk etmiş ve ol vechile keyfiyet iktizâ edenlere tenbîh kılınmış olmağla siz dahi keyfiyeti îcâb edenlere bu vechile tefhîme mübâderet eylesin deyü.

Fî 10 L sene 1244.

İstanbul Kādîsı fazîletlü efendi,

Bazı ârızadan dolayı mukaddemâ Âsitâne-i Devlet-âşiyâne'de zahîre husûsuna der-kâr olan fıkdan sebebiyle husûl-i âsâyîşe kadar muvakkaten Dersaâdet ve Bilâd-ı Selâse'de mutavattın ibâdullâh mahalle be-mahalle ma'rifet-i şer'le defter olunarak nüfûs i'tibâriyle her bir nüfûsa mahalle imâmları ma'rifetleriyle birer nân-ı azîz tevzî olunmak üzere râbîta verilmiş ve şimdiye kadar bu usûl icrâ olunagelmiş ve bu sûreti ihtiyârdan maksûd mücerred fıkdan-ı zehâ'irden icbâ etmiş umûr-ı zarûriyeden ise de hamden li'llâhi Te'âlâ sâye-i hümâ-vâye-i hazret-i şehin-şâhîde gün be-gün zehâ'ire vüs'at gelmekte olduğuna ve zîr-i cenâh-ı merhamet-iktinâh-ı cenâb-ı hilâfet-penâhîde mustazill olan ibâdullâhın istihsâl-i refâh ve âsâyîşleri murâd-ı hayriyet i'tiyâd-ı hazret-i cihân-bânîden idüğüne mebnî mücerred cânib-i şevket-me'âb-ı hazret-i mülûkâneye da'avât-ı hayriye isticlâbı zımnında işbu pazarertesî gününden bed' ile her nüfûsa ikişer nân-ı azîz verilmesi ve şimdiye kadar nân-ı azîz-i mezkûr mahalle imâmları ma'rifetiyle tevzî olunmakda ise de bu keyfiyet bir nev' ibâdullâha cevri ve ezâyı mûcib olmakda idüğü dahi rivâyet olunmakda idüğünden yevm-i mezkûrdan bed' olunmak üzere bi'l-cümle mahallât imâmları yedlerinde olan nân-ı azîz defterini nân-ı azîz aldıkları fırunun dest-gâhdârına teslim eylemesi husûsuna irâde-i seniyye ta'alluk etmiş ve keyfiyet lâzım gelenlere buyurulduklar tahrîriyle tenbîh olunmuş olmağla siz dahi bi'l-cümle mahallât imâmlarını celb birle yevm-i mezkûrdan bed' ile beher nüfûsa ikişer nân-ı azîz verileceğini mahallesi ahâlîlerine ifâde ve tefhîm eylemek üzere tenbîh ve yedlerinde olan defteri nân-ı azîz aldıkları fırunun dest-gâhdârına i'tâ ve her bir mahallenin bekçisi veyâhûd imâmı fakat bir def'a nân-ı azîz aldıkları fırunun dest-gâhdârıyla berâber gezüp ve her bir hâneye kaçır nân verilegelmiş, ya'ni farazâ on nân verilen falan adamın hânese budur ve falanın şudur diyerek irâ'e eylemelerini dahi e'imme-i mahallâta güzelce tefhîme mübâderet ve milel-i selâsenin dahi ehl-i İslâm mahalleleri hakkında icrâ olunan usûle tatbîkan her birine nüfûs i'tibâriyle ikişer nân-ı azîz verileceğini ve bunların mahallelerinin defterleri kimde ise nân defterlerinde kezâlik nân aldıkları fırunun dest-gâhdârına verilmesini dahi lâzım gelenlere tenbîh ve'l-hâsıl açıkda hiçbirisi bırakılmayarak ve icbâbına göre Zahîre Nâzırı Ağa ve sâ'ir erbâb-ı vukûf ile müzâkere ederek hüsn-i icrâsına dikkat ve sarf-ı makderet eyleyesiz deyü.

Fî 8 L sene [12]45.

مذمت میدیدم بر بوشهر عظیم عبد اللهك اودون ضرورتلری اولدو

وچوبی مانقدهم کندی کار و کس باجی و بزه فضا سنک قولون
عربه لور بار کیرلو وفا طرلو رعایا دوز حصر دن خرمن سفینه لک
مدینه ناحیه سنه ایسه اطه و اسکله لرینه
کلوب مراد ایلیکلری دریا به قریب اولن داغاردن و نور باریده
اودون قطع و اسکله فروره له کل سفینه لره فروخت ایله عباد اللهك
ضرورتلری دفعنه باعث اولور لر ایلی شهر ی رغبت ایتمیش بشن ایلی
سنه دن برو کلر اولدیلر

باعث توبه بشن ایلی سنه مقدم کلن رعایا مراد ایلیکلری داغدن
و نور دودن اودون قطع ایلیکلری چوبه تور فله سواشیننه و سلطان
وقف شریفی سواشیننه اجرت بلطه نامیله سهل وجهه اوزره
برونهایت بریچی غرض و یروپ مراد ایلیکلری داغدن و تور دودن
قطع ایروپ ایلی منش کون اسکله لره نقل و سفینه لره فروخت ایروپ
کندی ایلی چوبی کار و کس ایروپ ایلیک بشن ایلی سنه دن برو بطور دن
انراون ایکیشر و اون بشر غروشه دکی اجرت بلطه المنوب

ایلیک سکیساری صرفلرینه وفا ائدیو کندی رغبت ایتمیش بوکاره کلر اولدیلر
اقتضای ایلیکه بزه فضا سنک اولاون فرادنه قریب بوکاره مانوف
اولا رعایا و ساریردن ایجان ولایت و ضابطلری موقبله ایکیز عد
عربه لور رعایا اسم و رسایلرله تحریر و دفتر و بنو امور اولندون بر قریب
کیر و فالیب روز حصر دن خرمن ظهور رینه لک ایسه اطه اسکله لرن
موجب بولنوب مراد ایلیکلری قوری و داغدن اودون قطع ایروپ
سواشیننه ایلی چوبی سده مقدم و بره کل کلکلی رسم عادی لرین زیاده
طلبیله دیکین اولوب و وارن سفینه لره فروخت ایله کندی لری منفعت
و عباد اللهك ضرورتلری دفعنه باعث ایلیک بولور بله مقدم و سفینه
مباشر قوللری قیسنه مختص ایدر

ایلیک سکیساری صرفلرینه وفا ائدیو کندی رغبت ایتمیش بوکاره کلر اولدیلر
ایلیک سکیساری صرفلرینه وفا ائدیو کندی رغبت ایتمیش بوکاره کلر اولدیلر
ایلیک سکیساری صرفلرینه وفا ائدیو کندی رغبت ایتمیش بوکاره کلر اولدیلر

مذمت میدیدم بر بوشهر عظیم عبد اللهك اودون ضرورتلری اولدو

وچه شروع اوزره بیکار حصار دی فضا سنک دن دنجی ایکیز عد
عربه لور رعایا بوکاره مانوف اولون رعایا دوز حصر دن خرمن سفینه لک
مدینه ناحیه سنه ایسه اطه و اسکله لرینه
کلوب مراد ایلیکلری دریا به قریب اولن داغاردن و نور باریده
اودون قطع و اسکله فروره له کل سفینه لره فروخت ایله عباد اللهك
ضرورتلری دفعنه باعث اولور لر ایلی شهر ی رغبت ایتمیش بشن ایلی
سنه دن برو کلر اولدیلر

و مدینه فضا سنک اولون و حاکم التمرغ موقبله فرالرنن سفینه
عربه لور رعایا و اراپسه ذفر و نیشیه و ناکیدا اولوب نوروز
سلطانین خرمن ظهور رینه لک عتیری کاره شروع اوزرینوب
داغاردن و نور باریدن اودون قطع ایروپ وارن سفینه لره فرو
ایچون تقدیر لریته و بزه بیکار حصار دی فضا لرنن کلن
رعایا ای صیانت و اسکله به قریب اولن داغاردن اودون
قطع ایلیک مراد ایلیکلرنن کسینه دیکین و ممانعت اولنوب بایرن
زمانه عالی ایله نوروز دن خرمن ظهور ایله لک مقدم و سفینه
برباشر قوللری قیسنه و مدینه فضا سنک مکت و نظام مایینه

اقدام ایلیکلرنه مختص ایدر
واجوبی فضا سنک اودون قطع اولنوب سفینه لره فروخت اولن
اخته بوی اسکله لری دیمکله معروف اولن در اسکله در کچن
سنه قران عالی اولدو دنجی اوزره فضا یه فرورده بولان عربه لور
رعایا ایجا ولایت و ضابطلری موقبله دفتر اولنوب روز حصر دن
خرمن ظهور رینه لک عتیری کاره شروع اوزرینوب داغاردن
و نور باریدن اودون قطع ایروپ اسکله لرینه نقل و بولن لک
سفینه لره فروخت ایچون مقدم برباشر قوللری قیسنه و خرمن
ظهور رینه لک مکت ایلیکلر ایل سفینه مختص ایدر

ایلیک سکیساری صرفلرینه وفا ائدیو کندی رغبت ایتمیش بوکاره کلر اولدیلر
ایلیک سکیساری صرفلرینه وفا ائدیو کندی رغبت ایتمیش بوکاره کلر اولدیلر
ایلیک سکیساری صرفلرینه وفا ائدیو کندی رغبت ایتمیش بوکاره کلر اولدیلر

İstanbul'da odun ihtiyacı olmadığından bir müddetten beri rağbet edilmeyen Vize, Pınarhisarı, Midye ve Ahyolu kazalarına tayin edilecek mübaşirler vasıtasıyla halkın dağlardan ve korulardan kesip satacakları odunlarla geçimlerini sağlamaları.

4 Mart 1840

*Sahh.
Buyuruldu.*

*Sahh.
Bu husûslar için deyü ekîd ve şedîd buyuruldu. Sahh.*

Müddet-i medîdden berü bu şehri azîmde ibâdullâhın oduna zarûretleri olmaduğunun vechi mâ tekaddümden kendi kâr ü kesbleri için Vize kazâsının kurâlarından arabalu ve bârgirlü ve katırlu re'âyâ rûz-ı Hızır'dan harman vaktine dek Midye nâhiyesinde İneada ve ve iskelelerine gelüp murâd eyledikleri deryâyâ karîb olan dağlardan ve korulardan odun kat' ve iskele-i mezbûrelere gelen sefînelere fûrûht ile ibâdullâhın zarûretleri def'ine bâ'is olurlar idi. Şimdi rağbet etmeyüp beş altı seneden berü gelmez oldular.

Bâ'is bu ki, beş altı sene mukaddem gelen re'âyâ murâd eyledikleri dağdan ve korudan odun kat' eylemeleri için Korfa Subaşısı'na ve Sultan Selim Vakf-ı Şerîfi subaşalarına ücret-i balta nâmıyla eshel vech üzre birer, nihâyet birer buçuk guruş verüp murâd eyledikleri dağdan ve korudan kat' edüp elli altmış gün iskelelere nakl ve sefînelere fûrûht edüp kendileri dahi kâr ü kesb ederler iken beş altı seneden berü bir davardan onar on ikişer ve on beşer guruşa değin ücret-i balta alınıp kesbleri sarflarına vefâ etmedüğünden rağbet etmeyüp buna da gelmez oldular.

İktizâ eder ki, Vize kazâsından olan kurâdan kadîmden bu kâra me'lûf olan re'âyâ ve sâ'ireden a'yân-ı vilâyet ve zâbitleri ma'rifetiyle iki yüz aded arabalu re'âyâ isim ve resimleriyle tahrîr ve defter ve bu me'mûr olanlardan bir ferdi gerü kalmayüp rûz-ı Hızır'dan harman zuhûruna dek İneada iskelelerinde mevcûd bulunup murâd eyledikleri koru ve dağdan odun kat' edüp subaşalarına on beş sene mukaddem veregeldikleri resm-i âdîlerinden ziyâde talebiyle rencîde olunmayüp ziyâde talebiyle oduncuları rencîde edenler her kim olur ise küreğe vaz' olunmak varan sefînelere fûrûht ile kendüleri menfa'at ve ibâdullâhın zarûretlerin def' için fermân-ı âlî ile mukdim ve müstakîm mübâşir kulları ta'yîne muhtâcdır.

*Sahh.
Buyuruldu.*

Vech-i meşrûh üzere Pınarhisarı kazâsından dahi iki yüz aded arabalu re'âyâ bu kâra me'lûf olan re'âyâdan ve gayrîden isim ve resimleriyle tahrîr ve defter olunup me'mûr olmaları için fermân-ı âlî sudûruyla bu kazâyâ dahi mukdim mübâşir ta'yîn ve tekayyüde muhtâcdır.

Ve Midye kazâsında olan ve hâkimü's-şer' ma'rifetleriyle kurâlarında ne mikdâr arabalu re'âyâ var ise defter ve tenbîh ve te'kîd olunup nevrûz-ı Sultânî'den harman zuhûruna dek gayri kâra şürû' etdirmeyüp dağlarından ve korularından odun kat' edüp varan sefînelere fûrûht için tekayyüdlerine ve Vize ve Pınarhisarı kazâlarından gelen re'âyâyı sıyânet ve iskeleye karîb olan dağlardan odun kat' eylemek murâd eylediklerinde kimesne rencîde ve mûmâna'at olunmamak bâbında fermân-ı âlî ile nevrûzdan harman zuhûruna dek mukdim ve müstakîm bir mübâşir kulları ta'yîn ve Midye kazâsında meks ve nizâm-ı hallerine ikdâm eder kullarına muhtâcdır.

*Sahh.
Buyuruldu.*

Ve Ahyolu kazâsında odun kat' olunup sefînelere fûrûht olunan Ahtapolu iskeleleri denilmekle ma'rûf on kadar iskeledir, geçen sene fermân-ı âlî olunduğu üzere kazâ-i mezbûrda bulunan arabalu re'âyâ a'yân-ı vilâyet ve zâbitleri ma'rifetleriyle defter olunup rûz-ı Hızır'dan harman zuhûruna dek gayri kâra şürû' etdirilmeyüp dağlarından ve korularından odun kat' edüp iskelelerine nakl ve bulunan sefînelere fûrûht için mukdim bir mübâşir kulları ta'yîn ve harman zuhûruna dek meks eyleyüp ikdâm olunmağa muhtâcdır.

Bu husûslar Âsitâne'[de] sâkin ulemâ ve sulehâ ve ağniyâ ve fukarânın refâh-ı hâllerine bâ'is olacak murâd olmağa bunlardan mâl u menâl sevdâsında olanların cezâları tertîb olunacağı fermânın tasrîh eyleyesiz.

وقف ههبنه نهاره

معالیم عطوفتیری اولدینی اوزره براتام، بياھک قندنه طولایا تم وکنه صوفه صوفه کماله ضروره و مضایقه دوچار اولدوقده
 سیه لطفوايه حفظه ملکانه بونک حاکم بونسی لزومه و مقدره دخی برصوباک نده رونما اولان مضایقه نده و بنذر موجودی
 ايسه هم صیغه مرتبه کفایه اولدوسوب قاترک في الحمد دخی ضروره ملاری وارایم بنذر دخی محتاج تعمیر و نسیم بونمندن نای قندنه
 مؤورک موفقه لدی اطعانه بیل بیل سوز کیم اچی مقداری صرفه وجود کله کی نیبه ایدرک اوقاف ههبنه خزینه سی جائده امر تعمیر و نسیم
 شروع و سبکمه اولسی فرایک اولدوسوب * و هر فصل ایرتیمه قدر مبرکمه اولدوسوب کتبی مطهر اولدورده بوسه صوفه ایسه هویاچی
 مقیس اولدوسوب دقمه و احتیایه شرایه مواد خذیه و هیایه دیم بونمندن ایدرک مینی اوقاف ههبنه میبه میسی غرضوايه ایله صورته
 بک مجلسی والایه جلبایه ای بیلدی اطعانه اگرچه بر دتمیزد اولدوسوب انقلاطی و بنذر موجودی قلمتی و خصوصیه قره کیم
 صونک خنای جتیه تمکیمی ایله بونک حاکم موقوفه اولدینی ملک و موقوفه قاترک دخی تعمیر و نسیم طولایه صورته
 قوه طولایه تمکیمی ایله ای اف اولدوسوب و نزول امه رعایه الله و ابته و ربوبه اولدوسوبه براسی ایله دخی حصول مسؤل
 و نفا بونمندن ایدرک حادامه بنذر صوبه درجه کفایه اولدوسوب و قاترک دخی بویله تعمیر اولدوسوب بهرینه سوز کیم صوفه صوفه
 مضایقه برطف اولدوسوب صیغه نظرًا مقدکی قازجه ههبنه تعمیر و نسیم نه شروع اولدوسوب لایم کلیم و بنذر بری نه مقدم کیم
 اولدورده دقمه روزنه نای بک تمهیه وضعه و صرف ایله وجود کلیم کلیه کلی مجبول بونمندن ایدرک نفا ایدرک
 بر وجه سرعت تزار کشف و رعایه ایدرک بریدرک و صرف حقیقی سوز و فتنه کیم برانه اول تنظیم و ترتیب کیم افاده نمنی
 خصوصاً طرف عطوفتیه صولایه مجلسی اولدورده تمکیم و نسیم اولدوسوبه بر سوال کرده ای بک سرعت اجرا و افاده نمنی
 هم بهر ایدر

وزارت خزانة
 در عداد خزانة اولایه
 در عداد خزانة اولایه
 در عداد خزانة اولایه

۴
 بانک در عهاده
 بویله بونمندن
 لایم صوبه ایسی
 مقضی و مضار
 اولدوسوبه بونمندن
 ۵
 سوز کیم بونمندن
 ممکنه نه بونمندن

İstanbul'da mevsim münasebetiyle bendlerdeki suyun azalması ve yağmur yağmaması sebebiyle oluşan su sıkıntısının giderilmesi için tamire muhtaç olan katmaların tamirine dair Evkaf Nezareti'ne gönderilen yazı.

26 Ekim 1848

Evkâf-ı Hümâyûn Nezâreti'ne

Ma'lûm-ı atûfîleri olduğu üzere bu esnâda miyâhın killetinden dolayı teba'a ve sekene su husûsunda kemâliyle zarûret ve muzâyakaya dûçâr oldukları cihetle sâye-i lutf-vâye-i hazret-i mülûkânede bunun çâresi bulunması lüzûmuna ve mukaddemleri dahi bu su maddesinde rû-nümâ olan muzâyakadan ve bendler mevcûdu ise mevsim-i sayfde mertebe-i kifâyede olamayup katmaların fi'l-cümle def'-i zarûrete medârı var ise de bunlar dahi muhtâc-ı ta'mîr ve tesviye bulunmasından nâşî me'mûrları ma'rifetiyle lede'l-mu'âyene bin beş yüz kîse akçe mikdârı masrafla vücûda geleceği tebeyyûn ederek Evkâf-ı Hümâyûn Hazînesi cânibinden emr-i ta'mîr ve tesviyesine şürû' ve mübâşeret olunması karâr-gîr olmuş ve irâde-i hayriyet-âde-i hazret-i şehin-şâhî dahi müte'allik buyurulmuş iken her nasıl ise şimdîye kadar mübâşeret olunamadığından ekserîsi mu'attal olarak bu su husûsu ise havâyic-i sâ'ireye makîs olmayup dikkat ve i'tânaya şâyân mevâdd-ı hayriye ve hayâtiyeden bulunmuş idüğüne mebnî Evkâf-ı Hümâyûn Muhâsebecisi izzetlü efendi ile Su Nâzırı Bey Meclis-i Vâlâ'ya celb ile îcâbı lede'l-mütâla'a, eğerçi bir müddetden berü emtârın inkitâ'ı ve bendler mevcûdunun killeti ve husûsiyle Kırkçeşme Suyu'nun hitâmı cihetiyle şimdiki hâlde bunun çâresi mefkûd olduğu misillü mezkûr katmaların dahi ta'mîr olunamamasından dolayı yalnız Dersâdet'e yevmiye yüz altmış lüle su verilmesi muktazî ve mu'tâd olduğu hâlde bu günlerde sularının kırk lüleye tenezzül eylediği ve Dersâdet'çe olan zarûret-i külliye bundan neş'et eylemiş olduğu ifâde olunmuş ve nüzûl-i emtâr inâyetu'llâha vâbeste ve merbût olduğundan burası eltâf-ı ilâhiyyeden mes'ûl ve mütemennâ bulunmuş ise de mâdâm ki bendler suyunun derece-i kifâyede olmamasına ve katmalar dahi böyle ta'mîr olunmadıkça beher sene şu mevsimlerde su husûsunda muzâyaka ber-taraf olunamayacağına ve şimdilerde bile ta'mîrce mümkinâtdan bulunduğuna nazaran mukaddemki karâr vechile hemân ta'mîr ve tesviyesine şürû' olunması lâzım gelmiş ve bunlar bir buçuk sene mukaddem keşf olunarak vakt mürûrundan nâşî pek de tahmîn olunan masârif ile vücûda gelüp gelmeyeceği mechûl bulunmuş idüğünden iktizâ edenler ma'rifetiyle ber-vech-i sür'at tekrâr keşf ve mu'âyene etdirilerek masârif-i hakîkiyesini müş'ir defterinin bir an evvel tanzîm ve terkîmiyle keyfiyetin ifâde kılınması husûsunun taraf-ı atûfîlerine havâlesi Meclis-i Vâlâ'da tezekkür ve tensîb olunmuş olmağla ber-minvâl-i muharrer îcâbının sür'at-i icrâ ve ifâdesi mütevakıf-ı himem-i behiyyeleridir.

[28 Za 1264]

Evrâk Numarası: 3, 43, 13

Tesvîdi Târîhi: Fî 30 Receb sene [1]304

Tebyîzi Târîhi: Fî 10 Şa'bân sene [1]304 ve fî 22 Nisan sene [1]303

Şehremânet-i Celîlesi'ne

İstanbul ve Bilâd-ı Selâse'de esbâb-ı ma'lûmeden münba'is su muzâyakasının tehvînine ve sakalarla suyolcuların men'-i su'-i isti'mâlâtına ve sâ'ireye âid tedâbîr-i lâzimenin usûl ve fûrû'u bi't-tezekkür karârlaşdırılarak te'mîn-i maksada kâfî bir nizâmname tanzîmi için Emânet-i celîlerinde teşkîli muktezâ-yı irâde-i seniyyeden olan komisyona Evkâf-ı Hümâyûn Nezâret-i Celîlesi tarafından Meclis-i İdâre-i Evkâf a'zâsından sa'âdetlü Fâik Beyefendi ile Masârifât-ı Umûmiye İdâresi Ta'mîrât Mümeyyizi Tahsin Efendi'nin ta'yîn olundukları iş'âr-ı âlî-i emânet-penâhîleri üzerine lede'l-muhâbere nezâret-i müşârun-ileyhâdan bu kere tevârüd edüp leffen irsâl kılınan iki kıt'a tezkire iş'âr olunmuş olmağın icrâ-yı îcâbı bâbında.

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

Târîhi:

Arabî: Fî 19 Z sene [1]315

Rûmî: Fî 29 Nisan sene [1]314

Hâzır bulunan zevât-ı fihâmın esâmîsi

Müzâkere olunan mevâdda müte'allik varakanın nev'iyle hulâsa-i me'âli Bâb-ı Âlî Evrak Odası'nca olan numarası ve meclise havâlesi târîhi ve melfûfâtı dahi kaç kıt'a olduğu.

Nev'i: / Aded-i Melfûfâtı: / Evrâk Odası Numarası: / Târîh-i Havâlesi – Arabî – Rûmî

Hulâsa-i Me'âli:

Şu aralık zahîre fiyâtı terakkî etmesinden dolayı Dâhiliye Müsteşârı Paşa hazretlerinin riyâsetinde müteşekkil komisyonca keyfiyet müzâkere ve ta'kîb-i madde ile bu husûsda menâfî'-i umûmiyeyi muhâfazaya kâfi olacak sûretde bir karâr-ı münâsib ittihâz olunarak arzı şeref-sâdır olan irâdât-ı seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî iktizâ-yı âlîsinden olmasına mebnî mezkûr komisyonca kaleme alınan iki kıt'a mazbatanın leffiyle Dâhiliye Nezâreti'nden meb'ûs iki kıt'a tezkire mevrû'âtta âsâr-ı feyz ve bereket müşâhede edilinceye kadar zahîre ihrâcâtının tahdîdi lüzûmu Konya ve muvakkaten hâric-i vilâyete zahîre nakli taht-ı memnû'iyete alındığı Diyarbakır vilâyetlerinden bildirildiğine dâ'ir nezâret-i müşârun-ileyhânın 17 ve 19 Zilhicce sene [1]315 târîhli iki kıt'a tezkiresi ile birleştirilerek kırâ'at olundu.

Karârı

Zikr olunan mazbatalar me'âllerinden müstebân olduğu üzre Edirne ve Selanik ve Yanya ve Kosova ve Ankara ve Konya ve Aydın ve Adana ve Haleb vilâyetleriyle İzmid Mutasarrıflığı'nca hârice zahîre ihrâcâtının men'ine lüzûm gösterilmesinden ve esbâb-ı sâ'ire-i ma'lûmeden dolayı gerek Dersâadet ve gerek bi'l-umûm vilâyâtdan memâlik-i ecnebiyeye zahîre ihrâcâtının muvakkaten men'iyle vilâyât-ı ma'lûmece tezâ'uf-ı ihtiyâca ve Dersâadet'de ekmek fiyâtının terakkîsine meydân verilmemesi der-miyân olunuyor ise de Dersâadet'de sekene ve devâ'ir-i askeriye ve sâ'irenin tahmînen bir aylık ihtiyâcâtına kâfi buğday ve dakîk mevcûd olduğu komisyonun cümle-i tahkîkât ve iş'ârâtından olmasına ve lehü'l-hamd ahîran ba'zı mahallere bârân nüzûl ederek âsâr-ı feyz ü bereket rû-nümâ olduğu gibi Haleb vilâyetine hârice zahîre ihrâcâtının men'i hakkında mahallinden evvelce vukû' bulan iş'âr üzerine iktizâsı bâ-mazbata arz ve istîzân kılındığı tedkîkât-ı vâkî'adan anlaşıldığına ve men'-i ihrâcâta lüzûm gösterilen sâlifü'z-zikr vilâyâtdan ba'zılarıyla yeniden muhâberât cereyân etmekde bulunduğuna binâ'en vilâyât-ı ma'lûmece ve Dersâadet'çe zahîre ihrâcâtının men'i mes'elesi ba'dehû bi'l-etrâf düşünölmek üzre evvel emirde mezkûr komisyonca her hafta lâzım gelenlerden tahkîkât ve tedkîkât-ı mükemmele icrâ olunarak Dersâadet'de tüccâr mağazalarında ne kadar zahîre mevcûd olduğunu ve el-yevm mevcûd idüğü beyân olunan zahîrenin mikdârı tadrîcen tezâyüd veyâhûd tenezzül edüp etmediğini irâ'e eder bir cedvelinin tanzîmiyle peyderpey irsâli zımında mezkûr komisyon riyâsetine teblîgât-ı ser'î'â icrâsının ve bir de dâhil-i vilâyetden hârice zahîre ihrâcâtının men'i hakkında mahallince ittihâz olunan karârın devâmına mahal görölemediğinden kemâ-kân ihrâcâtın serbest bırakılmasının Diyarbakır Vilâyeti'ne ve yalnız Dersâadet'e getirölecek zehâ'ire mümâna'at olunmamasının Konya Vilâyeti'ne teblîğinin Dâhiliye Nezâreti'ne havâlesi ve ber-minvâl-i muharrer komisyonca tanzîm ve her hafta irsâl olunacak cedvellere nazaran Pây-i Taht-ı Saltanat-ı Seniyye sekencesiyle Asâkir-i Şâhâne ve sâ'irenin bir aylık idâresine kâfi derecede el-yevm mevcûd olduğu anlaşılın mikdâra ba'demâ vüröd edecek zahîre ile hâlel gelmediği ya'ni sarfiyât ile idhâlât müteakîbil bulunduğu hâlde ihrâcâtın men'ine mahal görölemeyeceği gibi şâyed zehâ'ir-i mevcûdenin mikdârı tenâkus etdiği tahakkuk eyler ise ol vakt iktizâsı bi'l-müzâkere arz-ı atebe-i ulyâ kılınacağına dahi bâ tezkire-i husûsiye arzı tezekkür ve tensîb edildi.

[imzâlar]

DISPENSARE.

İstanbul'a Göçler

در دولت مکینه عرض را عیونیه بود که حالت حر و سه المانی بارت ۲۴ صده واقع قصبه و نوا و و قضا و قراک اهل و رعایای او طمان قریه
ترک و عیال و اولاد او کوچلر در سعادت کلیه نقل و دار السلطنه سببه و به از رجام و کثرت نفوس او دینی و اصل سبب تا ۴۴م اولویه
او کوچ و بلا مصیبت کشنده و بر ما ملک ایچون کاطر زون و ایس وزیر آصف ندیمبر او کتلو عنایتیو الجاج عیال حضرت ندرینه و بو افقر خطایان
صادر اولی او کید عیالتان صدر اعظم بیرون انالردن انجان علی قولدر سید بیلک یوز طقان کتوت چهار اولونیک تکمینی کونش کلاز
حکومت و وصول و امنیت لایلام العالی سبب کتوت بعد القید مدینه فوره ضابطان و اعیان ولایت و اسکلر کتوتی بکسر طغ جلیس کتوت
رعوت و بالواجبه فتح و قراوت و مضمون نیشی جلدیه اعلام و استاعت او کتوت جلدیه سمعاً و طاعیه کتوت منع او کتوت ن بزرگ کتوت
سعادت کتوت قعود الیدی بکسر و قوم قولدر اران خدمت ابد عورت ایلدی و الی واقع حال بالاسما پاینده سیر اعلامیه عرض و اعلام او کتوت
باقی او و فرغان حضرت خیمه الامور کتوت ۲۲م جازر الاور کتوت ۱۱۹

العمد لایع الدوله العلمیه العلیه
احمد الفاضل مدینه طرول

İstanbul'a göçün önüne geçilmesi çıkarılan Padişah emrinin herkese ilan edildiğine Trabzon Kadısı'ndan gelen yazı.

9 Temmuz 1776

Der-i devlet-mekîne arz-ı dâ'î-i kemine budur ki Memâlik-i mahrûsetü'l-mesâlik-i pâdişâhânemde vâkî' kasabât ve nevâhî ve kazâhâ ve kurânın ahâlî ve re'âyâları evtân-ı kadîmelerini terk ve iyâl ü evlâd ve ev göçleriyle Dersaâdet'e külliye nakl ve Dârü's-saltani's-seniyye'mde izdihâm ve kesret-i nüfûs olduğu vâsıl-ı sem'-i şâhânem olup fîmâ-ba'd ev göçer ve bilâ-maslahat kimesnelere ruhsat verilmemek için hâlâ Trabzon Vâlisi vezîr-i âsaf-tedbîr devletlü, inâyetlü el-Hâc Ali Paşa hazretlerine ve bu fakîre hitâben sâdır olan emr-i ekîd-i âlî-şân sadr-ı a'zam bîrûn ağalarından el-Hâc Ali kulları yediyle bin yüz doksan senesi Cemâziye'l-evveli'nin yirminci günü Trabzon Mahkemesi'ne vusûl ve imtisâlen li'l-emri'l-âlî sicill-i mahfuza ba'de'l-kayd medîne-i mezbûre zâbitânı ve a'yân-ı vilâyet ve iskele re'îslerini bi-esrihim meclis-i şer'a da'vet ve bi'l-muvâcehe feth ve kırâ'at ve mazmûn-ı münîfi cümleye i'lân ve işâ'at olundukda cümlesi sem'an ve tâ'âten deyüp men' olanlardan bir ferd Âsitâne-i Sa'âdet'e gitmemesine ta'ahhüd eyleyüp mübâşir-i merkûm kulları edâ-yı hizmet ile avdet eylediği ve ol ki vâkî'-i hâl bi'l-iltimâs pây-e-i serîr-i a'lâyâ arz ve i'lâm olundu. Bâkî emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Hurrire fî 22 Cemâziye'l-evvel sene 1190.

El-abdü'd-dâ'î li'd-devleti'l-aliyyeti'l-Osmâniye
Ahmed el-Kādî bi-medîne-i Trabzon

فلبه ده انکیز تونلوسی معضلم اعاشه اولنوب در حادته جب اولناه بیس مهاجریه اطفالی

معلم
۱

مفتیان
۹
۲۶
۳۵

اناث
۲۷

زکور
۲۹

در حادته بولناه بیس مهاجریه اطفالی

اناث
۲۲

زکور
۲۹

اورنه ده سوده ناریه لر طرفنده اعاشه اولنوب
کذلک در حادته جب اولناه بیس مهاجریه اطفالی

۱۲

معلم
۱

مفتیان
۹
۲۶
۳۵

اناث
۶۰

زکور
۱۱۱

۲۰۷

Filibe ve Edirne'den İstanbul'a gönderilen kimsesiz çocukların listesi.

24 Aralık 1878

Filibe'de İngiliz Konsolosu ma'rifetiyle i'âşe olunup Dersâdet'e celb olunan
bî-kes muhâcirîn etfâli.

Zükûr Neferen 49	Înâs Neferen 37	Hidmetçiyân Neferen 9 zükûr <u>26 inâs</u> 35	Mu'allim Neferen 1
------------------------	-----------------------	---	--------------------------

Edirne'de Sör de Şarite'ler tarafından i'âşe olunup kezâlik Dersâdet'e celb olunan
bî-kes muhâcirîn etfâli.

Neferen: 13

Dersâdet'de bulunan bî-kes muhâcirîn etfâli.

Zükûr Neferen 49	Înâs Neferen 23
------------------------	-----------------------

Zükûr Neferen 11	Înâs Neferen 60	Hidmetçiyân Neferen 9 zükûr	Mu'allim Neferen 1
------------------------	-----------------------	-----------------------------------	--------------------------

Tesvîdi Târîhi: 23 L sene [1]304

Tebyîzi Târîhi: Fî 5 Za sene [1]304 ve fî 14 Temmuz sene [1]303

Edirne Vilâyet-i Celîlesi'ne

Edirne tarîkiyle Dersaâdet'e vürûd eden muhâcirîn miyânında vilâyet-i celîleleri dâhilinde evvelce gelerek iskân etmiş oldukları hâlde terk-i meskenle firâren gelenler dahi bulunmak ihtimâline mebnî henüz muhâceret ile Anadolu'ya geçmek isteyenlerin yedlerine târîh-i vürûd ve keyfiyet-i azîmetlerini mübeyyin bir varaka-i resmiye î'tâsı mukaddemâ vilâyet-i celîlelerine teblîğ ve iş'âr olunmuş iken bu kere Tırnova muhâcirlerinden dört hâne halkı araba ve hayvanatıyla bilâ-tezkire ve varaka buraya gelmiş ve berren Karesi vilâyetine azîmet için müsâ'ade istemeleri üzerine haklarında tahkîkât-ı mümkinine icrâ etdirilmiş ise de yedlerinde bir evrâk bulunmadığı cihetle nereden geldikleri ve evvelce bir mahalde iskân edüp etmedikleri bi't-tabî' bilinemediğinden ve isti'lâm-ı keyfiyet dahi vakte muhtâc ve ma'a-mâ-fîh bunca meşakkatle buraya kadar geldikten sonra tekrâr î'âdeleri sefâletlerini mûcib olacağı vâreste-i kayd-ı ihtiyâc olduğundan zarûrî istid'âlarının tervîci cihetine gidilmiş ve fakat Karesi vilâyetince arâzî-i hâliye bulunmamasından nâşî Hüdâvendigâr vilâyetine sevk ve î'zâm kılınmış iseler de Edirne cihetinde nüfûs-ı İslâmiye'nin tekessürü maksadıyla gelenlerin en evvel o cihetde iskânları mukarrer olduğu cihetle, eğer ol havâlîden Dersaâdet'e vürûd edenlerin yedlerine vilâyetçe birer varaka verilmez ise bunların içinde muhâcirîn-i mutavattinenden terk-i meskenle gelenler dahi olduğu sûrette tefrîki kâbil olamayacağına ve o hâlde maksad-ı aslî hâsıl olamamağla berâber iskân kaziyyesi dahi ihlâl ve teşvîş edilmiş olacağına binâ'en bi'd-defa'ât iş'âr olunduğu vechile muhâcirîn-i meskûnenin terk-i me'vâ ile savuşmalarına sebebiyet ve meydân verilmesinden ittikâ ve yeni hicret edenlerin evvel emirde dâhil-i vilâyetde iskânları esbâbının istikmâline gayret ve î'tinâ ile şâyed yeni gelenlerden vilâyet-i celîleleri dâhilinde iskâna muvâfakat etmeyüp de Anadolu'ya geçmekte ısrâr edenler olur ise o gibilerin karâr ve iş'âr-ı vâkî' vechile yedlerine birer varaka verilerek o suretle Dersaâdet'e imrârlarına ruhsat verilmesinin bu kere de savb-ı âlî-i âsafânelerine teblîği Muhâcirîn Komisyonu Riyâset-i Celîlesi'nden bâ-tezkire ifâde olunmağın, ber-vech-i muharrer ifâ-yı takayyüdât ve mu'âmelâta ihtimâm buyurulması bâbında.

ظلال
صنطية
مکتوبه
علا

روکبه دستره ملا جدر فخر زکوره دانات ابع نفوس جاره انه سه خانه خلقه بکنیم وارنده دسیته کدرک
ملا جبهه سو فیان قویسونه که کله معدومند او ایچ ارضه خفت ره ایدکده
صطه رفی
ایمستنه

Rusçuk ve Silistre muhacirlerinden elli kişinin Varna'dan
İstanbul'a geldikleri.

25 Ağustos 1890

Nezâret-i Zabtiye
Mektûbî Kalemî
Aded

Ruscuk ve Silistre muhâcirlerinden zükûr ve inâs elli nüfûsu hâvî on beş hâne halkı bugün Varna'dan Dersaâdet'e gelerek, Muhâcirîn Sevkiyât Komisyonu'na gittikleri ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 13 Ağustos sene [1]306.

Zabtiye Nâzırı
(İmza)

Fî 16 Mart sene [1]307 târihinde Dersâdet'e vürüd eden ve taşraya sevk edilen muhâcirînin mikdârını mübeyyin icmâldir.

Cümle yekûn	Nüfûs-ı Vâride						Hâne	Esâmî-i Memleket	Geldikleri mahal	Mülâhazât
	Nüfûs-ı Zükûr			Nüfûs-ı inâs						
	Yekûn	Kebîr	Sağîr	Yekûn	Kebîr	Sağîr				
34	20	11	9	14	10	4	9	Bulgaristan ahâlîsinden	Bahren Varna'dan	
3	2	1	1	1	0	1	1	[Bulgaristan ahâlîsinden]	Berren Bulgaristan'dan	
6	3	1	2	3	2	1	1	Şarkî Rumeli [ahâlîsinden]	[Berren] Şarkî Rumeli'den	
7	2	2	0	5	4	1	2	Bosna [ahâlîsinden]	[Berren] Bosna'dan	
50	27	15	12	23	16	7	13			

Cümle yekûn	Nüfûs-ı mersûle						Hâne	Esâmî-i Memleket	Gittikleri mahal	Mülâhazât
	Nüfûs-ı Zükûr			Nüfûs-ı inâs						
	Yekûn	Kebîr	Sağîr	Yekûn	Kebîr	Sağîr				
29	13	9	4	16	10	6	7	Bulgaristan ve Batum ahâlîsinden	Bursa	
8	5	4	1	3	2	1	2	[Bulgaristan ve Batum ahâlîsinden]	Berren Bulgaristan'dan	
7	2	0	2	5	3	2	1	Şarkî Rumeli [ahâlîsinden]	Karamürsel	
6	3	3	0	3	3	0	1	[Şarkî Rumeli ahâlîsinden]	Gelibolu'dan Keşan	
3	3	3	0	0	0	0	0	Dağistan [ahâlîsinden]	Samsun'dan Amasya	
53	26	19	7	27	18	9	11			

Nüfûs beyânı

294	Yevm-i sâbık mevcûdu
50	Ber-vech-i bâlâ gelen
2	Dersâdet'de bulunan muhâcirînden olup bu kere taşraya sevklerini arzû eden
346	
53	
293	Ber-vech-i bâlâ yekûn

Nüfûs

172	Dersâdet'de kalacaklarını beyân eylemeleri üzerine haklarında tahkîkât-ı lâzime icrâ edilmekte olan
121	Der-dest-i sevk olarak sevkîyât deposunda mevcûd olan
293	

Yalnız iki yüz doksan üç nüfûsdur.

Umûm Muhâcirîn Komisyonu [mühür]

Fî 3 Nisan sene [1]306 târîhinde Dersâdet'e vürûd eden ve taşraya sevk edilen muhâcîrînin mikdârını mübeyyin icmâldir.

Cümle yekûn	Nüfûs-ı Vâride						Hâne	Esâmî-i Memleket	Geldikleri mahal	Mülâhazât
	Nüfûs-ı Zükûr			Nüfûs-ı inâs						
	Yekûn	Kebîr	Sağîr	Yekûn	Kebîr	Sağîr				
63	28	18	10	35	22	13	14	Bulgaristan ahâlîsinden	Bahren Varna'dan	Arzûlarıyla
46	26	14	12	20	10	10	10	Romanya [ahâlîsinden]	Bahren Köstence'den	" "
13	6	4	2	7	4	3	3	Bosna [ahâlîsinden]	Bahren Selanik'den	" "
5	3	2	1	2	2	0	2	Dağistan [ahâlîsinden]	Bahren Sivastopol'dan	
7	4	3	1	3	2	1		Şarkî Rumeli [ahâlîsinden]	Berren Samako'dan	
134	67	41	26	67	40	27	29			

Cümle yekûn	Nüfûs-ı mersûle						Hâne	Esâmî-i Memleket	Gittikleri mahal	Mülâhazât
	Nüfûs-ı Zükûr			Nüfûs-ı inâs						
	Yekûn	Kebîr	Sağîr	Yekûn	Kebîr	Sağîr				
30	13	7	6	17	10	7	6	Bulgaristan ahâlîsinden	Mudanya'dan Bursa ve Kütahya'ya	Arzûlarıyla
23	11	6	5	12	7	5	4	[Bulgaristan] ve Bosna [ahâlîsinden]	Bandırma'dan Mihaliç'e	" "
14	8	5	3	6	3	3	3	[Bulgaristan ve Bosna ahâlîsinden]	İzmid'den Düzce'ye	" "
27	32	18	14	35	20	15	13			

Nüfûs beyânı

100	Yevm-i sâbık mevcûdu
134	Ber-vech-i bâlâ gelen
234	
67	Ber-vech-i bâlâ giden
167	

Nüfûs

59	Dersâdet'de kalacaklarını beyân eylemeleri üzerine haklarında tahkîkât-ı lâzime icrâ edilmekte olan.
108	Der-dest-i sevk olarak sevkîyât deposunda mevcûd olan.
167	

Yalnız yüz altmış yedi nüfûsdur.

Umûm Muhâcîrîn Komisyonu [mühür]

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabıt Varakasıdır

Târîhi:

Arabî: Fî 9 Zilhicce sene [1]308

Rûmî: Fî 3 Temmuz sene [1]307

Hâzır bulunan zevât-ı fihâmın esâmîsi

-

Müzâkere olunan mevâdda müte'allik varakanın nev'iyle hulâsa-i me'âli ve Bâb-ı Âlî Evrak Odası'nca olan numarası ve meclise havâlesi târîhi ve melfûfâtı kaç kıt'a olduğu.

Nev'i: / Aded-i Melfûfu: / Evrâk Odası Numarası: / Târîh-i Havâlesi – Arabî – Rûmî

Hulâsa-i Me'âli:

Kırım muhâcirlerinden olup mes'ele-i zâ'ile esnâsında karyelerini terk ile hicrete muktedir olamayarak Vidin'de bir hâl-i sefâletde kalmış olan iki yüz yetmiş nüfusu hâvî doksan beş hâne halkının masârif-i seferiyelerinin Hazîne'ce tesviyesiyle teshil-i muhâceretleri istirhâmını hâvî vukû' bulan istid'âları üzerine böyle muhâcirîn için taraf-ı devletden masraf itâsı mesbûk değilse de muhâcirîn-i merkûmenin şâyân-ı merhamet bir hâlde oldukları anlaşıldığından ve Çifteler Hârâ-yı Hümâyûnu arâzîsi dâhilinde köyler teşkiliyle Tatar muhâcirîni iskânı muktezâ-yı irâde-i seniyyeden olarak mukaddemâ bir mikdâr muhâcir sevk olunmuş olduğundan işbu Kırım muhâcirlerinin dahi oraya iskânı münâsib olacağı Hârâ-yı Hümâyûn Nezâreti'yle cereyân eden muhâbere cevâbında gösterildiğinden bahisle muhâcirîn-i merkûme vapur navullarının fevka'l-âde olarak Hazîne-i Celîle'ce tesviyesiyle Dersââdet'e kadar nakilleri hakkında Dâhiliye Nezâreti'nin tezkiresi mütâla'a olundu.

Karârı:

Muhâcirîn-i merkûmenin şâyân-ı merhamet oldukları revîş-i iş'ârdan anlaşıldığı cihetle muhâcirîn-i merkûme vapur navullarının Muhâcirîn Komisyonu bütçesinde muharrer muhâcirîn masârifî tahsîsâtından mahsûb olunmak üzere ber-vech-i iş'âr Hazîne-i Celîle'ce tesviyesiyle Dersââdet'e kadar nakilleri münâsib görünmesiyle ol vechile ifâ-yı muktezâsının Mâliye Nezâreti'ne iş'ârıyla nezâret-i müşârun-ileyhâdan cevâben ma'lûmât itâsının bâ-mazbata arz ve istîzânı karârlaşdırıldı.

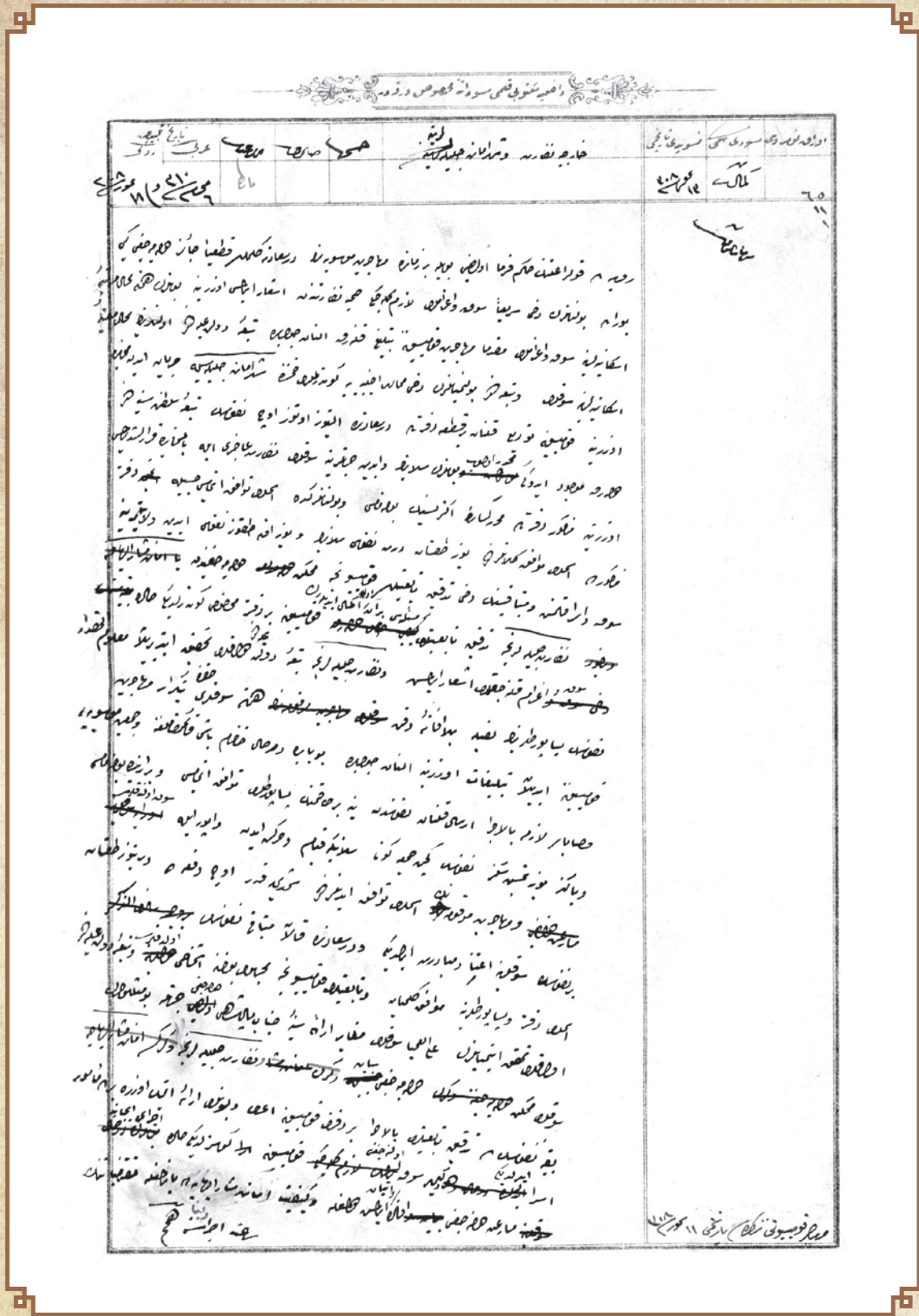
Târîh: 15 Z sene [1]308.

Makâm-ı Seraskerî
Mektûbî Kalemi
Husûsî

Dersaadet devâ'irinde üç yüz sekiz senesi Martında vâsıl-ı sinn-i mükellefiyet-i nizâmiye olan muhâcirînin mu'âyene-i ibtidâ'iyeleri icrâ kılınmak üzere esâmîsini hâvî iki kıt'a cedvelin İkinci Ordu-yı Hümâyûn Müşîriyeti'nden irsâl kılındığı beyânıyla ifâ-yı muktezâsı Merkez Kumandanlığı'ndan bâ-tezkire iş'âr olunmuş ve müstağnî-i arz ve beyân olduğu üzere İstanbul'daki Birinci ve İkinci ve Üçüncü ve Beyoğlu ve Beşiktaş cihetindeki Dördüncü ve Beşinci ve Altıncı ve Yedinci Dâ'ireler dâhilinde meskûn muhâcirînden sinn-i mükellefiyete dâhil olanların mu'âyene-i ibtidâ'iyesiyle numara mu'âmelâtının icrâsı vazîfesi bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî Merkez Kumandanlığı refâkatinde müteşekkil Ahz-ı Asker Komisyonu'na tevdi' olunmuş olduğuna ve her sene bu mevsimde mu'âyene-i ibtidâ'iyeye bed' ve mübâşeret olunması Ahz-ı Asker Kânûnnâme-i Hümâyûnu'nun altmış dokuzuncu maddesi ahkâmından olmakla berâber defâtir-i lâzime dahi vürûd etdiğine mebnî komisyon-ı mezkûr hey'etinden madde-i mezkûrede beyân olduğu vechile bir binbaşı ve bir kolağası ve bir tabur kâtibi ile bir yüzbaşının heman mu'âyene-i ibtidâ'iyeye çıkarılması lâzimededen olmasıyla Beşiktaş cihetindeki Dördüncü Dâ'ire dahi dâhil olduğu hâlde zikr olunan yedi dâ'ire-i belediye dâhilinde meskûn muhâcirînden seksen yedi tevellüdünde bulunanların madde-i mezkûre-i kânûniye mücebince komisyon-ı mezkûr ma'rifetiyle mu'âyene-i ibtidâ'iyelerinin icrâsına bed' ve mübâşeret etdirileceği Piyâde Dâ'iresi'nden ifâde olunmuş olmağla muhât-ı ilm-i âlî buyurulmak üzere arz-ı ma'lûmâta ibtidâr kılındı. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî gurre-i Rebî'u'l-âhir sene [1]309 ve 23 Teşrîn-i Evvel sene [1]307.

Serasker
 Bende
 Rıza

Rusya'da kolera hastalığının hüküm sürdüğü bir zamanda İstanbul'a gelmeleri uygun olmayan Musevi muhacirlerin belirlenen iskân mahallerine sevk işlemlerinin yapılmasına dair Hariciye Nezareti ve Şehremaneti'ne gönderilen yazı.

30 Temmuz 1892

BOA, DH.MKT, 1980/31

Dâhiliye Mektûbî Kalemî Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrâk Numarası: 65 – 11 – 1

Tevsîdi Târîhi: 13 Temmuz sene [1]308

Târîh-i Tebyûzi:

Arabî – Rûmî: 6 Muharrem sene [1]310 ve fî 18 Temmuz sene [1]308

Hâriciye Nezâret-i ve Şehremânet-i Celîlelerine

Rusya'da kolera illetinin hüküm-fermâ olduğu böyle bir zamânda muhâcirîn-i Mûseviye'nin Dersâadet'e gelmeleri kat'iyen câ'iz olamayacağı gibi burada bulunanların dahi serî'an sevk ve i'zâmları lâzım geleceği Sıhhiye Nezâreti'nden iş'âr edilmesi üzerine bunların heman mahâll-i mürettebe ve iskâniyelerine sevk ve i'zâmları mukaddemâ Muhâcirîn Komisyonu'na tebliğ kılınarak alınan cevâbda tebe'a-i Devlet-i Aliyye'den olanlarının mahâll-i mu'ayyene ve iskânlarına sevkleri ve tebe'adan bulunmayanların dahi memâlik-i ecnebiyeye gönderilmeleri zımında Şehremânet-i Celîlesi'yle cereyân eden muhâbere üzerine komisyona tevdi' kılınan bir kıta defterde Dersâadet'de altı yüz otuz üç nüfusun tebe'a-i Saltanat-ı Seniyye'den olarak mevcûd idüğü muharrer olup bunların Selanik ve Aydın cihetlerine sevkleri nezâret-i âcizî ile bi'l-muhâbere kararlaştırılması üzerine mezkûr defterde muharrer kesânın ekserîsinin bulunamaması ve bulunanların da isimleri tevâfuk etmemesi hasebiyle defter-i mezkûrda isimleri muvâfık gelenlerden yüz doksan dört nüfûs Selanik ve yüz on dokuz nüfûs Aydın vilâyetlerine sevk ve isrâ kılınmış ve mütebâkîsinin dahi tedkîk-i tâbi'iyetleri komisyonca mümkün olamayacağından nezâret-i celîlelerince tedkîk-i tâbi'iyet mes'elesi bir an evvel ikmâl edilerek komisyona bir defter-i mahsûs gönderildiği hâlde sevk ve i'zâm kılınacakları iş'âr edilmiş ve nezâret-i celîlelerince tebe'a-i Devlet-i Aliyye'de oldukları tahkik ettirilen ma'lûmü'l-mikdâr nüfûsun pasaportlarının leffiyle bilâ-ifâte-i vakt hemân sevkleri hakkında be-tekâr Muhâcirîn Komisyonu'na edilen tebliğât üzerine alınan cevâbda bu bâbda derhâl Hahambaşı Kâ'immakâmlığı'na ve Cem'iyet-i Mûseviye'ye vesâyâ-yı lâzime bi'l-icrâ irsâl kılınan nüfûsdan yine bir takımının pasaportları tevâfuk etmemesi ve beraberinde bulunamaması ve muhâcirîn-i merkûmenin isimleri tevâfuk edenlerden şimdiye kadar üç def'ada dört yüz doksan bir nüfûsun sevklerine i'tinâ ve mübâderet edildiği ve Dersâadet'de kalan mütebâkî nüfûsun isimleri defter ve pasaportlarına muvâfık gelmeyen ve tâbi'iyetleri komisyonca mechûl bulunan eşhâsı oldukları ve tebe'a-i Devlet-i Aliyye'den oldukları tahakkuk etmeyenlerin ale'l-ımyâ sevkleri mugâyir-i irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî olacağı cihetle bu misillülerin sevkleri mümkün olamayacağı beyân ve nezâret-i celîlelerince bakiyye-i nüfûsun da tedkîk-i tâbi'iyetleri bi'l-icrâ bir defteri komisyona i'tâ ve bunları irâ'e etmek üzere bir de me'mûr isrâ edildiği sevk olunacağı komisyona gösterildiği hâlde icrâ-yı icâbına müsâra'at olunacağı ifâde ve ityân edilmiş olmağla ve keyfiyet emânet-i müşârun-ileyhâya da yazılmağla mukteziyâtının sür'at-i icrâ ve inbâsına himem.

Muhâcir Komisyonu tezkiresi yazılması. 11 Temmuz sene [1]308.

نمونه ۱

Le ۱۹۰ ۱۹۰ ۲۴

في يوم كور ۱۸۵۶ ۲۴

وصول نومروسی واسطه سيله

N° d'arrivé Transmis par

دقیقه ساعت دقیقه ساعت

h. m. du h. m. du

روز ارسالی بدأ مخاره

Réexpédié Commencé à

à فرد ختام مخاره

مأمورك امضای مأمورك امضای

Signature de l'employé Signature de l'employé

L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie.

De عن قواد الی مایه کوی

مخلى نومروسی	عدد کلمات	غروب	مخلى تاریخى	ساعت	دقیقه	روز و یاشب	طریق	اشارات مخصوصه
N° du dépôt	Nombre de mots	Group	Date du dépôt	Heures	Min. tes	Matin ou soir	Voies	Indications non taxés
۱۷۸۲	۲۲		۲۴	۵	۳۰	روز		

مايه کوی به کتابه میدی

وارنه ده کلامه بلغارستانک بلغاریا نام یوتنه وایورنده بولنه التمه التی اسلام

ملاویله بیره اوج بوی اینه تنک رومور کورید سدی رجاته جینه سوره ایدلدی معلومت

اولاده اوندی موقفده قضا ایدلدی

برصیاه بخاری موقظ وکلته نافه

برای ابراهیم

Bulgaristan'ın Varna şehrinden gelen Bulgariya adlı posta vapurunda bulunan İslam muhacirlerinin İstanbul'a sevk edildiklerine dair telgraf.

5 Ağustos 1901

Tegrafnâme

Fî 23 Temmuz sene [1]317

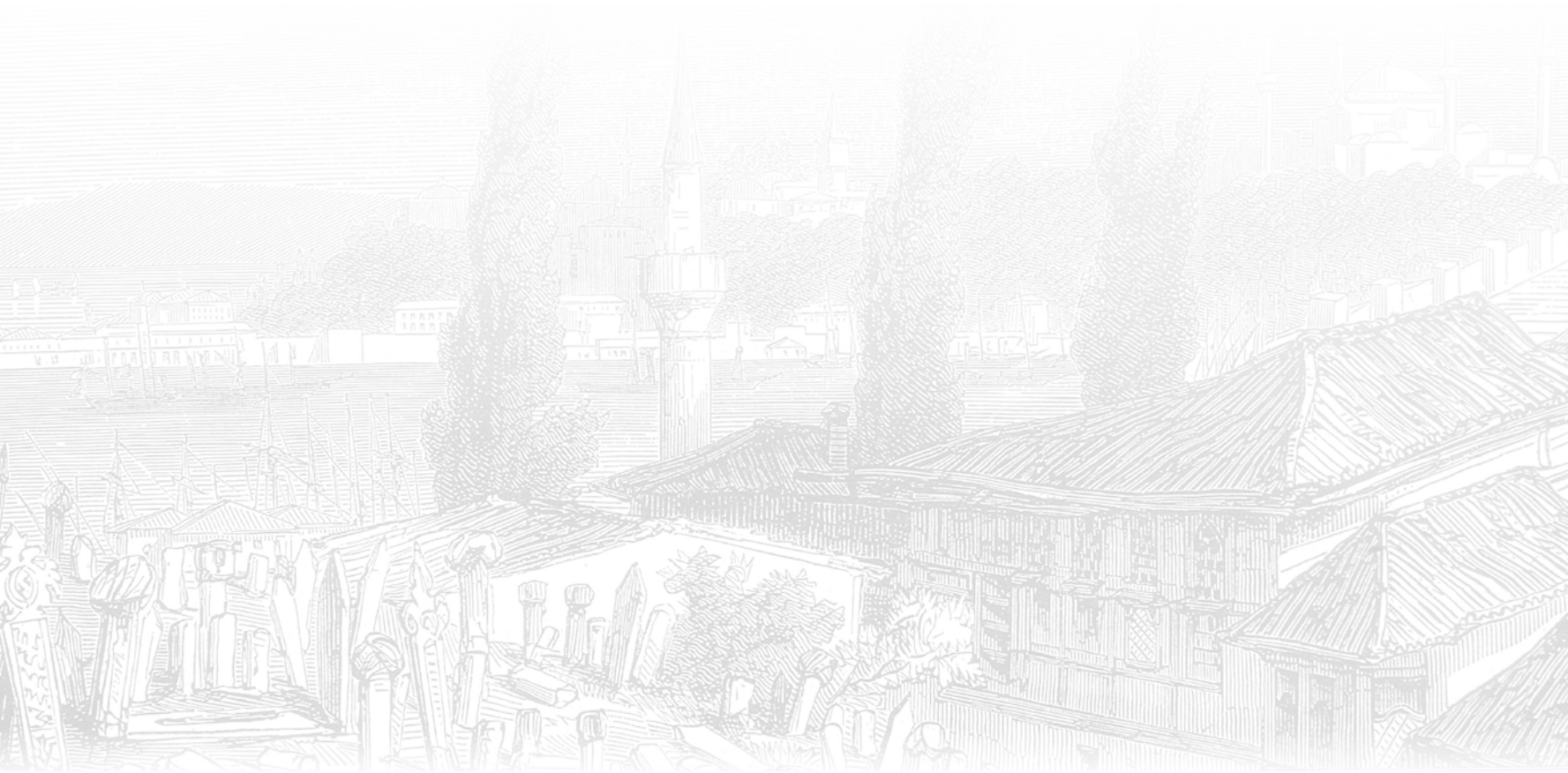
An Kavak ilâ Mâbeyn-i Hümâyûn

Mâbeyn-i Başkitâbet-i Celîlesi'ne

Varna'dan gelen Bulgaristan'ın Bulgariya nâm posta vapurunda bulunan altmış altı İslam muhâciriyle yirmi üç yolcu acentesinin römorkörüyle şimdi Dersaâdet cihetine sevk edildiği ma'lûmât olmak üzere ma'rûzdur. Fermân.

Fî 23 Temmuz sene [1]317.

Bahr-i Siyâh Boğazı Muhâfız Vekâleti nâmına
Miralay İbrahim Hakkı

مجلس وکلاء ارضداران مخصوص ضبط اوقاف امین

نمبر جلسه	حاضر بولنده ذوان خانك اسامی	نمبر جلسه
تاریخ روز	تاریخ روز	تاریخ روز
<p>مذکره اولیاده موارد مستفاد در تذکره نوعیه خلاصه مافی باطلی اوران اولیاده نوردی و مجلس حوالی بی و مطرفانی ذی نایع فله اولیادی</p>		
تاریخ روز	اوران اولیاده نوردی	عدد مطرفان
روز	عرب	
<p>خلاصه مافی</p> <p>داخله نفعه ۱۱ ریح اولیاده ۱۳۳۲ ۷ مارچ ۱۳۳۲ تا بیخی نفعه اولیاده</p>		
<p>قراری ذی</p> <p>مذکور تذکره حادثان حریه ایلیه روم بیده ستمیه قدر خلع ماجر درود ایلیکی حریه خانیه متعاقباده برجیه محله اهلینک حجت ایده جلدی درکار اولیاده واقعا بوندن برسم در سعادتیه و قسم دیدی محال مناسب بیرون ایدیرک اولیاده و کلاجه اسباب اسفانه و اعانه لرزه قوس ایلیه برسم بعد اینه درود ایلیه جلدی تارک اسباب معیت در فاهدی بجهه تیار جدید واسیه انجادی تحت وجوده کور بکننده واسطه ماجرجه خصوصاً در مواد ساره بیجه و عاقله نظر اعتباره کنسی لرزنده بکننده ممالک هانک هر طرفه ذاتاً زراعت باغچه بجا موجود اولیاده و بود فله ایلیه ماجرجه مدار معیشتی اعتباریه توغنی ایده جلدی زراعت و فلاحت خصوصاً طویق دیکه زراعت بانه لرزه معلوم بود جلدی و بنا برین بوزله بانه لرزه سینه مناخ متعاقب اسانه متد برابطه طبیعه و مناسبه فله بوزله جلدی توغنه واسطه معالمتیه دفعه علاقه دار بوندند مذکور بانه لرزه دولت و سعادتیه استفاده جملک تا این مناسب کوریدرک بوندن بجهه بوزله بزرگه عاقله بوندن ماجرجه</p>		

Rumeli'den gelen ve bundan gelmesi muhtemel bulunan muhacirlerin iskan ve iaşeleri için alınacak tedbirlere dair Meclis-i Vükelâ kararı.

18 Şubat 1913

444
445
446
447

تخصیصه خزانه حلیه دنیای بزرگوارانک علاوه تجیه بودک زراعت بانقش ترکه و بانقش بومیط فایله کونیرتیه
 سراط نافیه ایچکجه بلیون بولور برستقرمه عقد و مایع مستخدمه کورت تغیره و کتیه و صرفه و معلات
 اسطانه و حوایجیه و معلات منفردنه باقمه و محضاً بویسه توغل ایتمک اوزره در سعادتی مایه و تجارت و زراعت
 و نافه نفه زبرجه میوریتیه و مایه بکده سنده و دید بجه دواته موبکنا برقیسونه شکل اولورنه **الله** دولت
 بالونک زنده و اجسطه صلاح ارضه اولیجه کلک هباندک نیجه قویان دتقیقانه تیه ایتمک هر
 برکتیه به جوامع کریفان و هبینه بر حومه ماکسی و دغولنه اعصایه و خانه یانه مقدار مناسب ارضه و اوله دادون
 زراعت و تخمه دیرلک و اولورن لافق یوزر خانه ک برکوی تأسیس حویله معلات اسطانه ک نافع بر صورت اولیجه
 اسباب اشکاک قلعه اوزره اسن کتیک بوزاره ریفه نردن درجه اولیه در

حورت استقامت اساساً ایجابک در صله مؤمنه کورندیکنه معلات اسطانه ک بر موال کمر اجرتن توغل اولک اوزره تجیه
 دستقرمه ایجابیه بلایه حقه زراعت نفرت و بانقش ایچکجه بالباره بر حورت شویره بولورنه تیه کتیه ایچکجه مایه
 نفرت بلیجه و کتیک و ندرک توغیونک قیلک ماده ک دایه نفرت حلاله و تجارت و زراعت و نافه نفه زبرجه

معلات اعصایه ندرکون
 عارک
 ایچکجه
 ایچکجه
 ایچکجه

Meclis-i Vükelâ Müzâkerâtına Mahsûs Zabt Varakasıdır

Târîhi:
Arabî:
Rûmî:

Hâzır bulunan zevât-ı fihâmın esâmîsi

Müzâkere olunan mevâdda müte'allik varakanın nev'iyle hulâsa-i me'âli ve Bâb-ı Âlî Evrak Odası'nca olan numarası ve meclise havâlesi târîhi ve melfûfâtı kaç kıt'a olduğu.

Nev'i: / Aded-i Melfûfâtı: / Evrâk Odası Numarası: / Târîh-i Havâlesi – Arabî – Rûmî

Hulâsa-i Me'âli:

Dâhiliye Nezâreti'nin 11 Reb'ũ'l-evvel sene [1]331 / 7 Mart sene [1]328 târîhli tezkiresi okundu.

Karârı:

Mezkûr tezkirede hâdisât-ı harbiye ilcâ'âtıyla Rumeli'nden şimdiye kadar hayli muhâcir vürûd ettiği gibi harbin hitâmını müte'âkiben de birçok mahaller ahâlîsinin hicret edecekleri derkâr olup vâkı'â bunların bir kısmı Dersâadet'de ve kısm-ı diğer mahâll-i münâsibeye sevk edilerek oralarda iskân ve hükûmetçe esbâb-ı infâk ve i'âşelerine tevessül edilmiş ise de ba'de ez-în vürûd eyleyeceklerin tedârik-i esbâb-ı ma'îşet ve refâhatleri için tedâbir-i ciddiye ve esâsiye ittihâzı taht-ı vücûbda görüldüğünden ve iskân-ı muhâcirin husûsâtının devletçe mevâdd-ı sâ'ireye tercihan ve âcilen nazar-ı i'tibâra alınması lüzûmundan bahs ile Memâlik-i Şâhâne'nin her tarafında zâten Zirâat Bank şubâtı mevcûd olduğu ve bu def'a iskân edilecek muhâcirinin medâr-ı ma'îşetleri i'tibârıyla tevaggul edecekleri zirâ'at ve filâhat husûsâtından dolayı diğer zür'râ' gibi bankalarla mu'âmelâtda bulunacakları ve binâberin bunlarla bankalar arasında menâfi'-i mütekâbile esâsına müstenid bir râbita-i tab'îyye ve münâsebet-i kâmile bulunduğu cihetle tavn ve iskân mu'âmelâtında dahi alâkadâr bulunan mezkûr bankaların delâlet ve mu'âvenetlerinden istifâde cihetinin te'mîni münâsib görülerek bunun için de yüz bin liradan ibâret bulunan muhâcirin tahsîsâtına Hazîne-i Celîle'den iki yüz bin liranın ilâveten tahsîsiyle bunun Zirâat Bankası'na terki ve bankaca bu meblağ karşılık gösterilüp şerâ'it-i nâfi'a ile iki iki buçuk milyon liralık bir istikrâz akd ve mebâliğ-i müstahsilenin suret-i tefrîk ve tahsîsi ve sarfına ve mu'âmelât-ı iskâniyenin suver-i icrâ'îye ve mu'âmelât-ı müteferri'asına bakmak ve münhasıran bu işle tevaggul etmek üzere Dersâadet'çe Mâliye ve Ticâret ve Zirâ'at ve Nâfi'a Nezâretleriyle Sıhhiye Müdüriyet-i Umûmiye ve Me'mûrîn-i Mülkiye'sinden ve diğer ba'zı zevâtdan mürekkeben bir komisyon teşkil olunarak her hangi vilâyet [ve]ya livânın neresinde muhâcir iskânına sâlih arâzî olduğu teşekkül edecek hey'etlerin netîce-i taharriyât ve tedkikâtında tebeyyün ettikçe her birinde bir mekteb ile bir câmi'-i şerîf inşâ ve her birine bir harman makinesi ve damızlık i'tâ edilmek ve hâne başına mikdâr-ı münâsib arâzî ve âlât ve edevât-ı zirâ'îye ve tohumluk verilmek ve oralarda lâ-ekall yüzer hânelik birer köy te'sîs sûretiyle mu'âmelât-ı iskâniyenin nâfi' bir suret-i ifrâğî esbâbı istikmâl kılınmak üzere esâs keyfiyetin bir karâra rabtî lüzûmu der-miyân edilmiştir.

Suret-i iş'âr esâsen îcâb-ı hâl ve maslahata muvâfık görüldüğünden mu'âmelât-ı iskâniyenin ber-minvâl-i muharrer icrâsına tevessül edilmek üzere tahsîs ve istikrâz îcâb eden mebâliğ hakkında Zirâat Nezâreti ve Bankası ile bi'l-muhâbere bir sûret tesviyesi bulunarak neticesinin inbâsı husûsunun Mâliye Nezâreti'ne teblîği ve keyfiyetin ve mezkûr komisyonun teşkîli maddesinin Dâhiliye Nezâreti'ne havâlesi ve Ticâret ve Zirâat ve Nâfi'a Nezâretlerine ma'lûmât i'tâsı tezekkür kılındı.

[imzâlar]

Sirkeci'de muhacir arabaları
Resimli Kitap, Kasım-Aralık 1912, C. 8, s. 770

Muhacir arabalarının İstanbul sokaklarından geçişi
Resimli Kitap, Kasım-Aralık 1912, C. 8, s. 766

İstanbul sokaklarında muhacirlerin hazin hali
Resimli Kitap, Kasım-Aralık 1912, C. 8, s.767

Muhacir kabileleri İstanbul'da
Resimli Kitap, Kasım-Aralık 1912, C. 8, s.764

عبدالمجید
خلیفہ ثانی

اینگلیز تاجران و بازرگانان

موی
شخصی

ممالک عثمانیه به هجرت ایدن مهاجرینک اسکان و استخداملری حقنده اتخاذی مقتضی تدابیر و معاملاتہ دائر ترتیب ایدیلان پروژه محتویاتی بروجه آتی بیان اولونور .

۱ — بالعموم مهاجرین زراع ، ارباب صنعت ، صنعتسز فقط ایشه صالح اولانلر ، ذات الزوج قادینلر ، طول و بیگس قادینلر ، اطفال و ایتام ، غیر قابل تداوی درجده خسته و معلول اولانلر ناملریله بدی قسمه آیرلمشدر .

۲ — بونلردن زراع صنفی ده ایکیه تقسیم ایدلمشدر . (۱) چالیشه بیلنلرله چالیشه میانلر (۲) بونلردن وطن اصلیرینه عودت ایده جکلردر بونلردن اسکان ایدیلرله جک مهاجرینک هرخانه ده قاچر نفوسدن عبارت اولدینی تعیین ایدلمشدر . [مقدار اراضی هرخانه ده بولنان ارکک نفوسک عددینه نسبتہ تقسیم اولنه جقدر .]

۳ — اسکان اولنه جق مهاجرینک مملکت اصلیرله ده معلوم اولمیشدرکه بووجهله اسکان ایدیلرله جکلری اراضینک بونلرک وطن اصلیرینک تأثیرات اقلیمه سنه نظراً تقریبی قابل اولسون .

۴ — مهاجریندن ارباب صنعت اولانلر چالیشمغه مقتدر اولانلرله چالیشه میانلر آیرلمشدر . صنعتکارلرک اولجه مشغول اولدقلری صنعتک ایوم بوندقلری محللرده قابل اجرا اولوب اولدینی و قابل اولدینی تقدیرده نه بولده موقع تطبیقه وضع اولنه جقنی و بوضایمک انواعی بیان ایدلمشدر . صنعتلری قابل اجرا اوله میانلر حقنده نه کی تدابیر اتخاذ اولنه جقنی مثلاً : طوغریدن طوغری به حکومت و یا بلدی طوغریدن تأسیس ایدیلن صنایع محلیده و یا خود او محلیده بولنان اصحاب صنعته بالمراجعه انلر طرفندن استخداملری مقتضیدر . [ایوم دوائر حکومته قاش و امنه سائرین اعطا ایتکده اولان متعهدلرک کندی صنعتکارلرله مهاجر استخدام ایتدکلرکده کونده لک وسائر خصوصاته دائر جاب حکومتدن وضع اولنه جق شرائطه توفیقاً بالمناقصه اجرا وقبول ایدیلرله جک مقاوله نامه لرک ترجیحی نظر دفته آتور .]

۵ — صنعتسز و فقط ایشه صالح اولانلرک عددیلر بونلرک صورت استخداملری تعیین ایتدیرلمشدر . استخدام اولنه جق ارکک و قادینلرله کندولرینه مناسب بر ایش بولمق ایچون مهاجرین قومیسونلری بولنان هر یرده ایکی دفتر طوتیلوب بریسنه ایش آرایان مهاجرینک اسملری و دیگرینه او موقعده بولنان ارباب صنعتک اسمیسو قید ایدلمشدرکه ارباب صنعت محتاج اولدینی ایشجیلری سهولتله اده ایدمیسون .

۶ — ذات الزوج قادینلرکده چالیشمغه مقتدر و یا غیرمقتدر اولانلرینکده تفریق و تعیین مقداریلر برابر بونلردن زوجلرینک تزدینه اعاده لری و یا خود زوجلرینک بونلرک بوندقلری محلله جلیبری و زوجلرینک ورودینه قدر بونلرک اعاشه لرینه یا خود استخداملرینه دائر بر قرار اتخاذی مقتضیدر . ارککلر حقنده بالاده درمیان اولنان تدابیرک اتخاذی تقدیرنده قادینلر ایچون دخی عینی وجهله حرکت ایدیلرله جک اولورسه حکومت ایوم اعاشه مصارفندن قورتلهرق هم مهاجرینک اصلاح اخلاقی همده بونلرک صورت دائمه ده اسباب تعیشلرینک استکمالی و صنایع محلیده کده ترقیبسنی تأمین ایده جکی مستغنی ایضاحدر .

۷ — طول و بیگس قادینلردن چالیشمغه مقتدر و غیر مقتدر اولانلر تفریق اولنه رق چالیشه بیلنلرک مواد آنفده ده کوستر- لدیکی وجهله مناسب خدمتلرده استخداملری و چالیشه میه جق اولانلر ایچون بر طولخانه تأسیسی خصوصی نظر دفته ایدلمشدر .

۸ — اطفال و ایتامه کلنجه بونلرک تحصیل و تربیه لرله برابر اسکانلرینک تأمین نظر دفته آنه رق ولایات عثمانیه ده طول خانه و ایتامخانه تأسیسلر بونلردن قیز چوجقلرک قادینلر قسمنده بوندیرلمسی و ارکک ایتامک آیرجه بردأرده محافظه و تربیه- لرینه اعتنا ایدلمی و ارکک چوجقلرک مربی و معلمک ایده جک ذواتک اده ایکی سنه اوقویوب یازمه اوکرندکدن صکره صنایعه وسائر مؤسسات عالییه ایجابی حالده توزیبی و یا چفلکانه ویرلمسی دوشونلیدر .

۹ — غیر قابل تداوی اولان خسته لره حکومت خسته خانه لرنده باقیله جقدر .

Rumeli vilayetlerinden hicret eden muhacirlerin iskan ve istihdamları hakkında alınması gereken tedbirler ve muamelelere dair hazırlanan projenin takdimi.

4 Mart 1914

Bâb-1 Âlî**Dâhiliye Nezâreti****İskân-ı Aşâ'ir ve Muhâcirîn Müdüriyeti****Umûmî****Husûsî**

Memâlik-i Osmâniye'ye hicret eden muhâcirînin iskân ve istihdâmları hakkında ittihâzı muktazî tedâbir ve mu'âmelâta dâ'ir tertib edilen proje muhteviyâtı ber-vech-i âtî beyân olunur.

1 – Bi'l-umûm muhâcirîn zürrâ', erbâb-ı san'at, san'atsız fakat işe sâlih olanlar, zâtü'z-zevc kadınlar, dul ve bî-kes kadınlar, etfâl ve eytâm, gayr-i kâbil-i tedâvî derecede hasta ve ma'lûl olanlar nâmlarıyla yedi kısma ayrılmıştır.

2 – Bunlardan zürrâ' sınıfı da ikiye taksîm edilmiştir: (1) Çalışabilenlerle çalışamayanlar (2) Bunlardan vatan-ı aslîlerine avdet edeceklerdir. Bunlardan iskân edilecek muhâcirînin her hânedeki kaçır nüfûsdan ibâret olduğu ta'yîn edilmelidir. [Mikdâr-ı arâzî her hânedeki bulunan erkek nüfûsun adedine nisbeten taksîm olunacaktır.]

3 – İskân olunacak muhâcirînin memleket-i asliyeleri de ma'lûm olmalıdır ki, bu vechile iskân edilecekleri arâzînin bunların vatan-ı aslîlerinin te'sîrât-ı iklimiyesine nazaran tefrîki kâbil olsun.

4 – Muhâcirînden erbâb-ı san'at olanlar çalışmağa muktedir olanlarla çalışamayanlara ayrılmıştır. San'atkârların evvelce meşgûl oldukları san'atın el-yevm buldukları mahallerde kâbil-i icrâ olup olmadığı ve kâbil olduğu takdîrde ne yolda mevki'-i tatbîka vaz' olunacağı ve bu sanâyi'in envâ'ı beyân edilmelidir. San'atları kâbil-i icrâ olamayanlar hakkında ne gibi tedâbir ittihâz olunacağı; meselâ: Doğrudan doğruya hükûmet veyâ belediye tarafından te'sîs edilen sanâyi'-i mahalliyede veyâhûd o mahalde bulunan ashâb-ı san'ata bi'l-mürâca'a anlar tarafından istihdâmları muktazîdir. [El-yevm devâ'ir-i hükûmete kumaş ve emti'a-i sâ'ireyi i'tâ etmekte olan müte'ahhidlerin kendi san'at-gâhlarında muhâcir istihdâm ettiklerinde gündelik ve sâ'ir husûsâta dâ'ir cânib-i hükûmetden vaz' olunacak şerâ'ita tevfiқан bi'l-münâkasa icrâ ve kabûl edilecek mukâvelenâmelerin tercihi nazar-ı dikkate alınır.]

5 – San'atsız ve fakat işe sâlih olanların adediyle bunların sûret-i istihdâmları ta'yîn etdirilmelidir. İstihdâm olunacak erkek ve kadınlara kendülerine münâsib bir iş bulmak için muhâcirîn komisyonları bulunan her yerde iki defter tutulup, birisine iş arayan muhâcirînin isimleri ve diğerine o mevki'de bulunan erbâb-ı san'atın esâmîsi kayd edilmelidir ki, erbâb-ı san'at muhtâc olduğu işçileri sühûletle elde edebilsün.

6 – Zâtü'z-zevc kadınların da çalışmağa muktedir veya gayr-i muktedir olanlarının da tefrîk ve ta'yîn-i mikdârıyla berâber bunlardan zevcelerinin nezdine i'âdeleri veyâhûd zevcelerinin bunların buldukları mahallere celbleri ve zevcelerinin vürûduna kadar bunların i'âşelerine yâhûd istihdâmlarına dâ'ir bir karâr ittihâzı muktezîdir. Erkekler hakkında bâlâda der-miyân olunan tedâbirin ittihâzı takdîrde kadınlar için dahi aynı vechle hareket edilecek olursa hükûmet el-yevm i'âşe masârifinden kurtularak hem muhâcirînin islâh-ı ahlâkını hem de bunların sûret-i dâ'imede esbâb-ı ta'ayyüşlerinin istikmâlini ve sanâyi'-i mahalliyenin de terakkîsini te'mîn edeceği müstağnî-i îzâhdır.

7 – Dul ve bî-kes kadınlardan çalışmağa muktedir ve gayr-i muktedir olanlar tefrîk olunarak çalışabilenlerin mevâdd-ı ânifede gösterildiği vechile münâsib hizmetlerde istihdâmları ve çalışamayacak olanlar için bir Dulhâne te'sîsi husûsu nazar-ı dikkate alınmalıdır.

8 – Etfâl ve eytâma gelince; bunların tahsîl ve terbiyeleriyle berâber iskânlarının te'mîni nazar-ı dikkate alınarak vilâyât-ı Osmâniye'de "dulhâne" ve "eytâmhâne" te'sîsiyle bunlardan kız çocukların kadınlar kısmında bulundurulması ve erkek eytâmın ayrıca bir dâ'irede muhâfaza ve terbiyelerine i'tinâ edilmeli ve erkek çocukların mürebbî ve mu'allimlik edecek zevâtın elinde iki sene okuyup yazma öğrendikten sonra sanâyi'a ve sâ'ir mü'essesât-ı âliyyeye îcâbı hâlinde tevzî'i veyâ çiftlikâta verilmesi düşünölmelidir.

9 – Gayr-i kâbil-i tedâvî olan hastalara hükûmet hastahânelerinde bakılacaktır.

اسكانه صالح اولان اراضى حقنده مطالعات

۱۰ — اسكانه مساعد اولان اراضينك دونم اعتباريله مقدار عمومىسى ومساجه مجموعهنك قاچخانه استيعاب ايده بيله چكى تعيين ايدمليدير . [بونك تعيينده بالاده زراع حقنده بيان اولنان صوك ايكي ماده نظر دفته النهقدر .]
مأمورين محليه دائره مأموريتلرى داخلنده كى اراضيده مهاجرين اسكانه اعتراض ايتدكلرى تقديرده اعتراضات واقعه نك شايان قبول اولوب اولمدينى تدقيق ايديله جكدر . منتحب اراضينك موافق صحت اولوب اولمدينى بوبابده اطبا ومهندسلر طرفندن ويره جك راپورلر نظر مطالعه نه نهرق تدقيق ايدمليدير .
وسائط نقله نك موجوديت وعدم موجوديت ده تحقيق ايديله رك محصولاتى دهاقولاي مخرج بولمق ايچون مؤسسات صناعيه بولنان يرلر ترجيح اولمليدير .

صرف زراع اوليوب وسائط سائره ايله تأمين معيشت ايدن صنف بعض يرلرده وبالخاصه آيدن ولايتنده اولدينى كى توتون وميان كوكى ايشلرنده تجار طرفندن استخدام ايديله بيلور . آيدن ولايتنده كى تجار مهاجرينى استخدام ايتمكدن بشقه بونلرى اسكان ايتديرمكده آماده اولدقلىنى حكومت محليه به بيان ايتشدرد . بوكى مراجعات وتثبتاتك تدقيق ومذاكره سيله برقرار مناسبه ربطى صورتيله ده اومقوله صرف زراع اولميان مهاجرين ايچون مناسب برواسطه تعيش واسكان تداركى قابلدرد .

İskâna Sâlih Olan Arâzî Hakkında Mütâla'ât

10 – İskâna sâlih olan arâzînin dönüm i'tibâriyle mikdâr-ı umûmîsi ve mesâha-i mecmû'asının kaç hâne istî'âb edebileceği ta'yîn edilmelidir. [Bunun ta'yîninde bâlâda zürrâ' hakkında beyân olunan son iki madde nazar-ı dikkate alınacaktır]

Me'mûrîn-i mahalliyeye dâ'ire-i me'mûriyetleri dâhilindeki arâzîde muhâcirîn iskânına i'tirâz ettikleri taktîrde i'tirâzât-ı vâkı'anın şâyân-ı kabûl olup olmadığı tedkîk edilecektir. Müntehab arâzînin muvâfık-ı sıhhat olup olmadığı bu bâbda etibbâ ve mühendisler tarafından verilecek raporlar nazar-ı mütâla'aya alınarak tedkîk edilmelidir.

Vesâ'it-i nakliyenin mevcûdiyet ve adem-i mevcûdiyeti de tahkîk edilerek mahsûlâtı daha kolay mahrec bulmak için mü'essesât-ı sınâ'îye bulunan yerler tercih olunmalıdır.

Sırf zürrâ' olmayup vesâ'it-i sâ'ire ile te'mîn-i mâ'îşet eden sınıf ba'zı yerlerde ve bi'l-hâssa Aydın vilâyetinde olduğu gibi tütün ve meyankökü işlerinde tüccâr tarafından istihdâm edilebilir. Aydın vilâyetindeki tüccâr muhâcirîni istihdâm etmekden başka bunları iskân ettirmeğe de âmâde olduklarını hükûmet-i mahalliyeye beyân etmiştir. Bu gibi mürâca'ât ve teşebbüsâtın tedkîk ve müzâkeresiyle bir karâr-ı münâsibe rabtî sûretiyle de o makûle sırf zürrâ' olmayan muhâcirîn için münâsib bir vâsita-i ta'ayyüş ve iskân tedârîki kâbilidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَافِظِ نَظَرِي

الْمَسْكُونِ بِشَارِ وَمُهَيَّبِ زَمَانِي

٦٦٢ عموم

محاربات اخيره اوزرينه روم ايلي ولاياتندن ممالك عثمانيه به مجبور هجرت اولانلرك برآن اول اسكان وايوالري امرامهني
تسهيل ايده جك تدابير دأثر تقرر ايدين اساسلري محتوي اوله رق تنظيم اولنان پروژه نك بر صورتى لفاً صوب ارسال
قلندى مقصد اصلى مهاجرينك سرعت ممكنه ايله و حسن صورته اسكانلريله دوچار اولدقلى سفالت اليه دن تخليصلى
و بر طرف دن ده بونلرك طول مدت اعاشه لرى يوزندن خزينه ماليه نك اختيار ايلديكى مصارف عظيمه نك عاجلاً او كنگ التمسندن
عبارت بولنديغندن بو خصوصك حائز اولدينى اهميت فوق العاده سى نسبتده كمال جديته نظر اعتنايه النهرق برآن اول حسن
انتاجه و تقرر ايدين اساسلر دائره سنده ايشه باشلانيله رق اجرات واقعه يه دائر پيدربى معلومات اعطاسنه بذل همت بيورلمسى
بالخاصه تمى اولتور اولبايده ا ربيع اول سنه ٣٣٢ ا شباط شه ٣٢٩ داخله ناظرى نامه

مستشار

بسم الله الرحمن الرحيم
الحافظ نظري
١٩

مخبره و مستشار
صالح

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
İskân-ı Aşâ'ir ve Muhâcirîn Müdüriyeti
662 Umûm

Muhârebât-ı ahîra üzerine Rumeli vilâyâtından Memâlik-i Osmâniye'ye mecbûr-ı hicret olanların bir an evvel iskân ve îvâları emr-i ehemmini teshîl edecek tedâbîre dâ'ir takarrür eden esâsları muhtevî olarak tanzîm olunan projenin bir sûreti leffen savb-ı irsâl kılındı. Maksad-ı aslî muhâcirînin sür'at-i mümkinine ile ve hüsn-i sûretle iskânlarıyla dûçâr oldukları sefâlet-i elîmeden tahlîsleri ve bir taraftan da bunların tûl müddet i'âşeleri yüzünden Hazîne-i Mâliye'nin ihtiyâr eylediği masârif-i azîmenin âcilen önünün alınmasından ibâret bulunduğundan bu husûsun hâ'iz olduğu ehemmiyet-i fevka'l-âdesi nisbetinde kemâl-i ciddiyetle nazar-ı i'tinâyâ alınarak bir an evvel hüsn-i intâcına ve takarrür eden esâslar dâ'iresinde işe başlanılarak icrâ'ât-ı vâkı'aya dâ'ir peyderpey ma'lûmât i'tâsına bezl-i himmet buyurulması bi'l-hâssa temennî olunur. Ol bâbda.

Fî Rebi'ü'l-evvel sene [1]332, fî Şubat sene [1]329.

Dâhiliye Nâzırı nâmına
 Müsteşâr

Muhâsebe Müdüriyeti'ne takdîm kılındı. Fî 19 Şubat sene [1]329.

Muhâberât ve Tensîkât Müdüri.

Sâlih Bey'e

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
دَوْلَتِ عَلِيّهٔ عُثمَانِیّه
سنة ۱۳۴۰
عموم

۱۶ نیسان سنه ۳۳۰ تاریخلی و یوز اون دوت نومرولی تحریرات عمومیه به ذیلدر . ممالک متبوعه کدن هجرت ایدن اشخاصک استانبول معاهده سیله آتیه مقاوله نامه سی احکامنه توفیقاً حکومت محلیه به اعطاسی لازم کلن ایلمنامه لوی عن جهل و یا عن قصد اعطا ایتمکسزین و شهیندرخانه لمرجه ده و یا دفاتر و جداول مخصوصه تک ایلم اخیره به قدر الله ابدیه مامسندن یا خود مهاجرینک مراجعت ایلاملری یوزندن قید و تسجیل اولمقسزین چیقوب کلکده و ممالک عناییه و رودلر نده دخی معامله لازمه ایفا و اکال ایتمش اولدقلرینه دائر حامل اولملری لازم کلن و نیقسه آرائقسزین یا علی العاده مهاجر یا خودد نقل خانه ایتمش کچی قبول اولدقرق محل مختلفه به طاغیدیلوب بعضیلری موقفاً و قسم کلیسی بلا توفیق برلشمکده اولدقلری وقوعات جاریه دن مستبان اولمقده در . آتیا تابعیت جهندن اختلافات احداث ایدیجی برماهیتده بولنان شواله نهایت و یرمک و شمده به قدر وقوعه لان احوال غیر مرضیه دن متولد مسئولیتک بالا آخره حکومت عناییه به توجیه محل بر اقله مق ایچون اولبایدکی تعلیماتنه احکامنه توفیق معامله ایدلمی اسبابک استکمالی خصوصنی تأمیناً خارجیه نظارت جلیله سندن صوفیه و آتیه سفارت سینه سنه و صایای مقتضیه ایفا بیورنقله اوراجه ده حکم نمایانک تماماً اجراسنه اعتنا اولمسی تعمیماً تبلیغ اولتور اقدم .
س جادی الاخر سنه ۳۳۲ و مایس سنه ۳۳۰ داخلیه نظری نامه
منتشار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
دَوْلَتِ عَلِيّهٔ عُثمَانِیّه
سنة ۱۳۴۰
عموم

Osmanlı Devleti'nin terk ettiği memleketlerden hicret eden şahısların İstanbul Muahedesi ve Atina Mukavelenamesi hükümlerine göre mahallî hükümete vermesi gereken beyannaneler konusundaki talimatın uygulanması.

19 Mayıs 1914

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
İskân-ı Aşâ'ir ve Muhâcirîn Müdüriyeti
164 Umûm

16 Nisan sene [1]330 târîhli ve yüz on dört numaralı tahrîrât-ı umûmiyeye zeyldir. Memâlik-i metrûkeden hicret eden eşhâsın İstanbul Mu'âhedesi'yle Atina Mukâvelenâmesi ahkâmına tevfiķan hükûmet-i mahalliyeye i'tâsı lâzım gelen beyânnâmeleri an-cehlin veyâ an-kasdin i'tâ etmeksizin ve şebenderhânelerimizce de veyâ defâtir ve cedâvil-i mahsûsanın eyyâm-ı ahîreye kadar elde edilememesinden yâhûd muhâcirînin mürâca'at eylememeleri yüzünden kayd ve tescîl olunmaksızın çıkup gelmekte ve memâlik-i Osmâniye'ye vürûdlarında dahi mu'âmele-i lâzimeli îfâ ve ikmâl eylemiş olduklarına dâ'ir hâmil olmaları lâzım gelen vesîka aranılmaksızın ya ale'l-âde muhâcir yâhûd da nakl-i hâne etmiş gibi kabûl olunarak mahall-i muhtelifeye dağıdılıp ba'zıları muvakkaten ve kısm-ı küllîsi bilâ-tevkîr yerleşmekte oldukları vukû'ât-ı câriyeden müstebân olmaktadır. Âtiyen tâbî'iyet cihetinden ihtilâfât ihdâs edici bir mâhiyetde bulunan şu hâle nihâyet vermek ve şimdiye kadar vukû' bulan ahvâl-i gayr-i marziyyeden mütevellid mes'ûliyetin bi'l-âhire hükûmet-i Osmâniye'ye tevcihine mahal bırakılmamak için ol bâbdaki ta'lîmâtname ahkâmına tevfiķ-i mu'âmele edilmesi esbâbının istikmâli husûsunu te'mînen Hâriciye Nezâret-i Celîlesi'nden Sofya ve Atina Sefâret-i Seniyyesi'ne vesâyâ-yı muktaziye îfâ buyurulmağla oraca da hükmi ta'lîmâtın tamâmen icrâsına i'tinâ olunması ta'mîmen tebliğ olunur efendim.

Fî Cemâziye'l-âhir sene [1]332 ve 6 Mayıs sene [1]330.

Dâhiliye Nâzırı nâmına
 Müsteşâr

Muhâsebe Müdüriyet-i aliyyesine takdîm olunur.

Fi 4 haziran sene [1]330.

Muhâberât ve Tensîkât Müdürü

(İmza)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

خاندان قاضی

مکتوبه

تاریخ

۱۳۰۱

مردم

مردم

۹ کابو در ایالتی تاریخ و ۱۳۰۱ نورولو نکره سید فخری عیاض جوابید - مکتوبه سوخته بطن اورزه دیساره برآنده مقفله
 صورتها محال مختلفه زکلفه اوله ملاجه بچند روم ارضی عتدک یا محقه از حام و کتافه اولوز به علی ساریه لایوزی موجب اولمه صورت
 معیه قیام محله جمعیه اوراز به رعنه ایجابان محیه توفیقاً انقلم ذره سه نقی و سوندن کیفیت رها اوله نقی ن عیاضیه ده دوستمه رقی
 بلجه ایاده تعلیماتیه ده لاکرّه تعلیم ایله ایسه ده بوند قوه ده جمعیه ملاجه اذره / امریه مستقلاً بزجاج وایوز ویربورک سوختن
 بریدولم ذره سه اجرائه توقف بولزه وایوز اعظمه ایچونه جیه دگر بقیه ربه جمه لینه سجا یه به سعادت توبله رکنده کمره ویندن سوختن
 استاجولمه راه حره کت ایسه بینه وایوز لره قسم جمه حوزن عیاضیه بوند - بوشه و سرائط ذره سه ملاجه ویندن کمره
 مخصوصه جفا تطیف قید و حیره ایضا اوله زمه وایوز لره ارکابه کمره اوله یضیه بره ای وطفه مقفله حوزره کمره وایوز لره ایله انقلا
 باجوریه دیساره ده ملاجه مسافره ای بارانه ویدار لره ایانه و اعتراف ایچون بوند ملاجه ویندن روم ارضی عتدک برآنده اولکلندیه
 نامه سوندن و اعترافیه خیمه ایچون هم حاله عتدکه ای امریه ساریه مخا فیرینه رضع وایوز لره هم ده بوندن صوغوه
 دیغور کبه سه شایه نک توبله ایچونک سعادت ویرتایینه مخا فیرینه رضع وایوز لره هم ده بوندن صوغوه
 تقویه و تقیه ایجابان بولمه اوله بره ده طرف ستمه عتدکیه هیزنه ایجابان بولمه ایچونک سعادت ویرتایینه مخا فیرینه رضع وایوز لره هم ده بوندن صوغوه
 ستمه تقیه ایجابان بولمه اوله بره ده طرف ستمه عتدکیه هیزنه ایجابان بولمه ایچونک سعادت ویرتایینه مخا فیرینه رضع وایوز لره هم ده بوندن صوغوه

دفعه ناله نان

۱۳۰۱

Handwritten signature

İstanbul'a muhtelif yerlerden gelen muhacir ve mültecilerle Rum ve Ermeni ailelerin memleketlerine sevkleri için günde bir iki vapur tahsis edilmesine dair Dahiliye Nezareti'nden Sadaret'e gönderilen yazı.

23 Aralık 1918

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Aşâ'ir ve Muhâcirîn Müdîriyet-i Umûmiyesi
Sevkiyât Şu'besi
33512 Umûmî
1231 Husûsî

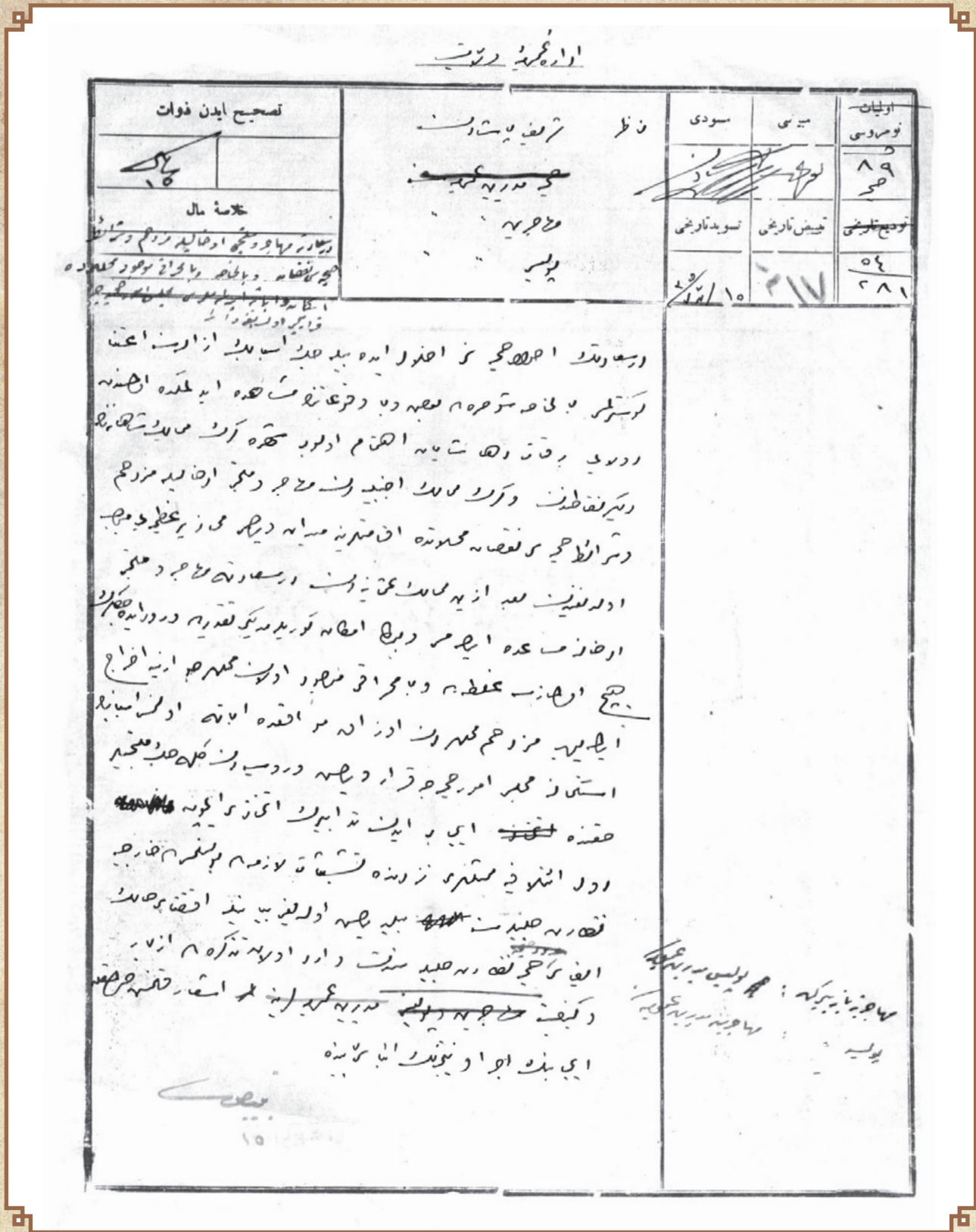
Huzûr-ı sâmi-i cenâb-ı Sadâret-penâhî'ye

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

9 Kânûn-ı Evvel sene [1]334 târîhli ve 340849/1127 numaralı tezkire-i sâmiye-i fahîmâneleri arıza-i cevâbiyesidir. Memleketlerine sevk edilmek üzere Dersaâdet'e perâkende ve müteferrik sûretde mahâll-i muhtelifeden gelmekte olan muhâcir ve mültecilerle Rum ve Ermeni âilelerin Pây-i Taht'da izdihâm ve tekâsüfû ve bu yüzden ilel-i sâriye zuhûrunu mûcib olacak sûretde mu'ayyen birkaç mahalde cem'iyile oralardan sür'atle ve icâbât-ı sıhhiyeye tevfiikan intizâm dâ'iresinde nakl ve sevkleri keyfiyeti daha evvelce nezâret-i âcizîce de düşünölmüş ve hatta Mültecî İ'âde Tâ'lîmât-nâmesi de ona göre tanzîm edilmiş ise de bunun kuvveden fi'ile çıkması Muhâcirîn İdâresi emrine müstakilen birkaç vapur verilerek sevkiyâtın bir program dâ'iresinde icrâsına mütevakıf bulunmuş ve vapur i'tâsı için Harbiye ve Bahriye Nezâret-i Celîlelerine sebk eden iş'ârât-ı mütevâliye ve mükerrere müsmir olamadığından sevkiyatın İstanbul'dan ara sıra hareket eden ba'zı vapurlarla kısım kısım icrâsına zarûret hâsıl olmakda bulunmuşdur. Bu şekil ve şerâ'it dâ'iresinde muhâcir ve mültecilerin bir mahall-i mahsûsda cem'an tathîrât-ı fenniye ve sıhhiyeleri îfâ olunarak vapurlara irkâbı mümkün olamayacağı bedîhî olmağla müteferrik sûretde gelen ve vapur elde edilmesine intizâren bi'l-mecbûriye Dersaâdet'deki muhâcirîn misâfirhâne, baraka ve çadırlarında ibâte ve i'âşe edilmekde bulunan muhâcir ve mültecilerle Rum, Ermeni âilelerin bir an evvel memleketlerine te'mîn-i sevkleri ve iş'âr-ı sâmi-i fahîmâneleri mücebince hem hâl-i hâzırdaki emrâz-ı sâriye mahâzîrinin ref' ve izâlesi hem de bunların soğuk ve yağmur gibi şedâ'id-i şitâ'iyenin tevliid eylediği sefâlet ve perîşânîden muhâfazaları her hâlde münhasıran bu nakliyâta mahsûs olmak üzere bir, iki vapurun tefrîk ve tahsîsi ilcâ-yı maslahatdan bulunmuş olmağla bir kere de taraf-ı sâmi-i Sadâret-penâhîlerinden icâb edenlere teblîğât-ı lâzime îfâ buyurulması menû-ı re'y-i sâmi-i efhâmîleridir. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 19 Reb'ı'u'l-evvel sene [1]337 ve fî 23 Kânûn-ı Evvel sene [1]334.

Dâhiliye Nâzırı nâmına
[imzâ]

İstanbul'daki muhacir ve mültecilerin sağlıksız şartlarda ve bilhassa veba olan yerlerde iskan edilmemeleri hususunda Meclis-i Sıhhiye'de alınan kararın gereğinin yapılmasına dair Muhacirin Müdüriyeti ve Polis Müdüriyeti'ne gönderilen yazı.

17 Kasım 1919

İdâre-i Umûmiye-i Vilâyât

Tevsîdi Târîhi: 15 Teşrîn-i Sâni sene [13]35

Tebyîz Târîhi: 17 minhü

Nâzır Şerif Paşa'dan

Muhâcirîn [Müdîriyet-i Umûmiyesi'ne]

Polis [Müdîriyet-i Umûmiyesi'ne]

Hulâsa-i Me'âl: Dersâdet'e muhâcir ve mültecî idhâliyle müzdahim ve şerâ'it-i sıhhiyesi noksan ve bi'l-hâssa vebâ mihrâkı mevcûd mahallerde iskân ve ibâte edilmemeleri Meclis-i Sıhhiye'de karâr-gîr olduğuna dâ'ir.

Dersâdet'in ahvâl-i sıhhiyesini ihlâl edebilecek esbâbın izâlesine i'tinâ gösterilmesi bi'l-hâssa şu sırada ba'zı vebâ vukû'âtının müşâhede edilmekde olmasından dolayı bir kat daha şâyân-ı ihtimâm olup şehre gerek Memâlik-i Şâhâne'nin diğer nukâtından ve gerek memâlik-i ecnebiyeden muhâcir ve mültecî idhâliyle müzdahim ve şerâ'it-i sıhhiyesi noksân mahallâtda ikâmetlerine meydân verilmesi mahâzîr-i azîmeyi mücib olduğundan ba'de ez-în Memâlik-i Osmâniye'den Dersâdet'e muhâcir ve mültecî idhâline müsâ'ade edilmemesi ve buna imkân görülemediği taktîrde vürûd edeceklerin hiç olmazsa Galata'da vebâ mihrâkı mevcûd olan mahaller civârına ihrâc edilmeyüp müzdahim mahallerden uzak mevâki'de ibâte olunması esbâbının istikmâline Meclis-i Umûr-ı Sıhhiye'ce karâr verilmiş ve Rusya'dan gelecek mültecîler hakkında icâb eden tedâbirin ittihâzı için Düvel-i İ'tilâfiye mümessilleri nezdinde teşebbüsât-ı lâzimedede bulunulması da Hâriciye Nezâret-i Celîlesi'ne bildirilmiş olduğu beyânıyla iktizâ-yı hâlin ifâsı Sıhhiye Nezâret-i Celîlesi'nden vârid olan tezkirede izbâr ve keyfiyet (Muhâcirîn'e yazılırken: Polis Müdîriyet-i Umûmiyesi'ne / Polis'e yazılırken: Muhâcirîn Müdîriyet-i Umûmiyesi'ne) iş'âr kılınmış olmağla icâbının icrâ ve netîcenin inbâsı bâbında.

Tebyîz.

15

Bâb-ı Âlî
Sıhhiye Nezâreti
Hudûd Sıhhiye Müdîriyet-i Umûmiyesi
Aded
881 Umûmî
43 Husûsî

Dâhiliye Nezâreti Vekalet-i Celîlesi Cânib-i Sâmîsi'ne

Melfûf: 1

Ma'rûz-ı çâkerleridir,

Bahr-i Siyâh'da kâ'in olup koleraya bulaşık olan limanlardan İstanbul'a ve Boğazlar hâricine mültecî ve muhâcir nakl olunmaması zımında beyne'l-müttefikîn Bahriye ve Hudûd Sıhhiye Komisyonu'nca geçen hafta beyne'l-müttefikîn Kuvâ-yı İşgâliye Kumandanlığı'na mürâca'at vukû' bulduğu hâlde o vakitten beri kuvâ'a muhâcir ve mültecîyi hâmilen üç vapur gelmiş ve bunların tedâbir-i lâzime-i sıhhiyeye tâbi' tutulduktan sonra hâmil oldukları eşhâsı İstanbul'a çıkarmaları Pây-ı Taht'ın ahvâl-i sıhhiyesini ihlâl edeceği cihetle kat'iiyen tecvîz olunamayacağına sâlifü'l-arz komisyondan müttefikân karâr verilmiş ve hatta mezkûr vapurlardan birinin Novorosisk'den getirdiği Rum eytâmını Patrikhâne'nin mürâca'atı hasebiyle komisyonca mahzûr görülmediği takdirde İstanbul'a çıkarmağa delâlet etmesi için İngiliz Fevkalâde Komiserliği'nden Komiserlik Müşâvir-i Sıhîsi Müşâvir Mösyö Hevison'a ta'lîmât verilmiş ise de mûmâ-ileyh Mösyö Hevison ile diğere İngiliz delegeleri dahi vaz'iyetin vahâmeti karşısında komisyonun mârru'l-beyân karârına iltihâk ile mest olduğu ve işbu komisyona riyâset eden Fransız Kuvâ-yı İşgâliyesi Sıhhiye Re'isi tarafından keyfiyet ber-mûceb-i karâr intâcî için düvel-i müttefika-i selâse mümessil-i siyâsiyelerine ve müttefik donanmaları amirallerine ve müttefikîn kuvâ-yı işgâliyesi kumandanlarına sûret-i mütercemesi merbûtan takdîm kılınan tezkire-i resmiyenin gönderildiği ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 20 Zilhicce sene 1340 ve fî 14 Ağustos sene 1338.

Sıhhiye Nâzır Vekîli
 [imzâ]

تاریخ تاریخی	تاریخ اولدینی دوائر	مجلس وكلا مذاكراته مخصوص ضبطنامه	ضبطنامه تاریخی	صحه نومروسى
۱۳۴۸	دوائر متعلقه		۱۰ ۱۰ ۱۰	۹۲۶
خلاصه مالی				
<p>یونانیلر تحت اشغالده بولجاغ محالده مختاری اداره اعلیٰ اولدی اوزریه بلا اختیار در سفارته کلمه مجبور اولسه اولده مأموریه عاقد معاشاتک صورت تویسی عقدیه بعضه افادات و معاش مادی مالیه نظریه و کالتده وارد اولده اعصاف ۴۴۸ تاریخی و ۴۴۴ نومروسی تذکره قریب اولدی .</p>				
قراری				
<p>۲۹ مارت ۴۴۸ تاریخی قرارنامه نیک ایتمی ماده سنک حوک فقره سنک توفیقاً مأموریه موی ایلده مأذونه عدید کشیمیه تم معاشه و نصف تقصیات فوق العاده اعصافی مناسب کورده کیندن جواباً و کالت متابعیه اعصافی و دوائر متعلقه ایله دیوانه محاسبات ریاضیه معلومات ویرلی تذکره قریب</p> <p>صفا حسن نوری حوچال</p>				

Yunanlıların işgali altında bulunan yerlerden İstanbul'a gelmek mecburiyetinde kalan memurların izinli sayılarak, kendilerine tam maaş ve yarım fevkalade tahsisat verilmesine dair Meclis-i Vükelâ kararı.

5 Eylül 1922

Vürûdu:
1314.
Fî 4 Eylül sene [13]38

Meclis-i Vükelâ

Müzâkerâtına Mahsûs Zabıtnâme

Sıra Numarası: 326
Zabıtnâme Târîhi: 10 Muharrem sene 1341 / 3 Eylül sene 1338
Tebliğ Olunduğu Devâ'ir: Devâ'ir-i müte'allikaya
Tebliğ Târîhi: 5 Eylül sene [1]334

Hulâsa-i Me'âli

Yunanîlerin taht-ı işgâlinde bulunan mahallerde muhtâriyet-i idâre i'lân olunması üzerine bilâ-ihytiyâr Dersaâdet'e gelmeğe mecbûr olmuş olan me'mûrîne âid ma'âşâtın sûret-i tesviyesi hakkında ba'zı ifâdât ve mütâla'âtı hâvî Mâliye Nezâreti Vekâleti'nden vârid olan Ağustos sene [1]338 târîhli ve 1233/81 numaralı tezkire kırâ'at olundu.

Karârı

29 Mart sene [1]338 târîhli karârnamenin ikinci maddesinin son fıkrasına tevfiқан me'mûrîn-i mûmâ i-ileyhimin me'zûn addiyle kendilerine tam ma'âş ve nısf tahsîsât-ı fevka'l-âde i'tâsı münâsib görüldüğünün cevâben vekâlet-i müşârun-ileyhâya iş'ârı ve devâ'ir-i müte'allika ile Dîvân-ı Muhâsebât Riyâseti'ne ma'lûmât verilmesi tezekkür kılındı.

[imzâlar]

Muhacir kabileleri

Resimli Kitap, Kasım-Aralık 1912, C. 8, s. 764

Sefalet içinde muhacirler

Resimli Kitap, Ekim-Kasım 1912, C. 8, s. 657

Bulgar zulmünden kaçan muhacirler
Resimli Kitap, Ekim-Kasım 1912, C. 8, s. 655

Sirkeci İstasyonuna ulaşan muhacirler
Servet-i Fünun, 14 Kasım 1912, sa. 1119, sayfa: 13

DİZİN

A

- Abdullah Ağa, 183, 388; - Câmî'i, 183; - (Ketenciler Kethüdâsı), 81
- Abdullah Efendi (Beşiktaşlı Hâfız), 166
- Abdullah kızı Hatice, bkz. Hatice (Abdullah kızı)
- Abdurrahman Efendi Câmî'i (Kâdıasker), 185
- Abdüllatif Hüsni Efendi, 256, 257
- Abdülmeccid Efendi (Şehzade), 194, 195
- Abide Hanım, 81
- Acıçeşme, 166; - Câmî'-i Şerîfi, 166; - Sokağı, 365
- Adalar, 141, 332
- Adapazarı, 136, 141
- Âdil, 193, 197; - Bey, 223
- Adliye Nezareti, 268
- Adliye ve Mezâhib Nezâret-i Celîlesi, 233
- Afrika, 137
- Agop, 166
- Ağa Yokuşu, 179
- Ahmed Bey, 341
- Ahmed bin Yusuf, 397
- Ahmed Çelebi Mahallesi (Defterdar), 352
- Ahmed Efendi, 166; - (Kastamonulu), 327
- Ahmed es-Sırrî (Kazakçı kölesi Küçük), 81
- Ahmed (Fındıklılı), 166
- Ahmed Fuad Paşa, 123
- Ahmed Hân (Sultan), 179
- Ahmed ibn-i Yusuf (Niğbolulu), 399
- Ahmediye [Câmî'i], 183
- Ahmed (Koltukçu Süleymaniyeli), 166
- Ahmed Paşa Câmî'i (Gâzî), 183
- Ahmed Paşa (Vezîr), 345
- Ahmed Re'îs (Niğbolulu), 399
- Ahmed (Sultan), 179, 183, 185
- Ahyolu, 414, 415
- Akbıyık [Câmî'-i Şerîfi], 179
- Akçaşar, 34
- Akif Efendi (Samakolu), 327
- Akhisar, 136, 141
- Akka, 410, 411
- Aksaray, 181, 185, 217; - Karakolhanesi, 320
- Aleksandri, 406, 407
- Ali Ağa (Hacı), 352
- Ali (Arabacı), 166
- Ali Beşe Re'îs (Küçük), 399
- Ali Bey (Topal), 353
- Ali Cevad, 131
- Ali Efendi, 5, - (Hacı), 95; - (Hâfız), 63
- Ali el-Fenârî Mahallesi (Molla), 353
- Ali Paşa Câmî'i (Hekimoğlu), 185
- Ali Paşa Camii Vakfı (Atik), 2, 3
- Ali Paşa (Gâzî), 142, 143
- Ali Paşa Kütübhanesi (Şehîd), 185
- Ali Reis, 354
- Ali Rıza Efendi, 166
- Alibey karyesi, 352
- Altımermer, 157
- Altıncı Dâ'ire-i Belediye, 354
- Amasya (Amâsiyye), 384, 385, 433
- Âmedî-i Dîvân-ı Hümâyûn, 127, 143
- Anadolu, 73, 137, 208, 209, 368, 375, 411, 428, 429
- Anadoluhisarı, 212, 213, 332
- Anastaş (Destgâhdâr), 373
- Andon (Limoncu), 327
- Anbarlı, 137, 138, 139
- Ankara, 209, 421
- Antilob Balozu Servitoru Françesko, bkz. Françesko (Antilob Balozu Servitoru)
- Apostolaki, 123
- Arabacı Ocağı, 285
- Arabacı Ali, bkz. Ali (Arabacı)
- Arabistan, 73
- Arayisdaki Azeryan Efendi, 125
- Arif Ağa, 352
- Arnavud Belgradı, 8, 9
- Arnavudköyü, 185

Arslan Paşa, 72, 73; – Vakfı, 72, 73
Artin, 153, 352, 353; – Karamanyanoğlu, 153
Asâkir-i Muntazama Kışlası, 95
Asâkir-i Şâhâne, 113, 166, 245, 325, 421
Âsitâne, 7, 9, 11, 17, 19, 205, 209, 388, 392, 403, 405, 409, 411, 413, 415, 425; – Aliyye, 7, 9, 11, 15, 17, 19, 287, 401, 403; – Sa'âdet, 9, 11, 13, 15, 295, 403
Aslan İskeleyi, 49
Astarçılar Hanı, 29
Asya, 137
Aştayn (Tüccar), 153
Atıf Efendi-zâde Ömer Efendi, bkz. Ömer Efendi (Atıf Efendi-zâde)
Atık Ali Paşa Camii Vakfı, bkz. Ali Paşa Camii Vakfı (Atık)
Atık Taşkışla-i Hümayûnu, 146
Atık Vâlide Câmî'i, 181
Atık Vâlide Sultan İmâreti, 181
Atina, 134, 136, 140, 456, 457; – Mukavelenamesi, 456, 457; – Rasadhânesi, 134, 136, 140
Atkens, 234, 235, 237; – Kumpanyası, 234, 237
Atmeydanı, 157
Atpazarı, 86, 88, 179
Atrapoli, 392, 395
Avlonya, 73
Avratpazarı, 97
Avrupa, 129, 137, 149, 237, 302, 312
Ayasofya, 157, 179, 183; – -i Kebîr Câmî'i, 181
Ayastefanos, 137, 139
Ayazma Câmî'-i Şerîfi, 353
Ayazma Sokağı, 352
Aydın Kethüdâ Mahallesi, 353
Ayraç Malpendo (Mösyö), 149
Ayrova, 17
Ayşe Hanım, 81, 353
Ayvansaray, 48, 49, 54, 55, 241
Azapkapusu, 179
Azîziye Karakolhâne-i Hümayûnu, 146

B

Babadağı, 395
Bâb-ı Âlî, 100, 127, 143, 149, 221, 289, 328, 329, 330, 331, 360, 361, 421, 437
Bâbüssaâde, 78; – Ağası, 79
Bâbü's-sa'âdeti'l-aliyye, 79
Bağçe, 183
Bağçekapusu, 159, 179, 185
Bağçeköy Karakolhânesi, 147
Bağçevan Yani, bkz. Yani (Bağçevan)
Bağdadî, 29
Bahçeköyü, 237
Bahr-i Siyah, 141, 405, 463; – Boğazı, 443
Bakteriyolojihâne-i Osmânî, 272, 273
Bâlâ Dergâh-ı Şerîfi, 179
Balat, 241, 353; – Caddesi, 353
Balıkhâne, 353
Balıklı, 154
Baltalimanı, 354
Balya Ma'deni Şirketi İdâresi, 125
Bandırma, 137, 141, 149, 411, 435
Bank-ı Osmânî, 129, 255
Bartın, 46
Baruthâne, 13, 285
Batum, 433
Bâyezid, 83, 147, 181, 185; – (Sultan), 83, 157; – Câmî'i, 179, 181; – Câmî'-i Şerîfi (Sultan), 83; – Meydanı, 313
Baytar Rüşdiye-i Askeriyesi, 147
Bekir Efendi, 354
Belgrad, 183, 237, 241, 373, 392, 395; – Kal'ası, 395
Beşiktaş, 212, 213, 250, 253, 439
Beşiktaşlı Hâfız Abdullah Efendi, bkz. Abdullah Efendi (Beşiktaşlı Hâfız)
Beykoz, 141, 185; – Debbağhâne-i Âmiresi, 147
Beylerbeyi, 147, 223, 354; – Câmî'-i Şerîfi, 179, 183; – Hastahânesi, 147, 223
Beyoğlu, 21, 141, 149, 233, 243, 250, 253, 270, 271, 332, 335, 336, 369, 439; – Kışla-i Hümayûnu, 146

Bez Fabrika-i Hümâyûnu, 146
 Bice (Doktor), 254, 255
 Bilâd-ı Selâse, 228, 242, 243, 315, 317, 413, 418, 419
 Biladü'ş-Şâm, 403
 Bilecik, 137, 141
 Binbirdirek Mahzen-i Kebîri, 313
 Bingazi, 172, 173
 Birgi, 405
 Birinci Kostantin, bkz. Kostantin (Birinci)
 Birmingem, 137, 140
 Bogos, 140
 Boğaziçi, 50, 51, 212, 213, 316, 336, 368, 369, 370
 Boğdan, 406, 407
 Bolu, 209, 384, 385
 Bosna, 433, 435
 Bostancıbaşı Ağa, 291
 Bostaniyân-ı Hâssa Ocağı, 61
 Boyacı Kapusu, 320
 Bozburun, 141
 Bozdoğan Kemeri, 157
 Börekçi Tahsin Ağa, bkz. Tahsin Ağa (Börekçi)
 Bulgaristan, 189, 433, 435, 442, 443
 Bulgariya, 442, 443
 Burgaz Adası, 138
 Bursa, 73, 141, 209, 408, 409, 433, 435
 Bükreş, 137, 140
 Büyükada, 137, 138, 139; – Câmî'-i Şerîfi, 179
 Büyükçekmece, 62, 141
 Büyükdere, 141

C

Ca'fer Subaşı [Câmî'i], 185
 Câmî'-i Ebu'l-feth, 24
 Câmî'-i Küçük, 3
 Câmî-i Şerîf-i Vakf-ı merhûm Gâzi Ali Paşa-yı Atîk, bkz. Ali Paşa Camii Vakfı (Atik)
 Canhud Ömer Bey, 327

Canik, 384, 385
 Cebebaşı Ağa, 291
 Cebele, 73
 Cedîd Vâlide Muvakkithânesi, 179
 Cedîd Vâlide Sultan Câmî'-i Şerîfi, 179
 Cellâd Çeşmesi, 320
 Cem'iyet-i Mûseviye, 441
 Cemil, 195, 261
 Cerrahpaşa, 181
 Cevad, 109, 127, 143
 Cibali, 353
 Cibre, 397
 Giovanni Agamenneno, 163
 Cuma Mahallesi, 378, 379

Ç

Çağlayan Deresi, 352
 Çakır Ağa Câmî'i, 185
 Çamlıca, 316
 Çandarlı, 405
 Çardak, 395
 Çarşamba Karakolu, 320
 Çarşamba Pazarı, 89
 Çârşû-yı Kebîr, 119, 137, 154, 157, 159, 166, 169, 171, 191, 294, 297, 359, 368
 Çatalca, 136, 141, 142, 143
 Çekirdekçi Nesim, bkz. Nesim (Çekirdekçi)
 Çekmece Gölü, 245
 Çekmece-i Kebîr, 63, 64
 Çekmece-i Sagır, 21
 Çelebi Sokağı, 353
 Çengel karyesi, 354
 Çengelköyü, 181
 Çeşme Meydanı, 183
 Çırçır Caddesi, 353
 Çiftehavuzlar, 183
 Çifteler Hârâ-yı Hümâyûnu, 437

Çinili, 185, 320, 354; – Hamam Caddesi, 320; – Vâlîde Sultan Câmî'i, 185

Çorlu, 136, 141

Çörekçi Kapusu, 320

Çukurbostan, 157

Çukurçeşme, 166, 379

D

Dâ'ire-i Adliye, 109

Dâ'ire-i Emânet, 105, 359

Dâ'ire-i Sadâret, 127, 143

Dağıstan, 433, 435

Dâhiliye Mektûbî Kalemi, 100

Dahiliye Nezareti, 190, 247, 260, 266, 268, 270, 272, 315, 326, 363, 378, 381, 421, 437, 447, 458, 462

Dâire-i Askeriye, 146, 147; – Matba'ası, 147

Dâire-i Seraskeri, 146

d'Aranco, 165

Darbhâne-i Âmire, 5, 69

Darıca, 7

Dârü'l-aceze, 163

Dârü'l-hilâfeti'l-Aliyye, 401

Dârüssaâde Ağası [Câmî'i], 185

Dârüşşafaka, 150, 151, 166

Dârüş-şifâ, 77, 83, 86, 88, 89

David, 217

Daviso (Mösyö), 140

Davud Paşa Câmî'i, 2, 32, 34, 42, 43, 179

Dâvud Paşa (Gâzî), 3, 79

Davud Paşa Cami-i Şerifi (Gâzî), 78

Davudağa Mahallesi, 365

Davudpaşa Kışla-i Hümayûnu, 146

Dâye Hâtun, 117

Dâye Kadın, 117

Debbâğ Hâcîpîrî Mahallesi, bkz. Hâcîpîrî Mahallesi (Debbâğ)

Debbâğ Hâcîpîrî Mescid-i Şerifi, bkz. Hâcîpîrî Mescid-i Şerifi (Debbâğ)

Defterdar Ahmed Çelebi Mahallesi, bkz. Ahmed Çelebi Mahallesi (Defterdar)

Defterhâne-i Amîre, 73

Demirhâne Caddesi, 354

Demirtaş, 141

Denizabdal, 353

Deraliyye, 7, 31, 61, 403, 407

Dergâh-ı Âlî, 25, 283, 395

Dersaadet, 13, 21, 31, 53, 61, 123, 125, 131, 134, 136, 137, 139, 149, 153, 154, 157, 159, 161, 165, 175, 189, 193, 207, 211, 212, 213, 217, 228, 235, 237, 243, 245, 247, 248, 249, 255, 285, 289, 301, 302, 305, 308, 312, 313, 314, 315, 317, 318, 319, 320, 323, 329, 370, 392, 401, 409, 411, 413, 417, 421, 425, 426, 429, 431, 437, 439, 441, 443, 446, 459, 461, 465; – İstînâf Müdde'î-i Umûmîliği, 269; – Jandarma Alay Kumandanlığı, 379; – Rasadhânesi, 134, 136; – Su Şirketi, 341

Destgâhdâr Anastaş, bkz. Anastaş (Destgâhdâr)

Devlet-i Aliyye, 27, 285, 441; – i Osmâniye, 257

Devton, 139

Dikilitaş, 2, 3, 97; – Câmî'-i Kebîr, 3

Dimitri, 373; – (Sakızlı), 354

Divani Ali Çelebi Câmî'i, 181

Divanyolu, 183

Diyarbakır, 420, 421

Doktor Bice, bkz. Bice (Doktor)

Doktor Mösyö Peşek, bkz. Peşek (Doktor Mösyö)

Doktor Şantemsi, bkz. Şantemsi (Doktor)

Dolapderesi İdâresi, 354

Dolmabahçe Camii, 110, 111, 179

Duhan Gümrüğü, 72, 73

Düzce, 435

E

Ebniye Kânûnu, 313, 319, 320, 322, 323

Ebniye-i Hâssa, 95

Ebru Efendi, 314

Ebûbekir Râtib, 405

Ebu'l-feth Sultân Mehmed Hân, bkz. Mehmed Hân (Ebu'l-feth Sultân)

- Ebussuud Efendi, 183, 202
 Ebü'l-Ferrâc, 159
 Eczâ Anbar-ı Âmiresi, 217
 Eczahane-i Amire, 216
 Edhem Bey, 325
 Edhem Efendi (Kasab), 166
 Edhem Reis, 346
 Edirne, 194, 195, 305, 421, 426, 428, 429
 Edirnekapı, 2; -sı, 3, 157, 166, 320, 353; -
 Caddesi, 166; - Câmî'-i Şerîfi, 166
 İbrahim (Eğinli), 325
 Eginitis, 134, 136
 Eğriboz, 386, 387
 Eğrikapu, 159, 185
 Elbise Anbarı, 146
 el-Hâc Ali Paşa, bkz. Ali Paşa (el-Hâc)
 el-Hâc Hasan, bkz. Hasan (el-Hâc)
 el-Hâc Mehmed, bkz. Mehmed (el-Hâc)
 el-Hâc Mehmed Ağa, bkz. Mehmed Ağa (el-Hâc)
 el-Hâc Mehmed Efendi, bkz. Mehmed Efendi
 (el-Hâc)
 Emetullah Hanım, 81
 Emile Lacoine, 134, 136, 139, 165
 Emine Hanım, 81: - ibneti İbrahim Ağa, 81; -
 ibneti Sipahi Ahmed Efendi, 81
 Emîn-i Şehr es-Seyyid el-Hâc İbrahim Efendi,
 bkz. İbrahim Efendi (Emîn-i Şehr es-Seyyid el-
 Hâc)
 Emîr Buharî Dergâhı, 185
 Emniyet Sandığı, 313
 Emniyet-i Umumiye Müdürlüğü, 372
 Encümen-i Mahsûs-ı Vükelâ, 301
 Enderun, 22, 24; - Hazinesi, 22; - -1 Enderûn-ı
 Hümâyûn, 24, 27, 46; - -1 Hümâyûn Hazînesi, 24,
 27; - -1 Erbaa, 305
 Erdek, 141, 149
 Ereğli, 141, 345
 Erkân-ı Harbiye Matba'ası, 147
 Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Dâ'iresi, 245
 Erzurumlu Ohannes, bkz. Ohannes (Erzurumlu)
 Esad, 314
 Esekapusu, 3, 75; - Câmî'-i Şerîfi, 3
 Eski Saray, 18, 44
 Ahmed Ağa (Eskici), 353
 Eskiye Caddesi, 352
 es-Seyyid Halil Efendi, bkz. Halil Efendi(es-
 Seyyid)
 es-Seyyid Mehmed Ağa, bkz. Mehmed Ağa
 (Eskici)
 es-Seyyid Mehmed Esad, bkz. Mehmed Esad
 (Eskici)
 es-Seyyid Mustafa Ağa, bkz. Mustafa Ağa
 (Eskici)
 Estern Kumpanyası, 138
 Eşref Efendi, 325
 Etmekçi Tanaş, bkz. Tanaş (Etmekçi)
 Etmeydanı, 353
 Etyemez, 320, 373
 Evhaddin Dergâhı (Hacı), 185
 Evkaf Nezareti, 110, 416, 418
 Evkâf-ı Hümâyûn, 111, 143, 187, 353, 363, 377,
 417, 419; - Masârifât İdâresi, 187; - Nezâret-i
 Celîlesi, 143, 377,
 Eyüp, 181, 185, 212, 213, 320
 Eyüpsultan, 365
- F**
- Fâik Beyefendi, 418, 419
 Fatih, 30, 52, 60, 62, 68, 70, 82, 83, 84, 147, 166,
 185, 320, 332, 353; - Camii, 30, 52, 60, 68, 70, 82,
 166, 320; - Karakolu, 147; - Mektebi, 185; -
 Rüşdiye-i Askeriyesi, 147, 166;
 Fatih Sultan Mehmed Han, bkz. Mehmed Hân
 (Ebu'l-feth Sultân)
 Fatma Hanım ibneti Hüseyin Efendi, 81
 Fatma Hâtun Câmî'i, 179
 Fatma zevce-i Esirci Küçük Ahmed, 81
 Fazlıpaşa Yokuşu, 133
 Fener, 353
 Ferhad Paşa, 142, 143

Fes ve Çuha Fabrika-i Hümâyûnu, 146
Feyzullah Efendi Câmî'i, 181
Fındıklı, 181
Selîme Hâtun Câmii, 185
Fındıklılı Ahmed, bkz. Ahmed (Fındıklılı)
Filibe, 426
Filyos, 34, 46
Firuz Ağa Câmî'i, 183
Françesko (Antilob Balozu Servitoru), 166
Fransa, 139, 153
Fransız Kuvâ-yı İşgâliyesi, 463
Frengistan, 403

G

Galata, 21, 125, 139, 166, 183, 233, 237, 248, 249, 250, 253, 335, 336, 354, 368, 461
Gâlib, 111
Galib Bey, 315, 316
Gâzî Ahmed Paşa Câmî'i, bkz. Ahmed Paşa Câmî'i (Gâzî)
Gâzî Ali Paşa, bkz. Ali Paşa (Gâzî)
Gâzi Dâvud Paşa, bkz. Dâvud Paşa (Gâzî)
Gazi Davud Paşa Cami-i Şerifi, bkz. Davud Paşa Cami-i Şerifi (Gâzî)
Gazzîzâde, 256, 257
Gebze, 60
Gedikpaşa, 132, 133, 181; – Câmî'-i Şerîfi, 166
Gekbuze, 53, 61
Gelibolu, 8, 9, 10, 11, 149, 433
Gemlik, 16, 17
George Naylor, 214, 215
Geyve, 141
Girid, 137
Giridli İbrahim Rahmi, bkz. İbrahim Rahmi (Giridli)
Göksu, 348, 349, 374, 375
Gölpazarı, 141
Görice, 8, 9, 14, 15

Gurebâ Hastahânesi, 181
Gurebâ-yı Müslimîn Hastahânesi, 179, 261
Gülsüm Hâtun, 353
Gümrük Emîni Ağa, 21, 401
Gümüşsuyu Kışla-i Hümâyûnu, 146
Gümüşsuyu Mahallesi, 353
Güngörmez Câmî'-i Şerifi, 166
Gürânî (Molla), 183, 185

H

Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn, 29
Hacı Ali Ağa, bkz. Ali Ağa (Hacı)
Hacı Ali Efendi, bkz. Ali Efendi (Hacı)
Hacı Evhaddin Dergâhı, bkz. Evhaddin Dergâhı (Hacı)
Hacı Hüseyin Efendi, bkz. Hüseyin Efendi (Hacı)
Hacı Kâmil Efendi, bkz. Kâmil Efendi (Hacı)
Hacı Rıza Efendi, bkz. Rıza Efendi (Hacı)
Hacı Süleyman Efendi, bkz. Süleyman Efendi (Hacı)
Hacı Şükrü Efendi, bkz. Süleyman Efendi (Hacı)
Hacı Vahdeddin Mahallesi, 373
Hâcîpîrî Mahallesi (Debbâğ), 57
Hâcîpîrî Mescid-i Şerîfi (Debbâğ), 57
Hacıpiri Mescidi, 56
Haçar, 353
Hadice bint-i Abdullah, 365
Hadice Sultan, 55; – Türbesi, 185
Hâfız Ali Efendi, bkz. Ali Efendi (Hâfız)
Hâfız İbrahim Halife, bkz. İbrahim Halife (Hâfız)
Hâfız Mustafa Ağa, bkz. Mustafa Ağa (Hâfız)
Hâfız Paşa Câmî'-i Şerîfi, 166
Hahambaşı Kā'immakāmlığı, 441
Hakkı, 107, 312; – Efendi (Saraç), 353
Halıcılar, 353; – Köşkü, 353
Haliç, 233
Hâlid Câmî'i (Hazret-i), 185
Halil Efendi, 29, 166; – Efendi (es-Seyyid), 29; –

- (Niğbolulu), 397
- Hamdullah Bey Efendi, 71
- Hamdullah Paşa Câmî'-i Şerîfi, 181
- Hamidiye, 181, 183, 185, 253, 352; – Kütübhânesi, 185
- Haraccı Muhyiddin Mahallesi, 353
- Hârâ-yı Hümâyûn Nezâreti, 437
- Harbiye Nezâret-i Celîlesi, 331, 341
- Harem İskelesi, 325
- Haremeyn Muhâsebesi, 71
- Haremeyn-i Şerîfeyn Muhâsebesi, 71, 73
- Hariciye Nezareti, 131, 440, 457, 461
- Harîrî es-Seyyid Muhammed Efendi, bkz. Muhammed Efendi (Harîrî es-Seyyid)
- Harputlu Hamal Hasan, bkz. Hasan (Harputlu Hamal)
- Hasan Ağa Çeşmesi, 183
- Hasan bin Ömer Hulusi, 253
- Hasan (el-Hâc), 21, 53
- Hasan (Harputlu Hamal), 326, 327
- Hasan (Tirebolulu), 326, 327
- Haseki Mustafa Ağa, bkz. Mustafa Ağa (Haseki)
- Haseki Sultan, 76, 77; – 76
- Hasib Efendi, 325
- Hasköy, 241, 370
- Hassa Ordu-yı Hümâyûnu, 245
- Hâşim Ali Bey, 24
- Hatice (Abdullah kızı), 364
- Hatice Sultan, 54
- Hatice Şerife, 48
- Haydarhâne Mahallesi, 353
- Haydarpaşa, 147, 223, 325, 337, 338; – Hastahânesi, 147, 223
- Hayri Efendi, 353
- Hazînedâr Usta Mektebi, 179
- Hazîne-i Enderûn-ı Hümâyûn, 27, 69
- Hazîne-i Hâssa Nezâret-i Celîlesi, 305
- Hazîne-i Hümâyûn, 47
- Hazret-i Hâlid Câmî'i, bkz. Hâlid Câmî'i
- (Hazret-i)
- Heci Serkiz, bkz. Serkiz (Heci)
- Heci Yuvan, bkz. Yuvan (Heci)
- Hekimoğlu Ali Paşa Câmî'i, bkz. Ali Paşa Câmî'i (Hekimoğlu)
- Hendek, 141
- Herbert Tere Danfer, 149
- Hevison (Mösyö), 463
- Heybeli Adası, 138, 140
- Hırka-i Şerîf Câmî'-i Şerîfi, 179
- Hırka-i Şerîf Karakolhânesi, 146
- Hırsova, 395
- Hidâyet Câmî'-i Şerîfi, 181
- Hindistan, 254, 255
- Hoca Şükrü Efendi, bkz. Şükrü Efendi (Hoca)
- Horasan, 5, 29, 43, 51, 294; – taşı, 5
- Horasâni, 29
- Horhor, 318; – Caddesi, 320
- Humbarahâne Hastahânesi, 146
- Hurşid Efendi, 354
- Hüdâvendigâr, 305, 429
- Hüseyin, 5, 81, 150, 166, 325, 379, 399; – Efendi, 325; – (Hacı), 150; – (Kahveci), 352
- Hüsni Efendi, 354
- I**
- Irgadpazarı, 181, 185
- Istranca, 141
- İ**
- İ'âne Sandığı, 101
- İ'âne-i Musâbîn Komisyon-ı Âlîsi, 123, 125, 129, 153, 173
- İ'âne-i Musâbîn Komisyonu-ı Âlîsi, 129
- İane Komisyonu, 104, 194
- İâne-i Musâbin Komisyonu, 124, 126, 152
- İbrahim Ağa, 55, 353

- İbrahim Bey, 195
İbrahim bin Ahmed (Niğbolulu), 397
İbrahim Çavuş, 179, 387; – Türbesi, 179
İbrahim Edhem, 81
İbrahim Efendi, 24, 81; – (Emîn-i Şehr es-Seyyid el-Hâc), 24
İbrahim Hakkı (Miralay), 443
İbrahim Halife (Hâfız), 29
İbrahim oğlu İsmail Halife, bkz. İsmail Halife (İbrahim oğlu)
İbrahim Paşa Câmi'-i Şerîfi, 2, 3, 74, 75
İbrahim Rahmi (Giridli), 326, 327
İbrahim Sârim, 31
İbrahim (Seyyid), 47
İbrahim (Veli oğlu), 166
İbrail, 395
İdris Mahallesi, 354
İhtisâb Ağası, 292, 295
İmralı Adası, 141
İnecik, 141
İncirli, 141
İnebolu, 34, 46
İnegöl, 141
İngiliz Fevkalâde Komiserliği, 463
İngiltere, 137
İrmiye, 386, 387
İsakçı, 392, 395, 397, 399; – Anbar Emîni, 395; – İskelesi, 395
İskender Paşa Câmi'i, 181
İslâmbey Deresi, 352
İslambey Mahallesi, 353
İslambol, 3, 9; – Kal'ası, 17
İsmail Cevâd bin Şâkir, 163
İsmail Efendi (Kunduracı), 378, 379
İsmail Halife ibn-i İbrahim, 71
İsmail Halife (İbrahim oğlu), 70
İsmail (Kuruçaylı Hamal), 166
İstanbul, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 27, 31, 34, 42, 43, 52, 54, 55, 57, 60, 61, 70, 71, 73, 75, 76, 77, 79, 80, 81, 96, 97, 102, 122, 124, 130, 134, 137, 141, 148, 152, 154, 157, 159, 160, 162, 165, 166, 168, 170, 172, 178, 188, 190, 194, 195, 198, 199, 204, 205, 206, 207, 212, 216, 223, 234, 237, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 254, 261, 264, 266, 267, 268, 269, 270, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 286, 288, 289, 290, 291, 292, 294, 296, 297, 300, 304, 310, 312, 316, 319, 322, 327, 333, 344, 345, 350, 356, 358, 359, 364, 366, 372, 378, 379, 384, 385, 387, 388, 392, 396, 397, 400, 401, 402, 404, 406, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 416, 418, 419, 420, 424, 426, 430, 432, 436, 439, 440, 442, 456, 458, 459, 460, 462, 463, 464; – Ağası, 401; – Kalesi, 16; – Mahkemesi, 81; – Mu'âhedesi, 457; – Polis Müdürlüğü, 372
İstavraki Heci A., 161
İstavroz, 147, 183; – Câmi'-i Şerîfi, 354; – Karakolhânesi, 147
İsterati (Tüfenkçi), 352
İstife, 386, 387
İsviçre, 153
İtalya, 162, 165
İvaz Efendi Câmi'i, 185
İvraca, 392, 395, 397
İzdin, 386, 387
İzmid, 136, 139, 141, 421, 435; – Körfezi, 140
İzmir, 159, 209, 257, 411; – Limanı, 411
İzmit, 344
İzник, 16, 17, 141, 209
İzникmid, 29, 34, 46, 86, 209, 282, 283, 345
İzzeddin Bey, 314
İzzet Paşa, 363
J
Jandarma ve Tekâ'üd Sandığı Dâiresi, 146
Jasmund, 241
K
Kâdiasker Abdurrahman Efendi Câmi'i, bkz. Abdurrahman Efendi Câmi'i (Kâdiasker)
Kadıköy, 179, 216, 316, 332, 338
Kadırga, 132, 133, 146, 166, 352; – Karakolhânesi, 146; Meydanı, 132, 133
Kağıdhâne (Kağıthane), 250, 348, 253, 349, 352

- Kahveci Hüseyin, bkz. Hüseyin (Kahveci)
- Kale-i Sultâniye, 138
- Kalenderhâne Câmi'i, 181
- Kâmil Ahmed Paşa, 29
- Kâmil Efendi (Hacı), 314
- Kanlıca, 181
- Kapalıçarşı, 26, 118, 170, 190
- Kapan-ı Dakîk, 320
- Kaptan Paşa, 346
- Kapucu Salih Ağa, bkz. Salih Ağa (Kapucu)
- Kapudan Paşa Câmi'i, 183
- Karabet Hararyan, 153
- Karadeniz, 245, 404, 462
- Karagümrük, 2, 3
- Karakol Sokağı, 376, 377
- Karaköy, 137
- Karaman-ı Kebîr Caddesi, 353
- Karamürsel, 18, 19, 52, 53, 60, 61, 141, 433; – İskelesi, 61
- Karasu, 395
- Karesi, 305, 429
- Kârhâne, 284
- Kartal, 138, 141, 345
- Kasab Edhem Efendi, bkz. Edhem Efendi (Kasab)
- Kasım Ağa Çeşmesi, 3, 75
- Kasımpaşa, 147, 233
- Kastamonu, 384, 385
- Kastamonulu Ahmed Efendi, bkz. Ahmed Efendi (Kastamonulu)
- Katırlı, 136, 137, 138, 139
- Kayıkçı Salih, bkz. Salih (Kayıkçı)
- Kayseri (Kayseriyye), 8, 9, 209; – Sancağı, 9
- Kazakçı kölesi Küçük Ahmed es-Sırrî, bkz. Ahmed es-Sırrî (Kazakçı kölesi Küçük)
- Kazlıçeşme, 354
- Keçeci Pîri Câmi'i, 185
- Keçi Hatun, 181
- Kemahlı Osman, bkz. Osman (Kemahlı)
- Kemal Paşa, 179, 181; – Câmi'-i Şerîfi, 179
- Kemankeş Kara Mustafa Paşa Mahallesi, bkz. Mustafa Paşa Mahallesi (Kemankeş Kara)
- Kemankeş Kara Mustafa Paşa Medresesi, bkz. Mustafa Paşa Medresesi (Kemankeş Kara)
- Kemberburgaz Karakolhânesi, 147
- Keşan, 433
- Ketenciler Kethüdâsı Abdullah Ağa, bkz. Abdullah Ağa (Ketenciler Kethüdâsı)
- Kınalı, 137, 138; – Adası, 138
- Kırım, 436, 437
- Kırkçeşme suyolları, 183
- Kışlak-ı Bostaniyân, 24
- Kızılmescid Mahallesi, 352
- Kilise Câmi'i, 183; – Şerîfi Sokağı, 353
- Kirazlı Mescid, 183; 185
- Kitabhâne-i Hümayûn, 392, 395
- Koca Mustafa Paşa [Câmi'-i Şerîfi], 181
- Koca Mustafa Paşa Dergâh, 181
- Kocamustafapaşa Rüşdiye-i Askeriyesi, 147
- Koço, 352, 354
- Kolancılar Caddesi, 191
- Koltukçu Süleymaniyeli Ahmed, bkz. Ahmed (Koltukçu Süleymaniyeli)
- Komiserlik Müşâvir-i Sıhhîsi, 463
- Konya, 137, 153, 209, 420, 421
- Korfa Subaşı, 415
- Koru, 138
- Kostantin (Birinci), 154
- Kostantin Efendi, 315
- Kostantiniyye, 5, 388, 407
- Köstence, 435
- Kuleli, 147
- Coumbary, 134, 136, 165
- Kumkapı, 132, 133
- Kunduracı İsmail Efendi, bkz. İsmail Efendi (Kunduracı)
- Kurşunlu Câmi'-i Şerîfi, 353
- Kuruçaylı Hamal İsmail, bkz. İsmail (Kuruçaylı)

- Hamal)
Kurukavak, 352
Kuşadası, 405
Kuzguncuk, 354
Küçük Ali Beşe Re'îs, bkz. Ali Beşe Re'îs (Küçük)
Küçük Ayasofya Câmî', 185
Küçük Evkâf Muhâsebesi, 73
Küçük Hâfız-zâde Mehmed Salih, bkz. Mehmed Salih (Küçük Hâfız-zâde)
Küçük Mustafa Paşa, 181, 352
Küçükçekmece, 20, 21, 141
Kürkçü Çeşmesi, 353
Kütahya, 435
Kütübhâne-i Bostaniyân, 24
- L**
- Lâleli Vakf-ı Şerîfi, 294
Langa, 320, 352; – Caddesi, 320; – Yenikapusu, 320
Lazkiye, 73
Lazkiyetü'l-arab, 72, 73
Lefke, 141
Logofet, 159, 370
Leh Elçisi, 20, 21
Levenshulme, 215
Ligor, 53
Limoncu Andon, bkz. Andon (Limoncu)
Livadya, 386, 387
Lofça, 392, 395, 396, 397
Locride, 137, 140
Lonca, 352
Londra, 188, 189, 234, 235, 237, 255
Loviçe, 51
Lüleburgaz, 141
- M**
- Ma'ârif Nezâret-i Celîlesi, 125
Mâbeyn-i Hümâyûn, 109, 127, 131, 218, 219, 223, 239, 312, 353, 363; – -1 Mülûkâne, 109, 127, 131, 312, 353, 363; – -1 Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesi, 109, 363
Maçin, 395
Mahmud Bey, 397
Mahmudpaşa, 81; – Medresesi, 179
Mahmud (Sultan), 181
Makri, 352
Macridi, 163
Makriköy, 139, 332
Malatyalı Mehmed Efendi, bkz. Mehmed Efendi (Malatyalı)
Mâliye Hazîne-i Celîlesi, 100, 217
Mâliye Hazînesi, 95
Mâliye Nezâreti, 129, 381, 437, 447, 465; – Celîlesi, 219, 261, 302
Malova, 183
Malta, 294, 353
Maltepe, 136, 181; – Hastahânesi, 146
Manchester, 215
Manol, 352
Mari, 166
Marmara, 30, 31, 52, 53, 141, 148, 149, 245; – Adası, 141; – Denizi, 140
Martin, 166
Matba'a-i Osmâniye, 354
Mecîdiye, 146, 179, 219; – Kışla-i Hümâyûnu, 146
Meclis-i Âlî-i Vükelâ, 316, 317, 318
Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ, 119, 195, 228, 312, 320, 323, 363
Meclis-i Sıhhiye, 211, 460, 461
Meclis-i Umûr-ı Sıhhiye, 243, 247, 461
Meclis-i Vükela, 151,, 310, 322, 380, 420, 436, 444, 464
Mehmed Ağa, 59, 399; – (el-Hâc), 25; – (Eskici), 71
Mehmed Çavuş, 387
Mehmed Efendi, 27, 29, 181, 314, 316; – (el-Hâc), 27; – [Câmî'-i Şerîfi] (Tarsusî), 181; – (Malatyalı), 166

- Mehmed (el-Hâc), 25, 53
Mehmed Emin Efendi (Seyyid), 27, 29
Mehmed Esad (Eskici), 81
Mehmed Hân (Ebu'l-feth Sultân), 31, 53, 61, 62, 63, 71, 83, 84, 86, 88
Mehmed Hân-ı Gâzî (Sultan), 24, 69
Mehmed Hân (Sultan), 24, 69, 97
Mehmed Mahallesi (Sultan), 159
Mehmed Nûreddin, 71
Mehmed Paşa Câmi'i (Şehîd), 179
Mehmed Paşa Câmi'-i Şerîfi (Pîr), 142, 143
Mehmed Paşa Medresesi (Şehîd), 185
Mehmed Paşa (Pîr), 142, 143
Mehmed Reşad, 193, 197, 259, 263
Mehmed Salih (Küçük Hâfız-zâde), 64
Mehmed Tâhir, 29; – Ağa, 27
Mekke-i Mükerrreme, 81
Mekteb-i Harbiye-i Şâhâne, 146, 325
Mekteb-i İdâdî-i Şâhâne Cebhâne Karakolu, 147
Mekteb-i Tibbiye-i Şâhâne, 147
Melen, 34, 46, 51
Memâlik-i Osmâniye, 461
Mendeliç, 387
Menyas (Ermeni), 352
Mercan Ağa Camii, 28, 29
Merciuyun, 256, 257
Merkez Efendi Dergâh-ı Şerîfi, 185
Meryem-zâde Câmi'i, 185
Merzifonî Kara Mustafa Paşa Sebîli, bkz. Mustafa Paşa Sebîli (Merzifonî Kara)
Mesrobyan (Mösyö), 138
Mestan Efendi Dergâhu, 179
Mevlevihane, 157; – kapısı, 353
Meydancık, 166
Meymenetli Han, 237
Mısır, 249, 410, 411
Mî'mâr Ağa, 5, 27, 29, 49, 55, 83, 295
Midilli, 8, 9, 402, 403
Midye, 141, 414, 415
Mihaliç, 435
Mihran (Püskülcü), 166
Mihrimah Sultan [Câmi'i], 183, 179
Milene, 149
Mir Ahmed, 81
Mir Muhammed, 81
Miralay İbrahim Hakkı, bkz. İbrahim Hakkı (Miralay)
Mirlivâ Tahsin Paşa, bkz. Tahsin Paşa (Mirlivâ)
Molla Ali el-Fenârî Mahallesi, bkz. Ali el-Fenârî Mahallesi (Molla)
Molla Çelebi Câmi'i, 181
Molla Gürânî, bkz. Gürânî (Molla)
Molla Şemseddin Gürânî Câmi'i, bkz. Şemseddin Gürânî Câmi'i (Molla)
Mösyö Daviso, bkz. Daviso (Mösyö)
Mösyö Hevison, bkz. Hevison (Mösyö)
Mösyö Mesrobyan, bkz. Mesrobyan (Mösyö)
Mösyö Novak, bkz. Novak (Mösyö)
Mösyö Zarifine, bkz. Zarifine (Mösyö)
Mudanya, 136, 141, 435
Muhâcirîn Sevkîyât Komisyonu, 431
Muhammed Efendi (Harîrî es-Seyyid), 81
Mumcu Hüseyin, 19
Musa Çavuş Câmi'i, 181
Mustafa Ağa, 79; – (Eskici), 79; – (Hâfız), 79; – (Haseki), 25
Mustafa Beşe Re'îs (Niğbolulu), 399
Mustafa bin İsmail Hakkı, 257
Mustafa Efendi (Yağlıkcı Hacı), 166
Mustafa Paşa Mahallesi (Kemankeş Kara), 353
Mustafa Paşa Medresesi (Kemankeş Kara), 185
Mustafa Paşa Sebîli (Merzifonî Kara), 181, 185
Mustafa (Seyyid), 79
- N**
Nâfi'a Nezâreti, 313, 348

Nakîb Hanı, 353

Nâzım Paşa, 123

Nâzîkî Dergâhı, 185

Nemesis heykeli, 138

Nesim (Çekirdekçi), 354

New South Wales, 215

Niğbolu, 392, 395, 396, 397, 399

Niğbolulu Ahmed ibn-i Yusuf, bkz. Ahmed ibn-i Yusuf (Niğbolulu)

Niğbolulu Ahmed Re'îs, bkz. Ahmed Re'îs (Niğbolulu)

Niğbolulu Halil, bkz. Halil (Niğbolulu)

Niğbolulu İbrahim bin Ahmed, bkz. İbrahim bin Ahmed (Niğbolulu)

Niğbolulu Mustafa Beşe Re'îs, bkz. Mustafa Beşe Re'îs (Niğbolulu)

Niğde, 209

Nisâ Terzihânesi, 146

Nişanca, 166;– Mustafa Paşa Mahallesi, 352

Noryan, 315, 316

Novak, 131, 188; – (Mösyö), 130, 131, 189

Novorosisk, 463

Nuri Efendi, 354; – (Yorgancı Hacı), 353

Nuruosmaniye Camii (Nûr-ı Osmânî Câmî-i Şerîfi), 80, 81

O

Odabaşı, 353

Odunkapısı, 159

Ohandis Peşare İliyef Efendi, 153

Ohannes (Erzurumlu), 325

Ortaköy, 110, 111, 136, 138, 179; – Câmî'i, 110, 181; – Câmî-i Şerîfi, 111

Osman, 13; – Bey, 153; – (Kemahlı), 325

Osmaniye Câmî-i Şerîfi, 81

Osmanlı Devleti, 456

Ö

Ödemiş, 405

Ömer Efendi (Atıf Efendi-zâde), 29

Örücüler çarşısı, 28, 29

Özbekler Dergâhı, 185

P

Pamuk Tedarik Derneği, 215

Panayot, 14, 15

Panev, 166

Papasköprüsü, 325

Paraskevi Efendi, 375

Paris, 137, 140, 149, 224, 225

Patrikhâne, 463

Pavlos, 137, 140

Pazar Dergâhı, 185

Pazarköy, 16, 17

Peçoni, 208, 209

Perakende Kasım Ağa Mahallesi, 353

Pestoşef (Rusyalı Mösyö), 149

Peşek (Doktor Mösyö), 218

Peşter Lloyd Gazetesi, 148, 149

Pınar Deresi, 354

Pınarhisarı, 414, 415

Pîr Mehmed Paşa, bkz. Mehmed Paşa (Pîr)

Pîr Mehmed Paşa Câmî-i Şerîfi, bkz. Mehmed Paşa Câmî-i Şerîfi (Pîr)

Plevne, 392, 395, 397

Posta ve Telgraf Nezâret-i Aliyyesi, 247

Poyraz Limanı, 245

Püskülcü Mihran, bkz. Mihran (Püskülcü)

R

Rahova, 392, 395, 397

Ramazan Efendi Dergâhı, 181

Rami, 378, 379; – Kışla-i Hümâyûnu, 146

Rasadhâne-i Âmire, 165

Rasadhâne-i Hümâyûn, 163

Rauth, 234, 235, 237

- Revgan-ı Zeyt Mukâta'ası Emîni, 403
 Rıdvân, 153, 357, 359, 363
 Rıza Efendi (Hacı), 353
 Rızâ Nûri, 261
 Rıza Paşa (Serasker), 112, , 113, 245, 438, 439
 Roçild [Rothschild] Bankası, 149
 Romanya, 139, 435
 Reuter Ajansı, 176
 Rudolf Emmerih, 240
 Ruhban Mektebi, 137, 138
 Rumeli, 81, 336, 368, 411, 433, 435, 444, 446, 450; – kavağı Camii, 376
 Rusçuk 392, 430, 431
 Rusya, 137, 139, 440, 441, 461
 Rusyalı Mösyö Pestoşef, bkz. Pestoşef (Rusyalı Mösyö)
 Rüstem Paşa Câmî'i, 179, 181
- S**
- Sabona, 53
 Sabri Bey, 373
 Sadi Mahallesi, 352
 Sahil Sarayı, 50
 Sâhilsarây-ı Karağaç, 25
 Said, 193, 197, 312; – Efendi, 353
 Sakarya, 29, 46
 Sakızlı Dimitri, bkz. Dimitri (Sakızlı)
 Salih Ağa, 79; – (Kapucu), 353
 Salih Bey, 166
 Salihpaşa Mahallesi, 352
 Samako, 435
 Samakolu Akif Efendi, bkz. Akif Efendi (Samakolu)
 Samatya, 154, 179, 320
 Samsun, 385, 433: – İskelesi, 385
 Sanfransisko, 149
 Saraç Hakkı Efendi, bkz. Hakkı Efendi (Saraç)
 Saraçhane, 166, 320; – Anbarı, 147
 Saray, 19, 24, 29, 46, 47, 115, 119, 121, 129, 131, 141, 149, 151, 165, 175, 183, 221, 363; – burnu, 368; – -1 Atık, 19, 24, 46, 47; – -1 Cedîd-i Âmire, 19; – -1 Cedîd-i Hümâyûn, 24
 Sarı Musa Câmî'i, 185
 Sarı Sultan Selim, bkz. Selim (Sarı Sultan)
 Sârim İbrahim Efendi, 25, 27
 Sekbânbaşı Ağa, 401
 Selanik, 6, 7, 421, 441
 Selanikli Süleyman, bkz. Süleyman (Selanikli)
 Selim Câmî'i (Sultan), 183
 Selim Efendi, 119
 Selim Hân-ı Evvel hazretleri câmî'(Sultan), 97
 Selîmiye Câmî'i, 185
 Selimiye Kışla-i Hümâyûnu, 113, 146, 223, 347
 Selimiye Kışlası, 112
 Selim (Sarı Sultan), 183
 Selim (Sultan), 97, 181, 183, 185, 415
 Selim suyolları (Sultan), 181
 Serasker Kapusu, 154
 Serasker Rıza Paşa, bkz. Rıza Paşa (Serasker)
 Seraskerlik, 94
 Serkiz (Heci), 166
 Servi Mahallesi, 353
 Seyyid İbrahim, bkz. İbrahim (Seyyid)
 Seyyid Mehmed Emin Efendi, bkz. Mehmed Emin Efendi (Seyyid)
 Seyyid Mustafa, bkz. Mustafa (Seyyid)
 Sıddıka Hanım, 166
 Sıhhiye Nezareti, 272, 441, 242, 243, 246, 266, 461
 Sırrı-zâde hafidi Yahya, bkz. Yahya (Sırrı-zâde hafidi)
 Silahhane, 162
 Silistre, 392, 395, 430, 431
 Silivri, 10, 11, 142, 143
 Silivrikapı, 2, 3, 74, 75
 Sinan Ağa Câmî'i, 185
 Siroz, 378, 379
 Sivastopol, 435

Sobuca, 405
Sofular Mahallesi, 353
Sofya, 189, 457
Stekonlis, 241
Sultan Ahmed, bkz. Ahmed (Sultan)
Sultan Ahmed Câmî'-i Şerîfi, 179, 183
Sultan Ahmed Hân, bkz. Ahmed Hân (Sultan)
Sultan Bâyezid, bkz. Bâyezid (Sultan)
Sultan Bâyezid Câmî'-i Şerîfi, bkz. Bâyezid Câmî'-i Şerîfi (Sultan)
Sultan Mahmud, bkz. Mahmud (Sultan)
Sultan Mehmed Câmî'-i Şerîfi, 83
Sultan Mehmed Hân, bkz. Mehmed Hân (Sultan)
Sultan Mehmed Hân-ı Gâzî, bkz. Mehmed Hân-ı Gâzî (Sultan)
Sultan Mehmed Mahallesi, bkz. Mehmed Mahallesi (Sultan)
Sultan Selim, bkz. Selim (Sultan)
Sultan Selim Câmî'i, bkz. Selim Câmî'i (Sultan)
Sultan Selim Hân-ı Evvel hazretleri câmî', bkz. Selim Hân-ı Evvel hazretleri câmî' (Sultan)
Sultan Selim suyolları, bkz. Selim suyolları (Sultan)
Sulukule, 353
Sungurlu, 141
Süleyman Ağa, 353
Süleyman Efendi (Hacı), 151, 166
Süleyman (Selanikli), 166
Süleyman Kânî, 265
Süleymaniye, 179, 185; – Câmî'-i Şerîfi, 179
Süreyyâ, 105, 107, 115, 119, 121, 143, 149, 151, 221, 323

Ş

Şa'îr Anbarı, 147
Şâkir Paşa, 165
Şam-ı Şerif, 81, 256, 257
Şantemsi (Doktor), 224
Şarab İskelesi, 166

Şehîd Ali Paşa Kütübhânesi, bkz. Ali Paşa Kütübhânesi (Şehîd)
Şehid Mehmed Paşa Câmî'i, bkz. Mehmed Paşa Câmî'i (Şehîd)
Şehid Mehmed Paşa Medresesi, bkz. Mehmed Paşa Medresesi (Şehîd)
Şehremaneti, 107, 116, 121, 122, 133, 221, 224, 226, 232, 249, 255, 304, 327, 354, 356, 358, 360, 376, 380, 418, 440, 441; – Dâ'iresi, 129; – Hendesehânesi, 319
Şehremîni Karakolhânesi, 146
Şehsüvar Mahallesi, 352
Şehzade Abdülmecid Efendi, bkz. Abdülmecid Efendi (Şehzade)
Şehzâde Câmî'-i Şerîfi, 168, 169
Şehzâde Türbesi, 181
Şehzâdebaşı, 157, 181, 185
Şemseddin Gürânî Câmî'i (Molla), 185
Şerif Ali Efendi, 325
Şerife Hadice Hâtûn, 49
Şile, 16, 17, 141, 245
Şişli, 163
Şûrâ-yı Devlet, 107, 108, 109, 129, 199, 259, 263, 310, 312, 316, 319, 320, 322, 323; – Riyaseti, 108, 109
Şücâüddîn Câmî'-i Şerîfi, 181
Şükrü Efendi (Hoca), 166

T

Tageli Geres, 125
Tahir Ağa 25
Tahir Efendi, 353
Tahir Paşa, 172, 173
Tahsin, 165, 363; –Ağa (Börekçi), 352; – Efendi, 418, 419; – Paşa (Mirlivâ), 373
Tahta Minâre mahallesi, 353
Tahtakale, 161, 179, 181
Taksim [suyolları], 183
Talanda, 386, 387
Talat Paşa, 341
Tanaş (Etmekçi), 354

Tanaş veled-i Yani, bkz. Yani (Tanaş veled-i)
 Tanzîmât Dâ'iresi, 199, 312, 316, 319, 320, 323
 Taraklı, 141
 Tarsusî Mehmed Efendi [Câmi'-i Şerîfi], bkz. Mehmed Efendi [Câmi'-i Şerîfi] (Tarsusî)
 Taşcılar, 249
 Taşkasab Caddesi, 320
 Tatar, 436, 437
 Tato Bankası, 125
 Tavros, 154
 Teftîş-i Askerî Komisyonu, 312
 Tekfurdağı (Tekirdağ), 10, 11, 12, 13, 136, 141, 149, 408, 409
 Tekfurgölü, 395
 Telgraf ve Posta Nezâret-i Aliyyesi, 149
 Teodor Mavroko, 125
 Teodosyos, 154
 Tepebaşı, 123
 Tere Danfer, 149
 Terkos, 12, 13, 116, 117, 136, 141, 241, 267, 340, 341
 Tersâne-i Âmire, 25, 301, 347, 392, 401
 Tevfikiye [Câmi'i], 185
 Tıflî, 27
 Tırnova, 429
 Ticâret Mektebi, 138
 Ticâret ve Nâfi'a Nezâreti, 191, 313
 Ticaret ve Ziraat Nezareti, 190
 Tire, 404, 405
 Tirebolulu Hasan, bkz. Hasan (Tirebolulu)
 Tolcu, 395
 Topal Ali Bey, bkz. Ali Bey (Topal)
 Topçular, 248; – Caddesi, 249
 Tophane, 25, 107, 123, 162, 165, 166, 211, 223, 233, 247; – -i Amire, 162; – -i Âmire Müşîriyeti, 165
 Topkapı, 4, 5, 179, 181, 183, 185, 320, 353
 Trablusgarb, 160, 161
 Trabzon, 424, 425; – Mahkemesi, 425
 Tramvay Caddesi, 373

Tuna, 392, 404, 405
 Turhan, 363
 Tuzla Tahaffuzhânesi, 245
 Tüfenkçi İsterati, bkz. İsterati (Tüfenkçi)
 Tütün Hanı, 72, 73

U

Ubeydullah Halife, 77
 Umûm Mekâtib-i Askeriye-i Şâhâne Nezâret-i Celîlesi, 249, 255
 Umurfakih, 395
 Umûr-ı Sıhhiye-i Askeriye Nezâreti, 219
 Unkapanı, 318, 320
 Uzun Han, 166

Ü

Üsküdar, 29, 34, 113, 136, 141, 147, 179, 181, 183, 185, 209, 212, 213, 325, 332, 337, 338, 368, 375; – Telgrafhânesi, 181

V

Vâlîde Sultan, 47
 Valli, 208, 209
 Vani karyesi, 354
 Varna, 46, 51, 430, 431, 433, 435, 442, 443
 Atik Ali Paşa Câmi'i, 185
 Vâsıf Efendi, 138
 Vasil, 166, 354
 Vefâ, 179
 Velesin, 386, 387
 Veli oğlu İbrahim, bkz. İbrahim (Veli oğlu)
 Vezîr Ahmed Paşa, bkz. Ahmed Paşa (Vezîr)
 Vezirhan, 141, 159
 Vidin, 436, 437
 Viyana, 130, 131, 175, 188, 189
 Vize, 141, 414, 415

Y

Yağ Kapanı, 407
Yağcı Hanı, 80, 81
Yağkapanı İskelesi, 354
Yağlıkcı Hacı Mustafa Efendi, bkz. Mustafa Efendi (Yağlıkcı Hacı)
Yahya Beyefendi, 81
Yahya Sezâî, 107
Yahya (Sırrı-zâde hafidi), 81
Yalakabad, 17
Yalova, 16, 137, 138, 141
Yanbolu, 209
Yangın Kulesi, 147
Yani (Bağçevan), 325, 373
Yani (Tanaş veled-i), 354
Yanya, 137, 421
Yataklı Vagonlar Şirketi, 125
Yayabaşı, 345
Yedikule, 56, 57, 154, 157, 159, 185, 320; – Kapusu, 157
Yedikule
Yeni Câmî', 83, 179
Yeni Saray, 18
Yenibağçe, 185, 352
Yeniçeri Ağası, 291, 388
Yeniçeri Yusuf Ziya, bkz. Yusuf Ziya (Yeniçeri)
Yenikapı, 241
Yeniköy, 139, 166, 241, 332, 354, 377
Yenipazar, 395
Yenişehir, 141, 386, 387
Yeşiltulumba, 352
Yıldız Saray-ı Hümâyûnu, 115, 119, 121, 129, 131, 149, 151, 165, 175, 221
Yorgancı Hacı Nûri Efendi, bkz. Nûri Efendi (Yorgancı Hacı)
Yunanistan, 137, 140
Yusuf Efendi, 47
Yusufpaşa, 320

Yusuf Ziya (Yeniçeri), 407

Yuvan (Heci), 352

Z

Zabtiye Nezareti, 123, 132, 249, 327
Zağra, 51
Zanta Adası, 137
Zarifine (Mösyö), 138
Zekeriya, 181
Zemzem Hanım, 81
Zenciye Havvâ Kadın, 353
Zeyrek, 183, 318, 320
Zincirlikuyu, 185; – Caddesi, 320
Zirâ'at Bank (Bankası), 100, 446
Zirâ'at Sandığı, 100, 101
Zirâ'at Sandık, 100
Zirâ'at Şubesi, 100
Zirâ'at ve Orman ve Ma'âdin, 119
Ziştovi, 392; – İskelesi, 392

بر بلده ظهور ایدن طاعون و بانك
دفع ایچون اهل بلده بجه رندج بین
المشاءین اذان محمدی صلی الله علیه
وسلم او قومه لری مشر و عمدر الحواری
مشر و عدرو دفع متیقن اولدوخی
علماء متاخریندن منقولدر
ابوالسعود

لکن تغئیسر سنت وجه اوزره
تنبیه اولتمه سی ولی التعم اتمیزدن
مرجودر

Bir beldede zuhur eden vebanın defî için
ezan okumanın meşru olduğuna dair
Ebussuud Efendi fetvası. (11 Nisan 1575)

AFAD®